Bundel - Gezamenlijke raadscommissie P&C, Ruimte en Samenleving van 3 december 2024

Agenda bijlagen

Getekend verslag gezamenlijke raadcommissies 3 december 2025

1 Opening/Mededelingen

2 Vaststellen agenda

Agenda gezamenlijke raadcommissie 3 december 2024
memo commissie Samenleving verordening Wmo
Brief werkgroep toegankelijkheid WMO pas

3 Spreekrecht inwoners

4 Vaststellen verslagen van de vergadering van 15 oktober, 12 en 13 november 2024
Er zijn tekstuele aanpassingen gedaan in het concept verslag raadcommissie Samenleving op verzoek van dhr. R. Berends:
Bij agendapunt 5, Voorgangslijst:
Was:
-Daarnaast wordt door hem voorgesteld om ID-nummer 380, 'M-082 - Gezonde tanden, gezond leven' van de lijst te halen omdat in alle waarschijnlijkheid al contact is opgenomen met de gemeente Groningen
Is geworden:
- Daarnaast vraagt dhr. R. Berends/Groenlinks om een update over ID-nummer 38- 'M-082 - Gezonde tanden, gezond leven'.
Bij agendapunt 9, Herinrichting raadzaal, publiekshal en commissiekamer:
Was:
- De andere commissieleden kunnen zich hier wel in vinden
Is geworden:
- de commissieleden staan positief tegen over het voorstel

Concept verslag raadscommissie PC 15 oktober 2024
Concept verslag raadscommissie Ruimte 12 november 2024
Concept verslag raadscommissie Samenleving 13 november 2024

5 Voortgangslijst
Voorgesteld om ID-nummers: 395, 389, 381, 377, 375, 369, 353, 332, 317, 311, 303, 275 af te doen

Voortgangslijst gezamenlijke raadscommissie 3 december 2024
Toezegging #375 - Mededeling aan de Raad - Toezeggingen raadscommissie P&C
Toezegging #377 - Mededeling aan de Raad - Beantwoording vragen Valys

6 Vragenkwartier

Vragenkwartier V-063 D66 Volbouwen van open gebied in Appelscha (1)
V-064 Vragenkwartier CDA - aansprakelijkheid vrijwilliger

7 Te bespreken ingekomen stukken

8 Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030

RV en RB Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030
Bijlage 1 - Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030
Bijlage 1a - Regioanalyse Ooststellingwerf en Weststellingwerf
Bijlage 1b - CO2-routekaart 2030
2. Afbeelding samenhang Uitvoeringsplan in Programma Duurzaamheid.pdf

9 Verordening Hart voor de Jeugd 2025
De Verordening Hart voor de Jeugd 2024 is als basis gebruikt voor de nieuwe Verordening Hart voor de jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025. De verordening is op een aantal punten herzien vanwege juridische uitspraken en het wijzigen van termen in de inkoopsystematiek Jeugd.

RV en RB Verordening Hart voor de Jeugd Ooststellingwerf 2025
Bijlage 1. Was- wordt lijst Verordening Hart voor de Jeugd 2025
Bijage 2. Advies van de ASDO Verordening Hart voor de Jeugd Ooststellingwerf 2025

10 Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025
Periodiek zijn er ontwikkelingen die het noodzakelijk maken om het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) te wijzigen. Bijvoorbeeld jurisprudentie of nieuwe wet- en regelgeving. Daarom dit voorstel om de 'Verordening maatschappelijke ondersteuning 'een update te geven. Het betreft technische wijzigingen, deze staan in de 'was wordt tabel'.

RV Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025

RB verordening maatschappelijke ondersteuning 2025
Bijlage 1. Was wordt tabel verordening maatschappelijke ondersteuning 2025

11 Begrotingswijziging Septembercirculaire 2024
Via MadR #1674 is de raad op de hoogte gesteld van de gevolgen van de septembercirculaire 2024. In de MadR is aangegeven dat de gevolgen via een aparte begrotingswijziging zal worden aangeboden aan de raad.
RV en RB begrotingswijziging septembercirculaire 2024 aangepast
Bijlage 1. Mededeling aan de Raad Septembercirculaire 2024
Bijlage 2. MadR Septembercirculaire 2024
Bijlage 3. Septembercirculaire gemeentefonds 2024

12 Budgetoverheveling 2024-2025
Indien voldaan wordt aan bepaalde voorwaarden kunnen budgetten naar een volgend begrotingsjaar worden meegenomen. In dit voorstel hebben wij toegelicht welke budgetten dit betreft. Daarnaast wordt voor 2 budgetten voorgesteld om het resterende saldo ultimo 2024 toe te voegen aan een tweetal reserves, zodat dit budget voor de jaren na 2025 benut kan worden voor de uitvoering van beleid.
Bijlage 1c wordt toegevoegd na besluitvorming hierover in het college van 12 november 2024.
RV en RB Budgetoverheveling 2024-2025
Bijlage 1 Budgetoverheveling 2024-2025
Bijlage 1a raadsbesluit voormalige aula
Bijlage 1b Collegevoorstel dorpshuizenbudget 2024
Bijlage 1c- CA-overhevelingbudgetburgerberaadnaar2025-22102024
Bijlage 2 Toelichting voorstel resterend budget programma duurzaamheid
Bijlage 3 Toelichting voorstel resterend budget stikstof

13 Wijziging legesverordening 2024 en vaststellen legesverordening 2025
Vorig jaar is de legesverordening compleet herzien in verband met de invoering van de omgevingswet. Daarnaast zijn toen ook de tarieven voor hoofdstuk 2 en 3 zoveel mogelijk geharmoniseerd in OWO verband. Inmiddels werken we bijna een jaar met de herziene legesverordening. Op onderdelen zijn in de legesverordening aanpassingen gewenst. Ook dienen de tarieven geindexeerd te worden. Daarnaast is geconstateerd dat de beoogde gelijke behandeling van eigenaren van monumenten en eigenaren van reguliere objecten niet correct is verwerkt in de legesverordening 2024. Dit wordt gecorrigeerd door de legesverordening 2024 met terugwerkende kracht te wijzigen.
RV (wijziging) legesverordening 2024-2025
RB wijziging legesverordening 2024
RB legesverordening 2025
Bijlage1. Was-wordt overzicht Legesverordening Ooststellingwerf 2025

14 Wijzigingsverordening Financiële verordening Ooststellingwerf 2023
RV en RB wijzigingsverordening
Wijzigingsverordening Financiële verordening

15 Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025
Jaarlijks worden de gemeentelijke tarieven voor het maken van een aansluiting op de riolering aangepast, omdat de uurtarieven en de materiaalkosten veranderen. De gemeente geeft in principe aan iedereen, die daar om vraagt, toestemming om een woning of een ander gebouw op de riolering aan te mogen sluiten. Het deel van de huisaansluiting tot aan de eigendomsgrens (inclusief de zogenaamde erfscheidingsput) wordt door de aanvrager aangelegd. Het deel van de huisaansluiting in grond dat in eigendom van de gemeente is, wordt door de gemeente aangelegd. De kosten hiervan worden in rekening gebracht bij de aanvrager. Dit gebeurt op basis van de "Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025". De tarieven zijn o.a. afhankelijk van de soort verharding en de soort riolering in de weg voor de woning of het gebouw.
RV en RB aansluitrechtverordening 2025
Bijlage 1. Aanvraagformulier

16 Verordening Rioolheffing 2025
In 2020 heeft de Raad het Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld. Hierin staat wat de gemeente aan de riolering doet. Ook staat hierin welke kosten daar mee gemoeid zijn. Dit is het zogenaamde kostendekkingsplan. Het College van B&W stelt de Raad voor om nieuwe tarieven voor de rioolheffing van 2025 vast te stellen. De Raad neemt hier in december 2024 een besluit over.
RV en RB Rioolheffing 2025

17 Verordening op de heffing en invordering Afvalstoffenheffing 2025

In 2020 (raadsbesluit d.d. 15 december 2020) heeft de raad met het kiezen van groeiscenario 5 besloten om in 5 jaar toe te groeien naar een kostendekkend tarief. Om afvalstoffenheffing op te kunnen leggen, moet jaarlijks voor 1 januari de verordening op de heffing en invordering van afvalstoffen worden vastgesteld. In de verordening afvalstoffenheffing wordt de hoogte van de tarieven voor de Sortibak (ledigings-+kilotarief), de Biobak, de Afvalzak, de Slagboomtarieven milieustraat en het vaste tarief vastgesteld.

RV en RB Tarieven afvalstoffenheffing 2025

Verordening afvalstoffenheffing 2025

18 Verordeningen onroerendezaakbelasting en forensenbelasting 2025

De verordeningen dienen op basis van artikel 147 Gemeentewet te worden vastgesteld door de raad. Eventuele wetswijzigingen en de wijziging in tarieven kunnen na vaststelling door de raad worden ingevoerd.

RV verordeningen ozb en forensen 2025

Bijlage 1. Verordening Onroerende zaakbelastingen 2025

Bijlage 2. Verordening Forensenbelasting 2025

19 Sluiting

Beknopt schriftelijk verslag van openbare vergadering van de gezamenlijke raadscommissie Ruimte, Samenleving en P&C dinsdag 3 en woensdag 4 december 2024

3 december 2024

OoststellingwerfsBelang:	H. Betten (t/m agendapunt 8 en vanaf agendapunt 11), J. Elsenaar (t/m agendapunt 8), A. Broersma (agendapunt 9) A. Wagenaar (agendapunt 9) en H. Dongstra (vanaf punt11)
PvdA:	B. Polpe en O. Smit
CDA:	T.W. Swart en M. van Tellingen
VVD:	B. van 't Klooster en P. Zijlstra
GroenLinks:	L. Edema en A. Telkamp
ChristenUnie:	J. Boonstra en W. Schaaij
D66:	J. Hilbers (t/m agendapunt 8) en I. Minnema
Lokaal Sociaal Ooststellingwerf:	S. ter Heide
Vrije Partij Ooststellingwerf:	E. Messham en H. Slagter
Lijst Ooststellingwerf:	N. van den Berg
AANWEZIG:	G. But, E. Verhagen, J. Nijboer, J. van Weperen, wethouders
AFWEZIG MET KENNISGEVING:	I. Meijerhof
Voorzitter:	B. Oostra
Commissiegriffier:	S. Ahmad

4 december 2024

OoststellingwerfsBelang:	H. Betten en H. Dongstra
PvdA:	I. Meijerhof en O. Smit
CDA:	T.W. Swart en M. van Tellingen
VVD:	B. van 't Klooster en S. van Weperen
GroenLinks:	R. Berends
ChristenUnie:	B. Leistra en W. Schaaij
D66:	I. Minnema
Lokaal Sociaal Ooststellingwerf:	S. ter Heide
Vrije Partij Ooststellingwerf:	E. Messham
Lijst Ooststellingwerf:	N. van den Berg
AANWEZIG:	G. But, J. van Weperen wethouders
AFWEZIG MET KENNISGEVING:	
Voorzitter:	B. Oostra
Commissiegriffier:	J. Mulder

1. Opening / Mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur. Dhr. I. Meijerhof/PvdA is met kennisgeving afwezig.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter legt de memo voor die gestuurd is vanuit het college naar de raadcommissie over de behandeling van de Verordening Maatschappelijke ondersteuning 2025, welke op de agenda staat als agendapunt 10. Het college verzoekt de raadcommissie om het agendapunt van de agenda te halen. Dit kan de raadcommissie op grond van artikel 11 lid 2 van de verordening op de raadcommissie. De raadcommissie stemt in met het voorstel. Agendapunt 10 maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

3. Spreekrecht inwoners
Er hebben zich geen insprekers gemeld.

4. Vaststellen verslagen van de vergadering van 15 oktober (P&C), 12 november en 13 november 2024
De verslagen van de raadscommissie Ruimte van 12 november 2024 en P&C van 15 oktober 2024 worden ongewijzigd vastgesteld. Het verslag van de raadcommissie Samenleving van 13 november wordt gewijzigd (conform het voorstel van R. Berends/GroenLinks) vastgesteld.

5. Voortgangslijst
De voorzitter stelt voor om de volgende ID-nummers van de voortgangslijst af te doen: 395, 389, 381, 377, 375, 369, 353, 332, 317, 311, 303 en 275.

Mevr. E. Messham/VPO stelt voor om ID-nummers 395 en 275 op de voortgangslijst te laten staan. Daarbij vraagt zij het college om samen met de juridische afdeling naar de mogelijkheden te kijken om dit toch haalbaar te maken. Vooral vanwege de aangekondigde prijsstijging van drinkwater. Daarnaast vraagt zij zich af of het hier gaat om het economische belang of het maatschappelijke belang.

Mevr. E. Messham/VPO vraagt om een toelichting op ID-nummer 377 en een evaluatie over zes maanden. Dhr. H. Betten/OoststellingwerfsBelang stelt dat ID-nummer 388 er ook af kan als 303 van de lijst wordt gehaald. ID-nummer 388 heeft namelijk betrekking op ID-nummer 303. De commissie gaat hiermee akkoord. Dhr. I. Minnema/D66 spreekt zijn dank uit voor de uitvoering door het college van ID-nummer 303.

Wethouder G. But beantwoordt de vragen van de raadcommissie.
De ID-nummers 395, 275 en 377 blijven op de lijst staan.

De voortgangslijst wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

6. Vragenkwartier
Er zijn vragen binnen gekomen voor het vragenkwartier van dhr. I. Minnema/D66 over volbouwen van open gebied in Appelscha. Ook mevr. M. van Tellingen/CDA heeft vragen ingestuurd over aansprakelijkheid vrijwilliger.

Wethouder J. Nijboer beantwoordt de vragen van D66 en de overige gestelde vragen vanuit de raadscommissie. Wethouder E. Verhagen beantwoordt de vragen van het CDA. Wethouder E. Verhagen gaat met de afdeling communicatie afstemmen dat er aandacht gegeven wordt op de gemeentepagina over de vrijwilligersverzekeringen.

7. Te bespreken ingekomen stukken
Er zijn geen verzoeken binnengekomen om ingekomen stukken te agenderen.

8. Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030
Voorgesteld besluit:
1. Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 vast te stellen.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Toezegging
Wethouder G. But zegt toe om schriftelijk terug te komen op wat het Uitvoeringsplan Energietransitie financieel gaat betekenen voor de gemeente.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als twee termijnen te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

9. Verordening Hart voor de Jeugd
Voorgesteld besluit:
1. De Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025 vast te stellen
2. Kennis te nemen van het advies van de Adviesraad Sociaal Domein over de Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder E. Verhagen beantwoordt de vragen in de eerste termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

10. Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025
Voorgesteld besluit:
1. De 'Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2024' per 1 januari 2025 in te trekken.
2. De 'Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025' per die datum vast te stellen.

Advies:
De commissie bij het vaststellen van de agenda besloten om dit onderwerp te verschuiven naar de raadscommissie van januari.

11. Begrotingswijziging Septembercirculaire 2024
Voorgesteld besluit:
De gevolgen van de septembercirculaire 2024, via onderstaande begrotingswijziging vast te stellen

Taakveld	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0.7 Alg. uitkering	Algemene uitkering	469	138	227	183	307	622
0.8 Overige baten en lasten	Wmo indexatie			-125	-252	-383	-516
0.2 Burgerzaken	Wet op de Lijkbezorging			-5	-5	-5	-5
8.3 Wonen en bouwen	Wet Betaalbare Huur	-23	-25	-21	-12	-9	-8
5.6 Media	Openbare bibliotheken		-100	-100			
0.11 Resultaat van de rekening van b en l	Resultaat	446	13	-24	-86	-90	93

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de eerste termijn.

Toezegging
Wethouder J. van Weperen zegt toe voor de raadsvergadering schriftelijk terug te komen op de vraag van mevr. E. Messham/VPO over het verschil in de resultaten over het jaar 2025 tussen wat er in de voortgangslijst staat en wat er in de begrotingswijziging staat.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als één termijn stuk te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

12. Budgetoverheveling 2024-2025
Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met het overhevelen van een budget van € 135.000 van 2024 naar 2025 en de begroting 2024 en 2025 hierop te wijzigen.
2. Bij de jaarrekening 2024 het resterende budget programma duurzaamheid ultimo 2024 toe te
3. voegen aan een reserve programma duurzaamheid en het resterende budget stikstof ultimo 2024

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Het college beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Het college beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als twee termijnen te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

13. Wijziging legesverordening 2024 en vaststellen legesverordening 2025
Voorgesteld besluit:

1. Verordening op de heffing en de invordering van leges Ooststellingwerf 2024 met terugwerkende kracht per 1 januari 2024 te wijzigen.
2. Verordening op de heffing en de invordering van leges Ooststellingwerf 2025 vast te stellen.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

De raadcommissie besluit gezamenlijk om een amendement in te dienen (tijdens de raadsvergadering van 17 december 2024) om het woord harmonisatie te wijzigen in kostendekkend.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als twee termijnen te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

De voorzitter schorst de vergadering om 22.56 uur.
De vergadering wordt op woensdag 4 december om 20.00 uur heropend.

Dhr. H. Dongstra/OoststellingwerfsBelang komt terug op het voorstel van de voorgaande avond om een amendement in te dienen bij de raadsvergadering om het woord 'harmonisatie' te veranderen in 'kostendekkend'. Het blijkt technisch niet mogelijk om dit met een amendement te doen. Hij stelt voor om het college te verzoeken de 'was-wordt-tabel' aan te passen. Hij stelt voor dat het college een nieuwe versie aanlevert dan wel een korte oplegnotitie te schrijven waarin duidelijkheid wordt verschaft over de basis van de aanpassing, namelijk 'kostendekkend' en geen 'harmonisatie'.

Wethouder J. van Weperen geeft aan het voorstel te willen uitvoeren.

Dhr. R. Berends/GroenLinks geeft aan dat hij geen kwaad ziet in de wijziging omdat het voor zijn gevoel niets veranderd, maar wil duidelijk maken dat het verzoek niet bij GroenLinks vandaan komt en dat hij het niet nodig vindt.
Dhr. T.W. Swart/CDA geeft aan dat dit ook voor het CDA geldt. Zij vinden dit ook overbodig.
Dhr. W. Schaaij/ChristenUnie en dhr. N. van den Berg/Lijst Ooststellignwerf ondersteunen het initiatief van OoststellingwerfsBelang.
Dhr. S. ter Heide/Lokaal Sociaal Ooststellingwerf merkt op dat het voor de fracties, die het niet nodig vinden, het niet uitmaakt dat de wijziging plaatsvindt, waardoor het niet erg politiek geladen is. Wel wil hij graag duidelijk maken dat het raadsvoorstel nog steeds geamendeerd kan worden.

14. Wijzigingsverordening Financiële verordening Ooststellingwerf 2023
Voorgesteld besluit:

1. Vast te stellen de 1ste wijziging van de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de eerste termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

15. Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025
Voorgesteld besluit:

1. De Verordening eenmalig aansluitrecht 2025, inclusief bijbehorend aanvraagformulier, vast te stellen.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de eerste termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

16. Verordening Rioolheffing 2025
Voorgesteld besluit:
1. De Verordening rioolheffing 2025 vast te stellen.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

17. Verordening op de heffing en invordering Afvalstoffenheffing 2025
Voorgesteld besluit:

1. De slagboomtarieven voor de milieustraat voor 2025 te verhogen met 5%;
2. Het tarief per kg restafval voor 2025 vast te stellen op € 0,30;
3. Het tarief per afvalzak vast te stellen op € 1,40;
4. Geen kosten meer in rekening te brengen voor het inleveren van matrassen;
5. De Verordening Afvalstoffenheffing 2025 (inclusief tarieven milieustraat) vast te stellen.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder G. But en wethouder J. van Weperen beantwoorden de vragen in de tweede termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

18. Verordening onroerendezaakbelasting en forensenbelasting 2025
Voorgesteld besluit:
De volgende verordeningen, inclusief de tarieven, vast te stellen:
1. Onroerendezaakbelasting 2025
2. Forensenbelasting 2025

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als bespreekpunt in één termijn te agenderen voor de raadsvergadering van 17 december 2024.

19. Sluiting
De vergadering wordt om 21:35 uur gesloten.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 14 januari 2025.

, griffier. **, voorzitter.**

Aan de leden van de raadscommissie Ruimte, Samenleving en P&C

Onderwerp: vergadering gezamenlijke raadcommissies 3 december 2024

Oosterwolde, 20 november 2024

Hierbij nodig ik u uit voor het bijwonen van de openbare vergadering van de gezamenlijke raadscommissie Ruimte, Samenleving en P&C te houden op dinsdag 3 december 2024, 's avonds vanaf **19.30 uur**, in de raadzaal.

Met vriendelijke groet,
De voorzitter.

Agenda

1 Opening/Mededelingen

2 Vaststellen agenda

3 Spreekrecht inwoners

4 Vaststellen verslag van de vergadering van 8 oktober 2024

5 Voortgangslijst

6 Vragenkwartier

7 Te bespreken ingekomen stukken

8 Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030
Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: G. but)

9 Verordening Hart voor de jeugd 2025
Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: E. Verhagen)

10 Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025
Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: E. Verhagen)

11 Begrotingswijziging Septembercirculaire 2024

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: J. van Weperen)

12 Butgetoverheveling 2024-2025

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: J. van Weperen)

13 Wijziging legesverordening 2024 en vaststellen legesverordening 2025

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: J. van Weperen)

14 Wijzigingsverordening financiële verordening Ooststellingwerf 2023

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: J. van Weperen)

15 Verordening eenmalig rioolaansluitingrecht 2025

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: G. But)

16 Verordening Rioolheffing 2025

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: G. But en J. van Weperen)

17 Verordening op de heffing en invordering Afvalstofheffing 2025

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: G. But en J. van Weperen)

18 Verordening onroerendezaakbelasting 2025

Voorstel voor behandeling: Richtinggevend bespreken.
Komt ter besluitvorming in de raad van 17 december 2024.
(Portefeuillehouder: J. van Weperen)

19 Sluiting

Memo

Voor	:	De leden van de commissie Samenleving
CC	:	
Van	:	College van burgemeester en wethouders
Datum	:	3 december 2025
Onderwerp	:	Wmo verordening

Vanavond staat de behandeling van de ‘Verordening maatschappelijke ondersteuning 2025’ op de agenda van uw commissie. Daarin is onder andere het besluit van de raad over het bovenregionale Wmo vervoer verwerkt.

De Adviesraad Sociaal Domein Ooststellingwerf (ASDO) heeft ter kennisname de uitwerking van het besluit over het bovenregionale vervoer in de verordening ontvangen. Naar aanleiding hiervan heeft de ASDO op vrijdag 29 november jl. een mail naar de gemeenteraad en het college gestuurd met de vraag om nog geen besluit te nemen over dit voorstel. Een aantal leden van de ASDO heeft op 4 december a.s. een ambtelijk gesprek omdat er nog vragen en kanttekeningen bij de tekstwijzigingen leven. De ASDO heeft tevens aangegeven dat ze de mogelijkheid van een ongevraagd advies overweegt, wat uiteraard een goed recht van de ASDO is.

Voor het college is het van belang dat u ook geïnformeerd bent over het advies van de ASDO als onderlegger voor de behandeling van de ‘Verordening maatschappelijke ondersteuning 2025’. Aangezien dit advies nog niet beschikbaar is doet het college een verzoek aan de raad en commissieleden om dit punt van de agenda te halen.

Betreft: Aanpassing regeling WMO Pas

Aan: Wethouder Verhagen en leden van de Gemeenteraad van Ooststellingwerf.
(Met een afschrift naar het gebiedsteam van Ooststellingwerf)

Geachte wethouder en leden van de raad,

Tijdens de oktober vergadering van de Werkgroep Toegankelijkheid Ooststellingwerf kwam de wijziging van de regeling ten aanzien van de taxi pas aan de orde. We kregen reacties van buiten, maar ook leden van de werkgroep zijn hier direct bij betrokken en door geraakt.

U hebt het besluit genomen om per april het gebruik van de WMO-Pas te beperken tot een afstand van 25 km. Zoals we uit de pers hebben kunnen vernemen, en ook uit de brief die u aan de pashouders hebt laten sturen, lijkt het erop dat u het gelijk wilt trekken met alle andere gemeenten. U geeft echter aan dat de huidige regeling uniek is en toch gaat u het veranderen. Zijn er meer redenen om het beleid aan te passen? Het is namelijk een regeling die zeer gewaardeerd wordt door de pashouders. Dat zijn allemaal mensen met een beperking en zij hebben nu het gevoel dat een deel van hun mogelijkheden wordt ingekrompen.

Hebt u er aan gedacht dat u onze unieke regeling ook anders aan kunt passen? Ons voorstel zou zijn om dan te kiezen voor een afstand uiterlijk 100 km vanaf de woonplaats , of 75 of naar 50 km . Of u zou de regeling kunnen beperken tot de drie noordelijke provincies.
Het zijn veelal oudere mensen die gebruik maken van de WMO Pas. Zij hebben de familie of vrienden meestal wonen binnen een afstand van circa 75 km. Zij worden straks gedwongen om alleen gebruik te maken van Valys. We mogen niet vergeten dat we blij mogen zijn dat onze unieke regeling er is, zodat sociale contacten onderhouden kunnen blijven. Het verschil met de WMO-contacten en het contact met het landelijke bedrijf Valys is erg groot. Van heel gemoedelijk tot heel erg afstandelijk.

Veel pashouders vinden Valys een onprettig bedrijf, zakelijk, kortaf en gebonden aan vaste regelgeving, waarbij overleg bijna niet mogelijk is. Er wordt standaard gerekend met een veel langere reistijd, omdat ze er vanuit gaan dat er altijd meer mensen in de taxi moeten zitten. Dat betekent ook dat er heel vaak met grote omwegen wordt gereden. Dit heeft niet met gewenning te maken, maar is gewoon een feit. Ook blijkt steeds weer dat de telefonist geen idee heeft van de topografie van de noordelijke provincies.

Zomaar een voorbeeld: Een rit van Tjalleberd naar Oosterwolde ging , omdat er nog iemand opgepikt moest worden, via Heerenveen, Wolvega , de Hoeve via Noordwolde naar Oosterwolde. Bij grotere afstanden worden de omwegen ook vaak veel langer.

De Werkgroep Toegankelijkheid Ooststellingwerf vraagt vriendelijk om het beleid te heroverwegen Waarbij het onbeperkt reizen qua afstand van de WMO Pas niet teruggezet wordt naar 25 km, maar naar 100, 75 dan wel 50 km. De Pashouders, de mensen met een beperking , zullen u dankbaar zijn!

GRAAG EEN REACTIE OP DIT SCHRIJVEN.

Met hartelijke groet,
Namens Werkgroep Toegankelijkheid Ooststellingwerf (weteo@gmail.com)

Lisa van der Heide
Hans Koopmans

Beknopt schriftelijk verslag van openbare vergadering van de raadscommissie Planning & Control van dinsdag 15 oktober 2024

OoststellingwerfsBelang:	H. Betten en H. Dongstra
PvdA:	I. Meijerhof en O. Smit
CDA:	T.W. Swart en M. van Tellingen
VVD:	S. van Weperen en B. van 't Klooster
GroenLinks:	A. Telkamp en L. Edema
ChristenUnie:	B. Leistra en W. Schaaij
D66:	I. Minnema
Lokaal Sociaal Ooststellingwerf:	A. Pol
Vrije Partij Ooststellingwerf:	E. Messham
Lijst Ooststellingwerf:	N. van den Berg
Vrije Partij Ooststellingwerf:	E. Messham
AANWEZIG:	J. van Weperen, G. But, E. Verhagen, J. Nijboer, wethouders & J. Werkman, burgemeester
AFWEZIG MET KENNISGEVING:	B. Oostra
Voorzitter:	R. Berends
Commissiegriffier:	J. Mulder

1. Opening / Mededelingen
De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.
Dhr. B. Oostra/VPO is met kennisgeving afwezig.

2. Vaststellen agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Spreekrecht inwoners
Er hebben zich geen inwoners gemeld om in te spreken.

4. Vaststellen verslag van de vergadering van 10 september 2024
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. Voortgangslijst
De voorzitter stelt voor om ID-nummers 384, 375, 374, 341, 325, 310 en 289 van de voortgangslijst te halen. Mevr. L. Edema/GroenLinks stelt voor om ID-nummer 376 van de lijst te halen, aangezien deze middels een amendement bij de Kadernota is aangepast. De raadscommissie stemt hiermee in.

Mevr. L. Edema/GroenLinks vraagt of de portefeuillehouder met een schriftelijke update kan komen van ID-nummer 303. Wethouder E. Verhagen zegt toe hier schriftelijk of terug te komen.
De voortgangslijst wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

Toezegging
Wethouder E. Verhagen zegt toe schriftelijke terug te komen op ID-nummer 303.

6. Vragenkwartier
Er zijn geen vragen voor het Vragenkwartier binnengekomen.

7. Te bespreken ingekomen stukken
Er zijn geen te bespreken ingekomen stukken.

8. Najaarsrapportage 2024
Voorgesteld besluit

1. De gevolgen van de meicirculaire 2024 te verwerken in de begroting 2024;
2. Kennis te nemen van de najaarsrapportage 2024 en het positieve saldo van € 801.000 en daarmee de gevolgen van de najaarsrapportage 2024 te verwerken in de begroting 2024;
3. Kennis te nemen van de status budgetoverheveling 2023-2024 en de status resultaatbestemming jaarrekening 2023 en de gevolgen hiervan te verwerken in de begroting 2024.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Het college beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Het college beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als bespreekpunt in één termijn te agenderen voor de raadsvergadering van 5 november 2024.

9. Programmabegroting 2025-2028
Voorgesteld besluit:

1. De Programmabegroting 2025 en het meerjarenperspectief 2026-2028 vast te stellen.
   En daarmee:
2. Voor de vervanging van de parkeerplaatsen bij het sportterrein van SV Oosterwolde een voorlopig krediet vast te stellen van € 260.000, met een kapitaallast van €20.000 per jaar en dit als eerste wijziging te verwerken in de Programmabegroting 2025-2028

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Het college beantwoordt de vragen van de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Het college beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Toezegging
Wethouder J. van Weperen zegt toe voor de raadsvergadering over de begroting, met een schriftelijke update van de laatste bijstelling van de septembercirculaire te komen.

Toezegging
Wethouder G. But zegt toe de raad dit kwartaal een update te sturen over de verbouwing van de gemeentewerf.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als bespreekpunt in twee termijnen te agenderen voor de raadsvergadering van 5 november 2024.

10. Sluiting
De vergadering wordt om 21:35 uur gesloten.

Vastgesteld in de openbare vergadering van dinsdag 4 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

Beknopt schriftelijk verslag van openbare vergadering van de raadscommissie Ruimte dinsdag 12 november 2024

OoststellingwerfsBelang:	J. Elsenaar en Bert Beijert
PvdA:	I. Meijerhof en O. Smit
CDA:	M. van Tellingen
VVD:	B. van ’t Klooster en P. Zijlstra
GroenLinks:	A. Telkamp en R. Berends
ChristenUnie:	B. Leistra en W. Schaaij
D66:	J. Hilbers
Lokaal Sociaal Ooststellingwerf:	S. ter Heide (tot eerste termijn agendapunt 9)
Vrije Partij Ooststellingwerf:	B. Oostra en H. Slagter
Lijst Ooststellingwerf	N. van den Berg
AANWEZIG:	G. But, J. van Weperen, J. Nijboer (vanaf agendapunt 8) wethouders
AFWEZIG MET KENNISGEVING:	-
Voorzitter:	H. Dongstra
Commissiegriffier:	S. Ahmad

1. Opening / Mededelingen
De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.

2. Vaststellen agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Spreekrecht inwoners
Er hebben zich geen insprekers gemeld

4. Vaststellen verslag van de vergadering Ruimte van 8 oktober 2024
Het verslag van de raadscommissie Ruimte van 8 oktober 2024 worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Voortgangslijst
De voortgangslijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

De raadcommissie heeft richting het college een oproep gedaan om kritisch te kijken naar de volgende ID-nummers 353, 361, 332, 369 en 364.

6. Vragenkwartier
Er zijn geen vragen binnengekomen voor het vragenkwartier.

7. Te bespreken ingekomen stukken
Er zijn geen verzoeken binnengekomen om ingekomen stukken te agenderen.

8. Presentatie Energietransitie
Mevr. A. Oosterhoff geeft een presentatie over Energietransitie. De commissieleden stellen na de presentatie vragen. Mevr. A. Oosterhoff en wethouder G. But beantwoorden de vragen.

9. Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Ooststellingwerf 2025-2030
1. Het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Ooststellingwerf 2025-2030 vast te stellen

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Toezeggingen
- Wethouder G. But zegt toe, de openbare ruimte die ingericht wordt voor waterberging mogelijk te combineren met speelmogelijkheden.
- Wethouder G. But zegt toe, uit te zoeken of het nodig is en of er een mogelijkheid is om aan te sluiten bij het funderingsloket.
- Wethouder G. But zegt toe voor de behandeling in de raadsvergadering het scenario waarin zwart water wordt uitgesloten en grijs en wit water wordt gecombineerd, inzichtelijk te maken.

Advies:
De commissie adviseert om het onderwerp als twee termijnen te agenderen voor de raadsvergadering van 26 november 2024.

10. Startnotitie duurzame mobiliteitsvisie
1. De startnotitie duurzame mobiliteitsvisie vast te stellen
2. De werkgroep mobiliteit vanuit de raad mandaat te geven voor het meedenken in de vorm van een klankbordgroep richting een definitieve duurzame mobiliteitsvisie

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder G. But beantwoordt de vragen in de tweede termijn en geeft aan het stuk terug te willen nemen horende de opmerkingen van de raadcommissie.

Advies:
De commissie brengt op voorstel van de voorzitter van de commissie een advies uit aan de raad:

Gehoord hebbende de beraadslaging in de commissie ruimte van 12 november 2024 adviseert de raadcommissie de gemeenteraad om de startnotitie duurzame mobiliteitsvisie terug te geven aan het college en het college de opdracht te geven om op korte termijn met een herziene versie te komen.

De fracties ChristenUnie, CDA, GroenLinks, OoststellingwerfsBelang, VVD, D66, PvdA en VPO steunen het advies.

De fractie Lijst Ooststellingwerf steunt het advies niet. Zij geven aan dat het wat hun betreft wel als hamerstuk door had gemogen naar de raad.

10. Sluiting
De vergadering wordt om 22:27 uur gesloten

Vastgesteld in de openbare vergadering van 3 december 2024.

, griffier. **, voorzitter.**

Beknopt schriftelijk verslag van openbare vergadering van de raadscommissie Samenleving van woensdag 13 november 2024

OoststellingwerfsBelang:	A. Broersma en A. Wagenaar
PvdA:	I. Meijerhof en O. Smit
CDA:	T.W. Swart
VVD:	S. van Weperen en B. van ’t Klooster
GroenLinks:	R. Berends en A. Telkamp
ChristenUnie:	W. Schaaij
D66:	I. Minnema
Lokaal Sociaal Ooststellingwerf:	S. ter Heide
Vrije Partij Ooststellingwerf:	H. Hoogenkamp en B. Oostra
AANWEZIG:	E. Verhagen en J. Nijboer, wethouders en J. Werkman, burgemeester
AFWEZIG MET KENNISGEVING:	H. Vos, N. van den Berg en E. Messham
Voorzitter:	B. Leistra
Commissiegriffier:	J. Mulder

1. Opening / Mededelingen
De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.
Dhr. H. Vos/GroenLinks, dhr. N. van den Berg/Lijst Ooststellingwerf en mevr. E. Messham/VPO zijn met kennisgeving afwezig.

2. Vaststellen agenda
Dhr. H. Hoogenkamp/VPO is van mening dat er onvoldoende gegevens in de monitor staan en stelt voor om agendapunt 8 ‘Mededeling aan de Raad – Monitor Sociaal Domein 1e helft 2024’ van de agenda af te halen. De commissie komt na een korte discussie overeen om het agendapunt te laten staan.
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Spreekrecht inwoners
Er zijn geen insprekers.

4. Vaststellen verslag van de vergadering Samenleving van 9 oktober
Het verslag van de raadscommissie Samenleving van 9 oktober wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. Voortgangslijst
Voorgesteld wordt om ID-nummer 331 af te doen van de voortgangslijst. De voorzitter stelt voor om ID-nummer 331 te laten staan gezien de reacties die in september zijn gegeven en het in het nieuwe jaar opnieuw te beoordelen. De raadcommissie stemt in met het voorstel van de voorzitter.

Dhr. R. Berends/GroenLinks stelt voor om ID-nummer 387 ‘Verordening Adviesraad Sociaal Domein’ van de voortgangslijst te halen. Er is een Mededeling aan de Raad gestuurd die ingaat op dit onderwerp. Daarnaast vraagt dhr. R. Berends/GroenLinks om een update over ID-nummer 380 ‘M-082 - Gezonde tanden, gezond leven’,. Wethouder E. Verhagen geeft aan dat er nog geen contact is opgenomen met de gemeente Groningen, omdat de pilot daar nog maar net begonnen is. Het college

wil nog even afwachten tot er meer invulling is gegeven aan de pilot voordat ze dit terugkoppelen aan de commissie.
De commissie komt overeen om alleen ID-nummer 387 van de voortgangslijst af te halen.

De voortgangslijst wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

6. Vragenkwartier
Er zijn vragen binnengekomen van dhr. S. ter Heide/Lokaal Sociaal Ooststellingwerf over de Schrieversronte. De vragen worden door Wethouder J. Nijboer beantwoord.

7. Te bespreken ingekomen stukken
Er zijn geen verzoeken binnengekomen om ingekomen stukken te agenderen.

8. Mededeling aan de Raad - Monitor Sociaal Domein 1e helft 2024
Dit agendapunt wordt opiniërend besproken.
De commissieleden stellen vragen. Het college beantwoordt de vragen.

De commissie komt tot de conclusie dat het beter is om voorafgaand meer duidelijkheid te hebben over de wijze van behandeling van opiniërende stukken in de commissievergadering. De agendacommissie wordt verzocht zich hierover te buigen.

9. Herinrichting raadszaal, publiekshal en commissiekamer
Voorgesteld besluit:
1. De herinrichting/verbouwing van de publiekshal, raadszaal en commissiekamer uit te voeren.
   2. Hiervoor een krediet van € 416.000 beschikbaar te stellen.
   3. De structurele kapitaallasten van € 51.000 te dekken door middel van een kapitaalreserve. Hiervoor een bedrag van € 416.000 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen en toe te voegen aan de kapitaalreserve

De commissieleden stellen vragen. Het college beantwoordt de vragen.
Dhr. S. van Weperen/VVD doet het voorstel om in het raadsvoorstel per ruimte te verwerken (publiekshal, raadszaal en commissiekamer) welk budget beschikbaar wordt gesteld. Daarnaast wil hij graag de dekking opsplitsen. De commissieleden staan positief tegen over het voorstel, maar willen dit voorstel graag op papier ontvangen. Dit zal tijdens de raadsvergadering van 26 november worden ingediend in de vorm van een amendement.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als bespreekpunt in twee termijnen te agenderen voor de raadsvergadering van 26 november 2024.

10. Statuten 2024 Stichting Comprix
Voorgesteld besluit:
1. In te stemmen met de statutenwijziging van Stichting Comprix

De commissieleden stellen vragen. Het college beantwoordt de vragen.

Toezegging:
Wethouder J. Nijboer zegt toe dat hij het samenwerkingsprofiel naar de raad zal sturen.

Advies:
De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 26 november 2024.

11. Sluiting
De vergadering wordt om 22.35 uur gesloten.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 3 december 2024.

, griffier. **, voorzitter.**

ID	Onderwerp	Agendapunt	Portefeuille houder	Toezegging	Antwoord	Soort
396	Toesturen samenwerking sprofiel	Raadscommissie Samenleving 13-11-2024 10. Statuten 2024 Stichting Comprix	Jelke Nijboer	Wethouder J. Nijboer zegt toe dat hij het samenwerkingsprofiel naar de raad zal sturen.		Toezegging
395	Zwart, grijs en wit water	Raadscommissie Ruimte 12-11-2024 9. Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Ooststellingwerf 2025-2030	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe voor de behandeling in de raadsvergadering het scenario waarin zwart water wordt uitgesloten en grijs en wit water wordt gecombineerd, inzichtelijk te maken.	Bij het raadsvoorstel “uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Ooststellingwerf 2025-2030” zijn in bijlage 4 (Onderzoeksrapport Sweco motie drinkwaterbesparing) verschillende scenario’s rondom drinkwaterbesparing uitgewerkt. In het nieuwe scenario wordt zwart water geloosd op de riolering en wordt het hemelwater en grijs water (douche- en badwater) gescheiden opgevangen. Dit nieuwe scenario is een combinatie van scenario 3 en 4 uit het onderzoeksrapport. In vergelijking met scenario 3 is in dit nieuwe scenario een extra watertank inclusief zuiveringsstap noodzakelijk. Na zuivering wordt het weer toegevoegd aan het schone, gefilterde	Toezegging

					hemelwater en hergebruikt. De waterbalans van dit scenario is gelijk aan die van scenario 3. Er wordt immers net zoveel water hergebruikt. Het Belgische model wordt omschreven in de Vlaamse Hemelwaterverordening van 2023. Hierin staat dat onder voorwaarden voorzieningen moeten worden aangelegd om hemelwater op te vangen en her te gebruiken. Dit moet bij nieuwbouw, het vergroten van bestaande bouw en in bepaalde gevallen van her- of verbouw van gebouwen. Dit is in Nederland economisch niet haalbaar omdat de opbouw van de tarieven van het drinkwater in Nederland anders (lees: lager) is dan in Vlaanderen. Ook is de juridische verankering voor het hergebruik van gezuiverd afvalwater en hergebruik van hemelwater in Nederland niet gereed. Zoals in het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie is aangegeven werken wij een subsidieregeling uit waar hergebruik van water een plek krijgt.	

394	Funderingsloket	Raadscommissie Ruimte 12-11-2024 9. Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Ooststellingwerf 2025-2030	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe, uit te zoeken of het nodig is en of er een mogelijkheid is om aan te sluiten bij het funderingsloket.		Toezegging
393	Waterberging combineren met speelmogelijkheden	Raadscommissie Ruimte 12-11-2024 9. Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Ooststellingwerf 2025-2030	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe, de openbare ruimte die ingericht wordt voor waterberging mogelijk te combineren met speelmogelijkheden.		Toezegging
392	Speel, speel, speel	Raadsvergadering 05-11-2024 7. Programmabegroting 2025-2028	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe de strekking van de motie M-084 mee te nemen in de afhandeling van de toezegging op de motie 'Naar buiten!'.		Toezegging
391	Nanningawerf	Raadsvergadering 05-11-2024 6. Najaarsrapportage 2024	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe in het jaar 2025 met elkaar om tafel te gaan om 'hoe nu verder' met betrekking tot		Toezegging

				Nanningawerf te bespreken. Dit is naar aanleiding van de vragen van dhr. S. ter Heide/Lokaal Sociaal Ooststellingwerf.		
390	Verbouwing gemeentewerf	Raadscommissie Planning & Control 15-10-2024 9. Programmabegroting 2025-2028	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe de raad dit kwartaal een update te sturen over de verbouwing van de gemeentewerf.		Toezegging
389	Schriftelijke update septembercirculaire	Raadscommissie Planning & Control 15-10-2024 1. Opening / Mededelingen	Jan van Weperen	Wethouder J. van Weperen zegt toe voor de raadsvergadering over de begroting, met een schriftelijke update van de laatste bijstelling van de septembercirculaire te komen.	Het addendum voor de septembercirculaire 2024 is toegevoegd aan de stukken van de raadsvergadering van 5 november 2024 bij het agendapunt 'Programmabegroting 2025-2028'.	Toezegging
388	Schriftelijke update #303	Raadscommissie Planning & Control 15-10-2024 5. Voortgangslijst	Jack Werkman	Wethouder E. Verhagen zegt toe schriftelijke terug te komen op ID-nummer 303. (Portefeuillehouder: Jack Werkman)		Toezegging

386	Betrokkenheid medezeggenschapsraad en ouderraad bij vernieuwing scholen	Raadscommissie Samenleving 12-09-2024 8. Voorkeursscenario accommodaties & huisvestingsplan onderwijs	Jelke Nijboer	Wethouder J. Nijboer zegt toe dat de medezeggenschapsraad en de ouderraad van de scholen worden meegenomen bij de vernieuwing van scholen.		Toezegging
385	Overzicht stroom- en gasverbruik	Raadscommissie Samenleving 12-09-2024 8. Voorkeursscenario accommodaties & huisvestingsplan onderwijs	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe een overzicht te geven van het stroom- en gasverbruik van het jaar 2023 van de gebouwen die in het beheer en bezit van de gemeente zijn en waar het accommodatiebeleid op van toepassing is.		Toezegging
383	Flexwoningen	Raadscommissie Ruimte 10-09-2024 9. Memo opiniërend notitie Flexwoningen	Jelke Nijboer	Wethouder J. Nijboer zegt toe wanneer er verzoeken binnenkomen voor flexwoningen de raad hierover wordt geïnformeerd.		Toezegging

382	Omgevingsplan Buitengebied	Raadsvergadering 28-05-2024 16. M-079 Motie vreemd - GL, PvdA, D66 - Omgevingsplan buitengebied - INGETROKKEN	Jan van Weperen	Het college neemt de strekking van de motie ter harte en komt hier in de loop van het jaar, met een voorstel, bij de raad op terug.	motie is ingetrokken (graag van de lijst afhalen)	Toezegging
381	M-077 - Lokaal Sociaal Ooststellingwerf, VPO - Controle doorgeschoven doeluitkeringen	Raadsvergadering 28-05-2024 6. Jaarstukken 2023	Jan van Weperen	Verzoekt het college; deze herbestemmingsbedragen in de planning en control cyclus op identieke wijze te behandelen als de bedragen die in december 2023 zijn overgeheveld, zodat de raad zijn controlerende taak ook bij het besteden van deze doeluitkeringen goed kan uitoefenen.	Dit is afgehandeld. Bij de najaarsrapportage 2024 is dit geëffectueerd. Voortaan zal dit overzicht bij de voor- en najaarsrapportages worden opgenomen.	Motie
380	M-082 VPO, GroenLinks, D66 - Gezonde	Raadsvergadering 09-07-2024 7. Kaderbrief 2025-2028	Esther Verhagen	Verzoekt het college; - Om contact te leggen met gemeente Groningen om te vragen naar de ervaringen/resultaten van	Update 7-11-2024: De pilot in Groningen is net gestart. Om de resultaten van de pilot te kunnen beoordelen is er meer tijd nodig. In 2025 komt meer duidelijkheid en zal de	Motie

	tanden, gezond leven			de pilot. - Hierna een terugkoppeling naar de raad te doen over deze resultaten.	Raad hierover worden geïnformeerd. Dit betekent dat de motie hiermee nog niet is afgehandeld.	
379	M-083 Lokaal Sociaal Ooststellingwerf, GroenLinks, VVD, ChristenUnie - Politie versus BOA	Raadsvergadering 09-07-2024 8. Motie vreemd - M-083 Lokaal Sociaal Ooststellingwerf, GroenLinks, VVD, ChristenUnie - Politie versus BOA	Jack Werkman	Verzoeken de burgemeester: - De inhoud van deze motie als steun te zien voor zijn inspanningen op het gebied van openbare orde en veiligheid in Ooststellingwerf - Minister van Justitie en Veiligheid middels een brief te informeren over de zorgen van de Gemeenteraad van Ooststellingwerf zoals uitgesproken in deze motie; - De Minister van Justitie en Veiligheid tevens te verzoeken de formatieve- en feitelijke sterkte van de politie op niveau te brengen.		Motie

378	Geen hond in de pot voor huisdieren	Raadsvergadering 02-07-2024 24. Motie vreemd M-079 - Ooststellingwerfs Belang, VVD, GroenLinks, VPO, Lokaal Sociaal Ooststellingwerf, PvdA - Geen hond in de pot voor huisdieren - OVERGENOMEN DOOR HET COLLEGE	Esther Verhagen	Verzoekt het college; Te onderzoeken of binnen onze gemeente de handen ineen geslagen kunnen worden met de stichting nationale dierenvoedselbank om ook via deze weg een bijdrage te leveren aan armoede bestrijding.	update 7-11-2024: memo besproken is met portefeuillehouder op 21 oktober. Voorstel voor college en raad wordt voorbereid. Planning is college december 2024 en raad januari 2025. De motie is daarmee nog niet afgedaan.	Motie
377	Klachten terugreis WMO	Raadscommissie Planning & Control 19-06-2024 9. Kaderbrief 2025-2028	Esther Verhagen	Wethouder E. Verhagen zegt toe dat er contact wordt gezocht met de lokale aanbieder om te kijken of die meer zicht heeft op de klachten over de terugreis van de gebruikers van de WMO.	Het antwoord op deze vraag is op 9 juli is het college behandeld en daarna als mededeling aan de raad gezonden. Dat antwoord is betrokken bij de Kaderbrief 2025-2028, waarna alsnog is besloten om Valys in te zetten. Daarmee is de toezegging afgehandeld.	Toezeg ging

375	Kaderbrief - vragen OZB	Raadscommissie Planning & Control 19-06-2024 9. Kaderbrief 2025-2028	Jan van Weperen	Wethouder J. van Weperen zegt toe dat er in de week van 24 juni informatief referentiemateriaal naar de raad wordt toegestuurd, die hij heeft gebruikt voor de beantwoording van de vragen over de OZB.	Dit is afgehandeld met mededeling nr. 1618.	Toezegging
372	Kavels Muldersveld	Raadscommissie Ruimte 11-06-2024 13. Vaststellen bestemmingsplan Muldersveld Makkinga	Jelke Nijboer	Wethouder J. Nijboer zegt toe dat wanneer er meer duidelijkheid is over de uitgifte van de kavels, hij door middel van een Mededeling aan de Raad de raad hierover informeert.	ter info: Naar verwachting Q1- Q2 2025 uitgifte kavels. Dit hangt af van de beschikbaarheid van de nutsaansluitingen. Wij kunnen pas bouwrijpe kavels aanbieden als in de nuts is voorzien.	Toezegging
369	Tiny Houses	Raadscommissie Ruimte 14-05-2024 10. Jaarstukken 2023	Jelke Nijboer	Wethouder J. Nijboer zegt toe een plek voor tiny houses te onderzoeken.	Gezien de kosten is het niet rendabel bij kleine projecten te kijken naar de mogelijkheid Tiny Houses toe te voegen. In principe kijken we bij alle grotere projecten of dit wél mogelijk is. (afgedaan)	Toezegging
364	Starterslening	Raadscommissie Ruimte 09-04-2024 12.	Jelke Nijboer	Wethouder J. Nijboer zegt toe te onderzoeken of de starterslening omhoog		Toezegging

		Bestemmingsplan ´'t Hooge fase 2, Oldeberkoop´		getrokken kan worden meer richting de NHG grens.		
361	Kwaliteitsafwegingskaders toetsen op andere parken	Raadsvergadering 27-03-2024 7. Pilotproject “Vitale Vakantieparken” op Buitenplaats De Hildenberg in Appelscha	Jan van Weperen	Wethouder J. van Weperen zegt, naar aanleiding van het verzoek van dhr. S. ter Heide/Lokaal Sociaal Ooststellingwerf, of het college kan toezeggen wanneer zij het kwaliteitsafwegingskader willen toetsen op andere parken, toe dat dit op zijn snelst begin volgend jaar zal worden. Dit wordt ingegeven door het feit dat de evaluatie van de pilot en ook de consequenties van mogelijke handhaving en kwesties die daaruit voortkomen goed in beeld moeten zijn voordat wij zo’n stap kunnen en willen zetten.		Toezegging

356	M-068 - Wildbeheer wolf	Raadsvergadering 27-02-2024 14. Motie vreemd aan de orde van de dag - M-068 VPO, OB, CU - Wildbeheer wolf	Jan van Weperen			Motie
355	M-066 Wolven, werken, weren	Raadsvergadering 30-01-2024 6.b. Motie M-066 Wolven, werken, weren	Jan van Weperen			Motie
353	Ontwikkelingen nieuwe bestemming voormalige aula - Kuipenstreek 8 Oosterwolde	Raadsvergadering 30-01-2024 5. Nieuwe bestemming voormalige aula - Kuipenstreek 8 in Oosterwolde	Jelke Nijboer	Wethouder J. Nijboer zegt toe naar de raad toe te komen als er ontwikkelingen zijn. De ontwikkelingen nu, zijn onduidelijk omdat er nog geen duidelijkheid is met wat er met de achterliggende panden gaat gebeuren.	Inmiddels worden de achterliggende panden verbouwd en weer in gebruik genomen door een tandprotheticus. De sloop van van de aula gaat worden opgepakt na afronding ecologisch onderzoek (dit duurt 1 jaar). Besluit tot sloop is genomen in de raadsvergadering van 30 januari 2024. (afgedaan)	Toezegging
338	Programmabegroting	Raadsvergadering 07-11-2023 5.	Jan van Weperen	Wethouder J. van Weperen zegt toe bij de kadernota	Dit past bij de discussie over de stip op de horizon. Onderzoek	Toezegging

		Programmabegroting 2024-2027		volgend jaar met een geïntegreerd plan van aanpak te komen inzake bedrijventerreinen.	bedrijventerreinen, recreatie en toerisme etc.	
337	Algemeen Belangbesluit Biosintrum	Raadscommissie Ruimte 14-11-2023 8. Algemeen Belangbesluit Biosintrum	Jan van Weperen	Wethouder J. van Weperen zegt toe dat aan het meerjarenonderhoudsplan wordt gewerkt, vervolgens in het college komt en dan raadsbehandeling.		Toezegging
332	M-052a OB, PvdA, CDA motie vreemd - Kleinschalige bouwprojecten	Raadsvergadering 31-10-2023 14. Motie vreemd - Kleinschalige bouwprojecten	Jelke Nijboer		De gemeente kan bij uitgifte van kavels niet kiezen voor “eigen volk eerst”. Dit heeft te maken met de geldende wet- en regelgeving en grondrechten, zoals gelijke behandeling en non-discriminatie. We verwachten dat er veel belangstelling is voor kavels in onze gemeente. Om iedereen een gelijke kans te bieden hanteren wij een openbare selectieprocedure waar iedere belangstellende zich kan inschrijven. Vervolgens wordt geloot aan wie de kavel wordt toegekend.	Motie

331	M-055 LSO,Begroting 2024 - Monitoring Sociaal Domein	Raadsvergadering 07-11-2023 5. Programmabegroting 2024-2027	Esther Verhagen	Verzoekt het college; Te onderzoeken of het mogelijk is om met ingang van 2024 ieder kwartaal in de commissie samenleving de voortgang van één van de vier hoofdthema's van de doelenboom te bespreken.	Afgedaan. Elk kwartaal is er een themabijeenkomst tijdens de Commissie Samenleving. 12 juni 2024 is de tweede bijeenkomst over Armoede en Laaggeletterdheid.	Motie
317	M-019 GL, CDA Klaar voor klimaatverandering	Raadsvergadering 08-11-2022 5. Programmabegroting 2023-2026	Gerben But	-In het jaar 2023 een klimaatadaptatieplan op te stellen, met daarin aandacht voor de agrarische sector en de inwoners van onze gemeente; -Het benodigde budget uit het ‘extra budget duurzaamheid’ van 250.000 euro te halen; -Dit klimaatadaptatieplan voor te leggen aan de raad.	Dit is verwerkt in het klimaatadaptatieplan dat op de agenda staat voor de raadsvergadering van november '24.	Motie
311	M-043 CDA, D66, PvdA, GL Vluchtelingen	Raadsvergadering 27-06-2023 12. Kaderbrief 2024-2027	Jack Werkman		Rikkingahof zal als doorstroom locatie worden ingezet. De raad wordt over de voortgang geïnformeerd.	Motie

303	M-032 D66, PvdA, GL Retour afzender	Raadsvergadering 27-06-2023 12. Kaderbrief 2024-2027	Jack Werkman	1. Om zich aan te sluiten bij het initiatief Retour afzender van Steffie (zie https://www.steffie.nl/nieuws/onderwerpen/retour-afzender.html). 2. De bijbehorende stickers via de bekende kanalen zoals Bibliotheek, Stichting Scala, Humanitas, en onze dorpshuizen, te verspreiden. 3. Duidelijk te maken aan de gemeenteraad hoe zij om zal gaan met terugkomende brieven.	1. We zijn inmiddels aangesloten bij het initiatief retour afzender Steffie; 2. De stickers worden binnenkort met een begeleidende brief naar de bekende kanalen gezonden, zodat ze verspreid kunnen worden; 3. De terugkomende brieven gaan naar onze contactpersoon binnen de gemeente en worden meegenomen in het lopende traject van direct duidelijk schrijven in B1.	Motie
287	Convenant Fryske Marren	Raadscommissie Ruimte 07-03-2023 6.f. V-035 GL, Pesticieden	Jan van Weperen	Wethouder Van Weperen zegt toe de ontwikkelingen rondom pesticiden en het opstellen van een convenant met de Fryske Marren dit jaar nog terug te koppelen in een commissievergadering of		Toezegging

				een themabijeenkomst aan de raad.		
285	Gemeentewerf	Raadscommissie Ruimte 07-03-2023 6.d. V-033 OB, Gemeentewerf, stand van zaken	Gerben But	Wethouder But zegt toe elk kwartaal de ontwikkelingen omtrent de Gemeentewerf te rapporteren aan de raad.		Toezegging
275	M-020b - Duurzaamheid door waterbesparing	Raadsvergadering 08-11-2022 5. Programmabegroting 2023-2026	Gerben But	Verzoeken het college; -Te onderzoeken of er een pilot kan worden gestart of deze installaties mee kunnen worden genomen in de duurzaamheidsdoelstelling; -De mogelijkheid te onderzoeken van het verstrekken van subsidies om een dergelijke installatie te kunnen plaatsen bij zowel nieuwbouw dan wel bestaande bouw; -Te onderzoeken of door middel van lagere leges de	Dit maakt onderdeel ;uit van het klimaatadaptatieplan dat in november aan de raad wordt aangeboden.	Motie

				kosten gecompenseerd kunnen worden.		
249	Fochteloërveenweg	Gezamenlijke raadscommissie P&C, Ruimte en Samenleving 07-02-2023 8.a. V-024, V-028 en V-029 vragen Fochteloërveenweg	Gerben But	Wethouder But zegt toe de meetgegevens van de afsluiting per jaar te delen met de raad en aan het einde na evaluatie de uitkomst te delen met de raad en als de uitkomst daartoe aanleiding geeft een nieuw verkeersbesluit te nemen.	De resultaten worden naar verwachting in eerste kwartaal van 2025 gedeeld met de raad.	Toezegging

Mededeling aan de raad

Van	:	Burgemeester en wethouders
Datum	:	27 juni 2024
Onderwerp	:	Toezeggingen n.a.v. de commissie P&C van 18 en 19 juni 2024
Portefeuillehouder	:	Jan van Weperen
Domein	:	Planning & Control

Kennis te nemen van

De beantwoording van de toezeggingen zoals die gedaan zijn in de commissievergadering P&C op 18 en 19 juni 2024. Het gaat om de volgende onderwerpen:

1. Toelichting OZB
2. Toelichting energielasten
3. Onderbouwing mogelijkheden en onmogelijkheden eigenaarschap gemeente van de Miente
4. Toekomstvisie en marktonderzoek bedrijventerreinen
5. Rente
6. Gevolgen meicirculaire

De onderbouwing van de hervormingsagenda en de terugkoppeling over de klachten Valys is niet in deze mededeling verwerkt maar volgt later.

Inleiding

In de commissievergadering van 18 en 19 juni zijn een aantal toezeggingen gedaan en vragen gesteld. We hebben de beantwoording hiervan gebundeld in één mededeling.

Kernboodschap

1. Toelichting OZB

In de Kaderbrief 2025 hebben wij voorstellen gedaan voor het verhogen van de OZB in de jaren vanaf 2025. In onderstaand overzicht geven wij een toelichting op wat dit precies inhoudt.

<u>Woningen</u>

De begrote OZB opbrengst woningen in 2024 is € 2,6 miljoen. Wij stellen voor om de opbrengst OZB woningen te verhogen met € 100.000 in 2025 oplopend naar € 400.000 in 2028. Dit is boven op de reguliere verhoging door indexatie van 2,8%. De extra verhoging betekent de volgende percentuele stijging:

- 3,8% in 2025 (ten opzichte van alleen indexatie in 2025)
- 3,6% in 2026 (ten opzichte van 2025 inclusief indexatie en verhoging)
- 3,5% in 2027 (ten opzichte van 2026 inclusief verhoging)
- 3,5% in 2028 (ten opzichte van 2027 inclusief verhoging)

Voor een woning met een WOZ waarde van € 300.000 betekent dit het volgende:

- OZB 2024: € 222
- OZB 2025 met alleen indexatie: € 229
- OZB 2025 met indexatie en verhoging: € 237
- OZB 2026 met verhoging: € 246
- OZB 2027 met verhoging: € 254
- OZB 2028 met verhoging: € 263

Het gemiddelde landelijke tarief van woningen in 2024 was 0,0909% (bron Coelo, atlas lokale lasten). Het tarief van woningen in 2024 was voor Ooststellingwerf 0,0741%. Bij een WOZ waarde van € 300.000 betekent dit (in 2024) een OZB van € 222. Bij het gemiddelde landelijke tarief van 0,0909% betekent dit bij een WOZ waarde van € 300.000 een OZB van € 273 in 2024.

<u>Niet-woningen</u>

De begrote OZB niet-woningen in 2024 is € 0,7 miljoen. Wij stellen voor om de opbrengst OZB niet-woningen te verhogen met € 250.000 te verhogen in 2025 oplopend naar € 1.000.000 in 2028. Dit is

bovenop de reguliere verhoging door indexatie van 2,8%. De extra verhoging betekent de volgende percentuele stijging:

- 35,1% in 2025 (ten opzichte van alleen indexatie in 2025)
- 26,0% in 2026 (ten opzichte van 2025 inclusief indexatie en verhoging)
- 20,6% in 2027 (ten opzichte van 2026 inclusief verhoging)
- 17,1% in 2028 (ten opzichte van 2027 inclusief verhoging)

Eigenaren niet-woningen

- Tarief eigenaren niet-woningen 2024 Ooststellingwerf: 0,0915%
- Tarief eigenaren niet-woningen 2024 landelijk gemiddelde: 0,3272% (bron Coelo)

Met een WOZ-waarde van bijvoorbeeld € 500.000 betaalde de eigenaar van de niet-woning in Ooststellingwerf in 2024 € 478. Landelijk gemiddeld was dit € 1.860. Met de voorstelde verhogingen betekent dit het volgende:

- OZB 2024: € 478
- OZB 2025 met alleen indexatie: € 491
- OZB 2025 met indexatie en verhoging: € 664
- OZB 2026 met verhoging: € 836
- OZB 2027 met verhoging: € 1.009
- OZB 2028 met verhoging: € 1.181

Gebruikers niet-woningen

- Tarief gebruikers niet-woning 2024 Ooststellingwerf: 0,0793%
- Tarief gebruikers niet-woning 2024 landelijk gemiddelde: 0,2333% (bron Coelo)

Met een WOZ-waarde van bijvoorbeeld € 500.000 betaalde de gebruiker van de niet-woning in Ooststellingwerf in 2024 € 397. Landelijk gemiddeld was dit € 1.167. Met de voorstelde verhogingen betekent dit het volgende:

- OZB 2024: € 397
- OZB 2025 met alleen indexatie: € 408
- OZB 2025 met indexatie en verhoging: € 551
- OZB 2026 met verhoging: € 695
- OZB 2027 met verhoging: € 838
- OZB 2028 met verhoging: € 981

2. Toelichting energielasten

Hieronder staat een toelichting over de huidige raming van de energielasten

Na de historisch hoge energietarieven in 2023, is door de dalende prijzen het budget voor energie in 2024 met € 200.000 verlaagd. Dit is niet zo expliciet terug te vinden in de programmabegroting 2024 omdat het op diverse plaatsen wordt verantwoord. Op basis van de huidige verwachting is het budget voor 2024 toereikend. De eerste berichten over de energietarieven 2025 zijn dat de tarieven voor 2025 verder zullen dalen. Als dit inderdaad de werkelijke tarieven worden kan het budget met € 100.000 naar beneden worden bijgesteld.

3. Onderbouwing mogelijkheden en onmogelijkheden eigenaarschap gemeente van de Miente

Hieronder staat informatie over het eigenaarschap (en de mogelijkheden en onmogelijkheden daarvan) van de Miente

Het is al heel wat jaren bij ons het uitgangspunt dat beheer en exploitatie zoveel mogelijk bij een andere partij wordt belegd. Omdat ook de kennis en expertise bij de andere partij ligt. Het economisch claimrecht ligt dan bij de gemeente, maar het juridisch eigendom bijvoorbeeld bij een stichting.

Over de situatie bij de Miente: btw technisch maakt dit geen verschil. Hier is eigendom niet van belang, maar het gebruik is van belang. En dat is in beide eigendomssituaties in principe het zelfde.

Als wij eigenaar zouden zijn van de Miente kunnen we tot 60% van de WOZ waarde afschrijven. Een deel van de investering heeft betrekking op het gebouw zelf, namelijk € 2,5 miljoen (dit is exclusief inrichting van het gebouw etc.). De afschrijvingslast die hieruit voortkomt is € 63.000 per jaar. Als we eigenaar worden en afschrijven tot 60% van de WOZ waarde gaan we er vanuit dat de WOZ waarde op ongeveer 60% van de

nieuwbouwwaarde ligt. De restwaarde komt daarmee op ruim € 900.000. De afschrijving wordt daarmee bijna € 23.000 lager (doordat we afschrijven met een restwaarde) ten opzichte van volledig afschrijven tot nul. Daar staan weer andere beheer- en eigenaarslasten en verplichtingen tegenover. Zoals dat we verantwoordelijk worden voor het personeel, vrijwilligers, flexibele verhuur, de horeca en het onderhoud van het gebouw. Deze taken worden nu door vrijwilligers van de Miente uitgevoerd. Daarnaast hebben we het gebouw (verschillende percelen) nu ook niet in eigendom.

Het bestuur van stichting De Miente heeft beheer en exploitatie van de Miente goed op orde, is enthousiast over de plannen rondom de culturele Bruisplek, in combinatie met dorpshuisactiviteiten. Er is in die zin ook geen aanleiding om het eigendom te wijzigen.

4. Toekomstvisie inclusief marktonderzoek bedrijventerreinen
Hieronder staat het antwoord op de vraag of het mogelijk is diverse onderzoeken te combineren
In de toekomstvisie schetsen we hoe we willen dat Ooststellingwerf er in 2040 uit ziet. Een realistisch en tot de verbeelding sprekend toekomstbeeld. Hierbij maken we ook gebruik van de bestaande beleidsdocumenten Natuurlijk maken we ook de vertaling naar de keuzes die we moeten maken om daar te komen. Naast ambtelijke inzet (reguliere formatie) vraagt dit de inzet van een extern bureau die ons hierin begeleidt. Daarnaast is budget nodig om (markt)onderzoek te laten doen in het licht van de toekomstvisie, bijvoorbeeld naar de (uitbreidings)behoefte aan bedrijventerreinen. Het is mogelijk om in totaal € 165.000 beschikbaar te stellen waarbij voorstel 3.4c. uit de oorspronkelijke kaderbrief (€ 50.000 voor marktonderzoek bedrijventerreinen) komt te vervallen.

5. Rente
Hieronder geven wij een toelichting op de geraamde rente voor de (her)financieringen.
In de begroting 2024 hebben we rekening gehouden met een financieringsbehoefte (voornamelijk herfinanciering) van € 20 miljoen. Er is rekening gehouden met een rentepercentage van 3%. Het huidige rentepercentage (als we nu zouden financieren) ligt nog steeds rond 3%.

6. Meicirculaire.
Hieronder staan de structurele gevolgen van de meicirculaire:
2025: € 805.000 positief
2026: € 187.000 negatief
2027: € 121.000 negatief
2028: € 29.000 positief

Mededeling aan de raad

Van	:	Burgemeester en wethouders
Datum B&W	:	9 juli 2024
Onderwerp	:	Beantwoording vragen over Valys
Portefeuillehouder	:	Esther Verhagen
Domein	:	Raadsvergadering/Kaderbrief

Kennis te nemen van
De beantwoording van de toezegging over terugkoppeling klachten over Valys

Inleiding
In de commissievergadering P&C op 18 en 19 juni 2024 zijn vragen gesteld over mogelijke klachten over Valys, met name de terugreis. De toezegging is gedaan om hier navraag naar te doen. In deze mededeling leest u het antwoord daarop.

Kernboodschap
Er is navraag gedaan via twee sporen; via Valys en via onze lokale vervoerder.

Valys geeft na verschillende contactmomenten - zwart op wit - aan gegevens over klachten van inwoners uit Ooststellingwerf niet te kunnen delen. Ook niet als het gaat om niet tot de persoon te herleiden klachten en/of een samenvatting over de aard van de klachten. Op die manier weten we ook niet of er überhaupt klachten door onze inwoners bij Valys zijn ingediend.

De navraag bij Personenvervoer Kort is enigszins vertraagd wegens vakantie bij Kort. Het contact levert op dat er bij Kort geen (officiële) klachten van inwoners over Valys bekend zijn. Wel laten inwoners soms informatie los tegenover een chauffeur of een telefonist. Dat is informatie die zich als volgt laat samenvatten.

Wmo en Valys zijn beide vormen van collectief vervoer, bij beide vormen zit men meestal niet alleen in de auto. Wmo ritten over langere afstanden worden ook binnen ons eigen collectief vervoer gecombineerd. Maar Valys kent een landelijke aansturing. Dat maakt de kans op combinatieritten groter. Er wordt op landelijk niveau gecombineerd. Wat maakt dat men soms ook langer/verder om moet rijden. De praktische afstanden in het vervoer zelf zijn niet alleen groter, maar ook de persoonlijke afstand bij de reservering en de contacten. Mensen kennen elkaar niet. Niet aan de telefoon en niet in de auto. Dat maakt het moeilijker om met persoonlijke omstandigheden rekening te houden en waar nodig maatwerk te bieden.
De heenreis wordt over het algemeen geregeld door de lokale vervoerder, die de klant kent. De terugreis is vaak via een andere vervoerder omdat de terugreis geboekt wordt van de plek waar de Wmo cliënt op dat moment is. Is dat in Amsterdam dan wordt de terug reis gereden door een bedrijf uit Amsterdam. En niet alle taxibedrijven hanteren dezelfde service norm. Met de Schipholtaxi, een landelijk vervoerssysteem voor transfers naar Schiphol, werd eenzelfde situatie als bij Valys gezien. De lokale vervoerder werd dan gebeld. Dit in plaats van inschakeling van de Schipholtaxi. Dat was dan wel wat duurder, maar anders moest men wellicht omrijden.

Tot zover, samengevat, de opbrengst vanuit de navraag bij Personenvervoer Kort. Hierbij benadrukken we dat dit geen officiële weergave is. Kort voert geen registratie van klachten, aard, aantal etc. over Valys. Wat ook logisch is want het zijn geen klachten over vervoersbedrijf Kort. Daarom betreft het een weergave van herinneringen aan enkele contacten met inwoners door de jaren heen.

Vervolg
Deze beantwoording te betrekken bij de Kaderbrief over het onderwerp Valys.

Bijlagen
Geen.

VRAGENKWARTIER

V-063

De gezamenlijke raadscommissie Ruimte, Samenleving en P&C van de gemeente Ooststellingwerf in vergadering bijeen d.d. 3 december 2024

Aan het college van B&W

Steller vragen: Ignas Minnema, D66 Ooststellingwerf

Onderwerp: Volbouwen van open gebied in Appelscha

Aanleiding:

Via ingekomen stuk ID 1698 en ID 1706 hebben omwonenden van percelen in Appelscha hun zorgen geuit over bouwplannen aldaar. Specifiek betreft het mogelijke bouwplannen voor percelen die kadastraal bekend staan onder Makkinga K1202 en K589(0) en betreft het een gebied in Appelscha dat bij de gemeente bekend staat als Appelscha-Noord fase II.

De ingekomen stukken en hoe het vervolgproces eruit ziet roept bij de D66-fractie vragen op.

Vraag:

1. Naar onze beleving is de bestemming voor de genoemde percelen door de gemeenteraad in haar vergadering van 25 mei 2004 vastgesteld als: '*grasland, voor zover op de plankaart als zodanig aangeduid, waarvan de inrichting en het gebruik dient te worden afgestemd op de tuinen bij de aangrenzende woningen en/of een hobbymatig gebruik zoals huisweide, volkstuin en dergelijke*.' **Kunt u deze bestemming bevestigen? Is dit nog steeds de actuele bestemming van de percelen?** Zo nee, wat is dan de actuele bestemming en wanneer is deze door de gemeenteraad vastgesteld? Waarom is die bestemming dan gewijzigd?

2. In de beheersverordening Appelscha 2014 is een kaart van Appelscha opgenomen. Deze kaart wekt de suggestie dat de bestemming van genoemde percelen zou zijn gewijzigd naar 'wonen'. In hoofdstuk 4 Juridische Toelichting en uitvoerbaarheid wordt echter onder 4.1 gesteld dat de beheersverordening de (dan) bestaande situatie vastlegt door middel van een besluitgebied. Zo zou worden aangesloten bij de geldende bestemmingsplannen. Echter: Onder 1.3 van de beheersverordening wordt aangegeven dat een aantal bestemmingsplannen geheel of gedeeltelijk worden vervangen. Niet duidelijk is of dit dan ook geldt voor Appelscha-Noord fase II, **Hoe verhoudt de kaart in de beheersverordening Appelscha 2014 zich tot het eerder**

vastgestelde bestemmingsplan, en de daarin vastgelegde bestemming voor genoemde percelen?

3. De eigenaar van de percelen zou een verzoek hebben ingediend bij de gemeente om op de genoemde percelen te mogen bouwen. Kunt u uitleggen hoe u in algemene zin met dergelijke verzoeken om gaat (proces), en wat de mogelijke uitkomsten van een dergelijk verzoek kunnen zijn?

4. In hoeverre is er, om aan het mogelijke verzoek van de eigenaar te kunnen voldoen, een wijziging van bestemmingsplan nodig? Heeft de gemeenteraad hier nog een rol in?

5. Omwonenden wijzen er op dat destijds (periode 1998-2004), bij de bouw van Appelscha-Noord fase II, de gemeente een hogere prijs voor bouwterrein heeft gevraagd in het geval van een betere ligging, tot zelfs de hoofdprijs bij een gunstige ligging. Het is destijds gepresenteerd als wonen met uitzicht over landerijen aan zowel de noord- als de oostzijde. **Kan het college bevestigen dat de uitgangspunten van betere en gunstige ligging, en het wonen met het genoemde uitzicht, nog steeds gelden voor Appelscha Noord fase II? Zo nee, waarom niet?**

6. In hoeverre wordt er bij een bouwverzoek gekeken naar kwaliteit van de woon- en leefomgeving, en bijvoorbeeld de verhouding openbaar groen en speelplekken ten opzichte van de hoeveelheid/oppervlakte bebouwing in de directe omgeving?

7. Bent u van mening dat er in dit deel van Appelscha-Noord voldoende speelplekken en/of openbare groenvoorzieningen zijn? Zo ja, waar baseert u dat op?

Ondertekening,

Ignas Minnema, D66 Ooststellingwerf

VRAGENKWARTIER

#V-064

De gezamenlijke raadscommissie Ruimte, Samenleving en P&C van de gemeente Ooststellingwerf in vergadering bijeen d.d. 3 december 2024

Steller vragen: Marie van Tellingen, CDA

Onderwerp: Aansprakelijkheid vrijwilliger

Aanleiding:
In het nieuws van afgelopen week zag ik het volgende onderwerp langskomen:

Het ging hier over een vrijwilliger van een sportvereniging. Er moest een nieuwe accommodatie gebouwd worden. Het gebouw werd slechts voor de helft gebouwd omdat er problemen kwamen rond de bouwkosten. De persoon in kwestie werd door het bouwbedrijf aansprakelijk gesteld voor een schuld van 330.000 euro. Na een reeks rechtszaken werd hij in het gelijk gesteld en hoefde hij de 330.000 euro niet te betalen. Maar bleef toch zitten met een bedrag van 10.000 euro aan juridische kosten.

Dit is maar een voorbeeld, maar er zijn meer onderwerpen waarvoor vrijwilligers aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Vragen:

- Wij weten dat de gemeente een vrijwilligers verzekering heeft. Maar worden deze risico's ook gedekt?
- Zijn de vrijwilligers zich hier voldoende van bewust?
- Zo ja, zou dit ten koste gaan van de creatieve vrijwilligers?
- Is het een idee om hierop de op de gemeentepagina aandacht aan te schenken?

Ondertekening,

CDA, Marie van Tellingen

Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	commissie Ruimte
Titel	:	Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030
Onderwerp	:	Energietransitie
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Gerben But
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085221616

Datum collegevergadering
5 november 2024.

Voorgesteld besluit
1. Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 vast te stellen.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag.

Inleiding
Vanuit het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025 werken we aan het thema Energietransitie met als doel: een energieneutraal Ooststellingwerf in 2030. Met het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 (bijlage 1) werken we dit thema verder uit en stellen we acties en maatregelen op voor de komende vijf jaar.

Argumenten
1.1. Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 beschrijft hoe we onze doelstellingen voor de energietransitie willen bereiken.

Het Uitvoeringsplan beschrijft hoe gemeente Ooststellingwerf in 2030 CO_{2eqv-} neutraal[1] kan zijn voor wat betreft het energieverbruik. Het Uitvoeringsplan geeft inzicht in de verschillende onderdelen in het toekomstige energiesysteem van gemeente Ooststellingwerf de ontwikkelingen en mogelijkheden om de energietransitie te versnellen. Per onderdeel zijn ambities, acties en maatregelen geformuleerd en beschrijven we de rol van de gemeente. Met het Uitvoeringsplan zetten we in op innovaties en nieuwe mogelijkheden die de energietransitie biedt. We gaan actief aan de slag om voorop te blijven lopen, bijvoorbeeld op het gebied van waterstof.

1.2. De uitkomsten van de werkvergaderingen met uw gemeenteraad zijn in het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 uitgewerkt.

In de raadsvergadering van januari 2024 heeft u de startnotitie Energietransitie vastgesteld. De startnotitie Energietransitie gaf een beeld van de stand van zaken in de energietransitie in gemeente Ooststellingwerf. Daarna zijn voor de zomer 2024 in twee werkvergaderingen met u een aantal scenario's en denkrichtingen verkend en gesprekken gevoerd over de rol van de gemeente in het versnellen van de energietransitie. De uitkomsten van de werkvergaderingen en de conclusies voor het vervolg zijn uitgewerkt in het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030.

[1] Binnen een CO_{2eqv-} neutraal systeem is de CO_2-uitstoot zo ver mogelijk gereduceerd en de restuitstoot wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld door het aanplanten van bomen. De CO_2-uitstoot is dus netto nul (uit: fet-kennisdocument-tbv--friese-energievisie.pdf)

Kanttekeningen

1.1. De landelijke politiek is onzeker en er is nog geen duidelijkheid over het beschikbare geld vanaf 2026.
Het realiseren van het Uitvoeringsplan en het behalen van onze doelstelling is afhankelijk van politieke beslissingen van het Rijk. De CDOKE-middelen van het Rijk die we gebruiken voor de uitvoering van dit Uitvoeringsplan, zijn beschikbaar gesteld tot en met 2025. Voor de jaren 2026 tot 2030 is er door het Rijk budget gereserveerd voor deze regeling. Hierbij is een korting van 10% verwerkt. Ook wordt er in het kader van bezuinigingen gesproken over een aanvullende korting. Pas na publicatie van een nieuwe regeling, hebben we zicht op de beschikbare middelen na 2025 en de voorwaarden die daarbij horen. Tegelijkertijd is de energietransitie een verandering die op gang is gebracht en nauwelijks meer te stoppen valt. Het is niet meer een kwestie van aanjagen vanuit de overheid, maar meer een kwestie van begeleiden van initiatieven vanuit de samenleving.

1.2. Het geld voor stimuleringsleningen raakt op.
De duurzaamheidsleningen zijn een belangrijk instrument om de energietransitie ook voor inwoners met een kleine beurs mogelijk te maken. Het budget voor de duurzaamheidsleningen is onderdeel van de regeling Stimuleringsregeling Duurzaam en Leefbaar Ooststellingwerf, waaruit ook de verzilverleningen (aanpassingen woningen 70-plussers) en startersleningen worden verstrekt. Door de grote vraag naar leningen, raakt dit geld op. We voorzien dat hier in de toekomst extra budget voor nodig is en komen samen met de afdeling Samenleven in 2025 met een raadsvoorstel.

1.3. Ook landbouw en landgebruik stoten broeikasgassen uit.
Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf gaat niet over het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen door landbouw en landgebruik. Hiervoor is een andere inspanning nodig. Nu de Rijksoverheid niet meer met het Nationaal Programma Landelijk Gebied verder gaat, ontstaat er een leemte. Toch verwachten wij veel ontwikkelingen in het landelijk gebied en is samenhangend beleid voor het landelijk gebied nodig. Daarom komen wij hiervoor met een aanvullend voorstel als uitwerking op de startnotitie stikstof. In het Uitvoeringsplan Energietransitie is wel aandacht voor landbouw en boerderijen. De landbouw gebruikt energie en er zijn belangrijke mogelijkheden om duurzame energie op te wekken bij boerderijen. Het onderdeel energie en landbouw is dus wel in het Uitvoeringsplan opgenomen.

1.4. Het onderwerp energietransitie staat niet op zichzelf.
De energietransitie is één van de drie thema's in het Programma Duurzaam Ooststellingwerf. Vanuit dit programma werken we daarnaast aan de thema's klimaatadaptatie en circulaire economie. Met de afbeelding in bijlage 2 geven we de samenhang tussen de onderwerpen en plannen binnen het programma weer. Daarnaast zijn er raakvlakken met onder andere het landelijk gebied, stikstof, wonen en het sociaal domein. Een integrale en gezamenlijke aanpak is daarom belangrijk. Vanuit het programma Duurzaamheid sturen we hierop.

Financiële toelichting

Het Uitvoeringsplan Energietransitie financieren we gedeeltelijk via specifieke uitkeringen van het Rijk, zoals:

- **CDOKE-middelen:** een specifieke uitkering van de Rijksoverheid voor personele inzet en overige kosten gerelateerd aan de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 hebben wij CDOKE-middelen van het Rijk ontvangen, ongeveer € 525.000 per jaar. De ambtelijke inzet voor het Uitvoeringsplan Energietransitie wordt gedekt via dit budget. Voor de jaren 2026 tot 2030 is er door het Rijk budget gereserveerd voor deze regeling. Hierbij is een korting van 10% verwerkt. Ook wordt er in het kader van bezuinigingen gesproken over een aanvullende korting. Pas na publicatie van een nieuwe regeling, hebben we zicht op de beschikbare middelen na 2025 en de voorwaarden die daarbij horen. Zie ook kanttekening 1.1.
- **Lokale aanpak isolatie**: een specifieke uitkering voor de verduurzaming van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde. Voor de jaren 2023 tot en met 2026 (eerste tranche) hebben wij een specifieke uitkering van ongeveer € 1.560.000 van het Rijk ontvangen voor de verduurzaming van

slecht geïsoleerde woningen met een WOZ-waarde lager dan € 309.000 (peildatum 1 januari 2022). In het vierde kwartaal van 2024 dienen we een aanvraag in voor de tweede tranche.
- **Energiearmoede:** een specifieke uitkering voor de ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten. Voor de periode tot en met 2025 hebben wij een specifieke uitkering van circa € 920.000 van het Rijk ontvangen voor de ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten. Uit dit budget is het energiecoachgesprek met witgoedwissel betaald. Ook worden uit dit budget de maatwerk- en financiële adviezen betaald voor inwoners met energiearmoede, die gebruik maken van de isolatie actie van de gemeente (zie lokale aanpak isolatie).

Naast deze specifieke uitkeringen financieren we het Uitvoeringsplan Energietransitie met:
- **Budget voor transitievisie Warmte**: voor de uitvoering van de transitievisie Warmte is een budget beschikbaar van ongeveer € 290.000. Het resterende budget wordt jaarlijks via de algemene reserve overgeheveld naar het volgende jaar.
- **Budget voor duurzaamheidsleningen:** het budget voor de duurzaamheidsleningen is onderdeel van de regeling Stimuleringsregeling Duurzaam en Leefbaar Ooststellingwerf, waaruit ook de verzilverleningen (aanpassingen woningen 70-plussers) en startersleningen worden verstrekt. Door de grote vraag naar leningen, raakt dit geld op. We voorzien dat hier in de toekomst extra budget voor nodig is en komen samen met de afdeling Samenleven in 2025 met een voorstel. Zie ook kanttekening 1.2.
- **Budgetten van andere beleidsonderdelen met raakvlakken met de energietransitie**: onderwerpen zoals het landelijk gebied, stikstof, wonen, sociaal domein en mobiliteit hebben raakvlakken met de energietransitie. Bij financiering van acties en maatregelen die raakvlakken hebben met andere onderwerpen, kijken we naar een passende inzet van het beschikbare budget.
- **Structureel en incidenteel budget Programma Duurzaamheid:** binnen het Programma Duurzaamheid is een structureel budget beschikbaar van € 170.000 per jaar en in 2025 en 2026 een incidenteel budget van € 250.000 per jaar. Deze middelen zetten we in voor de uitvoeringskosten van alle uitvoeringsplannen binnen het Programma Duurzaamheid die niet gedekt kunnen worden via een specifieke uitkering van het Rijk of een ander daarvoor beschikbaar gesteld budget. In 2024 wordt het incidentele budget door de inzet van specifieke uitkeringen niet volledig benut. Voor de periode vanaf 2027 verwachten we mogelijk dekkingsproblemen, omdat er minder incidenteel budget beschikbaar is (het vervallen van het extra incidentele budget van € 250.000 per jaar, de verwachte korting op de CDOKE-regeling vanaf het jaar 2026 en het vervallen van verschillende specifieke uitkeringen). Bij de jaarrekening 2024 gaan we u voorstellen om het resterende incidentele budget toe te voegen aan een reserve voor het Programma Duurzaamheid, zodat hier tijdens de looptijd van het Uitvoeringsplan Energietransitie lasten uit gedekt kunnen worden.
- **Eventueel aanvullend budget** vragen we op tijd via de kaderbrief aan: voor plannen die de komende jaren niet gedekt kunnen worden uit bovenstaande budgetten, komen wij op tijd met een voorstel bij u.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Met het Uitvoeringsplan Energietransitie werken we aan betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen (SDG 7: Betaalbare en duurzame energie), stimuleren we duurzame industrie en innovatie (SDG 9: Industrie, innovatie en infrastructuur) en werken we aan het veilig, veerkrachtig en duurzaam maken van onze leefomgeving (SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen).

Inwonersparticipatie

Het halen van onze doelstellingen voor de energietransitie wordt voor een belangrijk deel bepaald door de maatregelen die onze inwoners en bedrijven willen nemen. Daarom betrekken we hen bij de uitvoering.

Publicatie voor bekendmaking

De gemeenteraad van de gemeente Ooststellingwerf heeft het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 vastgesteld.

Vervolg

Planning & communicatie

Na vaststelling door de gemeenteraad starten we met de uitvoering van het Uitvoeringsplan.

Evaluatie

In het Uitvoeringsplan schetsen we de richting voor de komende jaren. De energietransitie is een verandering waarvan we het pad nog niet precies kennen. Technologische innovaties en veranderingen in wetten en regels hebben invloed op de uitvoering. Daarom bewaken we de voortgang van de uitvoering in de jaarlijkse planning en control cyclus. We evalueren het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf aan het einde van de beleidsperiode van vijf jaar.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030, met daarbij:
   Bijlage 1a. Regioanalyse Ooststellingwerf-Weststellingwerf.
   Bijlage 1b. CO2-Routekaart 2030.
2. Afbeelding samenhang Uitvoeringsplan Energietransitie met het Programma Duurzaamheid.

Geheime stukken

1. Niet van toepassing.

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van ; 5 november 2024

Besluit

1. Het Uitvoeringsplan Energietransitie Ooststellingwerf 2025-2030 vast te stellen.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

gemeente ooststellingwerf

Uitvoeringsplan Energietransitie

Ooststellingwerf 2025-2030

Voorwoord

Vanuit het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025 werken we binnen het thema Energietransitie aan het doel: Ooststellingwerf energieneutraal in 2030. Het doel om energieneutraal te zijn in 2030 bereiken we door de energie die we nodig hebben duurzaam op te wekken.

Onze visie op een energieneutraal Ooststellingwerf 2030

In 2030 is de CO_2 uitstoot door energieverbruik van onze woningen, bedrijven en instellingen nul. We gebruiken steeds minder energie. De stroom die we gebruiken wordt lokaal en duurzaam opgewekt. Woningen zijn geïsoleerd en verwarmd door warmtepompen. Inwoners, bedrijven en instellingen hebben maatregelen genomen voor energiebesparing. Onze inwoners, bedrijven en instellingen gaan efficiënt en bewust met stroom om: zij gebruiken minder stroom en vraag en aanbod van stroom is slim op elkaar afgestemd. Hierdoor gebruiken we stroom wanneer het beschikbaar is en wordt netcongestie beperkt. Pieken in stroom slaan we op met batterijen.

Via energiegemeenschappen kunnen inwoners, lokale overheden en kleine ondernemingen samen energie opwekken, delen en verkopen. Hiermee maken we verder de omslag naar lokaal en sociaal eigenaarschap van energie.
Het gasverbruik in woningen, bedrijven en instellingen is in 2030 afgenomen. Het gas dat nog gebruikt wordt, is lokaal opgewekt groengas. Onze industrie maakt daarnaast gebruik van waterstof uit lokale zonnestroom. Bedrijventerreinen zijn ingericht als energiehubs waar energievraag, productie en opslag onderdeel van zijn.

Ook de CO_2 uitstoot door verkeer en vervoer in onze gemeente is afgenomen. We zijn overgestapt op duurzamere vormen van brandstof, zoals stroom en waterstof en pakken vaker de fiets of bus in plaats van de auto. De gemeente faciliteert en stimuleert inwoners en bedrijven bij het doen van investeringen en maakt aanpassingen in de openbare ruimte.
Naast maatregelen om onze CO_2 uitstoot te verlagen, planten we bomen en telen we gewassen waarmee we de CO_2 opname in onze gemeente vergroten en zo onze voetafdruk verkleinen. Bomen zijn geplant op een manier dat ze meer bieden dan alleen CO_2 opname: biodiversiteit, vruchtbare bodem, schaduw, vasthouden van regen, bouwmaterialen en grondstoffen, toerisme en recreatie, zuivering van lucht, water en bodem.
Door de gezamenlijke inspanning van inwoners, bedrijven en de gemeente wordt Ooststellingwerf één van de voorlopers in Nederland en laat het in de praktijk zien dat de transitie naar een duurzamere samenleving veel voordelen heeft, zoals een gezondere leefomgeving en een voorspelbaardere energierekening.

Dit uitvoeringsplan beschrijft de mogelijkheden voor versnelling van de energietransitie en wat de gemeente hieraan kan doen.
Het halen van de doelstelling wordt voor een belangrijk deel bepaald door de maatregelen die onze inwoners en bedrijven willen nemen. Daarbij willen wij zoveel mogelijk obstakels wegnemen die hen ervan weerhouden om tot uitvoering te komen.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Ons toekomstig energiesysteem	6
Wonen	7
Bedrijven en instellingen	10
Vervoer	13
Stroom	17
Van aardgas naar groengas en waterstofgas	19
Energienetwerk en energiehubs	22
Energie opslaan	25
CO_2 opslaan	28
Financieel kader	30
Begrippenlijst	31
Bijlagen	34

Inleiding

Dit uitvoeringsplan beschrijft hoe gemeente Ooststellingwerf in 2030 CO_2eqv- neutraal kan zijn voor wat betreft het energieverbruik. We beschrijven de mogelijkheden voor versnelling van de energietransitie. Het halen van de doelstelling wordt voor een belangrijk deel bepaald door de maatregelen die onze inwoners en bedrijven willen nemen. We beschrijven hoe de gemeente hen kan helpen en kan bijdragen aan het bereiken van de ambitie.

Binnen een CO_2eqv-neutraal systeem is de CO_2-uitstoot zo ver mogelijk gereduceerd en de restuitstoot wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld door het aanplanten van bomen. De CO_2-uitstoot is dus netto nul.
Uit: fet-kennisdocument-tbv--friese-energievisie.pdf

Samenhang met Programma Duurzaam Ooststellingwerf

De gemeenteraad heeft in 2021 (Nota van uitgangspunten: Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 – 2025, Samen op weg naar een CO_2 neutraal Ooststellingwerf in 2030) de ambitie uitgesproken in 2030 CO_2-neutraal te zijn.
In 2021 is het Programma Duurzaam Ooststellingwerf vastgesteld door de gemeenteraad. Het programma heeft drie thema's: energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. In 2025 wordt het programma geactualiseerd. Deze notitie vormt het uitvoeringsplan voor het thema energietransitie en maakt dus onderdeel uit van het Programma Duurzaam Ooststellingwerf.

Meetjaar voor deze notitie: 2021

Op het moment van schrijven van deze notitie zijn alleen voor de periode 1990-2021 volledige gegevens beschikbaar voor het vaststellen van de CO_2-uitstoot (zie bijlage 3). Daarom is deze notitie gebaseerd op de gegevens van 2021. Over de jaren 2022 - 2023 zijn nog niet alle gegevens beschikbaar. Dit betekent dat de inspanningen van het programma daardoor nog niet of slechts beperkt zichtbaar zijn in de cijfers. Waar mogelijk zijn de algemene cijfers aangevuld met andere gegevens.

Aanpak

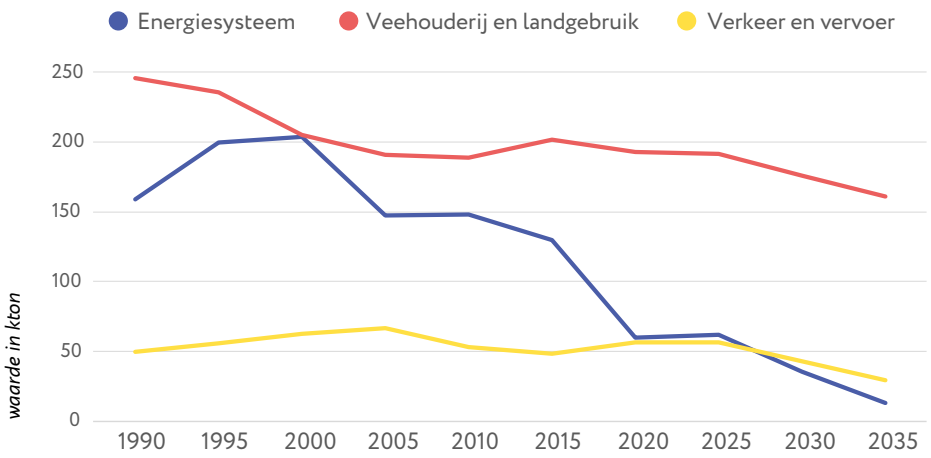
We blijven de trias energetica volgen. Dat betekent dat we bij voorkeur eerst maatregelen nemen waardoor we minder energie hoeven te verbruiken. Het resterende energieverbruik wekken we duurzaam op. Op momenten dat meer energie opgewekt wordt dan verbruikt, slaan we de energie op voor gebruik op een ander moment. De CO_2 uitstoot van fossiele energie die we nog niet kunnen vermijden, slaan we duurzaam op. Samen met Liander hebben we een onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het energienetwerk. Het energienetwerk dreigt op piekmomenten overbelast te raken. Daarom zijn maatregelen nodig. Helaas kan Liander pas na 2032 het netwerk in Friesland volledig versterkt hebben. Daarom gaan we in dit uitvoeringsplan uit van een mix

van duurzame energiebronnen, samen met slimme oplossingen. Deze aanpak past binnen het bestaande netwerk. Het onderzoek is opgenomen in bijlage 2.

Doelgericht

Het uitvoeringsplan is doelgericht. Dat betekent dat we acties en maatregelen nemen die bijdragen aan het halen van de doelen en ambities. In dit plan staan veel acties en maatregelen. We blijven de komende jaren monitoren of dit de juiste maatregelen zijn en stellen indien nodig bij. Het regionale klimaatdashboard van Berenschot helpt ons hierbij. Het dashboard geeft inzicht in de voortgang van CO_2eqv-reductie ten opzichte van 1990 én in de prognose tot 2030 op basis van openbaar beschikbare bronnen en additioneel voorgenomen regionaal beleid.

Figuur 1: Totale CO_2eqv-uitstoot per type (na 2021 prognose)
(bron: regionaal klimaatdashboard Ooststellingwerf, Berenschot)

Rollen gemeente

De gemeente heeft verschillende rollen in de uitvoering van de energietransitie:

- **Realiserend**: de gemeente voert zelf de maatregelen uit in haar eigendom (openbare ruimte en maatschappelijk vastgoed).
- **Regulerend**: de gemeente stelt regels vast vanuit haar rol als bevoegd gezag.
- **Samenwerkend**: de gemeente werkt samen met inwoners, organisaties en andere overheden aan maatregelen. De gemeente maakt daarbij gebruik van netwerken om regionale thema's aan te kaarten op provinciaal, landelijk en Europees niveau.
- **Stimulerend**: de gemeente stimuleert inwoners en bedrijven om maatregelen te nemen, communiceert over mogelijkheden, faciliteert met kennis en data, neemt obstakels weg als dat mogelijk is, en stelt subsidie beschikbaar om maatregelen te realiseren.

In de tabellen met acties en maatregelen geven we aan vanuit welke rol we dit oppakken. Een totaaloverzicht van alle acties en maatregelen is terug te vinden in bijlage 1.

Ons toekomstig energiesysteem

In dit uitvoeringsplan beschrijven we hoe het energiesysteem van een energieneutraal Ooststellingwerf in 2030 er uit ziet. De infographic is een visuele weergave van ons toekomstige energiesysteem. Elke afbeelding linkt naar een hoofdstuk met een inhoudelijke toelichting op dit onderdeel van ons energiesysteem.

CO_2 opslaan

Vervoer

Stroom

Energie opslaan

Waterstofgas

Energienetwerk & energiehubs

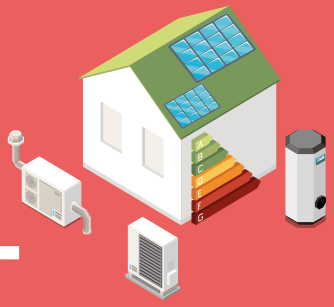

Bedrijven & instellingen

Stroom: **windenergie**

Groengas

Wonen

Stroom: **zonne-energie**

Wonen

Energieverbruik en CO_2 uitstoot

De woningen in onze gemeente stoten 33 kton CO_2 uit. Dit komt voor 98% door gebruik van aardgas voor verwarming en warm water. Het totale aardgasverbruik was in 2021 17,8 miljoen m^3/jr, in 2022 15,5 miljoen m^3/jr en in 2023 12,2 miljoen m^3/jr (alles temperatuur gecorrigeerd[1]).

Het jaarlijkse totale stroomgebruik in de gemeente wordt sinds 2021 netto nagenoeg volledig opgewekt door zonnepanelen. Stroomverbruik van woningen draagt netto niet bij aan CO_2-uitstoot[2].

Energiebesparing

Het gasverbruik van woningen neemt al jaren af, met name door isolatie. Toch zijn nog veel woningen matig of slecht geïsoleerd[3]. Mensen wachten vaak een logisch moment af om hun woning te isoleren, bijvoorbeeld bij verhuizen of bij verbouwen. Ook is het niet voor iedereen eenvoudig om de juiste isolatiemaatregelen te kiezen. Of om de maatregelen te financieren en/of het is aan de verhuurder om dit te doen. Met laagdrempelig advies door het OWO-energieloket, (landelijke) subsidies voor isolatie[4] en lokale duurzaamheidsleningen proberen we het voor alle inwoners mogelijk te maken om energie te besparen. Dat inwoners graag aan de slag gaan met energiebesparing, merken we aan de vraag naar duurzaamheidsleningen. Dit fonds is op korte termijn te klein om aan de vraag te voldoen.

Vanaf de zomer van 2024 zijn we gestart met de lokale aanpak isolatie. We ondersteunen inwoners van slecht geïsoleerde en goedkopere woningen financieel bij de verduurzaming van hun woning. Met deze subsidieregeling kunnen in totaal 1.678 woningen één of meerdere isolatie-maatregelen nemen. Dit is een groot deel van de slecht geïsoleerde woningen met WOZ-waarde onder € 429.000.

Gebruik van restwarmte

De rioolwaterzuivering van Oosterwolde kan mogelijk gebruikt worden als bron van warmte[5]. Hiermee kunnen meerdere wijken in Oosterwolde verwarmd worden. Het waterschap heeft dit onderzoek laten doen en wil het gebruik van de restwarmte stimuleren. Ook bij het omzetten van stroom in waterstof komt warmte vrij (zie waterstofgas). In het warmteprogramma werken we de mogelijkheden voor een warmtenet verder uit. Een voordeel van een warmtenet is dat aan de woningen geen buitenunit van een warmtepomp hoeft te komen. En dus daardoor geen geluidsoverlast veroorzaakt in dichtbevolkt gebied.

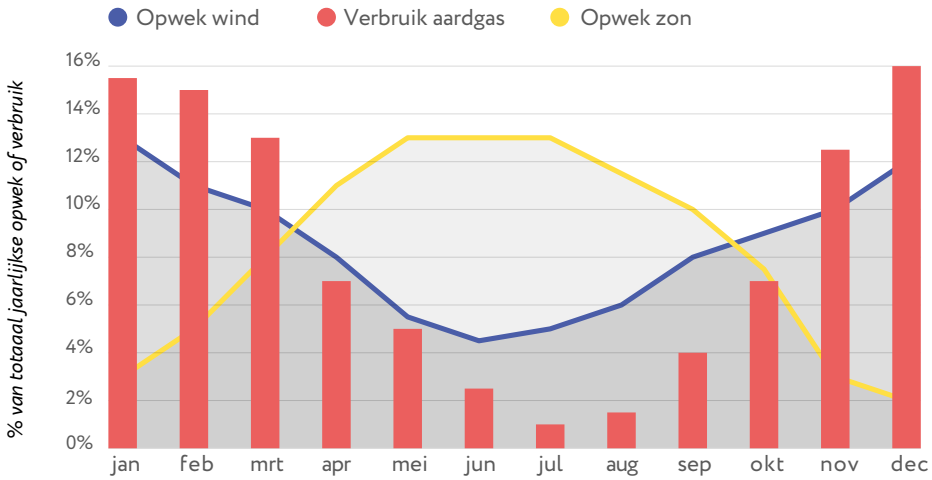
1. Elk jaar heeft een gemiddelde temperatuur. Om gasverbruik 'eerlijk' te kunnen vergelijken, wordt er een correctie van de temperatuur meegenomen.
2. We produceren in het zomerseizoen meer stroom dan we op dat moment verbruiken en zijn zo leverancier van duurzame energie voor andere gemeenten. De CO_2 reductie die dat oplevert is hoger dan de CO_2-uitstoot veroorzaakt door stroomgebruik in het winterseizoen die we op dat moment niet duurzaam opwekken.
3. Van de 7214 woningen met een voorlopig label, hebben op dit moment 5206 label D of lager.
4. We hebben een specifieke uitkering aangevraagd voor extra subsidie voor isolatie. De eerste tranche loopt nu, we zijn bezig de tweede tranche aan te vragen, zie Specifieke Uitkering (SPUK) Lokale Aanpak Isolatie (rvo.nl)
5. Zie: https://syntraal.omgevingswarmte.nl/EFGF/maptour

Duurzame energie opwekken & gebruiken

Het aantal zonnepanelen en warmtepompen neemt de laatste jaren hard toe. Het is de standaard voor nieuwbouwwoningen en ook investeren veel huiseigenaren in deze vorm van verduurzaming.
In 2023 had in Nederland al 23% van de woningen een warmtepomp. We verwachten dat in 2030 minstens de helft van de woningen in Ooststellingwerf een hybride warmtepomp heeft[6]. Door toepassing van een (hybride) warmtepomp neemt het gasverbruik per woning gemiddeld met de helft af (bron: CBS). Het nadeel is dat zonnepanelen in de zomer veel stroom opwekken, terwijl door warmtevraag de warmtepomp ook in de winter stroom verbruikt.

Het energienetwerk raakt overbelast door deze pieken in vraag en aanbod. Ook worden de prijzen van stroom telkens meer afhankelijk van vraag en aanbod. Daarom is het beter om stroom meteen te gebruiken als het wordt opgewekt. De terugleverkosten van energieleveranciers en het voornemen om de salderingsregeling vanaf 2027 af te schaffen geven hiervoor een financiële prikkel. Ook zijn er telkens meer slimme oplossingen om dit mogelijk te maken. Bijvoorbeeld een app die de wasmachine aanzet of de auto laat laden op het moment dat de zon schijnt. Dit is vaak financieel gunstig en vermindert de congestie op het net, waardoor nieuwe aansluitingen mogelijk zijn.

Figuur 2: Schematische weergave verbruik gas en opwek hernieuwbare energie

Pilot wijk verwarmen op waterstof

In Nederland lopen een klein aantal pilotprojecten, waarin waterstofgas gebruikt wordt om woningen te verwarmen. De bestaande aardgasleidingen lijken (zonder grote investeringen) gebruikt te kunnen worden om waterstof door te transporteren. In de woning kan de cv-ketel worden vervangen door een ketel die waterstof verbrandt. De huidige pilotwijken laten zien dat dit al kan, bijvoorbeeld in Hoogeveen en in Groningen.

6. Als het aantal (hybride) warmtepompen toeneemt zoals het de laatste jaren doet.

Ambitie 2030

Door meer isolatie en gebruik van warmtepompen is het gasverbruik afgenomen tot 8 miljoen m^3/jr.

Wat gaan we daarvoor doen?

We willen als gemeente belemmeringen wegnemen en het mogelijk maken voor inwoners om energie te besparen en te verduurzamen. Dit doen we door te informeren, leningen te verstrekken en subsidies voor bepaalde doelgroepen. We zetten in op duurzaamheidseducatie. De landelijke wetten handhaven we, zodat er een gelijk speelveld is voor de ondernemers. Dit resulteert in de volgende acties en maatregelen:

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
Het OWO-energiebureau adviseert en informeert inwoners over energiebesparing.	Stimulerend	→ 2030
We vragen (Rijks)subsidie aan en verstrekken deze aan eigenaren van slechter geïsoleerde woningen.	Stimulerend	→ 2030
We verstrekken (Rijks)subsidie voor het verminderen en beperken van energiearmoede.	Stimulerend	→ 2030
We verstrekken duurzaamheidsleningen.	Stimulerend	→ 2030
We stimuleren de slimme sturing van energiegebruik.	Stimulerend	→ 2030
We ondersteunen de lokale energiecoöperatie.	Stimulerend	→ 2030
We stellen een warmteprogramma op en voeren dit uit, inclusief een onderzoek naar een gemeentelijk energiebedrijf.	Realiserend	2025
Onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheid voor het verwarmen van een wijk op waterstof.	Realiserend	2026
We werken samen met woningbouwcorporaties, onder andere aan de verduurzaming van gespikkeld bezit.	Samenwerkend	→ 2030
Door middel van duurzaamheidseducatie zetten we in op kennisoverdracht en bewustwording bij kinderen over onder andere energiegebruik, energiebesparing en de impact hiervan op het klimaat.	Samenwerkend	→ 2030

Bedrijven & instellingen

Energieverbruik en CO_2-uitstoot

De CO_2-uitstoot van bedrijven en instellingen[7], gerelateerd aan energieverbruik in het gebouw, was in 2021 21 kton. De helft van de energie wordt gebruikt in de industrie, de rest (in afnemende volgorde) in de landbouw, commerciële dienstverlening en publieke dienstverlening. Het gaat hier over het verbruik van aardgas en stroom in het gebouw. Gebruik van benzine en diesel door vrachtvervoer en mobiele werktuigen (zoals trekkers) staat onder het hoofdstuk vervoer.

Energiebesparing

Het aardgasverbruik van bedrijven en instellingen neemt sinds 2013 (12,6 miljoen m^3/jr) structureel af. Als we dezelfde afname doortrekken, verwachten we in 2030 een aardgasverbruik door bedrijven en instellingen van 6 miljoen m^3/jr. Daarmee leveren de bedrijven een goede bijdrage aan energiebesparing.

Voor industrie en bedrijven geldt een energiebesparingsplicht en voor kantoorgebouwen de energielabel C-verplichting. De regionale uitvoeringsdiensten (FUMO) handhaven deze verplichting. Uit de praktijk blijkt dat bedrijven zelf actief met energiebesparing bezig zijn. De energiebesparing van de gemeentelijke gebouwen is uitgewerkt in het accommodatiebeleid. Het accommodatiebeleid is er op gericht in 2050 energieneutraal te zijn. De energie die tot 2050 wordt ingekocht, is lokaal duurzaam opgewekt.

Voor verduurzaming van overige gebouwen met een maatschappelijke functie stimuleren we verduurzaming via bijvoorbeeld de KlimOp regeling.

De gemeentelijke organisatie heeft het certificaat niveau 3 van de CO_2-prestatieladder. Dit betekent dat de organisatie met een werkend energiemanagementsysteem zich richt op maatregelen die de CO_2-uitstoot verlagen. Niveau 3 van de prestatieladder focust op de interne bedrijfsvoering. Zo geven we als gemeentelijke organisatie het goede voorbeeld en zetten we stappen in het verminderen van onze CO_2-uitstoot.

7. Overheid, zorg, cultuur, sport.

Ondernemen ondanks netcongestie

Bedrijven die zich willen vestigen, willen uitbreiden of verduurzamen, kunnen op dit moment vaak geen (grotere) aansluiting krijgen voor afname van stroom. Dit geldt ook voor het terugleveren van stroom van zonnepanelen. Ook bedrijven die over willen stappen naar elektrische auto's lopen tegen deze problemen aan. Dit is een probleem dat in het grootste deel van Nederland speelt. Vaak zijn de mogelijkheden groter met slimme oplossingen.

Individuele oplossingen 'achter de meter'

Het zijn de pieken in stroomverbruik die problemen veroorzaken. De aansluiting is berekend op de grootste piek. Die pieken ontstaan bijvoorbeeld bij het opstarten van machines. Nauwkeurig inzicht in het stroomverbruik in de tijd levert vaak oplossingen op, zoals energiesturing. Of door stroom van zonnepanelen direct zelf te gebruiken of op te slaan. Per bedrijf zijn de oplossingen anders.

Energiehub

Ook door samen te werken met bedrijven in de buurt kunnen oplossingen gevonden worden. De innovaties gaan snel op dit gebied. Een voorbeeld: in Oosterwolde wordt vanuit het zonnepark waterstof opgewekt. Hierbij ontstaat, naast waterstof, pure zuurstof en warmte. Deze drie producten van waterstof kunnen mogelijk ingezet worden bij de rioolwaterzuivering of in bedrijven. Naast technische innovaties zijn de laatste tijd ook nieuwe contractvormen ontwikkeld, zoals het groepscontract.
Zie voor meer informatie ook het hoofdstuk energienetwerk en energiehubs.

Stroomvoorziening is niet meer vanzelfsprekend. Delen van het elektriciteitsnet zitten vol. Dit kan gevolgen kan hebben voor bedrijven die zich willen vestigen of willen verduurzamen. Eén van de oplossingen is ruimte te zoeken op het huidige elektriciteitsnet in de vorm van een energiehub.
We gaan de mogelijkheden onderzoeken om ondernemers hierbij te helpen.

Hulp bij slimme oplossingen

De kennis en innovatie van energiemanagement ontwikkelt zich snel. Wij willen bedrijven helpen om gebruik van deze kennis en innovaties te maken. Het doel is dat bedrijven kunnen blijven ondernemen én verduurzamen.

Ambitie 2030

- Door energiebesparing is het aardgasverbruik afgenomen tot 6 miljoen m^3/jr.
- De gemeentelijke organisatie is op niveau 4 van de CO_2-prestatieladder.
- Waterstof uit lokale zonnestroom wordt ingezet in de lokale industrie.
- Bedrijven werken met elkaar samen om binnen de beperkingen van het elektriciteitsnetwerk te verduurzamen en uit te breiden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We willen als gemeente belemmeringen wegnemen en het mogelijk maken voor bedrijven om energie te besparen en te verduurzamen. Voor verduurzaming, bijvoorbeeld van het wagenpark, is netcongestie vaak belemmerend. Samenwerking tussen bedrijven en het dorp kan daarbij helpen. We willen daarin ondersteunen. De landelijke wetten handhaven we, zodat er een gelijk speelveld is voor de ondernemers. Ook willen we met onze eigen organisatie het goede voorbeeld geven. Dit resulteert in de volgende acties en maatregelen:

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
Handhaven label C kantoorgebouwen (uitvoering door FUMO).	Regulerend	2025-2030
Handhaven energiebesparingsplicht industrie (uitvoering door FUMO).	Regulerend	2025-2030
Gemeentelijke organisatie op niveau 4 van de CO_2-prestatieladder.	Realiserend	2028-2029
We stimuleren energiebesparing bij maatschappelijke gebouwen via het KlimOp programma.	Stimulerend	→ 2030
We stimuleren het slim gebruik van energie, slim laden en het beperken van pieken om netcongestie terug te dringen.	Stimulerend	→ 2027
We stimuleren verduurzaming bij bedrijven.	Stimulerend	→ 2030
We stimuleren energiehubs op bedrijventerreinen.	Stimulerend	→ 2030

Vervoer

Energieverbruik en CO_2-uitstoot

Onze auto's, vrachtauto's, trekkers en andere voertuigen rijden vooral op benzine en diesel. De CO_2-uitstoot hiervan is in 2021 60 kton CO_2 per jaar.

Voorkomen gebruik auto

De eerste stap in onze aanpak is het voorkomen van onnodige mobiliteit en het stimuleren van lopen en fietsen. De volgende stap is openbaar vervoer en deelmobiliteit versterken en als laatste zetten we in op duurzame brandstoffen.
Zowel vanuit verkeersveiligheid, gezondheid als CO_2 uitstoot zijn dit verstandige stappen. We werken het verder uit in de mobiliteitsvisie.

Inzetten op het versterken van bestaande kernen helpt vervoersbewegingen voorkomen

Aantrekkelijke en veilige verbindingen met voorzieningen voor voetgangers en fietsers helpen automobiliteit te voorkomen. Waar we voorzieningen vestigen is dus belangrijk. Hoe korter de verbinding, hoe minder vervoersbewegingen er nodig zijn.

Openbare ruimte inrichten vanuit perspectief voetganger en de fietser

De tweede strategie is om de mobiliteitskeuze van mensen te veranderen. De inrichting van het straatbeeld bepaalt voor een deel de mobiliteitskeuze van de weggebruiker. Daarom hanteren we het STOMP-principe. Bij herinrichting en nieuwe ontwikkelingen kijken we of we de openbare ruimte zo kunnen inrichten, dat wandelen of fietsen aantrekkelijker wordt dan de auto (autoluw).

Wat is het STOMP-principe?

STOMP is een afkorting die staat voor Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a Service, Personenvervoer. Mobility as a Service is een term die verwijst naar deelmobiliteit. Het STOMP-principe geeft bij de indeling van de openbare ruimte eerst prioriteit aan wat de voetganger nodig heeft voor een aantrekkelijke en veilige inrichting (stappen), vervolgens aan de fietser (trappen) pas als laatste aan de personenauto. Dit betekent dat de ruimtelijke ordening vooral wordt ingericht vanuit perspectief van de voetganger en de fietser.

Versterken van de kwaliteit van het fiets- en wandelnetwerk

Het versterken van de kwaliteit van het fiets- en wandelnetwerk is een positieve manier om de mobiliteitskeuze van mensen te veranderen. Door extra groen wordt de kwaliteit van het fiets- en wandelnetwerk nog aantrekkelijker. Ook snelle fietsverbindingen met bijvoorbeeld Drachten horen hierbij.

Versterken van het OV-netwerk

Sommige afstanden zijn te ver om lopend of op de fiets af te leggen. Vooral verbindingen met bovenlokale voorzieningen in Leeuwarden, Drachten, Assen en Groningen zijn cruciaal. Dit moet beschikbaar zijn voor alle inwoners, daarom gelden de voorwaarden: beschikbaar, betrouwbaar en betaalbaar.

Bevorderen van autodelen en deelmobiliteit

Deelmobiliteit is de afgelopen tijd in de grotere steden erg gegroeid en biedt daar een volwaardig alternatief voor de (tweede) auto. In onze landelijke gemeente is de vraag naar deelmobiliteit nog beperkt, maar we merken dat het met gerichte actie ook hier een rol gaat spelen. Ook voor deelmobiliteit gelden de voorwaarden: beschikbaar, betrouwbaar en betaalbaar.

Bedrijfsgerichte / medewerkersgerichte aanpak

We kunnen het belang van nul-emissie verder uitdragen door in samenwerking met bedrijven een medewerkersgerichte aanpak te starten. Voorbeelden die een bedrijf samen met de gemeente kan aanbieden zijn een Leaseplan voor een fiets of een E-bike of het opzetten van een carpoolregeling. Dit kan zeker bij grotere werkgevers een aanzienlijke impact hebben op gebruik van fossiele brandstoffen binnen de gemeente door toedoen van mobiliteit.

Omschakelen naar elektriciteit en duurzame brandstoffen

Toch zullen inwoners en bedrijfsleven nog auto's blijven gebruiken. Daarom zetten we ook in op de omschakeling naar elektrische auto's en duurzame brandstoffen. Hierdoor verbetert niet de verkeersveiligheid of het ruimtegebruik, maar elektrische auto's zorgen wel voor een betere luchtkwaliteit en volksgezondheid.

Het aantal elektrische auto's is sinds 2018 snel gestegen. In juni 2024 was 5,5% van de auto's volledig elektrisch: ruim 700 elektrische auto's in Ooststellingwerf[8]. Elaad verwacht dat in 2030 15% van de auto's in Ooststellingwerf elektrisch zijn, dus 2500 auto's. Met ongeveer evenveel laadpalen.

8. ElaadNL (zie Outlook dashboard (elaad.io)).

De komende jaren wordt ook een sterke opmars van het aantal elektrische vrachtauto's en mobiele werktuigen verwacht, maar vooral rond en na 2030. Elaad verwacht dat in 2035 42% van de vrachtauto's elektrisch zal zijn. Hoe sterk die groei is tot 2030 is onduidelijk. Het laden van elektrische (vracht)auto's belast het stroomnetwerk flink. Maar door slim laden en de accu's te gebruiken als opslag voor ander gebruik, kan het ook een oplossing bieden om de pieken van opwek en gebruik te verminderen.

Regie voeren op elektrisch laden

Wij hebben in Friesland een concessie verleend voor het plaatsen van openbare laadpalen. Wij bepalen waar deze geplaatst worden. Door laadpalen strategisch te plaatsen, bepalen we waar in de toekomst een cluster van parkeren ontstaat. Door locaties te kiezen aan de randen van wijken en autogeoriënteerde plekken kan de gemeente sturen op waar geen autoverkeer ontstaat en hiermee het autoluwe karakter van bepaalde zones verder kracht bijzetten.
Zie ook paragraaf Accu's van auto's: slim laden en ontladen

Faciliteren ontwikkelingen alternatieve brandstoffen

Naast elektrisch rijden spelen binnen onze gemeente verschillende ontwikkelingen op het gebied van alternatieve brandstoffen. Alternatieve duurzame brandstoffen zijn waterstof, biogas en HVO100. Wij hebben hierbij een faciliterende rol, met name door locaties te vergunnen.

Goede voorbeeld geven

Als gemeentelijke organisatie willen we het goede voorbeeld geven. Dit betekent dat we voor ons eigen wagenpark elektrisch of op schone brandstoffen gebruiken (zoals HVO100). Bij aanbestedingen geven we voorrang aan partijen met een lage CO_2 voetafdruk.
We merken dat het ook voordelen biedt voor de medewerkers, zoals minder lawaai bij het elektrisch maaien. Met onze eigen medewerkers gaan we ook aan de slag met een medewerkersgerichte aanpak.

Gemeente Ooststellingwerf laat extra parkeerplaatsen aanleggen in het Fochtelooerveen. Dit gebeurt helemaal emissieloos. Dus zonder CO_2-uitstoot. Antea Group voert dit voor de gemeente uit. Het is voor hen het eerste 'all-electric' project. Op 15 juli 2024 deed de wethouder van duurzaamheid de starthandeling van het werk op de elektrische shovel van Antea Group.

Ambitie 2030

Door inwoners, werknemers en bedrijven te stimuleren om gezonde en duurzame keuzes te maken, kan de CO_2-uitstoot door verkeer en vervoer in 2030 afgenomen zijn tot minder dan 30 kton per jaar (zie bijlage 3). In 2040 verwachten we op nul uitstoot te kunnen realiseren. Dit is in lijn met andere ambitieuze gemeenten en naar verwachting technisch en juridisch haalbaar, ook voor goederenvervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

De bovengenoemde uitgangspunten vormen de basis voor de mobiliteitsvisie die in 2025 wordt opgesteld. Daarin worden de acties en maatregelen verder uitgewerkt. Een aantal acties voor het jaar 2025 zijn hieronder al opgenomen.

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
We stellen een mobiliteitsvisie en uitvoeringsplan op.	Realiserend	2025
We zetten in op zero-emissie van het vervoer van de gemeentelijk organisatie en werken in opdracht van de gemeente.	Realiserend	2028-2029
We stimuleren slim laden.	Stimulerend	→ 2026
We werken samen met bedrijven aan het terugdringen van de CO_2 uitstoot van woon- en werkverkeer van medewerkers.	Stimulerend	2026-2027

Stroom

Stroomverbruik en CO_2-uitstoot

Het stroomverbruik in Ooststellingwerf is CO_2-neutraal. In 2021 was het stroomverbruik 426 TJ (zie DASHBOARD - Energieverbruik - Ooststellingwerf). Deze hoeveelheid stroom werd in 2021 ook duurzaam opgewekt binnen Ooststellingwerf. De CO_2 uitstoot is netto nul.

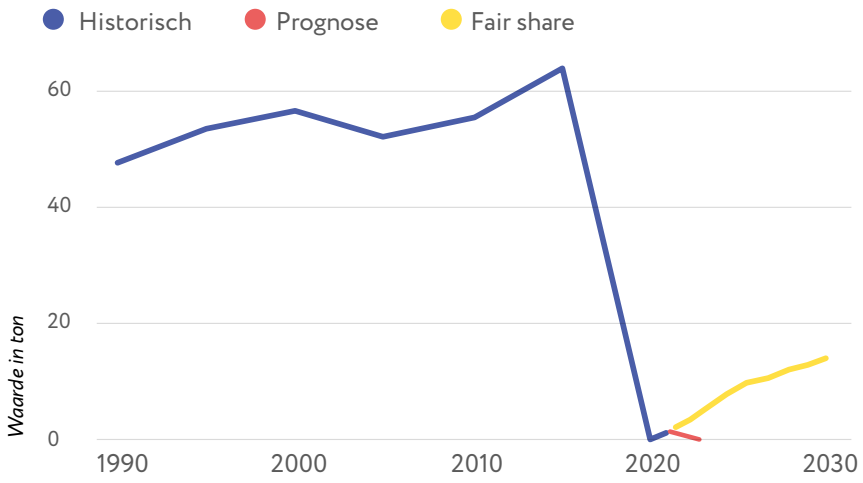
Het stroomverbruik is de laatste 10 jaar stabiel. De verwachting is dat het stroomverbruik de komende jaren toeneemt door gebruik van warmtepompen en elektrische auto's, met ongeveer 100 TJ[9]. De opwek van stroom is sinds 2021 ook toegenomen door plaatsing van zonnepanelen en een paar windmolens bij boerderijen. We verwachten dat een beperkte groei van zonnepanelen op daken en (kleine) windmolens de toename van stroomverbruik kan opvangen. De toegenomen vraag naar stroom zet druk op de capaciteit van het elektriciteitsnet, zie energienetwerk en energiehubs.

Zonne-energie

Tussen 2015 en 2020 is ons jaarlijkse stroomgebruik CO_2-neutraal geworden door de grote groei van zonne-energie, zie figuur 3. Zo'n grote groei hadden de deskundigen (bijvoorbeeld het Planbureau voor de leefomgeving) niet verwacht.
Na 2020 is de opwek door zonne-energie landelijk en ook in Ooststellingwerf verder toegenomen[10].

Het nadeel van zonne-energie is dat er weinig opwek is in de winter- en veel in de zomerperiode. In de winter halen we nu stroom van elders, met name van aardgascentrales. Steeds vaker moeten eigenaren van zonnepanelen, zowel particulieren als eigenaren van grote zonnedaken en -parken, betalen voor levering van stroom aan het net. Dit speelt in heel Nederland en in heel Noord-West Europa.

Figuur 3: CO_2eqv uitstoot door elektriciteit (bron: regionaal klimaatdashboard Ooststellingwerf, Berenschot)

9. 2500 elektrische auto's met gemiddeld 18 kWh/100km en 1500 km per jaar. Plus 7500 hybride warmtepompen met gemiddeld 2500 kWh verbruik per jaar.
10. Zie Energieopwek.nl - Inzicht in de actuele (near-realtime) opwekking van duurzame energie in Nederland.

Ook kan het netwerk een verdere groei van zonne-energie op dit moment niet aan. Op piekmomenten kan het netwerk niet alle zonne-energie transporteren.
Het is noodzakelijk dat er snel decentraal opslag gerealiseerd wordt, zie daarvoor het hoofdstuk over energie opslaan.

Windenergie

Windenergie wordt vooral in de winter en de nacht opgewekt. Het combineren van zonne-energie en windenergie is een ideale mix. Zonder vergroting van de aansluiting en zonder het netwerk verder te belasten, kunnen daarom bij een zonnepark ook windmolens geplaatst worden. Zie hiervoor ook de schematische weergave van het verbruik van gas en de opwek van hernieuwbare energie (figuur 2). Op dit moment staat de provincie dat vanuit haar ruimtelijk beleid echter niet toe. We onderzoeken de mogelijkheid voor herziening van dit ruimtelijk beleid om onze energiedoelstellingen te halen.

De plaatsing van 2 kleine windmolens (15 meter hoog) bij boerderijen is wel toegestaan. Met daarbij wel de beperking dat het voor eigen gebruik moet zijn. Dit levert een belemmering op voor de haalbaarheid. We pleiten daarom voor herziening van deze beperking. Als de helft van de boerderijen in de gemeente 2 windmolens op hun erf plaatsen, kan dit 100 TJ aan stroom opleveren[11].

Ambitie 2030

We wekken evenveel stroom duurzaam op als we gebruiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We verwachten een beperkte groei aan stroomverbruik naar 2030 van 100TJ. We stimuleren dat dit extra stroomverbruik wordt opgewekt met (kleine) windmolens. Belemmeringen rondom de plaatsing van windmolens willen we daarom wegnemen, maar wel met aandacht voor landschap, omgeving en natuur. Dit resulteert in de volgende acties en maatregelen:

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
We zetten een lobby op naar de provincie om belemmeringen voor kleine windmolens te beperken.	Samenwerkend	→ 2025
We onderzoeken de wenselijkheid en haalbaarheid van windmolens bij zonneparken en op bedrijventerreinen.	Realiserend	2026

11. Elke windmolen levert ongeveer 85.000 kWh/jr of 0,3 TJ op, er zijn ongeveer 390 boerderijen.

Van aardgas naar groengas en waterstofgas

Aardgasverbruik en CO_2-uitstoot

In 2022 werd in Ooststellingwerf 24 miljoen m^3 aardgas verbruikt. Het aardgasverbruik geeft een CO_2-uitstoot van zo'n 42 kton. Dit is 13% van de totale CO_2 uitstoot. We gebruiken het aardgas vooral voor verwarming van huizen en bedrijfsgebouwen en voor tapwater. Een deel wordt gebruikt voor productieprocessen waarbij hoge temperaturen nodig zijn. Daarnaast verbruiken inwoners aardgas indirect, bijvoorbeeld doordat hun afval in een afvalverbrandings-installatie terecht komt die aardgas verbruikt.

Energiebesparing

Het aardgasverbruik neemt al jaren af door energiebesparing, betere isolatie van woningen en door nieuwe technologieën als warmtepompen. Als het zo blijft afnemen, is de verwachting dat in 2030 het aardgasgebruik is gehalveerd ten opzichte van 2021 (zie ook de hoofdstukken wonen en bedrijven).

Groengas

De afgelopen jaren zijn veel initiatieven ontstaan voor de opwekking van biogas uit mestvergisters en opwerking naar groengaskwaliteit. Groengas zien we als een transitiebrandstof. Bij verbranding komt netto geen CO_2 vrij. De methaan uit mest wordt gebruikt om groengas mee te maken. De productie van groengas zorgt ook voor minder uitstoot van lachgas en methaan bij landbouw[12]. Voor mest-en biovergisters zijn bij de gemeente vergunningen aangevraagd en verleend (18 vergunningen) en bij Liander liggen aanvragen voor het aansluiten op het gasnetwerk. Het groengas kan het aardgas vervangen. In totaal is nu voor meer dan 14 miljoen m^3/jr groengas in ontwikkeling, zie ook bijlage 2.

Van initiatief naar productie is niet eenvoudig. Vaak is samenwerking nodig om de dure opwerking van biogas naar groengas haalbaar te maken. Dit is moeilijk te organiseren. Activiteiten zijn nieuw voor initiatiefnemers en de investeringen voor bijvoorbeeld (gezamenlijke) leidingen en zijn opwaardeerinstallaties groot. Daartegenover staat dat de waarde van groengas door onder andere de bijmengverplichting toeneemt. Daarom behoort het tot de mogelijkheden dat een significant deel van de potentie snel beschikbaar komt.

12. Een recente studie van de Universiteit Twente stelt dat deze reductie aanzienlijk is. Exacte kentallen zijn nog niet beschikbaar op dit moment. Deze komen later dit jaar waarschijnlijk beschikbaar.

De gasinfrastructuur is niet aangelegd op deze grootschalige invoeding. Er zijn dus aanpassingen nodig om dit mogelijk te maken. Momenteel is Liander al bezig om de reikwijdte van het gas te vergroten door gasnetten met elkaar te koppelen (onder andere tussen Drachten en Wijnjewoude en tussen Wolvega en Peperga). Hierdoor kan het productieoverschot in de zomer ook ergens anders worden ingezet. In de verdere toekomst (na 2030), wanneer de vraag naar gas verder afneemt door verduurzaming, lijken ook boosters noodzakelijk zodat ook regionaal en landelijk gebruik kan plaatsvinden.

We werken samen met de New Energy Coalition (Noord Nederland), waar veel kennis beschikbaar is en die ons kunnen helpen met de transitie.

Waterstofgas

Groene waterstofgas wordt gemaakt uit duurzame elektriciteit. Het is in feite niet een nieuwe energiebron, maar een manier om elektriciteit op te slaan. Bij verbranding van waterstofgas komt geen CO_2 vrij.

Waterstofgas kan een ander alternatief zijn voor aardgas. Zo zijn er bijvoorbeeld cv-ketels voor woningen die waterstofgas verbranden, zie hoofdstuk wonen. Het Rijk zet ook sterk in op waterstof. Het nationale waterstofnetwerk lijkt in eerste instantie Ooststellingwerf niet te verbinden, maar door onze pilot-locatie hebben we wel een voorsprong die we verder willen benutten.

Het zonnepark Oosterwolde zet op piekmomenten de stroom om in waterstof. Met deze pilot wordt ervaring opgedaan met deze vorm van omzetting en opslag. De pilot loopt goed. De verwachting is dat de resultaten in 2025 en 2026 beschikbaar komen.

Het voordeel van waterstofgas is dat het, beter dan stroom, kan worden opgeslagen. Het waterstofgas wordt op dit moment opgeslagen in 'tube trailers', deze worden per vrachtwagen getransporteerd en elders gebruikt. Het waterstofgas wordt bijvoorbeeld gebruikt in industrieën, voor mobiele werktuigen en voor het verwarmen van woningen. Op dit moment wordt het nog niet binnen de gemeente Ooststellingwerf gebruikt.

Het omzetten van stroom in waterstof wordt landelijk en in Europa gestimuleerd. Onze voorsprong met de pilot groen waterstofgas (Sinnewetterstof) willen we behouden en uitbouwen. Daarom onderzoeken we mogelijkheden voor Europese projectsubsidie rondom waterstofinitiatieven.

Bij de productie van waterstof ontstaat ook warmte en zuurstof. Dit kan beide nuttig worden toegepast, bijvoorbeeld voor waterzuivering (de zuurstof) en voor het verwarmen van woningen of bedrijfsprocessen. Door zowel het waterstof, de warmte en het zuurstof te gebruiken wordt de techniek echt duurzaam. Dit zien we dan ook als een volgende stap in de ontwikkeling van waterstof binnen Ooststellingwerf.

Ambitie 2030

Het gasverbruik is in 2030 is CO_2-neutraal door:

- Het (aard)gasverbruik is door energiebesparing afgenomen tot 14 miljoen m^3/jr;
- We wekken evenveel groengas en waterstofgas op als we aardgas verbruiken in onze woningen en bedrijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
We stimuleren de aanleg van gasleidingen en op-werkstations door partijen bij elkaar te brengen.	Stimulerend	2025-2026
We verlenen vergunningen voor mestvergisters binnen de gestelde kaders.	Regulerend	2025-2026
We onderzoeken de mogelijkheden voor Europese projectsubsidie rondom waterstofinitiatieven.	Samenwer-kend	2025-2026
We stimuleren lokale toepassingen vanuit de pilot groen waterstofgas.	Stimulerend	→ 2026
We nemen deel aan de provinciale werkgroep Groengas.	Samenwerkend	2025-2030

Energienetwerk en energiehubs

De energietransitie is met toenemende snelheid onderweg. Een groot deel van de verduurzaming zorgt voor een verschuiving naar stroomgebruik, omdat stroom kan worden geleverd via zonne- en windenergie. Bijvoorbeeld door warmtepompen en elektrische auto's.

Deze verschuiving zorgt ervoor dat er steeds meer gevraagd wordt van het elektriciteitsnetwerk. Dit kan het netwerk niet overal aan. Dit speelt in het hele land en ook in onze gemeente. Liander gaat daarom grote aanpassingen aan het elektriciteitsnetwerk doen[13]. Helaas loopt Liander grote vertraging op, waardoor pas na 2032 het netwerk is aangepast.

Op dit moment is in heel Ooststellingwerf geen ruimte meer voor nieuwe grootaansluitingen voor teruglevering van stroom. Voor nieuwe grootaansluitingen (afname) geldt dit voor grote delen van de gemeente. Hierdoor wordt economische en maatschappelijke vooruitgang geremd. Nieuwe ontwikkelingen moeten dus zoveel mogelijk binnen het huidige netwerk ingepast worden.

Netwerk en ontwikkelingen

De gemeente heeft samen met Liander onderzoek gedaan naar het netwerk en de ontwikkelingen de komende tijd. Zie daarvoor bijlage 1.

Uit de regioanalyse blijkt dat:

- het stroomnetwerk moet worden versterkt.
- we effectiever kunnen omgaan met de bestaande transportcapaciteit.

Liander is als netbeheerder verantwoordelijk voor het energienetwerk. Maar ook de gemeente heeft in beide sporen een rol. Gemeente en netbeheerder moeten hierop samenwerken. Dit is nieuw voor beide partijen.

Gemeente en netbeheerder moeten samenwerken in planvorming en energie-infrastructuur integraal meenemen

Op steeds meer plekken is het stroomnetwerk een beperkende factor in de realisatie van plannen. Door de vertraging van NuLelie, zal dit nog meer het geval zijn dan het al is. Dit geldt voor de toekomstige woningbouwplannen, maar ook voor de uitbreiding van bedrijventerreinen en de verduurzaming van industrie en mobiliteit. Door samenwerking tussen gemeente en netbeheerder kan het net effectiever wordt gebruikt.

13. Project NuLelie in de Flevoland en Friesland.

Een voorbeeld: tot nu toe kan een nieuwe aansluiting alleen aangevraagd worden als het adres is toegekend. De adrestoekenning deden wij als gemeente in de fase van de bouwvergunning, dus pas laat in de planvorming. Tot voor kort duurde de bouw altijd langer dan het krijgen van een huisaansluiting. Maar nu wordt de aansluiting soms pas geleverd als de woning al maanden klaar is. Als de gemeente eerder een adres toekent (inclusief postcode), kan de huisaansluiting eerder aangevraagd worden.

Ook kunnen we eerder signaleren of plannen passen binnen de mogelijkheden van het stroomnetwerk. En kunnen netbeheerder en gemeente daar maatregelen voor proberen te nemen.

Creëren van meer capaciteit en infrastructuur

Ook in het ruimtelijk domein moet rekening worden gehouden met de noodzaak voor (de aanleg van) steeds meer energie-infrastructuur. Op voorhand fysieke ruimte reserveren voor energie-infrastructuur helpt mee om de verduurzaming op tempo te houden. Dit geldt zowel ondergronds voor bekabeling, als bovengronds in de vorm van uitbreidingen aan de onder-, schakel- en regelstations, en voor de plaatsing van extra middenspannings-ruimtes in elke wijk.
De gemeente kan hieraan bijdragen door ruimte te reserveren, vergunningsprocessen te versnellen en plannen te concretiseren.

Gemeente en netbeheerder kunnen effectiever omgaan met het elektriciteitsnet stimuleren

De gemeente en netbeheerders kunnen sturen op effectiever omgaan met het elektriciteitsnet door het creëren van bewustzijn en het stimuleren van maatregelen. Maatregelen zijn gericht op:

- het verminderen van pieken in elektriciteitsverbruik en -aanbod.
- vraag en aanbod in tijd en locatie bij elkaar brengen.

Er zijn steeds meer slimme oplossingen waarmee stroom direct gebruikt kan worden als het wordt opgewekt. Elektrische auto's laden op het moment dat de zon schijnt bijvoorbeeld. Of door slim gebruik te maken van verschillen in energieverbruik, waardoor het piekgebruik in een bepaald gebied verlaagd wordt, dit wordt energiehub of smart-grid genoemd.

In Ooststellingwerf is in 2024 gestart met een pilotproject over slim energiegebruik. De resultaten hiervan zijn nog niet bekend, maar gaan we gebruiken voor vervolgprojecten.

De gemeenten en netbeheerders kunnen individuele bedrijven (en inwoners) bewust maken van mogelijkheden ‘achter de meter’. De netbeheerder kan via congestiemanagement afspraken maken met individuele partijen om het net effectiever te gebruiken.

In een energiehub wordt energievraag en –aanbod van gas, warmte en elektriciteit lokaal op elkaar afgestemd. Het streven binnen een energiehub is om de lokale productie en de energievraag zoveel mogelijk gelijktijdig te laten plaatsvinden. Hierdoor wordt het openbare net zo minimaal mogelijk belast en kan er zoveel mogelijk lokale energie worden uitgewisseld zonder afhankelijkheid van de externe energiemarkt. Een energiehub kan veel vormen aannemen, in grootte en organisatie. De vorm is afhankelijk van de lokale energievraag, de beschikbare energievoorzieningen en aanwezige energie-infrastructuur.
(uit: Friese Energievisie)

Ambitie 2030

De gemeente heeft maar beperkt invloed op de netcongestie. Onze ambitie is dat netcongestie zo weinig mogelijk beperkt. In de hoofdstukken Wonen, Bedrijven en Vervoer hebben we ook maatregelen opgenomen die ontwikkelingen mogelijk kunnen maken ondanks een overbelast netwerk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
Het planologisch mogelijk maken van het uitbreiden van het energienetwerk.	Realiserend	→ 2030
We werken vroegtijdig met Liander samen aan nieuwe ontwikkelingen van woonwijken en bedrijventerreinen.	Samenwerkend	→ 2030
We stimuleren energiehubs per dorp of buurt.	Stimulerend	→ 2030

Energie opslaan

In de zomer is het aanbod van stroom steeds vaker groter dan de vraag. Als er veel aanbod is van zonnestroom, is de prijs heel laag tot zelfs negatief. Op zulke momenten valt er niets te verdienen voor de producenten of moeten ze zelfs betalen om stroom op het net te zeten. Voor gebruikers van stroom is de prijs dan juist heel laag. Door gebrek aan opslag- en exportmogelijkheden stagneerde in juli 2024 de groei van duurzame stroom in vergelijking met juli 2023. Productiecapaciteit werd vaker afgeschakeld. Daardoor ging zo'n 11% van de potentiële opbrengst verloren (bron: Nationaalklimaatplatform.nl). Slim energiegebruik kan de grote pieken niet geheel wegnemen. Daarvoor is opslag van stroom nodig.

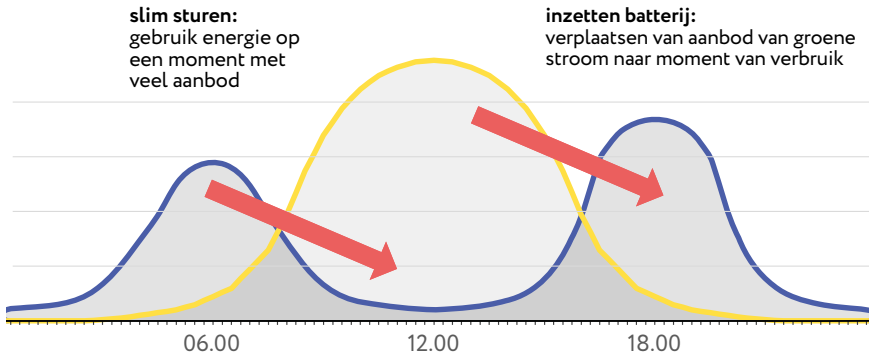
Duurzaam?

Bij de opslag van energie gaat altijd energie verloren. Batterijen bevatten vaak stoffen die niet duurzaam zijn. Ook zijn batterijen en waterstof brandgevaarlijk, waardoor dit niet overal toegepast kan worden. Toch is de opslag van duurzame energie nodig om volledig over te kunnen gaan naar duurzame energie. Er zijn veel ontwikkelingen met duurzamere vormen van batterijen en opslag. Met batterijbeleid willen we de risico's beperken en de toepassing van batterijen bevorderen.

Thuisbatterijen

In woningen kunnen thuisbatterijen toegepast worden. We onderzoeken in gemeente Ooststellingwerf samen met inwoners sinds 2024 de voor- en nadelen van thuisbatterijen. Met een thuisbatterij gaat het eigen verbruik van zonnestroom van ongeveer 30% naar ruim 60%. De netcongestie wordt er een beetje door verkleint. Maar het effect is beperkt. Deels omdat huishoudens via hun zonnepanelen en stroomverbruik geen grote bijdrage leveren aan de overbelasting. En deels omdat een thuisbatterij klein is. Er zijn andere (grootschalige) technieken die het net beter kunnen ontlasten en dat milieuvriendelijker doen. Zoals buurtbatterij en gebruik accu's van auto's (bron: Milieu Centraal)

Figuur 4: "slim" gebruik energie en inzetten batterij

Begin 2024 zijn we met 10 huishoudens in gemeente Ooststellingwerf de pilot thuisbatterijen gestart. Deze pilot is bedoeld om te kijken of het gebruik van thuisbatterijen netcongestie helpt terug te dringen en het daarmee een positieve bijdrage levert in de energietransitie.

Accu's van auto's: slim laden en ontladen

Er zijn bepaalde auto's op de markt waarvan de accu zowel kan laden als kan terug leveren. Hiervoor is ook een laadpaal nodig die dit mogelijk maakt. Zowel de technologie als contracten en regelgeving moeten nog aangepast worden. Maar de verwachting is dat dit wel voor 2030 mogelijk is. De gemeente kan hierop inspelen door de techniek van slim laden al op te nemen in de concessie voor de laadpalen.

Grote batterijen

Grote batterijen kunnen bij zonneparken of als buurtbatterij ingezet worden. Er zijn hiervoor al initiatieven binnen de gemeente. Landelijk en in Europa wordt veel onderzoek gedaan naar betere, duurzamere batterijen. Redoxflowbatterijen en natriumbatterijen zijn voorbeelden van veelbelovende innovaties, die de komende jaren mogelijk toegepast kunnen worden.

Stroom opslaan in waterstof

Door stroom om te zetten in waterstof kunnen we het ook opslaan. Zie daarvoor de paragraaf Waterstofgas.

Rol van de gemeente

De opslag van energie is een belangrijk onderdeel in de energietransitie. Er zijn veel technische ontwikkelingen op dit gebied. Regelgeving rondom opslag van energie loopt achter. We stellen daarom in samenwerking met de Friese Energietafel batterijbeleid op.
Ook zijn de rollen tussen overheden onderling en met bedrijven nog niet duidelijk of volledig. Om de ambities van 2030 te halen, is een actieve rol van de gemeente nodig. Dit werken we verder uit in een onderzoek naar een gemeentelijk energiebedrijf. In de tussentijd gaan we verder met het stimuleren van samenwerking rondom opslag van duurzame energie.

Ambitie 2030

- We voorkomen zoveel mogelijk dat opslag nodig is, door te stimuleren dat energie direct gebruikt wordt.
- Pieken in energie-aanbod slaan we duurzaam op. Hierin nemen we een actieve rol. We onderzoeken of een gemeentelijk energiebedrijf hiervoor een goede manier is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
We stellen in samenwerking met de Friese Energietafel batterijbeleid op.	Realiserend	→ 2025
We doen onderzoek naar het stimuleren van thuisbatterijen.	Realiserend	→ 2025
We volgen de ontwikkelingen in opslag van energie en zetten actief in op proefprojecten.	Realiserend	2025-2026
We doen onderzoek naar welke rol de gemeente moet spelen in de opslag van energie, waarbij we onder andere de optie van een gemeentelijk energiebedrijf onderzoeken.	Realiserend	2026-2027

CO_2 opslaan

Resterende CO_2 uitstoot uit fossiele energie

Het (aard)gas en de stroom kunnen in 2030 duurzaam lokaal worden opgewekt. We verwachten niet dat in 2030 iedereen een elektrische auto heeft of andere brandstoffen (bijvoorbeeld HVO100) gebruikt. De benzine en diesel voor het autoverkeer in Ooststellingwerf in 2030 geeft daardoor nog een verwachte CO_2 uitstoot van 30 kton per jaar, zie onderstaande tabel.

	CO_2 uitstoot 2021 (kton)	**CO_2 uitstoot 2030** (kton)
Wonen	33	> 0
Bedrijven	21	> 0
Vervoer	60	30
Totaal (excl landbouw & landgebruik)	**114**	**30**

De energietransitie is in 2030 nog niet klaar, juist na 2030 verwachten we bijvoorbeeld een sterke groei aan elektrische auto's. Het netwerk is dan ook verder versterkt, zodat groei dan ook mogelijk is.

Biobased (bouw)materialen

Alle planten slaan CO_2 op. Als planten als bouwmateriaal gebruikt wordt, blijft de CO_2 langdurig opgeslagen. Een voorbeeld is vezelhennep. De productie van vezelhennep neemt de laatste jaren sterk toe. De Vereniging Circulair Friesland (zie Vezelhennep - Vereniging Circulair Friesland) zorgt voor de koppeling van de productie aan de afzetmarkt. Een hectare vezelhennep kan 8-13 ton CO_2 opslaan[14] door het als bouwmateriaal te gebruiken. Er zijn veel ontwikkelingen in het gebruik van hout en organische materialen. In onze Circulaire Uitvoeringsstrategie schetsen we hiervoor de kaders. Verschillende agrariërs hebben zich gemeld met initiatieven op dit vlak. Houtige gewassen zijn niet overal toegestaan. Goede afweging van het soort teelt en de locatie is belangrijk om negatieve effecten zoals invasieve exoten te voorkomen.

We werken samen met Vereniging Circulair Fryslân in het stimuleren van teelt van (bouw)materialen. Een voorbeeld hiervan is de lokale teelt en verwerking van hennepvezel.

Aanplant van bomen

Bomen zijn een andere waardevolle manier om CO_2 op te slaan, waarmee ook meerdere doelen worden bereikt. Zoals bescherming

14. 04042023-SNK-methodedocument-hennep-langdurige-opslag.pdf (nationaleco$_2$markt.nl)

tegen hitte en vergroten van de biodiversiteit. De extra bomen zouden ook langs wegen aangeplant kunnen worden, in de vorm van boomsingels bij landbouwgrond, of in de vorm van voedselbossen. Het extra aanplanten van bomen en bossen is ook een ambitie van de provincie. De provincie heeft de bomen- en bossenstrategie vastgesteld, met een ambitie extra bomen, bos en natte natuur aan te planten. In het concept Nationaal Programma Landelijk Gebied is de ambitie opgenomen om in 2030 in Nederland 5% groen blauwe dooradering (boomsingels, houtwallen, heggen) te hebben.

Voorbeeld

We kunnen 30 kton CO_2 op slaan, door:

- 15.000 bomen 30 jaar laten staan; én
- 1500 hectare vezelhennep

In perspectief: Ooststellingwerf is 22.664 hectare groot en bevat 2.577 hectare aan bos.

Samenhang met programma landelijk gebied

Landbouw en landgebruik kan dus een manier zijn om CO_2 vast te leggen. Maar op dit moment is er ook een aanzienlijke uitstoot van broeikasgassen door landbouw en landgebruik. Eén van de doelen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied was, naast stikstof en natuur, om CO_2eq uitstoot vanuit landbouw en landgebruik te verminderen. Het is onzeker wat hiermee gebeurt nu het Nationaal en Provinciaal Programma Landelijk Gebied niet doorgaan. Er zijn wel allerlei ontwikkelingen en opgaven in het landelijk gebied, die om een samenhangend beleid vragen.

Ambitie 2030

In 2030 verwachten we alleen nog CO_2 uitstoot door verbranding van benzine en diesel in (vracht)auto's. Deze CO_2 uitstoot leggen we zoveel mogelijk vast in organische (bouw)materialen en in bomen. De stroom en het groengas dat in Ooststellingwerf gebruikt wordt is CO_2 neutraal in 2030.

Wat gaan we daarvoor doen?

Acties en maatregelen	Rol gemeente	Wanneer
We planten meer bomen aan.	Realiserend	2025 - 2030
We ontwikkelen beleid op teelt van houtige gewassen in het buitengebied.	Realiserend	2026
We werken samen met Vereniging Circulair Fryslan in het stimuleren van teelt van (bouw)materialen.	Samenwerkend	→ 2030
We benutten het Biosintrum voor kennis over bodem en landschap en als inspirerende locatie voor bijeenkomsten.	Samenwerkend	→ 2030

Financieel kader

De uitvoering van dit Uitvoeringsplan Energietransitie financieren we gedeeltelijk via specifieke uitkeringen van het Rijk, zoals:

- **CDOKE middelen:** een specifieke uitkering van de Rijksoverheid voor personele inzet en overige kosten gerelateerd aan de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 hebben wij CDOKE middelen van het Rijk ontvangen. Voor de jaren 2026 tot 2030 is er door het Rijk budget gereserveerd voor deze regeling. Pas na publicatie van een nieuwe regeling, hebben we zicht op de beschikbare middelen na 2025 en de voorwaarden die daarbij horen.
- **Lokale aanpak isolatie:** een specifieke uitkering voor de verduurzaming van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ waarde.
- **Energiearmoede:** een specifieke uitkering voor de ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten.

Naast deze specifieke uitkeringen financieren we de uitvoering van het Uitvoeringsplan Energietransitie met:

- **Budget voor transitievisie Warmte:** voor de uitvoering van de transitievisie Warmte is incidenteel budget beschikbaar.
- **Budget voor duurzaamheidsleningen:** het budget voor de duurzaamheidsleningen is onderdeel van de regeling Stimuleringsregeling Duurzaam en Leefbaar Ooststellingwerf.
- **Budgetten van andere beleidsonderdelen met raakvlakken met de energietransitie:** onderwerpen zoals het landelijk gebied, stikstof, wonen, sociaal domein en mobiliteit hebben raakvlakken met de energietransitie. Bij financiering van acties en maatregelen die raakvlakken hebben met andere onderwerpen, kijken we naar een passende inzet van het beschikbare budget.
- **Structureel en incidenteel budget Programma Duurzaamheid:** deze middelen zetten we in voor de uitvoeringskosten van alle uitvoeringsplannen binnen het Programma Duurzaamheid die niet gedekt kunnen worden via een specifieke uitkering van het Rijk of een ander daarvoor beschikbaar gesteld budget.
- **Eventueel aanvullend budget via de kaderbrief:** voor plannen die de komende jaren niet gedekt kunnen worden uit bovenstaande budgetten, dienen we een verzoek in via de kaderbrief.

Begrippenlijst

Biogas Fossielvrij gas dat wordt geproduceerd door vergisting of vergassing van organisch (rest)materiaal, bijvoorbeeld mest of rioolslib.

Boosters (groengas) Een compressor tussen het regionale en landelijke gastransportnet. De booster brengt het groene gas uit het regionale net op de juiste druk voor het landelijke net.

Concessie Vergunning van de overheid die anderen uitsluit.

CO_2eq Maateenheid voor het effect van verschillende broeikasgassen op het klimaat. Door verschillende emissies om te rekenen naar de equivalente hoeveelheid van CO_2, kunnen hun effecten met elkaar worden vergeleken.

CO_2-prestatieladder Een duurzaamheidsinstrument dat bedrijven en overheden helpt om minder CO_2 uit te stoten. Het wordt gebruikt als CO_2-managementsysteem.

Elaad Kennis- en innovatiecentrum. Onderzoekt en test de mogelijkheden voor het slim en duurzaam opladen van elektrische voertuigen

Energiebesparingsplicht De verplichting aan bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder uit te voeren.

Energiegemeenschap Een juridische entiteit die voor haar leden activiteiten verricht op de energiemarkt, die niet gericht is op het maken van winst. Het gaat om milieuvoordelen of economische of sociale voordelen in het lokale gebied.

Energiehub Een lokale samenwerking tussen gebruikers en producenten van energie.

Energieneutraal Niet meer energie verbruiken dan er opgewekt wordt.

Gespikkeld bezit Particuliere koopwoningen en sociale huurwoningen staan door elkaar in een rijtje van woningen of een appartementencomplex.

HVO100 Een fossielvrije, hernieuwbare brandstof gemaakt van plantaardige oliën, afval, restoliën en vetten. Het is een vorm van diesel die in elke dieselmotor kan worden getankt.

Hybride warmtepomp Een kleine warmtepomp die samenwerkt met de cv-ketel. De warmtepomp werkt op stroom en zorgt voor een groot deel van de warmte in huis. De cv-ketel springt bij als het buiten erg koud is of als je huis snel moet worden opgewarmd.

Klimaatadaptatie Aanpassing aan klimaatverandering.

Koploperproject Gemiddeld 10 bedrijven gaan aan de slag onder deskundige begeleiding en stellen samen een praktische duurzaamheidsagenda op.

kton CO_2 = miljoen kg CO_2.

Natriumbatterijen Een oplaadbare batterij waarbij natrium-ionen de rol van lithium-ionen vervullen (een traditionele batterij). Natriumbatterijen zijn een potentieel alternatief voor de batterijen op basis van lithium, omdat natrium goed beschikbaar is en goedkoper is.

Netcongestie File op het elektriciteitstnet. De volledige capaciteit van het net is bereikt. Netbeheerders kunnen hierdoor niet meer altijd de groeiende vraag naar stroom blijven leveren.

Redoxflowbatterijen Een elektrochemische cel waarin energie wordt opgewekt door metaalionen opgelost in vloeistoffen langs een membraan te pompen. Het doorlaten van ionen van de ene vloeistof door het membraan naar de andere vloeistof veroorzaakt elektrische stroom die kan worden opgevangen.

Salderingsregeling De teruggeleverde stroom van een klein verbruiker wordt verrekend met de zelf verbruikte stroom.

Smart-grid Een intelligent energienet waar een het aanbod van verschillende energiebronnen kan worden afgestemd op de vraag.

Trias energetica Driestrappenstrategie om een energiezuinig ontwerp te maken.

1. Energieverbruik beperken door verspilling tegen te gaan.
2. Maximaal gebruik maken van energie uit duurzame bronnen.
3. Zo efficiënt mogelijk gebruik maken van fossiele energiebronnen om in de resterende energiebehoefte te voorzien.

Tube trailers Opslagsysteem van stalen hogedrukvaten.

Waterstof Een molecuul opgebouwd uit twee waterstofatomen. Waterstof kan worden gebruik als brandstof voor mobiliteit of met brandstofcellen worden omgezet in elektriciteit of warmte. We spreken van groene waterstof als water met duurzame elektriciteit wordt omgezet in waterstof.

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda 2025-2030
2. Regioanalyse Ooststellingwerf en Weststellingwerf, Berenschot, augustus 2024.
3. CO_2 routekaart 2030, Berenschot, september 2024.

gemeente ooststellingwerf

Uitvoeringsagenda

2025-2030

Wonen

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
Het OWO-energiebureau adviseert en informeert inwoners over energiebesparing.	Het OWO-energiebureau bestaat uit drie Energieverkenners die in dienst zijn van de drie OWO gemeenten. De Energieverkenners geven inwoners thuis advies over maatregelen om energie te besparen, subsidiemogelijkheden en financieringsmogelijkheden. Ze kunnen ook aanvullend technisch en financieel advies inschakelen. Ze bezoeken ongeveer 300 adressen per jaar per gemeente. Een deel van deze adressen wordt vaker bezocht, omdat deze meer ondersteuning nodig hebben. Daarnaast geven de verkenners ook telefonisch advies, staan ze op inwonersavonden en bijeenkomsten. Ook doen ze deur-aan-deur acties en verstrekken informatie tijdens natuurlijke momenten, zoals een verhuizing.	Stimulerend	→ 2030
We vragen (Rijks)subsidie aan en verstrekken deze aan eigenaren van slechter geïsoleerde woningen.	Van 2024 tot en met 2027 verstrekken we ruim € 3.6 miljoen subsidie aan 1.678 woningeigenaren. Per woning is € 2.177,- beschikbaar. Voor inwoners met een laag inkomen (tot 150% van het sociaal minimum) is deze subsidie te stapelen met een subsidie van maximaal €2.500,- van de provincie. De subsidies zijn aan te vragen via het digitale platform van het Duurzaam Bouwloket.	Stimulerend	→ 2030
We verstrekken (Rijks)subsidie voor het verminderen en beperken van energiearmoede.	Als gemeente hebben we een specifieke uitkering ontvangen voor de ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten. Een deel van dit budget is uitgegeven via een witgoedactie en fixteamactie. In 2025 wordt het resterende budget besteed. Hiermee bereiken we huishoudens die op dit moment energiearmoede ervaren, of die kans hebben energiearmoede te gaan ervaren. We bereiken met deze specifieke uitkering ruim 1000 huishoudens en ondersteunen hen in het verlagen van de energierekening.	Stimulerend	→ 2030
We verstrekken duurzaamheidsleningen.	Vanaf 2017 verstrekken we per jaar gemiddeld € 273.000,- aan duurzaamheidsleningen. Hiermee hebben we in totaal al 221 huishoudens bereikt.	Stimulerend	→ 2030
We stimuleren de slimme sturing van energiegebruik.	Binnen gemeente Ooststellingwerf onderzoeken we of lokale gemeenschappen in bijvoorbeeld een (deel van een) dorp samen kunnen werken in de opslag en het gebruik van energie. In Oldeberkoop is binnen het kader van de regiodeal het project 'Samen doen geeft energie' uitgevoerd. Er is nadrukkelijk gekeken naar de sociale samenhang in het dorp en de stand van de techniek. Daarnaast is gekeken naar de vraag: kunnen we de energie die we lokaal gebruiken ook lokaal opwekken. Op die manier werken we toe naar een slim netwerk (Smart Grid) in gemeente Ooststellingwerf.	Stimulerend	→ 2030

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
We ondersteunen de lokale energiecoöperatie.	Energiecoöperatie "de Eendracht" voert een project uit voor de uitrol van hybride warmtepompen uit in gemeente Ooststellingwerf. Het gaat om een bereik van 4000 woningen. We ondersteunen dit project met subsidie.	Stimulerend	→ 2030
We stellen een warmteprogramma op en voeren dit uit, inclusief een onderzoek naar een gemeentelijk energiebedrijf.	We starten in OWO-verband met de actualisatie van de huidig vastgestelde Transitievisie Warmte. Op basis van de geactualiseerde wetgeving stellen we als OWO gemeenten een gezamenlijk warmteprogramma vast.	Realiserend	2025
Onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheid voor het verwarmen van een wijk op waterstof.	Als voorbeeld is het project in Wagenborgen bezocht, waar een kleine woonwijk is aangesloten op een waterstofnetwerk. Dit is een pilot vanuit de gemeente en het energiebedrijf. Met de eigenaar van de elektrolyser en de netbeheerder starten we onderzoek naar de mogelijkheden binnen de woningbouw en bedrijvigheid in Ooststellingwerf. Ook de woningbouwcorporaties betrekken we hierin.	Realiserend	2026
We werken samen met woningbouwcorporaties, onder andere aan de verduurzaming van gespikkeld bezit.	We werken samen met de woningbouwcorporaties aan verduurzaming van huurwoningen. Wanneer er sprake is van gespikkeld bezit kan het OWO-energiebureau ingezet worden voor advies over maatregelen om energie te besparen, subsidiemogelijkheden en financieringsmogelijkheden. Daarnaast dienen we samen met de woningbouwcorporaties een aanvraag in bij het huisvestingsfonds voor het verduurzamen van het gespikkeld bezit.	Samenwerkend	→ 2030
Door middel van duurzaamheids-educatie zetten we in op kennis-overdracht en bewustwording bij kinderen over onder andere energiegebruik, energiebesparing en de impact hiervan op het klimaat.	Met het duurzaamheidseducatieprogramma Wortels & Vleugels werken we samen met vereniging Kunst & COO en het primair onderwijs aan een goed aanbod voor duurzaamheidseducatie in gemeente Ooststellingwerf. Klimaat en energie is één van de onderwerpen die aan bod komen. Met de Junior Energiecoach maken we kinderen op basisscholen, BSO's en scouting bewust van energiegebruik en de impact hiervan op het klimaat. Door middel van opdrachten die thuis uitgevoerd moeten worden, wordt ook de rest van het gezin betrokken bij deze onderwerpen. Zo vergroten we de bewustwording.	Samenwerkend	→ 2030

Bedrijven & instellingen

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
Handhaven label C kantoorgebouwen (uitvoering door FUMO).	Een kantoorgebouw moet minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een energielabel met een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m^2 per jaar of een energielabel C of beter. Deze verplichting staat in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).	Regulerend	2025-2030
Handhaven energiebesparingsplicht industrie (uitvoering door FUMO).	De energiebesparingsplicht verplicht bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen - met een terugverdientijd van 5 jaar of minder - uit te voeren.	Regulerend	2025-2030
Gemeentelijke organisatie op niveau 4 van de CO_2-prestatieladder.	In 2024 certificeren we ons voor de interne bedrijfsvoering op niveau 3 van de CO_2-prestatieladder. De uitvoering hiervan zorgt voor een reductie van 70% CO_2 ten opzichte van 2023. De komende jaren werken we toe naar certificering op niveau 4 in 2029. Daarbij wordt ook gekeken naar de verduurzaming in de keten, niet alleen de interne bedrijfsvoering.	Realiserend	2028-2029
We stimuleren energiebesparing bij maatschappelijke gebouwen via het KlimOp programma.	KlimOp is het Friese Klimaat OntzorgingsProgramma van de provincie voor verduurzaming van klein maatschappelijk vastgoed voor gemeenten tot 50.000 inwoners. Deze gemeenten kunnen gebruik maken van vouchers waarmee een deel van de kosten van advisering voor verduurzaming gefinancierd kan worden.	Stimulerend	→ 2030
We stimuleren het slim gebruik van energie, slim laden en het beperken van pieken om netcongestie terug te dringen.	Om lokale initiatieven te ondersteunen onderzoeken we in samenwerking met meerdere bedrijven op hetzelfde industrieterren hoe we de gevolgen van netcongestie kunnen terugdringen. Bijvoorbeeld door de mogelijkheden van achter de meter te verkennen. Dit in samenwerking met Liander.	Stimulerend	→ 2027
We stimuleren verduurzaming bij bedrijven.	We stimuleren bedrijven om te verduurzamen en daarmee zich voor te bereiden op de toekomst. We gaan in samenwerking met de bedrijvenverenigingen een aantal concrete acties uitzetten. Denk hierbij aan een koploperproject of samenwerking op het gebied van energie om zo de netcongestie te verminderen. We sluiten aan bij de uitvoering van de SPUK-regeling Bedrijfsmatig Vastgoed die aan de provincie Fryslân is uitgekeerd waarmee zij verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen ondersteunen.	Stimulerend	→ 2030
We stimuleren energiehubs op bedrijventerreinen.	De stroomvoorziening is niet meer vanzelfsprekend. Ook in onze regio is er sprake van netcongestie. Delen van het elektriciteitsnet zitten vol. De situatie van het elektriciteitsnet kan gevolgen hebben voor bedrijven die zich willen vestigen in gemeente Ooststellingwerf. Maar ook voor ondernemers die willen groeien of verduurzamen. Een van de oplossingen is ruimte te zoeken op het huidige elektriciteitsnet in de vorm van een energiehub. We gaan de mogelijkheden onderzoeken om ondernemers hierin te helpen en te (laten) adviseren wat zij hierin zelf kunnen doen. Ook volgen we via de Friese Energietafel de ontwikkelingen rondom energiehubs.	Stimulerend	→ 2030

Vervoer

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
We stellen een mobiliteitsvisie en uitvoeringsplan op.	We zetten in op duurzame mobiliteit. Dit gebeurt in samenhang met de onderwerpen veiligheid, bereikbaarheid en positieve gezondheid. In 2025 ronden we de duurzame mobiliteitsvisie af. Deze visie geeft kaders voor mobiliteitsbeleid en de inrichting van de openbare ruimte.	Realiserend	2025
We zetten in op zero-emissie van het vervoer van de gemeentelijk organisatie en werken in opdracht van de gemeente.	We verduurzamen ons eigen wagenpark door slimme keuzes op natuurlijke vervangingsmomenten, zoals de aanschaf van een elektrische werktuigdrager of elektrisch deelvervoer. Vanuit de CO_2-prestatieladder wordt ingezet op de verduurzaming van eigen vervoer. Ook zetten we in op het beperken van uitstoot bij werken in opdracht van de gemeente.	Realiserend	2028-2029
We stimuleren slim laden.	Het strategisch plaatsen van laadpalen geeft de gemeente een instrument in handen om te bepalen waar in de toekomstige situatie een cluster van parkeren ontstaat. Slim laden is efficiënt gebruik maken van de stroomvoorziening. De gemeente neemt een stimulerende rol bij initiatieven voor het opstarten van slim laden.	Stimulerend	→ 2026
We werken samen met bedrijven aan het terugdringen van de CO_2 uitstoot van woon- en werkverkeer van medewerkers.	In samenwerking met bedrijven starten we een medewerkersgerichte aanpak. De gemeente brengt de voetafdruk van een bedrijf in kaart en geeft aan welke inspanningen passend zijn voor het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen door woon-werkverkeer.	Stimulerend	2026-2027

Stroom

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
We zetten een lobby op naar de provincie om belemmeringen voor kleine windmolens te beperken.	Windmolens vormen een goede aanvulling in de energiemix. Wij zetten in op windmolens voor gezamenlijk gebruik, bijvoorbeeld dorpsmolens. Samen met andere gemeenten zetten we een lobby op naar de provincie om de belemmeringen voor windmolens te beperken. Het gaat dan met name om de verplichting om eerst zonne-energie te onderzoeken en dat de energie alleen voor eigen gebruik mag zijn. Als het nodig is, leggen we een voorstel voor aanpassing van ons gemeentelijk omgevingsplan voor aan de gemeenteraad.	Samenwerkend	→ 2025
We onderzoeken de wenselijkheid en haalbaarheid van windmolens bij zonneparken en op bedrijventerreinen.	In samenwerking met de dorpen en de lokale energiecoörperatie verkennen we het draagvlak naar de mogelijkheden voor lokale opwek van windenergie. Vervolgens zetten we in op aanpassing van het omgevingsplan.	Realiserend	2026

Van aardgas naar groengas en waterstofgas

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
We stimuleren de aanleg van gasleidingen en opwerkstations door partijen bij elkaar te brengen.	In samenwerking met Berenschot en Liander hebben wij lokale initiatieven in beeld gebracht (regioanalyse). In de komende periode gaan we aan de slag met de uitkomsten en brengen we vraag en aanbod bij elkaar.	Stimulerend	2025-2026
We verlenen vergunningen voor mestvergisters binnen de gestelde kaders.	Op dit moment zijn er omgevingsvergunningen verleend voor de bouw- en activiteitenfase van de vergisters. Als de bezwaarprocedures positief uitvallen voor de initiatiefnemers, kunnen wij als gemeente meewerken aan het beoordelen van de vergunningen voor de plannen.	Regulerend	2025-2026
We onderzoeken de mogelijkheden voor Europese projectsubsidie rondom waterstofinitiatieven.	Het omzetten van stroom in waterstof wordt landelijk en in Europa gestimuleerd. Onze voorsprong met de pilot groen waterstofgas (Sinnewetterstof) willen we behouden en uitbouwen.	Samenwerkend	2025-2026
We stimuleren lokale toepassingen vanuit de pilot groen waterstofgas.	GroenLeven onderzoekt in samenwerking met Liander en gemeente Ooststellingwerf de mogelijkheden om het geproduceerde waterstof in Oosterwolde lokaal in te zetten ten behoeve van bedrijven of woningen en opslag van energie.	Stimulerend	→ 2026
We nemen deel aan de provinciale werkgroep Groengas.	Samen met de provinciale werkgroep Groengas, onderdeel van de Friese Energietafel analyseren we ontwikkelingen en pakken we kansen, zodat we beter in kunnen spelen op marktontwikkelingen en landelijk beleid. New Energy Coalition is ook onderdeel van de werkgroep.	Samenwerkend	2025-2030

Energienetwerk en energiehubs

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
Het planologisch mogelijk maken van het uitbreiden van het energienetwerk.	Liander werkt aan uitbreiding van het energienetwerk. Dit gaat om kabels en leidingen, om regionale verdeelstations en wijkverdeelstations. We maken dit planologisch mogelijk binnen de gestelde kaders.	Realiserend	→ 2030
We werken vroegtijdig met Liander samen aan nieuwe ontwikkelingen van woonwijken en bedrijventerreinen.	We hebben en houden de lijnen kort. Ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en bedrijventerreinen worden vroegtijdig met Liander afgestemd.	Samenwerkend	→ 2030

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
We stimuleren energiehubs per dorp of buurt.	De stroomvoorziening is niet meer vanzelfsprekend. Ook in onze regio is er sprake van netcongestie. Delen van het elektriciteitsnet zitten vol. We hebben aandacht voor de energieinfrastructuur in onze omgeving. Binnen ruimtelijke plannen houden we meer rekening met het verbinden van doelen en indien mogelijk sturen we aan op ontwikkelingen rond energiehubs en de stapeling van functies (energie, milieu, leefbaarheid). Via de Friese Energietafel volgen we de ontwikkelingen rondom energiehubs.	Stimulerend	→ 2030

Energie opslaan

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
We stellen in samenwerking met de Friese Energietafel batterijbeleid op.	Op dit moment wordt er in samenwerking met de Friese Energietafel gewerkt aan een batterijbeleid voor de gemeenten. Eind 2024 is een concept opgesteld waarop de Friese gemeenten kunnen reageren. We nemen deel aan de werkgroep Batterijbeleid.	Realiserend	→ 2025
We doen onderzoek naar het stimuleren van thuisbatterijen.	Begin 2024 zijn we met een pilot gestart met thuisbatterijen voor 10 deelnemende huishoudens in gemeente Ooststellingwerf. De pilot is bedoeld om te kijken of thuisbatterijen (onder voorwaarden) zinvol kunnen zijn voor de energietransitie en netcongestie.	Realiserend	→ 2025
We volgen de ontwikkelingen in opslag van energie en zetten actief in op proefprojecten.	De overgang van fossiele naar duurzame energie kent een aantal uitdagingen. Eén ervan is de beschikbaarheid van energie. Als de zon niet schijnt en er is geen wind dan kunnen we geen duurzame energie maken. Er is dus een zekere vorm van opslag nodig. We volgen landelijke pilots en passen dit waar nodig ook toe in gemeente Ooststellingwerf.	Realiserend	2025-2026
We doen onderzoek naar welke rol de gemeente moet spelen in de opslag van energie, waarbij we onder andere de optie van een gemeentelijk energiebedrijf onderzoeken.	Het transport van energie is van oudsher een overheidstaak. Met de overstap naar duurzame energie komt daar een taak bij: opslag van energie. De vraag die daarbij gesteld kan worden is of opslag een overheidstaak is of een taak die kan worden overgelaten aan marktpartijen. We onderzoeken de optie van een gemeentelijk energiebedrijf.	Realiserend	2026-2027

CO_2 opslaan

Acties en maatregelen		Rol gemeente	Wanneer
We planten meer bomen aan.	We zoeken naar mogelijkheden voor het aanplanten van meer bomen en struiken in de openbare ruimte. Dit draagt naast CO_2 opslag bij aan biodiversiteit en het beperken van hittestress. We werken samen met de provincie, die budget heeft voor de aanplant van bomen (bossenstrategie).	Realiserend	2025 - 2030
We ontwikkelen beleid op teelt van houtige gewassen in het buitengebied.	Er zijn verschillende initiatieven vanuit boeren voor nieuwe teelten. We stellen beleid op over verantwoord telen van nieuwe gewassen.	Realiserend	2026
We werken samen met Vereniging Circulair Fryslan in het stimuleren van teelt van (bouw)materialen.	Een voorbeeld hiervan is de lokale teelt en verwerking van hennepvezel.	Samenwerkend	→ 2030
We benutten het Biosintrum voor kennis over bodem en landschap en als inspirerende locatie voor bijeenkomsten.	De afgelopen jaren heeft het Biosintrum zich ontwikkeld tot een plek waar kennis rondom bodems en gewassen wordt ontwikkeld en kennis lokaal wordt gedeeld. We blijven dit stimuleren.	Samenwerkend	→ 2030

gemeente ooststellingwerf

Zet je kleur op groen

Berenschot

Regioanalyse Ooststellingwerf en Weststellingwerf

Eindrapport

23-08-2024

Openbaar

Inhoudsopgave

0.	Leeswijzer en begrippenlijst	3
1.	Inleiding	8
	Aanleiding en vraag	9
	Samenhang	10
	Het elektriciteits- en gasnet	11
2.	Conclusies en aanbevelingen	13
3.	Huidige knelpunten en werkzaamheden	20
	Het elektriciteitsnet	21
	Het gasnet	24
4.	Ontwikkelingen en impact	25
	Het elektriciteitsnet	26
	Het gasnet	30
5.	Handelingsperspectief	31
	Creëren van capaciteit	32
	Effectiever omgaan met capaciteit	33
	Quickscan	34
8.	Bijlagen	39
A	Ontwikkelingen in energievraag en -aanbod	41
B	Impact op de energie-infrastructuur	57
C	Handelingsperspectief	74
D	Quickscan van systeeminvullingen voor netto energieneutraal	79
E	Het traject	96

Leeswijzer

Wat is een regioanalyse?

Een regioanalyse onderzoekt het energiesysteem en de energie-infrastructuur in een bepaalde regio en kijkt vooruit naar (energie)ontwikkelingen in die regio. De gemeenten Oost- en Weststellingwerf zijn als één gecombineerd gebied onderzocht omdat ze voor een deel van dezelfde energie-infrastructuur gebruikmaken en daarnaast vergelijkbaar zijn wat betreft energetisch relevante karakteristieken (zoals stedelijkheid, type industrie, beschikbaarheid van bronnen, etc.). De kwantitatieve focus van het onderzoek ligt op het elektriciteitsnet, maar ook het gasnet en de (mogelijkheden voor de) energiedragers warmte en groen gas worden verkend.

Een regioanalyse heeft drie algemene doelen

- **Beantwoording van de hoofdvraag** 'Welke ontwikkelingen ten aanzien van energievraag en -aanbod zijn er tot aan 2035, en wat betekenen deze voor de benodigde infrastructuur?' Dit gaat zowel om ontwikkelingen op het gas- als het elektriciteitsnet.
- **Een gezamenlijk, actueel beeld creëren** van regionale ontwikkelingen tussen netbeheerders en gemeenten. Hierdoor wordt de impact op de infrastructuur duidelijk en worden ontwikkelingen meegenomen in investeringsbeslissingen van de netbeheerders.
- **Het verbeteren van informatiedeling** en samenwerking tussen netbeheerders en gemeenten, zodat toekomstige ontwikkelingen in de regio effectiever geagendeerd kunnen worden.

Hoe lees ik dit rapport?

Dit rapport is bondig opgesteld, waarbij de kernboodschap in het hoofdgedeelte beschreven staat. In de bijlagen zijn de uitgevoerde analyses terug te vinden, evenals uitgebreide toelichting op de ontwikkelingen en de infrastructuur. Het rapport bevat informatie over zowel het elektriciteits- als het gasnet. Dit document is opgesteld in nauwe samenwerking met netbeheerder Liander en de gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf.

Begrippenlijst

Begrip	Betekenis
Afname	Ook wel: levering, of: verbruik. De elektriciteit die wordt geleverd vanuit het net (bijv. voor het opladen van elektrische auto's).
Aftoppen (wind of zon)	Het beperken van het maximale vermogen van een windmolen of zonnepaneel. Ook: *curtailment*.
All-electric warmtepomp	Een installatie waarmee warmte wordt geproduceerd met elektriciteit (vergelijkbaar met een omgekeerde airco).
Aquathermie	Verzamelnaam voor het verwarmen en koelen van gebouwen door gebruik van warmte en koude uit oppervlaktewater, afvalwater of drinkwater.
Bijmengverplichting	Verplichting voor energieleveranciers om vanaf 2025 (oplopend) groen gas bij te mengen bij de gaslevering aan de gebouwde omgeving.
Biogas	Gas (vergelijkbaar met lage kwaliteit aardgas) opgewekt uit biologische bronnen zoals mest en biologisch afval.
Boosterstation	Een station waarin gas van lage naar hoge druk kan worden gebracht.
Capaciteitsbeperking	Als de vraag naar gas kleiner is dan de groengas-invoedcapaciteit, en de groengas-invoeders dus minder dan 8.000 uur per jaar kunnen draaien, is er sprake van capaciteitsbeperking.
Congestie	Als de vraag naar of het aanbod van elektriciteit groter is dan de transportcapaciteit van het elektriciteitsnet, ontstaat er congestie.
Druk (bar)	Drukkracht per oppervlakte-eenheid. Eén bar is ongeveer gelijk aan de luchtdruk in de atmosfeer.
Drukvlakken	Delen van het gasnet waarop het drukniveau hetzelfde is (bijv. 67 bar, 40 bar, 8 bar, etc.).
EHS	Extra hoge spanning (220 kV), beheerd door TenneT.
Energie (GWh)	Gigawattuur is de vermenigvuldiging van het vermogen met de tijdsspanne waarin het vermogen wordt gevraagd.

Begrippenlijst

Begrip	Betekenis
Energiehub	Lokale samenwerking tussen meerdere partijen, waarbinnen energieopwek, -opslag en -gebruik onderling op elkaar worden afgestemd.
Energieplanologie	Planvorming rondom de ruimtelijke ordening van energieopgaven.
EV	Elektrische personenauto's (Electric Vehicle).
Gasontvangstation (GOS)	Een station waar gas vanaf de Gasunie naar de regionale netbeheerders gaat.
Geothermie	Een techniek waarmee energie (in de vorm van warmte) wordt gewonnen uit de aardkorst.
G-gas	Laagcalorisch gas met de kwaliteit van Gronings gas, een mengsel van brandbaar methaangas en circa 14% niet-brandbaar stikstofgas. Standaard voor levering aan huishoudens en 'gewone' bedrijven. In dit document 'aardgas' genoemd.
Groen gas	Biogas dat is opgewaardeerd naar aardgaskwaliteit (G-gaskwaliteit).
Groengas-invoedcapaciteit	De (gas)afname die 8.000 uur per jaar aanwezig is in een netgebied.
GV	Grootverbruik.
GvO	Garantie van Oorsprong, certificaten die worden verkregen door producenten van duurzame energie, waaronder ook groen gas. Deze certificaten zijn verhandelbaar en worden gekocht door energieleveranciers en bedrijven.
H-gas	Hoogcalorisch gas, bevat nagenoeg alleen maar brandbaar methaangas. Word soms direct geleverd aan gas-intensieve industrie.
HS	Hoogspanning (110 kV), beheerd door TenneT.
HTL	Hoofdtransportleidingnet, beheerd door de Gasunie.

Begrippenlijst

Begrip	Betekenis
Invoeding	Het injecteren van (groen) gas in het gasnet.
KV	Kleinverbruik.
LNG	Liquified natural gas, aardgas dat sterk is gekoeld en daardoor vloeibaar wordt.
LS	Laagspanning (0,4 kV), beheerd door Liander.
Meet- en Regelstation (M&R)	Een station waarin een omslag van het hoofdtransportleidingnet naar het regionaaltransportleidingnet plaatsvindt. Ook zorgt het voor drukbeveiliging en odorisatie. Deze stations zijn in beheer bij de landelijke netbeheerder.
Middenspanningsruimte (MSR)	Een ruimte waarin elektriciteit van middenspanning naar laagspanning wordt getransformeerd (en andersom), zodat die naar individuele woningen kan worden getransporteerd.
MS	Middenspanning (3-23 kV), beheerd door Liander.
Netvlakken	Deel van het elektriciteitsnet waarop het spanningsniveau hetzelfde is (bijv. 220 kV, 110 kV, 0,4 kV, etc.).
Onderstations (OS)	Een station waarin elektriciteit van hoogspanning naar middenspanning wordt getransformeerd en andersom.
Regelstation (RS)	Een station met een regeltransformator die de spanning over grote afstanden op niveau houdt.
RTL	Regionaaltransportleidingnet, beheerd door Gasunie Transport Services (GTS).
Schakelstation (SS)	Een station waarin de elektriciteit dezelfde spanning behoudt, waar geschakeld wordt naar meerdere aankomende/vertrekkende kabels met dezelfde spanning.
SDE++-subsidie	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie-subsidie.
SI	Systeeminvulling.

Begrippenlijst

Begrip	Betekenis
Spanning (volt)	De druk die de bron van elektriciteit uitoefent om stroom door kabels te duwen.
Stroom (ampère)	De hoeveelheid elektronen die door een kabel of apparaat stromen.
Teruglevering	De elektriciteit die wordt (terug)geleverd aan het net (bijv. via zonnepanelen).
Vergassing	Omzetting van voornamelijk vaste houtige biomassa in biogas door middel van verhitting tot hoge temperaturen of onder hoge druk.
Vergisting	Omzetting van biomassa in biogas door middel van bacteriën en schimmels.
Vermogen (MW)	Megawatt is de hoeveelheid energie per seconde, die bepaalde apparatuur vraagt of levert.
Vluchtstrook	Het reservenetwerk van het elektriciteitsnet. Het elektriciteitsnet is dubbel aangelegd. Bij storingen worden deze vluchtstroken open gezet om stroomlevering te garanderen. Meer informatie over de vluchtstrook op https://www.liander.nl/over-liander/transportschaarste/innovaties/reservecapaciteitinzetten.
Vollasturen	Het equivalent van het aantal uren dat een apparaat op zijn maximale vermogen draait.
Warmtekrachtkoppeling (WKK)	Mini-energiecentrale, veelal bij glastuinders, waarvan zowel elektriciteit, warmte, als CO_2 worden gebruikt.
Windopwek	Elektriciteitsproductie door middel van (standaard) windmolens.
Zonne-opwek (pv)	Elektriciteitsproductie door middel van (standaard) photo-voltaic zonnepanelen.

Berenschot

Inleiding

De energietransitie is hard op weg; overzicht van ontwikkelingen en voorbereiding op toekomst gewenst

De energietransitie is hard op weg, maar loopt tegen infrastructurele beperkingen aan

De energietransitie is met toenemende snelheid onderweg. Zo wordt er steeds meer energie opgewekt via duurzame bronnen en verduurzamen huishoudens en de industrie door af te stappen van fossiel(e) gas en olie. Een groot deel van deze verduurzaming zorgt voor een verschuiving naar elektriciteitsgebruik, omdat elektriciteit kan worden geleverd via zonne- en windenergie.

Deze verschuiving zorgt ervoor dat er steeds meer gevraagd wordt van de elektriciteitsinfrastructuur en haar transportcapaciteit. Hierdoor ontstaan er knelpunten die niet tijdig opgelost kunnen worden, waardoor er momenteel op steeds meer plekken netcongestie wordt afgekondigd.

In de gemeenten Oost- en Weststellingwerf (en heel Friesland) heeft dit tot gevolg dat er momenteel voor teruglevering geen ruimte meer beschikbaar is op het elektriciteitsnet. Voor afname geldt dit voor bepaalde gedeelten van deze gemeenten. Hierdoor zijn aansluitingen op de korte termijn vaak niet meer mogelijk en wordt economische en maatschappelijke vooruitgang geremd.

Naast dat er steeds meer duurzame elektriciteit opgewekt en gebruikt wordt, zijn er ook steeds meer initiatieven om groen gas te produceren. Daar is de gasinfrastructuur niet op aangelegd – er zijn dus aanpassingen nodig om (grootschalige) invoeding mogelijk te maken.

De omvang en gelaagdheid van de transitie maakt overzicht van het geheel lastig en de toekomst onzeker

De transitie vindt plaats op alle niveaus: van spaarlamp tot windpark en van Europese Green Deal tot lokale energiecoöperatie. Door deze omvang en gelaagdheid is het steeds lastiger om het overzicht te bewaren, samenhang te behouden, en de toekomst en haar uitdagingen te voorspellen.

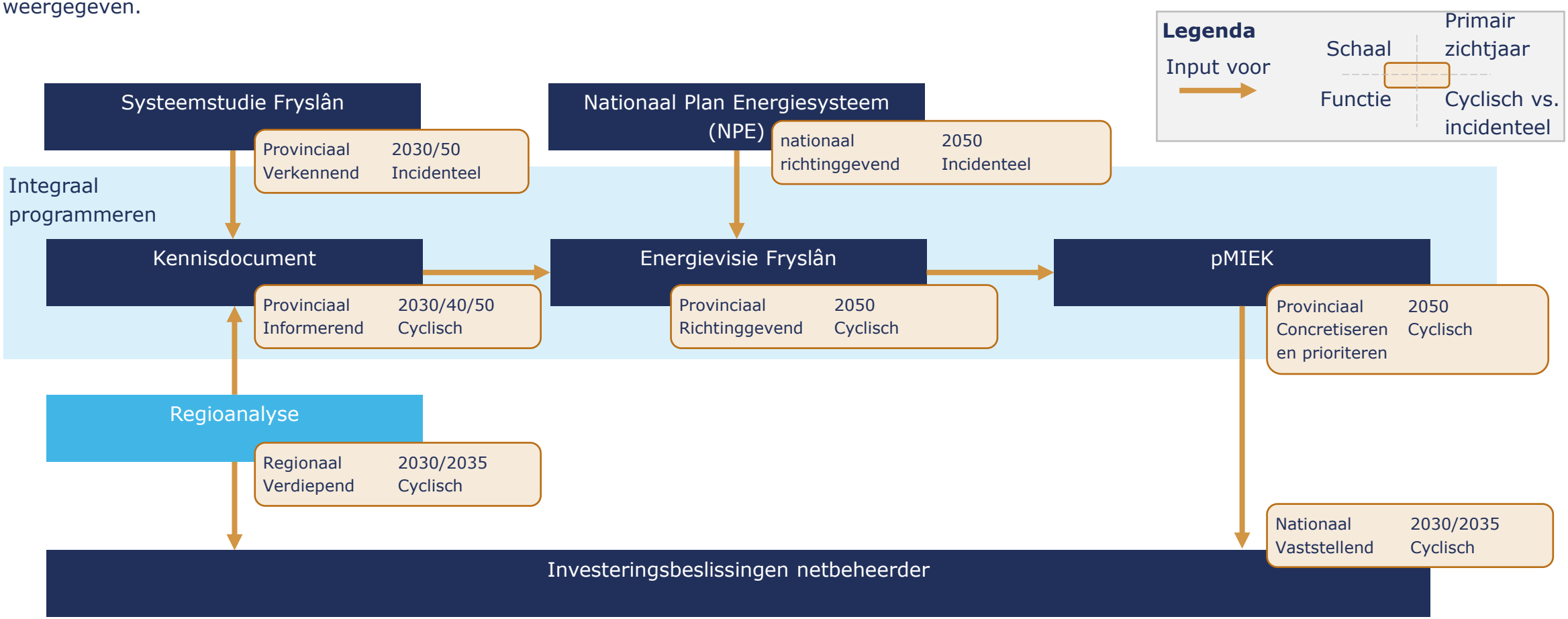
Gemeenten willen overzicht en voorbereid zijn op de toekomst

Gemeenten vragen zich het volgende af:

- Welke ontwikkelingen vinden er plaats in de maatschappij ten aanzien van energievraag en -aanbod?
- Wat betekenen deze ontwikkelingen voor de benodigde infrastructuur?
- Welke mogelijkheden zijn er om deze infrastructurele beperkingen te overwinnen?

Regioanalyse geeft input voor provinciaal programmeren én de investeringen van netbeheerder

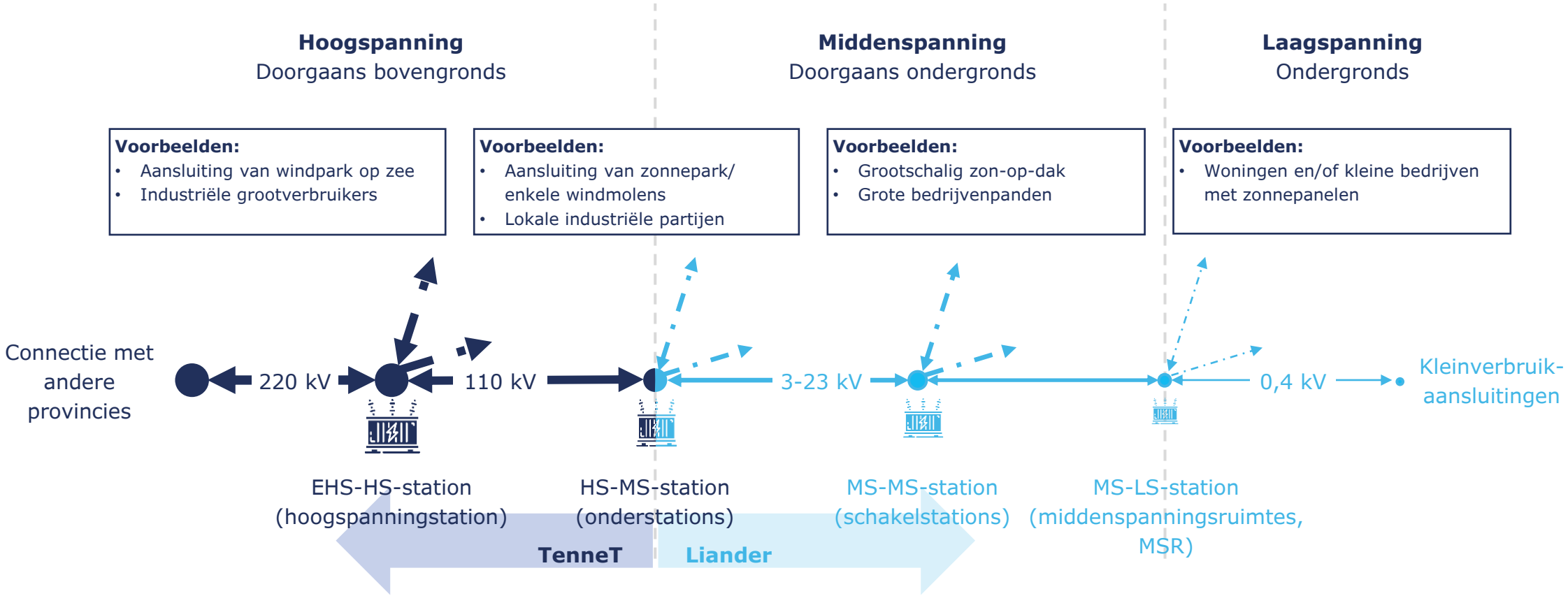
Het energiesysteem wordt op verschillende niveaus vormgegeven, waarbij de samenhang tussen trajecten en documenten cruciaal blijft. In de regio en de provincie zijn er trajecten die onderlinge afhankelijkheden hebben, deze afhankelijkheden en interacties zijn hieronder schematisch weergegeven.

Het elektriciteitsnet bestaat uit verschillende netvlakken

Het elektriciteitsnet bestaat uit verschillende spanningsniveaus (ook wel netvlakken), waarbij…

- … de **verantwoordelijkheid verdeeld** is tussen netbeheerders Liander (MS en LS) en TenneT (HS).
- … de elektriciteit steeds meer **twee kanten op gaat** (van hoog naar laag en andersom) door decentrale (zonne- en wind)opwek.
- … een capaciteitsprobleem op een hoger netvlak **onderliggende netvlakken beïnvloedt**.
- … **de capaciteit voornamelijk wordt bepaald door de stations** die beperkt zijn in de hoeveelheid vermogen die zij kunnen transporteren.

Het gasnet bestaat uit meerdere drukvlakken

Het gasnet bestaat uit verschillende drukniveaus (ook wel drukvlakken) en gaskwaliteiten, waarbij…

- … er een **verschil zit in kwaliteit** (calorische waarde) tussen Gronings gas (G-gas) en hoogcalorisch gas (H-gas) dat veelal wordt geïmporteerd. Door H-gas te mengen met stikstof wordt het omgezet in G-gas, en vervolgens naar lagere druknetten vervoerd.
- … de **verantwoordelijkheid verdeeld** is tussen netbeheerders Gasunie (HTL en RTL) en Liander (distributienetten).
- … het gas zich standaard **van hoge naar lage druk** verplaatst (dus niet bi-directioneel zoals bij elektriciteit). Om het gas andersom te laten bewegen zijn **boosterstations** nodig die het gas comprimeren.
- … **invoeding van groen gas** via vergisting **meestal op lage druk** (distributienet) plaatsvindt (dubbele pijlen).
- … er op **ieder drukvlak altijd balans is:** er stroomt net zoveel gas in als uit.

Hoofdtransportleidingnet (HTL)

Landelijke netwerken met zeer beperkt aantal directe aansluitingen

Voorbeelden:
- Industriële grootverbruikers
- Gasopslagen,[1] gaswinning en LNG-import
- Grootschalige vergassers (bijv. SCW Systems)

Regionaaltransportleidingnet (RTL)

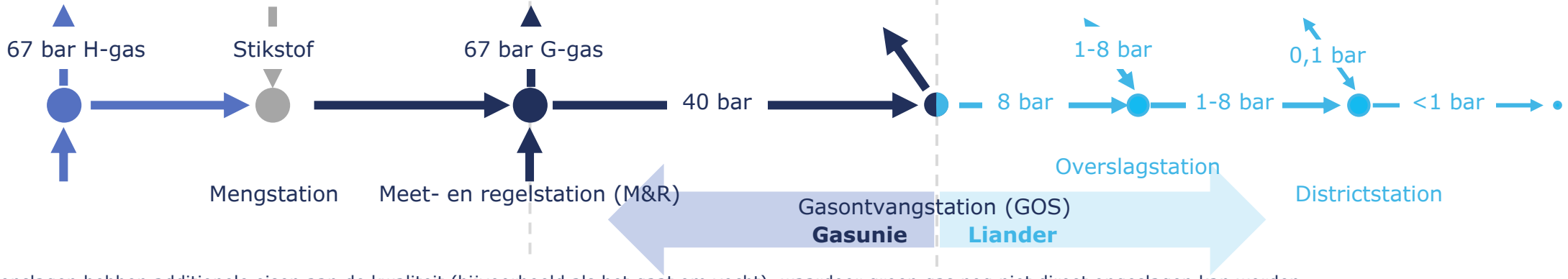
Regionaal netwerk met beperkt aantal directe aansluitingen

Voorbeelden:
- Grootverbruikers van gas zoals de voedingsindustrie

Distributienetten

Lokaal netwerk, bestaande uit meerdere drukniveaus tot 8 bar. Veruit grootste deel van afnemers op deze drukvlakken.

Voorbeelden:
- Grote bedrijven (1-8 bar)
- Individuele woningen en kleine bedrijven (<1 bar)
- Groengas-invoeders via vergisting

[1] Gasopslagen hebben additionele eisen aan de kwaliteit (bijvoorbeeld als het gaat om vocht), waardoor groen gas nog niet direct opgeslagen kan worden. De gasvraag tot aan 2035 is landelijk nog zo hoog dat dit ook nog niet van belang is.

Openbaar

Berenschot

2. Conclusies en aanbevelingen

Openbaar

Beperkingen op onderstationniveau, hoog- en middenspanning nemen toe door vertraging NuLelie

Beperkingen op hoog- en middenspanning

- Op hoogspanning (110kV) is voor heel Friesland congestie afgekondigd voor teruglevering, veroorzaakt door duurzame opwek en beperkte hoogspanningsstationscapaciteit. Hierdoor kunnen nieuwe grote opwekinstallaties (zoals zonneweides) momenteel geen aansluiting krijgen.
- Op middenspanning was vóór aanvang van deze studie op diverse kabels, schakel- en regelstations ook congestie afgekondigd, zowel voor afname als voor teruglevering. Door deze congestie worden in specifieke gebieden in beide gemeenten grootverbruikersaanvragen op een wachtlijst geplaatst.
- Op laagspanning wordt tot op heden geen congestie afgekondigd, maar beginnen spanningsproblemen zich wel meer voor te doen. Congestie op middenspanning en spanningsproblemen op laagspanning worden voornamelijk veroorzaakt door decentrale ontwikkelingen zoals de verduurzaming van de gebouwde omgeving en de mobiliteit.

Vertraging NuLelie zorgt voor additionele congestie

Gedurende deze studie is het duidelijk geworden dat Programma NuLelie1 vertraging oploopt, voor sommige projecten tot tien jaar. Hierdoor moet de huidige infrastructuur langer de autonome groei faciliteren (zoals elektrificatie van personenvervoer en de ingroei van warmtepompen en zon-op-dak). Om overbelasting te voorkomen, is er daarom op verschillende plekken additioneel congestie afgekondigd. Daardoor komen aanvragen van grootverbruikers daar op een wachtlijst.

- Ondanks recente uitbreidingen aan onderstation Wolvega (2021), is hier nu congestie afgekondigd voor teruglevering. Al konden hier door TenneT-congestie al geen nieuwe grootschalige aansluitingen gerealiseerd worden.
- Op onderstation Gorredijk, schakelstation Haulerwijk en schakelstation Appelscha is congestie voor zowel afname en teruglevering afgekondigd en op regelstation Waskemeer congestie voor afname. Hier kunnen dus ook geen nieuwe aanvragen voor afname meer worden gerealiseerd.

1) Programma Netuitbreiding Lelie (NuLelie): Om aan de toenemende elektriciteitsvraag te kunnen voldoen, is er een complete opwaardering van het bestaande middenspanningsnet in Friesland en de Noordoostpolder nodig. Er worden ruim 2.100 km aan kabels gelegd en circa 300 elektriciteitsruimtes gebouwd of vervangen (Programma Netuitbreiding Lelie (NuLelie) | Liander).

Investeringen op alle niveaus noodzakelijk om knelpunten tegen te gaan

Grenzen voor afname op onderstationniveau zijn gedeeltelijk bereikt

De recente uitbreidingen van de onderstationscapaciteiten in Wolvega en Oosterwolde (2021) en de verschuiving van SS Noordwolde naar voeding vanuit OS Gorredijk (in 2028), zorgen ervoor dat er voor afname nog geen congestie is afgekondigd op onderstationniveau. Echter, voor enkele lijnen vanaf deze onderstations alsook specifieke installaties, zijn er wel beperkingen. Ook voor de langere termijn (tot aan 2050) lijkt de capaciteit van deze stations niet voldoende.

Netbeheerders investeren de komende jaren flink om congestie weg te werken, maar de situatie wordt eerst slechter

Het huidige terugleveringsknelpunt op hoogspanning heeft TenneT waarschijnlijk in 2027 opgelost. Programma NuLelie moet voornamelijk knelpunten op het middenspanningsnet wegnemen, maar door de aangekondigde vertraging ontstaan er meer knelpunten en duurt het langer voor bestaande knelpunten worden opgelost. Hierdoor zijn er minder locaties binnen de gemeenten waar bedrijven transportcapaciteit kunnen aanvragen en worden de wachtlijsten langer. Woningbouwontwikkelingen die zijn aangemeld bij de realisatieketen van Liander kunnen doorgang vinden. Voor nieuwe projecten moet een aanvullende nettoets gedaan worden en geldt dus dat het niet zeker is of deze door kunnen gaan totdat NuLelie is gerealiseerd. Dit geldt voor woningbouw, maar ook voor nieuwe bedrijventerreinen en bestaande bedrijven die willen verzwaren. Ook op laagspanning moet er veel gebeuren om spanningsproblemen weg te nemen.

Productiepotentie groen gas is groot, maar om deze te benutten moeten hordes genomen worden (1/2)

Productiepotentie van groen gas is groot maar nog veel onzekerheden

De potentie voor groengasproductie in Oost- en Weststellingwerf is hoog, maximaal circa 14 miljoen m^3/jaar per gemeente. Deze komt voornamelijk uit mestvergisting (ter vergelijking: in beide gemeenten opgeteld wordt er circa 24 miljoen m^3 gas/jaar verbruikt[1]). Momenteel wordt hiervan maar een zeer beperkt gedeelte daadwerkelijk geproduceerd. Er zijn relatief veel (gezamenlijke) lokale initiatieven die deze potentie kunnen realiseren, maar deze initiatieven bevinden zich vaak nog in een oriënterende fase. Daardoor blijven ze zeer onzeker, voornamelijk in Weststellingwerf. De initiatieven blijven vaak hangen in deze fase doordat een samenwerking moeilijk te organiseren is, activiteiten nieuw zijn voor initiatiefnemers, en de investeringen voor bijvoorbeeld (gezamenlijke) leidingen en opwaardeerinstallaties groot zijn. Daartegenover staat dat de waarde van groen gas door onder andere de bijmengverplichting toeneemt en behoort het tot de mogelijkheden dat een significant deel van de potentie snel beschikbaar komt.

Knelpunten op het gasnet zullen ontstaan als potentie wordt benut

Het gasnet kan (jaarrond) maar beperkte hoeveelheden groengas-invoeding faciliteren, waardoor er waarschijnlijk knelpunten ontstaan op plekken met veel invoeding.[2] Daarbij komt dat de lokale vraag naar gas steeds verder afneemt door verduurzaming, waardoor de noodzaak ontstaat om het gas over een groter gebied te kunnen te distribueren en uiteindelijk naar hogere drukvlakken te transporteren. Momenteel is Liander al bezig om de reikwijdte van het gas te vergroten door gasnetten met elkaar te koppelen (onder andere tussen Drachten en Wijnjewoude en tussen Wolvega en Peperga). Hierdoor kan het productie-overschot in de zomer ook elders worden ingezet. In de verdere toekomst (na 2030), naarmate de vraag naar gas verder afneemt door verduurzaming, lijken ook boosters naar RTL en HTL noodzakelijk zodat ook regionaal en landelijk gebruik kan plaatsvinden.[3]

[1] DASHBOARD - Energieverbruik - Ooststellingwerf (databank.nl) & DASHBOARD - Energieverbruik - Weststellingwerf (databank.nl).
[2] Bijlage B1 geeft nadere toelichting op hoe de capaciteit van het gasnet wordt bepaald.
[3] Op basis van interview en de Integrale Infrastructuurverkenning 2030 – 2050 (II3050).

Productiepotentie groen gas is groot, maar om deze te benutten moeten hordes genomen worden (2/2)

Investeringen in het gasnet zijn relatief snel gerealiseerd maar vereisen zekerheid

Ondanks dat Liander al verschillende investeringen doet in het gasnet (onder andere koppelleidingen), zijn netbeheerders terughoudend met het aanleggen van boosters en leidingen voor specifieke aanvragen voor groengas-invoeding. Dit komt door het zeer lokale karakter van groengas-invoeding, waarbij de investeringsoverweging van de netbeheerder afhankelijk kan zijn van één invoeder – met alle onzekerheden van dien.

Hierdoor kunnen de netten dus niet op voorhand worden geprepareerd en is de kans op knelpunten groot. In tegenstelling tot investeringen in het elektriciteitsnet zijn investeringen in het gasnet relatief snel gerealiseerd, met doorlooptijden van enkele jaren. Daardoor kunnen knelpunten ook in de toekomst relatief snel worden opgelost.

Gemeenten en Liander moeten samen aan de slag om energie-planologie vorm te geven en het net slim te benutten (1/2)

Gemeente en netbeheerder moeten samenwerken in planvorming en energie-infrastructuur integraal meenemen

Op steeds meer plekken is de energie-infrastructuur (gas en met name elektriciteit) een beperkende factor in de realisatie van plannen. Door de vertraging van NuLelie, zal dit nog meer het geval zijn dan het al is. Dit geldt voor de toekomstige woningbouwplannen, maar ook voor de uitbreiding van bedrijventerreinen en de verduurzaming van industrie en mobiliteit. Samenwerking tussen gemeente en netbeheerder kunnen eraan bijdrage dat het net effectiever wordt gebruikt en dat plannen passen binnen de mogelijkheden van de infrastructuur. De netbeheerder is geholpen bij betrokkenheid bij en concretisering van woningbouwplannen zodat eventueel transportcapaciteit voor deze plannen gereserveerd kan worden en (on)mogelijkheden worden toegelicht.

Creëren van meer capaciteit en infrastructuur

Ook in het ruimtelijk domein moet rekening worden gehouden met de noodzaak voor (de aanleg van) steeds meer energie-infrastructuur. Door op voorhand fysieke ruimte te reserveren voor energie-infrastructuur, helpt het mee om de verduurzaming op tempo te houden. Dit geldt zowel in de ondergrond voor bekabeling, als bovengronds in de vorm van uitbreidingen aan de onder-, schakel- en regelstations, en voor de plaatsing van extra middenspanningsruimtes in elke wijk. De gemeente kan hieraan bijdragen door ruimte te reserveren, vergunningsprocessen te versnellen en plannen te concretiseren.[2]

Zekerheid noodzakelijk om groengas-productie van de grond te krijgen, gemeente en netbeheerder kunnen hierin een rol spelen

Ondanks de vele initiatieven en grote productiepotentie van groen gas, blijven offerteaanvragen voor invoeding bij de netbeheerder uit. Gemeenten kunnen een actievere rol pakken om deze stap te maken en de groengaspotentie te benutten, door bijvoorbeeld plannen te stimuleren of te faciliteren. Afhankelijk van de specifieke situatie en in afstemming met de netbeheerder kan de gemeente overwegen om een rol te pakken.[1] Wat de exacte knelpunten zijn en welke acties en rollen daarbij passen, dient verder uitgezocht te worden. Hierbij kan de netbeheerder de gemeente ondersteunen door het verschaffen van inzichten.

[1] Bijlage C geeft een overzicht van mogelijke rollen die in te vullen zijn door de gemeente en de mate van invloed die de gemeente kan uitoefenen op specifieke sectorale handelingsperspectieven.
[2] Zie pagina 32 voor verdere toelichting op handelingsperspectief voor de gemeente en de netbeheerder.

Gemeenten en Liander moeten samen aan de slag om energie-planologie vorm te geven en het net slim te benutten (2/2)

Gemeente en netbeheerder kunnen effectiever omgaan met het elektriciteitsnet stimuleren

De gemeente en netbeheerders kunnen sturen op effectiever omgaan met het elektriciteitsnet door het creëren van bewustzijn en het stimuleren van maatregelen. Deze maatregelen zouden moeten zijn gericht op:

- Het verminderen van pieken in elektriciteitsverbruik en –aanbod.
- Vraag en aanbod in tijd en locatie bij elkaar brengen.

Twee belangrijke voorbeelden van maatregelen zijn:

- De gemeenten en netbeheerders kunnen individuele bedrijven (en burgers) bewust maken van mogelijkheden ‘achter de meter’. De gemeenten kunnen aanvullende stimuleringsmaatregelen nemen om hierin te ondersteunen. De netbeheerder kunnen via congestiemanagement afspraken maken met individuele partijen om het net effectiever te gebruiken.
- Inzetten op windopwek naast zonne-opwek. Windopwek combineren met zonne-opwek, is een zeer effectieve methode gebleken om meer energie op te wekken, met een zeer beperkte extra belasting van de infrastructuur.

Bijlage C geeft een overzicht van maatregelen die per sector genomen kunnen worden om effectiever om te gaan met het elektriciteitsnet en welke mate van invloed de gemeente hierop heeft.

[1] Bijlage C geeft een overzicht van mogelijke rollen die in te vullen zijn door de gemeente en de mate van invloed die de gemeente kan hebben op specifieke sectorale handelingsperspectieven.

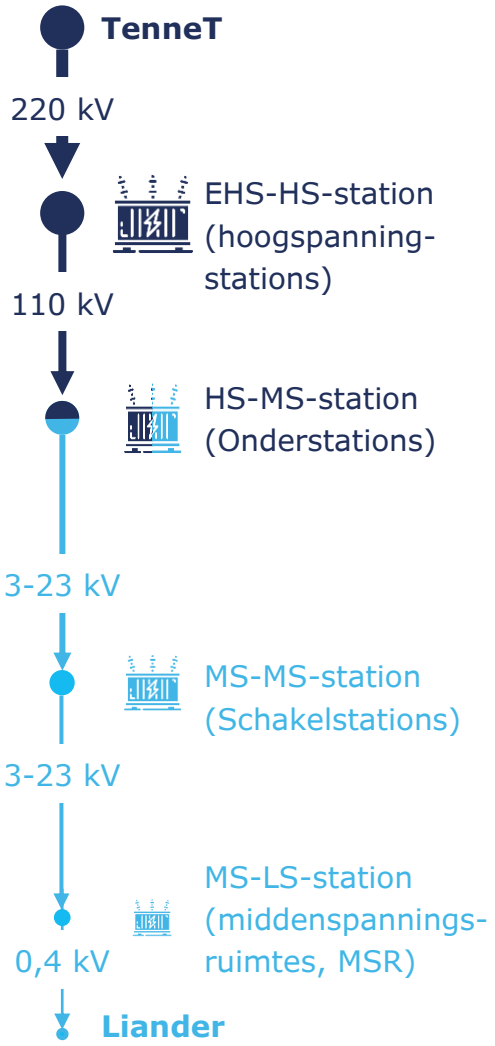
Berenschot

3. Huidige knelpunten en werkzaamheden

Openbaar

Het elektriciteitsnet knelt op verschillende niveaus

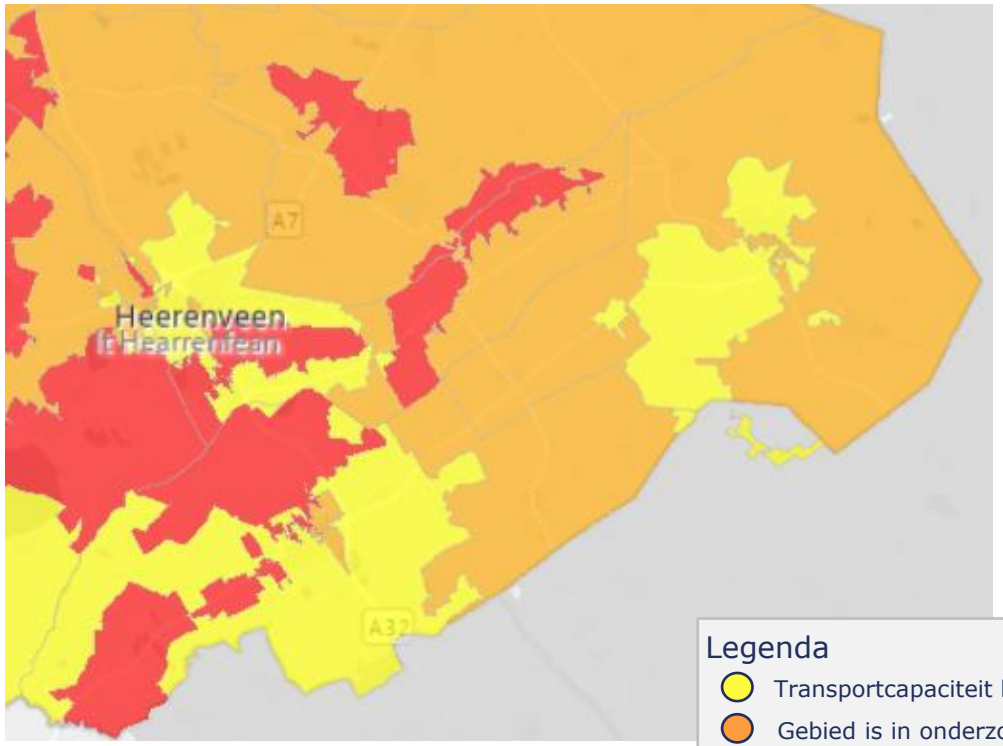
Relevante infrastructuur[1]	Knelpunten zijn er op alle netvlakken
Hoogspanningsstations in Friesland: • Bergum • Louwsmeer • Oudehaske	• **Congestie voor teruglevering** op het volledige 110 kV-net. • **Geen congestie voor afname** op hoogspanning.
Onderstations[2] relevant voor Oost- en Weststellingwerf: • OS Wolvega • OS Oosterwolde • OS Gorredijk (*beperkt relevant*)	• **Congestie voor teruglevering** op OS Wolvega. • **Congestie voor teruglevering** op twee installaties van OS Oosterwolde. • **Congestie op aantal kabels voor afname** op OS Oosterwolde. • **Congestie voor afname en teruglevering** op OS Gorredijk.
Schakel- en regelstations onder OS Wolvega: • SS Noordwolde Schakel en regelstations onder OS Oosterwolde: • SS Appelscha • RS Waskemeer • SS Haulerwijk (achter Waskemeer) Schakel- en regelstations onder OS Gorredijk: • SS Oldeberkoop	• **Congestie voor afname** op RS Waskemeer installatie 1. • **Congestie voor afname en teruglevering** op SS Noordwolde, SS Appelscha, RS Waskemeer installatie 2, SS Haulerwijk en SS Oldeberkoop.
Ca. 600 MSR's in de wijken	Spanningsproblemen in de wijken.

[1] Bijlage B1 geeft een compleet overzicht van de infrastructuur inclusief configuraties, voedingsgebieden en netkaarten.
[2] In deze studie ligt de kwantitatieve focus op dit niveau.

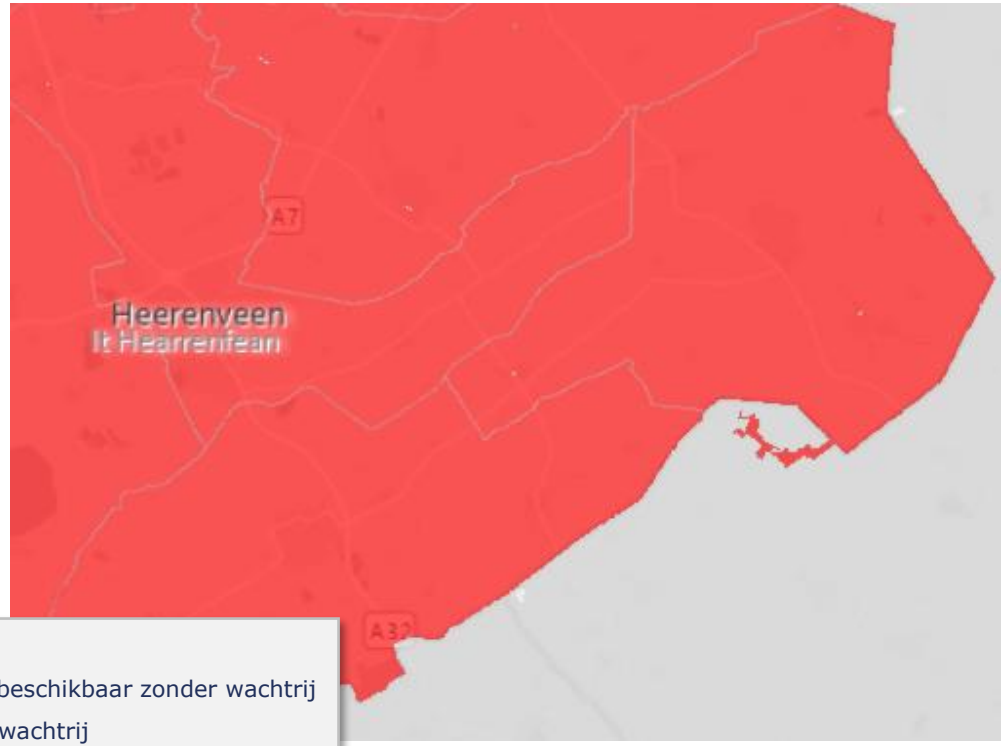
Locaties voor grootverbruikaansluitingen voor zowel afname als teruglevering steeds schaarser…

Deze figuren tonen een congestiekaart voor afname (links) en teruglevering (rechts) voor grootverbruikers. Als er een aanvraag wordt gedaan voor een nieuwe aansluiting of een uitbreiding daarvan, en deze bevindt zich in oranje of rood gebied, dan komt de aanvraag op de wachtlijst. In gele gebieden is wel nog beperkt ruimte vrij (zonder wachtlijst). *Deze figuren gelden niet voor kleinverbruikaansluitingen.*

Voor afname zijn mogelijkheden beperkt: niet alles kan meer overal[1]

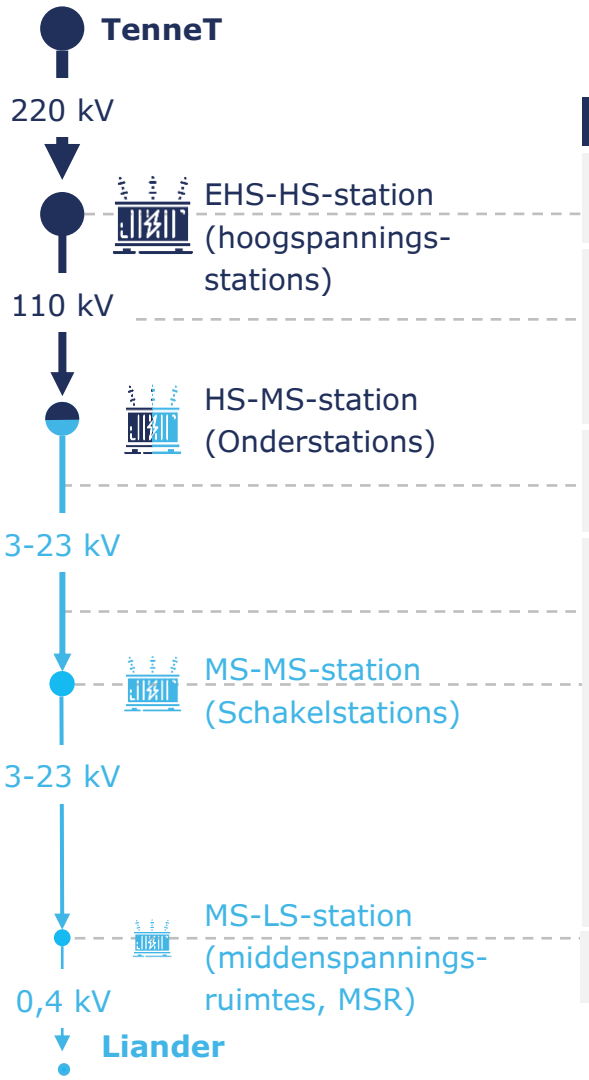
Voor teruglevering zit heel Friesland op slot door congestie op 110 kV (TenneT)[2]

Legenda
- Transportcapaciteit beperkt beschikbaar zonder wachtrij
- Gebied is in onderzoek met wachtrij
- Tekort aan transportcapaciteit met wachtrij

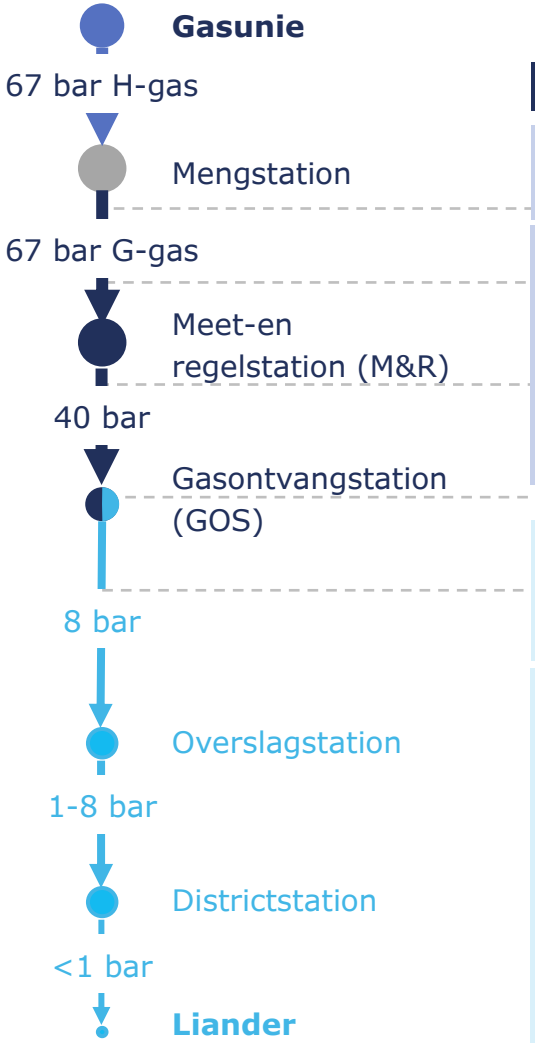
1) De kaart komt van Capaciteit per regio | Liander (16 juli 2024) en is onderhevig aan verandering over de tijd.
2) Hoe deze kaart eruit ziet zonder TenneT congestie, wat naar verwachting in 2027 is verholpen, is onbekend.

…maar knelpunten worden ook weggewerkt

Knelpunten zijn op den duur ook verholpen door…
… vergroting van de EHS-HS-stationscapaciteit bij Louwsmeer (terugleveringscongestie).
… vergroting van 110 kV-transportcapaciteit ter voorkoming van congestie, door: • netverzwaring Oostelijk Friesland op 110 kV. Gerealiseerd in 2027. • het opknippen van het 110 kV-net in Friesland in 3 deelgebieden, zogenoemde pockets. Gerealiseerd in 2030.
… koppeling van huidige 10 kV-net aan een nieuw 20 kV-net (als oplossing voor terugleveringscongestie op installaties OS Oosterwolde). Onderdeel van programma NuLelie. Realisatiedatum is nog niet bekend.
… het programma NuLelie, waarin: • SS Oldeberkoop (4,5 MW, gevoed vanuit OS Gorredijk) vervangen wordt door het nieuw te bouwen RS Oldeberkoop (40 MW, gevoed vanuit OS Gorredijk). Gerealiseerd in 2028. • het voedingsgebied van SS Noordwolde overgenomen wordt door RS Oldeberkoop en SS Noordwolde komt te vervallen. Gerealiseerd in 2028. • RS Waskemeer (8,5 MW) vervangen wordt door een nieuw RS Waskemeer (40 MW). Gerealiseerd in 2030. • het voedingsgebied van SS Haulerwijk overgenomen wordt door RS Waskemeer. Gerealiseerd in 2030. • het net tussen Oosterwolde en Appelscha verzwaard wordt. Gerealiseerd in 2033. • Het net tussen Oosterwolde en Elsloo verzwaard. Gerealiseerd in 2033.
… plaatsing van een kleine 600 MSR’s, verspreid over diverse buurten in Oost- en Weststellingwerf.

Op het moment dat knelpunten ontstaan, kan de netbeheerder relatief snel reageren

Knelpunten ontstaan vooralsnog op lage druk[1]	Werkzaamheden
• Op HTL zijn geen capaciteitsknelpunten, kwaliteits-eisen zijn bepalend voor groengas-invoeding.	• Vanuit de Gasunie zijn er geen concrete werkzaamheden gepland in Ooststellingwerf en Weststellingwerf.
• Bekende initiatieven van groengas-invoeders[2] worden in principe niet op RTL/HTL aangesloten. • Als invoeders wel op RTL/HTL worden aangesloten, of als groen gas vanaf het distributienet wordt opgewerkt naar het RTL/HTL via een booster, dan ontstaat er nog geen capaciteitsknelpunt.	• Verkenningen naar de plaatsing van boosters van het distributienet naar RTL/HTL zijn gaande.
• In oost-Ooststellingwerf is op basis van één offerteaanvraag (10 mln. m^3/jaar) capaciteitsuitbreiding nodig in Oosterwolde[3].	• De koppelleiding naar Drachten geeft meer capaciteit voor groengas-invoeding in Oosterwolde. Gerealiseerd in 2026.
• Nog geen andere knelpunten omdat initiatieven niet concreet zijn. Als alle initiatieven doorgang vinden, dan ontstaan er wel capaciteitsbeperkingen. Realisatiegraad van initiatieven is doorgaans slechts 10%.	• Op basis van scenario's heeft Liander in haar gebied 10-15 koppelleidingen geïdentificeerd, waaronder Peperga-Wolvega, Oosterwolde-Wijnjewoude en Wijnjewoude-Drachten. De koppeling Peperga-Wolvega wordt in 2026 gerealiseerd. • Ten opzichte van het elektriciteitsnet is de realisatieperiode van investeringen in het gasnet een stuk korter, namelijk 2-3 jaar.

[1] Bijlage B1 geeft een overzicht van het gasnet en bijbehorende gasontvangststations.
[2] Bijlage A2 geeft een overzicht van bekende plannen rondom groengas-invoeding in Oost- en Weststellingwerf.
[3] Plannen op Ecomunitypark in Oosterwolde voor groengas, 'genoeg om circa 4000 huishoudens in Ooststellingwerf te voorzien' - Nieuwe Ooststellingwerver

Berenschot

4. Ontwikkelingen en impact

Openbaar

Verduurzaming en economische groei zorgen voor extra belasting van het elektriciteitsnet in Weststellingwerf

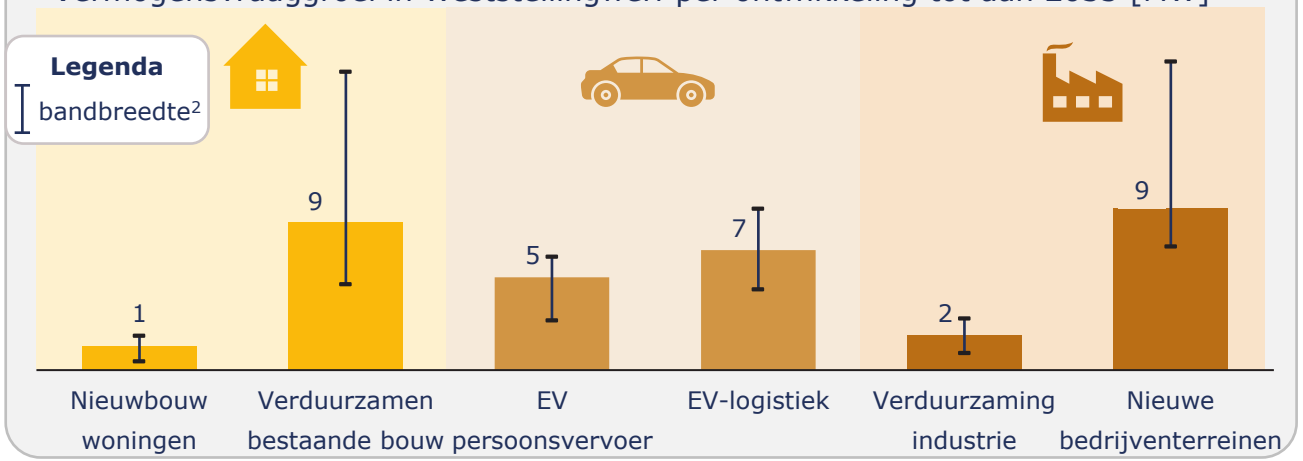
De vraag naar elektriciteit groeit met name door verduurzaming en groei van bedrijvigheid

- In de gebouwde omgeving worden ca. 4.300 (hybride en all-electric) warmtepompen verwacht. De impact van de ca. 830 nieuwbouwwoningen is relatief beperkt.
- Elektrificatie van de mobiliteit zorgt voor significante belasting. Hier worden er ca. 5.400 elektrische auto's, ca. 1.200 elektrische bestelbussen en ca. 50 elektrische vrachtwagens verwacht.
- Daarnaast heeft de ontwikkeling van 18 ha aan nieuwe bedrijventerreinen ook substantiële impact, terwijl de impact van het verduurzamen van de huidige industrie beperkt is.

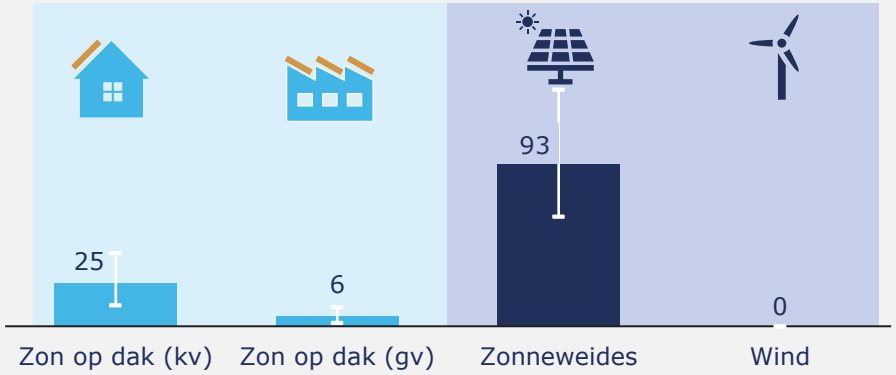
Aan de aanbodkant zorgen vooral zonneweides voor veel extra belasting

- In Weststellingwerf is de impact van zonneweides naar verwachting het grootst. Zonnepark Peperga, van 20 ha, heeft hier een groot aandeel in, alsmede een zonnepark op de zandwinput in Oldeholtwolde van 30 ha. Hiervan is de ontwikkeling echter nog onzeker.
- Ook de verwachte impact van zon-op-dak is substantieel.
- Opwek van grootschalige windenergie speelt, mede door provinciaal beleid, geen rol in de gemeente.

Vermogensvraaggroei in Weststellingwerf per ontwikkeling tot aan 2035 [MW] [1,3]

Vermogensgroei door decentrale opwek in Weststellingwerf tot aan 2035 [MW] [1,3]

[1] Bijlage A geeft een verdere toelichting op de ontwikkelingen en hun vermogensvraag.
[2] Ontwikkelingen zijn onzeker in omvang en moment van realisatie, deze onzekerheid is gevat in de weergegeven bandbreedtes.
[3] Vermogensgroei zijn niet direct te koppelen aan impact op infrastructuur doordat gelijktijdigheid tussen de ontwikkelingen niet is meegenomen en afname en opwek tegen elkaar kan worden 'weggestreept'.

Openbaar

Ook in Ooststellingwerf spelen dezelfde ontwikkelingen de hoofdrol

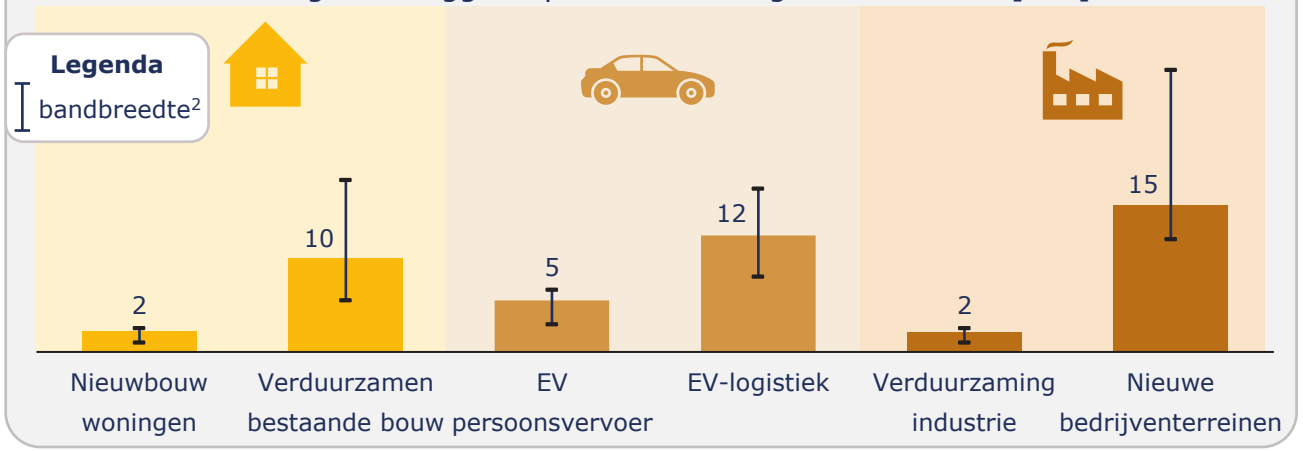
Elektrisch vervoer zorgt voor grootste groei in vermogensvraag

- De elektrificatie van de mobiliteitssector, en met name de logistiek, zorgt voor de grootste belastinggroei naar 2035. Dit betreft ca. 5.350 elektrische auto's, 1.150 elektrische bestelbussen en 100 elektrische vrachtwagens.
- Daarnaast worden er ca. 4.800 (all-electric en hybride) warmtepompen verwacht in de bestaande bouw, worden er 700 woningen bijgebouwd en staan er ca. 400-500 woningen op de nominatie voor sloop-nieuwbouw en/of herstructurering tot 2035.
- Verder wordt er zo'n 30 ha aan nieuwe bedrijventerreinen verwacht en is de impact van verduurzaming van industrie minimaal.

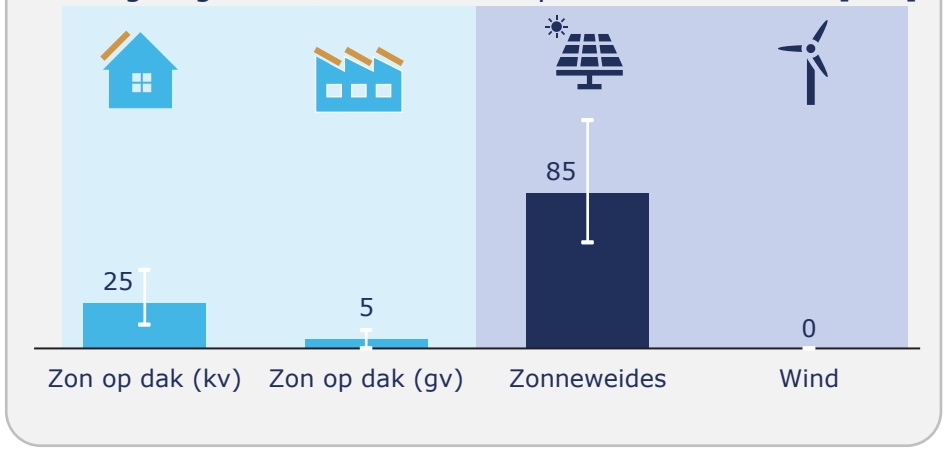
Aan de aanbodkant zorgen zonneweides voor veel extra belasting in Ooststellingwerf

- In Ooststellingwerf is de impact van zonneweides naar verwachting het grootst. Zonnepark Donkerbroek, van 15 ha, heeft hier mogelijk een groot aandeel in, al is deze ontwikkeling nog onzeker.
- Voor zon-op-dak wordt er een groei van zo'n 30 MW verwacht. Hiermee groeit het totale vermogen van zon-op-dak naar 68 MW in 2035.
- Opwek van grootschalige windenergie speelt, mede door provinciaal beleid, geen rol in de gemeente.

Vermogensvraaggroei per ontwikkeling[1] tot aan 2035 [MW]

Vermogensgroei door decentrale opwek[1] tot aan 2035 [MW]

[1] Bijlage A geeft een verdere toelichting op de ontwikkelingen en hun vermogensvraag.
[2] Ontwikkelingen zijn onzeker in omvang en moment van realisatie, deze onzekerheid is gevat in de weergegeven bandbreedtes.
[3] Vermogensgroei is niet direct te koppelen aan impact op infrastructuur doordat gelijktijdigheid van de ontwikkelingen niet is meegenomen en afname en opwek tegen elkaar kan worden 'weggestreept'. Op onderstationniveau is deze impact wel onderzocht en op de volgende pagina zijn hiervan de resultaten te vinden.

Investeringen noodzakelijk, op OS Wolvega lijkt voor afname voorlopig net voldoende ruimte

Maatregelen op OS Wolvega zorgen voor (net) voldoende ruimte voor afname tot 2035, voor teruglevering is er congestie afgekondigd

Het voedingsgebied van SS Noordwolde wordt per 2028 overgezet naar OS Gorredijk. Hierdoor hebben niet alle ontwikkelingen in Weststellingwerf meer impact op OS Wolvega. Mede hierdoor lijkt het dat de afnamecapaciteit tot aan 2035 toereikend is. Voor teruglevering is er momenteel al congestie. Mogelijk kan het inzetten van de vluchtstrookcapaciteit hier ruimte bieden.[2]

Extra investeringen noodzakelijk om verdere knelpunten te voorkomen

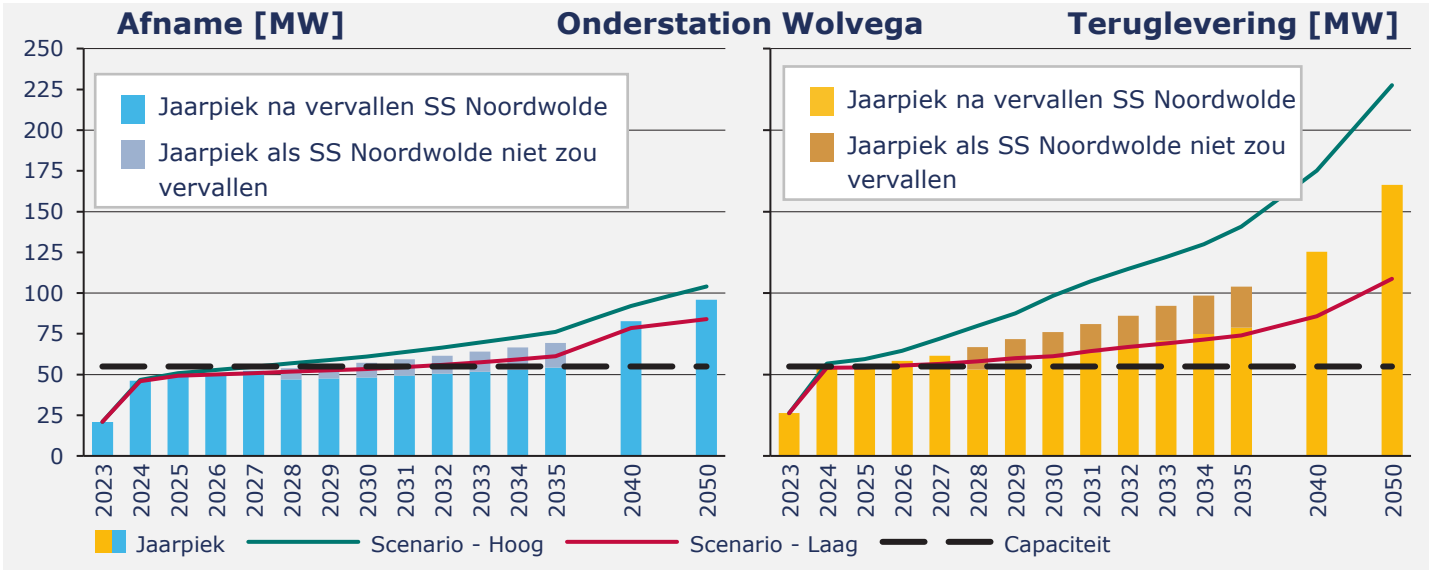
Om de groei in afname en teruglevering naar de verdere toekomst te faciliteren, dienen er op korte termijn investeringsbeslissingen te worden genomen door de netbeheerder, gegeven dat doorlooptijden tot realisatie 10 jaar zijn.

Decentrale ontwikkelingen zetten druk op met name laagspanningsnetten

Met name elektrificatie van personenvervoer, warmtepompen in de gebouwde omgeving en zon-op-dak hebben effect op laagspanning. Hierdoor moet het aantal MSR's naar verwachting verdubbeld worden. De combinatie van bovenstaande met zonneweides, verduurzaming en uitbreiding van bedrijven(terreinen), die doorgaans op middenspanning worden aangesloten, zorgt dat ook hier uitbreidingen nodig zijn, zoals beoogd in NuLelie. Door de vertraging is slim omgaan met de huidige infrastructuur nog belangrijker geworden.[1]

Toelichting op figuur

De impact van de vermogensvraaggroei op onderstations op pagina's 26 en 27, is op basis van verbruiksprofielen door Liander gesimuleerd voor ieder kwartier tot aan 2050. Per jaar is hierin een kwartier waarin de impact op de infrastructuur het grootst is. Deze momenten, met bijbehorende transportvermogensvraag, zijn hiernaast weergegeven in een zogenaamde belastingprognose. Deze belastingprognoses zijn niet één-op-één te relateren aan het wel of niet afkondigen van congestie, maar zijn wel een middel om het formaat van een uitbreiding te schatten.

[1] Bijlage C geeft een overzicht van specifieke sectorale handelingsperspectieven.

[2] De vluchtstrookcapaciteit (N) kan worden ingezet voor grote zonneparken bij teruglevering. Inzet van de vluchtstrook kan pas nadat terugleveringscongestie op hoogspanning is opgelost. Voor meer informatie: https://www.liander.nl/over-liander/transportschaarste/innovaties/reservecapaciteitinzetten.

Openbaar

Op OS Oosterwolde ook deels terugleveringscongestie, voor afname nog beperkt ruimte na 2035

Op OS Oosterwolde lijkt voldoende ruimte voor afname tot aan 2035, voor teruglevering is er congestie

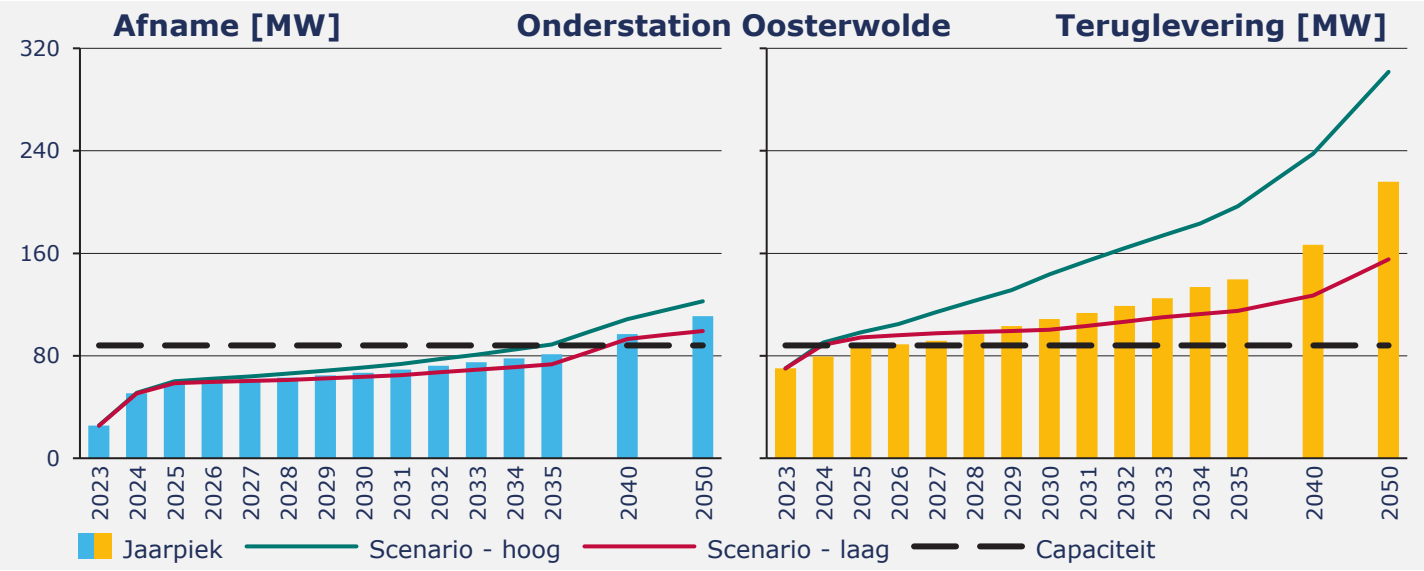
Recente uitbreidingen zorgen ervoor dat er op korte termijn voldoende capaciteit is op onderstationniveau. Echter, er zijn componenten (kabels en installaties) van het onderstation waar momenteel al knelpunten zijn. Na 2035 worden er knelpunten voor het station als geheel verwacht voor zowel afname als teruglevering. Mogelijk kan het inzetten van de vluchtstrookcapaciteit hier ruimte bieden voor teruglevering.[2] Gezien de nabijheid van OS Wolvega, is een koppelinvestering logisch, waarbij zowel OS Wolvega als OS Oosterwolde worden ontzien van verdere belasting.

Decentrale ontwikkelingen zetten druk op met name laagspanningsnetten

Met name elektrificatie van personenvervoer, warmtepompen in de gebouwde omgeving en zon op dak hebben effect op laagspanning. Hierdoor moet het aantal MSRs naar verwachting verdubbelt worden. De combinatie van bovenstaande met zonneweides, verduurzaming en uitbreiding van bedrijven(terreinen), die doorgaans op middenspanning worden aangesloten, zorgt dat ook hier uitbreidingen nodig zijn, zoals beoogd in NuLelie. Door de vertraging is slim omgaan met de huidige infrastructuur nog belangrijker geworden. [1]

Toelichting op figuur

De impact van de vermogensvraaggroei op onderstations op pagina 26 en 27, is op basis van verbruiksprofielen door Liander gesimuleerd voor ieder kwartier tot aan 2050. Per jaar is hierin een kwartier waarin de impact op de infrastructuur het grootst is. Deze momenten, met bijbehorende transportvermogensvraag, zijn hiernaast weergegeven in een zogenaamde belastingprognose. Deze belastingprognoses zijn niet één-op-één te relateren aan het wel of niet afkondigen van congestie, maar zijn wel een middel om het formaat van een uitbreiding te schatten.

[1] Bijlage C geeft een overzicht van specifieke sectorale handelingsperspectieven.

[2] De vluchtstrookcapaciteit (N) kan worden ingezet voor grote zonneparken bij teruglevering. Inzet van de vluchtstrook kan pas nadat terugleveringscongestie op hoogspanning is opgelost. Voor meer informatie: https://www.liander.nl/over-liander/transportschaarste/innovaties/reservecapaciteitinzetten.

Openbaar

Knelpunten op het gasnet zullen ontstaan als groengas-initiatieven wél in groten getale doorgang vinden

Aanbod groen gas stijgt, vraag gas neemt af

Voor de verduurzaming van onder andere moeilijk te isoleren woningen is groen gas een belangrijke verduurzamingsmethode. Dit wordt ook onderschreven door het nationale doel van 2 bcm (miljard m^3) productie in 2030, vastgelegd in het Klimaatakkoord. Mede hierom is de bijmengverplichting aangekondigd,[1] die energieleveranciers verplicht om hun gas (administratief) te verduurzamen door Garantie van Oorsprong-certificaten (GvO's) te kopen. Mede hierdoor neemt het aantal groengas-invoeders toe in de regio,[1] terwijl tegelijkertijd de gasvraag als gevolg van verduurzaming achteruit gaat.

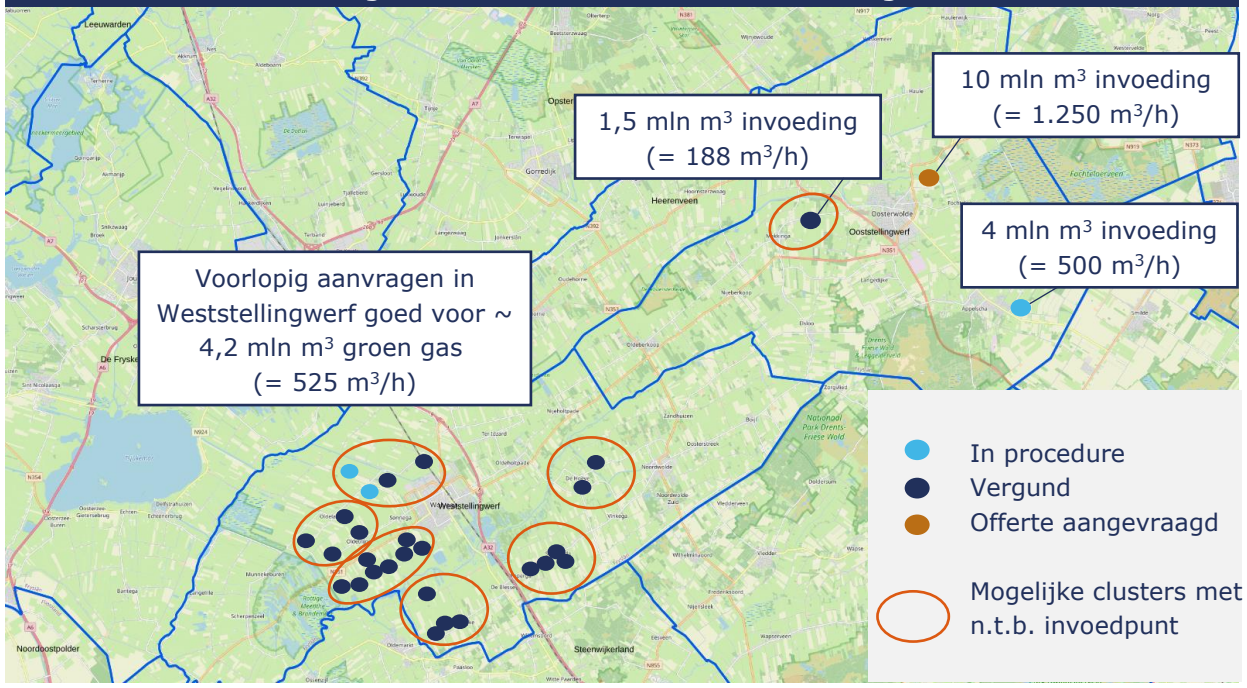
Vraag en aanbod gebeuren niet gelijktijdig

Deze invoeders zijn veelal veehouders, die volcontinu groen gas produceren, terwijl de vraag juist seizoensafhankelijk is. Om ook in de zomer groen gas in te kunnen voeden, is de capaciteit beperkt tot enkele honderden m^3/uur, ondanks dat de jaarlijkse vraag groter is.[2]

Onzekerheden zorgen voor beperkte investeringen

Netbeheerders investeren in het gasnet als duidelijk wordt waar en hoeveel groengas-invoeding er gaat plaatsvinden. Deze zekerheid ontbreekt nog bij veel initiatieven. Daarom zullen er bij een offerte-aanvraag (dit biedt de nodige zekerheid) tijdelijke knelpunten ontstaan waar de netbeheerder op zal investeren. Doorlooptijden van investeringen zijn minder lang dan investeringen in het elektriciteitsnet en zijn in enkele jaren (2 á 3) te realiseren. Investeringen beogen ofwel de afname te vergroten ofwel het net te verzwaren als invoeders op ongunstige locaties gesitueerd zijn (lage druk).

Groengasinitiatieven in Oost- en Weststellingwerf

[1] Bijlage A.2 geeft een nadere toelichting ode bijmengverplichting en het groen gas aanbod.
[2] Bijlage B.1 geeft een nadere toelichting op de (bepaling van de) groengas-invoedcapaciteit.

Berenschot

5. Handelingsperspectief

De netbeheerders, gemeenten en sectoren kunnen handelen om capaciteitsproblemen te beperken (1/2)

Handelen op twee sporen om transitie en groei te waarborgen

De energietransitie en de economische groei vragen steeds meer van de infrastructuur, en met name de elektriciteitsinfrastructuur. Hierdoor ontstaan er op alle netvlakken en stations steeds vaker capaciteitsproblemen, zoals netcongestie. Mitigatie van deze problemen vraagt handelen op twee sporen:

1. Snel creëren van meer capaciteit en infrastructuur
2. Effectiever omgaan met de beschikbare capaciteit

1 Snel creëren van meer capaciteit en infrastructuur

Gemeente kan…

- in nauwe samenwerking met netbeheerders, **ruimte aanwijzen en reserveren** voor energie-infrastructuur. Er is ruimte nodig in de wijk, waar minimaal een verdubbeling van het aantal MSR's nodig is. Daarnaast kan ze dat ook voor verzwaring van het middenspanningsnet, en op de langere termijn voor grootschalige projecten zoals uitbreidingen aan onderstations of boosters van het gasnet.
- **vergunningstrajecten** en andere procedures **versnellen** en **optimaliseren** voor de realisatie van additionele energie-infrastructuur.
- plannen **concretiseren en zekerheid bieden** aan de netbeheerder, zodat plannen in volledigheid mee kunnen worden genomen in investeringsbeslissingen. Denk hierbij aan plannen voor warmtenetten, woningbouw en bedrijventerreinen.

Netbeheerder kan…

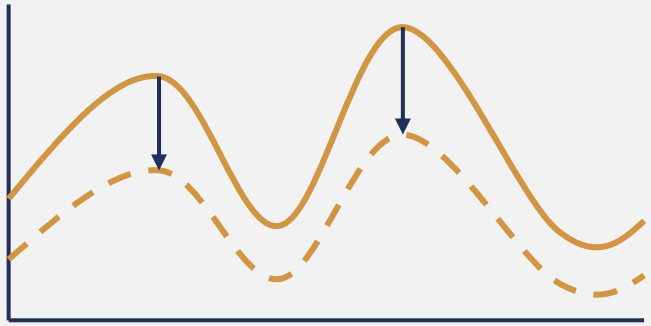
- **interne processen blijven optimaliseren** waardoor uitvoering versneld kan plaatsvinden. Een voorbeeld hiervan is de laagspanning-productiestraat, waarbij Liander niet meer acteert op incidenten, maar kijkt welke wijken er als eerst grootschalig moeten worden aangepast.
- **nauw in contact blijven met lokale stakeholders** en ook daar aansturen op concretiseren. Dit geldt voor grootverbruikers, voor producenten van groen gas of duurzame elektriciteit, maar ook voor gemeenten die woningbouwplannen en bedrijventerreinprogrammeringen herzien.
- **voorbereiden en samenwerking voorzetten** zodat toekomstige knelpunten (bijvoorbeeld op het gasnet) adequaat en snel kunnen worden verholpen.
- **alert blijven op het mogelijk vrijkomen van private gasleidingen** (NAM/Vermilion) om die in te zetten als groengas-verzamelleiding.

De netbeheerders, gemeenten en sectoren kunnen handelen om capaciteitsproblemen te beperken (2/2)

Maatregelen om effectiever met capaciteit om te gaan zijn er in twee smaken

Om de beschikbare capaciteit effectief in te zetten kan de gemeente beleidsinstrumentarium inzetten om te sturen op effectiever omgaan met het elektriciteitsnet. Hierin kan ze (bijvoorbeeld op groengas-invoeding) een specifieke rol pakken.[1] Hierbij is het doel om elektriciteitstransport te minimaliseren. Ruwweg zijn hier twee routes voor. Voor beide routes zijn in bijna alle sectoren maatregelen te nemen, in Bijlage C staat een uitgebreide lijst per sector, inclusief 'knoppen om aan te draaien'. Onderstaande maatregelen zijn meegenomen in een quickscan om verschillende invullingen van een mogelijk energieneutraal energiesysteem te identificeren (zie volgende pagina's).

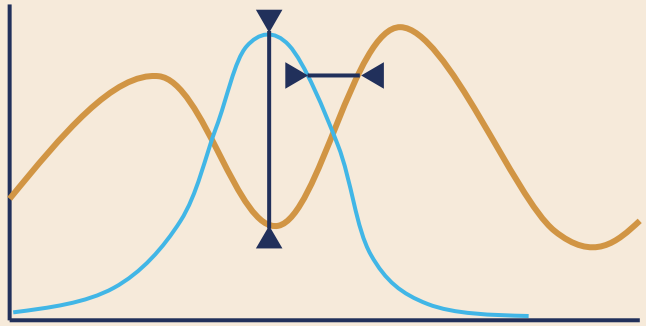
2 Effectiever omgaan met de beschikbare capaciteit

Verminderen van piek elektriciteitsverbruik

Voorbeelden

- Inzetten op hybride warmtepompen bijvoorbeeld op groen gas
- Inzetten op energie-efficiënte oplossingen, zoals collectieve warmtepompen

Vraag en aanbod bij elkaar brengen, in tijd en locatie

Voorbeelden

- Aftoppen van zonne-opwek
- Naast inzetten op zonne-energie ook inzetten op windenergie
- Netbewust laden van elektrische voertuigen
- Inzetten van batterijen

[1] In Bijlage C wordt een overzicht van mogelijke rollen vanuit de gemeente opgesomd.

Een quickscan van vier invullingen van een netto energieneutraal energiesysteem

Een quickscan voor inzicht in effecten van keuzes en maatregelen op het elektriciteitsnet

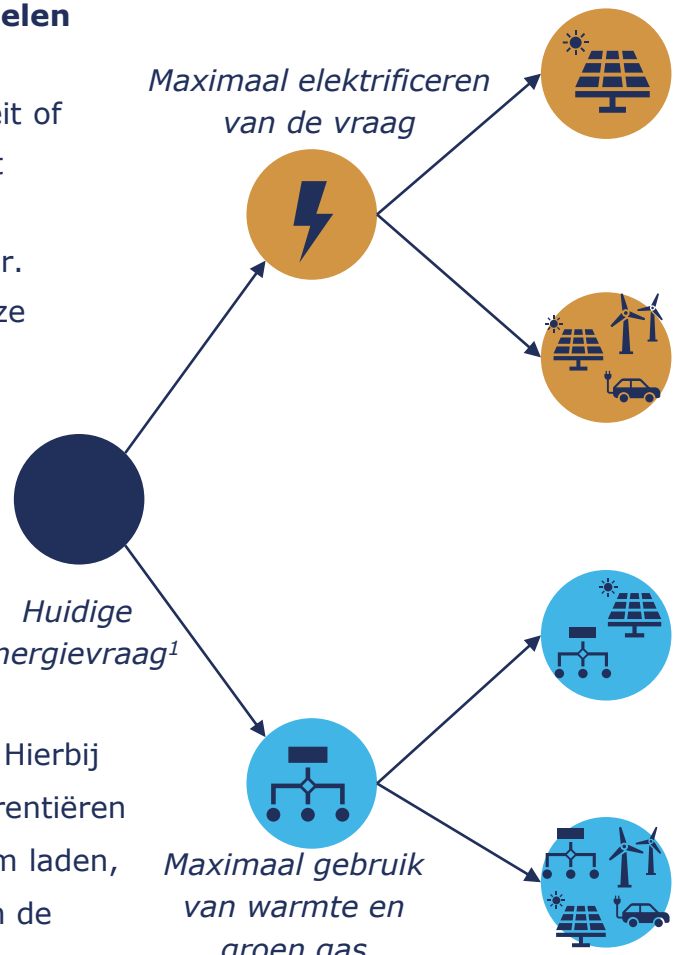
De mate waarin er wordt gekozen voor verduurzaming via elektriciteit of ook via duurzame warmte of groen gas, hebben grote invloed op het elektriciteitsnet. Daarnaast verschillen technieken (zon/wind) en maatregelen (slim laden/aftoppen zon) in impact op de infrastructuur. Deze quickscan geeft inzicht in welke mate (een combinatie van) deze keuzes en maatregelen impact hebben.

Vier invullingen voor verschillen in mate van net-impact in energievraag en -aanbod

Op basis van de huidige situatie (aantal woningen, auto's, bedrijven, etc.) zijn er twee systeeminvullingen van de energievraag gemaakt:

- Volledig op basis van elektriciteit.
- Maximale inzet op groen gas en warmte en de rest op basis van elektriciteit.

Per vraaginvulling zijn er twee invullingen van het aanbod gemaakt. Hierbij was energieneutraliteit per energiedrager het uitgangspunt, en differentiëren ze van elkaar in de mate waarin er netverlichtende maatregelen (slim laden, combinatie wind-zon, aftoppen zon) zijn toegepast. De verdeling van de energiedragers over de verschillende sectoren is te vinden in Bijlage D. De vier invullingen zijn hiernaast schematisch weergegeven.

Maximale netimpact
- Alleen zon-opwek

Netbewuste invulling
- Zon en wind in vermogensverhouding (1:1)
- Zon wordt afgetopt op 50%
- Slim-laden van mobiliteit

Verminderd elektriciteitsverbruik
- Maximale inzet van groen gas en warmte
- Alleen zon-opwek

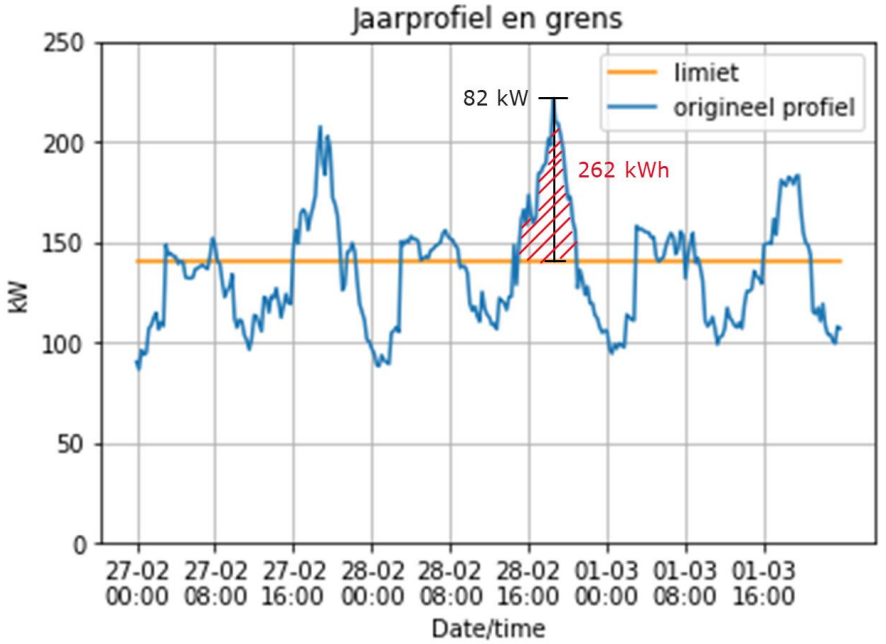
Minimale netimpact
- Maximale inzet van groen gas en warmte
- Zon en wind in vermogensverhouding (1:1)
- Zon wordt afgetopt op 50%
- Slim-laden van mobiliteit

[1] Betreft data uit 2019. Dit is het meest recente jaar waarvan data compleet en representatief (zonder corona effecten) is.

Een quickscan van vier invullingen van een netto energieneutraal energiesysteem

Batterij om vraag- en aanbodpiek te reduceren

Op basis van de jaarprofielen passend bij de vier systemen, is er een batterijmodel ingezet om de omvang (MWh) en het vermogen (MW) van een batterij in te schatten die nodig is om de belasting op het elektriciteitsnet te beperken. Hierbij wordt er gekeken naar de grootste overschrijding (boven de limiet van het net). Dit is hiernaast schematisch weergegeven.[1] Vervolgens zijn hierbij de kosten van de batterij berekend. Kosten voor netaansluiting, grondaankoop, software, operatie, etc. zijn niet meegenomen.

Netbeheerders rekenen vooralsnog niet op batterijen om capaciteitsproblemen aan te pakken. Het risico voor het net bij incorrecte inzet of falen van de batterij is zeer groot. Dit betreft dus een zeer grove schatting en een theoretische exercitie, maar kan wel inzicht geven in ordegroottes en mogelijke oplossingen in de verdere toekomst. Resultaten van deze quickscan zijn op de volgende pagina's weergegeven.

[1] Bijlage D.3 geeft verdere toelichting op aannames, uitgangspunten en de werking van het batterijmodel.

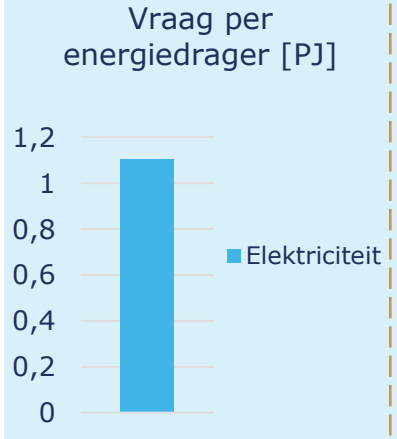
Maatregelen kunnen de netimpact van teruglevering op onderstationniveau in Ooststellingwerf zeer sterk terugbrengen (1/2)

Invullingen van een (netto) energieneutraal[1] energiesysteem[2] hebben sterk uiteenlopende impact op de energie-infrastructuur[2]

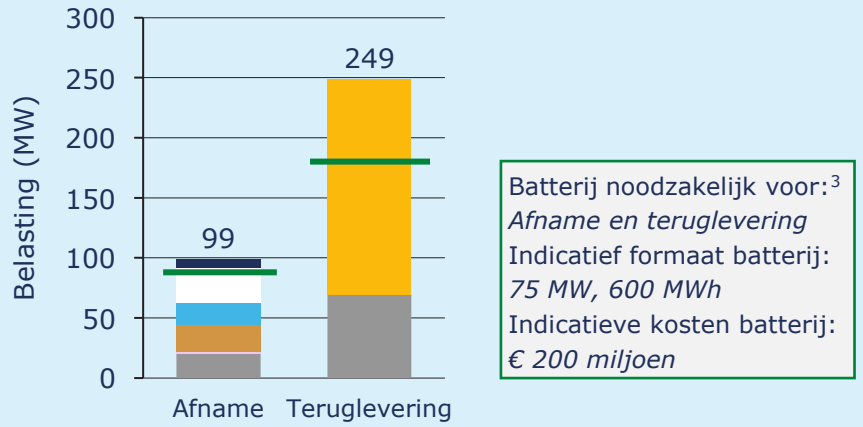
- Elektrificatie van de vraag zorgt voor een energetische efficiëntieslag door efficiëntere apparatuur, met name warmtepompen en elektrisch vervoer.
- Het toepassen van maatregelen om effectiever om te gaan met de infrastructuur vermindert de impact significant, met name voor teruglevering. Bij een all-electric, maar netbewuste systeeminvulling, kan de impact van teruglevering gereduceerd worden tot 129 MW (bijna een halvering ten opzichte van de systeeminvulling die uitgaat van maximale netimpact). Slim-laden zorgt ervoor dat de jaarpiek voor afname gereduceerd kan worden tot 73 MW bij een netbewuste systeeminvulling.
- Als er gekozen wordt om een batterij[4] in te zetten om binnen de (stations)capaciteit te blijven, brengt dit kosten met zich mee.

Ooststellingwerf

Maximaal elektrificeren van de vraag

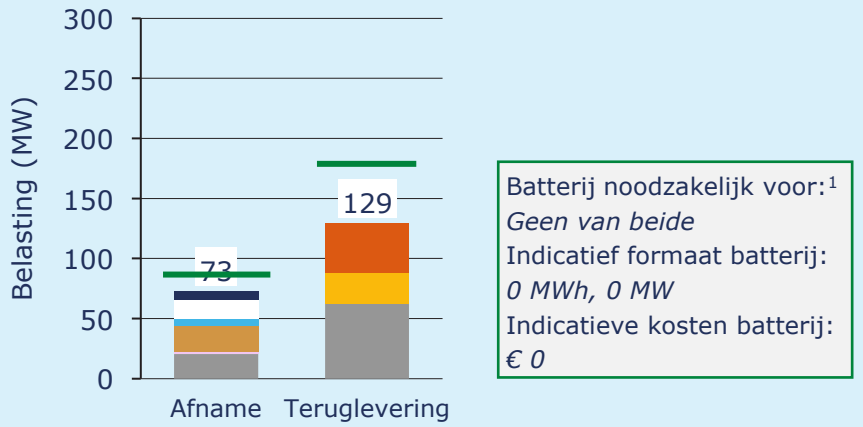

Maximale netimpact

Batterij noodzakelijk voor:[3]
Afname en teruglevering
Indicatief formaat batterij:
75 MW, 600 MWh
Indicatieve kosten batterij:
€ 200 miljoen

Netbewuste invulling

Batterij noodzakelijk voor:[1]
Geen van beide
Indicatief formaat batterij:
0 MWh, 0 MW
Indicatieve kosten batterij:
€ 0

Industrie | Logistiek vervoer | Elektrisch personenvervoer | Warmte | Warmte Utiliteit | Wind | Zon | Baseload | Limiet levering/ teruglevering

[1] Alle systeeminvullingen zijn netto energieneutraal per energiedrager: er wordt op jaarbasis evenveel geproduceerd als gebruikt.
[2] In Bijlage D.1 zijn uitgangspunten, aannames, de invullingen en de methodiek tot het komen van deze energiesystemen opgenomen.
[3] In Bijlage D.2 is een verdere toelichting op het batterijmodel gegeven.
[4] Netbeheerders rekenen vooralsnog niet op batterijen om capaciteitsproblemen aan te pakken. Het risico voor het net bij incorrecte inzet of falen van de batterij is zeer groot.

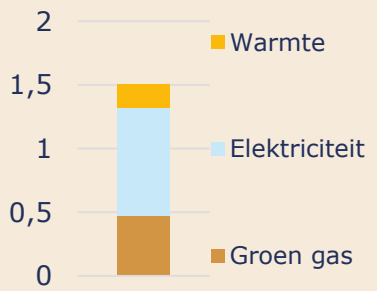
Openbaar

Maatregelen kunnen de netimpact van teruglevering op onderstationniveau in Ooststellingwerf zeer sterk terugbrengen (2/2)

Invullingen van een (netto) energieneutraal[1] energiesysteem[2] hebben sterk uiteenlopende impact op de energie infrastructuur

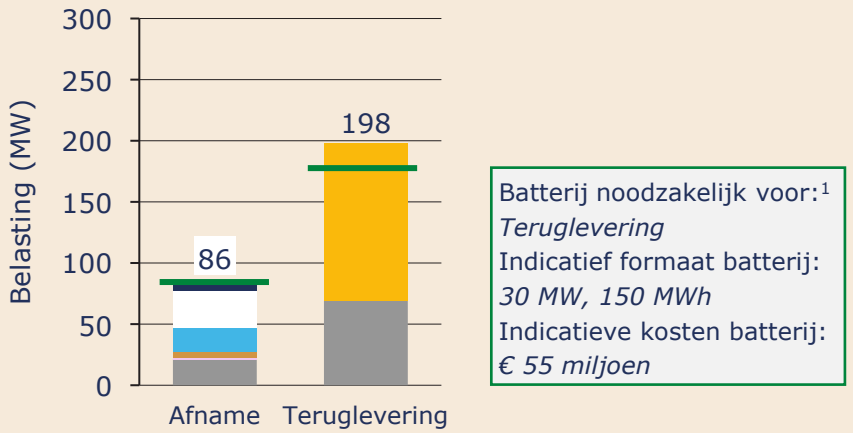
- Elektrificatie van de vraag zorgt voor een energetische efficiëntieslag door efficiëntere apparatuur, met name warmtepompen en elektrisch vervoer.
- Het toepassen van maatregelen om effectiever om te gaan met de infrastructuur vermindert de impact significant, met name voor teruglevering. Bij een systeeminvulling met minimale netimpact kan de impact van teruglevering gereduceerd worden tot 108 MW. Slim-laden zorgt ervoor dat de jaarpiek voor afname gereduceerd kan worden tot 60 MW.
- Als er gekozen wordt om een batterij[4] in te zetten om binnen de (stations)capaciteit te blijven, brengt dit kosten met zich mee.

Maximaal gebruik van warmte en groen gas

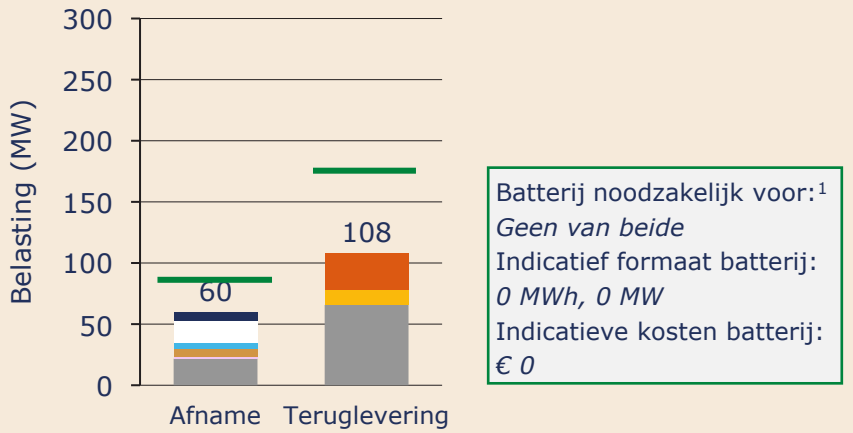
Ooststellingwerf

Verminderd elektriciteitsverbruik

Batterij noodzakelijk voor:[1]
Teruglevering
Indicatief formaat batterij:
30 MW, 150 MWh
Indicatieve kosten batterij:
€ 55 miljoen

Minimale netimpact

Batterij noodzakelijk voor:[1]
Geen van beide
Indicatief formaat batterij:
0 MWh, 0 MW
Indicatieve kosten batterij:
€ 0

Industrie | Logistiek vervoer | Elektrisch personenvervoer | Warmte | Warmte Utiliteit | Wind | Zon | Baseload | Limiet levering/ teruglevering

[1] Alle systeeminvullingen zijn netto energieneutraal per energiedrager: er wordt op jaarbasis evenveel geproduceerd als gebruikt.
[2] In Bijlage D.1 zijn uitgangspunten, aannames, de invullingen en de methodiek tot het komen van deze energiesystemen opgenomen.
[3] In Bijlage D.2 is een verdere toelichting op het batterijmodel gegeven.
[4] Netbeheerders rekenen vooralsnog niet op batterijen om capaciteitsproblemen aan te pakken. Het risico voor het net bij incorrecte inzet of falen van de batterij is zeer groot.

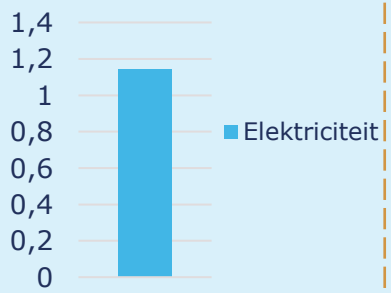
Openbaar

Maatregelen kunnen de netimpact van teruglevering op onderstationniveau in Weststellingwerf zeer sterk terugbrengen (1/2)

Invullingen van een (netto) energieneutraal[1] energiesysteem[2] hebben sterk uiteenlopende impact op de energie-infrastructuur

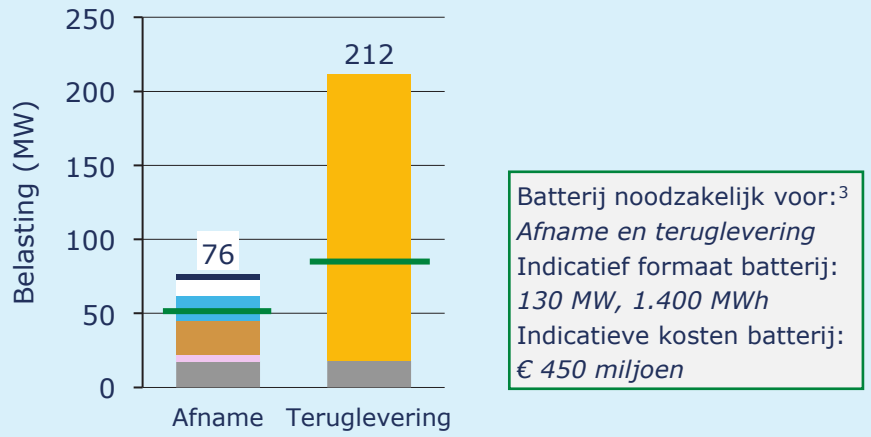
- Elektrificatie van de vraag zorgt voor een energetische efficiëntieslag door efficiëntere apparatuur, met name warmtepompen en elektrisch vervoer.
- Het toepassen van maatregelen om effectiever om te gaan met de infrastructuur vermindert de impact zeer significant, met name voor teruglevering. Bij een all-electric, maar netbewuste systeeminvulling, kan de impact van teruglevering gereduceerd worden tot 89 MW (een ruime halvering ten opzichte van de systeeminvulling die uitgaat van maximale netimpact). Slim-laden zorgt ervoor dat de jaarpiek voor afname gereduceerd kan worden tot 60 MW bij een netbewuste systeeminvulling.
- Als er gekozen wordt om een batterij[4] in te zetten om binnen de (stations)capaciteit te blijven, brengt dit kosten met zich mee.

Maximaal elektrificeren van de vraag

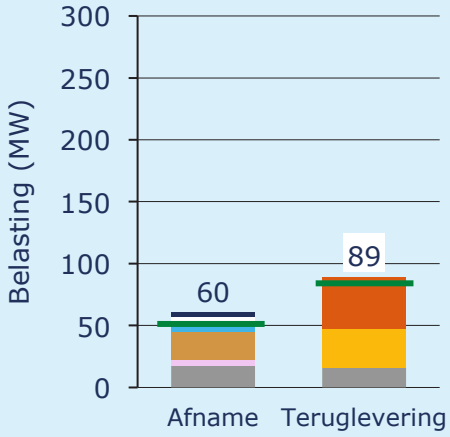
Weststellingwerf

Maximale netimpact

Batterij noodzakelijk voor:[3]
Afname en teruglevering
Indicatief formaat batterij:
130 MW, 1.400 MWh
Indicatieve kosten batterij:
€ 450 miljoen

Netbewuste invulling

Batterij noodzakelijk voor:[3]
Afname en teruglevering
Indicatief formaat batterij:
10 MW, 40 MWh
Indicatieve kosten batterij:
€ 15 miljoen

Industrie | Logistiek vervoer | Elektrisch personenvervoer | Warmte | Warmte Utiliteit | Wind | Zon | Baseload | Limiet levering/ teruglevering

[1] Alle systeeminvullingen zijn netto energieneutraal per energiedrager: er wordt op jaarbasis evenveel geproduceerd als gebruikt.
[2] In Bijlage D.1 zijn uitgangspunten, aannames, de invullingen en de methodiek tot het komen van deze energiesystemen opgenomen.
[3] In Bijlage D.2 is een verdere toelichting op het batterijmodel gegeven.
[4] Netbeheerders rekenen vooralsnog niet op batterijen om capaciteitsproblemen aan te pakken. Het risico voor het net bij incorrecte inzet of falen van de batterij is zeer groot.

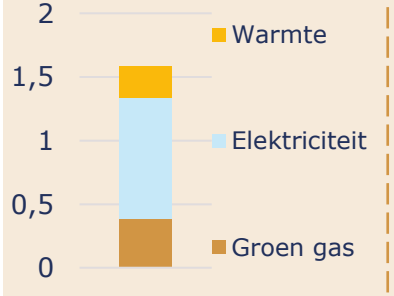
Openbaar

Maatregelen kunnen de netimpact van teruglevering op onderstationniveau in Weststellingwerf zeer sterk terugbrengen (2/2)

Invullingen van een (netto) energieneutraal[1] energiesysteem[2] hebben sterk uiteenlopende impact op de energie infrastructuur

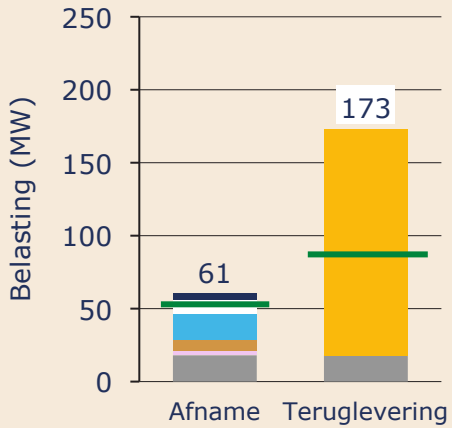
- Elektrificatie van de vraag zorgt voor een energetische efficiëntieslag door efficiëntere apparatuur, met name warmtepompen en elektrisch vervoer.
- Het toepassen van maatregelen om effectiever om te gaan met de infrastructuur vermindert de impact zeer significant, met name voor teruglevering. Bij een systeeminvulling met minimale netimpact kan de impact van teruglevering gereduceerd worden tot 71 MW. Slim-laden zorgt ervoor dat de jaarpiek voor afname gereduceerd kan worden tot 40 MW.
- Als er gekozen wordt om een batterij[4] in te zetten om binnen de (stations)capaciteit te blijven, brengt dit kosten met zich mee.

Maximaal gebruik van warmte en groen gas

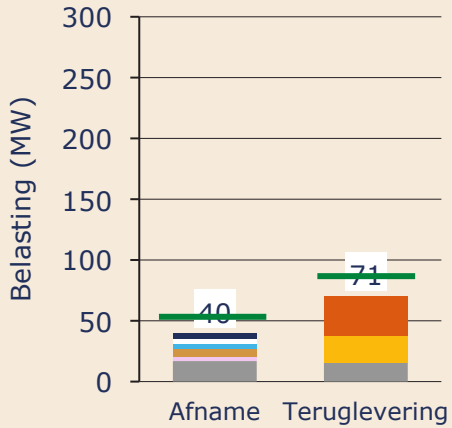
Weststellingwerf

Verminderd elektriciteitsverbruik

Batterij noodzakelijk voor:[3]
Afname en teruglevering
Indicatief formaat batterij:
100 MW, 900 MWh
Indicatieve kosten batterij:
€ 300 miljoen

Minimale netimpact

Batterij noodzakelijk voor:[3]
Geen van beide
Indicatief formaat batterij:
0 MWh, 0 MW
Indicatieve kosten batterij:
€ 0

Industrie | Logistiek vervoer | Elektrisch personenvervoer | Warmte | Warmte Utiliteit | Wind | Zon | Baseload | Limiet levering/ teruglevering

[1] Alle systeeminvullingen zijn netto energieneutraal per energiedrager: er wordt op jaarbasis evenveel geproduceerd als gebruikt.
[2] In Bijlage D.1 zijn uitgangspunten, aannames, de invullingen en de methodiek tot het komen van deze energiesystemen opgenomen.
[3] In Bijlage D.2 is een verdere toelichting op het batterijmodel gegeven.
[4] Netbeheerders rekenen vooralsnog niet op batterijen om capaciteitsproblemen aan te pakken. Het risico voor het net bij incorrecte inzet of falen van de batterij is zeer groot.

Openbaar

Berenschot

Bijlagen

B

Inhoudsopgave - Bijlagen

A.	Ontwikkeling in energievraag en -aanbod	41
	Overzicht van ontwikkelingen	42
A.1	Vraag: Nieuwbouw	45
	Vraag: Verduurzaming bestaande bouw	47
	Vraag: Mobiliteit	48
	Vraag: Verduurzaming bestaande bedrijven	49
	Vraag: Uitbreiding bedrijventerreinen	50
A.2	Aanbod: Zon-op-dak	52
	Aanbod: Zonneweides	53
	Aanbod: Groengas-aanbod	54
B.	Impact op de energie-infrastructuur (gas en elektriciteit)	57
B.1	De huidige infrastructuur	59
B.2	Geplande investeringen netbeheerders	68
B.3	Verwachte belasting van de infrastructuur	71
C.	Handelingsperspectieven	74
D.	Quickscan van systeeminvullingen voor netto energieneutraal	79
D.1	Quickscan aannames, uitgangspunten en input	81
D.2	Quickscan-resultaten	85
D.3	Batterijanalyse aannames, uitgangspunten en input	90
D.4	Batterijanalyse resultaten	93
E.	Het doorlopen traject	96

Berenschot

Bijlage A: Ontwikkelingen in energievraag en -aanbod

Openbaar

Energievraag en -aanbod ontwikkelen zich door ontwikkelingen in verschillende segmenten

ENERGIEVRAAG[1]

ELEKTRIFICATIE

- **Bestaande bouw** – Bijlage A.1
- **Mobiliteit** – Bijlage A.1
- **Bedrijven** – Bijlage A.1

UITBREIDING

- **Bedrijventerreinen** – Bijlage A.1
- **Nieuwbouw** – Bijlage A.1

ENERGIEAANBOD[1]

DUURZAME OPWEK

- **Zon-op-dak (KV)** – Bijlage A.2
- **Zon op dak (GV)** – Bijlage A.2
- **Zonneweides** – Bijlage A.2
- **Wind** – Bijlage A.2
- **Groen gas** – Bijlage A.2

[1]Deze bijlage presenteert de bekende plannen per segment die zijn opgehaald in deze regioanalyse. Deze ontwikkelingen worden gebruikt in de belastingprognose van Liander (op onderstationniveau). Hierin is de vertraging van Programma NuLelie (op middenspanningsniveau) buiten beschouwing gelaten. Het kan dus zijn dat de opgehaalde plannen pas later gerealiseerd kunnen worden dan het gewenste moment.

Kengetallen

Kengetallen om impact op onderstationniveau te bepalen

Om de impact van bepaalde ontwikkelingen in te schatten, is er gebruikgemaakt van kengetallen. Deze kengetallen geven de vermogensvraag weer op onderstationniveau, dit is niet hetzelfde als de vermogensvraag 'aan de stekker'. De getallen geven slechts richting en kunnen in werkelijkheid uiteraard afwijken. Kengetallen worden doorlopend herijkt en kunnen dus door de tijd heen worden aangepast. Kengetallen zijn aangeleverd door Liander.

Segment	Beschrijving	Kengetal
Bestaande bouw	Impact van all-electric luchtwarmtepomp op onderstation	3,5 kW/woning
Bestaande bouw	Impact van all-electric bodemwarmtepomp op onderstation	2,5 kW/woning
Bestaande bouw	Impact van hybride warmtepomp op onderstation	1 kW/woning
Bestaande bouw	Gasvraagreductie bij all-electric warmtepomp	100%
Nieuwbouw	Impact van nieuwe laagbouwwoningen op onderstation	2,4 kW/woning
Nieuwbouw	Impact van nieuwe hoogbouwwoningen op onderstation	1,75 kW/woning
Nieuwe industrie	Impact van nieuw te ontwikkelen lichte industrie op onderstation	400 kW/ha
Nieuwe industrie	Impact van nieuw te ontwikkelen zware industrie op onderstation	1.000 kW/ha
Mobiliteit	Impact van elektrische personenauto's op onderstation	1 kW/auto
Mobiliteit	Impact van elektrische bestelbussen op onderstation	4 kW/bus
Mobiliteit	Impact van elektrische vrachtwagens op onderstation	50 kW/vrachtwagen[1]
Opwek	Impact van zonne-opwek op onderstation	1.000 kW/ha

[1] Impact van vrachtwagens is zeer afhankelijk van situatie en laadmethodiek. Dit varieert van 5 kW tot zelfs 1 MW.

Berenschot

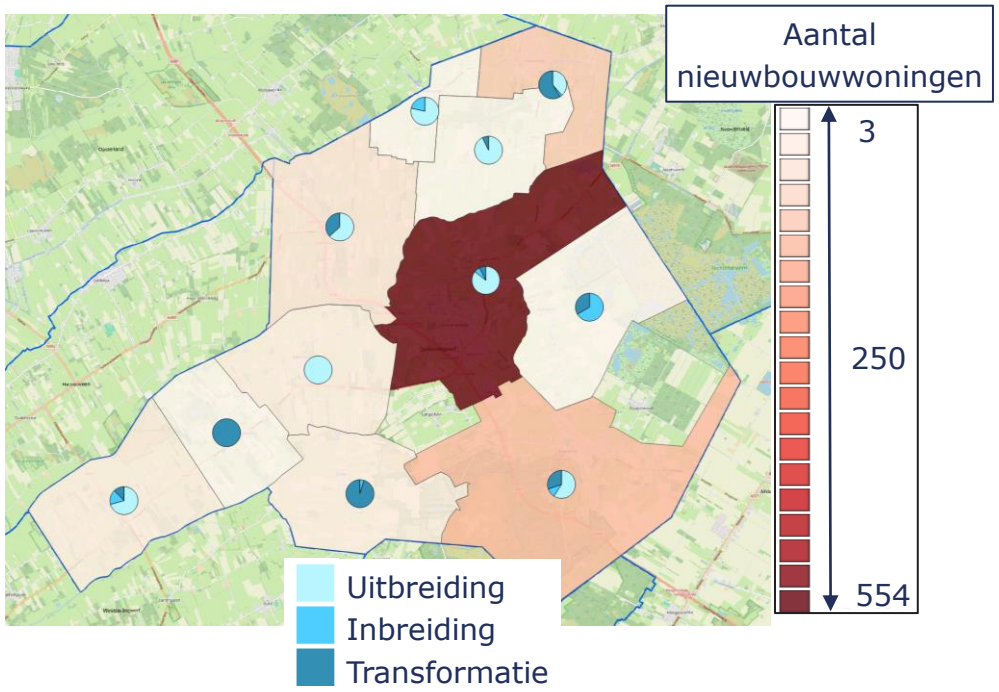
Bijlage A.1: Energievraag-ontwikkelingen

Openbaar

In Ooststellingwerf in ieder geval 700 nieuwe woningen t/m 2035, meer dan de helft in Oosterwolde

700 nieuwbouwwoningen en ca. 400-500 woningen op de nominatie voor sloop-nieuwbouw en/of herstructurering in Ooststellingwerf

Voor 84% van deze woningen is dit reeds vastgesteld of in voorbereiding. Voor 10% betreft het potentiële plannen en van het overige deel is de status nog onbekend. Ruim de helft van de woningbouw zal in Oosterwolde komen, de rest is zeer verspreid gesitueerd. De nieuwbouw betreft voornamelijk laagbouwwoningen. Alle woningen zullen all-electric verwarmd worden.

Als alle woningen worden gerealiseerd, zorgt dit voor 2,5 MW extra vermogensvraag op onderstationniveau

Als we alleen de plannen die reeds vastgesteld of in voorbereiding zijn meenemen, dan zou de impact 2,1 MW zijn.

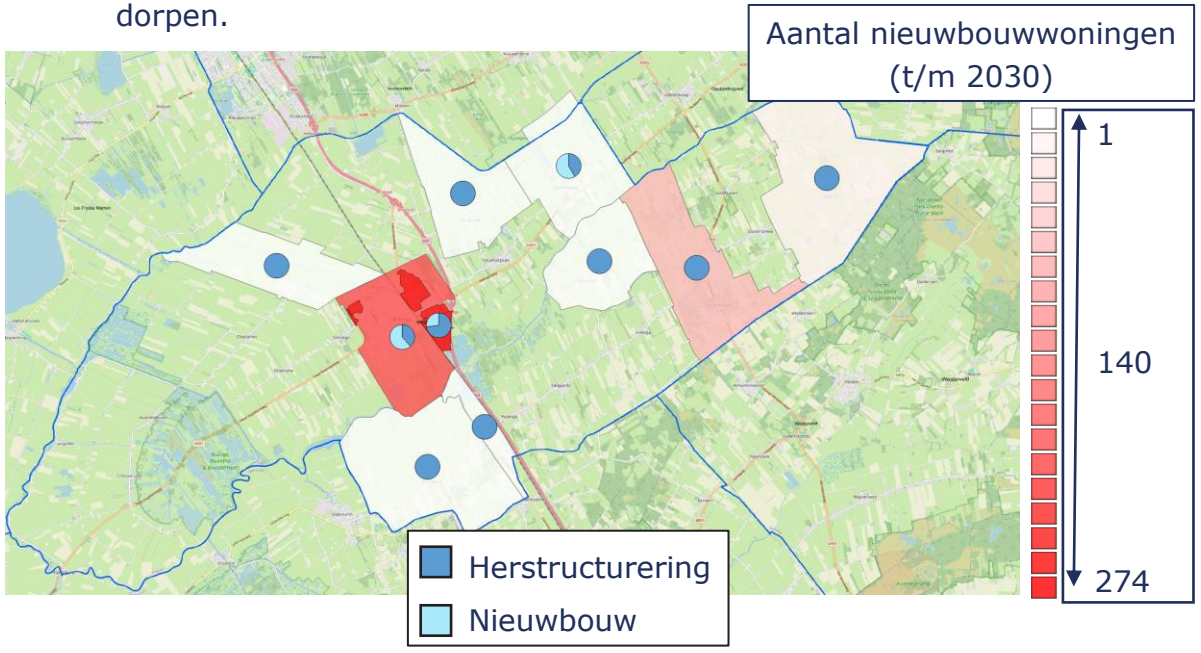
Deze nieuwbouwwoningen zorgen niet alleen op onderstationniveau voor extra belasting, ook het laagspanningsnet voelt de impact. Dit komt doordat er traditioneel gezien 135 woningen (met een cv-ketel) per kabel konden worden aangesloten, bij toekomstige woningen (met een warmtepomp) zijn dit slechts 25 woningen per kabel.

Advies: Houd Liander aangehaakt bij verdere concretisering of updates.

In Weststellingwerf 581 nieuwbouwwoningen tot aan 2030, daarna 50 nieuwbouwwoningen per jaar

Circa 831 nieuwbouwwoningen in Weststellingwerf tot 2035

Van de 581 woningen tot aan 2030 zijn alleen de 200 woningen in de Lindewijk vastgesteld. De overige woningbouwplannen zijn in voorbereiding. 80% van de woningbouw zal in Wolvega komen, de rest is verspreid gesitueerd. De nieuwbouw betreft voornamelijk laagbouw-woningen en alle woningen zullen all-electric verwarmd worden. Verder gaan we na 2030 uit van 50 nieuwbouwwoningen per jaar, waarvan het grootste deel in Wolvega gebouwd zal worden, met kleine 'plukjes' in de dorpen.

Als alle woningen worden gerealiseerd, zorgt dit voor 2,0 MW extra vermogensvraag op onderstationniveau

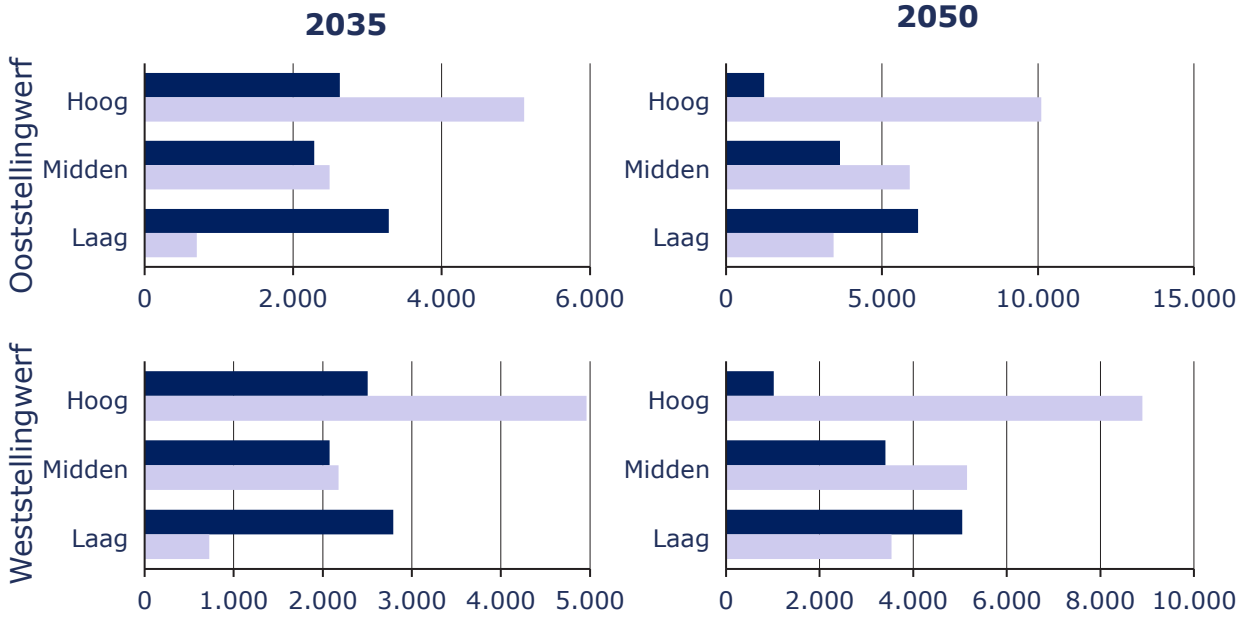
Als we alleen de plannen meenemen tot aan 2030, komt de impact uit op 1,4 MW. De reeds vastgestelde plannen zorgen voor een impact van 0,5 MW.

Advies: Houd Liander aangehaakt bij verdere concretisering of updates.

De bestaande bouw zal verduurzamen via warmtepompen, warmtenetten zeer onzeker

Circa 9.000 woningen verduurzaamd in Oost- en Weststellingwerf in 2035

Zowel in Oost- als Weststellingwerf wordt de duurzame warmte in de bestaande bouw naar verwachting ingevuld door (hybride) warmtepompen. We houden het middenscenario van Liander aan, waarin in Ooststellingwerf in 2035 en 2050 respectievelijk zo'n 4.800 en 9.450 woningen worden verduurzaamd. In Weststellingwerf gaat het om 4.250 en 8.550 woningen.

De impact van verduurzaming van bestaande woningen is 10 tot 35 MW in 2035

In Ooststellingwerf is de verwachte vermogensvraag voor verduurzaming van de gebouwde omgeving 5,4-18,0 MW in 2035. In Weststellingwerf is dit 5,0-17,4 MW.

Impact	2035	2050
Hoog Ooststellingwerf	18,0 MW	31,5 MW
Midden Ooststellingwerf	9,8 MW	21,3 MW
Laag Ooststellingwerf	5,4 MW	16,5 MW
Hoog Weststellingwerf	17,4 MW	27,7 MW
Midden Weststellingwerf	8,6 MW	18,8 MW
Laag Weststellingwerf	5,0 MW	15,7 MW

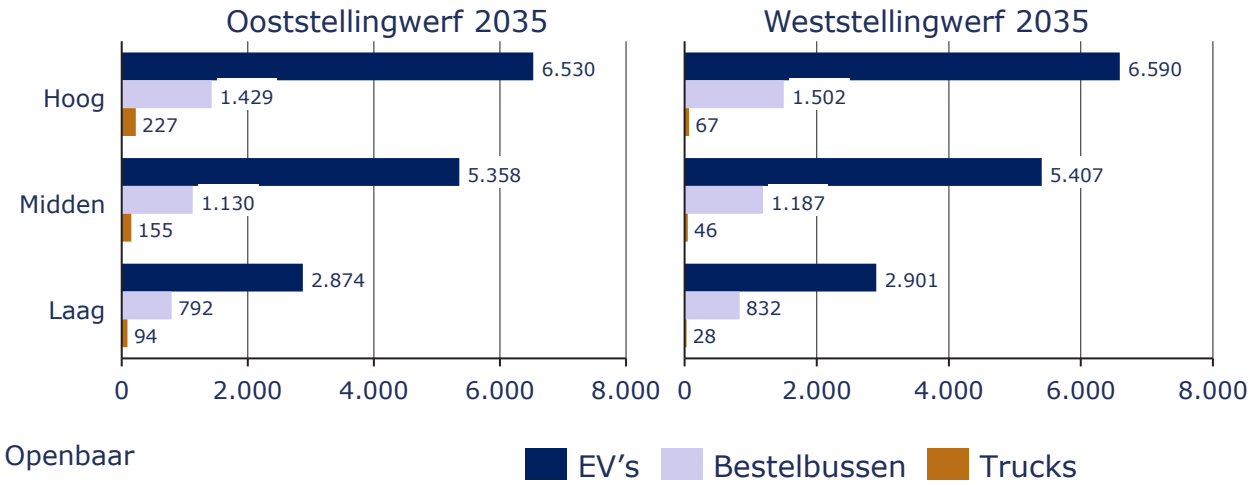
Warmtenetten niet meegenomen in de analyse

Door de gebouwde omgeving via een warmtenet te verwarmen, wordt de impact op de elektriciteitsinfrastructuur beperkt. De kans dat warmtenetten doorgang vinden is (nog) te laag om die mee te nemen in deze regioanalyse. Dit komt met name door het gebrek aan (restwarmte)bronnen. Warmtenetten kunnen ook interessant zijn bij gebieden met compacte, gestapelde bouw. Daar is in een aantal gebieden in Weststellingwerf wel sprake van en wordt nu uitgezocht. Mocht er toch gekozen worden voor warmtenetten, dan komt er ruimte vrij voor andere activiteiten.

De impact van mobiliteit is naar verwachting 30 MW in 2035

Elektrificatie van auto's en de logistiek zet in rap tempo door

Voor de ontwikkelingen rondom mobiliteit gaan we uit van data van ELaadNL. In 2035 worden er in Ooststellingwerf en Weststellingwerf respectievelijk 5.358 en 5.407 elektrische auto's verwacht. Dit is ruim vijf keer zoveel als in 2023. De impact op onderstationniveau is op zowel Oosterwolde als Wolvega 5,4 MW in 2035, als we uitgaan van het middenscenario. De impact van elektrificatie van de logistiek ligt hoger, namelijk 12,2 MW in Ooststellingwerf en 7,0 MW in Weststellingwerf. In Ooststellingwerf komt dit voornamelijk door de verwachte groei in elektrische trucks, terwijl in Weststellingwerf de impact van elektrische bestelbussen naar verwachting groter is. De elektrificatie van de logistiek zal naar verwachting vooral op de bedrijventerreinen plaatsvinden, zie de figuur hier rechts.[1]

Impact van mobiliteit 17,6 MW in Oost- en 12,5 MW in Weststellingwerf

Impact [MW]	Oost EV	Bestel bus	Truck	West EV	Bestel bus	Truck
Hoog	6,5	5,7	11,4	6,6	6,0	3,4
Midden	5,4	4,5	7,8	5,4	4,7	2,3
Laag	2,9	3,2	4,7	2,9	3,3	1,4

- Schipsloot
- Bedrijventerrein Noordwolde

- De Turfsteker
- Venekoten
- Kern Appelscha

MeMo (Mens en Mobiliteitshub):
- 10-20 MW
- Slagingskans van 50%
- Ingangsdatum begin 2025.

Advies: Houd Liander aangehaakt bij ontwikkelingen rondom mobiliteit. Dit geldt zowel voor ontwikkelingen rondom de ov-concessie in Friesland (modaliteit (waterstof/elektriciteit), laadlocaties en routes), als mogelijke uitbreiding van treinverbindingen en het organiseren van duurzame laadpleinen (hubs). Van die laatste heeft Liander er één in beeld in Oosterwolde.

[1] E-laad Dashboard Bedrijventerreinen (v2) (arcgis.com)

Liander is in gesprek met de industrie over verduurzamingsplannen

Impact verduurzaming industrie op de infrastructuur in zowel Oost- als Weststellingwerf naar verwachting 2 MW

- Zowel Oost- als Weststellingwerf hebben weinig tot geen zware-industrie.
- Alle belangrijke industriële partijen zijn in beeld bij en in gesprek met Liander.
- Een mogelijke energiehub zit in de verkennende fase, waarbij vooral de elektrificatie van vrachtwagens hoge impact zou kunnen hebben. De impact is zeer onzeker, maar is naar verwachting minimaal 2 MW (AC6-aansluiting).[1]
- De afgebrande locatie in Oosterwolde zal naar verwachting geen ruimte op het net creëren. Ondanks dat het nog onbekend is wat er met de aansluiting zal gebeuren, zal de aansluiting in de aanloop naar verkoop waarschijnlijk niet van de hand gedaan worden.
- We zien problemen met het aanvragen/krijgen van nieuw/extra vermogen, er is een wachtlijst. Zo is er bijvoorbeeld een partij geïnteresseerd om zich in Oosterwolde te vestigen. Deze partij zou een AC6-aansluiting nodig hebben, waarbij rekening wordt gehouden met elektrisch vervoer. Deze aanvraag is echter afgewezen, omdat er geen vermogen beschikbaar was.
- Industrie heeft jaarrond vaak een relatief constante gasvraag, terwijl de gasvraag van huishoudens in de zomer vele malen lager ligt dan in de winter. De hoeveelheid groen gas die in de zomer kan worden ingevoed, wordt grotendeels bepaald door de gasvraag in de industrie. Als deze afneemt door elektrificatie, daalt de groengas-invoedcapaciteit. Als verduurzamingsplannen concreter worden, kan het effect hiervan worden gekwantificeerd.

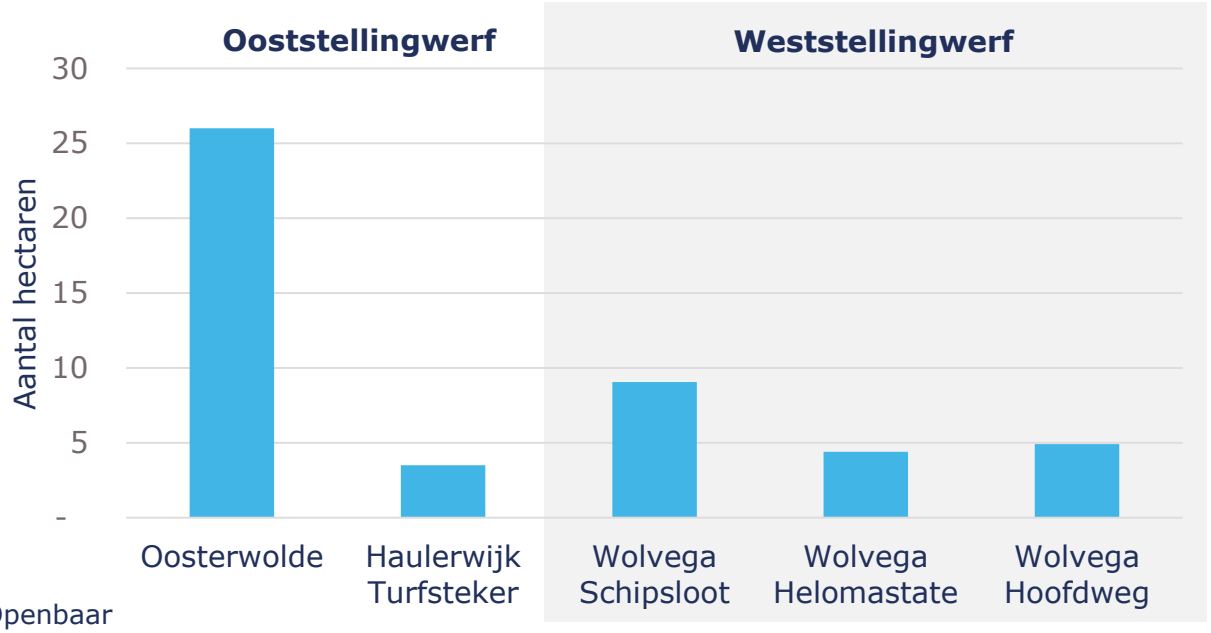
Advies: Blijf aangehaakt bij alle bedrijven en plannen die een grote impact hebben op de infrastructuur. Daarnaast adviseren we de gemeenten en Liander om nauw betrokken te blijven bij de ontwikkeling van plannen rondom verduurzaming van de industrie. Houd daarnaast contact met de partijen die op korte termijn nog geen verduurzamingsplannen hebben (voor elektrificatie), maar wel grote impact zouden hebben. Deze plannen kunnen snel vorderen ondanks dat dit nu niet voor de hand liggend lijkt.

[1] Soorten grootverbruik elektriciteitsaansluitingen | Liander

Tot aan 2035 wordt er zo'n 48 hectare aan nieuwe bedrijventerreinen verwacht

Veel nieuwe bedrijventerreinen verwacht, maar impact is onzeker

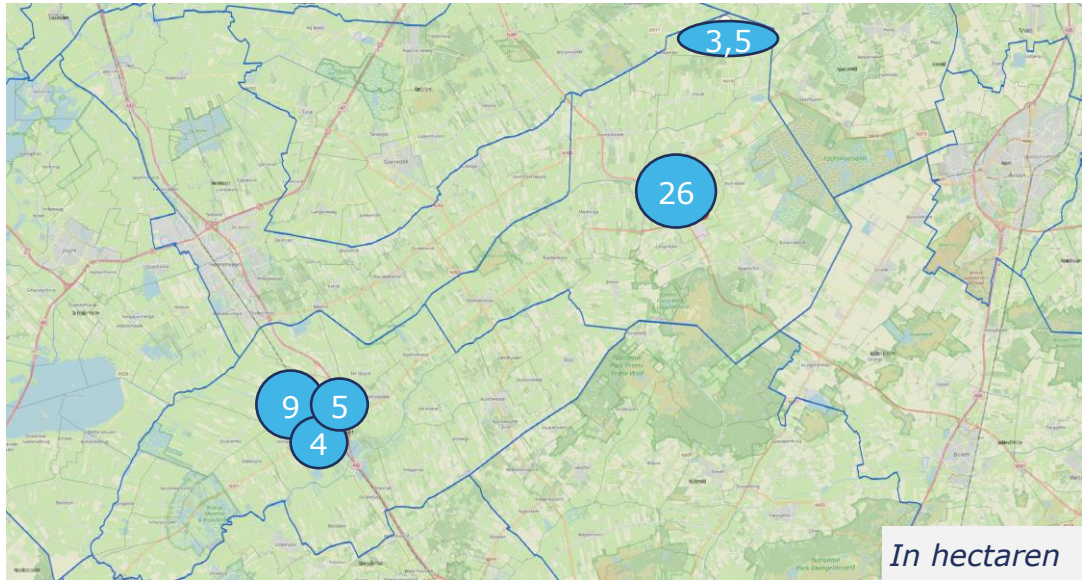
In Ooststellingwerf wordt in totaal 29,5 ha aan nieuwe bedrijventerreinen verwacht. In Oosterwolde wordt verwacht dat zich daar over 5 jaar bedrijven gaan vestigen, in Haulerwijk is dat naar verwachting binnen 2 jaar. In Weststellingwerf zit de grootste uitbreiding bij Schipsloot en zijn er nog 2 terreinen dier- en recreatie-gerelateerd. De vestiging van daadwerkelijke bedrijvigheid bepaalt in welke mate er een vermogensvraag ontstaat. Het is waarschijnlijk dat het om lichte industrie zal gaan.

De impact van uitbreiding van bedrijventerreinen zal tussen de 19 en 48 MW liggen, afhankelijk van het type industrie

Deze getallen geven de impact weer bij volledige realisatie. Echter, de ontwikkeling van deze bedrijventerreinen is mede door de vertraging van NuLelie de komende jaren erg onzeker.

	Aantal ha	Impact bij lichte industrie	Impact bij zware industrie
Ooststellingwerf	29,5 ha	11,8 MW	29,5 MW
Weststellingwerf	18 ha	7,2 MW	18 MW

Berenschot

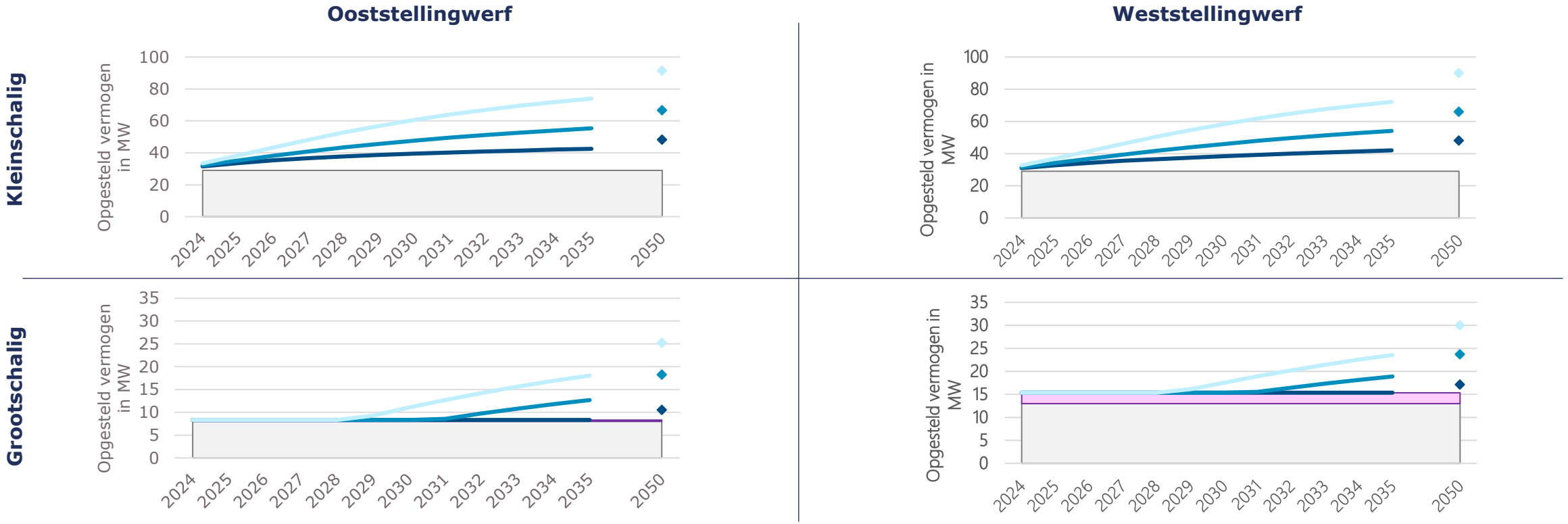
Bijlage A.2: Energieaanbod-ontwikkelingen

Openbaar

Zon-op-dak neemt gestaag toe tot 142 MW in 2035

Op dit moment zijn er in Ooststellingwerf 6.250 kleinverbruikers die elektriciteit terugleveren aan het net. In Weststellingwerf betreft dit ongeveer 6.300 kleinverbruikers. Het gaat in beide gemeenten om zo'n 30 MW aan opgesteld vermogen. Door een hogere dakvullingsgraad en toenemende efficiëntie is de verwachting dat het totale vermogen bij kleinverbruikers nog oploopt tot ca. 55 MW (middenscenario) in 2035.

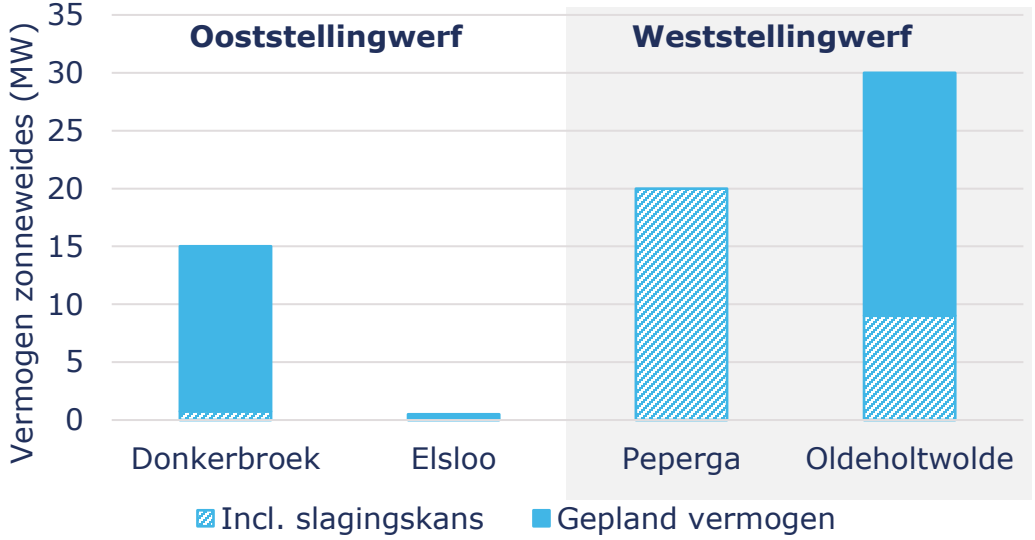
Als het gaat over grootverbruik, dan zijn er op dit moment in Ooststellingwerf 35 bedrijven (= 8 MW) die elektriciteit terugleveren aan het net. In Weststellingwerf zijn dit 45 bedrijven (= 13 MW). In beide gemeenten wordt een sterke groei verwacht, namelijk 13 MW in Ooststellingwerf en 19 MW in Weststellingwerf. Dit betreft een toename van respectievelijk ruim 60% en bijna 50%.

Concrete plannen voor 65 MW aan zonneweides, verdere groei verwacht

Plannen bij Peperga zeker, bij Donkerbroek en Oldeholtwolde nog wel onzekerheid

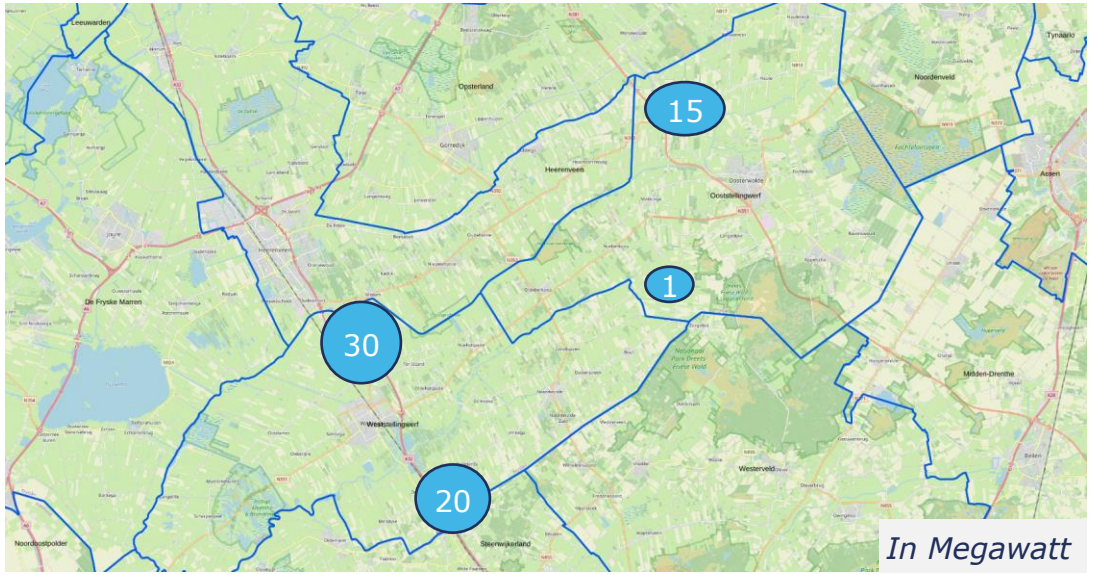
Het is nog onzeker of alle plannen doorgang zullen vinden. Liander reserveert capaciteit voor concrete aanvragen. Zonneparken waarvan de realisatie nog onzeker is worden als ontwikkelingen met een bepaald slagingspercentage meegenomen in de prognoses. Zonnepark Peperga ligt net over de grens in Steenwijkerland, maar wordt wel aangesloten op OS Wolvega en daarom wel meegenomen in deze regioanalyse. Volgens Liander heeft dit project een slagingskans van 100%. Beide grotere projecten in Donkerbroek en Oldeholtwolde hebben een lage slagingskans.

Liander verwacht nog ca. 110 MW aan zonneweides tot aan 2035

Liander verwacht naast de genoemde en concrete zonneparken nog zo'n 110 MW verspreid over beide gemeenten. Dit zijn (nog) geen concrete plannen, maar prognoses op basis van landelijke trends.

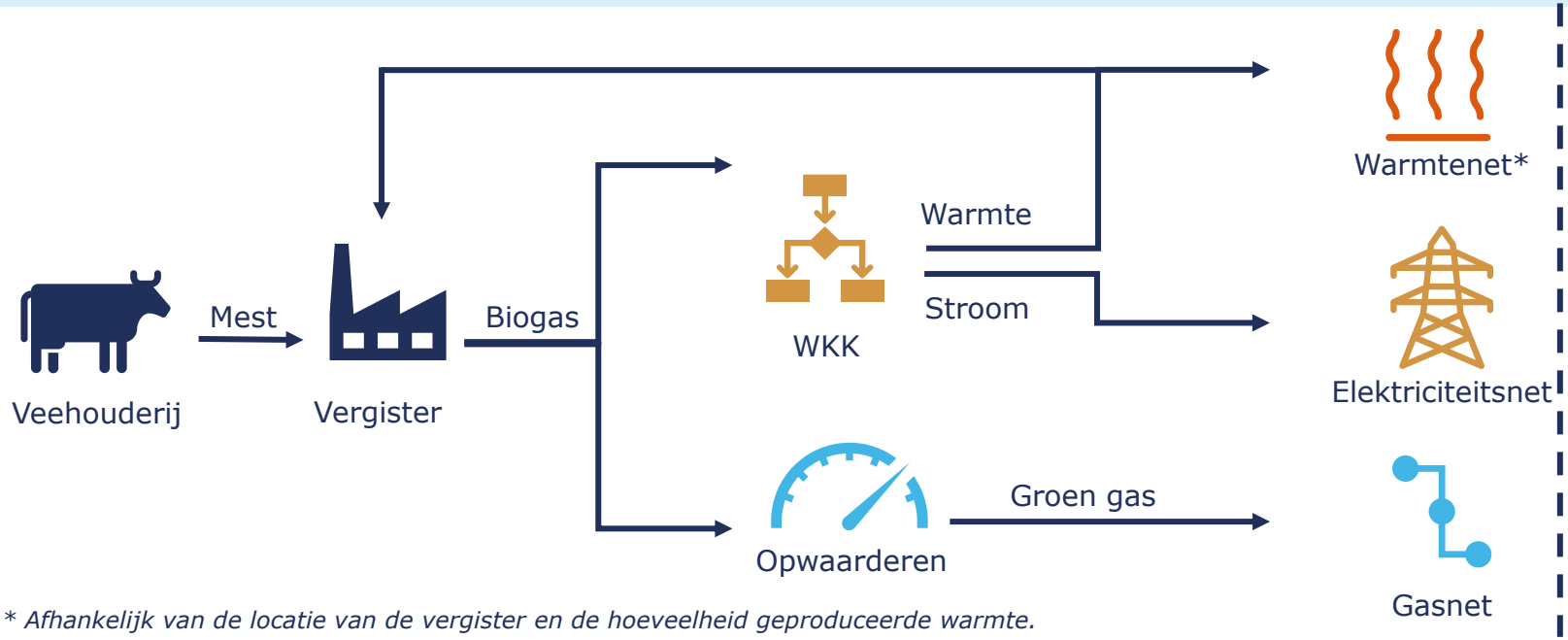
Windopwek in Steenwijkerland/Peperga: is nog niet bekend als plan bij Liander, maar gesprekken worden gevoerd. Dit heeft dezelfde locatie als het zonnepark. Als deze installatie op dezelfde kabel wordt aangesloten, is de impact van windopwek, bij die van zonne-opwek, gering.

De bijmengverplichting stimuleert het aanbod van groen gas

Bijmengverplichting zorgt voor meer groengas-aanbod
Vanaf 2025 zijn energieleveranciers verplicht om groen gas (oplopend) administratief bij te mengen bij levering aan de gebouwde omgeving. Door de bijmengverplichting neemt de vraag naar en de waarde van GvO's drastisch toe (waarde groen gas = waarde GvO + waarde gas).

Bij de overstap van WKK's op biogas naar groengas-invoeding verergert de groengas-invoedbeperking en vermindert de lokale duurzame elektriciteitsopwek, waardoor afnamecongestie verergert, maar er wel ruimte vrijkomt voor andere duurzame opwek
De intentie van dit beleid is om de productie van groen gas te laten toenemen, en dus de businesscase van groengas-productie en -opwaardering interessanter maken. In de praktijk blijkt dat deze maatregel de problematiek op het gas- en elektriciteitsnet kan verergeren. Dit gebeurt als partijen hun WKK-installatie vervangen door een opwaardeerinstallatie. Of als WKK's op biogas worden vervangen door WKK's op aardgas, waarna deze warmte en elektriciteit worden gebruikt voor de vergister en de opwaardeerinstallatie. Een toename van groengas-invoeding (bij dezelfde vraag) zorgt ervoor dat meer partijen een invoedbeperking krijgen.

** Afhankelijk van de locatie van de vergister en de hoeveelheid geproduceerde warmte.*

2 relatief grote invoedpunten verwacht in Ooststellingwerf, in Weststellingwerf hoge onzekerheid

Ooststellingwerf

Ambitie:

- Project Groen Gas Ooststellingwerf
  - **Volume**: De geschatte groengas-invoeding van deze hub komt uit op ca 1,5 mln m^3/jaar.
  - **Locatie invoeding**: Buterheideveld 22 te Makkinga.
  - Inbedrijfstelling is op z'n vroegst in de zomer van 2025.
- Project Groen Gas Noord West Drenthe
  - Voorziene invoedlocatie ligt buiten de gemeente (Koelenweg 2, Huis ter Heide) en ook buiten Liander-gebied.

Huidige status:

- Er zijn 18 aanvragen voor monovergisters gedaan, 16 hiervan zijn al vergund, 2 zijn nog in procedure.
  - De 4 vergunningen aan de Weper(polder) vallen onder project Groen Gas Noord West Drenthe.
  - De overige 14 vallen onder project Groen Gas Ooststellingwerf.
- 1 MER-aanmeldingsnotitie voor een co-vergister met enkel invoedpunt.
  - **Locatie**: Nieuwe Vaart 3 in Appelscha.
  - **Volume**: 4 miljoen m^3/jaar groengas-invoeding.
- Offerteaanvraag bij Liander voor 10 mln. m^3/jaar in Oosterwolde.

Weststellingwerf

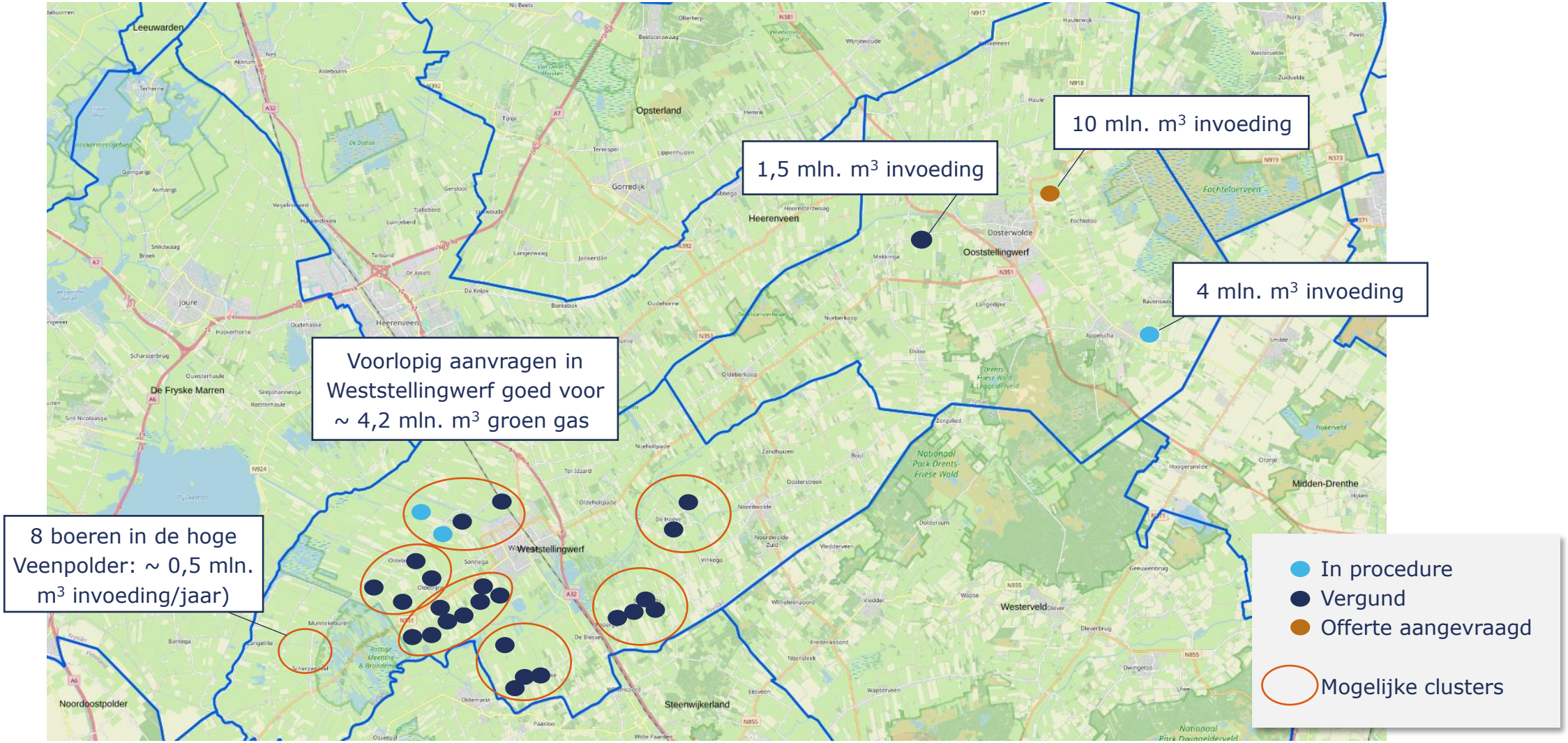
Ambitie:

- Locatie: Centralisering van groengas-invoeding in 7 á 8 clusters.
  - Ca 7 tot 9 bedrijven/vergisters per cluster (totaal van (7x7=) 49 tot (8x9=) 72 vergisters).
  - Verbinding van bedrijven via biogas-verzamelleidingen.
  - Gezamenlijke opwerkstations en invoeding met enkele elektriciteitsaansluiting.
- Schatting volume: 8,2 mln. m^3 groengas-invoeding per jaar.

Huidige status:

- 24 vergisters vergund, nog 2 in procedure.
- **Locaties**: invoedingslocaties nog onbekend. Vergistingsinstallaties, zie volgende pagina.
- **Status**: SDE-aanvragen lopen nog. Kosten lijken te hoog te worden (inclusief verzamelleiding en gezamenlijk opwerkstations). De slagingskans van de plannen ligt rond de 10%. De plannen zijn dus nog zeer onzeker (dit komt niet door invoedbeperkingen).
- **Volume**: Het gaat om 10.000-15.000 ton drijfmest per vergistingsinstallatie.
  Schatting groengas-volume: Bij 26 vergisters komt dit op zo'n 4,2 mln. m^3 groengas-invoeding per jaar.

In Ooststellingwerf 3 invoedpunten, in Weststellingwerf veel aanvragen maar exacte invoedpunten onbekend

Noot: de clusters hebben wij zelf ingeschat o.b.v. logica.

Berenschot

Bijlage B: Impact op de energie-infrastructuur (gas en elektriciteit)

Openbaar

Ontwikkelingen van de elektriciteits- en gasinfrastructuur binnen Oost- en Weststellingwerf

Hoe ziet de huidige infrastructuur eruit?

Wat zijn de geplande investeringen?

Belastingprognose per onderstation

Werking van het gasnet

Toelichting op het knelpunt

Ontwikkeling van het knelpunt

Berenschot

Bijlage B.1:
De huidige infrastructuur

Openbaar

Friesland - Oudehaske

Aantal belangrijke grootschalige uitbreidingsplannen uitgelicht

Disclaimer: De genoemde data over het in gebruik nemen van de geplande uitbreidingen of nieuw te bouwen stations van Liander zijn indicatief.

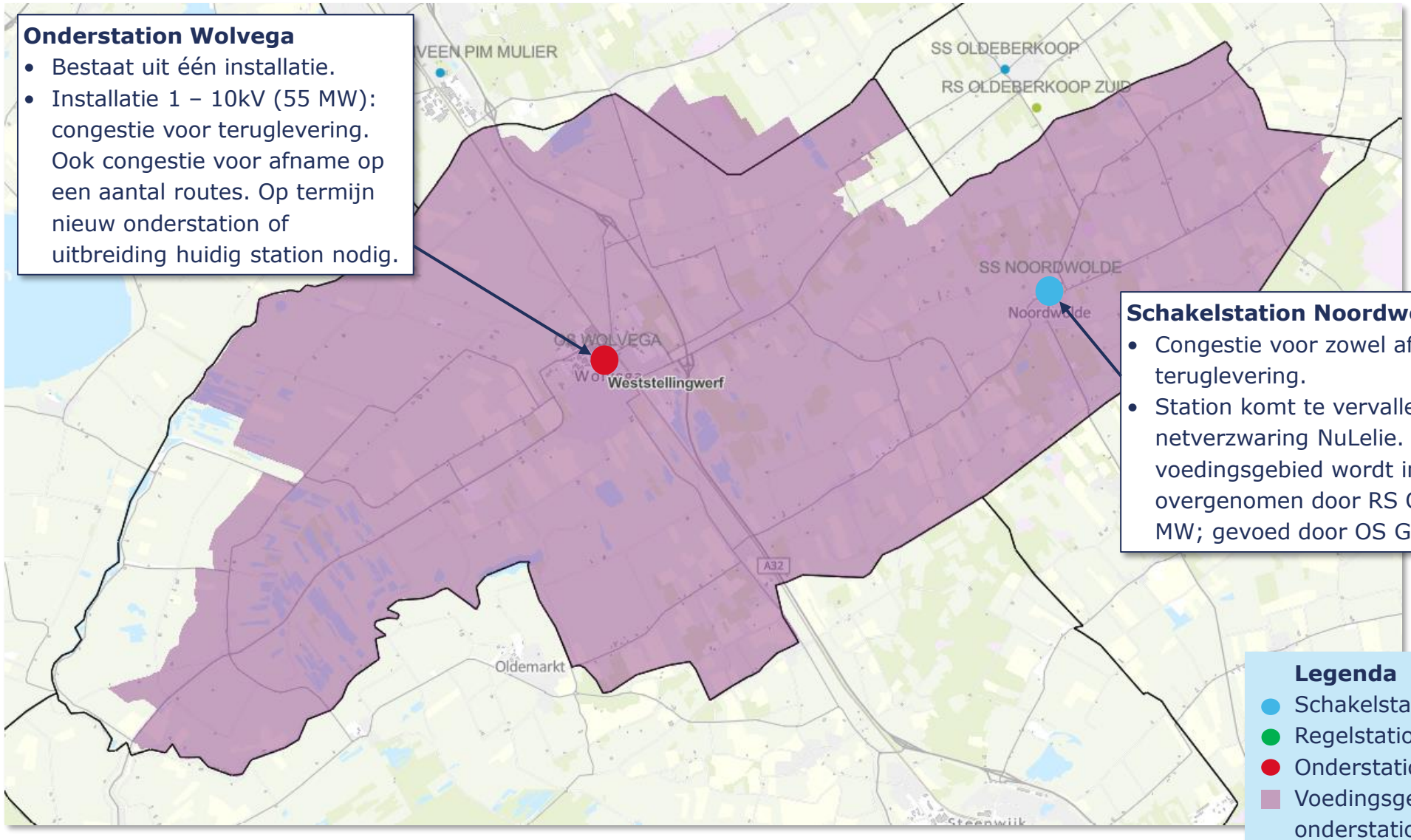

Legenda

- **OS** Onderstation
- **SS** Schakelstation
- **RS** Regelstation
- Kabelverbinding
- Hoogspanningsnet 110 kV
- Hoogspanningsnet 220 kV

Onderstation Wolvega (55 MW)

Onderstation Wolvega
- Bestaat uit één installatie.
- Installatie 1 – 10kV (55 MW): congestie voor teruglevering. Ook congestie voor afname op een aantal routes. Op termijn nieuw onderstation of uitbreiding huidig station nodig.

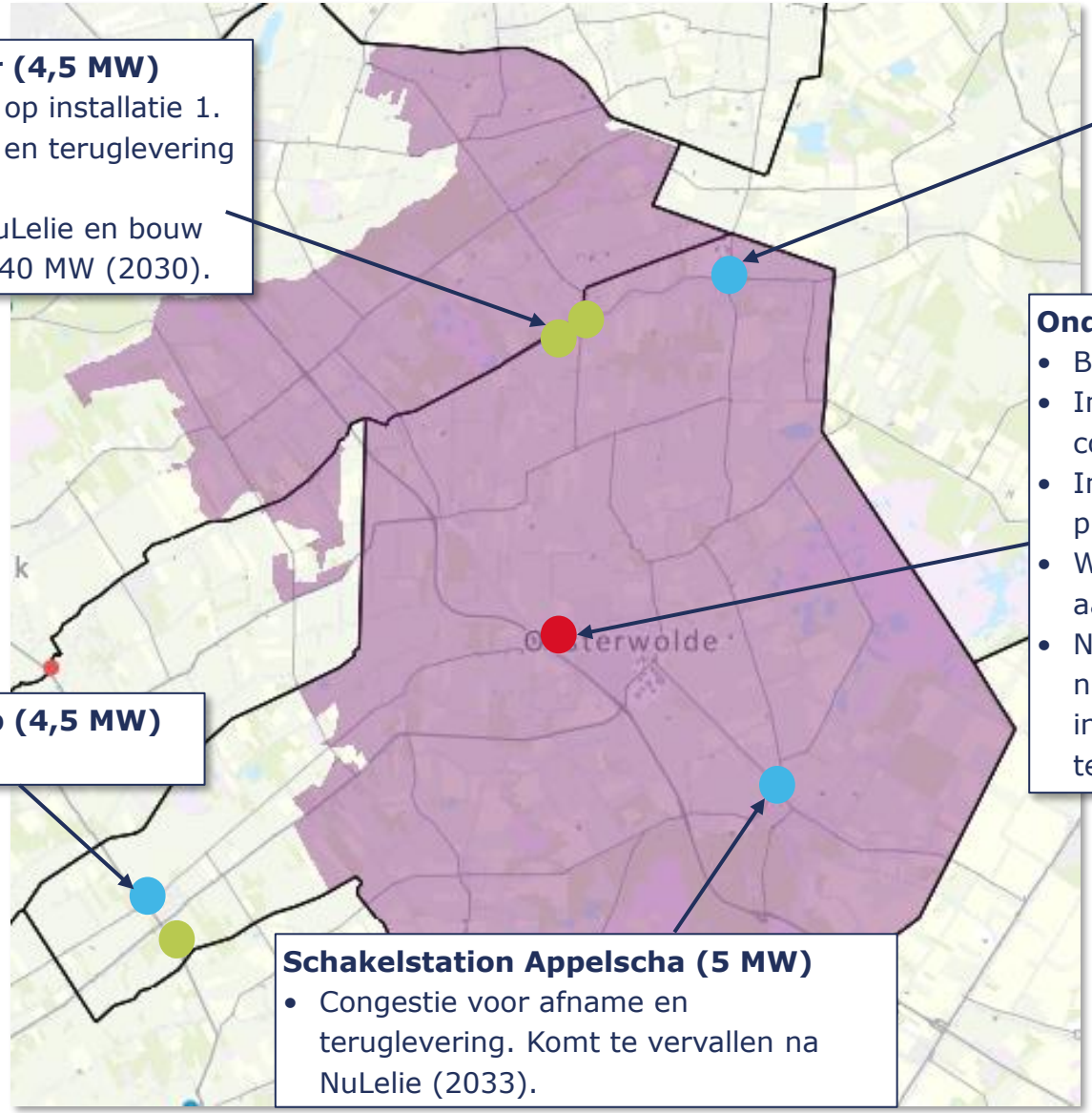
Schakelstation Noordwolde (4,5 MW)
- Congestie voor zowel afname als teruglevering.
- Station komt te vervallen na netverzwaring NuLelie. Dit voedingsgebied wordt in 2028 overgenomen door RS Oldeberkoop (40 MW; gevoed door OS Gorredijk).

Legenda
- Schakelstation
- Regelstation
- Onderstation
- Voedingsgebied onderstation

Onderstation Oosterwolde (88 MW)

Regelstation Waskemeer (4,5 MW)
- Congestie voor afname op installatie 1.
- Congestie voor afname en teruglevering op installatie 2.
- Komt te vervallen na NuLelie en bouw nieuw regelstation van 40 MW (2030).

Schakelstation Haulerwijk (4 MW)
- Congestie voor afname en teruglevering.
- Komt te vervallen na NuLelie en bouw nieuw regelstation Waskemeer (2030).

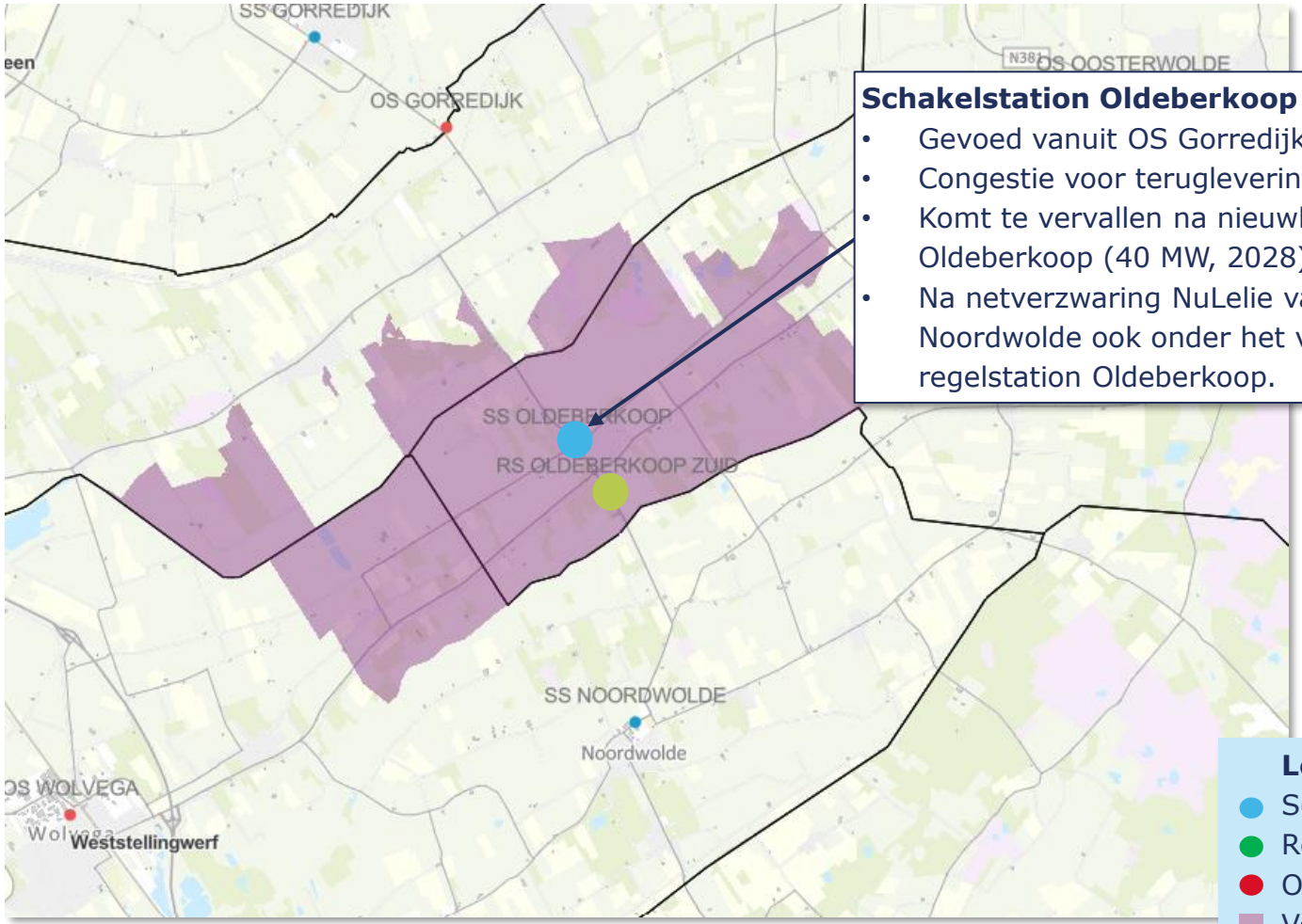
Onderstation Oosterwolde (88 MW)
- Bestaat uit drie installaties
- Installatie 1 en 2 – 10kV (36 MW): congestie voor teruglevering.
- Installatie 3 – 20 kV (88 MW): geen problemen.
- Wel congestie voor afname op een aantal kabels.
- NuLelie koppelt huidig 10 kV-net aan nieuw 20 kV-net om congestie op installatie 1 en 2 op te lossen. Op lange termijn uitbreiding 20 kV-installatie.

Schakelstation Oldeberkoop (4,5 MW)
- Zie volgende slide.

Schakelstation Appelscha (5 MW)
- Congestie voor afname en teruglevering. Komt te vervallen na NuLelie (2033).

Legenda
- Schakelstation
- Regelstation
- Onderstation
- Voedingsgebied onderstation

Schakelstation Oldeberkoop (4,5 MW)

Schakelstation Oldeberkoop (4,5 MW)*

- Gevoed vanuit OS Gorredijk.
- Congestie voor teruglevering en afname.
- Komt te vervallen na nieuwbouw regelstation Oldeberkoop (40 MW, 2028).
- Na netverzwaring NuLelie valt schakelstation Noordwolde ook onder het voedingsgebied van regelstation Oldeberkoop.

Legenda

- Schakelstation
- Regelstation
- Onderstation
- Voedingsgebied onderstation

*Voedingsgebieden van andere schakel- en regelstations zijn niet beschikbaar voor deze regioanalyse.

Twee gasontvangstations in beide gemeenten, momenteel geen knelpunten op regionaal gasnet

Gasontvangstation brengt gas van 40 naar 8 bar

Bij de gasontvangstations (GOS) wordt het gas aangeleverd op 40 bar vanuit de Gasunie. Daar wordt de druk verlaagd naar 8 bar. Vervolgens wordt het overgeleverd aan de regionale netbeheerders. In overslagstations verlaagt de regionale netbeheerder de druk meestal van 8 naar 4 bar. Naast de 4 bar- en 8 bar-leidingen liggen er nog veel haarvaten van het gasnet die niet op de kaart te zien zijn. Dit zijn de lagedrukdistributienetten.

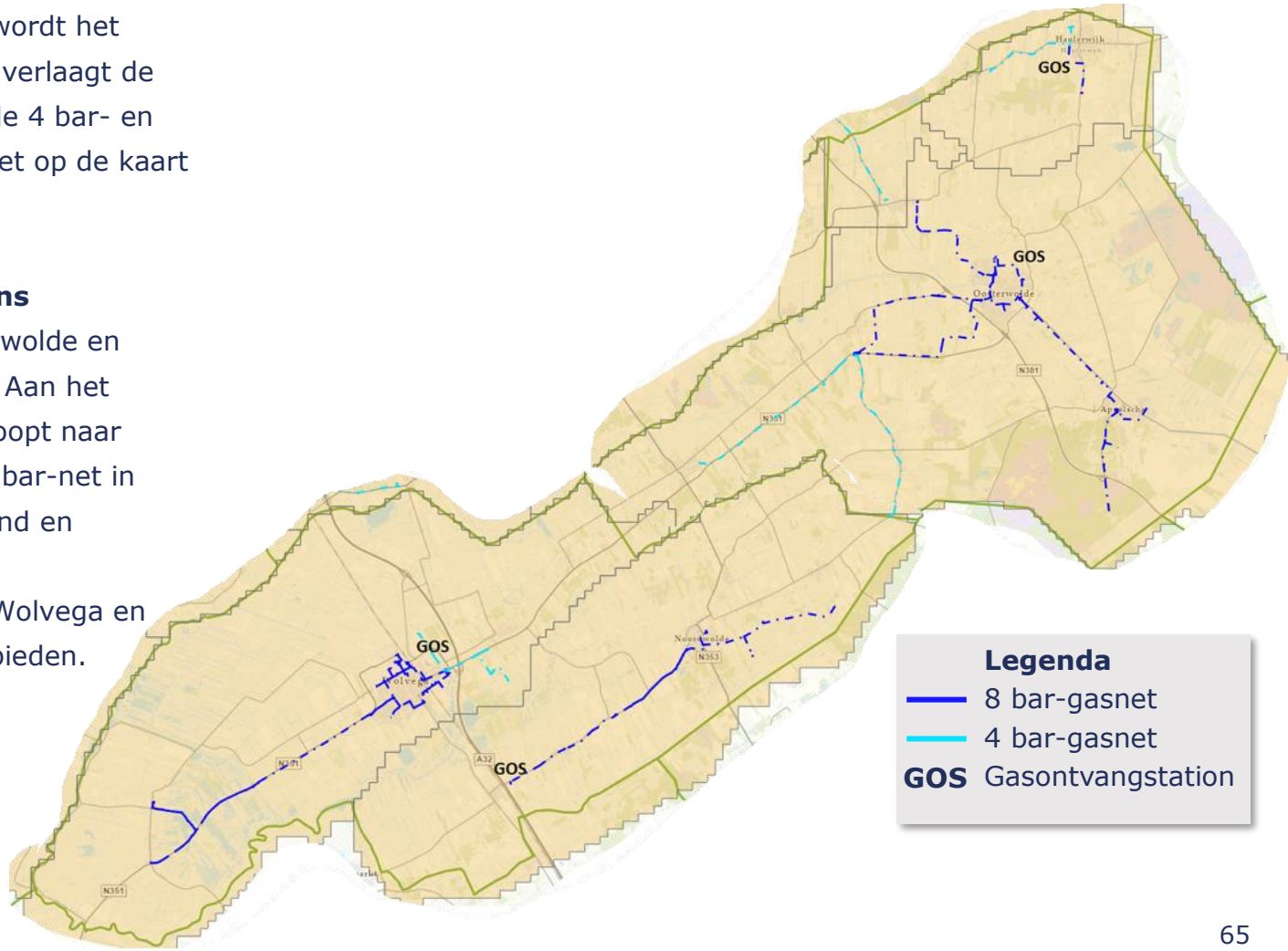
In zowel Oost- als Weststellingwerf twee gasontvangstations

De gasontvangstations zijn in Ooststellingwerf gevestigd in Oosterwolde en Haulerwijk (deze zijn niet aan elkaar verbonden op 8 bar-niveau). Aan het 4 bar-net in Oosterwolde is een lage druk net gekoppeld die doorloopt naar Weststellingwerf via Oldeberkoop en Boijl. Het 1 bar-, 4 bar- en 8 bar-net in Haulerwijk zijn op het lagere drukvlak gekoppeld richting Opsterland en Heerenveen.

In Weststellingwerf zijn de twee gasontvangstations gevestigd in Wolvega en Peperga. Het gebied bij Wolvega is niet gekoppeld met andere gebieden. Peperga is op het lagere drukvlak verbonden aan Oosterwolde.

Op dit moment geen knelpunten op het regionale net

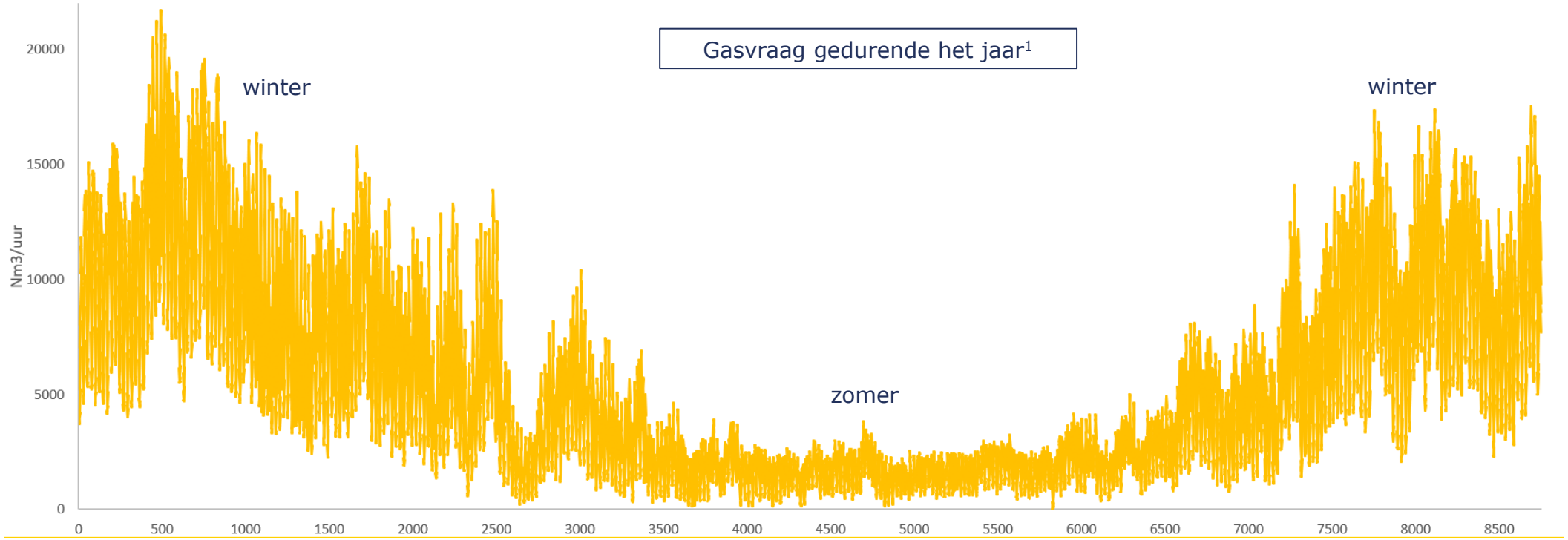
Op dit moment is er nog voldoende ruimte voor groengas-invoeding op het gasnet van Liander.

De capaciteit voor groengas-invoeding hangt af van de vraag op dat drukvlak, niet van de infrastructuur

De capaciteit voor groengas-invoeding op een specifiek drukvlak wordt bepaald door de vraag naar gas op dit drukvlak, niet door de infrastructuur.

Vraag en aanbod moeten per drukvlak te allen tijde gelijk zijn. Hoe lager de vraag naar gas, hoe minder groen gas er dus kan worden ingevoed in het gasnet. Invoeding van groen gas is vrij constant door het jaar heen. In de zomer is de vraag naar gas echter veel lager dan in de winter (zie figuur), waardoor groengas-invoeders moeten afschalen (om de druk op het 8 bar-net gelijk te houden). De beperkte gasvraag in de zomer zorgt er dus voor dat er minder capaciteit is voor invoeding.

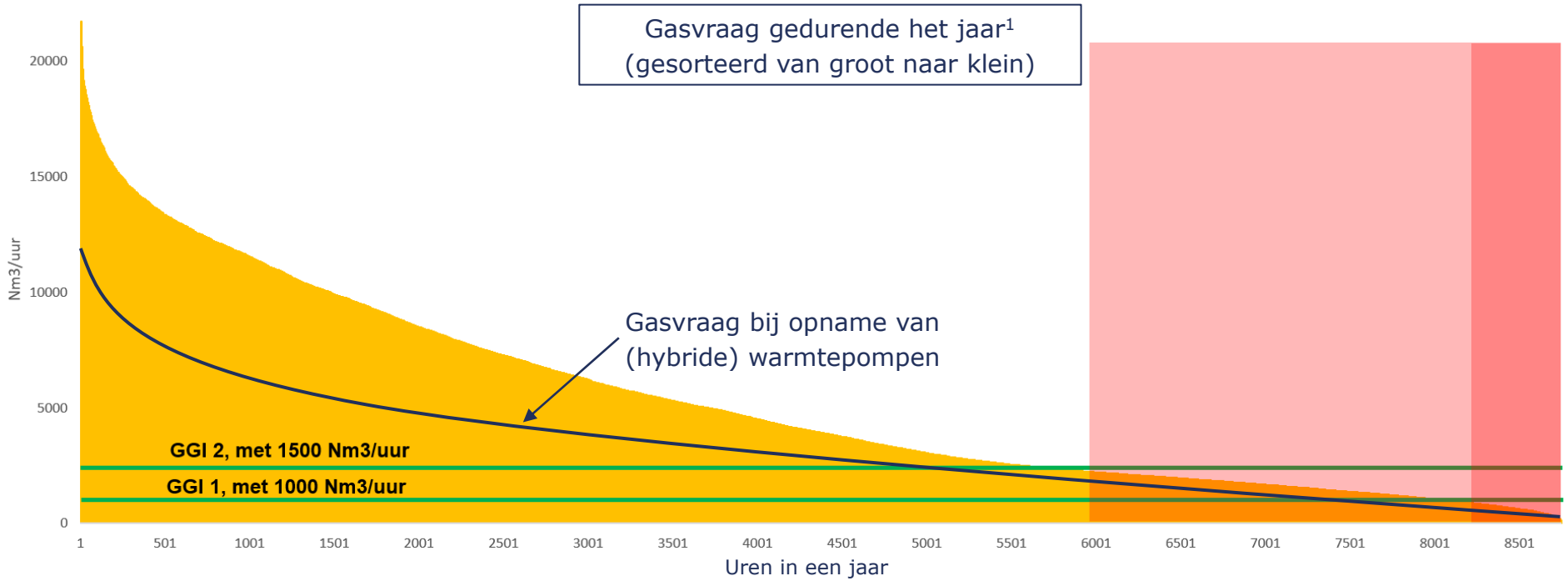
[1] Stedin-presentatie groen gas (8-11-23)

De groengas-invoedcapaciteit = de hoeveelheid gas die minimaal 8.000 uur per jaar gevraagd wordt

De SDE++-subsidie is gemaximeerd aan de hand van het maximum aantal vollasturen per jaar. Voor groen gas is dat 8.000 uur. Dit noemen we de invoedcapaciteit. Het hanteren van minder injectie-uren kan de totaal in te voeden hoeveelheid groen gas doen toenemen, maar zorgt ervoor dat invoeders niet de gehele SDE++-subsidie ontvangen.

De opname van (hybride) warmtepompen in de gebouwde omgeving zorgt voor minder draaiuren van groengas-invoeders.

Een groengas-invoeder (GGI) die 1.000 m^3/uur groen gas produceert, kan in dit voorbeeld gedurende het jaar 8.250 uur invoeden op het net. Als er een GGI bijkomt met een capaciteit van 1.500 m^3 /uur, dan kan deze maximaal 6.000 uur invoeden. Bij de opname van (hybride) warmtepompen is het aantal draaiuren voor de tweede GGI slechts 4.800 in plaats van 6.000 uur.

[1] Stedin-presentatie groen gas (8-11-23).

Private gasleidingen mogelijk inzetbaar in verdere toekomst

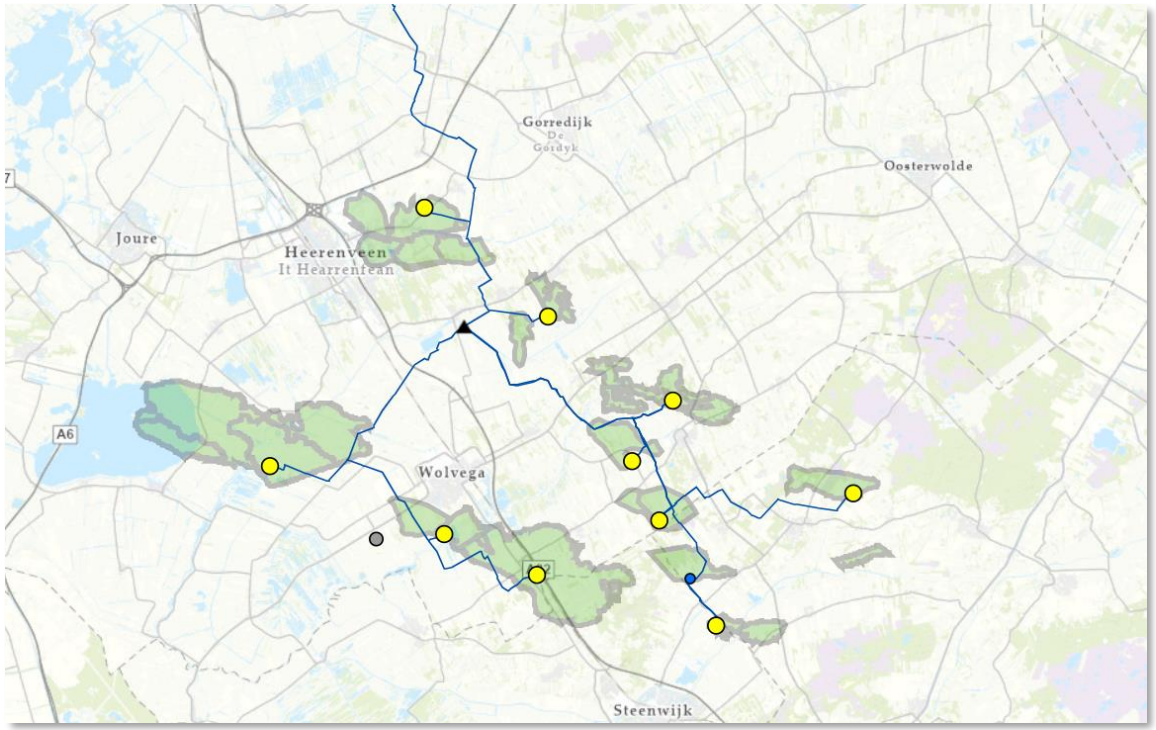
Naast publieke infrastructuur ook private gasleidingen in de regio

Vermilion en de NAM hebben gasleidingen in met name Weststellingwerf. Deze gasleidingen worden gebruikt om te transporteren van de gaswinning naar het HTL gasbehandelingsstation. Dit gebeurt op zeer hoge druk, tot 100 bar.

Leidingen komen regelmatig vrij en kunnen kansen bieden voor invoeding

Nadat de winning bij een gasveld is afgerond, worden private leidingen aangeboden aan de Gasunie en RNB's. De Gasunie kan deze overnemen en inzetten als verzamelleiding voor groen gas. Maar ook RNB's kunnen deze leidingen utiliseren, bijvoorbeeld om invoeders op aan te sluiten of netten te koppelen. Het formaat van de leidingen zorgt voor een significante buffer- en daarmee invoedcapaciteit. Indien nodig zou op den duur ook vanaf deze leiding geboosterd kunnen worden naar RTL of HTL.

Momenteel worden er twee van zulke leidingen voor deze doeleinden klaargemaakt, waarvan één tussen Harlingen en Kootstertille, en de andere tussen Emmen en Ommen. Deze leidingen blijven eigendom van en in beheer bij GTS als groengas-verzamelleiding, maar zullen (in tegenstelling tot het normale RTL en HTL) op lage druk opereren.

Gasleidingen Vermilion op basis van https://www.vermilionenergy.com/nl/locatie/.

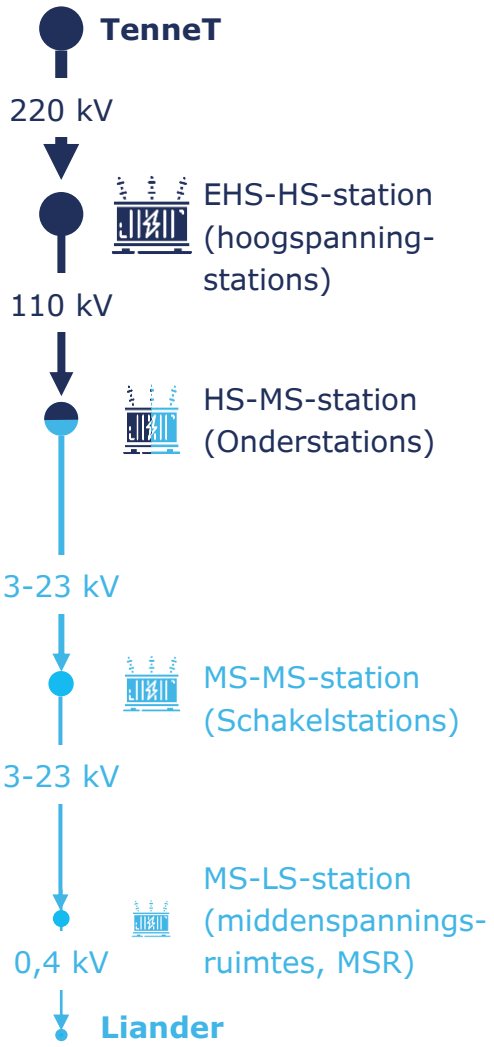
Berenschot

Bijlage B.2: Geplande investeringen netbeheerders

Openbaar

Investeringen van TenneT op hoogspanning en van Liander op middenspanning lossen problematiek op

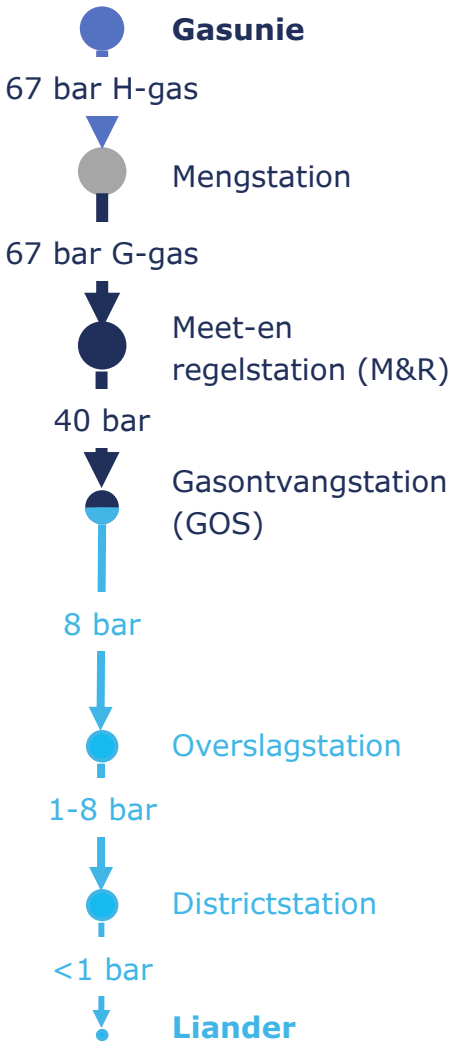
- **Netversterking Friesland 110 kV**. Naar verwachting in 2027 gerealiseerd.[1] Knelpunten zijn gesignaleerd op Drachten-Oosterwolde 110 kV.
- **Netverzwaring Oostelijk Friesland 110 kV**. Naar verwachting in 2027 gerealiseerd. Knelpunten zijn gesignaleerd op Drachten-Oosterwolde 110 kV en Oudehaske-Oosterwolde 110 kV.[1]
- **Pocketvorming**: het 110 kV-net in Friesland zal worden opgeknipt in 3 deelgebieden, zogenoemde pockets. Elk deelgebied krijgt een eigen koppeling met het 220 kV-net van TenneT (via huidige 110-220 kV stations Bergum, Louwsmeer en Oudehaske). Omdat de pockets op geen enkel onderliggend niveau aan elkaar verbonden zijn, is het vermogen beter te verdelen en is er veel beter te voorspellen wat er binnen de pocket gebeurt. Dit is naar verwachting in 2030 gerealiseerd.[2]

Programma NetUitbreiding Lelie (NuLelie)[3]

- Om aan de toenemende elektriciteitsvraag te kunnen voldoen, is er een complete opwaardering van het bestaande middenspanningsnet in Friesland en de Noordoostpolder nodig. Er worden ruim 2.100 km aan kabels gelegd en circa 300 elektriciteitsruimtes gebouwd of vervangen.
  - In Ooststellingwerf gaat het om 4 projecten: netuitbreiding 20 kV-net Oosterwolde/Appelscha, netaanpassing Oosterwolde/Elsloo 20 kV, netaanpassing 20 kV landelijk gebied Oosterwolde-Noord, en netaanpassing Oldeberkoop.
  - In Weststellingwerf gaat het om 2 projecten: uitbreiding 20 kV Lemmer-Oost en netuitbreiding 10 kV Wolvega en omgeving.
- Volgens de originele planning zou dit eind 2025 gerealiseerd moeten zijn, maar door vertraging verplaatst de verwachte realisatie naar na 2030, op netaanpassing Oldeberkoop na (verwachte realisatie in 2028).

[1] Investeringsplan Net op land 2024-2033 (tennet-drupal.s3.eu-central-1.amazonaws.com)
[2] Pocketvorming (tennet.eu)
[3] Programma Netuitbreiding Lelie (NuLelie) | Liander

Werkzaamheden met name op het RTL, maar investeringsbeslissingen wachten op offerteaanvragen

Werkzaamheden vooral op het 1 bar-, 4 bar- en 8 bar-net van Liander

- Vanuit de Gasunie zijn er geen concrete werkzaamheden gepland in Ooststellingwerf en Weststellingwerf.
- Er worden gesprekken gevoerd rondom boosteren in Friesland. Naar verwachting zal dit binnen nu en 10 jaar gerealiseerd zijn. Locaties zijn nog onbekend.
- Er wordt pas geïnvesteerd als er voldoende zekerheid is dat er langlopende contracten zullen komen en dat die investeringen terugverdiend kunnen worden.

- Een 5 km lange koppelleiding naar Drachten: op basis van een offerteaanvraag voor 10 mln. m^3/jaar die er ligt in Oosterwolde. Het zal zeker nog 2 jaar duren voordat de leiding gerealiseerd is.
- Op basis van scenario's heeft Liander in haar gebied 10-15 koppelleidingen geïdentificeerd, waaronder Peperga-Wolvega, Oosterwolde-Wijnjewoude en Wijnjewoude-Drachten.
- Ten opzichte van het elektriciteitsnet is de realisatieperiode van investeringen in het gasnet een stuk korter, namelijk 2-3 jaar.
- Er komen regelmatig initiatieven voor collectieven binnen bij Liander. De realisatiegraad van initiatieven is doorgaans slechts 10%. De initiatieven lopen stuk op beheer en financiering. Ook kunnen de kosten hoog oplopen. Daarom maakt Liander pas investeringsplannen als er offerteaanvragen binnenkomen.

Berenschot

Bijlage B.3: Verwachte belasting van de infrastructuur

Openbaar

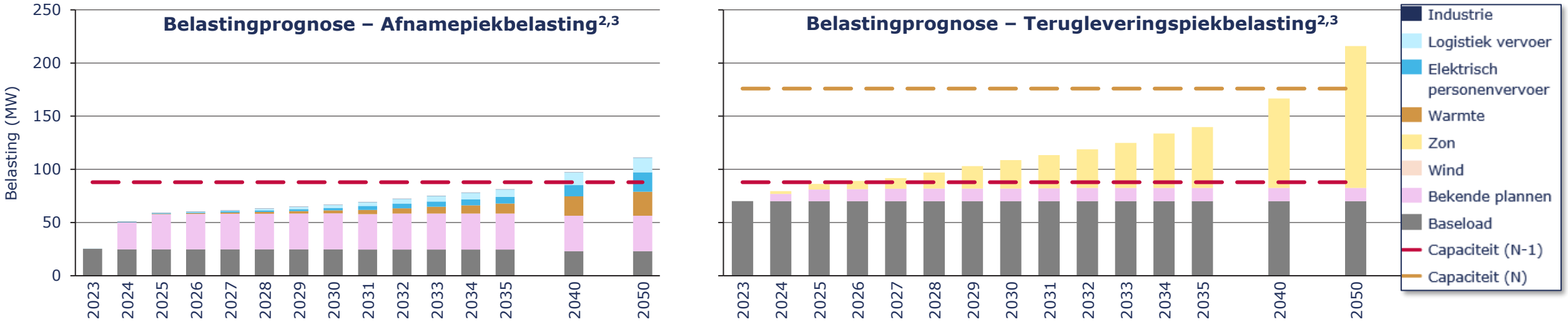
Investeringen zijn nodig voor OS Oosterwolde om ook na 2035 aan de jaarpieken te kunnen voldoen

Huidige capaciteit op onderstation Oosterwolde naar verwachting niet toekomstbestendig

De huidige stationscapaciteit voor afname is toereikend voor de komende jaren, maar rond 2035 loopt deze vol. Door het gebruik van de vluchtstrookcapaciteit[1] ontstaan knelpunten voor teruglevering naar verwachting pas richting 2040. Aangezien de vermogensvraag blijft groeien, zal het capaciteitstekort echter naar verwachting in 2050 alleen maar groter worden, zowel voor afname als voor teruglevering.

Stationsuitbreiding moet onderzocht worden

Aangezien de verwachte vermogensvraag de capaciteit overtreft vanaf 2035, moet er meer capaciteit worden gerealiseerd. Bij OS Oosterwolde is er (beperkt) ruimte om uit te breiden, maar in hoeverre dit toereikend is voor de benodigde groei, moet verder onderzocht worden.

[1] De vluchtstrookcapaciteit (N) kan worden ingezet voor grote zonneparken bij teruglevering. De effectieve capaciteit is daarom groter bij teruglevering dan bij afname. Voor meer informatie: https://www.liander.nl/over-liander/transportschaarste/innovaties/reservecapaciteitinzetten.

[2] De belastingprognose geeft de verwachte jaarpiek (maximale vermogensvraag van de infrastructuur). Dit kan één enkel moment per jaar zijn. De belastingprognose wordt gebruikt om investeringen aan de infrastructuur te bepalen.

Getallen geven een indicatie van de impact en bevatten onzekerheid. Hier is uitgegaan van het middenscenario van de diverse bandbreedtes.

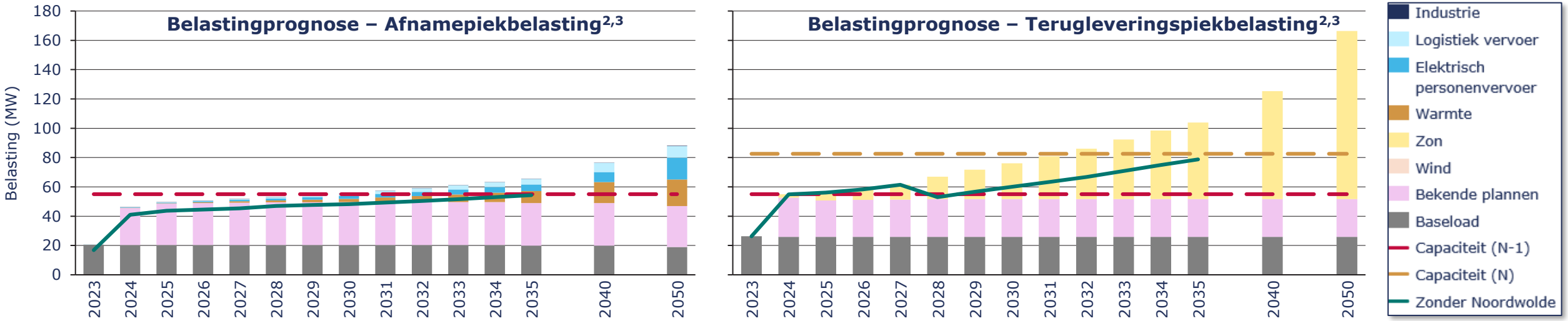
Investeringen zijn nodig voor OS Wolvega om ook na 2035 aan de jaarpieken te kunnen voldoen

De huidige stationsconfiguratie zorgt op zeer korte termijn voor knelpunten

Zoals het station nu in ingericht, zouden vanaf 2030 voor afname en vanaf 2024 voor teruglevering problemen optreden op OS Wolvega. Echter, door het overplaatsen van schakelstation Noordwolde naar regelstation Oldeberkoop (die wordt gevoed vanuit OS Gorredijk), komt er ruimte vrij op OS Wolvega (de groene lijn is de nieuwe totale piekbelasting). Deze maatregel, in combinatie met het gebruiken van de vluchtstrook[1] voor teruglevering, zorgt voor voldoende ruimte tot aan 2035. Na 2035 worden wel knelpunten verwacht.

De bouw van een nieuw station moet onderzocht worden

Aangezien de verwachte vermogensvraag de capaciteit overtreft na 2035, moet er meer capaciteit worden gerealiseerd. Bij OS Wolvega is echter geen (fysieke) ruimte meer beschikbaar, vanwege bebouwing en een zonnepark. Het is daarom van belang dat er onderzoek wordt gedaan naar het creëren van een nieuw onderstation.

[1] De vluchtstrookcapaciteit (N) kan worden ingezet voor grote zonneparken bij teruglevering. De effectieve capaciteit is daarom groter bij teruglevering dan bij afname. Voor meer informatie: https://www.liander.nl/over-liander/transportschaarste/innovaties/reservecapaciteitinzetten

[2] De belastingprognose geeft de verwachte jaarpiek (maximale vermogensvraag van de infrastructuur). Dit kan één enkel moment per jaar zijn. De belastprognose wordt gebruikt om investeringen aan de infrastructuur te bepalen.

[3] Getallen geven een indicatie van de impact en bevatten onzekerheid. Hier is uitgegaan van het middenscenario van de diverse bandbreedtes.

Berenschot

Bijlage C: Handelingsperspectief

Openbaar

Om bij te dragen aan de energietransitie kan de gemeente diverse rollen pakken

Rollen voor de gemeente

Wat kan de gemeente doen om bij te dragen aan de energietransitie? Wij onderscheiden de volgende categorieën:

1. **Bevoegd gezag: sturen via rol als bevoegd gezag of wettelijke taken**
   Het sturen op of organiseren van verduurzaming op thema's waar de gemeente het bevoegd gezag of de verantwoordelijke is.
2. **Eigendom: verduurzamen van eigen assets**
   Het realiseren van verduurzaming op onderwerpen waar de gemeente eigenaar van is (zoals het eigen vastgoed).
3. **Participeren & aandeelhouderschap**
   Participeren & aandeelhouderschap in organisaties, duurzame installaties of infrastructuur, al dan niet met actieve bijdrage aan de ontwikkeling of de organisatie.
4. **Subsidiëren & financieren**
   Financieren of subsidiëren van inwoners, organisaties of projecten die een bijdrage leveren aan de energietransitie.
5. **Stimuleren: initiëren, faciliteren & aanjagen**
   Het stimuleren van partijen om te verduurzamen die dat anders niet/minder snel hadden gedaan; stakeholders en opgaven verbinden om zo afstemming en samenwerking te organiseren.
6. **Communicatie & bewustwording**
   Communicatie richting inwoners en bedrijven over verduurzaming en werken aan bewustwording om partijen en inwoners te stimuleren.
7. **Kennis, data & monitoring**
   Het delen van kennis op terreinen waar gemeente kennis van heeft (zoals RO) of het (laten) onderzoeken van specifieke zaken; ook het vergaren, structureren en delen van hoogwaardige data.
8. **Lobby**
   Het benutten van netwerken om regionale thema's aan te kaarten op provinciaal, landelijk en Europees niveau.

Veel handelingsperspectief om netimpact op korte termijn te verlichten, energiebesparing heeft prioriteit (1/2)

	Verlichtende impact op e-net	Invloed van de gemeente[1]
Hernieuwbare opwek en opslag		
Zet in op meer windenergie in elektriciteitsmix. Invoering van wind in de elektriciteitsmix zorgt ervoor dat er meer duurzame elektriciteit geproduceerd kan worden per kabel en mogelijk ook dat de netten minder groot gedimensioneerd hoeven te worden. Doordat de opwekprofielen van zon-pv en windenergie complementair zijn, kunnen beide technologieën achter dezelfde aansluiting gerealiseerd worden.	●●●	●○○
Combineer de opwek van duurzame energie met opslag. Door in tijden van overschotten duurzame energie op te slaan, kan de opgeslagen energie in tijden van tekorten gebruikt worden. De opgewekte stroom kan hierbij teruggeleverd worden op momenten dat er vraag is, wat de belasting van het net verlicht. Batterijen kunnen hier een rol in spelen.	●●○	●○○
Sluit de opwek van duurzame energie aan 'achter de meter'. Dit betekent dat de opgewekte stroom rechtstreeks wordt gebruikt door de opwekker. De opgewekte stroom hoeft niet teruggeleverd te worden op het net, wat de belasting van het net verlicht.	●●○	●○○
Verwarming gebouwde omgeving		
Neem de regie om initiatieven voor warmtenetten vroegtijdig te ondersteunen ende realisatie ervan te faciliteren, **en stimuleer pilots** van warmtebronnen zoals aquathermie, geothermie en (rest)warmte. De gemeente krijgt per 1 januari 2025 nieuw instrumentarium om hier actief op te sturen.[2] Let wel: LT-warmtenetten kunnen alsnog een grote impact hebben op het elektriciteitsnet, afhankelijk van o.a. het type bijverwarming en de mogelijkheid tot seizoensopslag.	●●●	●●●
Stimuleer energiebesparing bij de gebouwde omgeving. Dit mitigeert de impact van elektrificatie van woningen op het net. Elke bespaarde kWh hoeft niet over het net getransporteerd worden.	●●○	●●○
Stimuleer **'netneutrale'** of netbewuste gebiedsontwikkeling. Deze woningen, of het plangebied als geheel, hebben een minimale impact op het elektriciteitsnet door een combinatie van opslag, lokale opwek en een laag verbruik.	●●○	●●○

Kleine verlichtende impact ●○○
Grote verlichtende impact ●●●

Kleine of indirecte invloed ●○○
Grote of directe invloed ●●●

[1] De invloed van een gemeente is groot of direct wanneer het de (juridische) bevoegdheid heeft of beleidsinstrumenten voorhanden heeft om de aanbevelingen uit te voeren. De invloed van de gemeente is klein of indirect wanneer het niet de (juridische) bevoegdheid heeft of geen/ weinig beleidsinstrumenten voorhanden heeft om de aanbevelingen uit te voeren.
[2] Voor meer informatie over de wet zie link.

Veel handelingsperspectief om netimpact op korte termijn te verlichten, energiebesparing heeft prioriteit (2/2)

	Verlichtende impact op e-net	Invloed van de gemeente[1]
Personenvervoer en logistieke sector		
Zet in op **'slim laden' en 'netneutraal laden' van de logistieke sector** door bijvoorbeeld laadpleinen te ontwikkelen waar slim laden op grote schaal kan worden ingezet. Dit kan de impact van de mobiliteitssector op de belastingpiek minimaliseren.	●●○	●○○
Neem slim laden mee **als criterium in de nieuwe aanbesteding voor de mobiliteitsconcessie** in de regio.	●●○	●●●
Organiseer de dialoog tussen Liander en bedrijven. Dit kan door het organiseren van bedrijvensessies. Hier kunnen bedrijven hun 'best practices' delen en bedrijven kunnen gestimuleerd worden om hun duurzaamheidsplannen te communiceren naar Liander. Hier kan dan rekening mee worden gehouden bij toekomstige investeringen in het elektriciteitsnet.	●○○	●●●
Creëer collectieve laadpleinen. Het realiseren van collectieve laadplein leiden tot besparingen in kosten en ruimte. Tegelijkertijd biedt het ook kans voor innovatie zoals het implementeren van 'slim laden', hetgeen de impact op het elektriciteitsnet weer kan verlichten.	●●○	●●○
Industrie en bedrijventerreinen		
Maak een **hybride energiehuishouding (duurzame gassen en elektriciteit) mogelijk**. Door tijdens de stationspieken (tussen 6:00 – 9:00 u. en 17:00 – 20:00 u.) gas te gebruiken in plaats van elektriciteit kunnen de stationspieken verlaagd worden.	●●●	●○○
Stimuleer samenwerking binnen de industrie door **de organisatie van coöperatieve bedrijvensessies.** Bij de tijdens dit onderzoek uitgevoerde sessies werd duidelijk dat bedrijven veel van elkaar kunnen leren als het gaat om **energiebesparing, verduurzaming en het creëren van flexibiliteit op het net.** Deelname van Liander aan de sessies is aanbevolen.	●○○	●●●
Stimuleer verduurzaming via biogas en/of groen gas in plaats van verduurzaming via elektrificatie. Met name via een directe pijplijn van producent naar afnemer wordt de impact op de infrastructuur beperkt.	●●○	●○○

Kleine verlichtende impact ●○○
Grote verlichtende impact ●●●

Kleine of indirecte invloed ●○○
Grote of directe invloed ●●●

[1] De invloed van een gemeente is groot of direct wanneer het de (juridische) bevoegdheid heeft of beleidsinstrumenten voorhanden heeft om de aanbevelingen uit te voeren. De invloed van de gemeente is klein of indirect wanneer het niet de (juridische) bevoegdheid heeft of geen/ weinig beleidsinstrumenten voorhanden heeft om de aanbevelingen uit te voeren.

Ook op het gasnet kunnen er acties ondernomen worden om knelpunten voor invoeding te beperken

Netbeheerder kan meer reikwijdte geven aan groen gas

- Netten koppelen. Omdat er veel werkzaamheden gaan plaatsvinden aan het elektriciteitsnet en de grond dus regelmatig open moet, is het raadzaam om scherp te zijn op mogelijke koppelkansen met het oog op het gasnet.
- Inzet van private leidingen van Vermilion of de NAM om netten te koppelen of invoeders te ontsluiten. Het formaat van de leidingen zorgt voor een significante buffer, waardoor de invoedcapaciteit toeneemt.
- Omdat de potentie van groen gas in de regio en de provincie groot is, lijken de volumes (in de zomer) te groot om binnen de provincie te consumeren. Op termijn is dus een booster nodig om groen gas naar het landelijk net te transporteren.

Gemeente kunnen invoeders stimuleren om…

- zich gezamenlijk te organiseren, om genoeg massa te creëren en een aansluiting op het RTL of zelfs HTL te realiseren.
- lokaal groen gas op te slaan. Door het gas op te slaan bij minder vraag, kan er met minder invoeduren net zoveel geproduceerd worden. Deze extra investering komt echter de businesscase niet ten goede.
- directe afnemers te vinden, en zo dus aanbod bij vraag te plaatsen. Bij voorkeur gebeurt dit via een rechtstreekste verbinding, voor biogas of groen gas. De industrie (met een relatief vlak verbruikersprofiel) is hiervoor een logische partner, omdat invoeding ook vrijwel constant gebeurt. Ook is er samenwerking met energiecoöperaties en burgerinitiatieven mogelijk, die het gas dan in de winter lokaal kunnen opslaan of daar een andere toepassing (WKK) voor hebben.

Gemeente kunnen afnemers stimuleren om…

- het verbruik te verplaatsen van het HTL/RTL naar het lagedruknet. Afhankelijk van het (productie)proces, kan er onderzocht worden of er ook met een (duale) aansluiting op het gasnet van de regionale netbeheerder geopereerd kan worden. De netbeheerders kunnen dit onderzoeken en hier sturend in zijn, maar hier moeten dan geen tegenwerkende prikkels voor zijn.

Berenschot

Bijlage D: Quickscan van systeeminvullingen voor netto energieneutraal

Openbaar

Deze quickscan verkent toekomstige systeeminvullingen, maar geeft geen werkelijke effecten

Een quickscan geeft inzicht in hoekpunten van systeeminvullingen van energieneutraliteit

- Deze quickscan van systeeminvulling is bedoeld om inzichten te vergaren over wat het kan betekenen om netto energieneutraal te worden per energiedrager. Hierbij kijken we primair naar elektriciteit, warmte en groen gas.
- Onder netto energieneutraal verstaan we dat er op jaarbasis evenveel wordt geproduceerd als verbruikt.
- Het verbruik en aanbod van deze energiedragers, is niet in de tijd gelijk. Hierdoor is import, export (en dus transportcapaciteit en infrastructuur) en opslag naar buiten de regio nodig is.
- Voor alle systeeminvullingen is een doorrekening gedaan van de elektriciteitsinfrastructuur.
- Systeeminvullingen zijn bedoeld om onderling te vergelijken, om zo onderbouwend te zijn voor onderliggende verschillen in beleid/uitvoering.
- Systeeminvullingen zijn ruwe schattingen en kunnen richting geven, maar geven geen garanties over werkelijke effecten.

Uitgangspunten bij de systeeminvullingen

- Elk systeeminvulling is per energiedrager netto energieneutraal.
- We gaan uit van geen maatschappelijke, demografische en fysische veranderingen van de gemeenten.
  - Er is geen verschil in aantal woningen, isolatiegraad, aantal inwoners, aantal auto’s, etc. etc.
  - Cijfers zoals deze in het ETM voor 2019 staan, zijn als uitgangspunt genomen.
- We hebben gebruik gemaakt van bestaande bronnen (BAG/TVW’s/NEC) om de potentie van warmte en groen gas, in te schatten.
- Waterstof is buiten beschouwing gelaten, omdat het óf neer komt op netto-import (waardoor de gemeenten niet meer energieneutraal kunnen zijn) óf een verdere groei naar de vraag van elektriciteit om waterstof te produceren.
- Er is gebruik gemaakt van het ETM om energetische hoeveelheden te bepalen.
- We hebben de impact van de verschillende systeeminvullingen indicatief doorgerekend op het elektriciteitsnet (op onderstationniveau).

Berenschot

Bijlage D.1: Quickscan aannames, uitgangspunten en input

Openbaar

De vier systeeminvullingen omvatten de hoekpunten van het energiesysteem

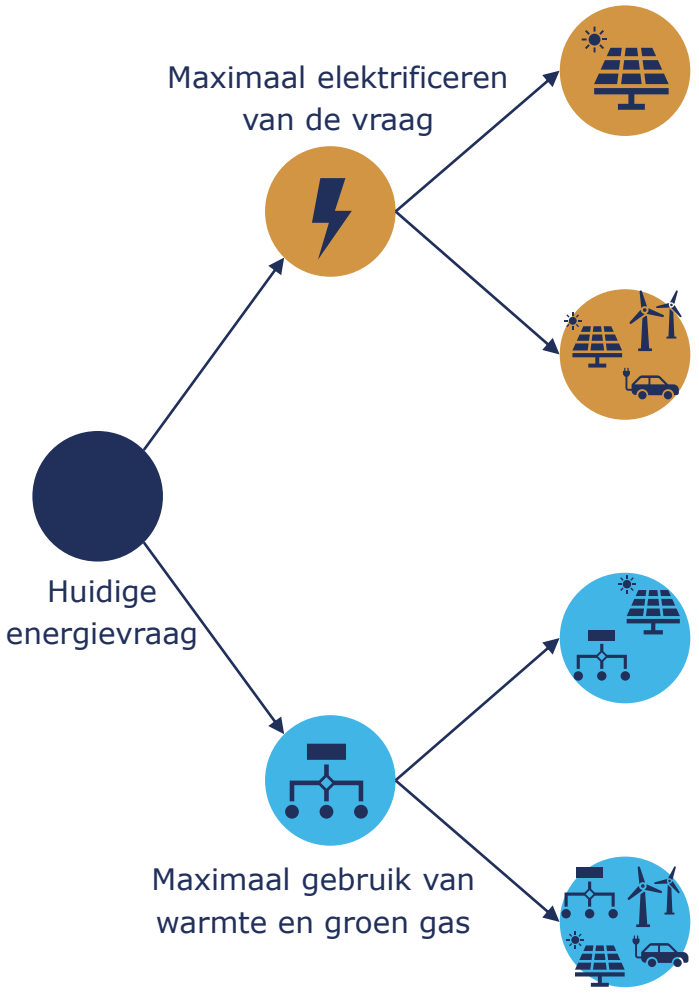
Twee vraaginvulling met maximale en minimale impact op het elektriciteitsnet

In de definitie van deze systeeminvullingen, hebben we allereerst gekozen voor twee invullingen van de vraag, die zorgen voor een minimale en maximale impact op het elektriciteitsnet:

- Maximaal elektrificeren van de vraag (maximale impact)
- Maximaal gebruik van warmte en groen gas (minimale impact)

Per vraaginvulling twee invullingen voor het aanbod met maximale en minimale impact

Vervolgens hebben we per vraaginvulling twee invullingen voor het aanbod gedefinieerd, wat resulteert in vier systeeminvullingen. In het figuur rechts is per systeeminvulling (SI) weergegeven hoe het aanbod van energie wordt ingevuld. SI 1 en 3 geven maximale impact op het elektriciteitsnet door met name in te zetten op zon, terwijl SI 2 en 4 ook netverlichtende maatregelen meenemen, zoals windenergie combineren met zonne-energie, het aftoppen van zon en slim-laden van mobiliteit.

SI1: Maximale netimpact
- Alleen zon-opwek

SI2: Netbewuste invulling
- Zon en wind in vermogensverhouding (1:1)
- Zon wordt afgetopt op 50%
- Slim-laden van mobiliteit

SI3: Verminderd elektriciteitsverbruik
- Maximale inzet van groen gas en warmte
- Alleen zon-opwek

SI4: Minimale netimpact
- Maximale inzet van groen gas en warmte
- Zon en wind in vermogensverhouding (1:1)
- Zon wordt afgetopt op 50%
- Slim-laden van mobiliteit

Warmtenetten en groen gas kunnen de gebouwde omgeving en de industrie voorzien van energie

In totaal zouden warmtenetten 5.651 woningen en 1.134 utiliteiten kunnen voorzien van warmte

Om de warmtepotentie te bepalen, kijken we naar de TVW's van de gemeenten.[1] In de TVW staat beschreven dat in Oosterwolde en Haulerwijk mogelijk een warmtenet komt. Dit komt neer op 2.423 woningen en 578 utiliteiten die worden aangesloten op een warmtenet in Ooststellingwerf[2]. In Weststellingwerf staat in de TVW beschreven dat er mogelijk een warmtenet komt in Wolvega en Noordwolde. Dit komt neer op 3.228 woningen en 556 utiliteitsgebouwen die worden aangesloten op een warmtenet.[2] Dit aantal woningen en gebouwen vertalen we naar een percentage van het totaal om het in te kunnen vullen in het ETM. Hiervoor kijken we naar het totaal aantal woningen en gebouwen dat bestond per gemeente in 2019.

In zowel Oost- als Weststellingwerf ca. 19 TJ aan biodiesel beschikbaar voor vrachtvervoer

Voor het gebruik van biodiesel kijken we naar de VGI (Voedings- en genotmiddelenindustrie) reststromen.[3] 55% hiervan wordt gebruikt in de vorm van veevoer, als grondstof of voor de productie van biobrandstoffen.[3] We nemen aan dat een derde hiervan wordt gebruikt voor biodiesel. Tot slot rekenen we met omzetverliezen van 43,6% (aanname uit het ETM).

Groengas-potentieel voldoende om gebouwde omgeving en industrie van duurzaam gas te voorzien

Volgens een rapport van New Energy Coalition[3] is de groengas-potentie in Ooststellingwerf 8,6-13,6 miljoen m^3 per jaar en in Weststellingwerf 10,1-14,2 miljoen m^3 per jaar. Het grootste deel hiervan komt uit mest: in Ooststellingwerf is dit ca. 60-90% en in Weststellingwerf 70-95%. De bandbreedtes komen uit vier scenario's die worden beschreven in het NEC rapport. Omdat we in deze analyse kijken naar de hoekpunten, kijken we naar de maximale potentie van groen gas.

We rekenen deze kubieke meters om naar Terra joules met de factor 28.433 m3 groen gas/TJ.[3] Hiermee komt de potentie van groen gas in Ooststellingwerf uit op 477 TJ en in Weststellingwerf op 499 TJ.

Dit groene gas kan worden gebruikt in zowel de gebouwde omgeving (woningen en utiliteiten) als in de industrie. Als we in de gebouwde omgeving naast warmtenetten alle warmtevraag invullen met hybride warmtepompen en in de industrie alle processen op gas laten verlopen, dan past dit binnen de berekende potentie (469 TJ in Ooststellingwerf en 382 TJ in Weststellingwerf).

[1] TVW's Ooststellingwerf en Weststellingwerf. Bereikbaar via: Homepage | Transitievisie Warmte OWO-gemeenten (ireporting.nl)
[2] Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) datastet 2023
[3] New Energy Coalition (2021). Groen gas en haar bijdrage aan de Friese energietransitie.

We definiëren variabelen in het ETM in vier sectoren voor de twee vraaginvullingen

Voor deze analyse kiezen we een aantal variabelen (schuifjes) in het ETM die we aanpassen. Dit zijn de variabelen die bepalen welke energiedrager er wordt gebruikt voor de energievraag. De variabelen worden zo ingesteld dat de energievraag voor gas en warmte overeenkomt met de potentie van groen gas en warmtenetten zoals beschreven in de vorige slide. De uitgangspunten zijn niet getoetst op realisme.

Noot: de variabelen Motorfietsen en Binnenscheepvaart laten we zoals ze nu staan. Dit betekent dat er nog zo'n 16 TJ aan olie wordt gebruikt in Ooststellingwerf en 32 TJ in Weststellingwerf.

Sector	Maximaal elektrificeren van de vraag	Maximaal gebruik van warmte en groen gas, Ooststellingwerf	Maximaal gebruik van warmte en groen gas, Weststellingwerf
Gebouwde omgeving (woningen + utiliteiten)	100% all-electric warmtepompen 100% elektrisch koken	• 0% all-electric warmtepomp • 78,4% woningen hybride • 21,6% woningen warmtenet • 29,3% utiliteit hybride • 70,7% utiliteit warmtenet • 100% koken op gas	• 0% all-electric warmtepomp • 72,2% woningen hybride • 27,8% woningen warmtenet • 57,9% utiliteit hybride • 42,1% utiliteit warmtenet • 100% koken op gas
Mobiliteit (logistiek + personenvervoer)	100% all-electric	• Bestelbussen en personenvervoer 100% all-electric • Trucks: 93,6% all-electric en 6,4% biodiesel	• Bestelbussen en personenvervoer 100% all-electric • Trucks: 95,5% all-electric en 4,5% biodiesel
Landbouw	100% all-electric warmtepompen (warmte)	• 100% all-electric warmtepompen (warmte)	• 100% all-electric warmtepompen (warmte)
Industrie	100% all-electric (elektrische boiler)	• Voedsel en chemie 100% gasketel • Overige industrie 100% gas	• Voedsel en chemie 100% gasketel • Overige industrie 100% gas

Berenschot

Bijlage D.2: Quickscan-resultaten

Openbaar

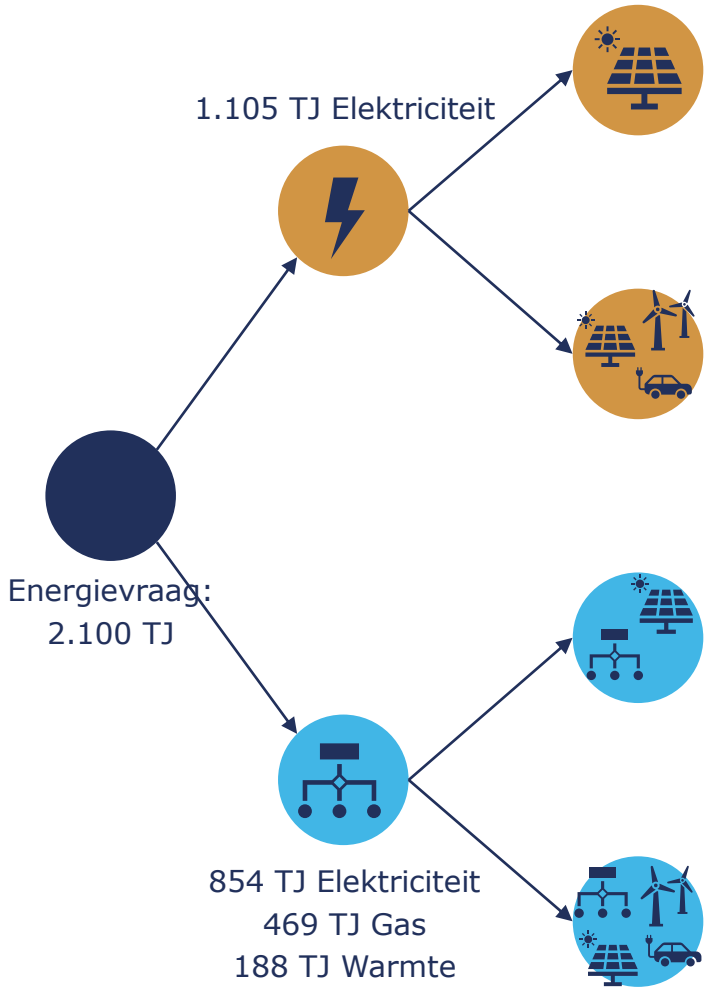
Het vermogen van zon in Ooststellingwerf varieert tussen de 51 en 323 MW

Energievraag per energievrager uit het ETM wordt ingevuld met warmtenetten, groen gas en zon/wind

Als we de schuifjes hebben ingesteld, kunnen we uit het ETM de energie per energiedrager aflezen. Vervolgens vullen we deze energievraag in. Warmte en gas worden ingevuld door warmtenetten en groen gas, zoals eerder beschreven. De elektriciteitsvraag wordt per SI op een andere manier ingevuld met zon en/of wind. De benodigde vermogens staan weergegeven in het figuur rechts.

Een aantal dingen vallen op:

- De energievraag neemt sterk af t.o.v. 2019. Dit komt met name doordat elektrificatie een forse efficiëntieverbetering met zich meebrengt.
- In SI 3 en 4 is de totale energievraag hoger dan in SI 1 en 2. Dit komt doordat er minder wordt geëlektrificeerd en er dus minder efficiëntieverbeteringen plaatsvinden.
- Het opgesteld vermogen van wind in combinatie met zon reduceert substantieel t.o.v. alleen zon.

SI1: Maximale netimpact
- 323 MW opgesteld vermogen zon[1]

SI2: Netbewuste invulling
- 65 MW curtailed vermogen zon[2]
  - 118 MW opgesteld vermogen zon
- 65 MW opgesteld vermogen wind[3]

SI3: Verminderd elektriciteitsverbruik
- 250 MW opgesteld vermogen zon
- 469 TJ groen gas[4]
- 188 TJ warmte[5]

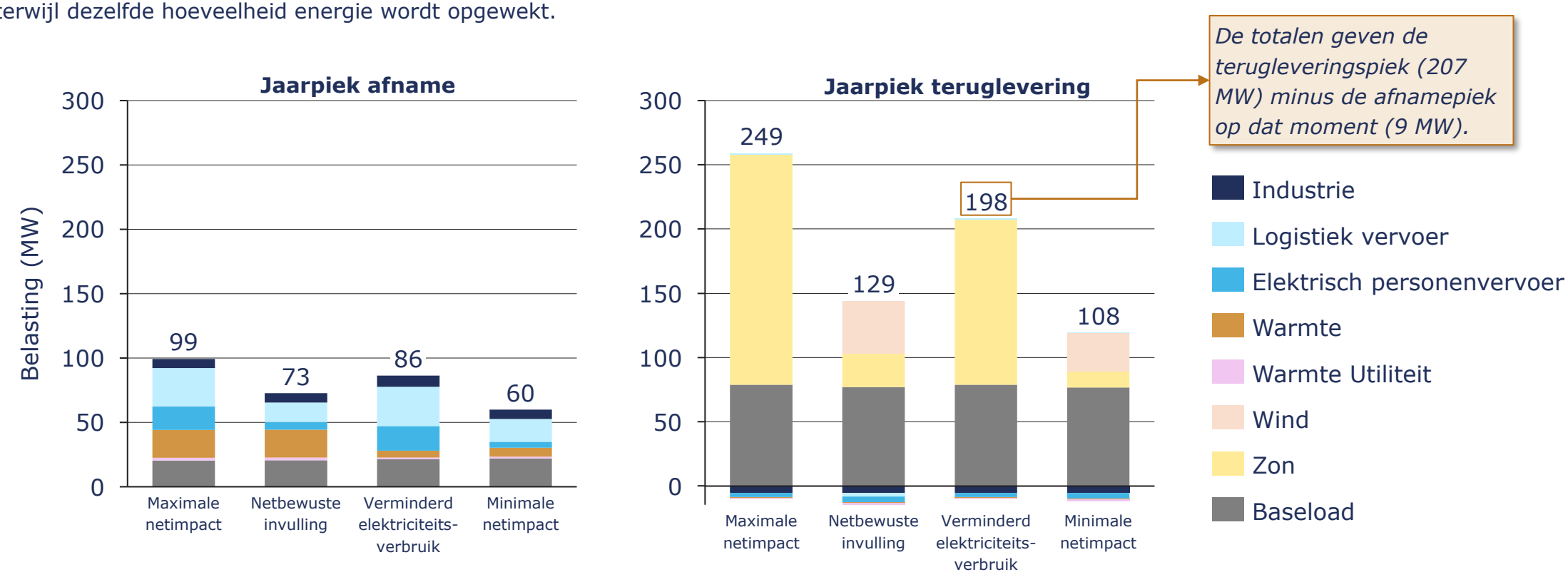
SI4: Minimale netimpact
- 51 MW curtailed vermogen zon
  - 91 MW opgesteld vermogen zon
- 51 MW opgesteld vermogen wind
- 469 TJ groen gas
- 188 TJ warmte

1) Op basis van 950 vollasturen. 1 MW opgesteld vermogen is gelijk aan ca. 1 ha zonneweides.
2) Op basis van 90% van opbrengsten bij 50% aftoppen
3) Op basis van 2.980 vollasturen. 5 MW opgesteld vermogen wind is gelijk aan ca. 1 windturbine.
4) Op basis van potentie biomassa van NEC (New Energy Coalition, Groen gas en haar bijdrage aan de Friese energietransitie, 2021)
5) Op basis van BAG data uit 2023 en TVW aangewezen mogelijkheden. Betreft aquathermie die via warmtepomp (elektriciteit) wordt opgewerkt naar MT-warmte

Een combinatie van zon en wind en het aftoppen van zon kan de impact op OS Oosterwolde halveren

De impact van de vier systeeminvullingen is doorgerekend op onderstationniveau. De volgende dingen vallen op:

- Inzet op het gebruik van warmte en groen gas kan zorgen voor een kleinere afname-piek: een reductie ca. 15%.
- Voornamelijk de impact van warmte kan gereduceerd worden (reductie van ca. 70%) door in te zetten op alternatieven voor elektrische warmtepompen, zoals hybride warmtepompen en warmtenetten.
- Door in te zetten op slim laden van personenvervoer en logistiek kan de afnamepiek met 26-30% worden gereduceerd.
- Een combinatie van zon en wind en het aftoppen van zon kan de impact van duurzame opwek op de elektriciteitsnetten ongeveer halveren, terwijl dezelfde hoeveelheid energie wordt opgewekt.

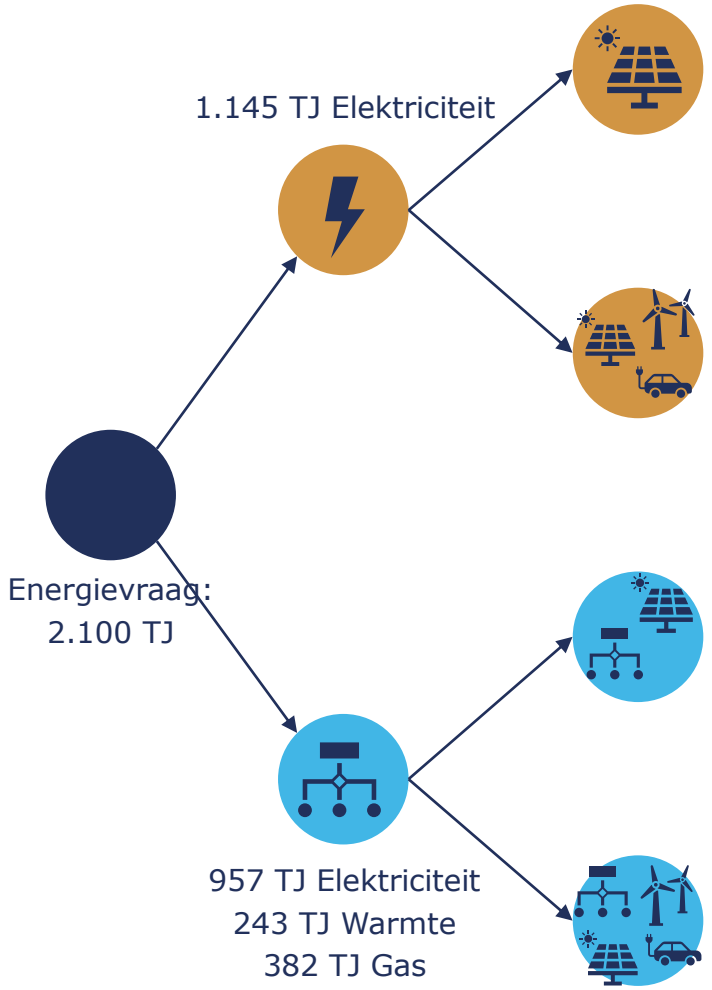
Het vermogen van zon in Weststellingwerf varieert tussen de 57 en 335 MW

Energievraag per energievrager uit het ETM wordt ingevuld met warmtenetten, groen gas en zon/wind

Als we de schuifjes hebben ingesteld, kunnen we uit het ETM de energie per energiedrager aflezen. Vervolgens vullen we deze energievraag in. Warmte en gas worden ingevuld door warmtenetten en groen gas, zoals eerder beschreven. De elektriciteitsvraag wordt per SI op een andere manier ingevuld met zon en/of wind. De benodigde vermogens staan weergegeven in de figuur rechts.

Een aantal dingen vallen op:

- De energievraag neemt sterk af t.o.v. huidige energievraag. Dit komt met name doordat elektrificatie een forse efficiëntieverbetering met zich meebrengt.
- In SI 3 en 4 is de totale energievraag hoger dan in SI 1 en 2. Dit komt doordat er minder wordt geëlektrificeerd en er dus minder efficiëntieverbeteringen plaatsvinden.
- Het opgesteld vermogen van wind in combinatie met zon reduceert substantieel t.o.v. alleen zon.

SI1: Maximale net-impact
- 335 MW opgesteld vermogen zon[1]

SI2: Netbewuste invulling
- 68 MW curtailed vermogen zon[2]
  - 122 MW opgesteld vermogen zon
- 68 MW opgesteld vermogen wind[3]

SI3: Verminderd elektriciteitsverbruik
- 280 MW opgesteld vermogen zon
- 382 TJ groen gas[4]
- 243 TJ Warmte[5]

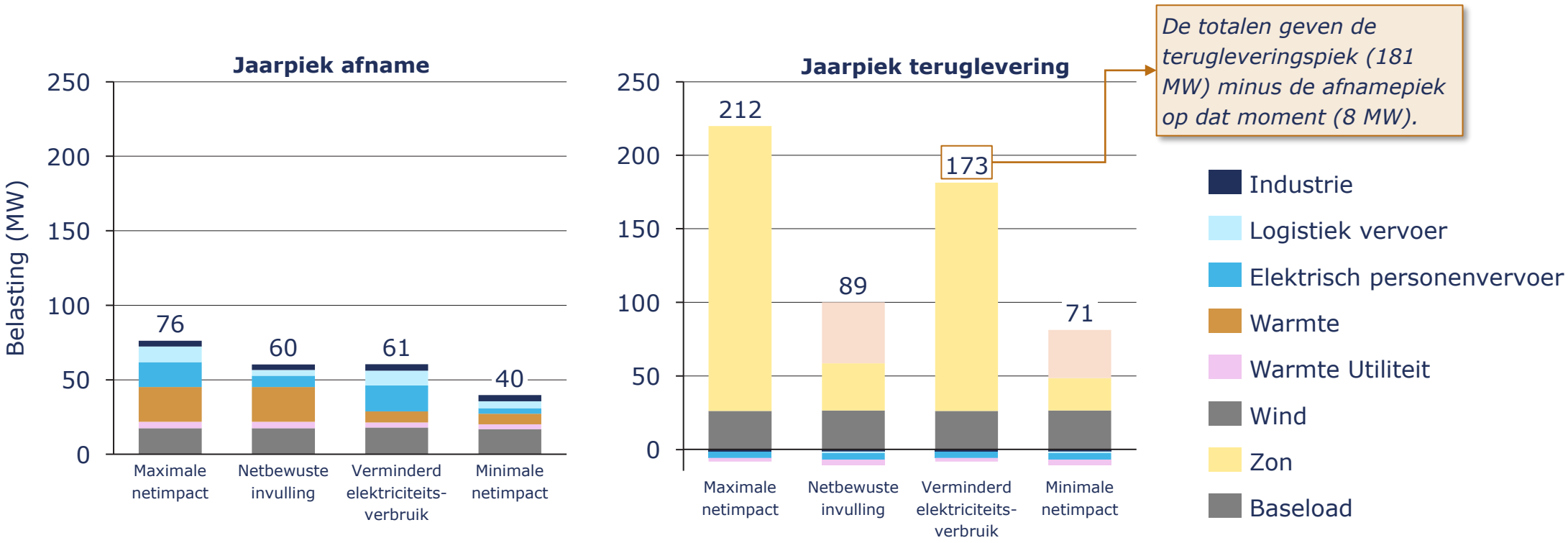
SI4: Minimale net-impact
- 57 MW curtailed vermogen zon
  - 102 MW opgesteld vermogen zon
- 57 MW opgesteld vermogen wind
- 382 TJ groen gas
- 243 TJ Warmte

1) Op basis van 950 vollasturen. 1 MW opgesteld vermogen is gelijk aan ca. 1 ha zonneweides.
2) Op basis van 90% van opbrengsten bij 50% aftoppen
3) Op basis van 2.980 vollasturen. 5 MW opgesteld vermogen wind is gelijk aan ca. 1 windturbine.
4) Op basis van potentie biomassa van NEC (New Energy Coalition, Groen gas en haar bijdrage aan de Friese energietransitie, 2021)
5) Op basis van BAG data uit 2023 en TVW aangewezen mogelijkheden. Betreft aquathermie die via warmtepomp (elektriciteit) wordt opgewerkt naar MT-warmte

Een combinatie van zon en wind en het aftoppen van zon kan de impact op OS Wolvega halveren

De impact van de vier systeeminvullingen is doorgerekend op onderstationniveau. De volgende dingen vallen op:

- Inzet op het gebruik van warmte en groen gas kan zorgen voor een kleinere afname-piek: een reductie ca. 20%.
- Voornamelijk de impact van warmte kan gereduceerd worden (reductie van ca. 70%) door in te zetten op alternatieven voor elektrische warmtepompen, zoals hybride warmtepompen en warmtenetten.
- Door in te zetten op slim laden van personenvervoer en logistiek kan de afnamepiek met 21-34% worden gereduceerd.
- Een combinatie van zon en wind en het aftoppen van zon kan de impact van duurzame opwek op de elektriciteitsnetten meer dan halveren, terwijl dezelfde hoeveelheid energie wordt opgewekt.

Berenschot

Bijlage D.3: Batterijanalyse aannames, uitgangspunten en input

Openbaar

Het batterijmodel werkt met vier stappen

1. **Data inladen en grens stellen**
   Een jaarprofiel, op basis van kwartierwaarden wordt ingeladen in het model en een grens wordt ingesteld waar het jaarprofiel niet boven mag komen. In het voorbeeld een woonwijk die niet boven de 140 kW mag komen (zie volgende slide).
2. **Piek-analyse**
   Elke piek die boven de grens uitkomt wordt individueel geanalyseerd. De grootste oppervlakte van de piek en de hoogste piek worden opgeslagen. In het voorbeeld is de hoogste piek 82 kW en is de grootste piek 262 kWh.
3. **Batterij-simulatie**
   Een jaarlijkse simulatie wordt uitgevoerd waarbij de batterij altijd zo vol of leeg mogelijk wordt gehouden, afhankelijk van leverings- of terugleveringsproblemen. Wanneer de vraag de gestelde grens overschrijdt, laadt of ontlaadt de batterij om dit te compenseren, met een energieverlies van 15% door op- en ontladen.[1,2] De piekwaarden dienen als startpunt, en indien nodig wordt de batterijcapaciteit aangepast.
4. **Kostenbepaling**
   Voor de prijsbepaling worden twee kostenfactoren gebruikt: Cpow ($ 250/kW) voor vermogensomzetting en Ccap ($ 300/kWh) voor energieopslag.[3] De goedkoopste optie wordt gekozen en resulteert in een nieuw, aangepast profiel. Kosten zijn op pagina 35-38 afgerond en zijn daardoor slechts indicatief.

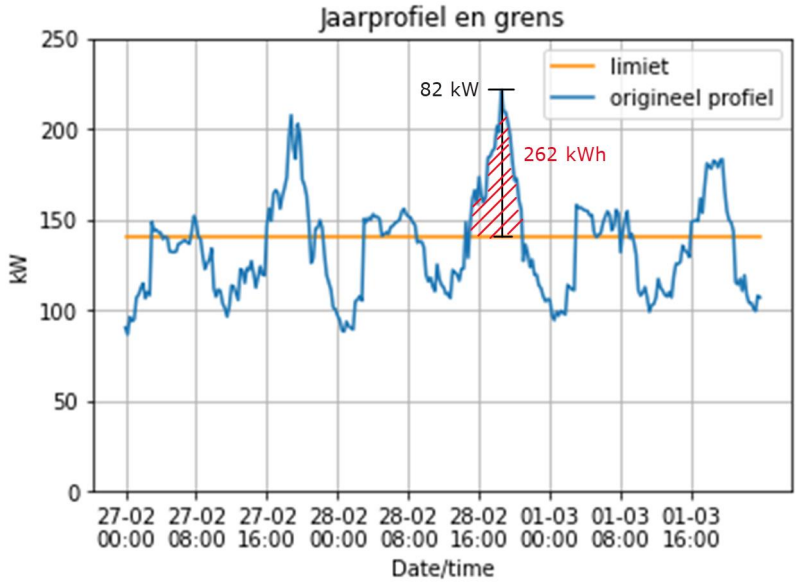
1) Pimm, A. J., Cockerill, T. T., & Taylor, P. G. (2018). The potential for peak shaving on low voltage distribution networks using electricity storage. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352152X17305601?fr=RR-2&ref=pdf_download&rr=8952e6cd19de6721
2) Cole, W., Frazier, A. W., & Augustine, C. (2021). Cost projections for utility-scale battery storage: 2021 update. https://www.osti.gov/biblio/1786976
3) Rodrigues, D. L., Ye, X., Xia, X., & Zhu, B. (2020). Battery energy storage sizing optimisation for different ownership structures in a peer-to-peer energy sharing community. Rodrigues_Battery_2020.pdf (up.ac.za)

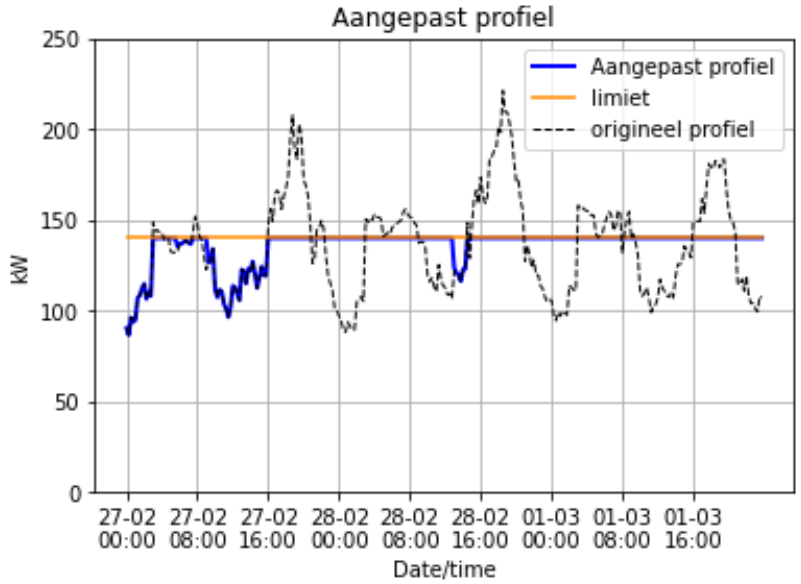
Het model doet aannames om zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid te komen

Overige uitgangspunten

Het model werkt met de effectieve capaciteit en houdt geen rekening met het feit dat batterijen doorgaans tussen de 10% en 95% geladen worden. Hiervoor moet rekening worden gehouden met extra capaciteit in de werkelijkheid.[1]

Batterijen verliezen capaciteit door ouderdom en gebruik. Als de batterij nog 80% van de originele capaciteit over heeft wordt dit doorgaans als de *end of life* van de batterij gezien.[1] De levensduur wordt doorgaans op grofweg 15 jaar geschat. Om het de volle 15 jaar vol te houden op de gewenste capaciteit moet nogmaals een extra 20% aangenomen worden. Op pagina 35-38 is rekening gehouden met een additioneel benodigde capaciteit van ca 50%.

1) Mulleriyawage, U. G. K., & Shen, W. X. (2020). Optimally sizing of battery energy storage capacity by operational optimization of residential PV-Battery systems: An Australian household case study Optimally sizing of battery energy storage capacity by operational optimization of residential PV-Battery systems: An Australian household case study - ScienceDirect

Berenschot

Bijlage D.4: Batterijanalyse-resultaten

BIJLAGE D4: BATTERIJANALYSE RESULTATEN - OOSTSTELLINGWERF

Benodigde batterij varieert in Ooststellingwerf van 0-73 MW

Voor de verschillende systeeminvullingen is voor zowel levering als teruglevering de grootte van de batterij berekend, die nodig is om onder de limiet voor levering en teruglevering te blijven.[1] Voor OS Oosterwolde is deze limiet 88 MW voor levering en 176 MW voor teruglevering. Voor teruglevering is in SI 1 de grootste batterij nodig, wat logisch is in de systeeminvulling die zorgt voor maximale impact. Daarentegen is bij SI 4, minimale netimpact, geen batterij nodig om onder de limiet te blijven.

OS Oosterwolde		Vermogen batterij	Capaciteit batterij	Kosten batterij (dollar)	Tijd overschrijden limiet
SI1 *Maximale netimpact*	Levering	11,2 MW	24,3 MWh	10,1 miljoen	26,25 uur
	Teruglevering	72,8 MW	416,5 MWh	143,2 miljoen	361,25 uur
SI2 *Netbewuste invulling*	Levering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Teruglevering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
SI3 *Verminderd elektriciteitsverbruik*	Levering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Teruglevering	24,2 MW	98,9 MWh	35,7 miljoen	97,75 uur
SI4 *Minimale netimpact*	Levering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Teruglevering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

1) Disclaimer bij de getallen:
- Resultaten zijn bedoeld voor indicatieve grootte van de batterij.
- De analyse is gedaan aan de hand van prognoseprofielen, met alle aannames van dien.
- Profielen kunnen anders worden in de realiteit, wat invloed heeft op het formaat batterij en de inzettijd.
- Om kosten te drukken kan gehandeld worden op onbalansmarkten. Zonder goede afstemming met netbeheerder kan dit echter ook nadelige effecten hebben op de E-infra.

Benodigde batterij varieert in Weststellingwerf van 1-129 MW

Voor de verschillende systeeminvullingen is voor zowel levering als teruglevering de grootte van de batterij berekend, die nodig is om onder de limiet voor levering en teruglevering te blijven.[1] Voor OS Wolvega is deze limiet 55 MW voor levering en 82,5 MW voor teruglevering. Voor teruglevering is in SI 1 de grootste batterij nodig, wat logisch is in de systeeminvulling die zorgt voor maximale impact. Ook voor teruglevering in SI 3 is een flinke batterij nodig. Daarentegen is bij SI 4, minimale netimpact, geen batterij nodig voor teruglevering om onder de limiet te blijven. Wel is er nog een kleine batterij nodig voor levering.

OS Wolvega		Vermogen batterij	Capaciteit batterij	Kosten batterij (dollar)	Tijd overschrijden limiet
SI1; *Maximale netimpact*	Levering	21,1 MW	99,4 MWh	35,1 miljoen	229,5 uur
	Teruglevering	128,8 MW	982,6 MWh	327,0 miljoen	1165,5 uur
SI2; *Netbewuste invulling*	Levering	NA[2]	NA	NA	NA
	Teruglevering	NA	NA	NA	NA
SI3; *Verminderd elektriciteitsverbruik*	Levering	3,1 MW	2,4 MWh	1,5 miljoen	9,75 uur
	Teruglevering	91,4 MW	651,1 MWh	218,2 miljoen	911 uur
SI4; *Minimale netimpact*	Levering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Teruglevering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

1) Disclaimer bij de getallen:
- Resultaten zijn bedoeld voor indicatieve grootte van de batterij.
- De analyse is gedaan aan de hand van prognoseprofielen, met alle aannames van dien.
- Profielen kunnen anders worden in de realiteit, wat invloed heeft op het formaat batterij en de inzettijd.
- Om kosten te drukken kan gehandeld worden op onbalansmarkten. Zonder goede afstemming met netbeheerder kan dit echter ook nadelige effecten hebben op de E-infra.

2) Data is in laat stadia gewijzigd. Modeldoorrekening niet meer mogelijk. Geen nieuwe gegevens beschickbaar.

Berenschot

Bijlage E: Het doorlopen traject

Openbaar

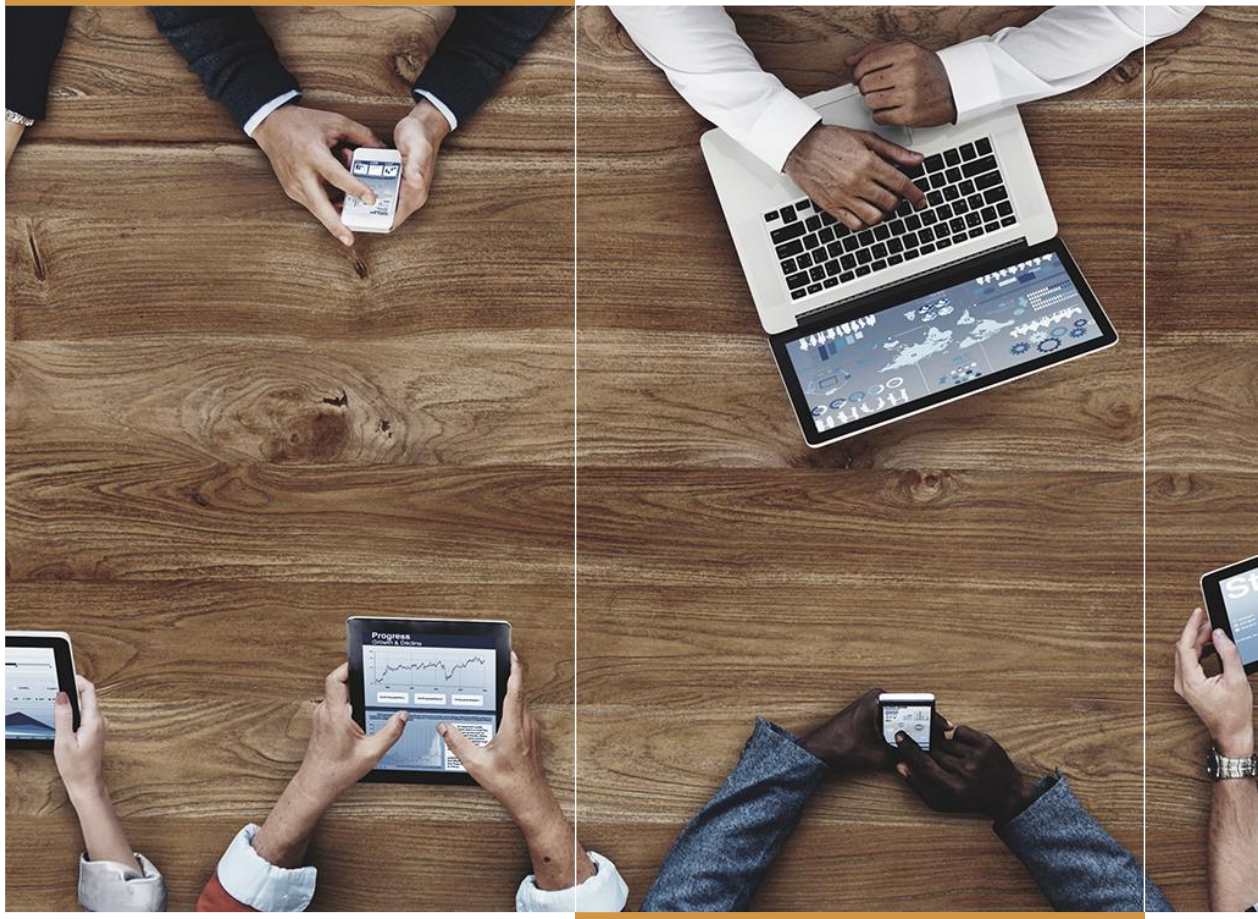
Aanbevelingen voor herhaling van het proces

Houd elkaar op de hoogte bij ontwikkelingen in de energietransitie

Gedurende dit traject is vastgesteld welke informatie vanuit de gemeenten belangrijk is voor Liander om een betere inschatting van de toekomstige belasting van het net te maken. Aangezien de ontwikkelingen in de energietransitie razendsnel gaan is het aan te raden om frequent contact te hebben en elkaar goed op de hoogte te houden van zowel procesmatige ontwikkelingen (nieuwe personen met nieuwe verantwoordelijkheden op nieuwe plekken) als inhoudelijke ontwikkelingen (welke plannen zijn erbijgekomen of juist afgevallen, welke ontwikkelingen zien we door het land heen). De afgestemde sjablonen die in dit traject gebruikt zijn, kunnen een makkelijke en gestandaardiseerde manier bieden om wijzigingen/nieuwe plannen door te geven.

Herhaling van het proces

Om na enige tijd weer een volledige actualisatie te maken, kan het proces uit dit traject herhaald worden. Stel hiervoor een projecttrekker en projectverantwoordelijke aan bij Liander en de gemeenten. Zorg dat de juiste personen worden betrokken, dat vergaderingen vroegtijdig worden belegd, en doorloop de cyclus die hierna wordt beschreven.

Proces regioanalyse in vijf stappen

Proces energiesysteemstudie

Voor de regioanalyse in Ooststellingwerf en Weststellingwerf is een iteratief proces ingezet door Berenschot in samenwerking met Liander en de twee gemeenten. Eén van de doelen van de regioanalyse is om ervoor te zorgen dat Liander over de meest actuele informatie beschikt, om daarop hun investeringsplannen te kunnen baseren. Ook geeft dit proces de mogelijkheid aan de gemeenten om een 'kijkje in de keuken' te nemen bij Liander. Zodoende wordt de samenwerking bevorderd en kan zo goed mogelijk geanticipeerd worden op de snelle ontwikkelingen binnen de energietransitie.

Waarom een iteratief proces?

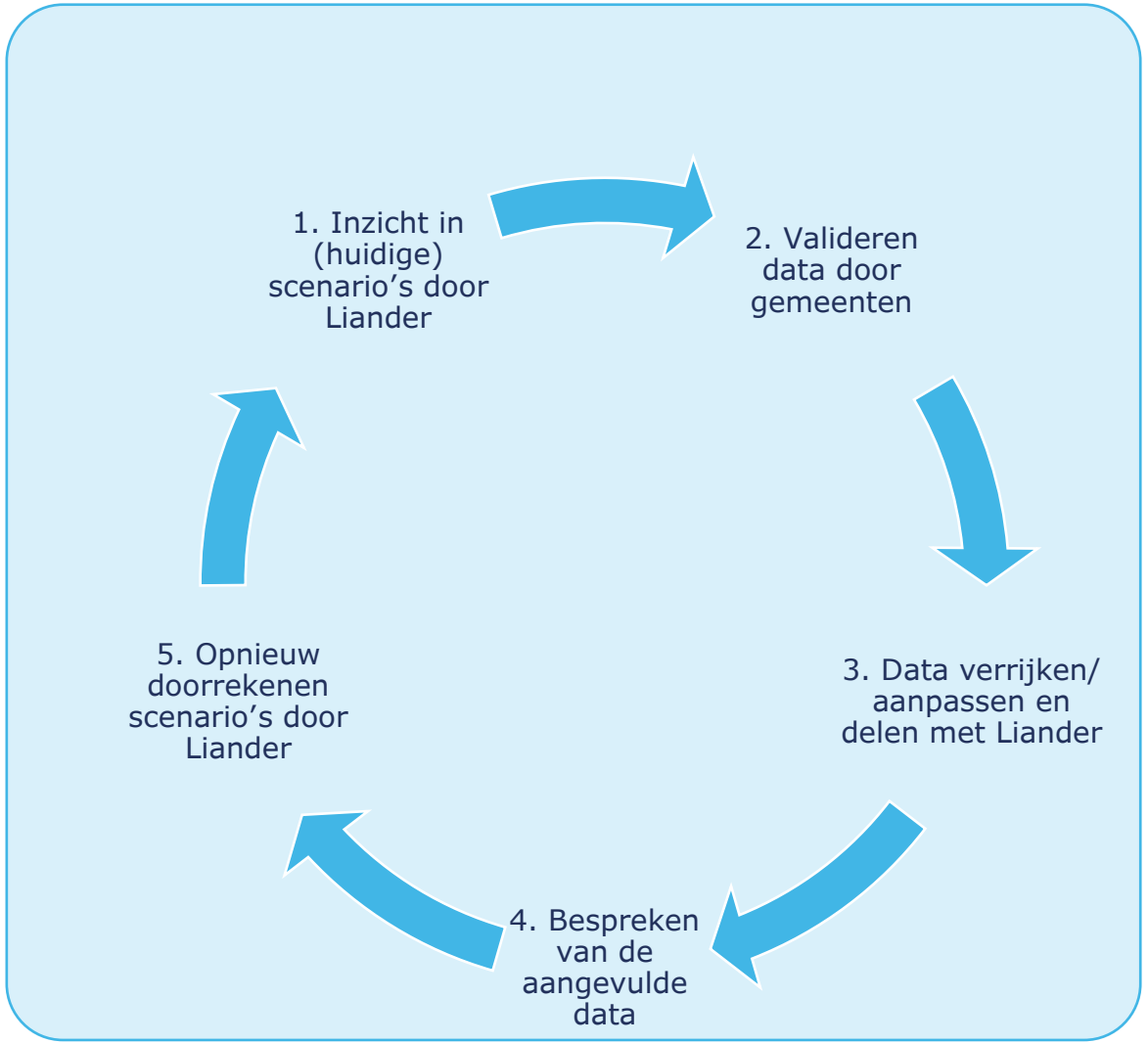
De energietransitie vraagt om enorme aanpassingen in ons energiesysteem binnen relatief korte tijd. Plannen wijzigen snel, evenals ambities die door aanscherpingen van Nederlandse en Europese doelstellingen steeds hoger worden. Daarnaast volgen ontwikkelingen elkaar snel op, waardoor inzichten snel achterhaald zijn. Het is hierdoor niet mogelijk om één blauwdruk (één enkel plan) te maken van hoe het energiesysteem er over een aantal jaren uit zou moeten zien.
Planvorming vindt daarom op een dynamische manier plaats. Dit wil zeggen dat plannen worden aangepast door voortschrijdend inzicht of in sommige gevallen compleet worden herzien. Aangezien Liander, de gemeenten en diverse andere betrokken partijen aan plannen werken en ambities stellen die in de loop der jaren aangepast worden, is het essentieel om de inhoud hiervan met elkaar te delen. Hierdoor ontstaat een gemeenschappelijke kennisbasis, waarvanuit samengewerkt wordt aan het energiesysteem. Desondanks zullen aannames noodzakelijk blijven om een compleet overzicht te creëren.
Door een iteratief proces wordt een gemeenschappelijke kennisbasis gewaarborgd en komen Liander en de gemeenten nader tot elkaar. Dit bevordert de openheid en voorkomt onduidelijkheid over de situatie ten aanzien van de energie-infrastructuur in Ooststellingwerf en Weststellingwerf. Vanuit deze samenwerking wordt getracht de problematiek rondom netschaarste en groengas-invoedbeperkingen te minimaliseren en bij voorkeur zo spoedig mogelijk te verhelpen.

Proces regioanalyse in vijf stappen

De vijf stappen

Het proces voor de regioanalyse in Ooststellingwerf en Weststellingwerf bestaat uit vijf stappen. Dit zijn:

1. **Inzicht in (huidige) scenario's door Liander**. In deze stap laat Liander door middel van een presentatie zien welke gegevens per segment in de (huidige) scenariomodellering zijn meegenomen. Liander koppelt hier dus terug welke plannen er bij hen bekend zijn.
2. **Valideren van data gebruikt voor scenario's door gemeenten**. In deze stap toetsen de gemeenten de data van Liander op basis van gemeentelijke plannen en ambities.
3. **Data verrijken/aanpassen**. In deze stap worden de gegevens van Liander uit stap 2 indien nodig door de gemeenten geactualiseerd, verrijkt of aangepast, zodat Liander een compleet beeld heeft van wat er op gemeentelijk niveau aan ontwikkelingen te verwachten is.
4. **Bespreken van de aangevulde data.** De gemeente geeft toelichting op stap 3, zodat duidelijk is waarom actualisatie, verrijking of aanpassing heeft plaatsgevonden.
5. **Opnieuw doorrekenen van scenario's door Liander.** Liander bepaalt of een nieuwe doorrekening wenselijk is, of dat een kwalitatieve duiding van de aangevulde data uit stap 4 volstaat. Indien een nieuwe doorrekening wordt uitgevoerd, zal Liander nieuwe scenario's presenteren en duiden, die vervolgens met de gemeenten worden besproken.

Stap 1. Inzicht in de (huidige) scenario’s van Liander

Proces

In stap 1 laat Liander door middel van een of meerdere presentaties/werksessies zien welke data per segment in de (huidige) scenariomodellering zijn meegenomen. De procestrekker initieert dit. Het aantal presentaties/werksessies is afhankelijk van het detailniveau van de data en het aantal segmenten dat besproken wordt. De segmenten zijn:

- **Gebouwde omgeving**: ontwikkelingen nieuwbouwwoningen, warmteoplossingen bestaande bouw en verduurzaming utiliteiten.
- **Mobiliteit**: laadpalen, elektrische personenauto’s, elektrische bestelauto’s/trucks.
- **Industrie**: bedrijventerreinen en verduurzaming industrie.
- **Opwek:** zon-pv op land, zon-pv op daken grootschalig, zon-pv op daken kleinschalig, wind indien beleid verandert.

In de modellering van Liander worden meer segmenten meegenomen dan hierboven benoemd zijn. Niet alle segmenten zijn onderzocht bij het doorlopen van het proces, omdat deze segmenten op dit moment weinig relevant zijn.
Liander gebruikt een combinatie van drie systemen waarop investeringsplannen worden gebaseerd. Gegevens uit deze systemen worden gecombineerd en ontdubbeld per segment, en vervolgens gedeeld met de gemeenten. De procestrekker coördineert dit. Hierbij wordt alleen gebruikt gemaakt van de data uit inzicht in omgeving en de scenario’s.
Liander presenteert gedurende de eerste stap ook de bij hen bekende plannen voor **groengas-invoeding**.

Scenario’s op basis van drie systemen

1

Klantgegevens

Wie? Liander
Wat? Huidige belasting

2

Inzicht in omgeving

Wie? Liander samen met stakeholders
Wat? Bekende aanvragen, plannen en ambities

3

Scenario’s

Wie? Liander samen met stakeholders
Wat? Scenario's toekomstige aanvraag op basis van data

Stap 2. Valideren van data gebruikt voor scenario's door gemeenten

Proces

In stap 2 toetsen de gemeenten de data van Liander op basis van gemeentelijke plannen en ambities. Data uit de systemen van Liander worden klaargezet door de betrokken personen van Liander en vervolgens gedeeld met de procestrekker. De procestrekker stuurt de data toe aan de relevante personen van de gemeenten per segment. De gegevens moeten op een aantal componenten getoetst worden. Dit zijn:

- **Aantal/hoeveelheid/volume.** Komt het aantal/de hoeveelheid/het volume dat genoemd wordt in de data van Liander overeen met de gemeentelijke plannen/ambities en/of plannen die bij de gemeente bekend zijn? Bijvoorbeeld het aantal woningen of hoeveelheid warmtepompen.
- **Geografische component.** Klopt de genoemde buurtcode/PC4/PC6/et cetera? Bijvoorbeeld het aantal woningen of hoeveelheid warmtepompen in buurt X.
- **Tijdsfasering.** Komt het genoemde jaartal van realisatie overeen met de gemeentelijke plannen/ambities en/of plannen die bij de gemeente bekend zijn? Bijvoorbeeld het aantal nieuwbouwwoningen in jaar Y.

Stap 3. Data verrijken/aanpassen

Proces

In stap 3 worden de gegevens van Liander uit stap 2 indien nodig door de gemeenten geactualiseerd, verrijkt of aangepast zodat Liander een compleet beeld heeft van wat er op gemeentelijk niveau aan ontwikkelingen te verwachten is. De keuze hiervoor is afhankelijk van de uitkomst van stap 2.
Het verrijken van de data is een samenwerking tussen de gemeenten en Liander waarbij de procestrekker een coördinerende rol heeft. Vanuit de validatie van stap 2 zijn data beschikbaar die via de procestrekker bij Liander terechtkomen. De data zullen niet altijd direct in de systemen van Liander verwerkt kunnen worden vanwege afwijkende data-extensies, eenheden, verkeerde interpretatie, etc. De procestrekker moet ervoor zorgen dat de data zodanig aan Liander wordt aangeleverd dat Liander de data goed interpreteert en het mogelijk is om de data in te voeren in de systemen.
Liander moet gedurende stap 3 duidelijk aangeven of de aangeleverde data compleet zijn en of de kwaliteit voldoende is.

Gebruikte data voor verrijken/corrigeren

- **Gebouwde omgeving:**
  - ontwikkelingen nieuwbouwwoningen -> Woningbouwprogramma 2022-2032 Ooststellingwerf & Planlijst Weststellingwerf
  - warmteoplossingen bestaande bouw -> concretere uitwerking van de transitievisie warmte van de gemeenten.
- **Mobiliteit:**
  - laadpalen -> data ElaadNL
  - elektrische personenauto’s -> data ElaadNL
  - elektrische bestelauto’s/Trucks -> data ElaadNL
  - toekomstig kan hier mogelijk aan worden toegevoegd:
    - de Laadvisies van de gemeenten
    - uitkomsten van rondgang langs bedrijventerreinen
- **Industrie:**
  - bedrijventerreinen -> expertise gemeenten
  - verduurzaming industrie -> gesprekken worden gevoerd vanuit Liander
  - verduurzaming utiliteiten -> expertise gemeenten
- **Opwek:**
  - zon-pv op land -> expertise gemeenten
  - zon-pv op daken grootschalig -> niet verrijkt/aangepast
  - zon-pv op daken kleinschalig -> niet verrijkt/aangepast
  - wind -> expertise gemeenten
  - Groengas-invoeding -> expertise gemeenten

Stap 4. Bespreken van de aangevulde data

Proces

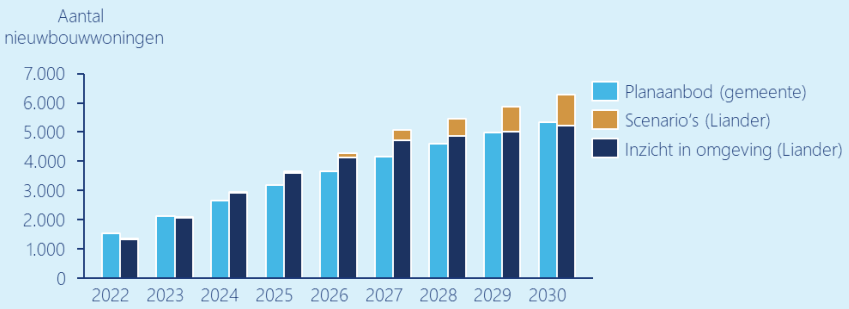
In stap 4 geven de gemeenten toelichting op stap 3, zodat duidelijk is waarom actualisatie, verrijking of aanpassing heeft plaatsgevonden. Er vindt een werksessie plaats nadat de gemeenten de data verrijkt/aangepast hebben. Tijdens de werksessie wordt besproken hoe de data aangepast zijn. De componenten uit stap 2 (aantal/hoeveelheid/volume, geografische component en tijdsfasering) dienen als leidraad tijdens de werksessie. Hiervoor worden de data op meerdere manieren uiteengezet. Dit zijn:

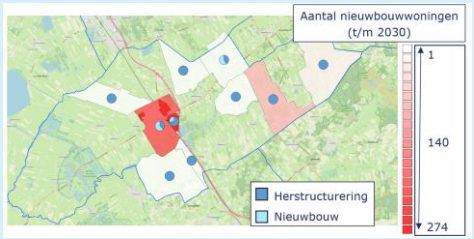
- Totalen op gemeenteniveau.
- Tijdsfasering (aanwezig in totalen op gemeenteniveau en/of GIS-kaarten en de complete dataset).
- Eventueel kunnen ook de complete datasets per segment worden besproken. De complete datasets per segment zijn echter vaak zo omvangrijk dat enige aggregatie gewenst is om een discussie te kunnen voeren tijdens de werksessie.

Aan deze werksessie nemen alle betrokken personen van de gemeente en Liander deel. In deze werksessie wordt besproken welke data niet actueel of valide zijn en waarom deze aangepast moeten worden. De procestrekker leidt de werksessie.

Leidraad werksessie

1 Totalen op gemeenteniveau

2 Geografische component

3 Tijdsfasering

4 Complete dataset

Dorp	Locatie	Post code	Totaal aantal woningen	Programma reservering	Type	Binnen-/ buiten stedelijk	Regulier / Taskforce	Woningtype	Segment	Initiatief neme	Status
Appelscha											
Appelscha	Grote Leijen 71A t/m 71D	8426JE	n.b.	4	Inbreiding	Binnen	Taskforce	Onbekend	Onbekend	Particulier	Onbekend
Appelscha	Vaart ZZ 35C/36	8426AD	24	24	Transformatie	Binnen	Taskforce	Appartement	Mix	Particulier	Hard
Appelscha	Boslaan (Flexwoningen)	8426EH	28	28	Uitbreiding	Buiten	Taskforce	Rijwoning	Sociale huur	Actium	Hard
Appelscha	Compagnonswijk	8426HA	8	8	Uitbreiding	Buiten	Taskforce	Vrijstaand	Koop	Particulier	Zacht
Appelscha	Compagnonswijk	8426HA	4	4	Uitbreiding	Buiten	Taskforce	Appartement	Koop	Particulier	Zacht
Appelscha	Plan Sijperda (winkelcentrum)	8426AE	7	7	Inbreiding	Binnen	Taskforce	Appartement	Sociale huur	Particulier	Hard
Appelscha	Appelscha-noord	8426AS	n.b.	50	Uitbreiding	Buiten	Taskforce	Mix	Mix	Gemeente	Voornemen

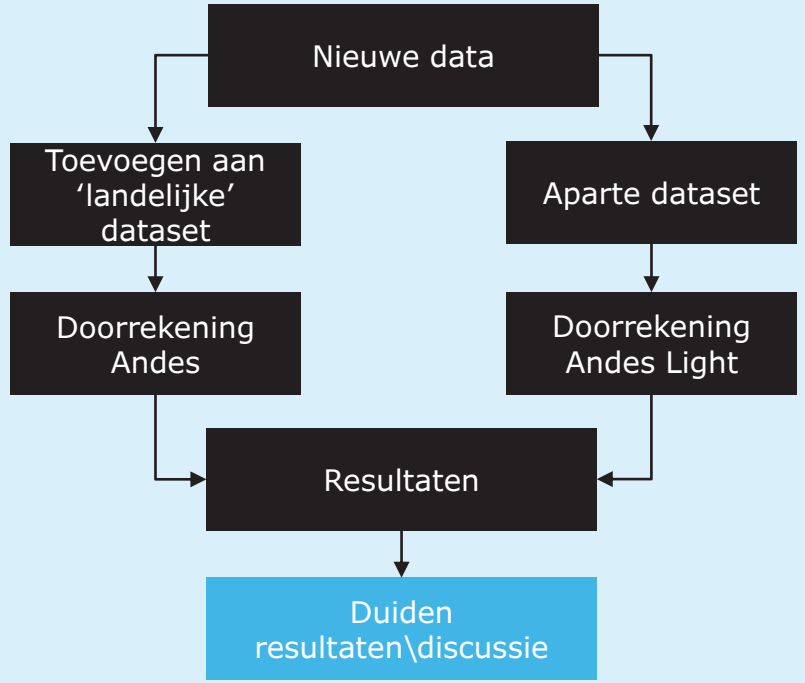
Stap 5. Opnieuw doorrekening van scenario's door Liander

Proces

In stap 5 bepaalt Liander of een nieuwe doorrekening wenselijk is, of dat een kwalitatieve duiding van de aangevulde data uit stap 4 volstaat. Indien een nieuwe doorrekening wordt uitgevoerd, zal Liander nieuwe scenario's presenteren en duiden, die vervolgens met de gemeenten worden besproken.
Een doorrekening met nieuwe data wordt uitgevoerd in Andes door data in de landelijke dataset te wijzingen (indien mogelijk) of in Andes Light. Indien gebruik wordt gemaakt van Andes, wordt dit meegenomen bij het bepalen van de belastingprognoses van assets (bijvoorbeeld een onderstation). Wanneer gebruik wordt gemaakt van Andes Light (altijd mogelijk, maar minder accuraat) wordt een subanalyse gedaan, waarmee de impact van bepaalde ontwikkelingen onderzocht wordt. Deze data worden niet meegenomen bij het bepalen van de belastingprognoses van assets (bijvoorbeeld een onderstation). De impact van een Andes Light-doorrekening moet daarom kwalitatief geduid worden.
De resultaten van de nieuwe doorrekening bieden nieuwe inzichten die geduid moeten worden en waarover vervolgens een discussie gevoerd kan worden over onder andere:

- de snelheid van de energietransitie, ontwikkeling per sector en impact daarvan op de energie-infrastructuren.
- het verhelpen van bestaande knelpunten, het optreden van nieuwe knelpunten en mogelijke oplossingen hiervoor.

Voorbeeld doorrekening Liander

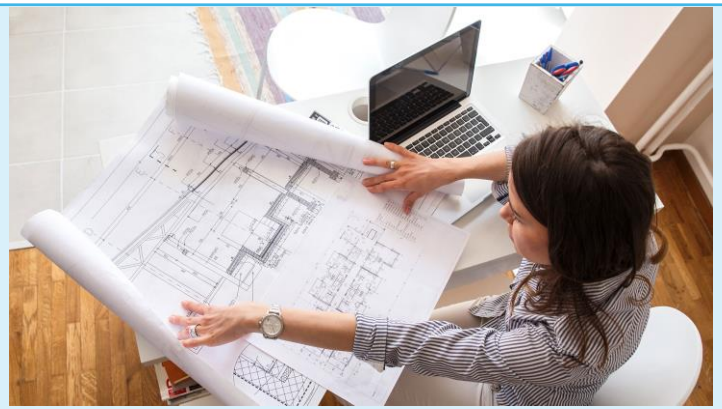

Communicatie in geval van een knelpunt is belangrijk en kan twee doelen dienen

Duidelijkheid verschaffen over situatie

- Reden van het knelpunt
- Duur van het knelpunt
- Manier waarop het wordt opgelost
- Reden van termijn waarop het wordt opgelost
- Bottleneck inzichtelijk maken en kijken of daar versnelling mogelijk is
- Inventariseren/uitvoeren tijdelijke oplossingen of alternatieven

Urgentie creëren voor concretiseren plannen

- Doorlooptijd aanleg infrastructuur kan lang zijn.
- Bedrijven maken investeringsbeslissing vaak over een kortere termijn dan de doorlooptijd van een onderstation.
- Realisatie van gemeentelijke ambitie loopt gevaar wanneer infrastructuur niet tijdig op de juiste locatie aanwezig kan zijn.
- Vooruit plannen (> 4 jaar) in deze versnellende fase van de energietransitie is noodzakelijk.

Berenschot

CO2-routekaart Ooststellingwerf

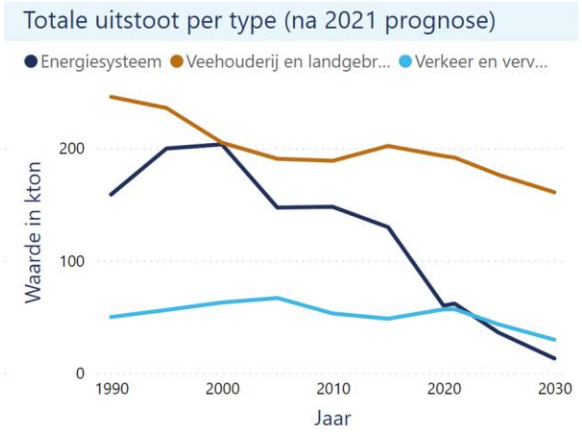
Ambitie energieneutraal en meegenomen lokaal beleid

18-09-2024

Deze rapportage is opgesteld in opdracht van de gemeente Ooststellingwerf door J.Schellekens. Voor vragen neem aub contact op via: j.schellekens@berenschot.nl of kijk op https://www.berenschot.nl/energie/regionale-energiestrategie-res/regionale-co2-routekaart

Regionale CO2-Routekaart – Ambitie Ooststellingwerf energieneutraal en meegenomen lokaal beleid

Ambitie: Energieneutraal in 2030
De gemeente Ooststellingwerf heeft als ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat alle emissies vanuit het energiesysteem (donkerblauwe lijn) en vanuit verkeer en vervoer (lichtblauwe lijn) netto nul dienen te zijn. Uitstoot die nog wel plaatsvindt kan door negatieve emissies worden gecompenseerd. De emissies vanuit de veehouderij en landgebruik (oranje lijn) blijven buiten beschouwing.

Lokale (beleids)inspanningen dragen bij aan ambitie energieneutraal 2030
Om de ambitie energieneutraal te behalen stelt het 'Uitvoeringsplan energietransitie Ooststellingwerf' additionele maatregelen voor, deze maatregelen komen bovenop de inzet die volgt vanuit het landelijke beleid en lopende inspanningen. Het Uitvoeringsplan energietransitie is door de gemeente in overleg met de gemeenteraad opgesteld. In dit programma staan maatregelen gericht op het verduurzamen van de mobiliteit, meer duurzame elektriciteits- en meer groen gas opwek. De bijdrage van deze maatregelen is meegenomen in de prognose voor 2030. Zie voor toelichting over de meegenomen maatregelen en hun bijdrage de tabel aan de rechterkant.

Conclusie: ambitie door extra beleidsinspanningen en inzet op negatieve emissies haalbaar
- De uitstoot van het energiesysteem en verkeer- en vervoer neemt mede door deze maatregelen af tot netto zo'n 42 kton CO2.
- De uitstoot vanuit landgebruik en veehouderij bedragen netto nog zo'n 161 kton CO2, deze emissies zijn echter zoals vermeld niet relevant voor de ambitie energieneutraal.
- De resterende uitstoot kan gecompenseerd worden door het planten van bomen. Uitgaande van 1 kton absorptie per 1.000 bomen en 2.000 bomen per hectare is een oppervlak van 21 hectare nieuw bos nodig om de resterende uitstoot in het energiesysteem tot netto nul te compenseren.

Toelichting analyse lokale ontwikkelingen
Voor het bepalen van lokale ontwikkelingen is gekeken naar de plannen in de Uitvoeringsagenda energietransitie en de Regioanalyse Ooststellingwerf en Weststellingwerf. De tabel aan de rechterkant is een korte samenvatting van de meegenomen maatregelen. Het gaat hierbij om lokale projecten en ontwikkelingen die aanvullend zijn om de 'basis-dataset'. Het betreft dus geen uitputtende lijst van alle gemeentelijke bijdragen aan de klimaatopgave. De tabel op pagina 22 geeft weer welk deel van de verwachte reductie autonoom en welk deel door lokaal beleid komt.

Sector	Toelichting additioneel lokaal beleid, 2021-2030
Elektriciteit	De verwachte opwek uit grootschalige duurzame opwek bedraagt in 2030 128 GWh. De verwachte opwek zon op dak kleinschalig bedraagt in 2030 24 GWh. De verwachte opwek vanuit duurzame warmte bedraagt in 2030 105 GWh, dit is inclusief de nieuwe vergunningsaanvragen voor de productie van groen gas (additioneel 14 miljoen m3/jaar). We nemen aan dat voor 60% van de projecten die in de vergunning fase zitten geldt dat ze daadwerkelijk gerealiseerd worden.
Gebouwde omgeving	De gemeente is actief met verschillende partners woningen aan het verduurzamen. Tevens wordt er ingezet op een grote productie van groen gas. Het geproduceerde volume groen gas wordt (administratief) ingezet om het aardgasverbruik in de gemeente mee te vervangen. Deze reductie wordt in de analyse aan de gebouwde omgeving toegekend, in de praktijk wordt het geproduceerde groen gas in allerlei sectoren/processen gebruikt.
Industrie	Nieuwe bedrijventerreinen (en woningen) zorgen voor toename van de uitstoot. In Ooststellingwerf is een toename van 30 hectare voorzien tussen nu en 2035, wat zorgt voor een toename van 15 MW aan energievraag.
Mobiliteit	De gemeente neemt diverse additionele maatregelen die zorgen voor minder uitstoot in de mobiliteitssector, zoals prioritering voetganger en fiets, het bevorderen van autodelen en deelmobiliteit en het plaatsen van laadpalen. Hierdoor wordt er ten opzichte van het 'basis-pad' nog 6 kton CO_2 gereduceerd. Door dit diverse pakket aan maatregelen, is de kans op het behalen van de ambitie voor 30 kton restemissies groot. Reductie treedt met name op bij de uitstoot van licht wegverkeer in de gebouwde kom en op buitenwegen.
Landbouw	Het Uitvoeringsdocument heeft landbouw (met uitzondering van emissies vanwege verwarming) niet in scope. We merken op dat de productie van groen gas mogelijk ook invloed heeft op de methaan en lachgas emissies. De mate waarin dit effect optreedt is nog onduidelijk en geconsulteerde experts op dit thema verschillen van mening of en zo ja hoe dit juist te berekenen.
Landgebruik	Landgebruik is beperkt in scope van het Uitvoeringsdocument. Alternatief landgebruik kan namelijk zorgen voor negatieve emissies, denk bijvoorbeeld aan het planten van bomen. Jonge bomen halen CO2 uit de lucht en slaan dit (tijdelijk) op. Het aanleggen van een bos zorgt dus voor negatieve emissies. Uitgaande van 42 kton CO2 aan restemissies in 2030 dient een bos van +- 21 hectare aangeplant te worden. Dit bos absorbeert over een periode van 30 jaar de resterende uitstoot om in 2030 energieneutraal te zijn. Om in 2031 de ambitie energieneutraal te halen is weer +- 21 hectare nieuw bos nodig, enzovoorts.

Om de prognose en/of ambitie energie-neutraal te halen is extra inzet noodzakelijk!

Sector en thema	CO_2-uitstoot 1990*	CO_2-uitstoot 2021	CO_2-uitstoot 2030 bij beperkte / geen inzet vanuit gemeente	CO_2-uitstoot 2030 bij uitvoering staand + voorgenomen beleid	Doelstelling: energieneutraal 2030
Elektriciteit	47	5	-5	-10	Restemissies energiesysteem: 42
Industrie	40	13	9	7	
Mobiliteit	50	57	48	29	
Gebouwde omgeving	46	34	12	11	
Landbouw	232	175	174	147	
Landgebruik	38	26	21	19	
Totaal	454	310	260	203	42 + 161
%-reductie	-	*-32%*	*-44%*	*-55%*	*n.v.t.*

**Getallen zijn in netto kton CO2-equivalenten*

EU + NL → Gemeente → Ambitie

Berenschot

Berenschot

www.berenschot.nl

linkedin.com/berenschot

CO2-NEUTRAAL IN 2030

Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2025 - 2030

ENERGIETRANSITIE

doel: Energieneutraal 2030

- energie besparen
- duurzame energieopwekking
- duurzame mobiliteit

KLIMAATADAPTATIE

doel: Klimaatbestendig 2030

- vergroten klimaatbestendigheid
- vergroten bodemgezondheid
- vergroten biodiversiteit

CIRCULAIRE ECONOMIE

doel: Meer gesloten kringlopen 2030

- meer biobased produceren
- afvalstoffen en grondstoffen
- kringloop landbouw en voedsel

Uitvoeringsplan Energietransitie 2025-2030

Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie 2025-2030

Circulaire Uitvoeringsstrategie 2025-2030

Raadsvoorstel

Commissievergadering	: Samenleving
Titel	: Verordening Hart voor de Jeugd Ooststellingwerf 2025
Onderwerp	: Verordening Hart voor de Jeugd Ooststellingwerf 2025
Portefeuillehouder/Teamleider	: E. Verhagen / N. Flink
Extern zaak ID (zaakcode)	: 0085225453

Datum collegevergadering
12 november 2024

Voorgesteld besluit
1. De Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025 vast te stellen
2. Kennis te nemen van het advies van de Adviesraad Sociaal Domein over de Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag.

Inleiding
De Jeugdwet schrijft voor dat de gemeenteraad per verordening regels opstelt over de uitvoering van de wet. In de verordening verwijst naar regels omtrent de procedure van de toegang tot jeugdhulp en het persoonsgebonden budget (pgb).

Vorig jaar is de huidige Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2024 herzien, omdat de regionale contracten voor Jeugdhulp afliepen. De vorige verordening is als basis gebruikt voor de nieuwe Verordening Hart voor de jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025 (hierna: Verordening). De verordening is op een aantal punten herzien vanwege juridische uitspraken en het wijzigen van termen in de inkoopsystematiek Jeugd.

In de bijgaande Was-wordt lijst in bijlage 1 zijn de wijzigingen te vinden die aan de verordening zijn aangebracht ten opzichte van de oude Verordening Hart voor de Jeugd 2024. Hoe de eigen kracht nu wordt beoordeeld is opgenomen. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) oordeelde op 29 mei 2024 namelijk dat de gemeente voldoende moet omschrijven in de verordening hoe ‘eigen kracht’ wordt beoordeeld.

Ook is het begrip ‘Hoogspecialistische Jeugdhulp’ is geschrapt vanwege aanpassingen in de inkoopsystematiek. Er blijven jeugdigen vallen onder de beschrijving Hoogspecialistische Jeugdhulp, maar deze hulp is nu anders ingekocht en dit willen wij ook graag op deze manier beschrijven in onze verordening. Het begrip ‘Hoogspecialistische Jeugdhulp’ wordt daarom vervangen door de drie nieuwe begrippen: Open 3 milieus voorziening (O3M), Jeugdzorg Plus en het Landelijk Transitiearrangement (LTA).

Vanwege de wijzigingen in de verordening moest ook artikel 19 worden aangepast met betrekking tot het overgangsrecht.

Argumenten
1.1 In de gemeentelijke Verordening moet voldoende beschreven staat hoe ‘eigen kracht’ wordt beoordeeld
De Centrale Raad van Beroep (CRvB) oordeelde op 29 mei 2024 dat de gemeente een aanvraag voor jeugdhulp niet mag afwijzen vanwege ‘eigen kracht’, als in de gemeentelijke Verordening niet voldoende

beschreven staat hoe ‘eigen kracht’ wordt beoordeeld. Om deze reden hebben wij de Verordening op dit punten herzien. De volgende zaken moeten worden opgenomen in de gemeentelijke Verordening volgens de CRvB:

1. bepalen dat het college bij eigen kracht / gebruikelijke hulp geen jeugdhulpvoorziening verstrekt;
2. uitleggen wat de gemeente onder eigen kracht / (boven)gebruikelijke hulp verstaat. De relatie met de ouderlijke verzorgings- en opvoedingsplicht moet hierbij duidelijk worden;
3. uitleggen wanneer het college (eventueel bij boven gebruikelijke hulp) een jeugdhulpvoorziening wel of niet verstrekt;
4. uitleggen wat de afwegingsfactoren zijn om punt 3 vast te stellen.

Wij hebben het advies van de CRvB verwerkt in de verordening.

1.2 De gewijzigde manier van inkoop van Hoogspecialistische Jeugdhulp wordt beschreven
Het begrip ‘Hoogspecialistische Jeugdhulp’ is geschrapt in de inkoopsystematiek. Er blijven jeugdigen vallen onder de beschrijving Hoogspecialistische Jeugdhulp, maar deze hulp is nu anders ingekocht. Het begrip ‘Hoogspecialistische Jeugdhulp’ wordt daarom vervangen door de drie nieuwe begrippen: Open 3 milieus voorziening (O3M), Jeugdhulp Plus en het Landelijk Transitiearrangement (LTA).

1.3. Aan de wijzigingen die nu in de verordening zijn gedaan zitten geen extra financiële gevolgen
Er zijn wel extra financiële gevolgen als wij de verordening nu niet aanpassen op basis van de uitspraken van de CRvB over ‘eigen kracht’. Als we de verordening niet wijzigen, dan is onvoldoende omschreven wat er onder ‘eigen kracht’ valt. Als een inwoner voldoende eigen mogelijkheden heeft, kunnen we op basis van de Verordening Hart voor de Jeugd 2024 een aanvraag voor jeugdzorg niet afwijzen.

2.1 De Verordening Hart voor de Jeugd 2025 is ter advies voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein
Wij zijn verplicht de Adviesraad Sociaal Domein (ASDO) advies te vragen over voorstellen waarover de Gemeenteraad besluit. De concept-verordening is voorgelegd aan de ASDO tijdens hun vergadering op 9 september 2024 middels een presentatie. Daarnaast is met de themagroep J&JH op 18 september 2024 de concept-Verordening besproken. Op basis hiervan heeft de ASDO advies gegeven over de concept-Verordening. De Verordening die voorligt ter besluitvorming is inhoudelijk niet afwijkend van de concept-Verordening; de begrippen van ‘eigen kracht’ staan in een eigen artikel in plaats van onder de begripsbepalingen.

De ASDO adviseert in te stemmen met de wijziging van de Verordening (advies 1). Puntsgewijs een reactie van het college op adviezen 2 tot en met 4:

- Advies 2 en 5 hebben betrekking op de zorgcontinuïteit van reeds afgegeven indicaties en ingezette hulpverlening. In de Verordening is in Artikel 19 het overgangsrecht geformuleerd. Op deze manier wordt rekening gehouden dat reeds afgegeven indicaties en ingezette hulpverlening op het moment van indicatie geldende Verordening wordt uitgediend. Er wordt voor gewaakt dat belanghebbenden er materieel en immaterieel niets op achteruit gaan ten opzichte van de eerdere bepalingen.
- Advies 3 betreft het advies om tijdig te evalueren of doelen zijn behaald en wat nodig is. In de werkwijze van ons gebiedsteam zijn deze evaluatiemomenten ingebouwd.
- Advies 4 betreft het advies om bij nieuwe aanvragen voor ondersteuning van jeugd de nieuwe begrippen mee te laten wegen in het afgeven van een indicatie. Na vaststelling van de Verordening zullen de begrippen zoals geformuleerd in de Verordening leidend zijn en worden meegewogen bij het afgeven van een indicatie.

Verder worden er een aantal suggesties meegegeven aan het college van B&W:

- Suggestie 1 is verwerkt in de Verordening. Bij het opstellen van Artikel 3 is rekening gehouden met de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep.

- Suggestie 2 wordt overgenomen. De toepasbaarheid en actualiteit van de verordening worden continu gemonitord en wanneer de situatie daarom vraagt zal de verordening opnieuw worden aangepast.
- Suggestie 3 wordt verwerkt. De wijzigingen in de Verordening zijn van invloed op de beleidsregels, die dan ook aangepast zullen worden en worden vastgesteld door het college.

Kanttekeningen

1.1 De gemeente mag een aanvraag voor jeugdhulp niet afwijzen vanwege 'eigen kracht', als dit niet voldoende is omschreven in de gemeentelijke verordening

De CRvB oordeelt dat de gemeente in de Verordening moet regelen wat de ouderlijke verzorgings- en opvoedingsplicht inhoudt en wanneer er gelet op deze plicht sprake is van eigen kracht, gebruikelijke hulp en/of boven-gebruikelijke hulp. Indien dit niet goed staat omschreven, dan mag de gemeente een aanvraag voor jeugdhulp niet afwijzen als ouders en de jeugdige voldoende eigen kracht hebben om de hulpvraag zelf op te lossen.

Financiële toelichting

Niet van toepassing.

Vervolg

Na vaststelling wordt de nieuwe verordening gepubliceerd in het digitale gemeenteblad en op overheid.nl. Daarnaast wordt de informatie over dit onderwerp op de website van de gemeente geactualiseerd.

Bij de totstandkoming van de nieuwe verordening is nauw samengewerkt met collega's uit de uitvoering, juridische kwaliteit en beleid van de OWO-gemeenten. Op basis van de Verordening worden ook de beleidsregels aangepast. De beleidsregels geven aan het gebiedsteam handvatten voor een goede uitvoering van hun taak. In combinatie met de nieuwe beleidsregels zal de nieuwe verordening gedeeld en besproken worden met het gebiedsteam.

De toepasbaarheid en actualiteit van de verordening worden continu gemonitord en wanneer de situatie daarom vraagt zal de verordening opnieuw worden aangepast.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Was-wordt lijst verordening Hart voor de Jeugd Ooststellingwerf 2025
2. Advies van de ASDO Verordening Hart voor de Jeugd Ooststellingwerf 2025

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 november 2024;

met het oog op de artikelen 2.9, 2.10, 2.12 en 8.1.1, derde lid, van de Jeugdwet;

overwegende dat:

- de Jeugdwet de verantwoordelijkheid voor het organiseren van goede en toegankelijke jeugdhulp bij de gemeente heeft ondergebracht;

- het uitgangspunt daarbij is dat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen eerst bij de ouder(s) en de jeugdige zelf ligt;

- de jeugdhulp zo kort mogelijk duurt, zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk is, wat past bij de hulpvraag;

- het noodzakelijk is om regels vast te stellen over:

    - de individuele voorzieningen en algemene voorzieningen die het college kan toekennen;
    - de voorwaarden voor toekenning en de manier van beoordeling van, en de afwegingsfactoren bij een individuele voorziening;
    - de manier waarop de toegang tot en de toekenning van een individuele voorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen;
    - de manier waarop de hoogte van een persoonsgebonden budget wordt vastgesteld en de voorwaarden waaronder iemand een persoonsgebonden budget krijgt;
    - het voorkomen van misbruik van de wet of dat er onterecht een individuele voorziening of een persoonsgebonden budget wordt ontvangen;
    - een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdhulp of de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan.

b e s l u i t :

vast te stellen de

Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025

Artikel 1. Begripsbepalingen

1. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

    - algemene voorziening: aanbod van activiteiten dat, zonder onderzoek vooraf naar de behoefte, persoonskenmerken en mogelijkheden van de jeugdige, toegankelijk is.
    - andere voorziening: voorziening anders dan in de wet omschreven, op het gebied van zorg, (passend) onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, kinderopvang of werk en inkomen, wel of niet vrij toegankelijk.
    - college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ooststellingwerf.
    - formele hulp: formele ondersteuning die wordt geboden door een persoon, als bedoeld in artikel 12, tweede lid onderdeel a van deze verordening.
    - gebiedsteam: onder verantwoordelijkheid van het college werkzaam team van medewerkers belast met - onder andere - de uitvoering van de wet.
    - hulpvraag: vraag van een jeugdige of de ouder(s) over zorg en ondersteuning op de terreinen wonen, welzijn, zorg, werk & inkomen en jeugd & gezin, waarbij een behoefte van

een jeugdige of de ouder(s) aan jeugdhulp kan zijn in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen, als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, van de wet.
- individuele voorziening: op de jeugdige of de ouder(s) afgestemde voorziening die pas na onderzoek kan worden verstrekt als bedoeld in artikel 4, tweede lid van deze verordening.
- informele hulp: informele ondersteuning die wordt gegeven door een persoon, als bedoeld in artikel 12, tweede lid onderdeel b en c van deze verordening.
- intensiteit: zwaarte van de behandeling, begeleiding of ondersteuning.
- ondersteuningsplan: verslaglegging van het gesprek als onderdeel van het onderzoek naar de behoefte aan jeugdhulp.
- ondersteuningsprofiel: algemeen profiel binnen specialistische jeugdhulp die de ondersteuningsbehoefte weergeeft.
- ouder(s): gezaghebbende ouder, adoptiefouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, niet zijnde een pleegouder als bedoeld in artikel 1.1 van de wet.
- persoonsgebonden budget (pgb): budget als bedoeld in artikel 8.1.1 van de wet.
- pgb-plan: een document waarin door de pgb-aanvrager is beschreven hoe hij of zij de zorg, hulp of begeleiding wil gaan regelen, als bedoeld in artikel 12 eerste lid van deze verordening.
- pleegouder: persoon die een jeugdige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt en daartoe een pleegcontract heeft gesloten met een pleegzorgaanbieder als bedoeld in artikel 1.1 van de wet.
- wet: de Jeugdwet.
- Zorg in Natura (ZIN): een individuele voorziening als bedoeld in artikel 3, tweede lid van deze verordening, die wordt verleend door een aanbieder waarmee de gemeente afspraken heeft gemaakt.

2. Alle begrippen, die in deze verordening worden gebruikt en die niet verder worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de wet, het Besluit Jeugdwet, de Algemene wet bestuursrecht en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming.

Artikel 2. Criteria Individuele voorziening

1. Wanneer sprake is van opgroei- of opvoedingsproblematiek die een bedreiging kan vormen voor een veilige cognitieve, sociale, emotionele of lichamelijke ontwikkeling van de jeugdige kan een individuele voorziening worden toegekend. Bij het bepalen van de mate van de opgroei- of opvoedingsproblematiek wordt gebruik gemaakt van het ordeningsprincipe Kind in Fryslân.

2. Jeugdigen en ouder(s) komen alleen in aanmerking voor een individuele voorziening als zij geen oplossing kunnen vinden voor de hulpvraag:

    a. binnen hun eigen mogelijkheden en hun probleemoplossende vermogen;

    b. door gebruik te maken van een algemene voorziening;

    c. door gebruik te maken van een andere voorziening;

    d. door gebruik te maken van een aanvullende verzekering die ouder(s) hiervoor hebben afgesloten.

3. De jeugdige en de ouder(s) kunnen in aanmerking komen voor een voorziening voor de kosten voor jeugdhulp die door de jeugdige of de ouder(s) zijn gemaakt drie maanden voorafgaand aan de aanvraag, als:

    a. op het moment van de aanvraag nog steeds sprake is van opgroei- of opvoedingsproblemen, psychische problemen of stoornissen waarvoor de hulp is ingezet;

b. het college de noodzaak en geschiktheid van de voorziening en de gemaakte kosten voor zover achteraf nog kan beoordelen, en;

c. de kosten daadwerkelijk zijn gemaakt.

Artikel 3. Gebruikelijke hulp en boven-gebruikelijke hulp

1. Onder probleemoplossend vermogen en eigen mogelijkheden als bedoeld in artikel 2 lid sub a wordt in elk geval verstaan:

    a. Gebruikelijke hulp van de ouder(s) en/ andere verzorger(s) of opvoeder(s);

    b. Boven-gebruikelijke hulp van de ouder(s) voor zover deze beschikbaar en in staat is/zijn de noodzakelijke hulp te bieden, dit geen (dreigende) overbelasting oplevert en door het bieden van de boven-gebruikelijke hulp geen financiële problemen in het gezin ontstaan;

    c. de ondersteuning vanuit het sociale netwerk;

    d. het aanspreken van een aanvullende zorgverzekering die is afgesloten.

2. Gebruikelijke hulp is hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de ouder(s) en/of andere verzorger(s) of opvoeder(s). Ouder(s) zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het gezond en veilig opgroeien van hun kind(eren) en daarbij verplicht om verzorging, voeding, begeleiden en toezicht te bieden. Dit geldt ook als de jeugdige een ziekte, aandoening, beperking of andere problematiek heeft. Bij gebruikelijke hulp gaat het ook om activiteiten die niet bij alle kinderen noodzakelijk zijn, maar die wel als gangbare hulp van de ouder(s) aan kinderen wordt aangemerkt. Bij uitval van één van de ouders neemt de andere ouder de gebruikelijke hulp over. Dit geldt ook bij gescheiden ouders. Er wordt dan ook rekening gehouden met de gebruikelijke hulp van de ouder waar de jeugdige niet woont.

3. Om vast te stellen of sprake is van gebruikelijke hulp beoordeelt het college of de noodzakelijke hulp uitgaat boven de hulp die een jeugdige van dezelfde leeftijd zonder ziekte, aandoening, beperking of andere problematiek nodig heeft. Het college houdt hierbij rekening met de volgende factoren:

    - de leeftijd van de jeugdige;
    - de mate van zorg bij activiteiten en handelingen;
    - de mate van toezicht en begeleiding/stimulans die een jeugdige van dezelfde leeftijd nodig heeft;
    - de aard en de duur van de hulp en de noodzakelijke ondersteuningsintensiteit van de jeugdige;
    - de mate van planbaarheid van de hulp;
    - de behoeften en mogelijkheden van de jeugdige.

4. Het college verstrekt geen individuele voorziening als de hulpvraag alleen ziet op een vorm van ontlasting van de ouder(s) vanwege het bieden van gebruikelijke hulp.

5. Als de noodzakelijk geboden hulp de gebruikelijke hulp overstijgt is er sprake van boven-gebruikelijke hulp.

6. Er bestaat recht op een individuele voorziening als er sprake is van boven-gebruikelijk hulp die in de gegeven omstandigheden niet van ouder(s) verwacht kan worden. Of de boven-gebruikelijke hulp van ouder(s) verwacht mag worden onderzoekt het college aan de hand van de volgende factoren:

    - of de ouder(s) in staat is/zijn de noodzakelijke hulp te bieden;
    - het lichamelijk en geestelijk welzijn van de ouder(s);

- vaardigheden van de ouder(s) om zelf hulp te bieden;
- is/zijn de ouder(s) beschikbaar om de noodzakelijke hulp te bieden?;
- levert het bieden van de hulp door de ouder(s) geen overbelasting op bij hem/haar/hen;
- kan (dreigende) overbelasting worden verminderd door het herinrichten van het werk of andere sociale/maatschappelijke activiteiten?;
- blijft/blijven de ouder(s) de boven-gebruikelijke hulp zonder vergoeding bieden?;
- komt/komen de ouder(s) niet in de (financiële) problemen als zij de boven-gebruikelijke hulp zonder vergoeding bieden?;
- hoe is de gezinssamenstelling en de relatie tussen de gezinsleden (bijvoorbeeld of er sprake is van een wettelijke stiefouder of niet).

7. Als na onderzoek blijkt dat de boven-gebruikelijke hulp in de gegeven omstandigheden verwacht kan worden is er sprake van voldoende eigen mogelijkheden en probleem oplossend vermogen. Het college verstrekt in dat geval geen individuele voorziening.

8. Bij het verstrekken van een individuele voorziening voor boven-gebruikelijk hulp, moet de voorziening erop zijn gericht het probleemoplossend vermogen en eigen mogelijkheden te vergroten.

9. Het sociaal netwerk bestaat uit personen in de huiselijke kring of andere personen met wie de jeugdige een sociale relatie heeft.

10. Onder ‘huiselijke kring’ wordt verstaan familieleden, huisgenoten, de (vroegere) echtgenoot of mantelzorgers, de gezaghebbende ouder bij wie de jeugdige niet feitelijk verblijft/woont.

11. Met ‘andere personen met wie de aanvrager/belanghebbende een sociale relatie heeft’ wordt bedoeld: mensen met wie regelmatig contact wordt onderhouden.

12. Als met hulp van het sociaal netwerk de hulpvraag (deels) wordt opgelost, is er sprake van probleemoplossend vermogen en eigen mogelijkheden, er wordt dan geen individuele voorziening verstrekt.

Artikel 4. Vormen van ondersteuning

1. De volgende vormen van algemene voorzieningen zijn beschikbaar:

    a. preventieve jeugdhulp via de gebiedsteams en de publieke jeugdgezondheidszorg;

    b. basisvoorzieningen via het jongerenwerk;

    c. opgroei- en opvoedondersteuning.

2. De volgende vormen van individuele voorzieningen zijn beschikbaar:

    a. ***Dyslexiezorg*:**
    Ondersteuning voor jeugdigen met (een vermoeden van) ernstige dyslexie (ED).

    b. ***Pleegzorg:***
    Ondersteuning voor jeugdigen die (tijdelijk of blijvend) niet thuis kunnen wonen.

    c. ***Woonvoorziening:***
    Woonvormen voor jeugdigen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, waar jeugdigen kunnen opgroeien en opvoedondersteuning ontvangen.

    d. ***Specialistische jeugdhulp*:**
    Ondersteuning voor jeugdigen met ontwikkelings- en gedragsproblemen.

e. ***Open 3 milieusvoorziening (O3M)***
Ondersteuning in de vorm van residentiële jeugdhulp voor jeugdigen met ernstige gedrags- en/of gezinsproblemen, al dan niet met een licht verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek.

f. ***Jeugdzorg Plus***
Ondersteuning in de vorm van gesloten residentiële jeugdhulp voor jeugdigen die zich onttrekken aan de jeugdhulp die noodzakelijk is.

g. **Landelijk Transitiearrangement (LTA)**
Ondersteuning voor jeugdigen met een zeer weinig voorkomende ondersteuningsvraag die zeer specialistische inzet vraagt.

h. ***Crisishulp***
Ondersteuning die directe inzet vraagt om de veiligheid van de jeugdige en ouder(s) te garanderen.

3. Het college stelt bij nadere regeling ondersteuningsprofielen en intensiteiten vast.

Artikel 5. Toegang jeugdhulp via de huisarts, de rechtbank, een gecertificeerde instelling, medisch specialist of jeugdarts

1. Het college zorgt voor de inzet van jeugdhulp na een verwijzing door de huisarts, medisch specialist en jeugdarts naar een jeugdhulpaanbieder, als de genoemde verwijzer van oordeel is dat inzet van jeugdhulp nodig is.

2. Als de jeugdige of de ouder(s) dit verzoeken, legt het college de individuele voorziening vast in een beschikking als bedoeld in artikel 11 van deze verordening.

3. Als naar een niet gecontracteerde jeugdhulpaanbieder wordt verwezen, is voor de start van de jeugdhulp toestemming van het college verplicht.

Artikel 6. Toegang jeugdhulp via de gemeente

1. Jeugdigen, de ouder(s) of andere belanghebbenden kunnen een hulpvraag stellen aan het gebiedsteam. Het gebiedsteam bekijkt of de hulpvraag direct is te beantwoorden of dat een gesprek met de jeugdige en de ouder(s) nodig is. Het gebiedsteam ondersteunt de jeugdigen, de ouder(s) of andere belanghebbenden bij het verkennen van de hulpvraag. Indien noodzakelijk kan de hulpvraag van de jeugdige en de ouder(s) leiden tot een aanvraag om een individuele voorziening op het gebied van Jeugdhulp.

2. In spoedeisende gevallen zorgt het college zo spoedig mogelijk voor passende tijdelijke ondersteuning of vraagt het college een machtiging gesloten jeugdhulp zoals bedoeld in hoofdstuk 6 van de wet.

Artikel 7. Vooronderzoek toegang jeugdhulp via de gemeente

1. Het college verzamelt in overleg met de jeugdige of de ouder(s) de gegevens die nodig zijn over de jeugdige en de situatie en maakt zo snel mogelijk een afspraak voor een gesprek als onderdeel van het onderzoek naar de behoefte aan jeugdhulp.

2. Voorafgaand aan het gesprek geven de jeugdige of de ouder(s) aan het college alle overige gegevens en stukken die volgens het college voor het onderzoek nodig zijn. De jeugdige en de ouder(s) laten in ieder geval een identificatiedocument zien als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

3. Het college kan in overleg met de jeugdige of de ouder(s) van het vooronderzoek afzien.

Artikel 8. Onderzoek toegang jeugdhulp via de gemeente

1. Als bij het college een aanvraag wordt gedaan voor een individuele voorziening, voert het college in overleg met de jeugdige of de ouder(s) een onderzoek uit. Dit wordt gedaan met of namens de persoon die de aanvraag heeft gedaan.

2. Het college onderzoekt met de jeugdige of de ouder(s);

    a. de behoeften, persoonskenmerken, voorkeuren, veiligheid, ontwikkeling en gezinssituatie van de jeugdige en het probleem van de hulpvraag;

    b. het gewenste resultaat van het verzoek om jeugdhulp;

    c. de mogelijkheden van de jeugdige of de ouder(s) om zelf of met ondersteuning van de naaste omgeving een oplossing voor de hulpvraag te vinden;

    d. de mogelijkheden van gebruikelijke hulp;

    e. de mogelijkheden om gebruik te maken van een andere voorziening;

    f. de mogelijkheden om preventieve jeugdhulp te verlenen door gebruik te maken van een algemene voorziening;

    g. de mogelijkheden om een individuele voorziening te verstrekken;

    h. de wijze waarop een mogelijk toe te kennen individuele voorziening kan worden afgestemd met andere voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, of werk en inkomen;

    i. hoe rekening zal worden gehouden met de godsdienst, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van de jeugdige en de ouder(s), en;

    j. de mogelijkheden om te kiezen voor de verstrekking van een pgb, waarbij de jeugdige of de ouder(s) in begrijpelijke bewoording worden ingelicht over de gevolgen van die keuze.

3. Als de jeugdige en de ouder(s) een familiegroepsplan als bedoeld in artikel 1.1 van de wet hebben opgesteld, bekijkt het college dat bij het onderzoek, zoals bedoeld in artikel 8 eerste lid van deze verordening.

4. Het college informeert de jeugdige of de ouder(s) over de gang van zaken bij het gesprek, hun rechten en plichten en de vervolgstappen.

5. Het college kan in overleg met de jeugdige of de ouder(s) afzien van een gesprek.

Artikel 9. Ondersteuningsplan toegang jeugdhulp via de gemeente

1. Het college zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het onderzoek, zoals bedoeld in artikel 8 van deze verordening.

2. Het college geeft aan de jeugdige of de ouder(s) een ondersteuningsplan van de uitkomsten van het onderzoek, behalve als ze dit niet wensen.

3. Het college voegt opmerkingen of latere aanvullingen van de jeugdige of de ouder(s) aan het ondersteuningsplan toe.

Artikel 10. Aanvraag toegang jeugdhulp via de gemeente

1. Jeugdige of diens ouder(s) kunnen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier een aanvraag doen voor een individuele voorziening.

2. Het college ziet een ondertekend ondersteuningsplan als aanvraag als dit door de jeugdigen of de ouder(s) wordt aangegeven.

Artikel 11. Beschikking toegang jeugdhulp via de gemeente

1. In de beschikking van een individuele voorziening wordt in ieder geval aangegeven of de voorziening in natura of als pgb wordt verstrekt.

2. In de beschikking van een individuele voorziening worden de gemaakte afspraken met de jeugdige of de ouder(s) vastgelegd.

3. Bij het verstrekken van een voorziening in natura wordt in de beschikking in ieder geval vastgelegd:

    a. welke vorm van jeugdhulp wordt verstrekt en waar de vorm van jeugdhulp op is gebaseerd;

    b. indien sprake is van pleegzorg of specialistische jeugdhulp, welk ondersteuningsprofiel en welke intensiteit;

    c. wat de bedoelde resultaten zijn en op welke termijn deze behaald moeten worden;

    d. welke zorgaanbieder de zorg/hulp gaat verlenen;

    e. wat de ingangsdatum en de duur van de beschikking is;

    f. indien van toepassing, welke andere voorzieningen relevant zijn of kunnen zijn, en;

    g. dat tussentijdse evaluatie kan leiden tot aanpassing van de beschikking.

4. Bij het verstrekken van een voorziening in de vorm van een pgb wordt in de beschikking in ieder geval vastgelegd:

    a. voor welke vorm van jeugdhulp een pgb wordt verstrekt en waar de vorm van jeugdhulp op is afgestemd;

    b. wat de bedoelde resultaten zijn en op welke termijn deze behaald moeten worden;

    c. wat de ingangsdatum en de duur van de beschikking is;

    d. welke kwaliteitseisen gelden voor de besteding van het pgb;

    e. wat de hoogte van het pgb is en op welke gronden dit bedrag is bepaald;

    f. op welke andere voorzieningen mogelijk aanspraak bestaat, en;

    g. dat tussentijdse evaluatie kan leiden tot aanpassing van de beschikking.

Artikel 12. Regels voor pgb

1. Een pgb wordt verstrekt door het college op basis van een pgb-plan waarin minimaal de volgende onderdelen zijn benoemd:

    a. een probleemanalyse;

    b. de motivatie door jeugdige of de ouder(s) waarom een individuele voorziening in de vorm van ZIN niet past;

    c. eigen kracht bij eigen inzet van de ouder(s) en het netwerk of de familie;

    d. de bedoelde resultaten van de hulpverlening en ondersteuning;

    e. waar en hoe de budgethouder de hulp en ondersteuning zal inkopen;

    f. hoe de kwaliteit van de hulp en ondersteuning verzekerd is;

    g. de verwachte dan wel gewenste omvang en duur van de ondersteuning, en;

    h. een begroting.

2. In het kader van pgb maakt het college onderscheid tussen formele en informele hulp:

    a. Van formele hulp is sprake als de hulp wordt verleend door:

        I. personen die werkzaam zijn bij een instelling en die voor het uitvoeren van de pgb taken/werkzaamheden ingeschreven staan in het Handelsregister (volgens artikel 5 Handelsregisterwet 2007), en die relevante diploma's hebben die nodig zijn voor het doen van hun taken, of;

        II. personen die een Zelfstandige zonder personeel zijn. Daarnaast moeten ze voor het uitvoeren van de pgb taken/werkzaamheden ingeschreven staan in het Handelsregister (volgens artikel 5 Handelsregisterwet 2007) en beschikken over de relevante diploma's die nodig zijn voor het uitoefenen van de taken, of;

        III. personen die ingeschreven staan in het register, zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG-register) of artikel 5.2.1 van het Besluit Jeugdwet voor het uitvoeren van jeugdhulp.

    b. Als de jeugdhulp geboden wordt door het sociaal netwerk van de budgethouder, is altijd sprake van informele hulp.

    c. Als de hulp wordt verleend door een andere persoon dan beschreven in artikel 12 het tweede lid onderdeel a van deze verordening, is sprake van informele hulp. Dit geldt ook voor een beroepskracht die niet voldoet aan de gestelde eisen.

3. Het college verstrekt geen pgb informele hulp voor:

    - een GGZ- behandeling;
    - specifieke begeleiding;
    - zware dagondersteuning of wonen;
    - crisishulp (spoedeisende jeugdhulp);
    - pleegzorg;

- jeugdbescherming en jeugdreclassering.

4. Het college kan nadere regels vaststellen over de aan het pgb verbonden voorwaarden en verplichtingen.

5. De hoogte van het pgb-tarief:

    a. is afgestemd op een door de jeugdige of de ouder(s) opgesteld pgb-plan over hoe zij het pgb gaan besteden;

    b. is toereikend om effectieve en kwalitatief goede zorg in te kopen.

6. De volgende vormen van pgb zijn beschikbaar:

    - Begeleiding (inclusief persoonlijke verzorging);
    - Specialistische begeleiding;
    - Dagbesteding;
    - Logeren;
    - Vervoer.

7. De tarieven voor het pgb jeugd voor formele hulp zijn gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) pgb-tarieven, dit is 90% van de ZIN tarieven (Wmo). Deze worden jaarlijks vastgesteld door het college. De tarieven zijn berekend op basis van een prijs of tarief waarmee redelijkerwijs is verzekerd dat het pgb toereikend is om veilige, doeltreffende en kwalitatieve goede diensten en zorg in te kopen.

8. Het pgb-tarief voor informele ondersteuning bedraagt maximaal het uurloon van de passende loonschaal uit de geldende CAO Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT) (hoogste periodiek, inclusief vakantietoeslag en tegenwaarde van verlofuren).

9. Het pgb-tarief bedraagt niet meer dan de kostprijs van de in deze situatie goedkoopste individuele voorziening op basis van ZIN van de gemeente Ooststellingwerf.

10. Het pgb-budget is niet bedoeld voor de volgende kosten:

    a. kosten voor bemiddeling, coördinatie, tussenpersonen of belangenbehartigers;

    b. kosten voor de uitvoering van taken die horen bij budgetbeheer;

    c. reiskosten van de hulpverlener;

    d. bijkomende zorgkosten zoals opleiding, maaltijden en entreegelden;

    e. kosten ten behoeve van een feestdaguitkering en een eenmalige uitkering.

11. In afwijking van artikel 12 het tiende lid onderdeel c van deze verordening kan een deel van het pgb-budget worden aangewend voor reiskosten. Dit is slechts mogelijk met toestemming van het college en als dit niet ten koste gaat van het budget wat noodzakelijk is voor de jeugdhulp zelf.

12. Als een budgethouder vaste afspraken heeft met een zorgverlener of zorginstelling, kan een betaling van een vast bedrag per maand worden afgesproken.

13. Het college mag een pgb weigeren als het pgb wordt beheerd door dezelfde persoon als wie de hulp gaat bieden.

14. Onverminderd artikel 8.1.1, van de wet geeft het college geen pgb uit voor zover de aanvraag gaat over kosten die de jeugdige of de ouder(s) voor het indienen van de aanvraag hebben gemaakt.

Artikel 13. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering

1. Volgens artikel 8.1.2 van de wet geven de jeugdige of de ouder(s) op verzoek of uit eigen beweging aan het college alle feiten en omstandigheden die belangrijk zijn en kunnen leiden, tot het opnieuw beoordelen van een beslissing over een individuele voorziening.

2. Volgens artikel 8.1.4 van de wet kan het college een beslissing over een individuele voorziening herzien, intrekken, wijzigen of beëindigen als het college vaststelt dat:

    a. de jeugdige of de ouder(s) onjuiste of onvolledige gegevens hebben gegeven en dit tot een andere beslissing zou hebben geleid;

    b. de jeugdige of de ouder(s) niet langer de individuele voorziening of het pgb nodig hebben;

    c. de individuele voorziening of het pgb niet meer voldoende is;

    d. de jeugdige of de ouder(s) niet voldoen aan de voorwaarden van de individuele voorziening of het pgb, of;

    e. de jeugdige of de ouder(s) de individuele voorziening of het pgb niet of voor een ander doel gebruiken dan waarvoor het is bestemd.

3. Als het college een beslissing op grond van artikel 13 het tweede lid, onderdeel a van deze verordening, heeft ingetrokken omdat onjuiste of onvolledige gegevens zijn gegeven, wordt door het college geheel of gedeeltelijk het geld van de individuele voorziening of het pgb teruggevorderd.

Artikel 14. Bestrijding oneigenlijk gebruik en misbruik

1. Het college wijst een toezichthouder aan die belast is met het houden van toezicht op de naleving van rechtmatige uitvoering van de wet, waaronder de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en niet-gebruik van deze wet.

2. Het college kan nadere regels vaststellen over de bevoegdheden van de toezichthouder.

Artikel 15. Verhouding prijs en kwaliteit aanbieders jeugdhulp en uitvoerders kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het gebruikt voor door derden te leveren jeugdhulp of uit te voeren kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, rekening met:

a. de aard en omvang van de te verrichten taken;

b. de voor de sector toepasselijke Cao-schalen in relatie tot de zwaarte van de functie;

c. een redelijke toeslag voor overheadkosten;

d. een voor de sector reële mate van non-productiviteit van het personeel als gevolg van verlof, ziekte, scholing en werkoverleg;

e. kosten voor bijscholing van het personeel;

f. het Friese kwaliteitskader Jeugdhulp zoals vastgesteld door de Friese gemeenten.

Artikel 16. Inspraak en medezeggenschap

Het college betrekt de jeugdige en de ouder(s) van de gemeente bij de voorbereiding van het beleid over de jeugdhulp volgens de in artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels.

Artikel 17. Vertrouwenspersoon en cliëntondersteuning

1. Het college wijst jeugdigen en ouder(s) erop dat zij zich kunnen laten bijstaan door een onafhankelijke vertrouwenspersoon.

2. Het college wijst jeugdigen en ouder(s) erop dat zij gebruik kunnen maken van kosteloze cliëntondersteuning.

Artikel 18. Klachtregeling

Het college gebruikt voor de afhandeling van klachten van jeugdigen en ouder(s) die gaan over jeugdhulpvragen en aanvragen zoals bedoeld in deze verordening, de algemene klachtenregeling gemeente Ooststellingwerf.

Artikel 19. Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen in het voordeel van de jeugdige of de ouder(s) afwijken van de regels in deze verordening, als toepassing van deze verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 20. Overgangsrecht, intrekking oude verordening en algemene bepalingen

1. Een besluit op een aanvraag wordt genomen op basis van de op de datum van het besluit geldende verordening.

2. Jeugdigen en ouder(s) houden hun recht op de lopende voorziening, verstrekt op grond van een eerdere Verordening Hart voor de Jeugd, tot de einddatum van de beschikking, tenzij het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, is ingetrokken.

3. In de gevallen waarin de uitvoering van deze verordening en de hierop afgestemde regels niet voorzien, beslist het college.

4. Op bezwaarschriften tegen een besluit van een individuele voorziening op grond van een eerdere Verordening Hart voor de Jeugd wordt beslist volgens die verordening tot de einddatum van de beschikking van dat besluit. Tenzij het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, is ingetrokken.

5. Het college is bevoegd voor de uitvoering van deze verordening nadere regels te stellen.

Artikel 21. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2025.
2. De Verordening Hart voor de Jeugd 2024 wordt ingetrokken.

3. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Hart voor de Jeugd gemeente Ooststellingwerf 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 17 december 2024.

de griffier, de voorzitter

Was-wordt lijst verordening Hart voor de jeugd Ooststellingwerf 2025

Leeswijzer:

- Was (tekst in de Verordening Hart voor de Jeugd 2024): in deze kolom wordt aangegeven welke tekst uit de oude verordening is verwijderd dan wel welke tekst is aangepast. Bij ‘n.v.t.’ is alleen iets aan de nieuwe verordening toegevoegd.
- Wordt (tekst in de Verordening Hart voor de Jeugd Ooststellingwerf 2025): in deze kolom wordt aangegeven welke tekst aan de nieuwe verordening is toegevoegd dan wel hoe nieuwe teksten zijn geformuleerd. Bij de aanduiding ‘verwijderd’ in deze kolom is de tekst van de verordening verwijderd. Daarbij is een motivatie opgenomen voor de verwijdering van de tekst.
- Wijzigingen in artikel: in deze kolom wordt aangegeven op welk artikel de genoemde wijzigingen betrekking hebben.

Datum: 15 oktober 2024

Was (tekst in de Verordening Hart voor de Jeugd 2024)	Wordt (tekst in de Verordening Hart voor de Jeugd 2025)	Wijzigingen in artikel
‘eigen kracht: mate waarin de jeugdige en de ouder(s), eventueel samen met het sociaal netwerk van de jeugdige en de ouder(s), zelf of samen het aanvaardbare niveau van een veilige ontwikkeling kunnen bereiken of behouden.’	Verwijderd, vanwege toevoeging artikel 3	Artikel 1: begripsbepalingen
‘gebruikelijke hulp: normale, dagelijkse zorg die naar algemeen erkende opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de ouder(s), inwonende kinderen of andere huisgenoten.’	Verwijderd, vanwege toevoeging artikel 3	Artikel 1: begripsbepalingen
‘formele hulp: formele ondersteuning die wordt geboden door een persoon, als bedoeld in artikel 11, tweede lid onderdeel a van deze verordening.’	‘formele hulp: formele ondersteuning die wordt geboden door een persoon, als bedoeld in artikel 12, tweede lid onderdeel a van deze verordening.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 1: begripsbepalingen
‘individuele voorziening: op de jeugdige of de ouder(s) afgestemde voorziening die pas na onderzoek kan worden verstrekt als bedoeld in artikel 3, tweede lid van deze verordening.’	‘individuele voorziening: op de jeugdige of de ouder(s) afgestemde voorziening die pas na onderzoek kan worden verstrekt als bedoeld in artikel 4, tweede lid van deze verordening.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 1: begripsbepalingen
‘informele hulp: informele ondersteuning die wordt gegeven door een persoon, als bedoeld in artikel 11, tweede lid onderdeel b en c van deze verordening.’	‘informele hulp: informele ondersteuning die wordt gegeven door een persoon, als bedoeld in artikel 12, tweede lid onderdeel b en c van deze verordening.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 1: begripsbepalingen
‘pgb-plan: een document waarin door de pgb-aanvrager is beschreven hoe hij of zij de zorg, hulp of begeleiding wil gaan regelen, als bedoeld in artikel 11 eerste lid van deze verordening.’	‘pgb-plan: een document waarin door de pgb-aanvrager is beschreven hoe hij of zij de zorg, hulp of begeleiding wil gaan regelen, als bedoeld in artikel 12 eerste lid van deze verordening.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 1: begripsbepalingen
‘Zorg in Natura (ZIN): een individuele voorziening als bedoeld in artikel 3, tweede lid van deze	‘Zorg in Natura (ZIN): een individuele voorziening als bedoeld in artikel 4, tweede lid van deze	Artikel 1: begripsbepalingen

verordening, die wordt verleend door een aanbieder waarmee de gemeente afspraken heeft gemaakt.’	verordening, die wordt verleend door een aanbieder waarmee de gemeente afspraken heeft gemaakt.’ Vanwege aanpassing nummering.	
‘waaronder in ieder geval wordt verstaan gebruikelijke hulp of hulp van andere personen uit het sociale netwerk;’	Verwijderd, vanwege toevoeging artikel 3	Artikel 2. Criteria Individuele voorziening
‘Of sprake is van gebruikelijke hulp wordt beoordeeld volgens de richtlijn ‘Gebruikelijke hulp’ zoals opgenomen in de beleidsregels Hart voor de jeugd 2024 van de gemeente Ooststellingwerf.’	Verwijderd, vanwege toevoeging artikel 3	Artikel 2. Criteria Individuele voorziening
N.v.t.	Invoeging artikel 3 (zie verordening artikel 3)	Artikel 3
N.v.t.	Aanpassing artikelnummers vanwege invoeging artikel 3.	Artikel 4 t/m 21.
‘Pleegzorg is ondersteuning’	Verwijderd, vanwege formulering.	Artikel 4. Vormen van ondersteuning
‘e. Hoogspecialistische jeugdhulp: Zeer complexe, intensieve (niet zijnde ambulante) specialistische jeugdhulp, soms gedwongen, waarbij een klinische vangnetsetting (Jeugdzorg Plus) of, een Driemilieuvoorziening (of vergelijkbare intramurale voorziening) noodzakelijk is.’	‘e. Open 3 milieusvoorziening (O3M) Ondersteuning in de vorm van residentiële jeugdhulp voor jeugdigen met ernstige gedrags- en/of gezinsproblemen, al dan niet met een licht verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek. f. Jeugdzorg Plus Ondersteuning in de vorm van gesloten residentiële jeugdhulp voor jeugdigen die zich onttrekken aan de jeugdhulp die noodzakelijk is. g. Landelijk Transitiearrangement (LTA) Ondersteuning voor jeugdigen met een zeer weinig voorkomende ondersteuningsvraag die zeer specialistische inzet vraagt.’ Aanpassing vanwege wijzigingen in de inkoop jeugd.	Artikel 4. Vormen van ondersteuning
‘Is een vorm van’	Verwijderd, vanwege formulering	Artikel 4. Vormen van ondersteuning
‘Als de jeugdige of de ouder(s) dit verzoeken, legt het college de individuele voorziening vast in een beschikking als bedoeld in artikel 10 van deze verordening.’	‘Als de jeugdige of de ouder(s) dit verzoeken, legt het college de individuele voorziening vast in een beschikking als bedoeld in artikel 11 van deze verordening.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 5. Toegang jeugdhulp via de huisarts, de rechtbank, een gecertificeerde instelling, medisch specialist of jeugdarts
‘Als de jeugdige en de ouder(s) een familiegroepsplan als bedoeld in artikel 1.1 van de wet hebben opgesteld, bekijkt het college dat bij het onderzoek, zoals bedoeld in artikel 7 eerste lid van deze verordening.’	‘Als de jeugdige en de ouder(s) een familiegroepsplan als bedoeld in artikel 1.1 van de wet hebben opgesteld, bekijkt het college dat bij het onderzoek, zoals bedoeld in artikel 8 eerste lid van deze verordening.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 8. Onderzoek toegang jeugdhulp via de gemeente
‘Het college zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het onderzoek, zoals bedoeld in artikel 7 van deze verordening.’	‘Het college zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het onderzoek, zoals bedoeld in artikel 8 van deze verordening.’	Artikel 9. Ondersteuningsplan toegang jeugdhulp via de gemeente

	Vanwege aanpassing nummering.	
‘Als de hulp wordt verleend door een andere persoon dan beschreven in artikel 11 het tweede lid onderdeel a van deze verordening, is sprake van informele hulp. Dit geldt ook voor een beroepskracht die niet voldoet aan de gestelde eisen.’	‘Als de hulp wordt verleend door een andere persoon dan beschreven in artikel 12 het tweede lid onderdeel a van deze verordening, is sprake van informele hulp. Dit geldt ook voor een beroepskracht die niet voldoet aan de gestelde eisen.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 12. Regels voor pgb
‘In afwijking van artikel 11 het tiende lid onderdeel c van deze verordening kan een deel van het pgb-budget worden aangewend voor reiskosten. Dit is slechts mogelijk met toestemming van het college en als dit niet ten koste gaat van het budget wat noodzakelijk is voor de jeugdhulp zelf.’	‘In afwijking van artikel 12 het tiende lid onderdeel c van deze verordening kan een deel van het pgb-budget worden aangewend voor reiskosten. Dit is slechts mogelijk met toestemming van het college en als dit niet ten koste gaat van het budget wat noodzakelijk is voor de jeugdhulp zelf.’ Vanwege aanpassing nummering.	Artikel 12. Regels voor pgb
‘Jeugdigen en ouder(s) houden hun recht op de lopende voorziening, verstrekt op grond van een eerdere de Verordening Hart voor de Jeugd 2018, tot de einddatum van de beschikking, tenzij het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, wordt ingetrokken.’	‘Jeugdigen en ouder(s) houden hun recht op de lopende voorziening, verstrekt op grond van een eerdere Verordening Hart voor de Jeugd, tot de einddatum van de beschikking, tenzij het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, is ingetrokken.’ Aanpassing vanwege nieuwe verordening.	Artikel 20. Overgangsrecht, intrekking oude verordening en algemene bepalingen
‘In afwijking van artikel 19 lid 2 van deze verordening worden beschikkingen van jeugdigen voor specialistische jeugdhulp, of een verblijfscomponent, die doorlopen na 1 juli 2024 in 2024 herbeoordeeld volgens de voor 2024 geldende verordening en beleidsregels, zodat kan worden bepaald welke vorm van ondersteuning het meest passend is.’	Verwijderd, vanwege nieuwe verordening.	Artikel 20. Overgangsrecht, intrekking oude verordening en algemene bepalingen
‘Op bezwaarschriften tegen een besluit op grond van de Verordening Hart voor de Jeugd 2018 wordt beslist volgens die verordening.’	‘Op bezwaarschriften tegen een besluit van een individuele voorziening op grond van een eerdere Verordening Hart voor de Jeugd 2018 wordt beslist volgens die verordening tot de einddatum van de beschikking van dat besluit. Tenzij het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, is ingetrokken. ‘	Artikel 20. Overgangsrecht, intrekking oude verordening en algemene bepalingen
‘Bij een Jeugdhulpvoorziening met een startdatum vóór 1 januari 2024 wijzigt het pgb-tarief niet voor de duur van de jeugdhulpvoorziening waarvoor het pgb is bedoeld.’	Verwijderd vanwege artikel 12, sub 7.	Artikel 20. Overgangsrecht, intrekking oude verordening en algemene bepalingen

ADVIESRAAD
Sociaal Domein
Ooststellingwerf
Samen, maar onafhankelijk

ADVIES AAN HET COLLEGE VAN B&W GEMEENTE OOSTSTELLINGWERF

Onderwerp	**Verordening Hart voor jeugd 2025**
Voorbereid door	Themagroep J&JH
Advies gevraagd per	28 augustus 2024
Uiterste adviesdatum	15 oktober 2024
Advies uitgebracht aan college van B&W per	

Soort advies: gevraagd of ongevraagd	Gevraagd. De begrippen eigen kracht, gebruikelijke hulp en/of boven gebruikelijke hulp moet door de gemeente worden vastgesteld in de verordeningen Hart voor Jeugd 2025.
Doel van het advies	In kunnen stemmen met hoe de beleidsmedewerkers en juristen de begrippen hebben verwoord. Het begrip “Hoog specialistische jeugdhulp” vervangen door drie nieuwe begrippen: Open 3 milieu voorziening, Jeugdhulp plus en het Landelijk Transitie arrangementen. Het begrip Eigenkracht is meer gedefinieerd en onderbouwd waardoor er een goede indicatie, met de juiste onderbouwing en criteria afgegeven kan worden. Met de wijzigingen binnen de verordening moet voorkomen worden dat de reeds ingezette hulpverlening en verkregen indicatie niet stagneert. De verkregen indicatie vooralsnog voortgezet kan worden. Bij aanvragen van een nieuwe indicatie dient rekening te worden gehouden met de nieuwe formulering en onderbouwing.
Samenvatting van het advies	Het betreft een juridisch stuk, hetgeen inhoudt dat er van een aantal zaken (criteria Jeugdwet) niet afgeweken kan worden. Zaken zijn in de Jeugdwet en aanverwante wetsartikelen vastgelegd. Dit betekent dat wat er gevraagd wordt aan indicatie, de hulpverlening concreet, onderbouwd en goed moet worden beschreven. Dat het begrip Hoog specialistische Jeugdhulp vervangen wordt in een drietal nieuwe begrippen, daarin kan de ASDO zich vinden. De drietal nieuwe begrippen zijn: 3 milieus voorziening, Jeugdhulp Plus en Het landelijke Transitie arrangement.
Context	De Centrale Raad van Beroep (CRvB) oordeelde in mei 2024 dat de gemeente een aanvraag voor jeugdhulp niet mag afwijzen vanwege eigen kracht, en geeft dus aan dat de gemeente in de verordening moet regelen wat de ouderlijke verzorgings-en opvoedingsplicht inhoudt en wanneer er gelet op deze plicht, gebruikelijke hulp en/of boven gebruikelijke hulp.

Impact van de aanvraag op de inwoners c.q. specifieke doelgroep van de gemeente Ooststellingwerf	Het wordt door de wijziging in de verordening meer zichtbaar waar de jongere en (indirect) de ouder(s) recht op hebben. Door de nieuwe formulering is het duidelijk gemaakt wat de ouderlijke verzorgings- en opvoedingsplicht inhoudt. Wanneer er sprake is van eigen kracht (gelet op deze plichten) wordt dit concreter verwoord dan in het verleden. Hierdoor is het beter mogelijk om de juiste en passende indicatie (daarbij behorende financiële ondersteuning) te bepalen en onduidelijkheid over de begrippen te voorkomen.
Overwegingen die tot het advies leiden	Op 18 september jl. is er een gesprek geweest met de beleidsmakers Jeugd, Margreet Appeldorn en Anna Harbers en ASDO Themagroep J&JH waarin de verordening is besproken. Tevens hebben de beleidsmakers een presentatie gehouden tijdens de vergadering van de ASDO. Door de beleidsmedewerkers is bevestigd dat de Jeugdwet leidend is en er niet 'afgeweken' kan worden van wat bij wet is vastgelegd. In dit gesprek is tevens benoemd dat de juridische afdeling nog bezig is met juridische toetsing van de begrippen en bepalingen waardoor misverstanden over de begrippen voorkomen zal worden en het wettelijk juist beschreven is.
Adviezen aan het college van B&W	1. In te stemmen met de wijziging van de Verordening zoals voorgesteld in het aangeboden concept. 2. Te garanderen dat de reeds afgegeven indicatie en ingezette hulpverlening voor de duur van het traject wordt voortgezet onder de reeds verleende indicatie, waarin vermeld de startdatum van de ingezette hulp (het aantal maanden, sessies en evaluatie data) en beëindigingsdatum van de indicatie 3. Zorg dragen voor de continuïteit van het ingezette traject om terugval te voorkomen. Dit bij de geplande evaluatie momenten helder maken wat behaald is en wat nog nodig is voor de peuter, indirect ouder(s) 4. Bij nieuwe aanvragen voor ondersteuning jeugd de nieuwe begrippen mee te laten wegen in het afgeven van een indicatie. 5. Ervoor waken dat de belanghebbenden er materieel en immaterieel niets op achteruit gaan ten opzichte de oude bepalingen. (Hiervoor zijn de financiële ontwikkelingen binnen de Jeugdwet van belang. Daarnaast tijdige evaluaties tussen het multidisciplinair team en ouder(s))
Suggesties aan het college van B&W	1. Houdt aandacht met Jeugdwet en de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in de casus. 2. Zorg voor tijdige evaluatie van de gewijzigde verordening (half jaarlijks en/ of jaarlijks met de betrokken beleidsmedewerkers en juridische afdeling) . 3. Houdt rekening met het verwerken van de wijzigingen in beleidsregels. (zie 2)
Opmerkingen ter zijde	Geen

Jenny Dolsma

ValidSigned door Jenny Dolsma
op 16-10-2024

Voorzitter ASDO

Bert Goeree

ValidSigned door Bert Goeree
op 16-10-2024

Secretaris ASDO

Raadsvoorstel

Commissievergadering	**Samenleving**
Titel	: Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025
Onderwerp	: Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025
Portefeuillehouder/Teamleider	: Esther Verhagen/Nelleke Flink
Extern zaak ID (zaakcode)	: 5767

Datum collegevergadering

12 november 2024

Voorgesteld besluit

1. De ‘Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2024’ per 1 januari 2025 in te trekken.
2. De ‘Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025’ per die datum vast te stellen.

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

Periodiek zijn er ontwikkelingen die het noodzakelijk maken om het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) te wijzigen. Bijvoorbeeld jurisprudentie of nieuwe wet- en regelgeving. Daarom dit voorstel om de 'Verordening maatschappelijke ondersteuning' een update te geven. Het betreft technische wijzigingen, deze staan in de bijlage 'was wordt tabel'.

Argumenten

2.1 We volgen de VNG-modelverordening en deze is aangepast.

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft een uitspraak gedaan binnen de Jeugdwet over de zogenaamde essentialia: wat moet er in de verordening staan? Een inwoner moet kunnen zien op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of hij voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt. Gemeenten mogen dan geen algemene definities opnemen maar moeten dit nader uitwerken. Het gaat dan om de criteria *eigen kracht, sociaal netwerk, gebruikelijke hulp, boven-gebruikelijke hulp en algemeen gebruikelijke voorziening.* Met dit voorstel nemen we dit op gelijke wijze in onze verordeningen Jeugdwet en Wmo op.

2.2 Uw raad heeft besloten om voor bovenregionaal vervoer Valys in te zetten.

In de huidige Wmo verordening staat dat de vervoersvoorziening niet beperkt is tot een maximum ritafstand; er kan, mits het kilometersaldo toereikend is, landelijk gereisd worden. Dit wijzigen we in een ritafstand van maximaal 25 kilometer als gevolg van het besluit van uw raad.

2.3 Voor mantelzorg is onze huidige begripsbepaling te beperkt.

We doen het voorstel om de mantelzorgdefinitie van MantelzorgNL te gaan hanteren. Er zijn namelijk een aantal ziektebeelden, waaronder psychische kwetsbaarheid of verslaving, waarbij het kan zijn dat er niet altijd hele actieve zorg nodig is. Deze inwoners kunnen we niet altijd schalen onder de definitie die wij tot nog toe hanteren. Door de bredere definitie van MantelzorgNL nemen we deze doelgroepen ook actief mee, aangezien zij ook echt mantelzorger zijn.

Kanttekeningen

2.1 We hebben feitelijk geen andere optie dan de verordening aan te passen.

Als we deze wijzigingen niet opvolgen dan zijn de oude artikelen onverbindend wegens strijdigheid met de wet (de essentialia) of ons eigen beleid (bovenregionaal vervoer).

Financiële toelichting

De wijziging onder argument 2.1 heeft geen financiële gevolgen. De gevolgen van het schrappen van bovenregionaal vervoer (argument 2.2) zijn in eerdere besluitvorming meegenomen.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Dit voorstel draagt bij aan SDG 3, goede gezondheidszorg en welzijn. Niet zozeer beleidsinhoudelijk maar wel door het stellen van duidelijke regels voor iedereen die een beroep doet op de Wmo voor gezondheidszorg en welzijn.

Inwonersparticipatie

We informeren de Adviesraad over deze wijzigingen. Het betreft wijzigingen op basis van jurisprudentie of een besluit van de raad. Om die reden informeren we de Adviesraad in plaats van dat we een adviesaanvraag doen.

Publicatie voor bekendmaking

De raad van de gemeente Ooststellingwerf heeft in zijn vergadering van 12 december 2024 vastgesteld de ‘Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025’. De verordening treedt in werking op 1 januari 2025 en ligt voor iedereen ter inzage in het gemeentehuis te Oosterwolde bij de informatiebalie en is tegen betaling van de kosten in afschrift verkrijgbaar. Voor vragen over deze verordening kunt u contact opnemen met Arjen Bouland, telefoonnummer 14 0516.

Vervolg

Planning & communicatie
Na besluitvorming in de raad bieden we de verordening ter publicatie aan.

Evaluatie
Wanneer daar aanleiding toe bestaat of op verzoek van de college/raad of ASD.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. **‘Was wordt tabel’ Verordening maatschappelijke ondersteuning 2025.**
2. **Verordening maatschappelijke ondersteuning 2025**

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 november 2024;

gelet op de artikelen 2.1.3, 2.1.4, eerste tot en met vierde lid, en zesde lid, 2.1.4a, eerste, tweede, derde, vijfde en zesde lid, 2.1.4b, tweede lid, 2.1.5 eerste lid, 2.1.6, 2.1.7, 2.3.6 vierde lid, en 2.6.6, eerste lid, van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en artikel 5.4 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015;

overwegende dat,

- burgers een eigen verantwoordelijkheid dragen voor de wijze waarop zij hun leven inrichten en deelnemen aan het maatschappelijk leven;
- van burgers verwacht mag worden dat zij elkaar daarin naar vermogen bijstaan;
- burgers die zelf, dan wel samen met personen in hun omgeving, onvoldoende zelfredzaam zijn of onvoldoende in staat zijn tot participatie, een beroep moeten kunnen doen op ondersteuning door de gemeente, zodat zij zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen;
- het noodzakelijk is om regels vast te stellen ter uitvoering van het beleidsplan als bedoeld in artikel 2.1.2 van de wet met betrekking tot de ondersteuning bij de versterking van de zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen, beschermd wonen en opvang, en
- het noodzakelijk is om de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen en daarmee bij te dragen aan het realiseren van een inclusieve samenleving,

b e s l u i t :

vast te stellen de

VERORDENING MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2025

Artikel 1. Begripsbepalingen

Alle begrippen die in deze verordening gebruikt worden en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Gemeentewet (GemW).

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. aanvraag: schriftelijk verzoek van een inwoner aan het college om een beslissing te nemen op het verzoek om een maatwerkvoorziening te verstrekken;

b. andere voorziening: voorziening anders dan in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
c. beleidsregels: beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Ooststellingwerf;
d. bijdrage in de kosten: bijdrage als bedoeld in de artikelen 2.1.4 en 2.1.4a van de wet;
e. echtgenoot: geregistreerde partner als bedoeld in artikel 1.1.2 van de wet;
f. eigen kracht: de mate waarin een aanvrager zelfstandig, al dan niet met hulp van het sociale netwerk, mantelzorg, (boven)gebruikelijke hulp, algemeen gebruikelijke voorziening, algemene voorziening of andere voorziening in staat is tot zelfredzaamheid en participatie of wordt voorzien in de behoefte aan beschermd wonen of opvang, waarbij in beginsel verwacht wordt dat de aanvrager meewerkt aan het verminderen of wegnemen van de beperkingen;
g. financiële tegemoetkoming: een maatwerkvoorziening in de vorm van een geldbedrag die de inwoner in staat om de goedkoopst adequate voorziening aan te schaffen, mits dit een passende bijdrage levert aan de zelfredzaamheid en participatie van de aanvrager;
h. formele ondersteuning: ondersteuning geboden door:
   personen die werkzaam zijn bij een instelling die ten aanzien van de voor het pgb uit te voeren maatschappelijke ondersteuning ingeschreven staat in het Handelsregister (conform artikel 5 Handelsregisterwet 2007), en die beschikken over een erkende registratie, kwalificatie en/of relevante diploma's die nodig zijn voor uitoefening van de desbetreffende taken, of;
   personen die aangemerkt zijn als Zelfstandige zonder personeel en die ten aanzien van de voor het pgb uit te voeren maatschappelijke ondersteuning zijn ingeschreven in het Handelsregister (conform artikel 5 Handelsregisterwet 2007) en beschikken over een erkende registratie, kwalificatie en/of relevante diploma's die nodig zijn voor de uitoefening van de desbetreffende taken.
i. gesprek: het gesprek in het kader van het onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid van de wet;
j. heronderzoek: onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.9 van de Wet
k. hulpvraag: behoefte aan maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet;
l. informele ondersteuning: ondersteuning die wordt geboden door personen die behoren tot het sociaal netwerk of personen die niet beschikken over een voor de uit te voeren maatschappelijke ondersteuning erkende registratie, kwalificatie en/of diploma.
m. ingezetene: cliënt die hoofdverblijf heeft in de gemeente Ooststellingwerf;
n. mantelzorg: alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving. Ook minder intensieve hulp, de hulp aan huisgenoten en de hulp aan instellingsbewoners zijn meegenomen. Mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenoemde 'gebruikelijke hulp'.
o. melding: eerste telefonische, digitale of fysieke contactmoment als bedoeld in artikel 2.3.2 eerste lid van de wet, waarbij de inwoner zich tot het college wendt met een hulpvraag op het gebied van zelfredzaamheid en participatie;
p. onderzoeksverslag: rapportage van het gesprek in kader van het wmo-onderzoek waarin in ieder geval het volgende is opgenomen welke hulpvraag er is, welke oplossingen er aanwezig zijn en kunnen worden geboden en tot welke resultaten dit moeten leiden;
q. pgb: persoonsgebonden budget als bedoeld in de artikelen 1.1.1 en 2.3.6 van de wet;

r. pgb-plan: Door de cliënt die in aanmerking wenst te komen voor een pgb in te dienen plan, die wordt betrokken bij de beoordeling of voldaan is aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 2.3.6 lid 2 van de Wet, en waarin in ieder geval wordt opgenomen:
   - wie het pgb beheert;
   - welke ondersteuning of voorziening er met het pgb wordt ingekocht;
   - waar de ondersteuning of voorziening wordt ingekocht, waarbij onderscheidt wordt gemaakt tussen formele en informele ondersteuning;
   - aan welke doelen of welk resultaat de in te kopen ondersteuning dient bij te dragen.
   - op welke wijze de kwaliteit van de voorziening is gewaarborgd en duidelijk is dat de voorziening geschikt is voor het doel waarvoor het pgb wordt verstrekt.

s. uitvoeringsbesluit: Uitvoeringsbesluit Wmo 2015;

t. vervoersvoorziening: ondersteuning die betrekking heeft op het compenseren van een vervoersbeperking, en/of ondersteuning ten behoeve van het maatschappelijk participeren voor een persoon die beperkingen ondervindt in het verplaatsen en voor wie het gebruiken en/of bereiken van het openbaar vervoer niet mogelijk is.

u. wet: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

v. woonvoorziening: ondersteuning die betrekking heeft op het compenseren van het resultaatgebied als benoemd in artikel 2 onder c: het kunnen wonen in een geschikt huis. Een woonvoorziening kan zijn: een financiële tegemoetkoming voor verhuiskosten, een financiële tegemoetkoming voor de aanschaf van een roerende of onroerende woonvoorziening, of de verstrekking van een woonvoorziening in Natura of Pgb.

Artikel 2. De te bereiken resultaten

Een voorziening ten behoeve van de maatschappelijke ondersteuning kan in ieder geval betrekking hebben op:

a. het kunnen voeren van een gestructureerd huishouden;
b. het zich kunnen verplaatsen in en om de woning;
c. het kunnen wonen in een geschikt huis;
d. het zich lokaal kunnen verplaatsen;
e. het thuis kunnen zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren;
f. het hebben van contacten met medemensen en deelnemen aan recreatieve, maatschappelijke en religieuze activiteiten;
g. het kunnen uitvoeren van algemeen dagelijkse levensverrichtingen;
h. kortdurend verblijf en
i. beschermd wonen en opvang.

HOOFDSTUK 2: Melding, onderzoek en aanvraag

Artikel 3. Melding hulpvraag

1. Een hulpvraag kan door of namens een cliënt bij het college worden gemeld. De hulpvraag kan ook betrekking hebben op ondersteuning ten behoeve van de mantelzorger of de gebruikelijke zorger.

2. Het college bevestigt (schriftelijk) de ontvangst van de melding en maakt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vijf werkdagen, een afspraak voor een gesprek.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 1 dient een hulpvraag voor - uitsluitend - opvang te worden ingediend bij het college of de opvanginstelling.

Artikel 4. Cliëntondersteuning

Het college zorgt ervoor dat ingezetenen een beroep kunnen doen op kosteloze cliëntondersteuning, waarbij het belang van de cliënt uitgangspunt is en wijst de cliënt hierop, voorafgaande aan het onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet.

Artikel 5. Vooronderzoek

1. Het volgens artikel 3 bevoegde college verzamelt alle voor het onderzoek, bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet, van belang zijnde en toegankelijke gegevens over de cliënt en zijn situatie.
2. Voor of tijdens het gesprek verschaft de cliënt het volgens artikel 3 bevoegde college alle overige gegevens en bescheiden die naar het oordeel van het college hiervoor nodig zijn en waarover de cliënt redelijkerwijs de beschikking kan krijgen. De cliënt verstrekt in ieder geval op verzoek een identificatiedocument als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht ter inzage.
3. Het volgens artikel 3 bevoegde college kan in overleg met de cliënt afzien van een vooronderzoek als bedoeld in het eerste lid als:

a. de cliënt genoegzaam bekend is bij de gemeente;
b. een voorafgaand onderzoek gelet op het spoedeisende karakter op dat moment niet mogelijk of niet gewenst is;
c. als blijkt dat er sprake is van een enkelvoudige, niet gecompliceerde ondersteuningsvraag.

Artikel 6. Gesprek

1. Na het in het vorige artikel bedoelde vooronderzoek vindt een gesprek plaats met de cliënt.
2. Als de hulpvraag genoegzaam bekend is, kan het volgens artikel 3 bevoegde college, onverminderd het bepaalde in artikel 2.3.2 van de wet, in overleg met de cliënt afzien van een gesprek.

Artikel 7. Onderzoeksverslag

1. Het volgens artikel 3 bevoegde college of de hiervoor in artikel 3 lid 3 bedoelde instantie zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het onderzoek na voltooiing van het onder lid 2.3.2 van de wet bedoelde onderzoek.
2. Als de cliënt van mening is dat het verslag onvolledig is of onjuistheden bevat, kan hij daarvan op een daarvoor bestemd deel van het verslag mededeling doen, onder aanvulling dan wel correctie zoals door hem bedoeld.
3. Het verslag voorziet in de mogelijkheid om door de cliënt in het verslag op eenvoudige wijze, voorzien van een ondertekening en datum, aan te laten geven dat deze in aanmerking wenst te komen voor een maatwerkvoorziening.

Artikel 8. Aanvraag

1. Een aanvraag voor een maatwerkvoorziening kan door of namens een cliënt schriftelijk of digitaal bij het college worden ingediend.
2. Het volgens artikel 3 bevoegde college merkt een ondertekend verslag van het onderzoek als aanvraag aan, indien de cliënt dat conform artikel 7, derde lid in het verslag heeft aangegeven.

Artikel 9. Advisering

Het volgens artikel 3 bevoegde college kan een daartoe aangewezen adviesinstantie om advies vragen.

Artikel 10. Inhoud beschikking

1. In de beschikking tot verstrekking van een maatwerkvoorziening wordt in ieder geval aangegeven of deze als voorziening in natura of als pgb of als financiële tegemoetkoming wordt verstrekt en wordt tevens aangegeven hoe bezwaar tegen de beschikking kan worden gemaakt.
2. Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in natura wordt in de beschikking in ieder geval vastgelegd:
   a. welke de te verstrekken voorziening is en wat het beoogde resultaat daarvan is;
   b. wat de ingangsdatum en duur van de verstrekking is:
   c. indien van toepassing, de termijn waarop een voorziening technisch is afgeschreven;
   d. hoe de voorziening wordt verstrekt, en
   e. indien van toepassing, welke andere voorzieningen relevant zijn of kunnen zijn.

3. Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in de vorm van een pgb wordt in de beschikking in ieder geval vastgelegd:
   a. voor welk resultaat het pgb moet worden aangewend, waarbij verwezen kan worden naar het pgb plan;
   b. welke kwaliteitseisen gelden voor de besteding van het pgb;
   c. wat de hoogte van het pgb is en hoe hiertoe is gekomen;
   d. wat de duur is van de verstrekking waarvoor het pgb is bedoeld;
   e. de voorwaarden voor uitbetaling van het persoonsgebonden budget en de wijze van uitbetaling van het persoonsgebonden budget, en
   f. de wijze van verantwoording van de besteding van het pgb.
4. Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in de vorm van een financiële tegemoetkoming wordt in de beschikking in ieder geval vastgelegd:
   - voor welk resultaat de financiële tegemoetkoming moet worden aangewend;
   - wat de hoogte van de financiële tegemoetkoming is en hoe hiertoe is gekomen;
   - de voorwaarden voor uitbetaling van de financiële tegemoetkoming en de wijze van uitbetaling;
   - of er sprake is van betaling van een bijdrage in de kosten en zo ja, de maximale hoogte en betalingsduur daarvan.
5. Als sprake is van de verplichting tot betaling van een bijdrage in de kosten, wordt van deze verplichting mededeling gedaan in de beschikking. Daarbij wordt tevens gemeld welk bestuursorgaan belast is met de bepaling van de hoogte van de bijdrage en de inning daarvan.

HOOFDSTUK 3: Maatwerkvoorziening en pgb

Artikel 11. Algemene criteria maatwerkvoorziening

1. Het college neemt het verslag, indien aanwezig, als uitgangspunt voor de beoordeling van een aanvraag om een maatwerkvoorziening.
2. Geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt:
   a. indien cliënt aanspraak maakt of kan maken op een voorziening op grond van een andere wet, of indien cliënt met gebruik van eigen kracht, (boven)gebruikelijk hulp, sociaal netwerk of algemene of andere voorzieningen voldoende kan worden gecompenseerd;
   b. indien de voorziening voor een persoon als cliënt algemeen gebruikelijk is;
   c. indien het een voorziening betreft die de cliënt vóór de datum van het besluit heeft gerealiseerd, terwijl hij redelijkerwijs kon weten dat een melding als bedoeld in artikel 2.3.2 van de wet te verwachten was, tenzij het college daarvoor schriftelijk toestemming heeft verleend of de noodzaak achteraf nog kan worden vastgesteld;
   d. voor zover de aanvraag betrekking heeft op een voorziening die aan inwoner al eerder is verstrekt in het kader van enige wettelijke bepaling of regeling en de normale afschrijvingstermijn van de voorziening nog niet verstreken is, tenzij de eerder vergoede of verstrekte voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de cliënt zijn toe te rekenen, of tenzij de cliënt geheel of gedeeltelijk tegemoetkomt in de veroorzaakte kosten.
3. Een cliënt komt alleen in aanmerking voor een maatwerkvoorziening als:
   a. deze langdurig (langer dan zes maanden) noodzakelijk is, tenzij het gaat om een cliënt met een korte levensverwachting, in welk geval per definitie geacht wordt sprake te zijn van een langdurige noodzaak;
   b. de noodzaak tot ondersteuning voor de cliënt redelijkerwijs niet vermijdbaar was, en
   c. de voorziening voorzienbaar was, maar van de cliënt redelijkerwijs niet verwacht kon worden maatregelen te hebben getroffen die de hulpvraag overbodig had gemaakt.
4. Als een maatwerkvoorziening noodzakelijk is, kiest het college de best passende oplossing. De prijs van de leverancier die hierbij de goedkoopst adequate voorziening kan leveren is doorslaggevend.
5. De hoofdregel is dat de ingangsdatum van de maatwerkvoorziening gelijk is aan de datum van de aanvraag. Hiervan kan worden afgeweken:
   a. als in de periode tussen de melddatum en de datum besluit voor het college de noodzaak is gebleken om de maatwerkvoorziening eerder toe te kennen;
   b. als voor de datum van melding door de cliënt een voorziening is getroffen en achteraf door het college de noodzaak nog kan worden vastgesteld om eerder toe te kennen.
6. In geval van bijzondere omstandigheden kan eerder of later toegekend worden.

7. Een maatwerkvoorziening wordt geweigerd als een cliënt de voorziening zelf al heeft aangeschaft voor de datum van de melding.
8. Als een maatwerkvoorziening noodzakelijk is ter vervanging van een eerder door het college verstrekte voorziening, wordt deze slechts verstrekt als de eerder verstrekte of vergoede voorziening de normale afschrijvingstermijn verstreken heeft tenzij:
   - de eerder verstrekte voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de cliënt zijn toe te rekenen;
   - de cliënt geheel of gedeeltelijk tegemoetkomt in de veroorzaakte kosten, of
   - de eerder verstrekte voorziening niet langer een oplossing biedt voor de behoefte van de cliënt aan maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 12. Specifieke criteria algemene voorziening

1. Onder ‘Eigen kracht’ als bedoeld in artikel 11 lid 2 sub a wordt in ieder geval verstaan:
   - gebruikelijke hulp door huisgenoten en/of sociaal netwerk;
   - boven-gebruikelijke hulp door huisgenoten voor zover dat in de gegeven omstandigheden kan worden verwacht;
   - ondersteuning vanuit het sociale netwerk;
   - het aanspreken van een aanvullende zorgverzekering die is afgesloten;
   - het kunnen aanschaffen van een algemeen gebruikelijke voorziening;
2. Gebruikelijke hulp is hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders/verzorgers, inwonende kinderen of andere huisgenoten en waarvoor geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt indien gebruikelijke hulp daadwerkelijk beschikbaar is en in de gegeven omstandigheden verwacht kan worden.
3. Om vast te stellen of sprake is van gebruikelijke hulp beoordeelt het college of de noodzakelijke hulp uitstijgt boven de hulp die een persoon van dezelfde leeftijd zonder ziekte, aandoening, beperking of andere problematiek nodig heeft. Het college houdt hierbij rekening met de volgende factoren:
   - de mate van toezicht, begeleiding en stimulans die de aanvrager nodig heeft gelet op de beperkingen;
   - de omvang van de ondersteuningsbehoefte die nodig is om de zelfredzaamheid en/of participatie van de aanvrager de vergroten;
   - de mate van planbaarheid van de ondersteuning;
   - de behoeften en mogelijkheden van de aanvrager.

4. Als de noodzakelijke geboden hulp de gebruikelijke hulp overstijgt is er sprake van boven-gebruikelijke hulp. Als de boven-gebruikelijk hulp in de gegeven omstandigheden van huisgenoten verwacht kan worden, bestaat er geen recht op een maatwerkvoorziening. Of dit verwacht mag worden onderzoekt het college aan de hand van de volgende factoren:
   - relatie: de onderlinge relatie tussen de aanvrager en diens huisgenoot of huisgenoten die de noodzakelijk hulp biedt;
   - draagkracht: of de huisgenoot of huisgenoten in staat zijn de noodzakelijk hulp te bieden gelet op diens geestelijke en lichamelijke welzijn en vaardigheden;
   - draaglast: of het bieden van de noodzakelijke hulp geen overbelasting oplevert;
   - compensatie: of de huisgenoot of huisgenoten de noodzakelijke hulp blijven bieden, ook zonder vergoeding.
5. Als na onderzoek blijkt dat het bieden van boven-gebruikelijke hulp in de gegeven omstandigheden niet van huisgenoten kan worden verwacht, kan er aanspraak bestaan op een maatwerkvoorziening.
6. Voor zover aanspraak bestaat op een maatwerkvoorziening, dient deze erop te zijn gericht de eigen kracht van de aanvrager en diens sociale netwerk te vergroten.
7. Het sociaal netwerk van de aanvrager bestaat uit personen in de huiselijke kring of andere personen met wie hij/zij een sociale relatie heeft. Onder ‘huiselijke kring’ wordt verstaan familieleden, huisgenoten, de (ex) echtgenoot of mantelzorgers. Met ‘andere personen’ wordt bedoeld: mensen met wie regelmatig contact wordt onderhouden.
8. Als met hulp van het sociaal netwerk de hulpvraag kan worden opgelost, is er sprake van voldoende eigen kracht.
9. Een algemeen gebruikelijke voorziening is niet specifiek bedoeld voor personen met een beperking, is daadwerkelijk beschikbaar op de vrije markt, levert een passende bijdrage aan het vergroten van de zelfredzaamheid of participatie en kan financieel worden gedragen met een inkomen op minimumniveau.
10. De voorziening kan financieel gedragen worden als de kosten binnen een termijn van 36 maanden kunnen worden terugbetaald bij een aflossing van 5% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.
11. Bij de beoordeling of een voorziening financieel gedragen kan worden, wordt ook rekening gehouden met het tweedehands aanbod voor zover daarbinnen passende voorzieningen beschikbaar zijn.

Artikel 13. Criteria voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid en participatie

1. De aanvrager komt in aanmerking voor een maatwerkvoorziening, concrete ondersteuningsvormen zoals individuele begeleiding, dagbesteding of een woon- of vervoersvoorziening, voor zelfredzaamheid of participatie indien hij niet in staat is om de beperkingen die hij in zijn zelfredzaamheid of participatie ondervindt te verminderen of weg te nemen:
   - op eigen kracht;
   - met gebruikelijke hulp;
   - met gebruikmaking van aanspraken op grond van voorliggende wetgeving;
   - met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk;
   - met gebruikmaking van algemeen gebruikelijke voorzieningen of
   - met gebruikmaking van algemene voorzieningen.
2. Geen maatwerkvoorziening gericht op zelfredzaamheid en participatie wordt verstrekt indien de cliënt geen ingezetene is van de gemeente.
3. Als een maatwerkvoorziening noodzakelijk is ter vervanging van een eerder door het college verstrekte voorziening, wordt deze slechts verstrekt als de eerder verstrekte voorziening technisch is afgeschreven,
   a. tenzij de eerder verstrekte voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de cliënt zijn toe te rekenen;
   b. tenzij de cliënt geheel of gedeeltelijk tegemoetkomt in de veroorzaakte kosten, of
   c. als de eerder verstrekte voorziening niet langer een oplossing biedt voor de behoefte van de cliënt aan maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 14. Beschermd wonen en opvang

De gemeente Ooststellingwerf volgt het beleid van de gemeente Leeuwarden in haar rol als centrumgemeente ten aanzien van de regionale voorzieningen Beschermd wonen en opvang (maatschappelijke opvang, OGGZ, Verslavingszorg) zoals vastgesteld in de geldende Verordening WMO, de Beleidsregels WMO en het Financieel Besluit van de gemeente Leeuwarden, voor zover het veranderingen betreft die voortvloeien uit de verantwoordelijkheden zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling ‘Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten’.

Artikel 15. Specifieke voorwaarden woonvoorzieningen

1. Compensatie ter zake van een hulpvraag die ziet op het normale gebruik van de woning wordt bij voorkeur geleverd via ondersteuning bij een verhuizing.
2. Geen woonvoorziening wordt verstrekt:
   a. voor zover de beperkingen voortvloeien uit de aard van de in de woning gebruikte materialen;
   b. voor zover het voorzieningen in gemeenschappelijke ruimten betreft, anders dan automatische deuropeners, hellingbanen, het verbreden van gemeenschappelijke toegangsdeuren, het aanbrengen van drempelhulpen of vlonders of het aanbrengen van een opstelplaats bij de toegangsdeur van de gemeenschappelijke ruimte, met uitzondering van een voorziening voor verhuizing en inrichting;
   c. indien de noodzaak het gevolg is van een verhuizing waarvoor geen aanleiding bestaat op grond van beperkingen bij de zelfredzaamheid of participatie en er geen belangrijke reden voor verhuizing aanwezig is;
   d. indien de cliënt niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment meest geschikte woning, tenzij daarvoor vooraf schriftelijk toestemming is verleend door het college.
3. Het college verstrekt alleen een woonvoorziening of woningaanpassing ten behoeve van een woonwagen indien aan de volgende vereisten wordt voldaan:
   a. de technische levensduur van de woonwagen is nog minimaal vijf jaar, én
   b. de standplaats komt niet binnen vijf jaar voor opheffing in aanmerking, én
   c. de woonwagen stond ten tijde van de indiening van de melding op een binnen de gemeente Ooststellingwerf, formeel als zodanig aangemerkte standplaats.
4. Het college verleent alleen een woonvoorziening of woningaanpassing ten behoeve van een woonschip indien:
   a. de technische levensduur van het woonschip nog minimaal vijf jaar is, én
   b. het woonschip nog minimaal vijf jaar op de ligplaats mag blijven liggen.
5. Indien de technische levensduur van de woonwagen of het woonschip minder dan vijf jaar is of de standplaats van de woonwagen binnen vijf jaar voor opheffing in aanmerking komt of het woonschip niet tenminste nog vijf jaar op de ligplaats mag liggen, zal het college een maximumbedrag voor de aanpassingskosten bepalen.
6. Het college verleent slechts een maatwerkvoorziening in de aanpassingskosten van een binnenschip indien de aanpassing betrekking heeft op het voor de schipper, de bemanning en hun gezinsleden bestemde gedeelte van het verblijf als bedoeld in artikel 1, tweede lid, onderdeel V, van het Binnenschepenbesluit (Stb. 1987, 466), van een binnenschip, dat:
   a. in het register, bedoeld in artikel 783 van Boek 8 van het Burgerlijk Wetboek als zodanig te boek is gesteld op de wijze omschreven in de maatregel te boek gestelde schepen 1992; én
   b. bedrijfsmatig wordt gebruikt, hetzij voor het vervoer van goederen, daarbij blijkens de meetbrief bedoeld in het metingbesluit binnenvaartuigen 1978 een laadvermogen van tenminste 15 ton hebbend, of voor het vervoer van meer dan 12 personen buiten de in de aanhef bedoelde personen.

Artikel 16. Specifieke voorwaarden kortdurend verblijf

Een maatwerkvoorziening voor kortdurend verblijf wordt slechts verstrekt, indien:

a. de cliënt wegens zijn beperkingen, chronisch psychische of psychosociale problemen, permanent toezicht nodig en dit wordt geleverd door een gebruikelijke hulp en/of mantelzorger thuis;
b. de persoon die gebruikelijke hulp en/of mantelzorg verleent dit gedurende ten minste vier etmalen per week doet;
c. het noodzakelijk is dat de persoon die gebruikelijke hulp en/of mantelzorg verleent ontlast wordt.

Artikel 17. Specifieke criteria hulp bij het huishouden

Een maatwerkvoorziening voor hulp bij het huishouden wordt slechts verstrekt, indien:

a. de cliënt niet in staat is tot het voeren van een gestructureerd huishouden;
b. er geen algemeen gebruikelijke of voorliggende voorzieningen aanwezig zijn;
c. er geen sprake is van gebruikelijke hulp en
d. voor het uitvoeren van huishoudelijke taken, exclusief onderhoud aan de tuin.

Artikel 18. Specifieke criteria begeleiding

Een cliënt kan in aanmerking komen indien hij door zijn beperkingen onvoldoende zelfredzaam of in staat tot participatie is en de cliënt hierdoor beperkingen ervaart op het gebied van:

a. de sociale redzaamheid;
b. het bewegen en verplaatsen;
c. het psychisch functioneren;
d. het geheugen en de oriëntatie;
e. het vertonen van probleemgedrag.

Artikel 19. Specifieke criteria vervoer

1. Een cliënt kan in aanmerking komen voor een vervoersvoorziening, indien hij beperkingen ondervindt in het verplaatsen en het gebruiken en/of bereiken van het openbaar vervoer niet mogelijk is.
2. Een voorziening ter compensatie van een vervoersbeperking ofwel ten behoeve van maatschappelijke participatie, wordt bij voorkeur geleverd in de vorm van een financiële tegemoetkoming voor de kosten van collectief vervoer. Het staat de cliënt vrij om te kiezen voor verstrekking in natura of pgb.
3. De ritafstand die voor financiële tegemoetkoming in aanmerking komt bedraagt maximaal 25 kilometer gerekend vanaf de woonplaats van de cliënt. Reist de cliënt verder dan geldt het tarief van de vervoerder.
4. Er bestaat recht op maximaal 1.500 kilometer op jaarbasis. Op grond van bijzondere individuele omstandigheden kan er recht bestaan op ophoging van de kilometer, met een maximum van 2.000 op jaarbasis
5. In afwijking van lid 3 mag een cliënt naar de volgende puntbestemmingen reizen:
   - Ziekenhuis UMCG Groningen
   - Ziekenhuis MCL Leeuwarden
   - Ziekenhuis De Tjongerschans Heerenveen
   - Ziekenhuis Nij Smellinghe Drachten
   - Wilhelmina Ziekenhuis Assen
   - Bethesda Ziekenhuis Hoogeveen
   - Antonius Ziekenhuis Sneek
6. Op medische indicatie kan de ingezetene voor begeleiding bij vervoer in aanmerking komen.

Artikel 20. Specifieke criteria rolstoel

Een cliënt kan in aanmerking komen voor een rolstoel voor het dagelijks zittend gebruik voor het zich verplaatsen in en om de woning, maar niet voor een rolstoel voor incidenteel gebruik. Sportrolstoelen worden niet gezien als rolstoelen voor incidenteel gebruik maar als sportvoorziening.

Artikel 21. Specifieke criteria verhuis- en inrichtingskosten

1. Een tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten kan worden toegekend indien dit de goedkoopst adequate voorziening is.
2. Een tegemoetkoming in de kosten als bedoeld in het eerste lid van dit artikel voor verhuis- en inrichtingskosten bedraagt een vast bedrag van € 2.500,-. Een tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten wordt afgewezen indien;

- betrokkene voor het eerst verhuist naar een zelfstandige woonruimte;
- betrokkene verhuist naar een woning die niet geschikt is voor permanente bewoning;
- betrokkene is verhuisd naar de voor hem op dat moment niet meest geschikte woning;
- de verhuizing niet bijdraagt aan het opheffen of verminderen van de beperkingen;
- betrokkene verhuist naar een WLZ-instelling;
- betrokkene verhuist vanuit een geschikte woning;
- de kosten voor het aanpassen van de woning zijn lager dan de tegemoetkoming in de verhuis- en herinrichtingskosten.

Artikel 22. Algemene regels over het pgb

1. Indien de cliënt dit wenst, verstrekt het college hem een persoonsgebonden budget dat de cliënt in staat stelt de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, van derden te betrekken.
2. Een persoonsgebonden budget wordt verstrekt indien:
   - de cliënt naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat is te achten tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk of van zijn vertegenwoordiger, in staat is te achten de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;
   - de cliënt zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat hij de maatwerkvoorziening als persoonsgebonden budget wenst geleverd te krijgen en
   - naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt.
3. Bij het beoordelen van de kwaliteit als bedoeld in het tweede lid, onder c, weegt het college mee of de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt.
4. Een cliënt komt niet in aanmerking voor een pgb indien:
   - de cliënt het door hem in te dienen plan inzake het door hem gewenste pgb niet overlegt;
   - er sprake is van financiële problemen bij de cliënt, tenzij op de cliënt financieel toezicht wordt uitgeoefend door bijvoorbeeld een kredietbank.

5. De volgende voorwaarden worden gehanteerd bij het verstrekken van een pgb:
   - een eenmalige uitkering bij beëindiging van de pgb relatie met de aanbieder is toegestaan;
   - reiskostenvergoeding is toegestaan;
   - de betaling kan per maand of per uur, naar gelang de wens van de cliënt;
   - administratiekosten mogen van het pgb niet worden betaald;
   - bemiddelingskosten zijn niet toegestaan;
   - een feestdagenvergoeding is niet toegestaan en
   - een eenmalig pgb, los van de SVB, wordt rechtstreeks aan de leverancier betaald.
6. Degene die de ondersteuning biedt kan niet tevens het pgb namens de budgethouder beheren.

Artikel 23. Algemene regels over de hoogte van het pgb

1. Bij de bepaling van de hoogte van het pgb wordt mede aandacht besteed aan een door de cliënt in te dienen plan inzake het door hem gewenste pgb.
2. Het pgb wordt berekend op basis van een prijs of tarief waarmee redelijkerwijs is verzekerd dat het pgb toereikend is om veilige, doeltreffende en kwalitatief goede diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, van derden te betrekken.
3. Het pgb wordt indien nodig aangevuld met een vergoeding voor onderhoud en verzekering.
4. De hoogte van het pgb wordt afgesteld op de laagste prijs die het college verschuldigd is voor de corresponderende voorziening in natura.
5. De hoogte van het pgb-tarief voor de inkoop van formele ondersteuning voor begeleiding in groepsverband, begeleiding individueel, hulp bij het huishouden en kortdurend verblijf is maximaal 90% van de kostprijs voor zorg in natura.

Artikel 24. Specifieke regels over de hoogte van het pgb hulp bij het huishouden

De hoogte van het pgb in verband met het kunnen voeren van een gestructureerd huishouden is afhankelijk van het toegekende aantal uren hulp waarmee het resultaat gerealiseerd kan worden.

Artikel 25. Specifieke regels over de hoogte van het pgb voor een roerende woonvoorziening

1. Het pgb voor een roerende woonvoorziening en de eventueel daarmee samenhangende kosten van onderhoud, verzekering, keuring en reparatie wordt vastgesteld op basis van de tegenwaarde van de voor de gemeente goedkoopst passende voorziening (zo mogelijk uit het kernassortiment), zoals dat door het college aan de leverancier of de woningcorporaties wordt betaald (onder aftrek van het kortingspercentage dat door de leverancier wordt geboden).
2. Voor voorzieningen die buiten het kernassortiment vallen wordt de hoogte van het pgb vastgesteld aan de hand van één of meer offertes.

Artikel 26. Specifieke regels over de hoogte van het pgb voor een woningaanpassing

1. De hoogte van het pgb voor een woningaanpassing en de daarmee eventueel samenhangende kosten van onderhoud, verzekering, keuring en reparatie wordt bepaald op basis van een voorcalculatie of aan de hand van door de cliënt opgevraagde vergelijkbare offertes, waarbij de prijs van de leverancier die de goedkoopst adequate voorziening kan leveren doorslaggevend is. De gemeente is gemachtigd om een tegenofferte op te vragen.
2. Bij de berekening van de hoogte van een pgb voor de kosten van een woningaanpassing worden enkel de volgende kosten meegerekend:
   a. De aanneemsom (hierin begrepen de loon- en materiaalkosten) voor het treffen van de voorziening. Indien de voorziening in zelfwerkzaamheid wordt getroffen, vervalt de post loonkosten en worden alleen de materiaalkosten vergoed.
   b. Het architectenhonorarium tot ten hoogste 10% van de aanneemsom met dien verstande dat dit niet hoger is dan het maximale honorarium als bepaald in DNR 2011 van de BNA. Alleen in die gevallen dat het noodzakelijk is dat een architect voor de woningaanpassing moet worden ingeschakeld worden deze kosten subsidiabel geacht. Het betreft dan veelal de ingrijpender woningaanpassingen.
   c. De kosten voor het toezicht op de uitvoering, indien dit noodzakelijk is, tot een maximum van 2% van de aanneemsom.
   d. De leges voor zover deze betrekking hebben op het treffen van de voorziening.
   e. De verschuldigde en niet verrekenbare of terugvorderbare omzetbelasting.
   f. Renteverlies, dat ontstaat indien de cliënt noodzakelijke betaling aan derden moet doen voordat tot vergoeding is overgegaan, maar uitsluitend indien deze betalingen verband houden met de bouw dan wel het treffen van voorzieningen.
   g. De prijs van bouwrijpe grond indien de aanschaf van de grond noodzakelijk is omdat niet binnen het oorspronkelijke kavel gebouwd kan worden.
   h. Na de oorspronkelijke raming ontstane kosten, die ten tijde van de raming van de kosten redelijkerwijs niet voorzien konden worden, mits het college schriftelijk toestemming geeft voor de uitgave van deze extra bedragen.
   i. De kosten van noodzakelijk technisch onderzoek en voor advisering over de te treffen aanpassing.
   j. De kosten van heraansluiting op de openbare nutsvoorziening.

Artikel 27. De hoogte van het pgb voor een vervoersvoorziening

1. Het pgb voor vervoersvoorzieningen en de eventueel daarmee samenhangende kosten van onderhoud, verzekering, keuring en reparatie, is gelijk aan de tegenwaarde van het bedrag dat de gemeente heeft bedongen, of zou hebben bedongen indien zij de vervoersvoorziening zelf zou hebben ingekocht.
2. Voor voorzieningen die buiten het kernassortiment vallen, wordt de hoogte van het pgb vastgesteld aan de hand van één of meer offertes.
3. Het pgb voor aanpassingen aan een auto is beperkt tot aanpassingen die geplaatst of overgeplaatst worden in een auto met een economische levensduur van tenminste vijf jaar.

Artikel 28. De hoogte van het pgb voor een rolstoel

1. Het pgb voor een rolstoel, niet zijnde een sportrolstoel, wordt vastgesteld op basis van de tegenwaarde van de goedkoopst adequate voorziening, zoals dat door het college aan de gecontracteerde leverancier wordt betaald.
2. Ten behoeve van onderhoud en reparatie van de vervoersvoorziening kan dit bedrag verhoogd worden met een door de gemeente te bepalen bedrag per jaar, dat gelijk is aan de gehanteerde prijzen van de door de gemeente gecontracteerde leverancier. Hierbij wordt uitgegaan van de gemiddelde gebruiksduur van de voorziening.
3. Voor voorzieningen die buiten het assortiment vallen, wordt de hoogte van het pgb vastgesteld aan de hand van één of meer offertes.

Artikel 29. De hoogte van het pgb voor een sportvoorziening

Het pgb voor een sportvoorziening en de daarmee eventueel samenhangende kosten van onderhoud, verzekering, keuring en reparatie wordt bepaald aan de hand van door de cliënt opgevraagde vergelijkbare offertes, waarbij de prijs van de leverancier die de goedkoopst adequate voorziening kan leveren doorslaggevend is. De gemeente is gemachtigd om een tegenofferte op te vragen, waarbij de economisch meest voordelige uitgangspunt is voor verdere besluitvorming.

Artikel 30. De hoogte van het pgb voor begeleiding

1. De hoogte van het pgb in verband met begeleiding individueel is afhankelijk van het toegekende aantal uren begeleiding waarmee het resultaat gerealiseerd kan worden.
2. De hoogte van het pgb in verband met begeleiding in groepsverband is afhankelijk van het aantal toegekende dagdelen begeleiding waarmee het resultaat gerealiseerd kan worden.
3. Voor individuele begeleiding wordt een bedrag per uur beschikbaar gesteld.
4. Voor begeleiding in groepsverband wordt een bedrag per dagdeel beschikbaar gesteld.

Artikel 31. De hoogte van het pgb voor logeren/respijtzorg

1. De hoogte van het pgb in verband met logeren/respijtzorg is afhankelijk van het toegekende aantal dagen per week waarmee het resultaat gerealiseerd kan worden.
2. Voor logeren/respijtzorg wordt een bedrag per etmaal beschikbaar gesteld.

Artikel 32. De hoogte van het pgb voor beschermd wonen

De gehanteerde tarieven voor beschermd wonen, zijn de tarieven zoals vastgesteld door het college van de gemeente Leeuwarden.

Artikel 33. De hoogte van het pgb ingeval van inzet door een persoon die behoort tot het sociaal netwerk

1. De hoogte van het pgb ingeval van inzet door een persoon die behoort tot het sociaal netwerk voor hulp bij het huishouden is gebaseerd op het geldende CAO VVT loon (hoogste periodiek behorende bij hulp bij het huishouden FWG 15) van de geldende CAO VVT.
2. Het minimale opleidingsniveau voor lid 1 is mbo-niveau 1 diploma.
3. Het pgb sociaal netwerk voor hulp bij het huishouden wordt afgewezen als de kosten daarvoor hoger zijn dan een vergelijkbare voorziening in natura (goedkoopst compenserend).
4. De hoogte van het pgb ingeval van inzet door een persoon die behoort tot het sociaal netwerk voor begeleiding is gebaseerd op het geldende coa VVT-loon (hoogste periodiek behorende bij FWG 30 (‘ondersteunend begeleider’)) van de geldende cao VVT.
5. Het minimale opleidingsniveau voor lid 4 is mbo-niveau 2 diploma.
6. Het pgb sociaal netwerk begeleiding wordt afgewezen als de kosten daarvoor hoger zijn dan een vergelijkbare voorziening in natura (goedkoopst compenserend).

Artikel 34. Algemene regels over de financiële tegemoetkoming

1. Een financiële tegemoetkoming kan worden toegekend t.b.v. de volgende resultaatgebieden:
   a. roerende woonvoorzieningen: wonen in een geschikt huis
   b. onroerende woonvoorzieningen: wonen in een geschikt huis
   c. hulpmiddelen: het verplaatsen in en om de woning
   d. vervoervoorzieningen: het zich lokaal verplaatsen/meedoen aan het maatschappelijke leven
2. Het college kan voor een goede uitvoering van dit artikel nadere beleidsregels stellen.

Artikel 35. Algemene regels over de hoogte van de financiële tegemoetkoming

1. De hoogte van de financiële tegemoetkoming is niet hoger dan de kosten van de goedkoopst adequate voorziening.
2. De financiële tegemoetkoming is in beginsel niet kostendekkend, tenzij het college na onderzoek oordeelt dat dit noodzakelijk is in het individuele geval.

Artikel 36. Voorwaarden voor uitbetaling van de financiële tegemoetkoming

1. De tegemoetkoming wordt uitbetaald aan de inwoner of aan de leverancier van de voorziening.
2. De tegemoetkoming kan voorafgaande aan de aanschaf, of na realisering van de voorziening worden verstrekt;
   a. indien de tegemoetkoming voorafgaande aan de aanschaf van de voorziening wordt uitbetaald aan de inwoner, dient deze binnen drie maanden na verstrekking van de tegemoetkoming een bewijsstuk aan te leveren waaruit blijkt dat de financiële tegemoetkoming is aangewend voor de aanschaf van de voorziening;
   b. indien de tegemoetkoming rechtstreeks wordt uitbetaald aan de leverancier van de voorziening, geschiedt deze uitbetaling na aanlevering van een bewijsstuk van de leverancier waaruit blijkt dat de voorziening is gerealiseerd.
3. Verstrekking van de tegemoetkoming achteraf geschiedt na aanlevering van een factuur of ander bewijsstuk waaruit blijkt dat de voorziening reeds is aangeschaft.
4. Indien de inwoner als genoemd in lid 2 onder a geen bewijsstuk aanlevert, kan de tegemoetkoming worden teruggevorderd op grond artikel 2.4.1 lid 1 van de wet, voor zover het de inwoner kan worden aangerekend dat de tegemoetkoming niet adequaat is besteed.
5. Indien een programma van eisen is opgesteld, vindt uitbetaling van de tegemoetkoming slechts plaats voor zover wordt voldaan aan de in het programma gestelde eisen.
6. In de gevallen waarin een programma van eisen is opgesteld en de uitbetaling van de tegemoetkoming vooraf plaatsvindt, wordt binnen drie maanden na realisering van de voorziening een inspectie uitgevoerd.
7. Als na inspectie blijkt dat de voorziening niet voldoet aan het programma van eisen, kan de gemeente de beslissing tot toekenning van de financiële tegemoetkoming herzien dan wel intrekken.
8. Indien het besluit tot intrekking als genoemd in lid 6 de inwoner kan worden aangerekend, kan het college de tegemoetkoming terugvorderen op grond van artikel 2.4.1 lid 1 van de Wet.

HOOFDSTUK 4: Bijdrage in de kosten

Artikel 37. Bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen, pgb's en financiële tegemoetkoming en bij verordening aangewezen algemene voorzieningen

1. Een cliënt is een bijdrage in de kosten verschuldigd voor een maatwerkvoorziening, een pgb of financiële tegemoetkoming, zolang de cliënt van de maatwerkvoorziening gebruik maakt of gedurende de periode waarvoor het pgb of financiële tegemoetkoming wordt verstrekt, met als maximum de kostprijs.
2. Het bericht aan de aanbieder waarin het daadwerkelijk starten van de zorg wordt aangekondigd wordt beschouwd als de ingangsdatum van de bijdrage in de kosten.
3. Een cliënt is een bijdrage in de kosten verschuldigd voor een bij verordening aangewezen algemene voorziening, waarvoor een duurzame hulpverleningsrelatie bestaat, zolang de cliënt van deze voorziening gebruik maakt. Hiervoor geldt het abonnementstarief. Vooralsnog zijn er geen (door de gemeente geïnitieerde) algemene voorzieningen aangewezen.
4. De bijdragen voor maatwerkvoorzieningen of pgb of financiële tegemoetkoming en voor bij verordening aangewezen algemene voorzieningen, zijn gelijk aan de kostprijs, tot aan ten hoogste het landelijk vastgestelde bedrag voor de ongehuwde cliënt of de gehuwde cliënten samen.
5. In afwijking van artikel 2.1.4a, vierde lid, van de wet bedraagt de hoogte van de eigen bijdrage voor de maatwerkvoorziening voor vervoer € 0,20 per kilometer.
6. Geen bijdrage in de kosten is verschuldigd indien:
   a. het resultaat behaald kan worden door een voorziening in de vorm van een woningaanpassing in algemene ruimten;
   b. het resultaat behaald kan worden door een voorziening in de vorm van aanpassingen aan eerder verstrekte woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen;
   c. een maatwerkvoorziening is verstrekt in de vorm van een rolstoel;
   d. sprake is van een collectieve voorziening, bijvoorbeeld een poolvoorziening zoals een scootmobielpool, een driewielfiets- of duofietspool.
7. De bijdrage in de kosten voor een voorziening in de vorm van een pgb of financiële tegemoetkoming is verschuldigd zolang de hierna volgende afschrijvingstermijnen niet zijn verstreken:
   a. zeven jaar voor vervoersvoorzieningen in de vorm van een autoaanpassing;
   b. zeven jaar voor roerende woonhulpmiddelen;
   c. tien jaar voor woningaanpassingen, niet zijnde een aanbouw;
   d. vijftien jaar voor een woningaanpassing in de vorm van een aanbouw;
   e. drie jaar voor een sportvoorziening.
8. De bijdrage voor een maatwerkvoorziening of pgb of financiële tegemoetkoming ten behoeve van een woningaanpassing voor een minderjarige cliënt is verschuldigd door de onderhoudsplichtige ouders, daaronder begrepen degene tegen wie een op artikel 394 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek gegrond verzoek is toegewezen, en degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag uitoefent over een cliënt.

9. De kostprijs van een:
   - maatwerkvoorziening of bij verordening aangewezen algemene voorziening wordt bepaald door een aanbesteding, na consultatie in de markt of na overleg met de aanbieder;
   - maatwerkvoorziening in de vorm van een hulpmiddel wordt tevens bepaald door de wijze van beschikbaarstelling (bruikleen of eigendom en het dienstverleningstarief);
   - maatwerkvoorziening in de vorm van een woningaanpassing wordt tevens bepaald door de wijze van beschikbaarstelling (bruikleen of eigendom);
   - pgb is gelijk aan de hoogte van het pgb.
10. De bijdrage wordt door het Centraal administratiekantoor (CAK) vastgesteld en geïnd.

HOOFDSTUK 5: Kwaliteit en veiligheid

Artikel 38. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning

1. Aanbieders zorgen voor een goede kwaliteit van voorzieningen, door:
   a. het afstemmen van voorzieningen op de persoonlijke situatie van de cliënt;
   b. het afstemmen van voorzieningen op andere vormen van zorg en ondersteuning;
   c. erop toe te zien dat beroepskrachten tijdens hun werkzaamheden in het kader van het leveren van voorzieningen handelen in overeenstemming met de professionele standaard;
   d. voor zover van toepassing, erop toe te zien dat de kwaliteit van de voorzieningen en de deskundigheid van beroepskrachten tenminste voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de in de toepasselijke sector erkende keurmerken.
2. De eisen als bedoeld in het eerste lid zijn in ieder geval zodanig dat:
   a. de dienstverlening veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht wordt verstrekt;
   b. de dienstverlening tijdig en conform afspraak wordt verstrekt;
   c. de dienstverlening is afgestemd op de reële behoefte van de cliënt en op andere vormen van zorg of hulp die de cliënt ontvangt;
   d. de dienstverlening verstrekt wordt met respect voor en inachtneming van de rechten van de cliënt;
   e. de aanbieder van zorg een actieve signaleringsplicht heeft ten aanzien van veranderingen in de gezondheid (fysiek en psychisch), de sociale situatie en de behoefte van de cliënt aan meer of andere zorg;
   f. de ondersteuning wordt geleverd met gekwalificeerd personeel, passend bij de behoeften en persoonskenmerken van de cliënt;
   g. de aanbieder zorgdraagt voor scholing zodanig dat de medewerkers over kwalitatief verantwoorde kennis en kunde kunnen (blijven) beschikken;
   h. medewerkers, indien van toepassing, geregistreerd zijn volgens de geldende beroepsregistratie;
   i. personen die beroepsmatig dan wel vanuit een professioneel georganiseerde situatie in contact kunnen komen met cliënten, een verklaring omtrent het gedrag (VOG) bezitten die niet eerder is afgegeven dan drie maanden voor het tijdstip waarop betrokkene voor de aanbieder ging werken;

j. de aanbieder zorgdraagt voor het naleven van beroeps- en meldcodes door de medewerkers en
k. elke medewerker de Nederlandse taal spreekt en schrijft.

3. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van deze eisen door periodieke overleggen met de aanbieders, een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek, en het zo nodig in overleg met de cliënt ter plaatse controleren van de geleverde voorzieningen.

Artikel 39. Verhouding prijs en kwaliteit levering door derden

1. Ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een dienst door een derde als bedoeld in artikel 2.6.4 van de wet en de eisen die gesteld worden aan de kwaliteit van de dienst stelt het college vast:

a. een vaste prijs, die geldt voor een inschrijving als bedoeld in de Aanbestedingswet 2012 en het aangaan van een overeenkomst met de derde; of

b. een reële prijs die geldt als ondergrens voor:

1°. een inschrijving en het aangaan van een overeenkomst met de derde, en

2°. de vaste prijs, bedoeld in onderdeel a.

2. Het college stelt de prijzen, bedoeld in het eerste lid, vast:

a. overeenkomstig de eisen aan de kwaliteit van die dienst, waaronder de eisen aan de deskundigheid van de beroepskracht, bedoeld in artikel 2.1.3, tweede lid, onderdeel c, van de wet, en

b. rekening houdend met de continuïteit in de hulpverlening, bedoeld in artikel 2.6.5, tweede lid, van de wet, tussen degenen aan wie de dienst wordt verstrekt en de betrokken hulpverleners.

3. Het college baseert de vaste prijs of de reële prijs op de volgende kostprijselementen:

a. de kosten van de beroepskracht;

b. redelijke overheadkosten;

c. kosten voor niet productieve uren van de beroepskrachten als gevolg van verlof, ziekte, scholing, werkoverleg;

d. reis en opleidingskosten;

e. indexatie van de reële prijs voor het leveren van een dienst;

f. overige kosten als gevolg van door de gemeente gestelde verplichtingen voor aanbieders waaronder rapportageverplichtingen en administratieve verplichtingen.

4. Het college kan het eerste lid, onderdeel b, buiten beschouwing laten indien bij de inschrijving aan de derde de eis wordt gesteld een reële prijs voor de dienst te hanteren die gebaseerd is op hetgeen gesteld is in het tweede en derde lid. Daarover legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad.

5. Het college bepaalt met welke derde als bedoeld in het eerste lid hij een overeenkomst aangaat.

6. Het college kan zich voor de vaststelling van de in voorgaande leden bedoelde prijs laten adviseren door een onafhankelijke adviseur.

7. Het college houdt in het belang van een goede prijs-kwaliteitverhouding bij de vaststelling van de tarieven die het hanteert voor door derden te leveren voorzieningen, niet zijnde diensten, in ieder geval rekening met:

a. de marktprijs van de voorziening, en

b. de eventuele extra taken die in verband met de voorziening van de leverancier worden gevraagd, zoals:

1. aanmeten, leveren en plaatsen van de voorziening;

2. instructie over het gebruik van de voorziening;

3. onderhoud van de voorziening, en

4. verplichte deelname in bepaalde samenwerkingsverbanden (bijv. sociaal wijkteams).

Artikel 40. Meldingsregeling calamiteiten en geweld

1. Het college treft een regeling voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening door een aanbieder en wijst een toezichthoudend ambtenaar aan.
2. Aanbieders melden iedere calamiteit en ieder geweldsincident dat zich heeft voorgedaan bij de verstrekking van een voorziening onverwijld aan de toezichthoudend ambtenaar.
3. De toezichthoudend ambtenaar, bedoeld in artikel 6.1 van de wet, doet onderzoek naar de calamiteiten en geweldsincidenten en adviseert het college over het voorkomen van verdere calamiteiten en het bestrijden van geweld.

Artikel 41. Voorkoming en bestrijding ten onrechte ontvangen maatwerkvoorzieningen en pgb's of financiële tegemoetkoming en misbruik of oneigenlijk gebruik van de Wmo 2015.

1. Het college informeert cliënten of hun vertegenwoordiger in begrijpelijke bewoordingen over de rechten en plichten die aan het ontvangen van een maatwerkvoorziening of pgb financiële tegemoetkoming zijn verbonden en over de mogelijke gevolgen van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet.
2. Het college geeft zoveel mogelijk uitvoering aan de bevoegdheden die hem zijn toegekend in de artikelen 2.3.9, 2.3.10 en 2.4.1 van de wet.
3. In aanvulling op het bepaalde in het tweede lid kan een beslissing tot verlening van een pgb of financiële tegemoetkoming worden ingetrokken als blijkt dat het pgb of financiële tegemoetkoming binnen drie maanden na uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.

Artikel 42. Opschorting betaling uit het pgb

1. Het college kan de Sociale verzekeringsbank gemotiveerd verzoeken te beslissen tot opschorting van betalingen uit het pgb voor ten hoogste dertien weken als er ten aanzien van een cliënt een ernstig vermoeden is gerezen dat er sprake is van een omstandigheid als bedoeld in artikel 2.3.10, eerste lid, onder a, d of e, van de wet.
2. Het college stelt de pgb-houder schriftelijk op de hoogte van het verzoek op grond van het eerste en tweede lid.

Artikel 43. Onderzoek naar kwaliteit en recht- en doelmatigheid maatwerkvoorzieningen en pgb's

Het college onderzoekt al dan niet steekproefsgewijs het gebruik van maatwerkvoorzieningen en pgb's en financiële tegemoetkomingen met het oog op de beoordeling van de kwaliteit en recht- en doelmatigheid daarvan.

HOOFDSTUK 6: Waardering mantelzorgers en tegemoetkoming meerkosten

Artikel 44. Jaarlijkse waardering mantelzorgers

Het college zorgt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers, die na overleg met mantelzorgers wordt bepaald.

Artikel 45. Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen

Hieraan is invulling gegeven door de ‘Regeling compensatie eigen risico zorgverzekering’.

HOOFDSTUK 7: Klachten, medezeggenschap en inspraak

Artikel 46. Klachtregeling

1. Aanbieders stellen een regeling vast voor de afhandeling van klachten van cliënten ten aanzien van alle voorzieningen.
2. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van de klachtregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders, en een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek.
3. Het college kan besluiten één of meerdere van de in dit artikel genoemde eisen niet of anders aan de aanbieder te stellen, indien deze niet proportioneel is in relatie tot de omvang van de organisatie van de aanbieder of de aard of omvang van de opdracht.

Artikel 47. Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning

1. Aanbieders stellen een regeling vast voor de medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder welke voor de gebruikers van belang zijn ten aanzien van alle voorzieningen.
2. Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van de medezeggenschapsregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek.
3. Het college kan besluiten één of meerdere van de in dit artikel genoemde eisen niet of anders aan de aanbieder te stellen, indien deze niet proportioneel is in relatie tot de omvang van de organisatie van de aanbieder of de aard of omvang van de opdracht.

Artikel 48. Betrekken van ingezetenen bij het beleid

1. Het college betrekt ingezetenen van de gemeente, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers daaronder begrepen de adviesraden, bij de voorbereiding van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning, overeenkomstig de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels met betrekking tot de wijze waarop inspraak wordt verleend.
2. Het college stelt ingezetenen vroegtijdig in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning te doen, advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende maatschappelijke ondersteuning, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.
3. Het college zorgt ervoor dat ingezetenen kunnen deelnemen aan periodiek overleg, waarbij zij onderwerpen voor de agenda kunnen aanmelden, en dat zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie en ondersteuning.

HOOFDSTUK 8: Overgangsrecht en slotbepalingen

Artikel 49. Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de cliënt afwijken van de bepalingen van deze verordening indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 50. Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De ‘Verordening maatschappelijke ondersteuning 2024’ wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2025.
2. Een cliënt houdt recht op een lopende voorziening verstrekt op grond van de ‘Verordening maatschappelijke ondersteuning 2024’, zoals die gold tot 1 januari 2025, totdat het college een nieuw besluit heeft genomen waarbij het besluit waarmee deze voorziening is verstrekt, wordt ingetrokken.
3. Aanvragen die zijn ingediend onder de onder het eerste lid genoemde verordening en waarop nog niet is beslist bij het in werking treden van deze verordening, worden afgehandeld krachtens de ‘Verordening maatschappelijke ondersteuning 2025’.
4. Op bezwaarschriften tegen een besluit op grond van de in het eerste lid genoemde verordening, wordt beslist met inachtneming van die verordening.

Artikel 51. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2025.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: ‘Verordening maatschappelijke ondersteuning 2025’.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

‘Was wordt tabel’ Verordening Maatschappelijke ondersteuning 2025

De wijzigingen voor 2025 t.o.v. 2024 staan **vetgedrukt** in de rechter kolom

(Oude) tekst verordening 2024	(**Nieuwe) tekst verordening 2025**
Artikel 1 Begripsbepalingen lid 2 In deze verordening wordt verstaan onder: a. aanvraag: schriftelijk verzoek van een inwoner aan het college om een beslissing te nemen op het verzoek om een maatwerkvoorziening te verstrekken; b. algemeen gebruikelijke voorziening: een voorziening die niet specifiek bedoeld is voor personen met een beperking, die daadwerkelijk beschikbaar is, die een passende bijdrage levert aan het realiseren van zelfredzaamheid of participatie en die financieel kan worden gedragen met een inkomen op minimumniveau. c. andere voorziening: voorziening anders dan in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015; d. beleidsregels: beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Ooststellingwerf; e. boven gebruikelijke hulp: vorm van ondersteuning niet zijnde mantelzorg, die de gebruikelijke hulp overstijgt maar die gelet op de individuele omstandigheden van de echtgenoot, ouders/verzorgers, of andere huisgenoten verwacht kan worden;	Artikel 1 Begripsbepalingen lid 2 In deze verordening wordt verstaan onder: a. aanvraag: schriftelijk verzoek van een inwoner aan het college om een beslissing te nemen op het verzoek om een maatwerkvoorziening te verstrekken; **Tekst verwijderd** **b. algemeen gebruikelijke voorziening:** **een voorziening die niet specifiek bedoeld is voor personen met een beperking, die daadwerkelijk beschikbaar is, die een passende bijdrage levert aan het realiseren van zelfredzaamheid of participatie en die financieel kan worden gedragen met een inkomen op minimumniveau.** c. andere voorziening: voorziening anders dan in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015; d. beleidsregels: beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Ooststellingwerf; **Tekst verwijderd** **e. boven gebruikelijke hulp:** **vorm van ondersteuning niet zijnde mantelzorg, die de gebruikelijke hulp overstijgt maar die gelet op de individuele omstandigheden van de echtgenoot, ouders/verzorgers, of andere huisgenoten verwacht kan worden;**

f. bijdrage in de kosten: bijdrage als bedoeld in de artikelen 2.1.4 en 2.1.4a van de wet;	f. bijdrage in de kosten: bijdrage als bedoeld in de artikelen 2.1.4 en 2.1.4a van de wet;
g. echtgenoot: geregistreerde partner als bedoeld in artikel 1.1.2 van de wet;	g. echtgenoot: geregistreerde partner als bedoeld in artikel 1.1.2 van de wet;
h. eigen kracht: de mate waarin een aanvrager zelfstandig, al dan niet met hulp van het sociale netwerk, mantelzorg, (boven)gebruikelijke hulp, algemeen gebruikelijke voorziening of algemene voorziening in staat is tot zelfredzaamheid en participatie of wordt voorzien in de behoefte aan beschermd wonen of opvang, waarbij in beginsel verwacht wordt dat de aanvrager meewerkt aan het verminderen of wegnemen van de beperkingen;	**Nieuwe tekst** **h. eigen kracht:** **eigen kracht: de mate waarin een aanvrager zelfstandig, al dan niet met hulp van het sociale netwerk, mantelzorg, (boven)gebruikelijke hulp, algemeen gebruikelijke voorziening, algemene voorziening of andere voorziening in staat is tot zelfredzaamheid en participatie of wordt voorzien in de behoefte aan beschermd wonen of opvang, waarbij in beginsel verwacht wordt dat de aanvrager meewerkt aan het verminderen of wegnemen van de beperkingen;**
i. financiële tegemoetkoming: een maatwerkvoorziening in de vorm van een geldbedrag die de inwoner in staat om de goedkoopst adequate voorziening aan te schaffen, mits dit een passende bijdrage levert aan de zelfredzaamheid en participatie van de aanvrager;	i. financiële tegemoetkoming: een maatwerkvoorziening in de vorm van een geldbedrag die de inwoner in staat om de goedkoopst adequate voorziening aan te schaffen, mits dit een passende bijdrage levert aan de zelfredzaamheid en participatie van de aanvrager;
j. formele ondersteuning. ondersteuning geboden door: personen die werkzaam zijn bij een instelling die ten aanzien van de voor het pgb uit te voeren maatschappelijke ondersteuning ingeschreven staat in het Handelsregister (conform artikel 5 Handelsregisterwet 2007), en die beschikken over een erkende registratie, kwalificatie en/of relevante diploma's die nodig zijn voor uitoefening van de desbetreffende taken, of;	j. formele ondersteuning. ondersteuning geboden door: personen die werkzaam zijn bij een instelling die ten aanzien van de voor het pgb uit te voeren maatschappelijke ondersteuning ingeschreven staat in het Handelsregister (conform artikel 5 Handelsregisterwet 2007), en die beschikken over een erkende registratie, kwalificatie en/of relevante diploma's die nodig zijn voor uitoefening van de desbetreffende taken, of;

personen die aangemerkt zijn als Zelfstandige zonder personeel en die ten aanzien van de voor het pgb uit te voeren maatschappelijke ondersteuning zijn ingeschreven in het Handelsregister (conform artikel 5 Handelsregisterwet 2007) en beschikken over een erkende registratie, kwalificatie en/of relevante diploma's die nodig zijn voor uitoefening van de desbetreffende taken.	personen die aangemerkt zijn als Zelfstandige zonder personeel en die ten aanzien van de voor het pgb uit te voeren maatschappelijke ondersteuning zijn ingeschreven in het Handelsregister (conform artikel 5 Handelsregisterwet 2007) en beschikken over een erkende registratie, kwalificatie en/of relevante diploma's die nodig zijn voor uitoefening van de desbetreffende taken.
k. gebruikelijke hulp: hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders/verzorgers, inwonende kinderen of andere huisgenoten en waarvoor geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt indien gebruikelijke hulp daadwerkelijk beschikbaar is en in de gegeven omstandigheden verwacht kan worden;	**Tekst verwijderd** **k. gebruikelijke hulp:** **hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders/verzorgers, inwonende kinderen of andere huisgenoten en waarvoor geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt indien gebruikelijke hulp daadwerkelijk beschikbaar is en in de gegeven omstandigheden verwacht kan worden;**
l. gesprek: het gesprek in het kader van het onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid van de wet;	l. gesprek: het gesprek in het kader van het onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid van de wet;
m. heronderzoek: onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.9 van de Wet	m. heronderzoek: onderzoek als bedoeld in artikel 2.3.9 van de Wet
n. hulpvraag: behoefte aan maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet;	n. hulpvraag: behoefte aan maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 2.3.2, eerste lid, van de wet;
o. informele ondersteuning. Ondersteuning die wordt geboden door: personen die behoren tot het sociaal netwerk of; personen die niet beschikken over een voor de uit te voeren maatschappelijke	o. informele ondersteuning. Ondersteuning die wordt geboden door: personen die behoren tot het sociaal netwerk of; personen die niet beschikken over een voor de uit te voeren maatschappelijke

ondersteuning erkende registratie, kwalificatie en/of diploma. p. ingezetene: cliënt die hoofdverblijf heeft in de gemeente Ooststellingwerf; q. mantelzorg: minimaal 8 uur per week en langer dan 3 maanden onbetaalde zorg verlenen aan iemand woonachtig in de gemeente Ooststellingwerf; r. maatwerkplan (ook wel een ondersteuningsplan genoemd): een plan waarin het gesprek wordt weergegeven, welke hulpvraag er is, welke concrete oplossingen kunnen worden geboden en tot welke resultaten deze moeten leiden; s. melding: eerste telefonische, digitale of fysieke contactmoment als bedoeld in artikel 2.3.2 eerste lid van de wet, waarbij de inwoner zich tot het college wendt met een hulpvraag op het gebied van zelfredzaamheid en participatie; t. pgb: persoonsgebonden budget als bedoeld in de artikelen 1.1.1 en 2.3.6 van de wet; u. pgb-plan:	ondersteuning erkende registratie, kwalificatie en/of diploma. p. ingezetene: cliënt die hoofdverblijf heeft in de gemeente Ooststellingwerf; **Nieuwe tekst:** **q. mantelzorg:** **Alle (onbetaalde) hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving. Ook minder intensieve hulp, de hulp aan huisgenoten en de hulp aan instellingsbewoners zijn meegenomen. Mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenoemde 'gebruikelijke hulp'.** **Nieuwe tekst** **r. onderzoeksverslag: rapportage van het gesprek in kader van het wmo-onderzoek waarin in ieder geval het volgende is opgenomen welke hulpvraag er is, welke oplossingen er aanwezig zijn en kunnen worden geboden en tot welke resultaten dit moeten leiden;** s. melding: eerste telefonische, digitale of fysieke contactmoment als bedoeld in artikel 2.3.2 eerste lid van de wet, waarbij de inwoner zich tot het college wendt met een hulpvraag op het gebied van zelfredzaamheid en participatie; t. pgb: persoonsgebonden budget als bedoeld in de artikelen 1.1.1 en 2.3.6 van de wet;

Door de cliënt die in aanmerking wenst te komen voor een pgb in te dienen plan, die wordt betrokken bij de beoordeling of voldaan is aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 2.3.6 lid 2 van de Wet, en waarin in ieder geval wordt opgenomen: • wie het pgb beheert; • welke ondersteuning of voorziening er met het pgb wordt ingekocht; • waar de ondersteuning of voorziening wordt ingekocht, waarbij onderscheidt wordt gemaakt tussen formele en informele ondersteuning; • aan welke doelen of welk resultaat de in te kopen ondersteuning dient bij te dragen. • op welke wijze de kwaliteit van de voorziening is gewaarborgd en duidelijk is dat de voorziening geschikt is voor het doel waarvoor het pgb wordt verstrekt.	u. pgb-plan: Door de cliënt die in aanmerking wenst te komen voor een pgb in te dienen plan, die wordt betrokken bij de beoordeling of voldaan is aan de voorwaarden als bedoeld in artikel 2.3.6 lid 2 van de Wet, en waarin in ieder geval wordt opgenomen: • wie het pgb beheert; • welke ondersteuning of voorziening er met het pgb wordt ingekocht; • waar de ondersteuning of voorziening wordt ingekocht, waarbij onderscheidt wordt gemaakt tussen formele en informele ondersteuning; • aan welke doelen of welk resultaat de in te kopen ondersteuning dient bij te dragen. • op welke wijze de kwaliteit van de voorziening is gewaarborgd en duidelijk is dat de voorziening geschikt is voor het doel waarvoor het pgb wordt verstrekt.
v. sociaal netwerk: personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt, waaronder: een familielid, huisgenoot, echtgenoot, voormalig echtgenoot of mantelzorger.	**Tekst verwijderd** **v. sociaal netwerk:** **personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt, waaronder: een familielid, huisgenoot, echtgenoot, voormalig echtgenoot of mantelzorger**
w. uitvoeringsbesluit: Uitvoeringsbesluit Wmo 2015;	w. uitvoeringsbesluit: Uitvoeringsbesluit Wmo 2015;
x. vervoersvoorziening: ondersteuning die betrekking heeft op het compenseren van een vervoersbeperking, en/of ondersteuning ten behoeve van het maatschappelijk participeren voor een persoon die beperkingen ondervindt in het verplaatsen en voor wie het gebruiken en/of bereiken van het openbaar vervoer niet mogelijk is.	x. vervoersvoorziening: ondersteuning die betrekking heeft op het compenseren van een vervoersbeperking, en/of ondersteuning ten behoeve van het maatschappelijk participeren voor een persoon die beperkingen ondervindt in het verplaatsen en voor wie het gebruiken en/of bereiken van het openbaar vervoer niet mogelijk is.
y. wet: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.	y. wet: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

z. woonvoorziening: ondersteuning die betrekking heeft op het compenseren van het resultaatgebied als benoemd in artikel 2 onder c: het kunnen wonen in een geschikt huis. Een woonvoorziening kan zijn: een financiële tegemoetkoming voor verhuiskosten, een financiële tegemoetkoming voor de aanschaf van een roerende of onroerende woonvoorziening, of de verstrekking van een woonvoorziening in Natura of Pgb.	z. woonvoorziening: ondersteuning die betrekking heeft op het compenseren van het resultaatgebied als benoemd in artikel 2 onder c: het kunnen wonen in een geschikt huis. Een woonvoorziening kan zijn: een financiële tegemoetkoming voor verhuiskosten, een financiële tegemoetkoming voor de aanschaf van een roerende of onroerende woonvoorziening, of de verstrekking van een woonvoorziening in Natura of Pgb.

	Tekst verwijderd **Nieuwe tekst in lid 2**
Artikel 11. Algemene criteria maatwerk-voorziening 1. Het college neemt het verslag, indien aanwezig, als uitgangspunt voor de beoordeling van een aanvraag om een maatwerk-voorziening. 2. Geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt indien cliënt aanspraak maakt of kan maken op een voorziening op grond van een andere wet, of indien cliënt met gebruik van eigen kracht, gebruikelijke hulp, sociaal netwerk of algemene voorzieningen voldoende kan worden gecompenseerd.	Artikel 11. Algemene criteria maatwerk-voorziening 1. Het college neemt het verslag, indien aanwezig, als uitgangspunt voor de beoordeling van een aanvraag om een maatwerk-voorziening. 2. Geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt indien cliënt aanspraak maakt of kan maken op een voorziening op grond van een andere wet, of indien cliënt met gebruik van eigen kracht, **(boven)gebruikelijke hulp,** sociaal netwerk of algemene **of andere** voorzieningen voldoende kan worden gecompenseerd.

	Nieuwe tekst (geheel nieuw artikel 12) **Artikel 12 Specifieke criteria algemene voorziening**

	1. Onder ‘Eigen kracht’ als bedoeld in artikel 11 lid 2 sub a wordt in ieder geval verstaan: • **Gebruikelijke hulp door huisgenoten en/of sociaal netwerk;** • **Boven-gebruikelijke hulp door huisgenoten voor zover dat in de gegeven omstandigheden kan worden verwacht;** • **Ondersteuning vanuit het sociale netwerk;** • **Het aanspreken van een aanvullende zorgverzekering die is afgesloten;** • **Het kunnen aanschaffen van een algemeen gebruikelijke voorziening;** **2. Gebruikelijke hulp is hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders/verzorgers, inwonende kinderen of andere huisgenoten en waarvoor geen maatwerkvoorziening wordt verstrekt indien gebruikelijke hulp daadwerkelijk beschikbaar is en in de gegeven omstandigheden verwacht kan worden;** **3. Om vast te stellen of sprake is van gebruikelijke hulp beoordeelt het college of de noodzakelijke hulp uitstijgt boven de hulp die een persoon van dezelfde leeftijd zonder ziekte, aandoening, beperking of andere problematiek nodig heeft. Het college houdt hierbij rekening met de volgende factoren:** • **de mate van toezicht, begeleiding en stimulans die de aanvrager nodig heeft gelet op de beperkingen;** • **de omvang van de ondersteuningsbehoefte die nodig is om de zelfredzaamheid en/of participatie van de aanvrager de vergroten;** • **de mate van planbaarheid van de ondersteuning;** • **de behoeften en mogelijkheden van de aanvrager.**

	4. Als de noodzakelijke geboden hulp de gebruikelijke hulp overstijgt is er sprake van boven-gebruikelijke hulp. Als de boven-gebruikelijk hulp in de gegeven omstandigheden van huisgenoten verwacht kan worden, bestaat er geen recht op een maatwerkvoorziening. Of dit verwacht mag worden onderzoekt het college aan de hand van de volgende factoren: • **Relatie: de onderlinge relatie tussen de aanvrager en diens huisgenoot of huisgenoten die de noodzakelijk hulp biedt;** • **Draagkracht: of de huisgenoot of huisgenoten in staat zijn de noodzakelijk hulp te bieden gelet op diens geestelijke en lichamelijke welzijn en vaardigheden;** • **Draaglast: of het bieden van de noodzakelijke hulp geen overbelasting oplevert;** • **Compensatie: of de huisgenoot of huisgenoten de noodzakelijke hulp blijven bieden, ook zonder vergoeding.** **5. Als na onderzoek blijkt dat het bieden van boven-gebruikelijke hulp in de gegeven omstandigheden niet van huisgenoten kan worden verwacht, kan er aanspraak bestaan op een maatwerkvoorziening.** **6. Voor zover aanspraak bestaat op een maatwerkvoorziening, dient deze erop te zijn gericht de eigen kracht van de aanvrager en diens sociale netwerk te vergroten.** **7. Het sociaal netwerk van de aanvrager bestaat uit personen in de huiselijke kring of andere personen met wie hij/zij een sociale relatie heeft.** • **Onder 'huiselijke kring' wordt verstaan familieleden, huisgenoten, de (ex) echtgenoot of mantelzorgers;** • **Met 'andere personen' wordt bedoeld: mensen met wie regelmatig contact wordt onderhouden.** **8. Als met hulp van het sociaal netwerk de hulpvraag kan worden opgelost, is er sprake van voldoende eigen kracht.**

	9. Een algemeen gebruikelijke voorziening is niet specifiek bedoeld is voor personen met een beperking, is daadwerkelijk beschikbaar op de vrije markt, levert een passende bijdrage aan het vergroten van de zelfredzaamheid of participatie en kan financieel worden gedragen met een inkomen op minimumniveau. **10. De voorziening kan financieel gedragen worden als de kosten binnen een termijn van 36 maanden kunnen worden terugbetaald bij een aflossing van 5% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.** **11. Bij de beoordeling of een voorziening financieel gedragen kan worden, wordt ook rekening gehouden met het tweedehands aanbod voor zover daarbinnen passende voorzieningen beschikbaar zijn.**

	Verwijderde tekst (lid 2) en nieuwe tekst (lid 3, 4 en 5)
Artikel 18. Specifieke criteria vervoer	Artikel 18. Specifieke criteria vervoer
1. Een cliënt kan in aanmerking komen voor een vervoersvoorziening, indien hij beperkingen ondervindt in het verplaatsen en het gebruiken en/of bereiken van het openbaar vervoer niet mogelijk is.	1. Een cliënt kan in aanmerking komen voor een vervoersvoorziening, indien hij beperkingen ondervindt in het verplaatsen en het gebruiken en/of bereiken van het openbaar vervoer niet mogelijk is.
2. Een voorziening ter compensatie van een vervoersbeperking ofwel ten behoeve van maatschappelijke participatie, wordt bij voorkeur geleverd in de vorm van een financiële tegemoetkoming voor de kosten van collectief vervoer. Het staat cliënt te allen tijde vrij om te kiezen voor een voorziening in natura of pgb. De vervoersvoorziening is niet beperkt tot een maximum ritafstand; er kan, mits het kilometersaldo toereikend is, landelijk gereisd worden.	2. Een voorziening ter compensatie van een vervoersbeperking ofwel ten behoeve van maatschappelijke participatie, wordt bij voorkeur geleverd in de vorm van een financiële tegemoetkoming voor de kosten van collectief vervoer. Het staat de cliënt vrij om te kiezen voor verstrekking in natura of pgb. **De vervoersvoorziening is niet beperkt tot een maximum ritafstand; er kan, mits het**

3. Op medische indicatie kan de ingezetene voor begeleiding bij vervoer in aanmerking komen.	**kilometersaldo toereikend is, landelijk gereisd worden**. **3. De ritafstand die voor financiële tegemoetkoming in aanmerking komt bedraagt maximaal 25 kilometer gerekend vanaf de woonplaats van de cliënt. Reist de cliënt verder dan geldt het tarief van de vervoerder.** **4. Er bestaat recht op maximaal 1500 kilometer op jaarbasis. Op grond van bijzondere individuele omstandigheden kan er recht bestaan op ophoging van de kilometer, met een maximum van 2000 op jaarbasis.** **5. In afwijking van lid 3 mag een cliënt naar de volgende puntbestemmingen reizen:** • **Ziekenhuis UMCG Groningen** • **Ziekenhuis MCL Leeuwarden** • **Ziekenhuis De Tjongerschans Heerenveen** • **Ziekenhuis Nij Smellinghe Drachten** • **Wilhelmina Ziekenhuis Assen** • **Bethesda Ziekenhuis Hoogeveen** • **Antonius Ziekenhuis Sneek** 6. Op medische indicatie kan de ingezetene voor begeleiding bij vervoer in aanmerking komen.

Raadsvoorstel

Commissievergadering	:	P&C
Titel	:	
Onderwerp	:	Begrotingswijziging septembercirculaire 2024
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering 12 november 2024

Voorgesteld besluit

De gevolgen van de septembercirculaire 2024, via onderstaande begrotingswijziging vast te stellen:

Taakveld	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0.7 Alg. uitkering	Algemene uitkering	469	138	227	183	307	622
0.8 Overige baten en lasten	Wmo indexatie			-125	-252	-383	-516
0.2 Burgerzaken	Wet op de Lijkbezorging			-5	-5	-5	-5
8.3 Wonen en bouwen	Wet Betaalbare Huur	-23	-25	-21	-12	-9	-8
5.6 Media	Openbare bibliotheken		-100	-100			
0.11 Resultaat van de rekening van b en l	Resultaat	446	13	-24	-86	-90	93

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

Via Mededeling aan de Raad #1674 (bijlage 1) is de raad op de hoogte gesteld van de gevolgen van de septembercirculaire 2024. In de Mededeling aan de Raad is aangegeven dat de gevolgen via een aparte begrotingswijziging zal worden aangeboden aan de raad.

Publicatie voor bekendmaking

De raad heeft de begrotingswijziging volgend uit de septembercirculaire 2024 vastgesteld.
Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Mededeling aan de Raad over de gevolgen septembercirculaire 2024
2. Bijlage bij de MadR gevolgen septembercirculaire 2024
3. Septembercirculaire 2024

Geheime stukken

n.v.t.

Extern zaak ID (zaakcode) :

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

gelet op artikel 189 tot en met artikel 195 van de Gemeentewet;

Besluit

De gevolgen van de septembercirculaire 2024, via onderstaande begrotingswijziging vast te stellen:

Taakveld	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0.7 Alg. uitkering	Algemene uitkering	469	138	227	183	307	622
0.8 Overige baten en lasten	Wmo indexatie			-125	-252	-383	-516
0.2 Burgerzaken	Wet op de Lijkbezorging			-5	-5	-5	-5
8.3 Wonen en bouwen	Wet Betaalbare Huur	-23	-25	-21	-12	-9	-8
5.6 Media	Openbare bibliotheken		-100	-100			
0.11 Resultaat van de rekening van b en l	Resultaat	446	13	-24	-86	-90	93

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

Mededeling aan de raad

Van	:	Burgemeester en wethouders
Datum B&W	:	7 oktober 2024
Onderwerp	:	Septembercirculaire 2024
Portefeuillehouder	:	Jan van Weperen
Domein	:	Planning & Control

Kennis te nemen van

de gevolgen van de septembercirculaire 2024 (bijlage A, verschenen op Prinsjesdag) voor het jaar 2024 en de Programmabegroting 2025-2028.

Kernboodschap

Het jaar 2024

Het budgettair gevolg van de septembercirculaire 2024 voor 2024 is € 446.000 positief. In bijlage B staat een toelichting. De prognose van het resultaat over het jaar 2024 na verwerking van de najaarsnota is € 1.317.000 negatief. Rekening houdende met de gevolgen van de septembercirculaire 2024 wordt nu de prognose van het resultaat over 2024 € 871.000 negatief.

Begrotingsperspectief 2025-2028

Het bijgestelde begrotingsperspectief 2025-2028 na het verwerken van de septembercirculaire 2024 is:

	bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
	Structureel begrotingsperspectief				
a	Primitief begroting 2025-2028	111	-1.535	-387	348
b	Voorgesteld nieuw beleid begroting	-20	-20	-20	-20
c	Structureel gevolg septembercirculaire	13	-24	-86	-90
	Structureel perspectief na septembercirculaire 2024	104	-1.579	-493	238

a. Structureel perspectief begroting primitief
Dit is het gepresenteerde structurele begrotingsperspectief van de primitieve programmabegroting 2025-2028 (dus zonder de gevolgen van het nieuw beleid).

b. Voorgesteld nieuw beleid structureel
Dit is het totaal van het voorgestelde nieuw beleid bij de programmabegroting 2025-2028.

c. Structureel gevolg septembercirculaire 2024
Dit is het resultaat van de berekening van de septembercirculaire 2024 afgezet tegen de berekening van de meicirculaire 2024. Het structureel gevolg van de septembercirculaire 2024 is voor het eerste jaar licht positief en vanaf 2026 licht negatief. In bijlage B worden de verschillen toegelicht.

Na verwerking van de cijfers van de septembercirculaire 2024 is het structureel begrotingsperspectief 2025-2028 nauwelijks veranderd.

Hervormingsagenda jeugd

Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op de jeugdzorg. De invulling van deze besparing (oplopend tot € 511 miljoen in 2027) was de verantwoordelijkheid van het Rijk. Hierdoor kon de lagere

ontvangst van het Rijk worden gecompenseerd door lagere uitgaven in de begroting op te nemen. In principe dus budgettair neutraal.

Het kabinet Schoof kiest ervoor deze besparing structureel vanaf 2026 te laten vervallen. Bij de meicirculaire 2024 was de besparing al voor 2025 vervallen. De middelen worden toegevoegd aan het cluster individuele voorzieningen jeugd vanaf 2026. Hierdoor ontvangen we meer middelen van het Rijk. Deze vallen weg tegen het vrijvallen van de opgenomen lagere lasten in onze begroting. Deze aanpassing verloopt voor ons nagenoeg budgettair neutraal (zie bijlage B).

Tot slot

De gepresenteerde programmabegroting 2025-2028 is structureel sluitend. De gevolgen van de septembercirculaire 2024 zijn minimaal voor het perspectief 2025-2028. Onze boodschap over onze financiële positie in de programmabegroting 2025-2028 veranderd niet na het verschijnen van de septembercirculaire 2024.

De gevolgen van de septembercirculaire 2024 voor de jaren 2024-2028worden verwerkt in een begrotingswijziging

Bijlagen

A. Septembercirculaire 2024
B. Bijlage B bij de mededeling aan de raad septembercirculaire 2024

Bijlage B mededeling aan de raad “Septembercirculaire 2024”

1. Toelichting structurele effecten septembercirculaire 2024

	bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
	Meicirculaire 2024	61.982	63.197	59.668	60.172	60.829
	Septembercirculaire 2024	62.451	63.335	59.895	60.355	61.136
		469	138	227	183	307
	Correctie incidentele baten AU	-229	-100	-100	0	0
	Structureel gevolg baten AU	240	38	127	183	307
	Analyse structurele baten					
a	LPO en ontwikkeling uitkeringsbasis	-387	0	-14	-99	-207
b	BCF	652	0	0	0	0
c	Hervormingsagenda jeugd	0	0	-20	-1	102
d	Indexatie Wmo demografie	0	0	125	252	383
e	Wet op lijkbezorging	0	0	5	5	5
f	Wet Betaalbare huur	23	25	21	12	9
g	Overige - en hoeveelheidsverschillen	-48	13	10	14	14
		240	38	127	183	306

De toelichting van de incidentele baten bij de septembercirculaire 2024 staat verderop.

1a. LPO en ontwikkeling uitkeringsbasis

Bij de ontwikkeling van de uitkeringsbasis gaat het om de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudige oplossing, namelijk de daling van de uitkeringsfactor. Op basis hiervan daalt de uitkeringsfactor in 2024 met 8 punten. Belangrijkste maatstaven hierin zijn Huishoudens met laag inkomen boven drempel (-5,4 punten), Inwoners 75+ met drempel (-1,9 punten), Inwoners met migratieachtergrond (-1,7 punten) en Regionale centrumfunctie (-1 punt). De belastingcapaciteit geeft positief effect van 2,2 punten. In latere jaren is sprake van een kleinere daling van de uitkeringsfactor: -5 punten in 2025, -4 punten in 2026 en 2027, -5 punten in 2028 en -6 punten in 2029. Belangrijkste maatstaven hierin zijn Huishoudens met laag inkomen boven drempel (oplopend van -1 naar -3 punten), inwoners 75+ met drempel (ongeveer -1,5 punt) en de Regionale centrumfunctie (-1 punt).

Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. In de septembercirculaire is een nieuwe raming voor het accres 2025 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB; MEV25). Voor de jaren 2025 tot en met 2029 is de raming van het volume deel neerwaarts bijgesteld. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. Voor 2025 is de raming voor de prijs bbp omhoog bijgesteld. De ramingen voor de ontwikkeling van de prijs bbp lijkt structureel te laag te zijn. Zo is als voorbeeld het percentage van de prijs bbp voor het jaar 2024 vastgezet in de meicirculaire 2024 op basis van de CEP24 op 4%. Op basis van de werkelijke cijfers bedraagt de werkelijke ontwikkeling op basis van de MEV25 5,1%. Er vindt in deze circulaire geen compensatie voor de hogere prijsontwikkeling plaats.

1b. BTW-compensatiefonds (BCF)
Het BTW-Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Dit plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. In 2024 bedraagt het BCF-plafond voor gemeenten € 4,3 miljard. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2024 € 447 miljoen, dat wordt verrekend via de uitkeringsfactor met 14,8 punten.

1c. Hervormingsagenda jeugd
Het kabinet Schoof zet de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd door en laat de besparing Jeugdzorg vanaf 2026 structureel vervallen. In de septembercirculaire 2024 is dit verwerkt door een toevoeging aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd van € 500 miljoen in 2026 en € 511 miljoen vanaf 2027. Dit verloopt voor ons nagenoeg budgettair neutraal, omdat wij in de begroting voor Jeugdzorg voor 2026 en verder rekening mochten houden met de voorgenomen besparing en een lagere raming van de uitgaven. Voor 2026 en 2027 hadden wij € 800.000 en vanaf 2028 € 700.000 opgenomen als lagere uitgaven. Nu in de septembercirculaire 2024 ontvangen we in 2026 € 780.000, 2027 € 799.000 en vanaf 2028 € 802.000. Het verschil is opgenomen in de analyse.

1d. Indexatie Wmo demografie
Het Rijk en gemeenten werken aan de beheersbaarheid van de uitgaven van gemeenten voor de wettelijke zorgtaken Wmo. De verwachting is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Vooruitlopend op de gekozen bekostigingsvorm is in de septembercirculaire 2024 vanaf 2026 een jaarlijks bedrag € 75 miljoen oplopend tot € 300 miljoen in 2029 opgenomen.

Voor de begroting 2026-2029 is inzicht in de gevolgen van demografie voor de budgetten Wmo voor Ooststellingwerf. Dan wordt ook duidelijk of de compensatie vanuit het Rijk voldoende is. Wij stellen dan ook voor om deze budgetten weer beschikbaar te stellen, zie ook onderdeel ‘Compensaties’.

1e. Wet op de Lijkbezorging
De inwerkingtreding van het wetsvoorstel van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) is voorzien op 1 januari 2026. Ten behoeve van de financiering van de beoogde wettelijke uitbreiding van de taken van de gemeentelijke lijkschouwer is voor de periode 2026-2031 jaarlijks € 3,2 miljoen naar de algemene uitkering overgeheveld. De middelen worden toegevoegd aan het cluster Bestuur en ondersteuning. Voor de jaren 2032 en verder dient over het structureel toekennen van middelen in het kader van het programma Werk aan Uitvoering (WaU) nog een besluit te worden genomen door de Ambtelijke Commissie Uitvoering (ACU).

We stellen u voor de budgetten beschikbaar te stellen, zie ook onderdeel ‘Compensaties’.

1f. Wet Betaalbare huur
Met de Wet betaalbare huur wordt de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet goed verhuurderschap gewijzigd. Daarmee krijgen gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en handhavend op te treden met betrekking tot:
• De maximale huurprijzen die gelden op grond van het woningwaarderingsstelsel (WWS).
• De maximale huurverhogingen in de gereguleerde sector.
• De informatieplicht op verhuurders om hun huurders een puntentelling te overleggen bij het afsluiten van een contract.

Het Rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het wetsvoorstel. De financiering bestaat uit een incidentele bijdrage van circa € 5,5 miljoen in 2024 voor de eenmalige kosten die gemeenten maken bij de implementatie van het wetsvoorstel. Deze implementatiegelden worden verdeeld aan de hand van de grootte van de gemeenten. Daarnaast ontvangen gemeenten een bijdrage voor het ontvangen en behandelen van meldingen en de handhaving op deze meldingen. Voor deze werkzaamheden ontvangen gemeenten vanaf 2024 een structurele bijdrage van circa € 6,5 miljoen per jaar. Deze middelen worden verdeeld op basis van het aandeel private huur per gemeente en de lokale woningmarktdruk (gemeten op basis van de gemiddelde WOZ-waarde).

Vanwege de piekperiode in de eerste jaren na inwerkingtreding van de wet is er een aanvullende incidentele bijdrage beschikbaar. De incidentele middelen worden in de periode 2024-2028 uitgekeerd op basis van inschattingen van de piek. Daarmee wordt er zorg voor gedragen dat de gemeenten die naar verwachting veel meldingen zullen ontvangen, hiervoor ook gecompenseerd worden. Het betreft niet alleen de kosten van de eigen ambtelijke inzet, maar ook de verplichte onderzoeken die de gemeente moet uitvoeren (bv m.b.t. de correctheid van de puntentelling). Deze incidentele middelen worden eveneens verdeeld op basis van het aandeel private huur per gemeente en de lokale woningmarktdruk (gemeten op basis van de gemiddelde WOZ-waarde).

We stellen u voor de budgetten beschikbaar te stellen, zie ook onderdeel 'Compensaties'.

1g. Overige- en hoeveelheidsverschillen
De maatstaven zijn geactualiseerd naar de laatst bekende gegevens. Dit leidt dan tot hoeveelheidsverschillen. En daarnaast zijn er kleine overige verschillen.

2. Incidentele baten septembercirculaire 2024

	bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
	Incidentele baten					
a	Alleenverdienersproblematiek 2023-2024	17	0	0	0	0
b	Openbare bibliotheken	0	100	100	0	0
c	Suppletie-uitkering lage inkomens	212	0	0	0	0
		229	100	100	0	0

2a. Alleenverdienersproblematiek 2023-2024
Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand. Via deze decentralisatie-uitkering ontvangen gemeenten budget om aan de betreffende huishoudens bijzondere bijstand te verstrekken.

Huishoudens in de gemeente Ooststellingwerf die hiervoor in aanmerking komen zijn geïnventariseerd. De lasten die hieruit komen worden gedekt uit het reguliere beschikbare budget.

2b. Openbare bibliotheken
In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden.

Hiervoor is in 2025 en 2026 in totaal een bedrag van € 59,3 miljoen beschikbaar. Dit bedrag wordt over alle gemeenten verdeeld op basis van een bedrag van € 2,95 per inwoner. Voor kleinere gemeenten waar het bedrag per inwoner leidt tot een bedrag lager dan € 100.000 wordt de uitkering aangevuld tot € 100.000.

Wij stellen u voor deze middelen voor 2025 en 2026 weer beschikbaar te stellen (zie ook onderdeel "Compensatie" hierna).

3c. Suppletie-uitkering lage inkomens
Deze suppletie-uitkering is verschenen op de laatst ontvangen betaalspecificatie van het Rijk. Dit is niet aangekondigd in de septembercirculaire 2024 of eerdere circulaires. Ook is deze niet opgenomen in het rekenmodel voor de septembercirculaire 2024 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties. We vermoeden dat dit dan bekend wordt gemaakt in de decembercirculaire 2024. De gemeentefondsspecialist PAUW adviseert dit bedrag alleen voor 2024 op te nemen.

3. Voorgestelde compensatie (verhoging van lasten)

	bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
	Compensatie					
a	Indexatie Wmo demografie	0	0	-125	-252	-383
b	Wet op lijkbezorging	0	0	-5	-5	-5
c	Wet Betaalbare huur	-23	-25	-21	-12	-9
d	Openbare bibliotheken	0	-100	-100	0	0
		-23	-125	-251	-269	-397
	Uitgesplitst naar structureel en incidenteel					
	Compensatie structureel	-23	-25	-151	-269	-397
	Compensatie incidenteel	0	-100	-100	0	0
		-23	-125	-251	-269	-397

3a. Indexatie Wmo demografie
Zie het gestelde onder 1d.

3b. Wet op de lijkbezorging
Zie het gestelde onder 1e.

3c. Wet betaalbare huur
Zie het gestelde onder 1f.

3d. Openbare bibliotheken
Zie het gestelde onder 2b.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Septembercirculaire 2024

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de colleges van B&W

DGOBDR/ Bestuur, Financiën en Regio's

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

Datum
17 september 2024

Kenmerk
2024-0000752157

circulaire

Onderwerp	septembercirculaire gemeentefonds 2024
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaires	meicirculaire 2024 (2024-0000287430); decembercirculaire 2023 (2023-0000718122); septembercirculaire 2023 (2023-0000570821); meicirculaire 2023 (2023-0000285703)
Ingangsdatum	17 september 2024
Geldig tot	1 juli 2025

Voorwoord

Voor u ligt de septembercirculaire Gemeentefonds 2024.

Via de meicirculaire 2024 zijn gemeenten over de financiële kaders voor hun begrotingen geïnformeerd. De septembercirculaire 2024 geeft zoals gebruikelijk een geactualiseerd beeld, gebaseerd op de Miljoenennota 2025 en de onderliggende ontwerpbegroting van het Gemeentefonds.

In het algemeen geldt voor de informatie uit de circulaires het voorbehoud van parlementaire besluitvorming. Dat geldt dit jaar uiteraard ook.

De politiek-bestuurlijke zaken worden in hoofdstuk 1 belicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. Vooral de latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u veel succes toe bij de uitvoering van uw taken

Mede namens de Staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

J.J.M. Uitermark

Inhoudsopgave

1 Hoofdpunten 5
1.1 Inleiding 5
1.2 Algemene uitkering 5
1.3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 6
2 Algemene uitkering 8
2.1 Inleiding 8
2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering 8
1. Bijstelling accres-tranches 9
2. Afrekening ruimte onder plafond BCF 2024 11
3. Indexatie DU Jeugd: overheveling accres naar regionaal programma 12
4. Wet op de lijkbezorging 12
5. Digitaal Stelsel Omgevingswet 13
6. Besparingsverlies jeugd 13
7. Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI) 13
8. Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang 14
9. Bijstand jongerennorm 14
10. Indexatie Wmo demografie 14
2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering 15
2.4 Overige mededelingen algemene uitkering 15
2.4.1 Bommenregeling 15
2.4.2 Ingroeipad decentralisatie-uitkering Maatschappelijk Opvang 16
2.5 Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen 16
3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen 21
3.1 Inleiding 21
3.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen 21
1. Alleenverdienersproblematiek 2023-2024 22
2. Wet Betaalbare huur 23
3. Faciliteitenbesluit opvangcentra 24
4. Toekomstbestendig maken energiebeleid 24
5. Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) 25
6. Bed, bad en brood 25
7. Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP) 26
8. Work in Nederland 26
9. Nederlands-Soedanese repatrianten 27
10. Aanpak recreatieparken 27
11. 100 jaar vriendschap Turkije-Nederland 27
12. Vrouwenopvang 27
13. Openbare bibliotheken 28

14. IU Participatie: Afschaffen lage-inkomensvoordeel 28
15. IU Beschermd wonen: Volumegroei WMO Beschermd wonen 29
3.3. Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen 29
3.3.1. Beschermd wonen 29
3.3.2. Maatschappelijk opvang 29
4 Overige mededelingen 30
4.1 Inleiding 30
4.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen 30
4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo medeoverheden 2025 31
4.4 Rijksbijdrage sociale infrastructuur 32
4.5 Wegbeheer 32
4.6 Stand van zaken onderzoeksagenda verdeelmodel algemene uitkering 33
4.7 Website gemeentefinanciën: www.findo.nl 34
4.8 Iv3-indeling 2025 34
4.9 Jaarlijkse weging decentralisatie- en integratie-uitkeringen 35
4.10 Cijfers belastingcapaciteit 35
Bijlagen 36
Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2024 37
Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2024 per cluster 39
Bijlage 2.1.3 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2025 41
Bijlage 2.1.4 Bedragen per eenheid 2025 per cluster 43
Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2024-2029 45
Bijlage 2.4.1 Suppletie-uitkering bommenregeling 46
Bijlage 2.4.2 Suppletie-uitkering ingroeipad DU Maatschappelijke opvang 47
Bijlage 2.5.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf Woonruimten 48
Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2024-2029 56
Bijlage 3.2-1 Decentralisatie-uitkering Alleenverdienersproblematiek 2023-2024 58
Bijlage 3.2-2 Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur 62
Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra 70
Bijlage 3.2-4 Decentralisatie-uitkering Toekomstbestendig maken energiebeleid 71
Bijlage 3.2-5 Decentralisatie-uitkering Landelijke aanpak adreskwaliteit 72
Bijlage 3.2-6 Decentralisatie-uitkering Bed, bad en brood 76
Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht (ELIP) 77
Bijlage 3.2-8 Decentralisatie-uitkering Work in Nederland 81
Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Nederlands-Soedanese repatrianten 82
Bijlage 3.2-13 Openbare bibliotheken 83
Bijlage 3.3.1 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang 87
Bijlage 4.3 EMU referentiewaarden gemeenten 88

1 Hoofdpunten

1.1 Inleiding

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. Daarnaast bepalen factoren als belastingopbrengsten, gemeentelijke rentebaten, dividendopbrengsten en grondexploitatie mede de financiële ruimte van gemeenten. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De informatie is steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen.

1.2 Algemene uitkering

Besparingsverlies Jeugd

Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op jeugdzorg. Deze besparing (oplopend tot € 511 miljoen in 2027) was in mindering gebracht op de middelen voor jeugdzorg op de aanvullende post van het ministerie van Financiën. Het nieuwe kabinet Schoof kiest ervoor om deze besparing te laten vervallen. De genoemde besparing wordt daarom nu toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Het gaat om € 500 miljoen in 2026 en € 511 miljoen vanaf 2027. In paragraaf 2.2.11. van de meicirculaire 2024 is reeds gemeld dat de besparing van € 500 miljoen voor 2025 nog niet gerealiseerd kon worden en dat daarom voor 2025 een bedrag van € 500 miljoen is toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Zie ook paragraaf 2.2.6.

Overheveling middelen indexatie Wmo demografie

Met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is bij Voorjaarsnota 2024 op de Aanvullende Post een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie. Het kabinet heeft deze middelen bij Miljoenennota 2025 overgeheveld naar het begrotingsartikel Accres (hoofdstuk 60) zodat gemeenten hier rekening mee kunnen houden in hun meerjarenbegroting.

1.3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

De circulaire bevat voor uitkeringsjaar 2024 en verder ook een aantal wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gaat zowel om de aanpassing van bestaande als om nieuwe uitkeringen.

De belangrijkste wijzigingen die in deze circulaire zijn verwerkt betreffen:

- Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele bijzondere bijstand. Via de decentralisatie-uitkering 'Alleenverdienersproblematiek 2023-2024' ontvangen gemeenten in 2024 een bijdrage van € 22,6 miljoen voor de compensatie die zij aan de betrokken huishoudens kunnen bieden. Zie ook paragraaf 3.2.1.
- In het bestuurlijk overleg Klimaat en Energie van 28 november 2023 en 18 januari 2024 is gesproken over de bekostiging van extra taken bij provincies en gemeenten in het kader van het toekomstbestendig maken van het energiesysteem. Specifiek gaat het om taken op het gebied van het voorkomen van netcongestie, zoals het versnellen van de aanleg van infrastructuur, het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van energie via een stimuleringsprogramma energiehubs en het ondersteunen van bedrijven bij hun verduurzaming. Voor gemeenten wordt uitgegaan van een gezamenlijke, regionale inzet en inbreng in provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) en energievisies. Daarbij zal waar mogelijk worden aangesloten bij de samenwerking zoals die bij het nationaal programma Regionale Energiestrategie (RES) al plaats vindt. Gemeenten worden met deze decentralisatie-uitkering in staat gesteld ca 3 fte per (RES-)regio aan te nemen. In totaal gaat het om € 10 miljoen per jaar in 2024 en 2025. Zie ook paragraaf 3.2.3.
- In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering om zich op de zorgplicht te kunnen voorbereiden. Voor deze decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken is in 2025 en 2026 € 59,3 miljoen beschikbaar. Zie ook paragraaf 3.2.12.

- Gemeenten worden vanaf 2025 gecompenseerd voor de afschaffing van het Lage-inkomensvoordeel (LIV). Het gaat om het LIV dat de gemeente of haar sociaal ontwikkelbedrijf ontvangt voor werknemers met een interne plaatsing op basis van de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) of in nieuw beschut werk op basis van de Participatiewet. Compensatie vindt plaats via de gebruikelijke financieringsstromen voor de Sociale werkvoorziening (SW) en voor Beschut werk via de Integratie-uitkering Participatie. In 2025 gaat het in totaal om € 19,8 miljoen. Zie ook paragraaf 3.2.13.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor). Die drie componenten zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen de overige mededelingen over de algemene uitkering en paragraaf 2.5 informeert de gemeenten over een aantal gegevens voor de berekening van de algemene uitkering, te weten: maatstaven, gewichten en uitkeringsfactoren.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 tot en met 2.1.4, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren.

De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten. Eventuele opmerkingen die over de algemene uitkering in deze circulaire worden gemaakt, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering over de periode 2024 tot en met 2029 ten opzichte van de meicirculaire 2024. Het betreft achtereenvolgens:

1. Algemene mutaties
   Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten, zonder veranderingen in het takenpakket.
2. Taakmutaties
   Deze mutaties hebben betrekking op taakmutaties bij gemeenten en hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven. De mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar gelijksoortige gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. De clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

Tabel 2.2.1 geeft een totaalbeeld van de mutaties in de omvang van de algemene uitkering van circulaire op circulaire. De mutaties hebben betrekking op 2024 en verder en worden

onder de tabel toegelicht. In bijlage 2.2.1 zijn de mutaties uit tabel 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit eerdere circulaires. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de meicirculaire 2024 (in duizenden euro's)

		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	stand meicirculaire 2024	**38.546.920**	**39.996.921**	**38.683.666**	**40.350.993**	**41.938.845**	**43.681.232**
	algemene mutaties						
1)	Bijstelling accres-tranches		164.057	151.647	130.389	60.913	-746
2)	Afrekening ruimte onder plafond BCF 2024	446.667					
3)	Indexatie DU Jeugd: overheveling accres naar regionaal programma		-7.400	-7.400	-7.400	-7.400	-7.400
	taakmutaties						
	cluster Bestuur en ondersteuning						
4)	Wet op de lijkbezorging			3.230	3.230	3.230	3.230
5)	Digitaal stelsel Omgevingswet	-10.581	-13.479	-16.377	-19.275	-22.173	-25.071
	cluster Individuele voorzieningen Jeugd						
6)	Besparingsverlies Jeugd			500.000	511.000	511.000	511.000
	cluster Sociale basisvoorzieningen						
7)	Kinderopvang Sociaal Medische indicatie		5.400	5.400	5.400	5.500	10.000
8)	Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang	1.100	1.800				
	cluster Participatie						
9)	Bijstand jongerennorm			-9.360	-9.360	-9.360	-9.360
	cluster Individuele voorzieningen Wmo						
10)	Indexatie Wmo demografie			75.000	150.000	225.000	300.000
	stand deze circulaire	**38.984.106**	**40.147.299**	**39.385.806**	**41.114.977**	**42.705.555**	**44.462.885**

Toelichting

1. Bijstelling accres-tranches

Uitgangspunten en actualiteit

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In de meicirculaire van het lopend jaar wordt de tranche van het lopend jaar definitief. In deze septembercirculaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2025 en verder.

Dit voorjaar is in constructief overleg met de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) besloten de nieuwe normeringssystematiek vervroegd in te voeren. Dit houdt in dat de koppeling van het accres aan de bbp-ontwikkeling per 2024 is ingevoerd. Uitgangspunt is dat de fondsen (GF en PF) meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgen. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen is gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar.

In de Miljoenennota is het accres voor het jaar 2025 en verder geactualiseerd op basis van de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB) (MEV25). In de onderstaande tabel 2.2.2. zijn de actuele cijfers opgenomen.

Tabel 2.2.2. Indices CPB

Indices CPB bbp MEV25	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Volume bbp (8-jaars gemiddelde)	2,0%	1,8%	1,7%	1,5%	1,5%
Prijs bbp	2,7%	2,7%	2,6%	2,4%	2,4%
Gecombineerde bbp index	**4,80%**	**4,52%**	**4,33%**	**3,99%**	**3,92%**
Indices CPB bbp CEP 24					
Volume bbp (8-jaars gemiddelde)	2,1%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%
Prijs bbp	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Gecombineerde bbp index	**4,45%**	**4,61%**	**4,45%**	**4,22%**	**4,11%**
Verschil (nieuw-oud)					
Volume bbp (8-jaars gemiddelde)	-0,1%	-0,1%	-0,2%	-0,1%	-0,1%
Prijs bbp	0,4%	0,0%	0,0%	-0,1%	-0,1%
Gecombineerde bbp index	**0,35%**	**-0,10%**	**-0,11%**	**-0,23%**	**-0,20%**

Voor 2025 is de raming voor de prijs bbp omhoog bijgesteld. Voor de jaren 2025 t/m 2029 is de raming van de volume bbp ontwikkeling neerwaarts bijgesteld.

Accres Gemeentefonds

Onderstaande tabel 2.2.3 bevat het accres voor het Gemeentefonds voor 2025 en verder zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2024 op basis van de bbp cijfers uit het CEP24. Tabel 2.2.4 bevat het accres voor het gemeentefonds voor 2025 en verder zoals opgenomen in de Miljoenennota 2025 op basis van de recente bbp cijfers uit de MEV25. Tabel 2.2.5 bevat de mutaties in het accres tussen stand Voorjaarsnota 2024 en stand Miljoenennota 2025.

Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Vooruitlopend op de uitwerking is bij Voorjaarsnota 2024 op de Aanvullende Post een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie. Het kabinet heeft deze middelen bij Miljoenennota 2025 overgeheveld naar het begrotingsartikel Accres (hoofdstuk 60) zodat gemeenten hier rekening mee kunnen houden in hun meerjarenbegroting. In deze circulaire zijn deze middelen toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen Wmo, zie paragraaf 2.2.10. Dit is gedaan, omdat de middelen betrekking hebben op de Wmo en dan ook conform de maatstaven in dit cluster worden verdeeld.

Tabel 2.2.3. Accres Voorjaarsnota 2024					
Bedragen in miljoenen euro	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
tranche 2025 volume	812	761	759	756	755
tranche 2025 prijs	908	851	849	845	845
tranche 2026 volume		742	740	737	736
tranche 2026 prijs		1.003	1.001	997	996
tranche 2027 volume			711	708	707
tranche 2027 prijs			1.045	1.041	1.040
tranche 2028 volume				690	690
tranche 2028 prijs				1.044	1.043
tranche 2029 volume					676
tranche 2029 prijs					1.086
Totaal accres	**1.720**	**3.357**	**5.104**	**6.817**	**8.575**

Tabel 2.2.4. Accres Miljoenennota 2025					
Bedragen in miljoenen euro	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
tranche 2025 volume	798	747	744	741	741
tranche 2025 prijs	1.086	1.018	1.014	1.010	1.009
tranche 2026 volume		702	699	697	696
tranche 2026 prijs		1.041	1.037	1.033	1.032
tranche 2027 volume			663	660	660
tranche 2027 prijs			1.078	1.074	1.073
tranche 2028 volume				639	638
tranche 2028 prijs				1.025	1.025
tranche 2029 volume					633
tranche 2029 prijs					1.065
Totaal accres	**1.884**	**3.508**	**5.234**	**6.878**	**8.574**

Tabel 2.2.5. Mutatie sinds Voorjaarsnota					
Bedragen in miljoenen euro	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
tranche 2025 volume	-14	-14	-15	-14	-14
tranche 2025 prijs	178	167	165	165	165
tranche 2026 volume	-	-40	-41	-40	-40
tranche 2026 prijs	-	38	36	36	36
tranche 2027 volume	-	-	-48	-48	-48
tranche 2027 prijs	-	-	33	33	33
tranche 2028 volume	-	-	-	-51	-51
tranche 2028 prijs	-	-	-	-19	-18
tranche 2029 volume	-	-	-	-	-43
tranche 2029 prijs	-	-	-	-	-21
Totaal accres	**164**	**152**	**130**	**61**	**-1**

2. Afrekening ruimte onder plafond BCF 2024

Het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) is sinds 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Het plafond wordt daarnaast aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en het

provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. Hierdoor zijn het BCF en het gemeente- en provinciefonds communicerende vaten.

In deze circulaire is een geactualiseerde raming voor de jaren 2024 tot en met 2029 opgenomen. De ruimte onder het plafond voor gemeenten is voor 2024 geraamd op € 447 miljoen. Dit is € 224 miljoen lager dan geraamd bij de septembercirculaire 2023. De ontwikkeling van de uitgaven wordt vlak doorgetrokken. Hierbij is rekening gehouden met de jaarlijkse toevoegingen (taakmutaties) aan het BCF. Bij deze aanname blijft voor alle jaren sprake van ruimte onder het BCF-plafond. De ruimte onder het plafond is in alle jaren afgenomen ten opzichte van de ramingen bij de septembercirculaire 2023.

Tabel 2.2.6 Geraamd plafond BCF (bedragen in miljoenen euro)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
BCF Plafond totaal	**4.890**	**4.973**	**5.212**	**5.423**	**5.639**	**5.849**
Plafond aandeel gemeenten VJN24	4.227	4.396	4.593	4.792	4.995	5.193
Taakmutaties	31	8	7	-	-	-
Toevoeging accres sinds voorjaarsnota	-	15	12	6	-5	-17
Plafond aandeel gemeenten MN25	4.258	4.419	4.612	4.799	4.990	5.176
Uitputting gemeenten	3.811	3.811	3.811	3.811	3.811	3.811
Ruimte onder plafond gemeenten	**447**	**608**	**801**	**988**	**1.179**	**1.365**

3. Indexatie DU Jeugd: overheveling accres naar regionaal programma

In paragraaf 3.2.19. van de meicirculaire 2024 is gemeld dat de decentralisatie-uitkering Jeugd (DU Jeugd) (jaarlijks € 21,7 miljoen) met ingang van 2025 wordt beëindigd en dat deze middelen structureel worden toegevoegd aan het budget voor de (contact)gemeente voor het regionaal programma op de begroting van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW). Aangezien decentralisatie-uitkeringen deel uitmaken van de grondslag van de accres berekening wordt nu vanaf 2025 een deel van het accres structureel toegevoegd aan het budget voor de (contact)gemeente voor het regionaal programma. Het gaat om jaarlijks € 7,4 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op een (CPB-)raming van de loon-en prijsontwikkeling.

4. Wet op de lijkbezorging

De inwerkingtreding van het wetsvoorstel van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) is voorzien op 1 januari 2026. Ten behoeve van de financiering van de beoogde wettelijke uitbreiding van de taken van de gemeentelijke lijkschouwer is voor de periode 2026-2031 jaarlijks € 3,2 miljoen naar de algemene uitkering overgeheveld. De middelen worden toegevoegd aan het cluster Bestuur en ondersteuning. Voor de jaren 2032 en verder dient over het structureel toekennen van middelen in het kader van het programma Werk aan Uitvoering (WaU) nog een besluit te worden genomen door de Ambtelijke Commissie Uitvoering (ACU).

5. *Digitaal Stelsel Omgevingswet*

Op grond van de Beheerovereenkomst van 18 december 2018 dragen de gemeenten vanaf 1 januari 2020 jaarlijks 70% bij aan de kosten van beheer en doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO). De gemeentelijke bijdrage is vanaf 2020 structureel overgeheveld van het gemeentefonds naar de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), te weten € 18,0 miljoen per jaar. Zie ook paragraaf 2.2.19. van de meicirculaire 2019.

Met deze taakmutatie wordt deze gemeentelijke bijdrage structureel verhoogd, conform de aanvullende afspraken in het Bestuurlijk Overleg Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) van 13 juli 2023 op basis van het prijspeil 2024 (CPB index 3,5%)[1], naar € 31,4 miljoen vanaf 2024. Het nog over te hevelen bedrag voor 2024 bedraagt € 10,6 miljoen, aangezien reeds € 20,9 miljoen naar de begroting van BZK is overgeheveld (de hiervoor genoemde € 18 miljoen aangevuld met indexatie). De aanvullende bijdrage voor de periode 2025-2029 is hierboven in tabel 2.2.1. opgenomen. Het bedrag voor 2029 is op basis van de huidige afspraken het structurele bedrag dat wordt uitgenomen. De middelen worden onttrokken aan het cluster Bestuur en ondersteuning.

6. *Besparingsverlies jeugd*

Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op jeugdzorg. Deze besparing (oplopend tot € 511 miljoen in 2027) was in mindering gebracht op de middelen voor jeugdzorg op de aanvullende post van het ministerie van Financiën. Het nieuwe kabinet Schoof kiest ervoor om deze besparing te laten vervallen. De genoemde besparing wordt daarom nu toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Het gaat om € 500 miljoen in 2026 en € 511 miljoen vanaf 2027. In paragraaf 2.2.11. van de meicirculaire 2024 is reeds gemeld dat de besparing van € 500 miljoen voor 2025 nog niet gerealiseerd kon worden en dat daarom voor 2025 een bedrag van € 500 miljoen is toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

7. *Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie (SMI)*

De Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke regeling om gezinnen die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag, maar die ook niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen volledig te dragen vanwege sociale of medische problematiek, een vergoeding te kunnen bieden voor het gebruik van kinderopvang. Door verschillende ontwikkelingen is de SMI budgettair steeds meer onder druk komen te staan. Om dit te kunnen ondervangen, wordt het SMI budget in een aantal stappen verhoogd. Voor de jaren 2025-2027 gaat het om € 5,4 miljoen, voor 2028 gaat het om € 5,5 miljoen en vanaf 2029 om jaarlijks € 10 miljoen. De middelen worden toegevoegd aan het cluster Sociale basisvoorzieningen.

[1] Betreft de index materiële overheidsconsumptie (IMOC) voor 2024 uit de cMEV augustus 2023.

8. Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang

In de Voorjaarsnota 2024 zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en meertalige opvang voor 2024 en 2025. De aanpassingen zijn in werking getreden op 1 juli 2023, 1 februari 2024 en 1 juli 2024. Het gaat om kosten van implementatie van de regelgeving bij gemeenten en GGD'en en het uitvoeren van de eerste keer toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen. Zoals aangekondigd in paragraaf 4.6 van de meicirculaire 2024 worden deze middelen nu aan de algemene uitkering toegevoegd. Het gaat om € 1,1 miljoen in 2024 en € 1,8 miljoen in 2025. De middelen worden toegevoegd aan het cluster Sociale basisvoorzieningen.

9. Bijstand jongerennorm

Gemeenten kunnen vanuit de bijzondere bijstand een aanvulling op de bijstand aan 21-minners geven als hun ouders niet bij kunnen springen. Met het wetsvoorstel Participatiewet in balans wordt de bijzondere bijstand met ingang van 1 januari 2026 overgeheveld naar de algemene bijstand. De aanvulling op de bijstand is bedoeld voor algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan en daarmee is de algemene bijstand het juiste instrument voor dit soort kosten. Daarom worden er middelen vanuit de algemene uitkering (cluster Participatie) overgeheveld naar de algemene bijstand, op de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het gaat om jaarlijks € 9,4 miljoen vanaf 2026.

10. Indexatie Wmo demografie

Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is bij Voorjaarsnota 2024 op de Aanvullende Post een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 gereserveerd voor een aanvullende indexering voor demografie. Het kabinet heeft deze middelen bij Miljoenennota 2025 overgeheveld naar het begrotingsartikel Accres (hoofdstuk 60) zodat gemeenten hier rekening mee kunnen houden in hun meerjarenbegroting. In deze circulaire zijn deze middelen toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen Wmo, omdat de middelen betrekking hebben op de Wmo en dan ook conform de maatstaven in dit cluster worden verdeeld.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in de uitkeringsfactor of het gewicht (bedrag per eenheid) van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Mutatie	Verdeelwijze
taakmutaties	
cluster Bestuur en ondersteuning	
Wet op de lijkbezorging	via maatstaven cluster
Digitaal stelsel Omgevingswet	via maatstaven cluster
cluster Individuele voorzieningen Jeugd	
Vervallen besparing jeugdzorg	via maatstaven cluster
cluster Sociale basisvoorzieningen	
Kinderopvang Sociaal Medische indicatie	via maatstaven cluster
Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang	via maatstaven cluster
cluster Participatie	
Bijstand jongerennorm	via maatstaven cluster
cluster Individuele voorzieningen Wmo	via maatstaven cluster
Indexatie Wmo demografie	

2.4 Overige mededelingen algemene uitkering

2.4.1 Bommenregeling

De bommenregeling is geen Rijkssubsidie, maar een regeling die wordt gefinancierd uit het gemeentefonds. De bommenregeling is dan ook een regeling van en voor gemeenten, die bestemd is voor vergoeding van kosten van gemeenten en/of particuliere vondsten. De bommenregeling is niet bestemd voor vergoeding van kosten van andere partijen. Zoals aangekondigd in paragraaf 2.4.1. van de meicirculaire 2024 zullen de fondsbeheerders daar fasegewijs strenger op toezien.

Gemeenten die voor de meicirculaire een aanvraag voor de bommenregeling hebben ingediend zijn dit voorjaar per mail verzocht om aan te geven of er in hun aanvraag dit jaar mogelijk sprake was van kosten die niet voor vergoeding in aanmerking komen. Dit heeft in

een aantal gevallen geleid tot een aanpassing van het in de meicirculaire toegekende bedrag. Met de gemeenten die dit betreft is contact geweest. In bijlage 2.4.1 is de definitieve vergoeding vanuit de bommenregeling voor dit jaar opgenomen (inclusief de berging van vliegtuigwrakken).

Vanaf volgend jaar zullen ook de kosten van andere derden, met uitzondering van particuliere vondsten, niet langer voor vergoeding in aanmerking komen. Bovendien moet vanaf volgend jaar expliciet in het raadsbesluit worden verklaard dat de kosten alleen de kosten, exclusief btw, van gemeenten en/of particuliere vondsten betreffen. Er hoeft geen verdere onderbouwing te worden overlegd. Voor meer informatie hierover zie Bommenregeling gemeentefonds.

2.4.2 Ingroeipad decentralisatie-uitkering Maatschappelijk Opvang

In paragraaf 4.4. van de septembercirculaire 2023 is het verdeelmodel van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang in lijn gebracht met de maatstaven zoals die nu in het herijkte verdeelmodel voor de algemene uitkering worden gebruikt. Deze actualisatie had een technisch en beleidsarm karakter. Echter, doordat de maatstaf Huishoudens met laag inkomen niet langer bevroren was, had dit een relatief groot negatief effect voor de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, waar het effect voor andere gemeenten juist positief was. Daarom is met de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag een ingroeipad afgesproken voor de periode 2023-2025, naar analogie van het ingroeipad dat is gehanteerd bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering (zie bijlage 2.4.2). De bedragen voor 2026 en verder voor de suppletie-uitkering zijn afhankelijk van verdere besluitvorming. In afwachting hiervan is ervoor gekozen om voor 2026 en verder uit te gaan van de stand 2025.

2.5 Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (bedrag per eenheid). De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor (zie uitleg verderop in deze paragraaf). De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen binnen de algemene uitkering die buiten het format van aantal eenheden en bedragen per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

Voor uitkeringsjaar 2024 is geen sprake van wijzigingen in de definities van de verdeelmaatstaven. Meer informatie over de berekeningswijze van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering voor dat uitkeringsjaar kunt u vinden in de toelichting op de

berekening van de uitkering uit het gemeentefonds 2024[2].

Huishoudens laag inkomen met drempel
In paragraaf 2.5.2. van de meicirculaire 2024 is gemeld dat voor 2025 zal worden uitgegaan van een tweejarig gemiddelde en voor 2026 en verder van een driejarig gemiddelde van de maatstaf Huishoudens laag inkomen met drempel. Er is toen toegezegd dat nadere informatie over de definiëring van dit meerjarig gemiddelde, waaronder welke tijdsperiode en exacte berekeningswijze, in de septembercirculaire zou volgen. Het tweejarig gemiddelde zal worden berekend op basis van de gegevens van t-2 en t-3, aangezien de voorlopige cijfers van huishoudens met een laag inkomen van jaar t-1 niet eerder dan in december jaar t beschikbaar zijn. Het driejarig gemiddelde zal worden berekend op basis van de gegevens van t-2, t-3 en t-4. Voor de drempelwaarde zal eveneens worden uitgegaan van een tweejarig gemiddelde in 2025 en een driejarig gemiddelde in 2026 over dezelfde tijdsperiode. De prognose voor 2025 en verder is hierop aangepast.

Woonruimten
Begin juli 2024 zijn de actuele gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ontvangen over twee onderdelen van de maatstaf woonruimten, te weten het aantal uitwonende studenten en het aantal personen in zorginstellingen (onderdeel van het aantal personen in institutionele huishoudens). Deze zijn opgenomen in bijlage 2.5.1 en zullen voor uitkeringsjaar 2023 en 2024 worden toegepast. Het aantal uitwonende studenten blijft voor 2024 een voorlopig cijfer, het aantal personen in zorginstellingen is definitief en wijzigt niet meer.

Bedragen per eenheid
De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt. Hierdoor is een aantal bedragen per eenheid (bpe) voor 2024-2029 ten opzichte van de meicirculaire 2024 gewijzigd. In bijlagen 2.1.1-4 is meer informatie opgenomen over de gewijzigde bpe's voor 2024 en 2025

Uitkeringsfactor
De uitkeringsfactor is de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor die wordt berekend door de som van de algemene uitkering, de OZB-maatstaven en de overige uitkeringsonderdelen te delen door de uitkeringsbasis. De – landelijke – uitkeringsbasis is berekend door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente (het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). De uitkeringsfactor verschilt per uitkeringsjaar.

De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang:

[2] Toelichting op de berekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds, Rijksoverheid.nl

- De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 met betrekking tot de algemene mutaties en taakmutaties in het gemeentefonds en de verdeling van deze mutaties.
- De ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van geactualiseerde volumina en geactualiseerde bedragen per eenheid (bpe). Bijlage 2.5.2 bevat informatie over de raming van de volumina van de maatstaven.
- De belastingcapaciteit.

Ten opzichte van de meicirculaire 2024 is de uitkeringsfactor voor het jaar 2021 ongewijzigd. De uitkeringsfactor voor uitkeringsjaar 2022 daalt ten opzichte van de meicirculaire 2024 met 1 punt van 1,824 naar 1,823. Deze daling wordt veroorzaakt door de actualisatie van de maatstaf medicijngebruik met drempel en de definitieve vaststelling van de artikel 12-uitkering voor gemeente Vlissingen. De uitkeringsfactor voor het uitkeringsjaar 2023 daalt met 2 punten van 1,307 naar 1,305. Deze daling wordt veroorzaakt door de actualisatie van de maatstaf Huishoudens laag inkomen met drempel en de maatstaf Loonkostensubsidie.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactor in de jaren 2024-2029 is vermeld in tabel 2.5.1.

Tabel 2.5.1 Uitkeringsfactor 2024-2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Uitkeringsfactor	1,420	1,457	1,460	1,504	1,545	1,587
één punt uitkeringsfactor (in miljoenen)	30.138	30.361	29.807	30.108	30.358	30.684

De uitkeringsfactoren in tabel 2.5.1 zijn in lopende prijzen[3]. Gemeenten die in constante prijzen ramen dienen zelf de loon- prijsontwikkeling te verwerken. Om gemeenten hierbij te faciliteren, is in de gemeentefondsrubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt. Op basis van de gegevens van het CPB zijn in het rekenmodel en in paragraaf 4.2 ook, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling van de uitkeringsfactoren volgt hieronder de tabel, waarin voor ieder afzonderlijk jaar de ontwikkeling is opgenomen ten opzichte van de meicirculaire 2024 (verticale toelichting).

[3] De algemene uitkering wordt geïndexeerd op basis van de bbp-ontwikkeling. Daarmee is de algemene uitkering uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen.

Verticale toelichting ontwikkeling uitkeringsfactor

Tabel 2.5.2 laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand meicirculaire 2024. Hierbij is voor het eerst het effect van de taakmutaties afzonderlijk gepresenteerd.

Tabel 2.5.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2024-2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
stand meicirculaire 2024	**1,414**	**1,457**	**1,459**	**1,504**	**1,548**	**1,593**
mutaties deze circulaire						
algemene mutaties	0,014	0,005	0,005	0,004	0,002	0,000
taakmutaties	0,000	0,000	0,019	0,021	0,023	0,026
uitkeringsbasis/OZB	-0,008	-0,005	-0,023	-0,025	-0,028	-0,032
overig	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
uitkeringsfactor stand deze circulaire	**1,420**	**1,457**	**1,460**	**1,504**	**1,545**	**1,587**

De uitkeringsfactoren voor de jaren 2024 tot en met 2029 wijzigen ten opzichte van de meicirculaire 2024. De uitkeringsfactor is met name voor het jaar 2024 gewijzigd.

Voor 2024 is er sprake van een stijging van de uitkeringsfactor ten opzichte van de meicirculaire 2024 van 6 punten. De stijging wordt veroorzaakt door de verwerking van de afrekening van de ruimte onder het plafond van het BCF (plus 14 punten) die deels gedempt wordt door veranderingen in de uitkeringsbasis als gevolg van gewijzigde volumina (-8 punten). De maatstaven die hierin een rol spelen zijn onder andere Huishoudens laag inkomen met drempel (-5,4 punten), Inwoners 75+ met drempel (-1,9 punten), Migratieachtergrond (-1,7 punten) en Regionale centrumfunctie (-1 punt). De belastingcapaciteit heeft een positief effect van 2,2 punten.

Voor 2026 en verder is te zien dat de uitkeringsfactor opwaarts wordt bijgesteld als gevolg van de taakmutaties besparingsverlies Jeugd (€ 511 miljoen structureel) en indexatie Wmo demografie (€ 75 miljoen oplopend tot € 300 miljoen structureel), hetgeen tegelijkertijd leidt tot een opwaartse bijstelling van de uitkeringsbasis. Deze opwaartse bijstelling van de uitkeringsbasis heeft een negatief effect op de uitkeringsfactor. Als gevolg van deze twee tegengestelde effecten wijzigt de uitkeringsfactor voor 2026 en verder nauwelijks.

Op basis van de MEV 2025 zijn de prognoses van het aantal bijstandsontvangers in deze circulaire geactualiseerd. Hieronder staat in tabel 2.5.3 een overzicht van de ramingen van de maatstaf bijstandsontvangers stand meicirculaire 2024 en de stand van deze circulaire.

Tabel 2.5.3 Bijstandsontvangers

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
stand meicirculaire 2024	384.006	386.097	394.479	401.984	411.390	419.753
stand septembercirculaire 2024	384.006	386.549	393.931	400.597	409.713	418.343

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of ontvangt een artikel 12-uitkering.
- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt een suppletie-uitkering Bommenregeling vanwege de kosten die zij hebben gemaakt met betrekking tot het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (zie paragraaf 2.4.1).
- Een beperkt aantal gemeenten (Amsterdam, Rotterdam en den Haag) ontvangt een suppletie-uitkering vanwege het ingroeipad als gevolg van de actualisatie van de maatstaf Huishoudens met een laag inkomen van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang naar de maatstaf van het nieuwe verdeelmodel (zie paragraaf 2.4.2).
- Vanaf 2023 geldt voor gemeenten een ingroeipad als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering. Dit ingroeipad wordt zoals gebruikelijk verwerkt in een suppletie-uitkering (zie paragraaf 2.5.2 van de meicirculaire 2022). De bedragen voor 2026 en verder voor de suppletie-uitkering zijn afhankelijk van verdere besluitvorming. In afwachting hiervan is ervoor gekozen om voor 2026 en verder uit te gaan van de stand 2025 en dus de suppletie-uitkering door te trekken.

3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering beleids- en bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Eventuele opmerkingen die over decentralisatie- en integratie-uitkeringen gemaakt worden in deze circulaire, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

Paragraaf 3.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan. Paragraaf 3.3 bevat overige mededelingen over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

3.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 3.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de meicirculaire 2024 over de periode 2024 tot en met 2029. De mutaties hebben betrekking op 2024 en verder en worden onder de tabel toegelicht.

Tabel 3.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2024-2029 (bedragen in duizenden euro's)*

		2024	2025	2026	2027	2028	2029
	stand meicirculaire 2024	**4.889.796**	**4.619.299**	**4.533.731**	**4.448.355**	**4.372.659**	**4.307.085**
1	Alleenverdienersproblermatiek 2023-2024	22.597					
2	Wet betaalbare huur	13.435	19.256	16.406	9.150	7.352	6.500
3	Faciliteitenbesluit opvangcentra	12.053					
4	Toekomstbestendig maken energiebeleid	10.004	10.004				
5	Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)	2.856					
6	Bed, bad en brood	1.600					
7	Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	1.400					
8	Work in Nederland	1.321					
9	Nederlands-Soedanese repatrianten	272					
10	Aanpak recreatieparken	170					
11	100 jaar vriendschap Turkije-Nederland	100					
12	Vrouwenopvang	-222	-222	-222	-43	-43	-43
13	Openbare bibliotheken		59.282	59.282			
14	IU Participatie: afschaffen lage-inkomens voordeel		19.789	19.664	19.536	19.410	19.284
15	IU Beschermd wonen: Volumegroei WMO Beschermd wonen		14.185	14.185	14.185	14.185	14.185
	stand deze circulaire	**4.955.382**	**4.741.593**	**4.643.046**	**4.491.183**	**4.413.563**	**4.347.011**

*Alle bedragen betreffen decentralisatie-uitkeringen (DU) tenzij in de tabel vermeld dat het een integratie-uitkering (IU) betreft.

Tabel 3.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen over de periode 2024 tot en met 2029.

Tabel 3.2.2 Decentralisatie-en integratie-uitkeringen 2024-2029 (in duizenden euro's)*

Uitkeringsjaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vindplaats
- IU Participatie	2.070.911	1.959.386	1.892.842	1.826.360	1.760.438	1.694.636	september 2024, § 3.2-14
- IU Beschermd wonen	1.730.992	1.745.850	1.746.555	1.746.555	1.746.555	1.746.555	september 2024, § 3.2-15
- IU Voogdij/18+							mei 2024, § 3.2-20 t/m 21
- Maatschappelijke opvang	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	december 2022, § 3.2-21
- Vrouwenopvang	230.829	230.843	210.970	210.937	210.937	210.937	september 2023, § 3.2-3
- Armoedebestrijding kinderen	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	mei 2020, § 3.3.8
- Uitvoeringskosten Omgevingswet	71.535						mei 2024, § 3.2-1
- Nationaal Actieplan Dakloosheid	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	mei 2024, § 3.2-2a
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	mei 2017, § 4.2
- Voorschoolse voorziening peuters	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	september 2022, § 3.2-4
- Alleenverdienersproblematiek 2023-2024	22.597						september 2024, § 3.2-1
- Jeugd	21.700						mei 2024, § 3.2-19
- Begeleiding jongeren naar werk	14.895						september 2023, § 3.2-8
- Versterking arbeidsmarktregio's	14.593	14.593	14.593	14.593	14.593	14.593	mei 2024, § 3.2-17
- Beeldende kunst en vormgeving	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	september 2015, § 4.2-1
- Wet betaalbare huur	13.435	19.256	16.406	9.150	7.352	6.500	september 2024, § 3.2-2
- Extra capaciteit BOA's	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	mei 2022, § 3.2-11
- Faciliteitenbesluit opvangcentra	12.053						september 2024, § 3.2-3
- Wet kwaliteitsborging bouw	10.076	10.076	10.000				september 2022, § 3.2-3
- Toekomstbestendig maken energiebeleid	10.004	10.004					september 2024, § 3.2-4
- Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verward	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	mei 2023, § 3.2-19
- RES regio's	8.781	8.781	8.781	8.781	8.781	8.781	september 2023, § 3.2-6
- Bodembescherming	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	mei 2024, § 3.2-4
- Veiligheidshuizen	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	juni 2012, § 6.11
- Aanpak laaggeletterdheid	7.300						september 2019, § 3.2-7
- Dakloze EU burgers	7.000						mei 2024, § 3.2-2b
- Uitstapprogramma prostituees	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	september 2022, § 3.2-6
- Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	december 2019, § 3.3.1
- Regionale doelgroepen specifieke aanpak	4.784	4.784	4.784				mei 2024, § 3.2-5
- BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	mei 2020, § 3.3.7
- Knelpunten verdeelproblematiek	4.047	4.140	4.235	4.332	4.432	4.534	mei 2024, § 3.2-18
- Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	3.825						september 2020, § 3.2-15
- Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)	2.856						september 2024, § 3.2-5
- Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	2.500						mei 2024, § 3.2-6
- Veilig wonen	2.415	2.415	2.415				september 2023, § 3.2-9
- Landelijke beeindigingsregeling veehouderijbedrijven	2.224						mei 2024, § 3.2-3
- Faciliteitenbesluit opvangcentra	2.165						mei 2024, § 3.2-7
- Bed, bad en brood	1.600						september 2024, § 3.2-6
- Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	1.400						september 2024, § 3.2-7
- Experiment gesloten coffeeshopketen	1.378						december 2023, § 3.2-19
- Maatschappelijke begeleiding	1.373						mei 2024, § 3.2-8
- Work in Nederland	1.321						september 2024, § 3.2-8
- LHBTI beleid Regenboogsteden	1.212	1.212	1.212				mei 2024, § 3.2-12
- Slavernijverleden	958						mei 2021, §3.2-15
- Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	840						mei 2024, § 3.2-9
- Social Labs	700						mei 2024, § 3.2-10
- Veilige steden	675	675	675				mei 2024, § 3.2-14
- Behoud sociale voorzieningen Groningen	629						mei 2024, § 3.2-11
- Outreachend werken	508						mei 2024, § 3.2-13
- Nederlands-Soedanese repatrianten	272						september 2024, § 3.2-9
- Ex Ante Impact Analyse NPLV	223						mei 2024, § 3.2-15
- Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	210						mei 2024, § 3.2-16
- Aanpak recreatieparken	170						september 2024, § 3.2-10
- 100 jaar vriendschap Turkije-Nederland	100						september 2024, § 3.2-11
- Verkeersveiligheid	95	95	95	95	95	95	september 2023, § 3.2-13
- Vrouwenopvang	-222	-222	-222	-43	-43	-43	september 2024, § 3.2-12
- Openbare bibliotheken		59.282	59.282				september 2024, § 3.2-13
Totaal	**4.955.382**	**4.741.593**	**4.643.046**	**4.491.183**	**4.413.563**	**4.347.011**	

*Alle bedragen betreffen decentralisatie-uitkeringen (DU) tenzij in de tabel vermeld dat het een integratie-uitkering (IU) betreft.

Toelichting decentralisatie-uitkeringen

1. Alleenverdienersproblematiek 2023-2024

Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Gemeenten kunnen de gemiste huur- en zorgtoeslag compenseren vanuit de individuele

bijzondere bijstand[4]. De Tweede Kamer heeft met de motie Warmerdam c.s.[5] verzocht om de betrokken huishoudens actief te benaderen. Met de VNG is afgesproken dat gemeenten dit gefaseerd oppakken. Ter ondersteuning van gemeenten is een handreiking opgesteld. Ook konden gemeenten een lijst met vermoedelijk betrokken huishoudens opvragen bij het Inlichtingenbureau. Deze lijsten zijn begin juli verstrekt.

Via deze decentralisatie-uitkering ontvangen gemeenten budget om aan de betreffende huishoudens bijzondere bijstand te verstrekken. Nu wordt een bedrag van € 22,6 miljoen uitgekeerd. Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-1. Een toelichting op de budgetten per gemeente staat op rijksoverheid.nl. De hoogte van het budget per gemeente is mede gebaseerd op informatie van de Belastingdienst over (1) de voorlopige aantallen huishoudens waar de alleenverdienersproblematiek speelt, en (2) de gemiddelde hoogte van de misgelopen toeslagen. De budgetten worden zo nodig bijgesteld wanneer definitieve gegevens beschikbaar zijn, naar verwachting bij de meicirculaire 2025 en de meicirculaire 2026.

2. Wet Betaalbare huur

Met de Wet betaalbare huur wordt de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet goed verhuurderschap gewijzigd. Daarmee krijgen gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en handhavend op te treden met betrekking tot:

- De maximale huurprijzen die gelden op grond van het woningwaarderingsstelsel (WWS).
- De maximale huurverhogingen in de gereguleerde sector.
- De informatieplicht op verhuurders om hun huurders een puntentelling te overleggen bij het afsluiten van een contract.

Het Rijk stelt middelen ter beschikking om gemeenten financieel te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het wetsvoorstel. De financiering bestaat uit een incidentele bijdrage van circa € 5,5 miljoen in 2024 voor de eenmalige kosten die gemeenten maken bij de implementatie van het wetsvoorstel. Deze implementatiegelden worden verdeeld aan de hand van de grootte van de gemeenten.

Daarnaast ontvangen gemeenten een bijdrage voor het ontvangen en behandelen van meldingen en de handhaving op deze meldingen. Voor deze werkzaamheden ontvangen gemeenten vanaf 2024 een structurele bijdrage van circa € 6,5 miljoen per jaar. Deze middelen worden verdeeld op basis van het aandeel private huur per gemeente en de lokale woningmarktdruk (gemeten op basis van de gemiddelde WOZ-waarde).

[4] Gemeentenieuws van SZW 2023-1 | Actueel | Rijksoverheid.nl
[5] Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023 26 448, nr. 719

Vanwege de piekperiode in de eerste jaren na inwerkingtreding van de wet is er een aanvullende incidentele bijdrage beschikbaar. De incidentele middelen worden in de periode 2024-2028 uitgekeerd op basis van inschattingen van de piek. Daarmee wordt er zorg voor gedragen dat de gemeenten die naar verwachting veel meldingen zullen ontvangen, hiervoor ook gecompenseerd worden. Deze incidentele middelen worden eveneens verdeeld op basis van het aandeel private huur per gemeente en de lokale woningmarktdruk (gemeten op basis van de gemiddelde WOZ-waarde).

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-2.

3. Faciliteitenbesluit opvangcentra

In het faciliteitenbesluit is geregeld dat aan gemeenten die een opvangcentrum voor asielzoekers hebben jaarlijks door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) een uitkering wordt verstrekt. De uitkering wordt gebaseerd op het aantal door asielzoekers permanent te bezetten capaciteitsplaatsen, verminderd met het aantal op 1 januari van het uitkeringsjaar in de basisregistratie personen ingeschreven bewoners van het opvangcentrum. Op basis van bovenstaande berekeningswijze is het aanvullende bedrag voor 2024 om de werkzaamheden in en voor de opvangcentra te kunnen vergoeden bepaald op € 12,1 miljoen.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-3.

4. Toekomstbestendig maken energiebeleid

In het bestuurlijk overleg Klimaat en Energie van 28 november 2023 en 18 januari 2024 is gesproken over de bekostiging, welke middelen nu beschikbaar komen, van extra taken bij provincies en gemeenten in het kader van het toekomstbestendig maken van het energiesysteem. Specifiek gaat het om taken op het gebied van het voorkomen van netcongestie, zoals het versnellen van de aanleg van infrastructuur, het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van energie via een stimuleringsprogramma energiehubs en het ondersteunen van bedrijven bij hun verduurzaming.

Voor gemeenten wordt uitgegaan van een gezamenlijke, regionale inzet en inbreng in provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) en energievisies. Daarbij zal waar mogelijk worden aangesloten bij de samenwerking zoals die bij het nationaal programma Regionale Energiestrategie (RES) al plaats vindt. Daarom worden deze middelen verdeeld op basis van de reeds bestaande RES-verdeelsleutel.

Gemeenten worden met deze decentralisatie-uitkering in staat gesteld ca 3 fte per (RES-)regio aan te nemen. In totaal gaat het om € 10 miljoen per jaar in 2024 en 2025. Tevens wordt in beide jaren een afdracht van circa € 0,5 miljoen aan het BTW-compensatiefonds gedaan.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-4.

5. Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

Op 15 mei 2023 is de wetswijziging van de Wet basisregistratie personen (Wbrp) in werking getreden waarbij wordt voorzien in een taak voor de minister van BZK om colleges van burgemeester en wethouders te ondersteunen bij het onderzoek of een persoon als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) op een adres in de gemeente dient te worden ingeschreven en bij het onderzoek naar de juistheid van de gegevens betreffende het adres van een ingezetene in de BRP. Deze aanpak staat bekend onder de naam Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA).

Met dit voorstel wordt beoogd de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren. Deze wetswijziging leidt tot meer werk bij gemeenten. Zoals reeds in september 2022 gemeld[6] zal het ministerie van BZK hier incidenteel € 3 miljoen aan bijdragen. Dit bedrag is gebaseerd op de impactanalyse van de VNG en de verwachting dat gemeenten ca. 22.000 signalen kunnen verwerken. De verdeelsleutel bestaat uit een startbedrag van € 1.500 per gemeente (waarmee het voor elke gemeente mogelijk is om kwaliteits-bevorderende maatregelen te nemen) en een vergoeding op basis van te verwachten signalen per gemeente (het zogenaamde potentieel). Deze verdelingssystematiek wordt over 2 jaar geëvalueerd.

Omdat circa een derde van de gemeenten externe partijen betrekken bij het uitvoeren van huisbezoeken zal een bedrag van € 144.000 in het BTW-compensatiefonds worden gestort waardoor € 2,9 miljoen via de decentralisatie-uitkering wordt uitgekeerd.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-5.

6. Bed, bad en brood

Het pilot-programma voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) had oorspronkelijk een looptijd van 2019 tot en met 2021. In overleg met gemeenten en de VNG is besloten de pilot te verlengen tot en met 31 december 2024.
Om de rechtmatigheid te waarborgen worden de middelen voor gemeenten waar een LVV-pilot loopt sinds 2022 verstrekt via een specifieke uitkering, zie ook paragraaf 3.2.9. van de decembercirculaire 2023.

Gemeenten met overige onderdak voorzieningen (de zogenaamde bed-bad-brood voorzieningen) ontvangen een decentralisatie-uitkering. Hiervoor is in 2024 een bedrag van € 1,6 miljoen beschikbaar. Verdeling hiervan vindt plaats op basis van de bezetting van de

[6] Rapport impactanalyse voor de Landelijke aanpak adreskwaliteit

voorziening per gemeente op 1 januari 2023

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-6.

7. Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)

In het bestuurlijk overleg van april 2020 zijn tussen het ministerie van SZW en de VNG afspraken gemaakt over het ondersteunen van de zogenaamde ELIPs. Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. De afspraken zijn met ingang van 1 januari 2023 geformaliseerd in de regelgeving. In het besluit Inburgering is nu opgenomen dat gemeenten inburgeraars die onder de ELIP-definitie gerekend worden, hulp en begeleiding kunnen aanbieden.

Gemeenten kunnen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden. Gemeenten gaan zelf over de wijze van invulling van de begeleiding. Via een decentralisatie-uitkering worden middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld ten behoeve van begeleiding en het in een beperkt aantal gevallen financieel ondersteunen van ELIP's bij het betalen van extra cursusuren of examengelden.

In de meicirculaire 2024 is € 840.000 verdeeld, zie paragraaf 3.2.9 van de meicirculaire 2024. Bij Voorjaarsnota 2024 is voor 2024 een bedrag van € 1,4 miljoen extra beschikbaar gesteld dat nu naar het gemeentefonds is overgeheveld. De extra middelen worden in deze circulaire verdeeld op basis van het aantal ELIPs per gemeente gemeten op basis van de cijfers van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) per 1 januari 2024. Na publicatie van de meicirculaire is aan het licht gekomen dat er een rekenfout is gemaakt in de verdeling, de cohorten 2013 t/m 2017 waren namelijk niet meegenomen in de berekening. Dit is hersteld in de verdeling van de € 1,4 miljoen in deze circulaire.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-7.

8. Work in Nederland

Om goede informatievoorziening, hulp en dienstverlening aan EU-arbeidsmigranten te bieden worden middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de verschillende arbeidsmarktregio's. In totaal is € 1,4 miljoen beschikbaar, waarvan € 79.000 aan het BTW-compensatiefonds is toegevoegd. Per deelnemende regio is voor het jaar 2024 een bedrag van € 200.000 (inclusief bijdrage aan BTW-compensatiefonds) beschikbaar.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-8.

9. Nederlands-Soedanese repatrianten

De uitkering is bedoeld voor gemeenten die betrokken zijn bij de zogenoemde nazorg van evacués. Het betreft de zorg voor Nederlanders die zijn gerepatrieerd uit Soedan in april 2023 en in november 2023 uit Gaza. Zij zijn vanwege het oorlogsgeweld daar door de Nederlandse regering met hun kerngezin geëvacueerd naar Nederland. De uitkering is gebaseerd op een normbedrag van € 30 per persoon per dag. In totaal is € 0,3 miljoen beschikbaar. De middelen zijn nu overgeheveld naar de begroting van het Gemeentefonds.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-9.

10. Aanpak recreatieparken

Het ministerie van BZK verstrekt in 2024 een bijdrage van € 0,2 miljoen aan de gemeente Asten als tegemoetkoming in de kosten voor onder meer het doorlopen van juridische procedures bij het voorkomen en tegengaan van ondermijning op recreatieparken.

11. 100 jaar vriendschap Turkije-Nederland

De gemeenten Amsterdam en Deventer ontvangen elk in 2024 een bijdrage van € 50.000 voor het uitvoeren van activiteiten ter gelegenheid van het 100-jarige vriendschapsjubileum tussen Nederland en Turkije. De lokale initiatieven op dit thema kunnen bijdragen aan bevordering van sociale samenhang en aan wederzijds begrip over en binding van de doelgroep in de samenleving.

12. Vrouwenopvang

Op verzoek van de VNG, na consultering van de betrokken wethouders van de centrumgemeenten vrouwenopvang, is besloten om voor 2023, net als in voorgaande jaren, een incidentele uitname van € 222.000 te doen uit de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DUVO). Het betrof een bedrag van € 178.900 vanwege een toenemend beroep op de landelijke centra voor seksueel geweld (LCSG) en een bedrag van € 43.000 vanwege het toenemend beroep op het Landelijk knooppunt huwelijksdrang en achterlating (LKHA). Zie ook paragraaf 3.2.3b van de septembercirculaire 2023.

Eind 2023 is met de (centrum)gemeenten overeengekomen om deze uitname uit de DUVO (naar rato van het objectief verdeelmodel) ten behoeve van het LCSG voor drie jaar voort te zetten (2024-2026). De middelen worden overgeheveld naar het ministerie van VWS en via een specifieke uitkering verstrekt aan de gemeente Utrecht voor activiteiten die nodig zijn voor de uitvoering van de landelijke coördinatie van de centra seksueel geweld. Ten aanzien van de bekostiging voor het jaar 2026 wordt nog nader bezien hoe deze moet worden vormgegeven, gelet op wat er in de budgettaire bijlage bij het Hoofdlijnenakkoord is opgenomen over specifieke uitkeringen.

Verder is met de (centrum)gemeenten eind 2023 ook overeengekomen om de uitname uit de DUVO van € 43.000 in verband met het toenemend beroep dat wordt gedaan op het

LKHA vanaf 2024 structureel te maken. De middelen worden eveneens overgeheveld naar de begroting van het ministerie van VWS. Deze middelen worden via een specifieke uitkering verstrekt aan de gemeente Den Haag voor activiteiten die nodig zijn voor de uitvoering van het LKHA. Ten aanzien van de bekostiging na 2025 wordt nog nader bezien hoe deze moet worden vormgegeven, gelet op wat er in de budgettaire bijlage bij het Hoofdlijnenakkoord is opgenomen over specifieke uitkeringen.

13. Openbare bibliotheken

In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden.

Hiervoor is in 2025 en 2026 in totaal een bedrag van € 59,3 miljoen beschikbaar. Dit bedrag wordt over alle gemeenten verdeeld op basis van een bedrag van € 2,95 per inwoner. Voor kleinere gemeenten waar het bedrag per inwoner leidt tot een bedrag lager dan € 100.000 wordt de uitkering aangevuld tot € 100.000.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 3.2-13.

14. IU Participatie: Afschaffen lage-inkomensvoordeel

Het Rijk compenseert gemeenten via de integratie-uitkering Participatie (IU Participatie) vanaf 2025 voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening. Zie voor meer informatie het Gemeentenieuws van SZW 2024-3.

Voor het jaar 2025 wordt bij deze septembercirculaire in totaal € 19,8 miljoen toegevoegd aan de IU Participatie. Aangezien het een bedrag per plek betreft, loopt de compensatie voor de Wsw na 2025 af met de afbouw van de Wsw (€ 13,4 miljoen in 2025, teruglopend naar € 0 vanaf 2048). De compensatie voor beschut werk loopt op met het landelijk aantal plekken in de ministeriële regeling (€ 6,4 miljoen in 2025, oplopend naar € 16,8 miljoen vanaf 2048).

De compensatie betreft structureel een bedrag per plek: € 554 per plek in beschut werk (standaardplek van 31 uur per week) en € 400 per volledige dienstbetrekking op een interne plaatsing op basis van de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) (standaardeenheid van 36 uur per week en gewogen naar arbeidsbeperking). Aangezien het Wsw-macrobudget binnen de IU Participatie over alle volledige dienstbetrekkingen wordt verdeeld, interne plaatsingen én detacheringen, is het bedrag per plek interne plaatsing (€ 400) omgerekend naar een bedrag per volledige dienstbetrekking. De omrekening komt uit op € 240 voor een

volledige dienstbetrekking (standaardeenheid van 36 uur per week en gewogen naar arbeidsbeperking) in de Wsw. Voor werknemers in de Wsw zonder interne plaatsing komt het loonkostenvoordeel Banenafspraak structureel beschikbaar.

15. IU Beschermd wonen: Volumegroei WMO Beschermd wonen

De omvang van de integratie-uitkering Beschermd wonen stijgt als gevolg van de toekenning van de volume-indexatie voor het jaar 2025 en verder (€ 14,2 miljoen per jaar). Dit bedrag is over de centrumgemeenten verdeeld naar rato van de huidige verdeling van deze uitkering. De bedragen per gemeente voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet.

3.3. Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen

Deze paragraaf licht de wijzigingen in de decentralisatie-en integratie-uitkeringen toe die niet gepaard gaan met een wijziging in het macrobudget van de betreffende uitkering. Daarnaast bevat de paragraaf overige mededelingen die betrekking hebben op de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

3.3.1. Beschermd wonen

De gemeente Bergen op Zoom ontvangt in 2025 net als in de periode 2018 tot en met 2024 een maximale aanvullende bijdrage van € 4,24 miljoen (zie voor meer informatie paragraaf 3.3.2 van de decembercirculaire 2018 en paragraaf 3.3.1 van de septembercirculaire 2023). In paragraaf 3.3.1. van de septembercirculaire 2023 is aan de gemeente Bergen op Zoom eerder een maximale aanvullende bijdrage van € 4,24 miljoen toegekend voor 2024. Op basis van de jaarrekeningcijfers over 2023 is deze bijdrage voor 2024 definitief vastgesteld op € 1,23 miljoen. De gewijzigde verdeling over de gemeenten voor de integratie-uitkering Beschermd wonen is gepubliceerd in de gemeentefondsrubriek op internet.

3.3.2. Maatschappelijk opvang

De omvang van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang wijzigt niet.

De verdeling van deze decentralisatie-uitkering over 2022 is ten opzichte van de septembercirculaire 2023 ongewijzigd en definitief. De trimfactor stellen we vast op 1,25819. De trimfactor zorgt ervoor dat het totaal beschikbare bedrag exact wordt uitgekeerd.

De verdeling van de middelen maatschappelijke opvang ten opzichte van de septembercirculaire 2023 is voor uitkeringsjaar 2023 veranderd als gevolg van het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstafaantallen. De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 3.3.1. De achterliggende berekeningswijze treft u aan in de gemeentefondsrubriek op internet.

4 Overige mededelingen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 4.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die zowel betrekking hebben op de algemene uitkering als op de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

4.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 4.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2024-2029. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2 en 3 bij elkaar gebracht.

Tabel 4.2.1 Gemeentefondstotalen 2024-2029 (in duizenden euro's)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene uitkering	38.984.106	40.147.299	39.385.806	41.114.977	42.705.555	44.462.885
DU/IU	4.955.382	4.741.593	4.643.046	4.491.183	4.413.563	4.347.011
Totaal	**43.939.488**	**44.888.892**	**44.028.852**	**45.606.160**	**47.119.118**	**48.809.896**

Bevoorschotting

De bedragen 2024 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf 1 oktober 2024. Op 1 oktober 2024 zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er eerder dit jaar te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over voorgaande uitkeringsjaren worden eveneens in oktober uitgevoerd.

De voorschotbetalingen op de algemene uitkering over 2025 zullen in beginsel gebaseerd worden op de uitkeringsfactor en de bedragen per eenheid die in deze circulaire zijn vermeld. Daarnaast worden de meeste basisgegevens overgenomen van het jaar 2024. Gemeenten worden over de voorschotbetalingen geïnformeerd via de maandelijkse specificatieoverzichten.

Voor de volledigheid: aan de berekening van de voorschotten kunnen geen rechten worden ontleend voor de definitieve vaststelling van de uitkeringen.

Nominale ontwikkelingen

De basis voor de grondslag waarover de indexatie van het gemeentefonds wordt berekend is (1) het jaarlijks budget in het gemeente- of provinciefonds voor zover dit verantwoord wordt op het uitgavenplafond Rijksbegroting, exclusief middelen in het sociaal deelfonds en corona- en Oekraïne-noodmaatregelen, en (2) het nog niet in het gemeente- of provinciefonds verwerkte volume-accres. Het jaarlijks budget bevat zowel de algemene uitkering als de decentralisatie-uitkeringen. Het accres is naar eigen inzicht van een individuele gemeente of provincie in te zetten. Het accres wordt dan ook door de fondsbeheerders niet toegerekend aan specifieke clusters binnen de algemene uitkering

en/of decentralisatie-uitkeringen, maar als geheel toegerekend aan de algemene uitkering. Daarmee is de algemene uitkering in de meerjarenraming uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen. De integratie-uitkeringen worden ieder jaar opnieuw geïndexeerd volgens de voor dat jaar van toepassing zijnde loon- en prijsontwikkeling (constante prijzen).

Het is van belang dat gemeenten in hun ramingen rekening houden met de loon- en prijsontwikkelingen. Om gemeenten, die niet beschikken over eigen loon- en prijsindexen, te faciliteren bij het omgaan met nominale ontwikkelingen is tabel 4.2.2 opgenomen. De tabel bevat een aantal loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV 2025 en CEP 2024**

mutaties per jaar in %	2024	2025	2026	2027	2028	2029***
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	4,0	2,7	2,6	2,6	2,5	2,5
Prijs nationale bestedingen (pnb)	3,3	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	2,9	3,4	2,4	2,3	2,3	2,3
Loonvoet sector overheid	6,4	4,7	3,8	4,8	4,0	4,0
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	5,6	4,8	3,4	4,3	3,9	3,9
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	3,0	2,3	2,2	2,1	2,1	2,1
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	2,9	2,7	2,2	2,2	2,2	2,2

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel
** 2025 is op basis van de MEV 2025, 2024 en 2026 - 2028 is op basis van de CEP 2024
*** cijfers 2028 zijn doorgetrokken naar 2029

4.3 Individuele referentiewaarden EMU-saldo medeoverheden 2025

In de regeling *vaststelling gelijkwaardige inspanning decentrale overheden inzake het EMU-saldo* is het collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo voor de jaren 2024 tot en met 2026 bepaald alsmede de uitsplitsing daarvan per bestuurslaag.[7] Om provincies en gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het ministerie van BZK in lijn met de Wet Hof individuele EMU-referentiewaarden. De referentiewaarden voor gemeenten zijn in bijlage 4.3 opgenomen en tot stand gekomen door het totaalbedrag uit de tabel hieronder op basis van de begrotingstotalen over de gemeenten te verdelen.

Tabel 4.4.1: macronorm per bestuurslaag 2025

	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	**Totaal**
Verdeling macronorm (in % bbp)	0,34	0,10	0,06	**0,50**
Verdeling macronorm (x € 1000)	3.999.488	1.176.320	705.792	**5.881.600**

Geraamde BBP 2025 (x € 1000)= 1.176.320.000[8]

Een individuele EMU-referentiewaarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden naast het

[7] Staatscourant 2024-3979
[8] Deze berekening is gebaseerd op een voorlopige voorspelling van het bbp 2025 uit de Macro Economische Verkenning (MEV) en op de begrotingstotalen 2024 van gemeenten en provincies.

eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Het aandeel in openbare lichamen is het deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen dat aan de betreffende deelnemende individuele decentrale overheid wordt toegerekend. Een deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen maakt dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de deelnemende decentrale overheden.

4.4 Rijksbijdrage sociale infrastructuur

Het Rijk stelt vanaf 2025 middelen beschikbaar aan gemeenten waarmee zij op termijn 10.000 werkplekken kunnen faciliteren, zie ook de Voorsjaarnota 2024[9]. De werkplekken zijn bedoeld voor mensen die niet vallen onder beschut werk, maar wel zijn aangewezen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven voor hun ontwikkeling richting regulier werk of voor een tijdelijk vangnet, zie ook de Kamerbrief van 21 december 2023[10]. Gemeenten ontvangen een bedrag per plek voor vaste bedrijfskosten, zodat de infrastructuur beschikbaar is.

De middelen worden naar verwachting in de meicirculaire 2025 als apart budget toegevoegd aan de integratie-uitkering Participatie, omdat de verdeling verschilt met die van de rijksbijdragen Wet Sociale werkvoorziening (Wsw) en beschut werk (BW).

Gemeenten ontvangen circa € 3.600 per plek. Dit komt neer op € 19,8 miljoen in 2025, met een oploop naar structureel € 35,9 miljoen. Dit structurele niveau wordt in 2035 bereikt. De middelen worden verdeeld over gemeenten op basis van de maatstaf Inwoners in het gemeentelijke doelgroepenregister.

4.5 Wegbeheer

Het groeipercentage voor de bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen bedraagt voor de jaren 2024 en 2025 respectievelijk 6,54% en 3,52%.

Sinds 1993 dient een aantal gemeenten op grond van de artikelen 22 en 24 van de Wet herverdeling wegenbeheer (WHW) een uitkering te verstrekken aan een waterschap voor het beheer van wegen. De hoogte van de uitkering is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegenzorg. Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het CPB.

Voor het jaar 2024 wordt het groeipercentage definitief vastgesteld op 7,2% (niet afgerond: 7,16%). Dit is het saldo van de raming voor 2024 (naar huidig inzicht 6,54%) en de nacalculatie over 2023 (0,62%). Voor het jaar 2025 wordt het groeipercentage voorlopig vastgesteld op 3,52%. Dit komt overeen met de huidige raming van de prijsstijging van de overheidsconsumptie in het jaar 2024.

[9] Tweede Kamer, vergaderjaar 2023-2024 36 550 nr.1, pagina's 197 en 202
[10] Tweede Kamer, vergaderjaar 2023-2024 34 352, nr. 307

4.6 Stand van zaken onderzoeksagenda verdeelmodel algemene uitkering

De verdeling van de middelen uit het Gemeentefonds dient rekening te houden met de objectieve kenmerken van gemeenten. Om te bekijken of dat goed gebeurt, wordt in het Periodiek Onderhoudsrapport (POR), dat een bijlage is bij de begroting van het Gemeentefonds, geanalyseerd of de uitkomsten van het verdeelmodel van het Gemeentefonds aansluiten bij het actuele uitgavenpatroon van gemeenten.

Bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel deelden de ROB en VNG in hun adviezen[11,12] de visie dat het nieuwe model een verbetering is ten opzichte van het oude model, maar benadrukten dat verder onderzoek nodig is. De ROB heeft daartoe een onderzoeksagenda voorgesteld, die door de fondsbeheerders is onderschreven. Het model is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen.

De onderzoeksagenda bevat onderzoeken naar de maatstaf centrumfunctie (stapeling problematiek sociaal domein) en naar de Overige Eigen Middelen (OEM). De rapporten van deze twee onderzoeken (centrumfunctie/stapeling problematiek sociaal domein en de Overige Eigen Middelen) worden in de tweede helft van 2024 verwacht. Bij het onderzoek naar de stapeling van de problematiek in het sociaal domein is expliciet aandacht voor het feit dat deze stapeling ook in niet-stedelijke gebieden voorkomt. In het onderzoek naar de overige eigen middelen wordt onderzocht of een meer gedifferentieerde benadering van de overige eigen middelen meer recht doet aan de diverse aard van de eigen inkomsten. Daarnaast loopt er nog een onderzoek naar de grootstedelijkheid. Tijdens het traject is gezamenlijk met de G4 en de 100.000+ gemeenten besloten om het onderzoek niet te baseren op de gegevens van één jaar maar uit te breiden met gegevens van andere jaren om een zo goed mogelijk en betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen. Ook van dit onderzoek wordt het rapport in de tweede helft van 2024 verwacht.

In de POR 2024 is, naar aanleiding van het ROB advies, een analyse opgenomen van de definitie van de maatstaf "*eenpersoonshuishoudens*." De ROB had in haar advies benoemd dat "*het grote gewicht voor eenpersoonshuishoudens laat vermoeden dat de globaliteit is doorgeschoten. Het valt bijvoorbeeld op dat gemeenten met een hoge populatie studenten sterk positief uit de herverdeling komen. Voor de Wmo is dit niet logisch*.". De uitkomsten van de vorig jaar uitgevoerde analyse gaven op dat moment geen aanleiding voor aanpassingen aan het model. Er is toen wel toegezegd de effecten van eventuele aanpassing van de maatstaf eenpersoonshuishoudens in integraliteit met de aanpassing van de maatstaf centrumfunctie in het sociaal domein verder te onderzoeken.

De resultaten van bovengenoemde drie onderzoeken en de definitie van de maatstaf eenpersoonshuishoudens zullen de basis zijn voor een bredere onderzoeksopdracht met de vraag of, en zo ja, hoe deze verwerkt kunnen worden in het huidige verdeelmodel. Daartoe

[11] ROB advies, Advies herverdeling gemeentefonds, 19 oktober 2021
[12] VNG advies, Herijking gemeentefonds, 10 februari 2022

zal na afronding van de drie rapporten een onderzoeksopdracht worden uitgezet. Bij dit onderzoek zal expliciet aandacht zijn voor de kosten van specifieke groepen gemeenten zoals grote steden (100.000 plus), groei- en krimpgemeenten, instellingsgemeenten, toeristengemeenten, universiteitssteden en industriesteden.

Tot slot zal er, conform de door de ROB voorgestelde onderzoeksagenda, een onderzoek worden gestart naar de kosten voor Bestuur & Ondersteuning.

4.7 Website gemeentefinanciën: www.findo.nl

De gegevens in de online database met informatie over de financiën van decentrale overheden (www.findo.nl) worden op regelmatige basis geactualiseerd.

De Iv3-data, zoals die door gemeenten en provincies zijn aangeleverd bij het CBS, en informatie over de financiële kengetallen zijn bijgewerkt tot en met de begroting van 2024 en de jaarrekening van 2023. De originele begrotingen en jaarstukken van gemeenten en provincies tot en met 2022 (jaarrekeningen) en 2024 (begrotingen) zijn aan de website toegevoegd.

In het najaar worden de originele jaarrekeningen over 2023 toegevoegd. Door deze informatie en openbare documenten op één plaats beschikbaar te stellen, wil het ministerie van BZK bijdragen aan de transparantie en openbaarheid van de financiën van decentrale overheden

4.8 Iv3-indeling 2025

Er zijn nieuwe versies verschenen van de Iv3-informatievoorschriften voor 2025. Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is het volgende aangepast:

- Onder taakveld 0.10 – Mutatie reserves is verduidelijkt dat de boeking van de resultaatsbestemming naar de betreffende reserves een balansboeking is.
- De omschrijvingen van de leges onder de taakvelden zijn in lijn gebracht met de trefwoordenlijst heffingen taakveld en categorie gemeenten.
- De omschrijvingen van de taakvelden op het gebied van Jeugd zijn verduidelijkt met de iJw-productcodes die op deze taakvelden moeten worden geboekt.
- Er is een iJw-productcode-Iv3-taakveldkoppeltabel voor 2025 beschikbaar gesteld.

Verder zijn onder de toelichting van Iv3-categorieën en balansstanden verwijzingen opgenomen naar de beslisboom lastencategorieën, de trefwoordenlijst economische categorieën en de trefwoordenlijst balansstanden.

Het Iv3-informatievoorschrift 1.1 voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen en de iJw-productcode-Iv3-taakveldkoppeltabel zijn hier te vinden, De trefwoordenlijsten voor heffingen, economische categorieën en balansstanden staan hier.

4.9 Jaarlijkse weging decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In artikel 13, lid 5, van de Financiële-verhoudingswet wordt bepaald dat jaarlijks, in overleg met de ministers die het aangaat, wordt bezien of een decentralisatie- en/of integratie-uitkering (DU/ IU) kan worden overgeheveld naar de algemene uitkering. Het gemeentefonds kent nog enkele integratie-uitkeringen.

De laatste middelen ten behoeve van de compensatieregeling binnen de IU Voogdij 18+ zijn afgelopen voorjaar overgeheveld naar de algemene uitkering van het gemeentefonds, zie hiervoor paragraaf 3.2.20 en 21 van de meicirculaire 2024.

De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel beschermd wonen (BW), eerder voorzien voor 1 januari 2025, is uitgesteld (zie paragraaf 4.4 van de meicirculaire 2023). De nieuwe streefdatum voor invoering is nu 1 januari 2026[13]. Meer informatie hierover volgt in een latere circulaire.

Van de IU participatie blijven de onderdelen Wsw en Nieuw begeleiding beschut werk vooralsnog bestaan. In overleg met het ministerie van SZW zal worden gekeken hoe hiermee in de toekomst om te gaan.

Voor de decentralisatie-uitkeringen is in tabel 3.2.2 te zien dat de meeste niet structureel zijn. Omzetting naar integratie-uitkering of algemene uitkering is voor die uitkeringen dan ook niet aan de orde. Voor de overige (structurele) decentralisatie-uitkeringen geldt dat deze niet aan alle gemeenten worden uitgekeerd en/of nu nog niet kunnen worden verdeeld via de maatstaven van de algemene uitkering. Van de nog niet eerder in een begroting opgenomen decentralisatie-uitkeringen wordt bij ontwerpbegroting 2026 bezien of ze kunnen worden omgezet naar een integratie-uitkering of algemene uitkering

4.10 Cijfers belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit 2024 (voorlopige cijfers) zijn gepubliceerd op https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85383NED/table?dl=AAAF9

De belastingcapaciteit 2022 (definitief) wordt gepubliceerd op 5 december op https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/60039fvw/table?dl=AAAFB

[13] Uitstel invoering woonplaatsbeginsel

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2024

Verdeeltabel 2024 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2024 stand mei 2024	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2024 stand september 2024
bedrijven	134,78	-	134,78
bewoonde oorden 1930	42,27	-	42,27
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	79,48
bijstandsontvangers	5.179,66	-	5.179,66
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.047,75	-	1.047,75
éénpersoonshuishoudens	166,19	-	166,19
extra groei jongeren	766,20	-	766,20
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	628,55
grote woonkernen	75.166,66	-	75.166,66
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.784,12	-	3.784,12
inwoners	375,57	-0,31	375,26
inwoners 75+ met drempel	1.326,62	-	1.326,62
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	269,09
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	47,34
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	209,89
jongeren	565,90	-	565,90
kernen	114.517,38	1,20	114.518,58
laag opleidingsniveau met drempel	263,83	-	263,83
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	528,66
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	384,90
loonkostensubsidie	5.179,66	-	5.179,66
migratieachtergrond	385,80	0,03	385,83
landelijke centrumfunctie	45,41	-	45,41
lokale centrumfunctie	10,86	-	10,86
regionale centrumfunctie	155,10	0,01	155,11
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	13,42
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	31,40
omgevingsadressendichtheid	86,45	-	86,45
onderwijsachterstand	150,84	-	150,84
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	7.925,10
oppervlak bebouwing buitengebied ∗ bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	2.935,95
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	6.818,51
oppervlak bebouwing woonkern ∗ bodemfactor woonkern	10.743,51	-	10.743,51
oppervlak binnenwater	126,10	-	126,10
oppervlak buitenwater	39,89	-	39,89
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	25,72
oppervlak land	39,00	-	39,00
ozb niet-woningen eigenaren	-0,293%	-	-0,293%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,223%	-	-0,223%
ozb woningen eigenaren	-0,089%	-	-0,089%
vast bedrag	982.055,84	-	982.055,84
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	74.175.269,15
verkiezingen Den Haag	1.494.533,45	-	1.494.533,45
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	27.064.336,61
woonruimten	11,79	-0,17	11,62
woonruimten ∗ bodemfactor woonkern	52,99	-	52,99
uitkeringsfactor	1,414	0,006	1,420

Mutaties uitkeringsjaar 2024 ten opzichte van stand meicirculaire 2024
(bedragen in euro's in basis)

maatstaven	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Bestuur en ondersteuning
inwoners	-0,31	0,03	-0,34
kernen	1,20	1,20	-
migratieachtergrond	0,03	0,03	-
regionale centrumfunctie	0,01	0,01	-
woonruimten	-0,17	-	-0,17

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2024 per cluster

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2024 uitkeringsjaar 2024

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
bedrijven	134,78	-	-	-	-	-	84,44	-	-	50,34	-	-	-
bewoonde oorden 1930	42,27	-	-	-	-	-	-	-	-	42,27	-	-	-
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	-	-	-	-	-	-	79,48	-	-	-	-
bijstandsontvangers	5.179,66	-	5.179,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.047,75	-	1.047,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
éénpersoonshuishoudens	166,19	-	-	166,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	766,20	-	-	-	-	-	-	766,20	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	-	-	-	-	-	628,55	-	-	-	-	-
grote woonkernen	75.166,66	-	-	-	-	-	75.166,66	-	-	-	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.784,12	-	355,91	523,50	2.598,90	-	128,93	176,88	-	-	-	-	-
inwoners	375,26	129,96	-	-	-	205,50	11,53	-	146,16	-	-	-117,89	-
inwoners 75+ met drempel	1.326,62	-	-	1.326,62	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	269,09	-	-
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47,34	-	-
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209,89	-	-
jongeren	565,90	-	-	-	305,55	-	-	260,35	-	-	-	-	-
kernen	114.518,58	5.563,94	-	23.621,29	-	-	-	-	-	85.333,35	-	-	-
laag opleidingsniveau met drempel	263,83	-	-	263,83	-	-	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	-	-	-	-	-	528,66	-	-	-	-	-
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	-	-	-	-	-	384,90	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	5.179,66	-	5.179,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
migratieachtergrond	385,83	151,24	-	-	-	-	150,18	84,41	-	-	-	-	-
landelijke centrumfunctie	45,41	-	-	-	-	-	-	-	45,41	-	-	-	-
lokale centrumfunctie	10,86	-	-	-	-	-	5,39	-	5,47	-	-	-	-
regionale centrumfunctie	155,11	29,01	-	49,88	45,62	-	-	-	30,60	-	-	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	-	-	-	-	-	-	-	13,42	-	-	-
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	-	-	-	-	-	-	-	31,40	-	-	-
omgevingsadressendichtheid	86,45	17,50	-	-	-26,22	3,66	18,26	-	-	73,25	-	-	-
onderwijsachterstand	150,84	-	-	-	-	-	-	150,84	-	-	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	-	-	-	-	-	-	-	7.925,10	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	-	-	-	-	-	-	-	2.935,95	-	-	-

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2024 uitkeringsjaar 2024

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	-	-	-	-	-	-	-	6.818,51	-	-	-
oppervlak bebouwing woonkern ∗ bodemfactor woonkern	10.743,51	-	-	-	-	-	-	-	-	10.743,51	-	-	-
oppervlak binnenwater	126,10	-	-	-	-	-	-	-	-	126,10	-	-	-
oppervlak buitenwater	39,89	-	-	-	-	-	-	-	-	39,89	-	-	-
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	-	-	-	-	-	-	-	25,72	-	-	-
oppervlak land	39,00	-	-	-	-	-	-	25,26	-	13,74	-	-	-
ozb niet-woningen eigenaren	-0,2933%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2933%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2231%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2231%
ozb woningen eigenaren	-0,0890%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,0890%
vast bedrag	982.055,84	-	-	-	-	530.897,93	-	-	-	401.336,28	-	-	49.821,63
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74.175.269,15	-	-
verkiezingen Den Haag	1.494.533,45	-	-	-	-	1.494.533,45	-	-	-	-	-	-	-
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.064.336,61	-	-
woonruimten	11,62	-	-	-	-	82,64	56,12	-	-	-65,05	-	-	-62,09
woonruimten ∗ bodemfactor woonkern	52,99	-	-	-	-	-	-	-	-	52,99	-	-	-

Bijlage 2.1.3 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2025

Verdeeltabel 2025 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2024 stand september 2024	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2025 stand september 2024
bedrijven	134,78	-	134,78
bewoonde oorden 1930	42,27	-	42,27
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	79,48
bijstandsontvangers	5.179,66	-55,47	5.124,19
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.047,75	-11,22	1.036,53
éénpersoonshuishoudens	166,19	3,25	169,44
extra groei jongeren	766,20	-	766,20
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	628,55
grote woonkernen	75.166,66	-	75.166,66
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.784,12	-21,47	3.762,65
inwoners	375,26	-0,74	374,52
inwoners 75+ met drempel	1.326,62	22,01	1.348,63
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	269,09
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	47,34
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	209,89
jongeren	565,90	-3,31	562,59
kernen	114.518,58	482,07	115.000,65
laag opleidingsniveau met drempel	263,83	4,96	268,79
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	528,66
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	384,90
loonkostensubsidie	5.179,66	-55,47	5.124,19
migratieachtergrond	385,83	0,13	385,96
landelijke centrumfunctie	45,41	-	45,41
lokale centrumfunctie	10,86	-	10,86
regionale centrumfunctie	155,11	0,58	155,69
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	13,42
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	31,40
omgevingsadressendichtheid	86,45	0,36	86,81
onderwijsachterstand	150,84	-	150,84
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	7.925,10
oppervlak bebouwing buitengebied ∗ bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	2.935,95
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	6.818,51
oppervlak bebouwing woonkern ∗ bodemfactor woonkern	10.743,51	-	10.743,51
oppervlak binnenwater	126,10	-	126,10
oppervlak buitenwater	39,89	-	39,89
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	25,72
oppervlak land	39,00	-	39,00
ozb niet-woningen eigenaren	-0,2933%	-0,0146%	-0,3079%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2231%	-0,0111%	-0,2342%
ozb woningen eigenaren	-0,0890%	-0,0024%	-0,0914%
vast bedrag	982.055,84	-1.697,91	980.357,93
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	74.175.269,15
verkiezingen Den Haag	1.494.533,45	-167.628,01	1.326.905,44
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	27.064.336,61
woonruimten	11,62	-0,03	11,59
woonruimten ∗ bodemfactor woonkern	52,99	-	52,99
uitkeringsfactor	1,420	0,037	1,457

Mutaties 2025 ten opzichte van uitkeringsjaar 2024 stand septembercirculaire 2024
(bedragen in euro's in basis)

maatstaven	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	OZB
bijstandsontvangers	-55,47	-	-55,47	-	-	-	-
doelgroepenregister gemeentelijke doe	-11,22	-	-11,22	-	-	-	-
éénpersoonshuishoudens	3,25	-	-	3,25	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen m	-21,47	-	-3,82	10,47	-28,12	-	-
inwoners	-0,74	-0,91	-	-	-	0,17	-
inwoners 75+ met drempel	22,01	-	-	22,01	-	-	-
jongeren	-3,31	-	-	-	-3,31	-	-
kernen	482,07	22,59	-	459,48	-	-	-
laag opleidingsniveau met drempel	4,96	-	-	4,96	-	-	-
loonkostensubsidie	-55,47	-	-55,47	-	-	-	-
migratieachtergrond	0,13	0,13	-	-	-	-	-
regionale centrumfunctie	0,58	0,11	-	0,96	-0,49	-	-
omgevingsadressendichtheid	0,36	0,07	-	-	0,29	-	-
ozb niet-woningen eigenaren	-0,0146%	-	-	-	-	-	-0,0146%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,0111%	-	-	-	-	-	-0,0111%
ozb woningen eigenaren	-0,0024%	-	-	-	-	-	-0,0024%
vast bedrag	-1.697,91	-	-	-	-	-1.697,91	-
verkiezingen Den Haag	-167.628,01	-	-	-	-	-167.628,01	-
woonruimten	-0,03	-	-	-	-	-0,03	-

Bijlage 2.1.4 Bedragen per eenheid 2025 per cluster

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2024 uitkeringsjaar 2025

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
bedrijven	134,78	-	-	-	-	-	84,44	-	-	50,34	-	-	-
bewoonde oorden 1930	42,27	-	-	-	-	-	-	-	-	42,27	-	-	-
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	-	-	-	-	-	-	79,48	-	-	-	-
bijstandsontvangers	5.124,19	-	5.124,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.036,53	-	1.036,53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
éénpersoonshuishoudens	169,44	-	-	169,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	766,20	-	-	-	-	-	-	766,20	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	-	-	-	-	-	628,55	-	-	-	-	-
grote woonkernen	75.166,66	-	-	-	-	-	75.166,66	-	-	-	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.762,65	-	352,09	533,97	2.570,78	-	128,93	176,88	-	-	-	-	-
inwoners	374,52	129,05	-	-	-	205,67	11,53	-	146,16	-	-	-117,89	-
inwoners 75+ met drempel	1.348,63	-	-	1.348,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	269,09	-	-
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47,34	-	-
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209,89	-	-
jongeren	562,59	-	-	-	302,24	-	-	260,35	-	-	-	-	-
kernen	115.000,65	5.586,53	-	24.080,77	-	-	-	-	-	85.333,35	-	-	-
laag opleidingsniveau met drempel	268,79	-	-	268,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	-	-	-	-	-	528,66	-	-	-	-	-
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	-	-	-	-	-	384,90	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	5.124,19	-	5.124,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
migratieachtergrond	385,96	151,37	-	-	-	-	150,18	84,41	-	-	-	-	-
landelijke centrumfunctie	45,41	-	-	-	-	-	-	-	45,41	-	-	-	-
lokale centrumfunctie	10,86	-	-	-	-	-	5,39	-	5,47	-	-	-	-
regionale centrumfunctie	155,69	29,12	-	50,84	45,13	-	-	-	30,60	-	-	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	-	-	-	-	-	-	-	13,42	-	-	-
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	-	-	-	-	-	-	-	31,40	-	-	-
omgevingsadressendichtheid	86,81	17,57	-	-	-25,93	3,66	18,26	-	-	73,25	-	-	-
onderwijsachterstand	150,84	-	-	-	-	-	-	150,84	-	-	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	-	-	-	-	-	-	-	7.925,10	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	-	-	-	-	-	-	-	2.935,95	-	-	-

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bedragen per eenheid stand septembercirculaire 2024 uitkeringsjaar 2025

	Totaal	Sociale basisvoor-zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	-	-	-	-	-	-	-	6.818,51	-	-	-
oppervlak bebouwing woonkern * bodemfactor woonkern	10.743,51	-	-	-	-	-	-	-	-	10.743,51	-	-	-
oppervlak binnenwater	126,10	-	-	-	-	-	-	-	-	126,10	-	-	-
oppervlak buitenwater	39,89	-	-	-	-	-	-	-	-	39,89	-	-	-
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-	-
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	-	-	-	-	-	-	-	25,72	-	-	-
oppervlak land	39,00	-	-	-	-	-	-	25,26	-	13,74	-	-	-
ozb niet-woningen eigenaren	-0,3079%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,3079%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2342%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2342%
ozb woningen eigenaren	-0,0914%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,0914%
vast bedrag	980.357,93	-	-	-	-	529.200,02	-	-	-	401.336,28	-	-	49.821,63
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74.175.269,15	-	-
verkiezingen Den Haag	1.326.905,44	-	-	-	-	1.326.905,44	-	-	-	-	-	-	-
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.064.336,61	-	-
woonruimten	11,59	-	-	-	-	82,61	56,12	-	-	-65,05	-	-	-62,09
woonruimten * bodemfactor woonkern	52,99	-	-	-	-	-	-	-	-	52,99	-	-	-

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2024-2029

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkering 2024-2029 (in duizenden euro's)

clusterindeling van het nieuwe verdeelmodel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	35.546.854	38.984.106	40.147.299	39.385.806	41.114.977	42.705.555	
algemene mutaties							
- accres	2.410.752	2.115.747	-2.301.476	1.081.885			mei 2022, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2022 en verder	-111.257	-30.695	916.022	-3.366			mei 2023, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2023 en verder	861.587	392.416	115.600	687.275	1.646.519		mei 2023, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2024 en verder	-813.089	-797.105	1.016.292	-73.072	58.601	1.756.279	mei 2024, § 2.2-1b
- accres bijstelling tranches 2025 en verder		164.057	-12.410	-21.258	-69.476	-61.659	september 2024, § 2.2-1
- incidentele compensatie	719.400	-70.250	-513.510	-26.210	-21.910	-24.370	mei 2024, § 2.2-1c
- opschalingskorting (coalitieakkoord)			0				mei 2024, § 2.2-1a
- plafond BTW-compensatiefonds 2024	446.667	-446.667					september 2024, § 2.2-2
- Plafond BTW-compensatiefonds (afrekening 2022)	2.929						mei 2023, § 2.2-2
- plafond BTW-compensatiefonds 2023	-145.532	-213.835					mei 2024, § 2.2-2
- Eenmalige rijksbijdrage			924.000	-924.000			september 2022, § 2.2-4
- Financieringssystematiek				924.000			september 2023, § 2.2-3
- knelpunten verdeelproblematiek	-91	-93	-95	-97	-100	-102	mei 2024, § 2.2-3
- diversen						-8	mei 2024, § 2.2-3
- kennisscentrum explosieven WOII		908					mei 2021, § 2.2-5
- volkshuisvestingsfonds			150.000				mei 2022, § 2.2-4
- woningbouwimpuls			100.000				mei 2022, § 2.2-5
- Indexatie DU Jeugd: overheveling accres naar regionaal programma		-7.400					september 2024, § 2.2-3
cluster Participatie							
- Participatie: Wajong overheveling vanuit IU	1.152	1.047	1.518	11.084			mei 2022, § 2.2-13
- Participatie: Regulier werk overheveling vanuit IU	2.987	4.857	4.172	14.936			mei 2022, § 2.2-13
- loon- en prijsbijstelling	2	361	-7.316				mei 2023, § 2.2-4
- Correctie extrapolatie participatie					8.425	9.431	mei 2024, § 2.2-5
- IPS-trajecten	10.750						september 2022, § 2.2-10
- Flankerend armoedebeleid		-50.000					september 2023, § 2.2-7
- Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	0						mei 2024, § 2.2-4
- Re-integratie					-20.000		september 2023, § 2.2-5
- Wet Visueel beperkten	-900	-40	-40	-30	-40		september 2023, § 2.2-6
cluster Individuele voorzieningen Wmo							
- loon- en prijsbijstelling	-261						september 2019, § 2.2-8
- geen aanspraak op begeleiding	-9.000	-9.000	-9.000				mei 2021, § 2.2-11
- overgangsrecht levenslang	1.157	1.157	1.157	1.158	1.157	1.157	mei 2024, § 2.2-13
- mobiliteitshulpmiddelen	-1.000						december 2020, § 2.2-4
- nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	1.000						september 2021, § 2.2-7
- eigen bijdrage huishoudelijke hulp (coalitieakkoord)		-95.000					mei 2022, § 2.2-14
- Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp (coalitieakkoord)		95.000					mei 2023, § 2.2-13a
- Herinvoering eigen bijdrage Wmo			-225.000				mei 2023, § 2.2-13b
- Integraal Zorgakkoord (Wmo abonnementstarief)		110.000					mei 2023, § 2.2-12
- Hulpmiddelen thuis laten staan	300	200	100	0	200		september 2023, § 2.2-8
- Wmo hulpmiddelen	4.500	2.200	-6.700				mei 2024, § 2.2-12
- indexatie Wmo demografie			75.000	75.000	75.000	75.000	september 2024, § 2.2-10
cluster Sociale basisvoorzieningen							
- Kinderopvang Sociaal Medische indicatie		5.400			100	4.500	september 2024, § 2.2-7
- Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang	1.100	700	-1.800				september 2024, § 2.2-8
- toezicht voorschoolse educatie	-1.020						mei 2023, § 2.2-15
- landelijke vreemdelingenvoorzieningen	-14.700	14.700					mei 2024, § 2.2-14
- Asiel (inburgering)	-10.000	-30.000					september 2022, § 2.2-7
- versterking ondersteuning wijkteams			5.000		-50.000		mei 2023, § 2.2-16
- impuls integraal werken	-3.000						december 2021, § 2.2-3
- Inburgering: overheveling vanuit IU	-2.134	-2.370	-1.077	-423			mei 2022, § 2.2-18
- valpreventie bij ouderen (coalitieakkoord)	-5.000		-833	-834			mei 2022, § 2.2-19
- rijksvaccinatieprogramma meningokokken en informed consent	42						september 2018, § 2.2-7
- Rijksvaccinatieprogramma	4.427		-265				september 2023, § 2.2-9
cluster Individuele voorzieningen Jeugd							
- jeugdzorg	-83.063	-504.000	-859.000				december 2023, § 2.2-3
- loon- en prijsbijstelling jeugdzorg	126.806	-50.941	-75.865				september 2023, § 2.2-10
- loon- en prijsbijstelling voogdij 18+	1.749		-50.684				mei 2024, § 2.2-8
- Werkdrukverlaging jeugdbescherming	40.000						mei 2024, § 2.2-6
- ketensystemen jeugd	-374		712				mei 2024, § 2.2-9
- compensatieregeling Voogdij/18+	27.394	32.124					mei 2024, § 2.2-7
- Compensaterегeling niet beoogde kosten jeugdzorg	-27.876	27.876					mei 2024, § 2.2-10
- Besparingsverlies Jeugd		500.000	0	11.000			september 2024, § 2.2-6
cluster Participatie							
- Bijstand jongerennorm			-9.360				september 2024, § 2.2-9
cluster Sport, cultuur en recreatie							
-							
cluster Infrastructuur, ruimte en milieu							
- handhaving energielabel C kantoren			-2.225				mei 2024, § 2.2-18
cluster Bestuur en ondersteuning							
- Wet op de lijkbezorging			3.230				september 2024, § 2.2-4
- Digitaal stelsel Omgevingswet	-10.581	-2.898	-2.898	-2.898	-2.898	-2.898	september 2024, § 2.2-5
- GDI voorzieningen 2022	7.993						mei 2023, § 2.2-20
- handelsregister	-1.075	537					mei 2024, § 2.2-16
- extra bijdragen BRP	-1.567						december 2023, § 2.2-1
- robuust rechtsbeschermingssysteem					-25.000		mei 2023, § 2.2-13
- Wet Open Overheid (structureel)	5.257	5.258	5.258				mei 2021, § 2.2-18
- Wet Open Overheid (incidenteel)				-24.979			mei 2021, § 2.2-18
- BRP experiment	821	-821					mei 2024, § 2.2-17
- Kiescollege niet ingezetenen		-237					mei 2024, § 2.2-15
- systeemleren monitoring					-10.000		mei 2023, § 2.2-16
Algemene uitkering	38.984.106	40.147.299	39.385.806	41.114.977	42.705.555	44.462.885	

Bijlage 2.4.1 Suppletie-uitkering bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling			
Gemeente	**Toegekend bedrag 2024**	**Gemeente**	**Toegekend bedrag 2024**
Aalsmeer	21.189	Maasgouw	40.675
Aalten	13.463	Maassluis	3.836
Alkmaar	37.478	Midden-Drenthe	16.954
Almere	459.384	Moerdijk	339.297
Alphen aan den Rijn	204.140	Molenlanden	0
Alphen-Chaam	34.447	Mook en Middelaar	19.048
Altena	113.345	Neder-Betuwe	199.492
Amersfoort	203.349	Nijmegen	2.333.198
Amsterdam	93.567	Noardeast-Fryslân	25.673
Apeldoorn	3.306.652	Nunspeet	179.618
Asten	43.026	Oosterhout	150.071
Baarle-Nassau	18.110	Oude IJsselstreek	117.569
Beesel	0	Overbetuwe	622.771
Berg en Dal	105.918	Reimerswaal	28.591
Bergen (L.)	63.498	Renkum	32.362
Bernheze	142.427	Reusel-De Mierden	51.462
Best	99.455	Rheden	34.721
Bladel	31.296	Roerdalen	173.748
Borsele	19.811	Roosendaal	190.905
Breda	289.369	Rotterdam	1.632.334
Den Helder	99.289	Schiedam	484.863
Deventer	250.024	Schouwen-Duiveland	5.205
Dinkelland	49.057	's-Gravenhage	116.410
Duiven	2.108	Sluis	160.686
Echt-Susteren	91.174	Someren	23.328
Edam-Volendam	15.898	Súdwest-Fryslân	1.048.360
Ede	186.459	Terneuzen	124.678
Eemsdelta	830.296	Tiel	105.492
Eindhoven	299.350	Tilburg	10.221
Enschede	389.320	Urk	1.986
Etten-Leur	0	Utrecht	185.909
Gennep	135.215	Utrechtse Heuvelrug	27.412
Gilze en Rijen	121.949	Veere	10.769
Goes	42.913	Velsen	99.082
Goirle	21.074	Venlo	571.346
Haarlem	8.006	Venray	406
Haarlemmermeer	667.455	Vlissingen	165.337
Heerenveen	12.920	Voorst	19.789
Hendrik-Ido-Ambacht	92.202	Vught	17.625
Hilvarenbeek	16.816	Waalre	3.998
Hilversum	61.918	Waalwijk	9.085
Horst aan de Maas	36.614	Waddinxveen	115.916
Kampen	12.778	Weert	111.281
Leiden	155.003	Westervoort	20.037
Lingewaard	124.070	Woensdrecht	150.542
Lochem	45.200	Zoeterwoude	1.975
Loon op Zand	105.557	Zutphen	15.282
Maasdriel	41.135	Zwolle	80.349
		Totaal	**19.093.418**

Bijlage 2.4.2 Suppletie-uitkering ingroeipad DU Maatschappelijke opvang

x 1 euro	2023	2024	2025	2026 ev
Amsterdam	1.824.791	1.387.570	950.348	950.348
Rotterdam	890.160	583.092	276.023	276.023
's-Gravenhage	838.492	586.755	335.018	335.018
Totaal	3.553.443	2.557.417	1.561.389	1.561.389

Bijlage 2.5.1 Aantallen per gemeente ophoging maatstaf Woonruimten

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
1680	Aa en Hunze	526	20	130	120	215	195
358	Aalsmeer	376	11	170	190	43	48
197	Aalten	487	18	120	120	107	135
59	Achtkarspelen	277	10	150	170	38	43
482	Alblasserdam	151	7	90	110	23	28
613	Albrandswaard	706	27	130	130	348	370
361	Alkmaar	1.124	10	1.080	1.070	270	268
141	Almelo	1.157	16	580	570	185	262
34	Almere	2.126	9	2.400	2.380	600	595
484	Alphen aan den Rijn	1.505	13	820	820	205	205
1723	Alphen-Chaam	104	10	40	40	10	10
1959	Altena	778	13	220	220	55	55
60	Ameland	33	9	20	20	5	5
307	Amersfoort	2.130	13	2.280	2.320	570	580
362	Amstelveen	831	9	3.590	3.580	898	895
363	Amsterdam	10.923	12	50.000	50.090	12.500	12.523
200	Apeldoorn	3.933	23	1.460	1.410	1.829	1.936
202	Arnhem	3.106	19	6.270	6.190	2.262	2.312
106	Assen	1.699	24	820	800	886	925
743	Asten	253	15	70	70	37	29
744	Baarle-Nassau	151	21	20	20	61	57
308	Baarn	1.175	47	160	180	858	870
489	Barendrecht	418	9	310	300	78	75
203	Barneveld	966	15	330	340	124	176
888	Beek	166	10	90	90	23	23
1954	Beekdaelen	445	12	200	200	50	50
889	Beesel	121	9	40	40	10	10
1945	Berg en Dal	904	25	320	350	455	496
1724	Bergeijk	159	8	70	80	18	20
893	Bergen L	165	13	50	60	13	15
373	Bergen NH	763	25	110	100	376	370
748	Bergen op Zoom	1.428	20	430	440	589	564
1859	Berkelland	707	16	210	190	144	141
1721	Bernheze	504	15	150	140	96	85
753	Best	93	3	160	160	40	40
209	Beuningen	188	7	150	170	38	43
375	Beverwijk	502	12	310	280	78	70
1728	Bladel	260	12	90	80	23	20
376	Blaricum	123	10	40	40	10	10
377	Bloemendaal	599	25	110	130	395	300
1901	Bodegraven-Reeuwijk	306	8	210	230	53	58
755	Boekel	284	25	40	20	142	131
1681	Borger-Odoorn	305	12	140	110	35	28
147	Borne	311	13	170	150	43	38
654	Borsele	246	11	100	100	25	25

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023********	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
757	Boxtel	635	19	250	260	297	225
758	Breda	2.738	15	6.890	7.320	1.723	1.940
1876	Bronckhorst	586	16	120	120	74	111
213	Brummen	428	20	110	110	132	159
899	Brunssum	483	17	130	120	74	125
312	Bunnik	139	9	190	240	48	60
313	Bunschoten	323	14	120	110	44	35
214	Buren	164	6	90	70	23	18
502	Capelle aan den IJssel	626	9	900	920	225	230
383	Castricum	413	11	210	240	53	60
109	Coevorden	517	14	160	170	40	61
1706	Cranendonck	263	13	70	90	18	23
216	Culemborg	268	9	220	230	55	58
148	Dalfsen	251	8	140	150	35	38
1891	Dantumadiel	356	19	140	130	144	122
310	De Bilt	732	17	520	610	220	274
1940	De Fryske Marren	716	14	290	270	73	68
736	De Ronde Venen	292	6	230	250	58	63
1690	De Wolden	450	18	120	120	140	137
503	Delft	1.145	10	16.000	17.110	4.000	4.278
400	Den Helder	1.192	21	340	340	719	488
762	Deurne	683	21	150	130	261	252
150	Deventer	1.497	14	1.890	1.880	482	522
384	Diemen	252	8	2.280	2.120	570	530
1980	Dijk en Waard	1.076	12	550	510	138	128
1774	Dinkelland	431	16	100	100	102	82
221	Doesburg	95	9	70	60	18	15
222	Doetinchem	1.431	24	420	400	643	698
766	Dongen	416	15	130	130	74	70
505	Dordrecht	1.939	16	1.160	1.160	562	523
498	Drechterland	205	10	80	80	20	20
1719	Drimmelen	527	19	110	120	147	163
303	Dronten	321	7	600	1.040	150	260
225	Druten	480	25	90	90	229	229
226	Duiven	186	7	150	150	38	38
1711	Echt-Susteren	662	21	140	160	241	254
385	Edam-Volendam	299	8	150	150	38	38
228	Ede	1.922	16	1.960	2.230	708	754
317	Eemnes	80	8	50	60	13	15
1979	Eemsdelta	740	16	260	280	151	180
770	Eersel	426	21	80	80	174	164
1903	Eijsden-Margraten	342	13	160	180	40	45
772	Eindhoven	3.235	13	13.460	13.740	3.365	3.435
230	Elburg	397	17	140	130	118	96
114	Emmen	1.537	14	870	820	239	214

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023********	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
388	Enkhuizen	251	13	120	110	31	28
153	Enschede	2.877	18	11.050	11.120	3.420	3.397
232	Epe	494	15	130	140	72	66
233	Ermelo	1.332	48	170	170	974	986
777	Etten-Leur	450	10	250	240	63	60
779	Geertruidenberg	361	16	110	100	64	78
1771	Geldrop-Mierlo	327	8	300	340	75	85
1652	Gemert-Bakel	234	7	120	100	30	25
907	Gennep	741	42	80	80	508	512
784	Gilze en Rijen	289	11	130	140	33	35
1924	Goeree-Overflakkee	1.056	20	220	230	392	389
664	Goes	947	24	260	260	435	458
785	Goirle	310	13	130	130	33	33
1942	Gooise Meren	677	11	450	410	113	103
512	Gorinchem	585	15	320	280	114	115
513	Gouda	1.210	16	1.030	1.030	393	409
14	Groningen	2.621	11	35.470	37.010	8.868	9.253
1729	Gulpen-Wittem	271	19	70	60	91	90
158	Haaksbergen	414	17	140	130	85	107
392	Haarlem	2.285	14	2.880	2.860	720	715
394	Haarlemmermeer	1.440	9	1.250	1.240	313	310
1655	Halderberge	500	16	130	130	77	97
160	Hardenberg	946	15	370	340	162	152
243	Harderwijk	620	13	330	380	83	95
523	Hardinxveld-Giessendam	215	11	110	100	28	25
72	Harlingen	234	14	120	130	84	40
244	Hattem	164	13	80	90	20	23
396	Heemskerk	637	16	230	220	154	141
397	Heemstede	600	22	150	150	250	252
246	Heerde	285	15	90	80	50	36
74	Heerenveen	806	16	480	480	185	202
917	Heerlen	1.331	15	910	1.000	341	359
1658	Heeze-Leende	329	20	60	70	141	112
399	Heiloo	266	11	120	140	30	35
163	Hellendoorn	810	22	180	160	351	343
794	Helmond	668	7	600	580	150	145
531	Hendrik-Ido-Ambacht	314	10	160	170	40	43
164	Hengelo	866	10	1.400	1.440	350	360
1966	Het Hogeland	725	15	320	330	148	134
252	Heumen	235	14	160	170	45	43
797	Heusden	425	9	190	210	48	53
534	Hillegom	303	13	120	110	31	28
798	Hilvarenbeek	186	12	50	60	13	15
402	Hilversum	1.169	12	1.210	1.100	303	275
1963	Hoeksche Waard	1.002	11	350	380	88	95

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023********	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
1735	Hof van Twente	489	14	180	180	45	45
1911	Hollands Kroon	455	9	190	210	48	53
118	Hoogeveen	1.050	19	360	320	414	339
405	Hoorn	789	10	510	510	128	128
1507	Horst aan de Maas	627	14	160	170	40	56
321	Houten	427	8	410	410	103	103
406	Huizen	697	17	210	210	162	174
677	Hulst	567	21	70	80	237	205
353	IJsselstein	359	11	230	220	58	55
1884	Kaag en Braassem	201	7	160	170	40	43
166	Kampen	892	16	510	520	220	237
678	Kapelle	112	9	60	70	15	18
537	Katwijk	940	14	380	410	107	107
928	Kerkrade	892	20	260	240	361	319
1598	Koggenland	300	13	80	110	20	28
542	Krimpen aan den IJssel	279	9	170	170	43	43
1931	Krimpenerwaard	596	10	300	290	75	73
1659	Laarbeek	293	13	100	100	25	25
1982	Land van Cuijk	1.502	16	530	470	390	338
882	Landgraaf	807	22	210	200	366	338
415	Landsmeer	70	6	60	80	15	20
1621	Lansingerland	530	8	370	400	93	100
417	Laren	478	42	40	40	337	328
80	Leeuwarden	1.865	14	6.930	7.310	1.761	1.893
546	Leiden	1.202	9	14.090	15.860	3.523	3.965
547	Leiderdorp	222	8	350	490	88	123
1916	Leidschendam-Voorburg	927	12	970	920	243	230
995	Lelystad	991	12	720	680	180	170
1640	Leudal	635	18	150	150	156	170
327	Leusden	382	12	190	210	48	53
1705	Lingewaard	636	13	230	230	58	58
553	Lisse	132	6	120	120	30	30
262	Lochem	637	19	150	150	193	196
809	Loon op Zand	350	15	100	80	30	37
331	Lopik	129	9	60	50	15	13
168	Losser	515	22	140	130	210	221
263	Maasdriel	261	10	80	80	20	20
1641	Maasgouw	951	39	100	90	627	633
1991	Maashorst	787	13	270	280	68	70
556	Maassluis	279	8	240	220	60	55
935	Maastricht	1.902	15	14.650	14.660	3.692	3.816
420	Medemblik	684	15	160	180	183	86
938	Meerssen	327	18	140	140	92	102
1948	Meierijstad	907	11	360	370	90	93
119	Meppel	687	19	610	610	278	340

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023********	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
687	Middelburg	747	15	1.210	1.180	303	343
1731	Midden Drenthe	548	16	210	200	101	122
1842	Midden-Delfland	111	6	160	170	40	43
1952	Midden-Groningen	1.206	20	460	440	438	458
1709	Moerdijk	379	10	170	150	43	38
1978	Molenlanden	394	9	180	180	45	45
1955	Montferland	462	13	180	180	45	45
335	Montfoort U	51	4	70	60	18	15
944	Mook en Middelaar	75	9	60	60	15	15
1740	Neder-Betuwe	269	10	100	90	25	23
946	Nederweert	204	12	70	50	18	13
356	Nieuwegein	412	6	680	730	170	183
569	Nieuwkoop	612	21	110	120	205	230
267	Nijkerk	396	9	250	250	63	63
268	Nijmegen	2.489	13	17.790	19.230	4.448	4.808
1930	Nissewaard	874	10	540	540	135	135
1970	Noardeast-Fryslân	674	15	300	270	92	101
1695	Noord-Beveland	116	15	30	40	8	15
1699	Noordenveld	372	12	190	200	48	50
171	Noordoostpolder	712	14	260	280	83	83
575	Noordwijk	1.007	22	280	300	437	443
820	Nuenen c.a.	123	5	130	160	33	40
302	Nunspeet	677	23	150	140	286	306
579	Oegstgeest	383	15	440	430	135	128
823	Oirschot	268	14	70	70	18	18
824	Oisterwijk	653	20	160	160	249	233
1895	Oldambt	679	17	220	230	169	186
269	Oldebroek	227	9	120	130	30	33
173	Oldenzaal	461	14	190	200	50	67
1773	Olst-Wijhe	387	21	100	80	162	144
175	Ommen	380	20	90	80	118	134
1586	Oost Gelre	730	24	140	140	501	346
826	Oosterhout	495	9	350	360	88	90
85	Ooststellingwerf	610	24	130	110	310	277
431	Oostzaan	71	7	40	50	10	13
432	Opmeer	118	10	40	30	10	8
86	Opsterland	691	23	170	160	285	311
828	Oss	928	10	600	620	150	155
1509	Oude IJsselstreek	740	19	190	180	366	234
437	Ouder-Amstel	139	10	200	240	50	60
589	Oudewater	118	12	40	40	10	10
1734	Overbetuwe	608	12	320	320	80	80
590	Papendrecht	200	6	190	180	48	45
1894	Peel en Maas	739	16	160	130	128	136
765	Pekela	121	10	60	60	15	15

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023********	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
1926	Pijnacker-Nootdorp	759	13	590	590	148	148
439	Purmerend	1.484	16	630	610	312	307
273	Putten	360	14	130	120	33	41
177	Raalte	636	17	190	180	251	145
703	Reimerswaal	188	8	90	90	23	23
274	Renkum	912	29	250	280	505	543
339	Renswoude	6	1	40	30	10	8
1667	Reusel-De Mierden	73	5	50	50	13	13
275	Rheden	927	21	690	730	517	500
340	Rhenen	354	17	140	150	111	109
597	Ridderkerk	558	12	300	280	75	70
1742	Rijssen-Holten	518	13	170	190	43	48
603	Rijswijk	661	11	930	1.040	233	260
1669	Roerdalen	297	14	80	70	20	24
957	Roermond	845	14	470	440	118	110
1674	Roosendaal	1.159	15	470	420	366	180
599	Rotterdam	10.613	16	30.780	30.630	8.656	8.901
277	Rozendaal	4	2	20	30	5	8
840	Rucphen	207	9	80	80	20	20
441	Schagen	611	13	240	230	60	58
279	Scherpenzeel	139	13	50	50	13	13
606	Schiedam	968	12	1.040	980	260	245
88	Schiermonnikoog	0	0	10	0	3	0
1676	Schouwen-Duiveland	447	13	150	150	38	38
518	's-Gravenhage	8.308	15	19.480	18.750	5.806	5.084
796	's-Hertogenbosch	2.237	14	3.120	3.260	844	815
965	Simpelveld	79	8	60	50	15	13
845	Sint-Michielsgestel	412	14	150	140	38	35
1883	Sittard-Geleen	1.515	16	990	1.040	389	480
610	Sliedrecht	971	37	170	160	636	644
1714	Sluis	294	13	60	50	15	13
90	Smallingerland	1.003	18	430	400	358	311
342	Soest	554	12	340	380	85	95
847	Someren	294	15	90	80	23	32
848	Son en Breugel	253	14	100	100	33	27
37	Stadskanaal	581	18	130	140	139	169
180	Staphorst	105	6	80	80	20	20
532	Stede Broec	283	13	110	100	28	25
851	Steenbergen	266	11	110	120	28	30
1708	Steenwijkerland	570	13	260	270	65	68
971	Stein	178	7	110	100	28	25
1904	Stichtse Vecht	562	9	520	560	130	140
1900	Sudwest Fryslan	1.310	14	610	610	187	200
715	Terneuzen	705	13	200	190	50	48
93	Terschelling	55	11	340	340	85	85

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023********	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
448	Texel	296	21	60	60	87	118
1525	Teylingen	496	13	280	280	70	70
716	Tholen	301	11	110	110	28	28
281	Tiel	737	17	270	230	164	203
855	Tilburg	3.963	17	13.090	13.130	3.941	4.035
183	Tubbergen	217	10	80	90	20	23
1700	Twenterand	387	11	140	150	35	38
1730	Tynaarlo	970	28	200	220	503	540
737	Tytsjerksteradiel	656	20	220	220	230	256
450	Uitgeest	54	4	90	80	23	20
451	Uithoorn	258	8	190	190	48	48
184	Urk	306	14	120	100	30	25
344	Utrecht	3.487	9	28.900	30.300	7.225	7.575
1581	Utrechtse Heuvelrug	1.375	27	350	360	848	759
981	Vaals	146	14	120	90	30	28
994	Valkenburg aan de Geul	486	30	130	140	215	291
858	Valkenswaard	361	11	160	160	40	40
47	Veendam	312	11	180	170	45	43
345	Veenendaal	859	12	560	570	140	143
717	Veere	316	14	80	90	20	31
861	Veldhoven	702	15	270	290	132	121
453	Velsen	760	11	380	380	95	95
983	Venlo	1.222	12	1.270	1.160	318	290
984	Venray	938	21	200	210	390	367
1961	Vijfheerenlanden	864	14	360	360	96	92
622	Vlaardingen	1.148	15	700	620	278	235
96	Vlieland	10	8	20	20	5	5
718	Vlissingen	600	13	750	690	245	173
986	Voerendaal	126	10	80	70	20	18
1992	Voorne aan Zee	737	10	350	340	88	85
626	Voorschoten	242	9	290	280	73	70
285	Voorst	713	28	120	120	422	388
865	Vught	903	28	210	210	476	504
1949	Waadhoeke	740	16	310	330	172	168
866	Waalre	131	7	90	90	23	23
867	Waalwijk	529	11	250	220	63	55
627	Waddinxveen	248	7	190	200	48	50
289	Wageningen	795	19	7.700	8.230	2.155	2.258
629	Wassenaar	367	14	160	180	45	45
852	Waterland	115	7	100	90	25	23
988	Weert	810	16	310	310	133	174
1960	West Betuwe	676	13	180	210	45	53
668	West Maas en Waal	283	14	80	90	20	23
1969	Westerkwartier	1.084	17	440	440	279	287
1701	Westerveld	565	28	80	80	310	306

	Aantallen per gemeente ophoging maatstaf woonruimten						
CBS	**Gemeente**	**Aantal personen in zorginstellingen 2024**	**Aantal personen in zorginstellingen per 1000 inw 2024***	**Aantal uitwonende studenten 2023****	**Aantal uitwonende studenten 2024 *****	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2023******	**Totale ophoging maatstaf woonruimten 2024**
293	Westervoort	191	13	110	120	28	30
1950	Westerwolde	384	15	70	60	40	29
1783	Westland	1.435	12	510	470	128	118
98	Weststellingwerf	506	19	150	120	179	166
189	Wierden	205	8	110	120	28	30
296	Wijchen	471	11	250	230	63	58
1696	Wijdemeren	237	10	120	110	30	28
352	Wijk bij Duurstede	174	7	130	140	33	35
294	Winterswijk	543	19	160	150	181	173
873	Woensdrecht	296	13	50	60	13	15
632	Woerden	648	12	370	420	93	105
880	Wormerland	97	6	90	90	23	23
351	Woudenberg	326	22	90	100	135	146
479	Zaanstad	1.578	10	1.410	1.360	353	340
297	Zaltbommel	271	9	140	120	35	30
473	Zandvoort	430	25	120	120	186	216
50	Zeewolde	128	5	140	150	35	38
355	Zeist	2.009	30	1.690	1.850	1.506	1.541
299	Zevenaar	500	11	270	250	68	63
637	Zoetermeer	772	6	1.140	1.110	285	278
638	Zoeterwoude	424	44	80	110	308	316
1892	Zuidplas	546	11	270	250	68	63
879	Zundert	411	18	80	70	119	114
301	Zutphen	990	20	420	430	363	417
1896	Zwartewaterland	276	12	100	110	25	28
642	Zwijndrecht	457	10	280	280	70	70
193	Zwolle	2.222	17	4.070	4.020	1.250	1.367

* het landelijk gemiddelde per 1000 inwoners is 13,972792. Per gemeente dient het meerdere boven het landelijke gemiddelde te worden vermenigvuldigd met het aantal inwoners/1000. Bron: CBS, stand 1-1-2024, inwonertal 1-1-2024, definitieve status.

** Het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2022, afgerond op tientallen, definitieve status.

*** het aantal dient te worden vermenigvuldigd met de wegingsfactor van 25%. Bron: CBS, stand 31-12-2023, afgerond op tientallen, voorlopige status.

**** inclusief de ophoging aantal personen in zorginstellingen bevoorschotting uitkeringsjaar 2023, stand september 2023 (zie bijlage 2.4.1 septembercirculaire 2023).

Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2024-2029

Volumina maatstaven 2024-2029 (ramingen september 2024)

maatstaven	2024	2025	2026
bedrijven	2.507.770	2.659.065	2.801.056
bijstandsontvangers	384.006	386.097	394.479
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	132.526	137.452	148.223
éénpersoonshuishoudens	3.340.560	3.291.369	3.327.862
extra groei jongeren	8.848	8.938	8.957
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.514.286	1.528.521	1.542.889
inw oners	17.942.942	18.130.127	18.240.737
inw oners 75+ met drempel	643.116	666.502	688.287
jongeren	3.303.345	3.336.887	3.344.195
laag opleidingsniveau met drempel	1.660.102	1.624.371	1.572.743
leerlingen (voortgezet) speciaal onderw ijs	381.241	383.326	384.806
leerlingen voortgezet onderw ijs	699.692	701.779	705.687
loonkostensubsidie	34.653	39.408	41.964
migratieachtergrond	2.746.403	2.725.648	2.795.616
landelijke centrumfunctie	17.942.860	18.130.044	18.240.654
lokale centrumfunctie	17.942.930	18.130.115	18.240.725
regionale centrumfunctie	17.942.840	18.130.024	18.240.633
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	15.188.887	15.188.887	15.188.887
oeverlengte*bodemfactor gemeente	1.162.398	1.162.398	1.162.398
omgevingsadressendichtheid	17.755.767	18.260.655	18.389.781
onderw ijsachterstand	942.265	942.520	940.055
oppervlak bebouw ing buitengebied	28.619	28.729	28.847
oppervlak bebouw ing buitengebied * bodemfactor buitengebied	30.291	30.407	30.532
oppervlak bebouw ing w oonkern	88.454	89.389	90.269
oppervlak bebouw ing w oonkern * bodemfactor w oonkern	96.336	97.285	98.237
oppervlak binnenw ater	197.361	197.361	197.361
oppervlak buitenw ater	308.399	308.399	308.399
oppervlak land * bodemfactor gemeente	3.578.452	3.578.452	3.578.452
oppervlak land	3.362.324	3.362.324	3.362.324
ozb niet-w oningen eigenaren	326.788.350.000	334.246.692.639	338.501.063.062
ozb niet-w oningen gebruikers	315.098.000.000	322.289.531.916	326.391.708.789
ozb w oningen eigenaren	2.498.211.200.000	2.612.011.123.218	2.639.716.365.865
w adden <2500 inw oners	9.727	9.828	9.888
w adden 2500 tot 7500 inw oners	8.737	8.828	8.882
w adden >7500 inw oners	6.315	6.381	6.420
w oonruimten	8.479.392	8.720.505	8.782.170
w oonruimten * bodemfactor w oonkern	9.377.428	9.644.077	9.712.273

(voortzetting op volgende bladzijde)

Volumina maatstaven 2024-2029 (ramingen september 2024)

maatstaven	2027	2028	2029
bedrijven	2.966.302	3.137.086	3.314.820
bijstandsontvangers	401.984	411.390	419.753
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	158.530	168.309	180.068
éénpersoonshuishoudens	3.363.591	3.398.734	3.433.562
extra groei jongeren	8.964	8.977	9.000
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.557.392	1.572.031	1.586.809
inwoners	18.330.378	18.418.013	18.505.912
inwoners 75+ met drempel	708.623	730.230	750.547
jongeren	3.346.617	3.351.677	3.360.094
laag opleidingsniveau met drempel	1.540.677	1.502.830	1.464.389
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	387.166	389.161	391.126
leerlingen voortgezet onderwijs	709.262	712.482	716.086
loonkostensubsidie	44.520	47.137	49.693
migratieachtergrond	2.863.691	2.929.889	2.994.818
landelijke centrumfunctie	18.330.294	18.417.929	18.505.827
lokale centrumfunctie	18.330.366	18.418.001	18.505.900
regionale centrumfunctie	18.330.274	18.417.908	18.505.807
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	15.188.887	15.188.887	15.188.887
oeverlengte*bodemfactor gemeente	1.162.398	1.162.398	1.162.398
omgevingsadressendichtheid	18.519.849	18.650.865	18.782.838
onderwijsachterstand	939.422	938.477	937.133
oppervlak bebouwing buitengebied	28.989	29.114	29.243
oppervlak bebouwing buitengebied ∗ bodemfactor buitenget	30.682	30.814	30.951
oppervlak bebouwing woonkern	91.152	92.025	92.951
oppervlak bebouwing woonkern ∗ bodemfactor woonkern	99.177	100.175	101.150
oppervlak binnenwater	197.361	197.361	197.361
oppervlak buitenwater	308.399	308.399	308.399
oppervlak land * bodemfactor gemeente	3.578.452	3.578.452	3.578.452
oppervlak land	3.362.324	3.362.324	3.362.324
ozb niet-woningen eigenaren	342.810.546.522	347.175.862.386	351.597.739.445
ozb niet-woningen gebruikers	330.547.027.114	334.756.180.526	339.019.871.741
ozb woningen eigenaren	2.667.721.728.474	2.696.030.484.095	2.724.645.941.555
wadden <2500 inwoners	9.937	9.985	10.032
wadden 2500 tot 7500 inwoners	8.926	8.968	9.011
wadden >7500 inwoners	6.451	6.482	6.513
woonruimten	8.844.285	8.906.853	8.969.877
woonruimten ∗ bodemfactor woonkern	9.780.966	9.850.160	9.919.859

Bijlage 3.2-1 Decentralisatie-uitkering Alleenverdienersproblematiek 2023-2024

	Decentralisatie-uitkering Alleenverdieners			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
1680	Aa en Hunze	12.280	Boxtel	43.780
358	Aalsmeer	24.280	Breda	190.780
197	Aalten	24.280	Bronckhorst	19.780
59	Achtkarspelen	48.280	Brummen	31.780
482	Alblasserdam	24.280	Brunssum	48.280
613	Albrandswaard	12.280	Bunnik	12.280
361	Alkmaar	136.780	Bunschoten	28.780
141	Almelo	127.780	Buren	16.780
34	Almere	187.780	Capelle aan den IJssel	48.280
484	Alphen aan den Rijn	115.780	Castricum	16.780
1723	Alphen-Chaam	12.280	Coevorden	76.780
1959	Altena	19.780	Cranendonck	16.780
60	Ameland	9.280	Culemborg	28.780
307	Amersfoort	147.280	Dalfsen	9.280
362	Amstelveen	79.780	Dantumadiel	16.780
363	Amsterdam	2.091.280	De Bilt	40.780
200	Apeldoorn	219.280	De Fryske Marren	24.280
202	Arnhem	346.780	De Ronde Venen	16.780
106	Assen	57.280	De Wolden	9.280
743	Asten	12.280	Delft	123.280
744	Baarle-Nassau	9.280	Den Helder	57.280
308	Baarn	19.780	Deurne	16.780
489	Barendrecht	43.780	Deventer	136.780
203	Barneveld	28.780	Diemen	19.780
888	Beek	16.780	Dijk en Waard	72.280
1954	Beekdaelen	31.780	Dinkelland	12.280
889	Beesel	16.780	Doesburg	40.780
1945	Berg en Dal	28.780	Doetinchem	76.780
1724	Bergeijk	9.280	Dongen	12.280
893	Bergen (L.)	9.280	Dordrecht	219.280
373	Bergen (NH.)	9.280	Drechterland	12.280
748	Bergen op Zoom	136.780	Drimmelen	24.280
1859	Berkelland	24.280	Dronten	43.780
1721	Bernheze	16.780	Druten	12.280
753	Best	36.280	Duiven	12.280
209	Beuningen	9.280	Echt-Susteren	19.780
375	Beverwijk	48.280	Edam-Volendam	12.280
1728	Bladel	9.280	Ede	67.780
376	Blaricum	19.780	Eemnes	12.280
377	Bloemendaal	12.280	Eemsdelta	76.780
1901	Bodegraven-Reeuwijk	48.280	Eersel	9.280
755	Boekel	9.280	Eijsden-Margraten	19.780
1681	Borger-Odoorn	31.780	Eindhoven	321.280
147	Borne	16.780	Elburg	12.280
654	Borsele	24.280	Emmen	159.280

	Decentralisatie-uitkering Alleenverdieners			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
388	Enkhuizen	24.280	Hof van Twente	19.780
153	Enschede	315.280	Hollands Kroon	28.780
232	Epe	24.280	Hoogeveen	76.780
233	Ermelo	24.280	Hoorn	142.780
777	Etten-Leur	24.280	Horst aan de Maas	19.780
779	Geertruidenberg	19.780	Houten	36.280
1771	Geldrop-Mierlo	57.280	Huizen	40.780
1652	Gemert-Bakel	24.280	Hulst	19.780
907	Gennep	12.280	IJsselstein	57.280
784	Gilze en Rijen	36.280	Kaag en Braassem	40.780
1924	Goeree-Overflakkee	19.780	Kampen	63.280
664	Goes	28.780	Kapelle	9.280
785	Goirle	31.780	Katwijk	31.780
1942	Gooise Meren	40.780	Kerkrade	96.280
512	Gorinchem	67.780	Koggenland	9.280
513	Gouda	222.280	Krimpen aan den IJssel	31.780
14	Groningen	156.280	Krimpenerwaard	57.280
1729	Gulpen-Wittem	12.280	Laarbeek	12.280
158	Haaksbergen	36.280	Land van Cuijk	51.280
392	Haarlem	286.780	Landgraaf	60.280
394	Haarlemmermeer	108.280	Landsmeer	9.280
1655	Halderberge	48.280	Lansingerland	72.280
160	Hardenberg	19.780	Laren	9.280
243	Harderwijk	79.780	Leeuwarden	103.780
523	Hardinxveld-Giessendam	31.780	Leiden	247.780
72	Harlingen	12.280	Leiderdorp	24.280
244	Hattem	24.280	Leidschendam-Voorburg	72.280
396	Heemskerk	51.280	Lelystad	103.780
397	Heemstede	9.280	Leudal	24.280
246	Heerde	16.780	Leusden	16.780
74	Heerenveen	40.780	Lingewaard	31.780
917	Heerlen	199.780	Lisse	12.280
1658	Heeze-Leende	9.280	Lochem	9.280
399	Heiloo	12.280	Loon op Zand	16.780
163	Hellendoorn	19.780	Lopik	9.280
794	Helmond	219.280	Losser	24.280
531	Hendrik-Ido-Ambacht	43.780	Maasdriel	12.280
164	Hengelo	111.280	Maasgouw	12.280
1966	Het Hogeland	57.280	Maashorst	48.280
252	Heumen	12.280	Maassluis	79.780
797	Heusden	36.280	Maastricht	207.280
534	Hillegom	36.280	Medemblik	19.780
798	Hilvarenbeek	9.280	Meerssen	16.780
402	Hilversum	103.780	Meierijstad	36.280
1963	Hoeksche Waard	31.780	Meppel	51.280

	Decentralisatie-uitkering Alleenverdieners			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
687	Middelburg	48.280	Pijnacker-Nootdorp	48.280
1842	Midden-Delfland	12.280	Purmerend	96.280
1731	Midden-Drenthe	24.280	Putten	28.780
1952	Midden-Groningen	99.280	Raalte	28.780
1709	Moerdijk	36.280	Reimerswaal	16.780
1978	Molenlanden	19.780	Renkum	31.780
1955	Montferland	43.780	Renswoude	9.280
335	Montfoort	9.280	Reusel-De Mierden	9.280
944	Mook en Middelaar	9.280	Rheden	72.280
1740	Neder-Betuwe	24.280	Rhenen	28.780
946	Nederweert	16.780	Ridderkerk	51.280
356	Nieuwegein	79.780	Rijssen-Holten	12.280
569	Nieuwkoop	16.780	Rijswijk	82.780
267	Nijkerk	28.780	Roerdalen	24.280
268	Nijmegen	270.280	Roermond	123.280
1930	Nissewaard	57.280	Roosendaal	147.280
1970	Noardeast-Fryslân	51.280	Rotterdam	1.522.780
1695	Noord-Beveland	12.280	Rozendaal	9.280
1699	Noordenveld	19.780	Rucphen	16.780
171	Noordoostpolder	48.280	Schagen	40.780
575	Noordwijk	19.780	Scherpenzeel	9.280
820	Nuenen, Gerwen en Nede	9.280	Schiedam	156.280
302	Nunspeet	19.780	Schiermonnikoog	9.280
579	Oegstgeest	9.280	Schouwen-Duiveland	19.780
823	Oirschot	9.280	's-Gravenhage	1.291.780
824	Oisterwijk	16.780	's-Hertogenbosch	210.280
1895	Oldambt	82.780	Simpelveld	16.780
269	Oldebroek	16.780	Sint-Michielsgestel	19.780
173	Oldenzaal	36.280	Sittard-Geleen	136.780
1773	Olst-Wijhe	9.280	Sliedrecht	36.280
175	Ommen	12.280	Sluis	9.280
1586	Oost Gelre	12.280	Smallingerland	96.280
826	Oosterhout	91.780	Soest	57.280
85	Ooststellingwerf	16.780	Someren	9.280
431	Oostzaan	9.280	Son en Breugel	12.280
432	Opmeer	9.280	Stadskanaal	115.780
86	Opsterland	31.780	Staphorst	9.280
828	Oss	151.780	Stede Broec	16.780
1509	Oude IJsselstreek	67.780	Steenbergen	31.780
437	Ouder-Amstel	9.280	Steenwijkerland	43.780
589	Oudewater	19.780	Stein	28.780
1734	Overbetuwe	31.780	Stichtse Vecht	60.280
590	Papendrecht	40.780	Súdwest-Fryslân	76.780
1894	Peel en Maas	19.780	Terneuzen	63.280
765	Pekela	51.280	Terschelling	9.280

	Decentralisatie-uitkering Alleenverdieners			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
448	Texel	12.280	Waddinxveen	31.780
1525	Teylingen	16.780	Wageningen	48.280
716	Tholen	24.280	Wassenaar	19.780
281	Tiel	72.280	Waterland	9.280
855	Tilburg	270.280	Weert	79.780
183	Tubbergen	16.780	West Betuwe	24.280
1700	Twenterand	57.280	West Maas en Waal	9.280
1730	Tynaarlo	19.780	Westerkwartier	24.280
737	Tytsjerksteradiel	24.280	Westerveld	9.280
450	Uitgeest	12.280	Westervoort	19.780
451	Uithoorn	19.780	Westerwolde	28.780
184	Urk	9.280	Westland	91.780
344	Utrecht	852.280	Weststellingwerf	31.780
1581	Utrechtse Heuvelrug	36.280	Wierden	31.780
981	Vaals	12.280	Wijchen	40.780
994	Valkenburg aan de Geul	12.280	Wijdemeren	9.280
858	Valkenswaard	12.280	Wijk bij Duurstede	16.780
47	Veendam	57.280	Winterswijk	24.280
345	Veenendaal	142.780	Woensdrecht	16.780
717	Veere	9.280	Woerden	51.280
861	Veldhoven	19.780	Wormerland	28.780
453	Velsen	76.780	Woudenberg	16.780
983	Venlo	183.280	Zaanstad	226.780
984	Venray	63.280	Zaltbommel	51.280
1961	Vijfheerenlanden	115.780	Zandvoort	24.280
622	Vlaardingen	120.280	Zeewolde	12.280
96	Vlieland	9.280	Zeist	147.280
718	Vlissingen	48.280	Zevenaar	57.280
986	Voerendaal	12.280	Zoetermeer	168.280
1992	Voorne aan Zee	43.780	Zoeterwoude	9.280
626	Voorschoten	16.780	Zuidplas	31.780
285	Voorst	16.780	Zundert	19.780
865	Vught	36.280	Zutphen	67.780
1949	Waadhoeke	36.280	Zwartewaterland	19.780
866	Waalre	12.280	Zwijndrecht	79.780
867	Waalwijk	51.280	Zwolle	120.280
			Totaal	**22.597.260**

Bijlage 3.2-2 Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
1680	Aa en Hunze	21.367	21.605	18.325	9.972	7.902	6.922
358	Aalsmeer	28.580	39.151	33.302	18.407	14.716	12.968
197	Aalten	24.110	28.277	24.020	13.180	10.493	9.221
59	Achtkarspelen	22.294	23.861	20.251	11.057	8.779	7.700
482	Alblasserdam	23.281	26.261	22.300	12.210	9.711	8.527
613	Albrandswaard	22.835	25.177	21.374	11.689	9.289	8.153
361	Alkmaar	72.217	99.486	84.803	47.412	38.147	33.759
141	Almelo	58.171	65.318	55.638	30.986	24.878	21.985
34	Almere	83.144	126.066	107.492	60.190	48.469	42.918
484	Alphen aan den Rijn	65.084	82.134	69.992	39.070	31.408	27.780
1723	Alphen-Chaam	21.471	21.858	18.541	10.094	8.001	7.009
1959	Altena	26.794	34.807	29.594	16.319	13.029	11.471
60	Ameland	21.833	22.740	19.294	10.518	8.343	7.313
307	Amersfoort	84.806	130.109	110.943	62.133	50.039	44.312
362	Amstelveen	90.138	143.080	122.015	68.369	55.076	48.781
363	Amsterdam	666.144	1.328.009	1.143.043	671.991	555.275	500.000
200	Apeldoorn	81.461	121.973	103.998	58.222	46.880	41.508
202	Arnhem	123.900	225.208	192.119	107.850	86.971	77.082
106	Assen	60.570	71.155	60.621	33.792	27.145	23.997
743	Asten	21.772	22.591	19.167	10.446	8.285	7.262
744	Baarle-Nassau	21.400	21.687	18.395	10.011	7.934	6.950
308	Baarn	27.111	35.579	30.253	16.690	13.329	11.737
489	Barendrecht	29.136	40.504	34.457	19.057	15.242	13.435
203	Barneveld	35.097	55.004	46.834	26.028	20.873	18.431
888	Beek	22.562	24.513	20.807	11.370	9.031	7.924
1954	Beekdaelen	26.181	33.316	28.321	15.602	12.450	10.958
889	Beesel	20.796	20.217	17.140	9.305	7.363	6.444
1945	Berg en Dal	26.895	35.052	29.803	16.436	13.124	11.556
1724	Bergeijk	22.469	24.287	20.615	11.262	8.944	7.846
893	Bergen (L.)	20.372	19.184	16.259	8.808	6.962	6.088
373	Bergen (NH.)	29.989	42.580	36.229	20.055	16.048	14.150
748	Bergen op Zoom	36.250	57.809	49.229	27.377	21.962	19.398
1859	Berkelland	26.383	33.807	28.741	15.838	12.641	11.127
1721	Bernheze	25.316	31.211	26.525	14.590	11.633	10.232
753	Best	25.613	31.934	27.142	14.937	11.914	10.481
209	Beuningen	23.845	27.633	23.470	12.870	10.243	8.999
375	Beverwijk	30.895	44.783	38.110	21.115	16.904	14.909
1728	Bladel	24.305	28.752	24.425	13.408	10.678	9.385
376	Blaricum	23.178	26.011	22.086	12.090	9.613	8.440
377	Bloemendaal	25.783	32.348	27.495	15.136	12.074	10.624
1901	Bodegraven-Reeuwijk	25.994	32.862	27.934	15.384	12.274	10.801
755	Boekel	21.085	20.919	17.739	9.642	7.636	6.686
1681	Borger-Odoorn	21.887	22.872	19.406	10.581	8.394	7.359
147	Borne	23.639	27.132	23.043	12.629	10.049	8.827
654	Borsele	21.150	21.079	17.876	9.719	7.698	6.741

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
757	Boxtel	25.577	31.846	27.067	14.895	11.879	10.451
758	Breda	110.205	191.893	163.682	91.835	74.033	65.602
1876	Bronckhorst	27.434	36.365	30.924	17.068	13.634	12.008
213	Brummen	21.686	22.380	18.987	10.345	8.203	7.189
899	Brunssum	27.103	35.560	30.237	16.680	13.321	11.731
312	Bunnik	22.716	24.887	21.127	11.550	9.177	8.053
313	Bunschoten	24.970	30.369	25.806	14.185	11.306	9.942
214	Buren	22.164	23.545	19.981	10.904	8.656	7.590
502	Capelle aan den IJssel	42.050	71.918	61.272	34.159	27.441	24.260
383	Castricum	26.947	35.179	29.912	16.498	13.174	11.600
109	Coevorden	23.891	27.744	23.566	12.923	10.286	9.038
1706	Cranendonck	23.324	26.365	22.388	12.260	9.751	8.562
216	Culemborg	26.085	33.082	28.122	15.489	12.359	10.877
148	Dalfsen	23.693	27.264	23.156	12.693	10.100	8.872
1891	Dantumadiel	20.762	20.134	17.070	9.265	7.331	6.415
310	De Bilt	31.207	45.542	38.757	21.479	17.198	15.171
1940	De Fryske Marren	26.680	34.529	29.357	16.185	12.921	11.376
736	De Ronde Venen	28.676	39.385	33.502	18.519	14.807	13.049
1690	De Wolden	22.647	24.720	20.984	11.470	9.112	7.996
503	Delft	93.618	151.545	129.241	72.438	58.364	51.699
400	Den Helder	32.106	47.729	40.625	22.531	18.048	15.924
762	Deurne	31.791	46.961	39.969	22.162	17.749	15.660
150	Deventer	71.777	98.416	83.891	46.898	37.732	33.391
384	Diemen	49.490	90.017	76.721	42.860	34.470	30.496
1980	Dijk en Waard	37.915	61.859	52.685	29.323	23.535	20.793
1774	Dinkelland	27.208	35.815	30.455	16.803	13.421	11.819
221	Doesburg	20.846	20.338	17.244	9.363	7.410	6.486
222	Doetinchem	35.066	54.928	46.769	25.992	20.843	18.405
766	Dongen	24.571	29.400	24.979	13.720	10.930	9.608
505	Dordrecht	76.618	110.191	93.941	52.558	42.304	37.448
498	Drechterland	22.709	24.871	21.112	11.542	9.170	8.047
1719	Drimmelen	21.954	23.033	19.544	10.659	8.457	7.414
303	Dronten	26.077	33.064	28.106	15.481	12.352	10.871
225	Druten	23.798	27.519	23.374	12.815	10.199	8.960
226	Duiven	22.386	24.084	20.441	11.164	8.865	7.776
1711	Echt-Susteren	27.148	35.668	30.329	16.732	13.363	11.768
385	Edam-Volendam	23.850	27.646	23.482	12.876	10.248	9.004
228	Ede	73.220	101.927	86.887	48.585	39.095	34.601
317	Eemnes	30.006	12.029	10.179	5.471	4.302	3.750
1979	Eemsdelta	32.284	48.162	40.994	22.739	18.216	16.073
770	Eersel	23.034	25.660	21.786	11.921	9.477	8.320
1903	Eijsden-Margraten	25.970	32.804	27.884	15.356	12.251	10.781
772	Eindhoven	152.062	293.712	250.593	140.782	113.574	100.688
230	Elburg	25.363	31.327	26.624	14.646	11.678	10.272
114	Emmen	61.891	74.368	63.363	35.337	28.393	25.104

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
388	Enkhuizen	23.838	27.618	23.457	12.862	10.237	8.994
153	Enschede	98.288	162.905	138.937	77.899	62.775	55.613
232	Epe	25.681	32.100	27.283	15.017	11.978	10.539
233	Ermelo	26.301	33.608	28.571	15.742	12.564	11.058
777	Etten-Leur	27.647	36.881	31.365	17.316	13.835	12.186
779	Geertruidenberg	23.092	25.801	21.907	11.989	9.532	8.368
1771	Geldrop-Mierlo	26.728	34.646	29.456	16.241	12.967	11.416
1652	Gemert-Bakel	26.191	33.340	28.342	15.613	12.459	10.966
907	Gennep	22.525	24.421	20.729	11.326	8.996	7.893
784	Gilze en Rijen	22.944	25.442	21.600	11.816	9.392	8.244
1924	Goeree-Overflakkee	25.663	32.055	27.245	14.996	11.961	10.523
664	Goes	28.995	40.160	34.164	18.892	15.108	13.316
785	Goirle	21.768	22.582	19.159	10.442	8.282	7.259
1942	Gooise Meren	39.689	66.175	56.370	31.398	25.211	22.281
512	Gorinchem	31.358	45.908	39.070	21.655	17.340	15.297
513	Gouda	64.732	81.278	69.261	38.659	31.076	27.485
14	Groningen	207.575	428.750	365.861	205.699	166.015	147.221
1729	Gulpen-Wittem	24.521	29.279	24.875	13.661	10.882	9.567
158	Haaksbergen	24.045	28.120	23.886	13.104	10.432	9.167
392	Haarlem	106.115	181.945	155.190	87.053	70.170	62.174
394	Haarlemmermeer	79.104	116.239	99.104	55.465	44.653	39.532
1655	Halderberge	23.403	26.559	22.554	12.353	9.826	8.629
160	Hardenberg	30.174	43.029	36.613	20.271	16.222	14.305
243	Harderwijk	33.652	51.489	43.834	24.338	19.508	17.220
523	Hardinxveld-Giessendam	22.361	24.023	20.389	11.134	8.841	7.755
72	Harlingen	24.317	28.782	24.451	13.422	10.689	9.395
244	Hattem	21.303	21.450	18.193	9.898	7.842	6.869
396	Heemskerk	26.534	34.175	29.054	16.015	12.784	11.254
397	Heemstede	28.897	39.923	33.961	18.778	15.016	13.234
246	Heerde	24.689	29.687	25.224	13.857	11.041	9.707
74	Heerenveen	32.821	49.468	42.109	23.367	18.723	16.524
917	Heerlen	75.548	107.589	91.720	51.307	41.294	36.551
1658	Heeze-Leende	23.415	26.589	22.579	12.368	9.838	8.639
399	Heiloo	24.692	29.695	25.231	13.861	11.044	9.710
163	Hellendoorn	24.516	29.267	24.865	13.655	10.878	9.562
794	Helmond	58.177	65.332	55.650	30.993	24.884	21.990
531	Hendrik-Ido-Ambacht	24.489	29.201	24.809	13.623	10.852	9.540
164	Hengelo	65.404	82.914	70.658	39.445	31.711	28.049
1966	Het Hogeland	28.528	39.025	33.195	18.346	14.667	12.925
252	Heumen	22.439	24.213	20.551	11.226	8.915	7.821
797	Heusden	25.893	32.616	27.724	15.265	12.178	10.716
534	Hillegom	23.961	27.915	23.711	13.005	10.353	9.096
798	Hilvarenbeek	23.854	27.655	23.489	12.880	10.252	9.007
402	Hilversum	71.796	98.461	83.929	46.919	37.749	33.406
1963	Hoeksche Waard	30.281	43.289	36.834	20.396	16.323	14.394

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
1735	Hof van Twente	27.765	37.170	31.611	17.454	13.947	12.286
1911	Hollands Kroon	26.046	32.989	28.042	15.444	12.323	10.845
118	Hoogeveen	31.061	45.186	38.454	21.308	17.060	15.048
405	Hoorn	54.687	56.843	48.404	26.912	21.587	19.065
1507	Horst aan de Maas	30.263	43.245	36.797	20.375	16.306	14.379
321	Houten	28.709	39.465	33.570	18.558	14.838	13.077
406	Huizen	28.280	38.421	32.679	18.056	14.433	12.717
677	Hulst	25.722	32.199	27.368	15.065	12.016	10.573
353	IJsselstein	27.484	36.485	31.026	17.125	13.681	12.050
1884	Kaag en Braassem	24.809	29.979	25.473	13.998	11.154	9.808
166	Kampen	32.632	49.008	41.716	23.146	18.544	16.365
678	Kapelle	21.459	21.829	18.517	10.080	7.989	6.999
537	Katwijk	30.064	42.761	36.383	20.142	16.118	14.212
928	Kerkrade	38.554	63.414	54.013	30.071	24.139	21.329
1598	Koggenland	28.491	38.936	33.119	18.304	14.633	12.894
542	Krimpen aan den IJssel	21.837	22.750	19.302	10.522	8.347	7.317
1931	Krimpenerwaard	30.982	44.995	38.291	21.216	16.986	14.982
1659	Laarbeek	22.802	25.096	21.305	11.650	9.258	8.125
1982	Land van Cuijk	36.297	57.924	49.326	27.432	22.006	19.437
882	Landgraaf	26.597	34.327	29.184	16.088	12.843	11.306
415	Landsmeer	22.696	24.838	21.085	11.526	9.158	8.036
1621	Lansingerland	29.212	40.689	34.615	19.146	15.313	13.498
417	Laren	25.029	30.513	25.929	14.254	11.362	9.992
80	Leeuwarden	103.652	175.954	150.076	84.172	67.843	60.110
546	Leiden	117.029	208.494	177.852	99.815	80.480	71.323
547	Leiderdorp	32.383	48.402	41.198	22.854	18.309	16.156
1916	Leidschendam-Voorburg	52.367	97.016	82.695	46.224	37.188	32.908
995	Lelystad	56.783	61.942	52.757	29.363	23.567	20.822
1640	Leudal	26.738	34.671	29.478	16.253	12.977	11.425
327	Leusden	25.222	30.983	26.330	14.480	11.544	10.154
1705	Lingewaard	27.134	35.633	30.300	16.716	13.350	11.756
553	Lisse	24.235	28.583	24.281	13.326	10.612	9.327
262	Lochem	28.338	38.564	32.801	18.125	14.488	12.766
809	Loon op Zand	25.083	30.646	26.042	14.318	11.413	10.037
331	Lopik	21.708	22.435	19.034	10.371	8.225	7.208
168	Losser	24.092	28.235	23.984	13.159	10.477	9.207
263	Maasdriel	23.500	26.794	22.754	12.467	9.917	8.710
1641	Maasgouw	24.315	28.776	24.447	13.420	10.687	9.393
1991	Maashorst	31.844	47.092	40.081	22.224	17.800	15.705
556	Maassluis	23.919	27.815	23.625	12.957	10.314	9.062
935	Maastricht	125.567	229.262	195.579	109.799	88.545	78.479
420	Medemblik	27.607	36.786	31.283	17.270	13.798	12.153
938	Meerssen	22.269	23.800	20.198	11.027	8.755	7.678
1948	Meierijstad	36.645	58.771	50.049	27.839	22.335	19.729
119	Meppel	28.596	39.190	33.335	18.426	14.731	12.982

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
687	Middelburg	34.536	53.641	45.670	25.372	20.343	17.961
1842	Midden-Delfland	21.965	23.060	19.567	10.672	8.467	7.424
1731	Midden-Drenthe	23.861	27.672	23.504	12.889	10.258	9.013
1952	Midden-Groningen	30.826	44.615	37.967	21.034	16.838	14.851
1709	Moerdijk	24.567	29.391	24.971	13.715	10.926	9.605
1978	Molenlanden	24.127	28.320	24.057	13.200	10.510	9.236
1955	Montferland	26.549	34.212	29.086	16.033	12.798	11.266
335	Montfoort	21.797	22.651	19.217	10.475	8.308	7.282
944	Mook en Middelaar	20.731	20.059	17.005	9.229	7.302	6.389
1740	Neder-Betuwe	21.673	22.350	18.961	10.330	8.191	7.179
946	Nederweert	22.707	24.866	21.108	11.539	9.169	8.046
356	Nieuwegein	36.797	59.140	50.365	28.016	22.479	19.856
569	Nieuwkoop	25.743	32.251	27.412	15.090	12.037	10.591
267	Nijkerk	25.437	31.506	26.777	14.732	11.747	10.334
268	Nijmegen	111.647	195.401	166.675	93.521	75.395	66.811
1930	Nissewaard	31.932	47.305	40.263	22.327	17.883	15.778
1970	Noardeast-Fryslân	28.737	39.533	33.628	18.590	14.864	13.100
1695	Noord-Beveland	21.474	21.866	18.548	10.098	8.004	7.012
1699	Noordenveld	25.894	32.618	27.726	15.266	12.179	10.717
171	Noordoostpolder	29.667	41.795	35.559	19.678	15.743	13.880
575	Noordwijk	34.399	53.308	45.386	25.212	20.214	17.847
820	Nuenen, Gerwen en Nederwet	24.252	28.624	24.317	13.346	10.628	9.341
302	Nunspeet	26.200	33.363	28.361	15.624	12.468	10.974
579	Oegstgeest	26.018	32.921	27.984	15.412	12.297	10.821
823	Oirschot	27.314	36.073	30.675	16.927	13.521	11.908
824	Oisterwijk	26.639	34.430	29.273	16.138	12.883	11.342
1895	Oldambt	27.960	37.645	32.016	17.683	14.131	12.449
269	Oldebroek	22.532	24.439	20.744	11.334	9.003	7.899
173	Oldenzaal	25.384	31.378	26.667	14.670	11.698	10.290
1773	Olst-Wijhe	23.209	26.086	22.150	12.126	9.643	8.466
175	Ommen	22.912	25.364	21.534	11.779	9.362	8.217
1586	Oost Gelre	24.916	30.240	25.695	14.123	11.256	9.898
826	Oosterhout	27.861	37.403	31.810	17.567	14.037	12.366
85	Ooststellingwerf	22.781	25.045	21.261	11.626	9.238	8.107
431	Oostzaan	30.006	12.029	10.179	5.471	4.302	3.750
432	Opmeer	25.151	30.811	26.183	14.398	11.477	10.094
86	Opsterland	24.152	28.381	24.109	13.230	10.534	9.257
828	Oss	57.754	64.304	54.772	30.499	24.484	21.636
1509	Oude IJsselstreek	26.801	34.824	29.609	16.327	13.036	11.477
437	Ouder-Amstel	23.751	27.406	23.277	12.761	10.155	8.921
589	Oudewater	21.352	21.569	18.295	9.955	7.889	6.910
1734	Overbetuwe	28.776	39.628	33.709	18.636	14.901	13.133
590	Papendrecht	23.570	26.966	22.901	12.549	9.984	8.769
1894	Peel en Maas	28.476	38.899	33.087	18.286	14.619	12.882
765	Pekela	21.924	22.961	19.483	10.624	8.429	7.389

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
1926	Pijnacker-Nootdorp	28.993	40.157	34.161	18.891	15.107	13.315
439	Purmerend	37.138	59.970	51.073	28.415	22.801	20.143
273	Putten	25.332	31.251	26.559	14.609	11.648	10.246
177	Raalte	24.421	29.035	24.667	13.544	10.788	9.483
703	Reimerswaal	21.975	23.085	19.589	10.684	8.477	7.432
274	Renkum	30.722	44.363	37.751	20.913	16.740	14.764
339	Renswoude	22.361	24.024	20.390	11.135	8.842	7.756
1667	Reusel-De Mierden	21.775	22.599	19.174	10.450	8.288	7.265
275	Rheden	35.314	55.532	47.285	26.282	21.078	18.613
340	Rhenen	22.654	24.737	20.999	11.478	9.119	8.001
597	Ridderkerk	24.673	29.647	25.189	13.838	11.025	9.693
1742	Rijssen-Holten	28.024	37.798	32.147	17.757	14.191	12.502
603	Rijswijk	43.703	75.939	64.704	36.092	29.003	25.645
1669	Roerdalen	27.000	35.307	30.021	16.559	13.224	11.644
957	Roermond	41.312	70.122	59.739	33.296	26.744	23.641
1674	Roosendaal	57.566	63.846	54.382	30.279	24.306	21.478
599	Rotterdam	461.502	844.365	720.625	405.498	327.417	290.439
277	Rozendaal	30.006	12.029	10.179	5.471	4.302	3.750
840	Rucphen	21.199	21.197	17.977	9.776	7.744	6.782
441	Schagen	28.262	38.378	32.642	18.035	14.416	12.702
279	Scherpenzeel	21.483	21.889	18.567	10.108	8.013	7.020
606	Schiedam	76.867	110.797	94.459	52.850	42.540	37.657
88	Schiermonnikoog	30.006	12.029	10.179	5.471	4.302	3.750
1676	Schouwen-Duiveland	25.369	31.340	26.635	14.652	11.683	10.277
518	's-Gravenhage	484.888	901.254	769.185	432.847	349.509	310.042
796	's-Hertogenbosch	90.131	143.062	122.000	68.360	55.069	48.775
965	Simpelveld	22.096	23.379	19.839	10.825	8.591	7.533
845	Sint-Michielsgestel	24.654	29.602	25.151	13.816	11.008	9.678
1883	Sittard-Geleen	67.947	89.099	75.938	42.419	34.113	30.180
610	Sliedrecht	25.034	30.526	25.940	14.261	11.367	9.996
1714	Sluis	26.834	34.905	29.678	16.366	13.067	11.505
90	Smallingerland	31.644	46.604	39.664	21.990	17.611	15.537
342	Soest	34.337	53.155	45.256	25.139	20.155	17.794
847	Someren	22.174	23.569	20.001	10.916	8.665	7.599
848	Son en Breugel	23.243	26.168	22.220	12.166	9.674	8.495
37	Stadskanaal	25.376	31.357	26.649	14.660	11.689	10.283
180	Staphorst	21.800	22.659	19.225	10.479	8.312	7.285
532	Stede Broec	22.584	24.567	20.853	11.396	9.052	7.943
851	Steenbergen	22.984	25.539	21.683	11.863	9.430	8.278
1708	Steenwijkerland	27.585	36.731	31.236	17.243	13.776	12.134
971	Stein	23.206	26.078	22.143	12.122	9.639	8.464
1904	Stichtse Vecht	37.941	61.922	52.739	29.354	23.559	20.815
1900	Súdwest-Fryslân	37.288	60.333	51.383	28.590	22.942	20.268
715	Terneuzen	34.521	53.603	45.638	25.354	20.329	17.948
93	Terschelling	21.044	20.821	17.656	9.595	7.598	6.652

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
448	Texel	22.881	25.289	21.470	11.743	9.333	8.192
1525	Teylingen	30.946	44.906	38.214	21.173	16.951	14.951
716	Tholen	21.937	22.991	19.508	10.638	8.441	7.400
281	Tiel	28.018	37.784	32.136	17.750	14.186	12.497
855	Tilburg	135.641	253.769	216.498	121.580	98.062	86.924
183	Tubbergen	25.533	31.739	26.975	14.844	11.838	10.414
1700	Twenterand	24.289	28.713	24.392	13.389	10.663	9.371
1730	Tynaarlo	24.566	29.387	24.967	13.713	10.924	9.604
737	Tytsjerksteradiel	24.922	30.254	25.708	14.130	11.261	9.902
450	Uitgeest	21.301	21.445	18.189	9.895	7.840	6.867
451	Uithoorn	26.702	34.583	29.403	16.211	12.942	11.394
184	Urk	23.294	26.292	22.326	12.225	9.723	8.537
344	Utrecht	324.217	510.412	435.566	244.957	197.728	175.361
1581	Utrechtse Heuvelrug	33.202	50.396	42.901	23.813	19.083	16.843
981	Vaals	26.504	34.102	28.992	15.980	12.755	11.228
994	Valkenburg aan de Geul	27.905	37.510	31.901	17.618	14.079	12.403
858	Valkenswaard	27.425	36.341	30.904	17.056	13.625	12.000
47	Veendam	25.620	31.952	27.157	14.946	11.920	10.488
345	Veenendaal	35.203	55.262	47.054	26.152	20.973	18.520
717	Veere	24.365	28.899	24.551	13.478	10.735	9.436
861	Veldhoven	30.265	43.252	36.802	20.378	16.309	14.381
453	Velsen	32.806	49.432	42.078	23.349	18.709	16.511
983	Venlo	70.921	96.333	82.112	45.896	36.923	32.673
984	Venray	28.385	38.678	32.898	18.180	14.533	12.805
1961	Vijfheerenlanden	27.690	36.988	31.455	17.367	13.876	12.223
622	Vlaardingen	43.013	74.261	63.272	35.285	28.351	25.067
96	Vlieland	30.006	12.029	10.179	5.471	4.302	3.750
718	Vlissingen	36.589	58.634	49.932	27.773	22.282	19.682
986	Voerendaal	21.551	22.053	18.708	10.187	8.076	7.077
1992	Voorne aan Zee	35.581	56.183	47.840	26.594	21.330	18.837
626	Voorschoten	29.288	40.874	34.773	19.235	15.385	13.562
285	Voorst	24.007	28.028	23.808	13.060	10.397	9.136
865	Vught	26.754	34.709	29.511	16.272	12.991	11.438
1949	Waadhoeke	26.744	34.685	29.490	16.260	12.982	11.429
866	Waalre	23.135	25.908	21.998	12.040	9.573	8.405
867	Waalwijk	29.304	40.913	34.806	19.254	15.401	13.576
627	Waddinxveen	25.245	31.039	26.378	14.507	11.566	10.173
289	Wageningen	36.255	57.822	49.239	27.383	21.967	19.402
629	Wassenaar	30.032	42.683	36.317	20.105	16.088	14.186
852	Waterland	21.263	21.353	18.110	9.851	7.804	6.835
988	Weert	31.698	46.737	39.777	22.054	17.662	15.582
1960	West Betuwe	26.416	33.888	28.810	15.877	12.672	11.155
668	West Maas en Waal	22.152	23.515	19.956	10.890	8.644	7.580
1969	Westerkwartier	29.383	41.106	34.971	19.347	15.475	13.642
1701	Westerveld	21.998	23.142	19.637	10.711	8.499	7.452

	Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur						
CBS	Gemeente	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026	Bedrag 2027	Bedrag 2028	Bedrag 2029
293	Westervoort	23.839	27.619	23.459	12.863	10.238	8.995
1950	Westerwolde	24.226	28.560	24.261	13.315	10.603	9.319
1783	Westland	38.492	63.262	53.883	29.998	24.080	21.277
98	Weststellingwerf	23.220	26.112	22.172	12.139	9.653	8.475
189	Wierden	23.875	27.707	23.534	12.906	10.272	9.025
296	Wijchen	25.588	31.873	27.090	14.908	11.890	10.460
1696	Wijdemeren	25.642	32.004	27.201	14.971	11.941	10.505
352	Wijk bij Duurstede	22.866	25.253	21.439	11.725	9.319	8.179
294	Winterswijk	26.985	35.273	29.992	16.542	13.210	11.632
873	Woensdrecht	23.354	26.438	22.451	12.295	9.779	8.588
632	Woerden	32.743	49.279	41.948	23.276	18.650	16.459
880	Wormerland	21.407	21.704	18.410	10.020	7.941	6.956
351	Woudenberg	21.649	22.292	18.912	10.302	8.169	7.159
479	Zaanstad	70.491	95.288	81.220	45.394	36.517	32.313
297	Zaltbommel	24.346	28.853	24.512	13.456	10.717	9.420
473	Zandvoort	27.475	36.463	31.008	17.115	13.672	12.042
50	Zeewolde	22.167	23.552	19.987	10.908	8.659	7.593
355	Zeist	48.129	86.705	73.894	41.268	33.183	29.355
299	Zevenaar	27.086	35.517	30.200	16.660	13.305	11.716
637	Zoetermeer	68.900	91.417	77.916	43.533	35.013	30.979
638	Zoeterwoude	21.802	22.663	19.228	10.481	8.313	7.287
1892	Zuidplas	25.337	31.263	26.569	14.615	11.653	10.250
879	Zundert	24.755	29.847	25.360	13.934	11.103	9.762
301	Zutphen	35.654	56.360	47.992	26.680	21.399	18.898
1896	Zwartewaterland	22.331	23.951	20.328	11.100	8.813	7.731
642	Zwijndrecht	28.149	38.103	32.407	17.903	14.309	12.607
193	Zwolle	82.623	124.800	106.411	59.581	47.977	42.482
	Totaal	**13.434.134**	**19.255.373**	**16.405.994**	**9.149.505**	**7.351.495**	**6.499.994**

Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra

	Mutaties decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
34	Almere	603.047	Katwijk	124.859
307	Amersfoort	25.016	Land van Cuijk	317.313
362	Amstelveen	47.651	Leiden	252.997
363	Amsterdam	195.840	Leudal	305.770
200	Apeldoorn	364.804	Maastricht	224.500
202	Arnhem	352.018	Middelburg	126.689
106	Assen	508.549	Nijmegen	118.798
1954	Beekdaelen	72.721	Noordoostpolder	144.072
1859	Berkelland	36.606	Oisterwijk	139.972
1706	Cranendonck	902.947	Papendrecht	32.632
1940	De Fryske Marren	220.317	Stadskanaal	131.698
400	Den Helder	639.117	Súdwest-Fryslân	209.872
150	Deventer	367.019	Tynaarlo	20.322
303	Dronten	218.660	Tytsjerksteradiel	187.706
1711	Echt-Susteren	86.045	Waadhoeke	85.606
114	Emmen	204.956	Wageningen	211.483
784	Gilze en Rijen	42.801	Westerwolde	1.227.506
512	Gorinchem	68.314	Wierden	36.649
513	Gouda	173.302	Winterswijk	70.511
160	Hardenberg	316.169	Zeewolde	450.088
243	Harderwijk	412.276	Zoetermeer	276.239
1966	Het Hogeland	202.738	Zundert	158.482
1963	Hoeksche Waard	282.263	Zutphen	438.792
118	Hoogeveen	417.559	**Totaal**	**12.053.291**

Bijlage 3.2-4 Decentralisatie-uitkering Toekomstbestendig maken energiebeleid

	Decentralisatie-uitkering Toekomstbestendig maken energiebeleid	
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024-2025**
34	Almere	370.500
484	Alphen aan den Rijn	370.500
307	Amersfoort	370.500
489	Barendrecht	370.500
757	Boxtel	370.500
758	Breda	370.500
213	Brummen	370.500
1706	Cranendonck	370.500
216	Culemborg	370.500
222	Doetinchem	370.500
505	Dordrecht	370.500
114	Emmen	370.500
153	Enschede	370.500
1924	Goeree-Overflakkee	370.500
664	Goes	370.500
512	Gorinchem	370.500
14	Groningen	370.500
1963	Hoeksche Waard	370.500
1931	Krimpenerwaard	370.500
80	Leeuwarden	370.500
935	Maastricht	370.500
268	Nijmegen	370.500
269	Oldebroek	370.500
339	Renswoude	370.500
855	Tilburg	370.500
344	Utrecht	370.500
983	Venlo	370.500
	Totaal	**10.003.500**

Bijlage 3.2-5 Decentralisatie-uitkering Landelijke aanpak adreskwaliteit

	Decentralisatie-uitkering Landelijke aanpak adreskwaliteit			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
1680	Aa en Hunze	3.545	Boxtel	4.362
358	Aalsmeer	4.090	Breda	44.210
197	Aalten	2.727	Bronckhorst	2.999
59	Achtkarspelen	2.045	Brummen	3.045
482	Alblasserdam	2.227	Brunssum	2.590
613	Albrandswaard	2.091	Bunnik	4.226
361	Alkmaar	9.769	Bunschoten	3.045
141	Almelo	6.543	Buren	4.135
34	Almere	25.308	Capelle aan den IJssel	5.589
484	Alphen aan den Rijn	7.179	Castricum	2.363
1723	Alphen-Chaam	2.500	Coevorden	2.409
1959	Altena	4.499	Cranendonck	2.681
60	Ameland	3.090	Culemborg	2.909
307	Amersfoort	14.086	Dalfsen	1.863
362	Amstelveen	15.767	Dantumadiel	2.318
363	Amsterdam	226.089	De Bilt	3.999
200	Apeldoorn	18.402	De Fryske Marren	3.090
202	Arnhem	49.526	De Ronde Venen	2.999
106	Assen	5.816	De Wolden	2.863
743	Asten	3.726	Delft	56.932
744	Baarle-Nassau	1.909	Den Helder	6.634
308	Baarn	6.498	Deurne	5.635
489	Barendrecht	3.817	Deventer	13.222
203	Barneveld	5.407	Diemen	10.087
888	Beek	2.454	Dijk en Waard	5.226
1954	Beekdaelen	2.318	Dinkelland	2.136
889	Beesel	1.818	Doesburg	1.682
1945	Berg en Dal	4.135	Doetinchem	5.362
1724	Bergeijk	3.181	Dongen	2.500
893	Bergen (L.)	2.136	Dordrecht	11.223
373	Bergen (NH.)	2.636	Drechterland	2.818
748	Bergen op Zoom	6.089	Drimmelen	4.953
1859	Berkelland	2.954	Dronten	9.497
1721	Bernheze	3.726	Druten	4.726
753	Best	2.227	Duiven	2.909
209	Beuningen	2.727	Echt-Susteren	3.590
375	Beverwijk	4.953	Edam-Volendam	2.091
1728	Bladel	2.909	Ede	19.447
376	Blaricum	1.727	Eemnes	1.909
377	Bloemendaal	2.818	Eemsdelta	3.454
1901	Bodegraven-Reeuwijk	4.226	Eersel	3.272
755	Boekel	2.363	Eijsden-Margraten	2.454
1681	Borger-Odoorn	2.909	Eindhoven	77.060
147	Borne	2.272	Elburg	2.727
654	Borsele	3.726	Emmen	7.997

	Decentralisatie-uitkering Landelijke aanpak adreskwaliteit			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
388	Enkhuizen	2.818	Hof van Twente	3.635
153	Enschede	49.208	Hollands Kroon	4.544
232	Epe	2.954	Hoogeveen	3.772
233	Ermelo	6.407	Hoorn	5.135
777	Etten-Leur	3.863	Horst aan de Maas	7.588
779	Geertruidenberg	2.091	Houten	2.772
1771	Geldrop-Mierlo	3.545	Huizen	3.181
1652	Gemert-Bakel	3.863	Hulst	4.726
907	Gennep	5.498	IJsselstein	2.590
784	Gilze en Rijen	3.045	Kaag en Braassem	2.681
1924	Goeree-Overflakkee	4.590	Kampen	5.362
664	Goes	4.317	Kapelle	2.045
785	Goirle	2.909	Katwijk	4.317
1942	Gooise Meren	4.044	Kerkrade	4.181
512	Gorinchem	3.227	Koggenland	2.727
513	Gouda	7.225	Krimpen aan den IJssel	2.545
14	Groningen	132.355	Krimpenerwaard	4.499
1729	Gulpen-Wittem	2.500	Laarbeek	2.818
158	Haaksbergen	2.136	Land van Cuijk	6.589
392	Haarlem	20.220	Landgraaf	4.681
394	Haarlemmermeer	11.541	Landsmeer	1.863
1655	Halderberge	2.863	Lansingerland	3.181
160	Hardenberg	3.817	Laren	2.000
243	Harderwijk	4.681	Leeuwarden	26.172
523	Hardinxveld-Giessendam	2.363	Leiden	52.752
72	Harlingen	2.182	Leiderdorp	2.272
244	Hattem	1.863	Leidschendam-Voorburg	7.179
396	Heemskerk	2.681	Lelystad	9.951
397	Heemstede	2.999	Leudal	4.044
246	Heerde	2.909	Leusden	2.363
74	Heerenveen	3.999	Lingewaard	3.363
917	Heerlen	10.905	Lisse	2.909
1658	Heeze-Leende	3.954	Lochem	2.182
399	Heiloo	2.045	Loon op Zand	3.136
163	Hellendoorn	2.954	Lopik	2.909
794	Helmond	6.543	Losser	4.226
531	Hendrik-Ido-Ambacht	2.136	Maasdriel	4.953
164	Hengelo	8.315	Maasgouw	5.816
1966	Het Hogeland	3.908	Maashorst	4.590
252	Heumen	2.863	Maassluis	2.772
797	Heusden	4.590	Maastricht	58.795
534	Hillegom	4.771	Medemblik	4.908
798	Hilvarenbeek	2.091	Meerssen	2.681
402	Hilversum	14.449	Meierijstad	6.498
1963	Hoeksche Waard	3.817	Meppel	3.681

	Decentralisatie-uitkering Landelijke aanpak adreskwaliteit			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
687	Middelburg	7.043	Pijnacker-Nootdorp	7.179
1842	Midden-Delfland	2.954	Purmerend	8.497
1731	Midden-Drenthe	2.590	Putten	2.727
1952	Midden-Groningen	4.908	Raalte	2.500
1709	Moerdijk	3.317	Reimerswaal	3.863
1978	Molenlanden	2.818	Renkum	3.681
1955	Montferland	2.636	Renswoude	2.000
335	Montfoort	2.272	Reusel-De Mierden	2.545
944	Mook en Middelaar	2.091	Rheden	7.816
1740	Neder-Betuwe	3.772	Rhenen	3.136
946	Nederweert	3.954	Ridderkerk	3.317
356	Nieuwegein	4.681	Rijssen-Holten	2.545
569	Nieuwkoop	2.954	Rijswijk	5.771
267	Nijkerk	4.090	Roerdalen	3.408
268	Nijmegen	96.506	Roermond	6.271
1930	Nissewaard	5.135	Roosendaal	9.315
1970	Noardeast-Fryslân	2.772	Rotterdam	125.631
1695	Noord-Beveland	1.863	Rozendaal	1.682
1699	Noordenveld	2.136	Rucphen	3.227
171	Noordoostpolder	6.907	Schagen	3.772
575	Noordwijk	6.316	Scherpenzeel	2.272
820	Nuenen, Gerwen en Nede	2.409	Schiedam	11.405
302	Nunspeet	2.772	Schiermonnikoog	2.091
579	Oegstgeest	2.954	Schouwen-Duiveland	3.227
823	Oirschot	2.500	's-Gravenhage	130.356
824	Oisterwijk	3.545	's-Hertogenbosch	19.674
1895	Oldambt	3.408	Simpelveld	2.409
269	Oldebroek	2.500	Sint-Michielsgestel	2.863
173	Oldenzaal	2.182	Sittard-Geleen	7.452
1773	Olst-Wijhe	3.272	Sliedrecht	4.590
175	Ommen	2.681	Sluis	3.317
1586	Oost Gelre	2.227	Smallingerland	4.726
826	Oosterhout	3.545	Soest	3.817
85	Ooststellingwerf	2.727	Someren	3.681
431	Oostzaan	2.045	Son en Breugel	2.363
432	Opmeer	2.454	Stadskanaal	3.317
86	Opsterland	2.500	Staphorst	2.045
828	Oss	10.814	Stede Broec	3.681
1509	Oude IJsselstreek	3.408	Steenbergen	3.726
437	Ouder-Amstel	2.772	Steenwijkerland	3.408
589	Oudewater	2.500	Stein	1.954
1734	Overbetuwe	3.863	Stichtse Vecht	4.044
590	Papendrecht	2.136	Súdwest-Fryslân	3.363
1894	Peel en Maas	9.406	Terneuzen	4.090
765	Pekela	2.182	Terschelling	3.908

	Decentralisatie-uitkering Landelijke aanpak adreskwaliteit			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
448	Texel	3.045	Waddinxveen	3.136
1525	Teylingen	3.817	Wageningen	37.940
716	Tholen	2.500	Wassenaar	2.681
281	Tiel	7.498	Waterland	2.091
855	Tilburg	84.102	Weert	6.498
183	Tubbergen	2.000	West Betuwe	4.635
1700	Twenterand	2.454	West Maas en Waal	3.227
1730	Tynaarlo	3.136	Westerkwartier	3.681
737	Tytsjerksteradiel	3.726	Westerveld	2.590
450	Uitgeest	1.818	Westervoort	2.772
451	Uithoorn	3.908	Westerwolde	2.182
184	Urk	3.045	Westland	22.128
344	Utrecht	163.569	Weststellingwerf	2.272
1581	Utrechtse Heuvelrug	8.724	Wierden	2.590
981	Vaals	2.409	Wijchen	2.727
994	Valkenburg aan de Geul	3.227	Wijdemeren	2.363
858	Valkenswaard	2.000	Wijk bij Duurstede	3.272
47	Veendam	2.409	Winterswijk	3.545
345	Veenendaal	4.362	Woensdrecht	3.090
717	Veere	3.363	Woerden	3.499
861	Veldhoven	4.044	Wormerland	1.863
453	Velsen	6.907	Woudenberg	2.182
983	Venlo	14.904	Zaanstad	17.766
984	Venray	5.407	Zaltbommel	4.681
1961	Vijfheerenlanden	3.863	Zandvoort	3.590
622	Vlaardingen	5.998	Zeewolde	6.771
96	Vlieland	2.454	Zeist	12.723
718	Vlissingen	7.906	Zevenaar	3.454
986	Voerendaal	1.863	Zoetermeer	6.362
1992	Voorne aan Zee	4.453	Zoeterwoude	3.181
626	Voorschoten	2.091	Zuidplas	3.635
285	Voorst	3.772	Zundert	4.771
865	Vught	3.817	Zutphen	4.135
1949	Waadhoeke	3.817	Zwartewaterland	3.045
866	Waalre	1.954	Zwijndrecht	3.181
867	Waalwijk	4.908	Zwolle	19.583
			Totaal	**2.856.127**

Bijlage 3.2-6 Decentralisatie-uitkering Bed, bad en brood

	Decentralisatie-uitkering Bed, bad en brood	
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
141	Almelo	58.757
34	Almere	49.717
200	Apeldoorn	29.378
202	Arnhem	126.553
106	Assen	13.560
748	Bergen op zoom	4.520
147	Borne	56.497
150	Deventer	42.938
228	Ede	110.734
114	Emmen	259.887
153	Enschede	38.418
917	Heerlen	81.356
164	Hengelo	24.859
402	Hilversum	4.520
935	Maastricht	83.616
268	Nijmegen	268.926
796	's-Hertogenbosch	85.875
90	Smallingerland	99.435
855	Tilburg	40.678
355	Zeist	42.938
193	Zwolle	76.836
	Totaal	**1.599.998**

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)

	Mutaties decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplichtig			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
1680	Aa en Hunze	1.170	Boxtel	2.629
358	Aalsmeer	1.314	Breda	13.879
197	Aalten	2.679	Bronckhorst	3.119
59	Achtkarspelen	1.459	Brummen	975
482	Alblasserdam	2.534	Brunssum	1.509
613	Albrandswaard	2.094	Bunnik	585
361	Alkmaar	12.225	Bunschoten	1.170
141	Almelo	5.453	Buren	1.704
34	Almere	16.653	Capelle aan den IJssel	6.477
484	Alphen aan den Rijn	5.648	Castricum	1.754
1723	Alphen-Chaam	195	Coevorden	5.553
1959	Altena	2.729	Cranendonck	975
60	Ameland	0	Culemborg	1.364
307	Amersfoort	5.208	Dalfsen	2.969
362	Amstelveen	11.200	Dantumadiel	780
363	Amsterdam	105.525	De Bilt	2.874
200	Apeldoorn	18.602	De Fryske Marren	1.364
202	Arnhem	9.241	De Ronde Venen	4.528
106	Assen	6.038	De Wolden	2.144
743	Asten	2.189	Delft	7.062
744	Baarle-Nassau	390	Den Helder	4.478
308	Baarn	1.459	Deurne	3.943
489	Barendrecht	1.364	Deventer	8.622
203	Barneveld	4.628	Diemen	3.604
888	Beek	1.170	Dijk en Waard	5.408
1954	Beekdaelen	4.773	Dinkelland	1.949
889	Beesel	730	Doesburg	975
1945	Berg en Dal	1.559	Doetinchem	3.509
1724	Bergeijk	1.170	Dongen	2.339
893	Bergen (L.)	975	Dordrecht	17.388
373	Bergen (NH.)	2.189	Drechterland	1.364
748	Bergen op Zoom	8.321	Drimmelen	2.484
1859	Berkelland	3.409	Dronten	780
1721	Bernheze	2.484	Druten	2.094
753	Best	2.679	Duiven	2.339
209	Beuningen	1.559	Echt-Susteren	4.138
375	Beverwijk	5.503	Edam-Volendam	2.044
1728	Bladel	1.120	Ede	9.596
376	Blaricum	780	Eemnes	195
377	Bloemendaal	4.433	Eemsdelta	780
1901	Bodegraven-Reeuwijk	2.144	Eersel	1.170
755	Boekel	535	Eijsden-Margraten	1.559
1681	Borger-Odoorn	585	Eindhoven	26.299
147	Borne	2.924	Elburg	2.044
654	Borsele	2.339	Emmen	8.037

	Mutaties decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplichtig			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
388	Enkhuizen	195	Hof van Twente	3.119
153	Enschede	14.564	Hollands Kroon	2.484
232	Epe	1.559	Hoogeveen	2.534
233	Ermelo	2.044	Hoorn	2.824
777	Etten-Leur	3.798	Horst aan de Maas	1.509
779	Geertruidenberg	3.459	Houten	3.849
1771	Geldrop-Mierlo	2.629	Huizen	2.044
1652	Gemert-Bakel	2.824	Hulst	1.314
907	Gennep	2.094	IJsselstein	1.314
784	Gilze en Rijen	1.170	Kaag en Braassem	1.704
1924	Goeree-Overflakkee	2.484	Kampen	3.314
664	Goes	4.968	Kapelle	1.364
785	Goirle	3.459	Katwijk	2.874
1942	Gooise Meren	4.673	Kerkrade	2.629
512	Gorinchem	5.798	Koggenland	2.874
513	Gouda	7.647	Krimpen aan den IJssel	925
14	Groningen	18.926	Krimpenerwaard	4.968
1729	Gulpen-Wittem	1.170	Laarbeek	1.170
158	Haaksbergen	2.094	Land van Cuijk	5.213
392	Haarlem	12.320	Landgraaf	3.069
394	Haarlemmermeer	15.528	Landsmeer	1.314
1655	Halderberge	4.043	Lansingerland	2.729
160	Hardenberg	4.483	Laren	585
243	Harderwijk	4.483	Leeuwarden	10.755
523	Hardinxveld-Giessendam	1.899	Leiden	9.351
72	Harlingen	1.170	Leiderdorp	2.729
244	Hattem	780	Leidschendam-Voorburg	5.698
396	Heemskerk	5.893	Lelystad	9.986
397	Heemstede	2.874	Leudal	3.604
246	Heerde	1.364	Leusden	390
74	Heerenveen	4.628	Lingewaard	3.704
917	Heerlen	9.346	Lisse	2.289
1658	Heeze-Leende	585	Lochem	2.484
399	Heiloo	2.289	Loon op Zand	1.314
163	Hellendoorn	2.484	Lopik	1.170
794	Helmond	7.402	Losser	1.559
531	Hendrik-Ido-Ambacht	3.654	Maasdriel	2.484
164	Hengelo	9.106	Maasgouw	2.484
1966	Het Hogeland	7.447	Maashorst	5.358
252	Heumen	1.849	Maassluis	2.239
797	Heusden	1.899	Maastricht	11.930
534	Hillegom	1.899	Medemblik	2.339
798	Hilvarenbeek	1.459	Meerssen	2.629
402	Hilversum	6.132	Meierijstad	4.138
1963	Hoeksche Waard	5.163	Meppel	2.629

	Mutaties decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplichtig			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
687	Middelburg	3.798	Pijnacker-Nootdorp	3.069
1842	Midden-Delfland	1.170	Purmerend	5.748
1731	Midden-Drenthe	1.170	Putten	1.170
1952	Midden-Groningen	5.893	Raalte	3.019
1709	Moerdijk	3.748	Reimerswaal	1.559
1978	Molenlanden	1.949	Renkum	2.484
1955	Montferland	3.409	Renswoude	0
335	Montfoort	585	Reusel-De Mierden	1.899
944	Mook en Middelaar	975	Rheden	2.434
1740	Neder-Betuwe	1.170	Rhenen	2.534
946	Nederweert	1.364	Ridderkerk	5.793
356	Nieuwegein	4.383	Rijssen-Holten	2.924
569	Nieuwkoop	1.704	Rijswijk	4.578
267	Nijkerk	2.534	Roerdalen	585
268	Nijmegen	17.717	Roermond	7.057
1930	Nissewaard	9.496	Roosendaal	5.353
1970	Noardeast-Fryslân	2.144	Rotterdam	47.091
1695	Noord-Beveland	925	Rozendaal	390
1699	Noordenveld	1.704	Rucphen	585
171	Noordoostpolder	3.553	Schagen	2.289
575	Noordwijk	3.654	Scherpenzeel	390
820	Nuenen, Gerwen en Nede	1.559	Schiedam	7.597
302	Nunspeet	2.044	Schiermonnikoog	0
579	Oegstgeest	1.364	Schouwen-Duiveland	2.534
823	Oirschot	585	's-Gravenhage	53.726
824	Oisterwijk	1.994	's-Hertogenbosch	16.263
1895	Oldambt	535	Simpelveld	875
269	Oldebroek	1.704	Sint-Michielsgestel	2.289
173	Oldenzaal	2.484	Sittard-Geleen	7.592
1773	Olst-Wijhe	1.364	Sliedrecht	4.478
175	Ommen	1.949	Sluis	1.170
1586	Oost Gelre	1.704	Smallingerland	2.434
826	Oosterhout	4.138	Soest	3.748
85	Ooststellingwerf	1.559	Someren	2.874
431	Oostzaan	780	Son en Breugel	535
432	Opmeer	780	Stadskanaal	2.484
86	Opsterland	585	Staphorst	975
828	Oss	7.397	Stede Broec	730
1509	Oude IJsselstreek	2.434	Steenbergen	1.559
437	Ouder-Amstel	780	Steenwijkerland	4.088
589	Oudewater	195	Stein	1.704
1734	Overbetuwe	2.874	Stichtse Vecht	3.264
590	Papendrecht	3.019	Súdwest-Fryslân	5.308
1894	Peel en Maas	1.364	Terneuzen	5.018
765	Pekela	730	Terschelling	0

	Mutaties decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplichtig			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
448	Texel	195	Waddinxveen	3.993
1525	Teylingen	2.679	Wageningen	1.754
716	Tholen	1.949	Wassenaar	1.754
281	Tiel	1.754	Waterland	975
855	Tilburg	17.533	Weert	5.548
183	Tubbergen	1.949	West Betuwe	2.289
1700	Twenterand	1.949	West Maas en Waal	730
1730	Tynaarlo	1.170	Westerkwartier	3.264
737	Tytsjerksteradiel	1.654	Westerveld	535
450	Uitgeest	925	Westervoort	390
451	Uithoorn	2.924	Westerwolde	1.264
184	Urk	1.509	Westland	7.357
344	Utrecht	27.414	Weststellingwerf	780
1581	Utrechtse Heuvelrug	3.019	Wierden	1.559
981	Vaals	1.704	Wijchen	4.823
994	Valkenburg aan de Geul	730	Wijdemeren	780
858	Valkenswaard	2.339	Wijk bij Duurstede	925
47	Veendam	1.949	Winterswijk	2.144
345	Veenendaal	7.357	Woensdrecht	1.509
717	Veere	1.364	Woerden	5.258
861	Veldhoven	2.629	Wormerland	780
453	Velsen	3.698	Woudenberg	195
983	Venlo	5.843	Zaanstad	10.666
984	Venray	4.238	Zaltbommel	2.924
1961	Vijfheerenlanden	3.899	Zandvoort	1.170
622	Vlaardingen	5.698	Zeewolde	2.629
96	Vlieland	0	Zeist	3.164
718	Vlissingen	6.182	Zevenaar	1.949
986	Voerendaal	925	Zoetermeer	8.522
1992	Voorne aan Zee	5.893	Zoeterwoude	390
626	Voorschoten	975	Zuidplas	4.188
285	Voorst	2.094	Zundert	3.264
865	Vught	1.754	Zutphen	5.453
1949	Waadhoeke	1.754	Zwartewaterland	2.729
866	Waalre	1.654	Zwijndrecht	5.798
867	Waalwijk	3.264	Zwolle	12.170
			Totaal	**1.400.000**

Bijlage 3.2-8 Decentralisatie-uitkering Work in Nederland

	Decentralisatie-uitkering Work in Nederland	
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
200	Apeldoorn	182.645
664	Goes	194.793
599	Rotterdam	200.000
518	's-Gravenhage	200.000
344	Utrecht	177.438
983	Venlo	182.645
479	Zaanstad	182.645
	Totaal	1.320.166

Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Nederlands-Soedanese repatrianten

	Decentralisatie-uitkering Nederlands-Soedanese repatrianten	
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2024**
1876	Bronckhorst	880
213	Brummen	7.080
214	Buren	11.540
1980	Dijk en Waard	320
303	Dronten	3.840
228	Ede	5.460
772	Eindhoven	6.640
166	Kampen	65.640
1982	Land van Cuijk	56.460
826	Oosterhout	6.200
599	Rotterdam	2.040
518	's-Gravenhage	45.440
344	Utrecht	9.100
983	Venlo	51.060
	Totaal	**271.700**

Bijlage 3.2-13 Openbare bibliotheken

	Decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**
1680	Aa en Hunze	100.000	Boxtel	100.238
358	Aalsmeer	100.000	Breda	554.830
197	Aalten	100.000	Bronckhorst	106.551
59	Achtkarspelen	100.000	Brummen	100.000
482	Alblasserdam	100.000	Brunssum	100.000
613	Albrandswaard	100.000	Bunnik	100.000
361	Alkmaar	331.297	Bunschoten	100.000
141	Almelo	219.235	Buren	100.000
34	Almere	668.175	Capelle aan den IJssel	200.379
484	Alphen aan den Rijn	339.150	Castricum	107.280
1723	Alphen-Chaam	100.000	Coevorden	105.389
1959	Altena	171.917	Cranendonck	100.000
60	Ameland	100.000	Culemborg	100.000
307	Amersfoort	477.463	Dalfsen	100.000
362	Amstelveen	280.291	Dantumadiel	100.000
363	Amsterdam	2.747.329	De Bilt	128.968
200	Apeldoorn	496.222	De Fryske Marren	153.191
202	Arnhem	494.514	De Ronde Venen	135.148
106	Assen	205.618	De Wolden	100.000
743	Asten	100.000	Delft	323.252
744	Baarle-Nassau	100.000	Den Helder	166.474
308	Baarn	100.000	Deurne	100.000
489	Barendrecht	143.636	Deventer	305.045
203	Barneveld	184.646	Diemen	100.000
888	Beek	100.000	Dijk en Waard	265.724
1954	Beekdaelen	105.893	Dinkelland	100.000
889	Beesel	100.000	Doesburg	100.000
1945	Berg en Dal	104.648	Doetinchem	175.888
1724	Bergeijk	100.000	Dongen	100.000
893	Bergen (L.)	100.000	Dordrecht	360.107
373	Bergen (NH.)	100.000	Drechterland	100.000
748	Bergen op Zoom	205.597	Drimmelen	100.000
1859	Berkelland	129.602	Dronten	130.844
1721	Bernheze	100.000	Druten	100.000
753	Best	100.000	Duiven	100.000
209	Beuningen	100.000	Echt-Susteren	100.000
375	Beverwijk	126.455	Edam-Volendam	108.905
1728	Bladel	100.000	Ede	364.419
376	Blaricum	100.000	Eemnes	100.000
377	Bloemendaal	100.000	Eemsdelta	133.063
1901	Bodegraven-Reeuwijk	107.879	Eersel	100.000
755	Boekel	100.000	Eijsden-Margraten	100.000
1681	Borger-Odoorn	100.000	Eindhoven	726.930
147	Borne	100.000	Elburg	100.000
654	Borsele	100.000	Emmen	322.571

	Decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**
388	Enkhuizen	100.000	Hof van Twente	104.566
153	Enschede	477.127	Hollands Kroon	146.090
232	Epe	100.000	Hoogeveen	166.943
233	Ermelo	100.000	Hoorn	223.153
777	Etten-Leur	133.449	Horst aan de Maas	129.555
779	Geertruidenberg	100.000	Houten	149.999
1771	Geldrop-Mierlo	120.162	Huizen	121.519
1652	Gemert-Bakel	100.000	Hulst	100.000
907	Gennep	100.000	IJsselstein	100.000
784	Gilze en Rijen	100.000	Kaag en Braassem	100.000
1924	Goeree-Overflakkee	153.008	Kampen	165.722
664	Goes	117.062	Kapelle	100.000
785	Goirle	100.000	Katwijk	197.550
1942	Gooise Meren	178.092	Kerkrade	133.667
512	Gorinchem	114.079	Koggenland	100.000
513	Gouda	223.486	Krimpen aan den IJssel	100.000
14	Groningen	719.116	Krimpenerwaard	170.466
1729	Gulpen-Wittem	100.000	Laarbeek	100.000
158	Haaksbergen	100.000	Land van Cuijk	270.580
392	Haarlem	494.526	Landgraaf	109.480
394	Haarlemmermeer	481.228	Landsmeer	100.000
1655	Halderberge	100.000	Lansingerland	193.502
160	Hardenberg	185.649	Laren	100.000
243	Harderwijk	145.692	Leeuwarden	379.990
523	Hardinxveld-Giessendam	100.000	Leiden	383.819
72	Harlingen	100.000	Leiderdorp	100.000
244	Hattem	100.000	Leidschendam-Voorburg	230.776
396	Heemskerk	116.383	Lelystad	248.036
397	Heemstede	100.000	Leudal	106.218
246	Heerde	100.000	Leusden	100.000
74	Heerenveen	152.772	Lingewaard	139.576
917	Heerlen	258.010	Lisse	100.000
1658	Heeze-Leende	100.000	Lochem	101.153
399	Heiloo	100.000	Loon op Zand	100.000
163	Hellendoorn	106.979	Lopik	100.000
794	Helmond	282.828	Losser	100.000
531	Hendrik-Ido-Ambacht	100.000	Maasdriel	100.000
164	Hengelo	245.021	Maasgouw	100.000
1966	Het Hogeland	142.261	Maashorst	174.705
252	Heumen	100.000	Maassluis	105.704
797	Heusden	135.777	Maastricht	369.591
534	Hillegom	100.000	Medemblik	135.706
798	Hilvarenbeek	100.000	Meerssen	100.000
402	Hilversum	278.583	Meierijstad	248.697
1963	Hoeksche Waard	266.255	Meppel	105.640

	Decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**
687	Middelburg	147.512	Pijnacker-Nootdorp	170.899
1842	Midden-Delfland	100.000	Purmerend	280.746
1731	Midden-Drenthe	100.571	Putten	100.000
1952	Midden-Groningen	181.227	Raalte	113.174
1709	Moerdijk	112.368	Reimerswaal	100.000
1978	Molenlanden	133.549	Renkum	100.000
1955	Montferland	108.775	Renswoude	100.000
335	Montfoort	100.000	Reusel-De Mierden	100.000
944	Mook en Middelaar	100.000	Rheden	128.800
1740	Neder-Betuwe	100.000	Rhenen	100.000
946	Nederweert	100.000	Ridderkerk	140.777
356	Nieuwegein	194.614	Rijssen-Holten	114.091
569	Nieuwkoop	100.000	Rijswijk	175.944
267	Nijkerk	133.815	Roerdalen	100.000
268	Nijmegen	551.795	Roermond	179.192
1930	Nissewaard	258.535	Roosendaal	228.799
1970	Noardeast-Fryslân	135.305	Rotterdam	1.978.300
1695	Noord-Beveland	100.000	Rozendaal	100.000
1699	Noordenveld	100.000	Rucphen	100.000
171	Noordoostpolder	147.603	Schagen	140.845
575	Noordwijk	134.915	Scherpenzeel	100.000
820	Nuenen, Gerwen en Nede	100.000	Schiedam	241.422
302	Nunspeet	100.000	Schiermonnikoog	100.000
579	Oegstgeest	100.000	Schouwen-Duiveland	102.161
823	Oirschot	100.000	's-Gravenhage	1.670.352
824	Oisterwijk	100.000	's-Hertogenbosch	474.233
1895	Oldambt	116.245	Simpelveld	100.000
269	Oldebroek	100.000	Sint-Michielsgestel	100.000
173	Oldenzaal	100.000	Sittard-Geleen	273.318
1773	Olst-Wijhe	100.000	Sliedrecht	100.000
175	Ommen	100.000	Sluis	100.000
1586	Oost Gelre	100.000	Smallingerland	167.150
826	Oosterhout	170.876	Soest	140.662
85	Ooststellingwerf	100.000	Someren	100.000
431	Oostzaan	100.000	Son en Breugel	100.000
432	Opmeer	100.000	Stadskanaal	100.000
86	Opsterland	100.000	Staphorst	100.000
828	Oss	279.170	Stede Broec	100.000
1509	Oude IJsselstreek	116.236	Steenbergen	100.000
437	Ouder-Amstel	100.000	Steenwijkerland	134.142
589	Oudewater	100.000	Stein	100.000
1734	Overbetuwe	144.311	Stichtse Vecht	194.340
590	Papendrecht	100.000	Súdwest-Fryslân	266.742
1894	Peel en Maas	134.325	Terneuzen	162.639
765	Pekela	100.000	Terschelling	100.000

	Decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken			
CBS	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**	**Gemeente**	**Bedrag 2025-2026**
448	Texel	100.000	Waddinxveen	100.300
1525	Teylingen	113.487	Wageningen	125.608
716	Tholen	100.000	Wassenaar	100.000
281	Tiel	124.992	Waterland	100.000
855	Tilburg	678.016	Weert	150.683
183	Tubbergen	100.000	West Betuwe	156.197
1700	Twenterand	100.515	West Maas en Waal	100.000
1730	Tynaarlo	102.471	Westerkwartier	191.443
737	Tytsjerksteradiel	100.000	Westerveld	100.000
450	Uitgeest	100.000	Westervoort	100.000
451	Uithoorn	100.000	Westerwolde	100.000
184	Urk	100.000	Westland	342.026
344	Utrecht	1.104.002	Weststellingwerf	100.000
1581	Utrechtse Heuvelrug	149.123	Wierden	100.000
981	Vaals	100.000	Wijchen	122.558
994	Valkenburg aan de Geul	100.000	Wijdemeren	100.000
858	Valkenswaard	100.000	Wijk bij Duurstede	100.000
47	Veendam	100.000	Winterswijk	100.000
345	Veenendaal	204.848	Woensdrecht	100.000
717	Veere	100.000	Woerden	158.486
861	Veldhoven	138.140	Wormerland	100.000
453	Velsen	204.261	Woudenberg	100.000
983	Venlo	306.178	Zaanstad	476.098
984	Venray	131.753	Zaltbommel	100.000
1961	Vijfheerenlanden	181.924	Zandvoort	100.000
622	Vlaardingen	225.407	Zeewolde	100.000
96	Vlieland	100.000	Zeist	196.591
718	Vlissingen	133.898	Zevenaar	132.871
986	Voerendaal	100.000	Zoetermeer	378.880
1992	Voorne aan Zee	219.197	Zoeterwoude	100.000
626	Voorschoten	100.000	Zuidplas	141.137
285	Voorst	100.000	Zundert	100.000
865	Vught	100.000	Zutphen	143.818
1949	Waadhoeke	138.387	Zwartewaterland	100.000
866	Waalre	100.000	Zwijndrecht	132.378
867	Waalwijk	148.391	Zwolle	392.766
			Totaal	**59.282.016**

Bijlage 3.3.1 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

	Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang			
	Gemeente	**Bedrag 2022**	**Bedrag 2023**	**Bedrag 2024 en verder**
361	Alkmaar	3.858.664	3.606.466	3.619.119
141	Almelo	3.218.745	3.011.816	3.004.614
34	Almere	9.134.380	8.563.630	8.576.778
307	Amersfoort	4.718.814	4.388.949	4.397.248
363	Amsterdam	73.284.005	64.774.058	64.598.139
200	Apeldoorn	4.514.506	4.239.899	4.243.061
202	Arnhem	9.135.131	8.459.841	8.424.610
106	Assen	4.904.945	4.615.687	4.591.866
748	Bergen op Zoom	3.216.189	3.053.055	3.064.527
758	Breda	6.650.111	6.215.323	6.238.706
503	Delft	2.766.625	2.649.294	2.691.562
400	Den Helder	1.925.687	1.781.764	1.778.718
150	Deventer	4.111.565	3.837.879	3.820.455
222	Doetinchem	4.058.217	3.900.529	3.892.527
505	Dordrecht	5.763.708	5.409.437	5.394.655
228	Ede	3.752.276	3.647.036	3.708.237
772	Eindhoven	12.247.864	11.629.125	11.652.759
114	Emmen	3.384.159	3.183.406	3.171.268
153	Enschede	9.692.176	9.023.617	8.992.912
513	Gouda	2.321.313	2.174.773	2.205.650
14	Groningen	18.932.097	17.689.121	17.696.027
392	Haarlem	8.129.986	7.717.505	7.727.111
917	Heerlen	6.327.003	5.826.740	5.796.185
794	Helmond	3.202.923	3.039.856	3.054.562
402	Hilversum	2.408.938	2.272.925	2.260.176
405	Hoorn	2.454.460	2.265.585	2.265.141
80	Leeuwarden	15.327.987	14.842.191	14.787.102
546	Leiden	8.378.042	8.050.153	8.132.238
935	Maastricht	6.538.489	6.056.853	6.022.367
268	Nijmegen	11.034.376	10.434.037	10.521.351
1930	Nissewaard	2.834.267	2.640.589	2.660.716
828	Oss	3.375.879	3.194.040	3.186.534
439	Purmerend	1.610.691	1.494.531	1.491.324
599	Rotterdam	47.003.426	40.803.016	40.863.145
518	's-Gravenhage	34.171.881	29.816.719	29.670.025
796	's-Hertogenbosch	5.479.214	5.181.903	5.189.562
855	Tilburg	9.126.932	8.914.209	8.899.865
344	Utrecht	27.619.988	25.911.959	26.075.008
983	Venlo	8.677.086	8.237.697	8.221.345
622	Vlaardingen	2.500.793	2.256.203	2.254.270
718	Vlissingen	7.010.395	7.019.993	7.023.440
479	Zaanstad	2.772.180	2.537.417	2.530.796
193	Zwolle	10.811.236	10.688.520	10.661.647
	Totaal	**418.387.349**	**385.057.346**	**385.057.348**

Bijlage 4.3 EMU referentiewaarden gemeenten

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Aa en Hunze	80.536	4.142
Aalsmeer	105.921	5.447
Aalten	80.759	4.153
Achtkarspelen	98.391	5.060
Alblasserdam	65.618	3.375
Albrandswaard	74.326	3.822
Alkmaar	468.713	24.105
Almelo	357.574	18.389
Almere	1.149.222	59.101
Alphen aan den Rijn	565.202	29.067
Alphen-Chaam	28.480	1.465
Altena	168.625	8.672
Ameland	39.913	2.053
Amersfoort	695.855	35.786
Amstelveen	391.758	20.147
Amsterdam	7.056.336	362.887
Apeldoorn	744.519	38.289
Arnhem	963.713	49.561
Assen	383.577	19.726
Asten	55.351	2.847
Baarle-Nassau	22.936	1.180
Baarn	74.486	3.831
Barendrecht	143.138	7.361
Barneveld	176.812	9.093
Beek	51.598	2.654
Beekdaelen	110.530	5.684
Beesel	44.280	2.277
Berg en Dal	147.437	7.582
Bergeijk	62.221	3.200
Bergen (L.)	43.232	2.223
Bergen (NH.)	95.698	4.921
Bergen op Zoom	350.185	18.009
Berkelland	138.187	7.107
Bernheze	92.425	4.753
Best	97.176	4.997
Beuningen	84.083	4.324
Beverwijk	152.411	7.838
Bladel	63.853	3.284
Blaricum	42.068	2.163
Bloemendaal	71.465	3.675
Bodegraven-Reeuwijk	111.229	5.720
Boekel	53.815	2.768
Borger-Odoorn	89.815	4.619
Borne	81.223	4.177

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Borsele	69.108	3.554
Boxtel	116.803	6.007
Breda	865.331	44.502
Bronckhorst	100.886	5.188
Brummen	65.588	3.373
Brunssum	120.976	6.221
Bunnik	42.711	2.197
Bunschoten	71.706	3.688
Buren	77.977	4.010
Capelle aan den IJssel	249.029	12.807
Castricum	101.212	5.205
Coevorden	133.900	6.886
Cranendonck	68.465	3.521
Culemborg	97.673	5.023
Dalfsen	90.754	4.667
Dantumadiel	70.972	3.650
De Bilt	130.279	6.700
De Fryske Marren	174.328	8.965
De Ronde Venen	124.806	6.418
De Wolden	66.933	3.442
Delft	500.529	25.741
Den Haag	3.232.664	166.247
Den Helder	255.435	13.136
Deurne	116.334	5.983
Deventer	486.225	25.005
Diemen	107.356	5.521
Dijk en Waard	296.243	15.235
Dinkelland	79.019	4.064
Doesburg	42.219	2.171
Doetinchem	284.220	14.617
Dongen	71.773	3.691
Dordrecht	704.193	36.215
Drechterland	53.438	2.748
Drimmelen	78.768	4.051
Dronten	147.178	7.569
Druten	61.602	3.168
Duiven	77.918	4.007
Echt-Susteren	103.776	5.337
Edam-Volendam	119.854	6.164
Ede	471.537	24.250
Eemnes	30.246	1.555
Eemsdelta	323.190	16.621
Eersel	57.924	2.979
Eijsden-Margraten	72.685	3.738
Eindhoven	1.165.299	59.928
Elburg	83.533	4.296
Emmen	496.657	25.542
Enkhuizen	67.369	3.465

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Enschede	896.151	46.087
Epe	111.946	5.757
Ermelo	96.362	4.956
Etten-Leur	158.938	8.174
Geertruidenberg	71.729	3.689
Geldrop-Mierlo	120.408	6.192
Gemert-Bakel	96.523	4.964
Gennep	61.653	3.171
Gilze en Rijen	86.813	4.465
Goeree-Overflakkee	183.447	9.434
Goes	186.743	9.604
Goirle	70.571	3.629
Gooise Meren	176.052	9.054
Gorinchem	182.429	9.382
Gouda	377.113	19.394
Groningen	1.331.787	68.490
Gulpen-Wittem	46.029	2.367
Haaksbergen	74.599	3.836
Haarlem	735.763	37.838
Haarlemmermeer	554.535	28.518
Halderberge	101.003	5.194
Hardenberg	254.284	13.077
Harderwijk	206.409	10.615
Hardinxveld-Giessendam	53.659	2.760
Harlingen	74.735	3.843
Hattem	34.989	1.799
Heemskerk	130.144	6.693
Heemstede	84.656	4.354
Heerde	56.912	2.927
Heerenveen	221.927	11.413
Heerlen	506.010	26.023
Heeze-Leende	43.238	2.224
Heiloo	63.848	3.284
Hellendoorn	126.239	6.492
Helmond	459.301	23.621
Hendrik-Ido-Ambacht	104.656	5.382
Hengelo	379.001	19.491
Het Hogeland	209.902	10.795
Heumen	48.600	2.499
Heusden	151.518	7.792
Hillegom	65.339	3.360
Hilvarenbeek	51.763	2.662
Hilversum	364.136	18.726
Hoeksche Waard	249.094	12.810
Hof van Twente	109.385	5.625
Hollands Kroon	143.062	7.357
Hoogeveen	225.825	11.614
Hoorn	332.498	17.099

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Horst aan de Maas	217.479	11.184
Houten	155.810	8.013
Huizen	123.956	6.375
Hulst	94.280	4.849
IJsselstein	97.642	5.021
Kaag en Braassem	78.371	4.030
Kampen	202.450	10.411
Kapelle	43.830	2.254
Katwijk	236.147	12.144
Kerkrade	205.277	10.557
Koggenland	105.219	5.411
Krimpen aan den IJssel	108.455	5.578
Krimpenerwaard	177.529	9.130
Laarbeek	75.344	3.875
Land van Cuijk	299.836	15.420
Landgraaf	157.233	8.086
Landsmeer	31.986	1.645
Lansingerland	119.823	6.162
Laren	33.099	1.702
Leeuwarden	653.233	33.594
Leiden	645.782	33.211
Leiderdorp	82.452	4.240
Leidschendam-Voorburg	297.782	15.314
Lelystad	388.035	19.956
Leudal	106.900	5.498
Leusden	90.722	4.666
Lingewaard	150.480	7.739
Lisse	86.901	4.469
Lochem	100.395	5.163
Loon op Zand	70.189	3.610
Lopik	39.733	2.043
Losser	76.198	3.919
Maasdriel	70.367	3.619
Maasgouw	82.868	4.262
Maashorst	198.144	10.190
Maassluis	121.071	6.226
Maastricht	623.616	32.071
Medemblik	142.382	7.322
Meerssen	58.528	3.010
Meierijstad	285.441	14.679
Meppel	156.606	8.054
Middelburg	219.988	11.313
Midden-Delfland	57.908	2.978
Midden-Drenthe	105.048	5.402
Midden-Groningen	286.263	14.722
Moerdijk	155.146	7.979
Molenlanden	125.859	6.473
Montferland	117.160	6.025

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Montfoort	36.902	1.898
Mook en Middelaar	25.937	1.334
Neder-Betuwe	75.857	3.901
Nederweert	58.993	3.034
Nieuwegein	267.882	13.776
Nieuwkoop	142.276	7.317
Nijkerk	175.099	9.005
Nijmegen	978.111	50.301
Nissewaard	377.627	19.420
Noardeast-Fryslân	187.687	9.652
Noord-Beveland	32.327	1.662
Noordenveld	104.993	5.399
Noordoostpolder	183.943	9.460
Noordwijk	162.601	8.362
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	69.057	3.551
Nunspeet	82.631	4.249
Oegstgeest	70.481	3.625
Oirschot	54.576	2.807
Oisterwijk	103.769	5.337
Oldambt	183.253	9.424
Oldebroek	93.659	4.817
Oldenzaal	116.310	5.981
Olst-Wijhe	59.906	3.081
Ommen	68.667	3.531
Oost Gelre	95.567	4.915
Oosterhout	202.956	10.437
Ooststellingwerf	86.889	4.468
Oostzaan	29.959	1.541
Opmeer	41.223	2.120
Opsterland	95.125	4.892
Oss	422.582	21.732
Oude IJsselstreek	135.337	6.960
Ouder-Amstel	52.253	2.687
Oudewater	30.607	1.574
Overbetuwe	134.811	6.933
Papendrecht	104.780	5.389
Peel en Maas	125.378	6.448
Pekela	55.308	2.844
Pijnacker-Nootdorp	177.318	9.119
Purmerend	328.542	16.896
Putten	70.692	3.635
Raalte	128.189	6.592
Reimerswaal	72.845	3.746
Renkum	110.908	5.704
Renswoude	19.801	1.018
Reusel-De Mierden	41.573	2.138
Rheden	153.038	7.870
Rhenen	58.782	3.023

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Ridderkerk	160.618	8.260
Rijssen-Holten	116.042	5.968
Rijswijk	238.237	12.252
Roerdalen	69.523	3.575
Roermond	247.189	12.712
Roosendaal	325.316	16.730
Rotterdam	4.561.730	234.597
Rozendaal	9.697	499
Rucphen	76.855	3.952
Schagen	165.441	8.508
Scherpenzeel	29.665	1.526
Schiedam	441.660	22.713
Schiermonnikoog	10.630	547
Schouwen-Duiveland	143.867	7.399
's-Hertogenbosch	868.937	44.687
Simpelveld	32.272	1.660
Sint-Michielsgestel	85.173	4.380
Sittard-Geleen	424.951	21.854
Sliedrecht	93.321	4.799
Sluis	104.206	5.359
Smallingerland	257.159	13.225
Soest	155.857	8.015
Someren	60.827	3.128
Son en Breugel	49.208	2.531
Stadskanaal	146.072	7.512
Staphorst	61.990	3.188
Stede Broec	66.350	3.412
Steenbergen	75.290	3.872
Steenwijkerland	158.447	8.148
Stein	86.093	4.428
Stichtse Vecht	183.199	9.421
Súdwest-Fryslân	332.025	17.075
Terneuzen	226.904	11.669
Terschelling	32.814	1.688
Texel	74.053	3.808
Teylingen	97.952	5.037
Tholen	83.033	4.270
Tiel	172.059	8.849
Tilburg	1.127.656	57.992
Tubbergen	62.984	3.239
Twenterand	114.474	5.887
Tynaarlo	100.581	5.173
Tytsjerksteradiel	104.758	5.387
Uitgeest	32.743	1.684
Uithoorn	100.379	5.162
Urk	84.520	4.347
Utrecht	2.072.440	106.580
Utrechtse Heuvelrug	155.254	7.984

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Vaals	42.783	2.200
Valkenburg aan de Geul	67.135	3.453
Valkenswaard	105.492	5.425
Veendam	131.506	6.763
Veenendaal	241.801	12.435
Veere	88.883	4.571
Veldhoven	167.097	8.593
Velsen	238.102	12.245
Venlo	596.169	30.659
Venray	167.757	8.627
Vijfheerenlanden	199.047	10.236
Vlaardingen	418.238	21.509
Vlieland	10.968	564
Vlissingen	311.340	16.011
Voerendaal	36.146	1.859
Voorne aan Zee	277.660	14.279
Voorschoten	84.877	4.365
Voorst	80.641	4.147
Vught	112.769	5.799
Waadhoeke	163.689	8.418
Waalre	45.327	2.331
Waalwijk	193.999	9.977
Waddinxveen	128.708	6.619
Wageningen	131.256	6.750
Wassenaar	88.313	4.542
Waterland	50.479	2.596
Weert	211.885	10.897
West Betuwe	173.277	8.911
West Maas en Waal	54.345	2.795
Westerkwartier	208.402	10.718
Westerveld	67.662	3.480
Westervoort	47.835	2.460
Westerwolde	121.099	6.228
Westland	382.062	19.648
Weststellingwerf	104.739	5.386
Wierden	86.812	4.464
Wijchen	135.468	6.967
Wijdemeren	68.853	3.541
Wijk bij Duurstede	67.121	3.452
Winterswijk	108.093	5.559
Woensdrecht	64.706	3.328
Woerden	183.235	9.423
Wormerland	49.333	2.537
Woudenberg	45.635	2.347
Zaanstad	761.998	39.187
Zaltbommel	97.239	5.001
Zandvoort	73.346	3.772
Zeewolde	87.951	4.523

Gemeente	Begrotingtotaal 2024 (na bestemming)	Referentiewaarde 2025 o.b.v. begrotingstotaal
Zeist	217.110	11.165
Zevenaar	165.478	8.510
Zoetermeer	496.275	25.522
Zoeterwoude	28.699	1.476
Zuidplas	155.739	8.009
Zundert	67.263	3.459
Zutphen	210.905	10.846
Zwartewaterland	75.910	3.904
Zwijndrecht	182.289	9.375
Zwolle	789.523	40.603

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR/Bekostiging Binnenlands Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

September 2024

Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	**P&C**
Titel	:	Budgetoverheveling 2024-2025
Onderwerp	:	
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen/Petra Krom
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering
12 november 2024

Voorgesteld besluit
1. In te stemmen met het overhevelen van een budget van € 135.000 van 2024 naar 2025 en de begroting 2024 en 2025 hierop te wijzigen.
2. Bij de jaarrekening 2024 het resterende budget programma duurzaamheid ultimo 2024 toe te voegen aan een reserve programma duurzaamheid en het resterende budget stikstof ultimo 2024 toe te voegen aan een reserve landelijk gebied.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
Indien voldaan wordt aan bepaalde voorwaarden kunnen budgetten naar een volgend begrotingsjaar worden meegenomen. In dit voorstel hebben wij toegelicht welke budgetten dit betreft. Daarnaast wordt voor 2 budgetten voorgesteld om het resterende saldo ultimo 2024 toe te voegen aan een tweetal reserves, zodat dit budget voor de jaren na 2025 benut kan worden voor de uitvoering van beleid.

Argumenten
1.1 De over te hevelen budgetten voldoen aan de criteria voor budgetoverheveling
Voor 3 budgetten wordt budgetoverheveling voorgesteld. Bij 1 budget is sprake van onvoorziene omstandigheden waardoor uitvoering niet volledig in 2024 heeft kunnen plaatsvinden. Bij 2 andere budgetten heeft het college besloten om de raad te adviseren het budget mee te nemen in de budgetoverheveling. Een nadere toelichting op de over te hevelen budgetten vindt u in bijlage 1. In bijlage 1a, 1b en 1c vindt u het hiermee samenhangende raadsbesluit cq de hiermee samenhangende collegevoorstellen.

2.1 Bij deze budgetten is budgetoverheveling niet passend, maar reservering budgetten wel gewenst
De budgetten programma duurzaamheid en stikstof (landelijk gebied) worden in 2024 niet volledig benut. Binnen het programma duurzaamheid zijn/worden 3 uitvoeringsplannen vastgesteld. Deze plannen hebben allemaal een looptijd tot 2030. Voor de dekking van de plannen zijn tot en met 2026 diverse incidentele budgetten beschikbaar. Voor de periode vanaf 2027 verwachten we echter dekkingsproblemen, omdat er minder incidenteel budget beschikbaar is. We willen het resterende budget 2024 graag benutten om na 2027 invulling te geven aan de uitvoeringsplannen van het programma duurzaamheid.
Voor stikstof gerelateerde problematiek willen we een eigen programma landelijke gebied gaan opstellen. Voor dit beleidsterrein is uitsluitend in 2025 nog budget beschikbaar. We willen het resterende budget 2024 graag benutten om na 2025 invulling te geven aan het nog op te stellen programma landelijk gebied.
Bij de jaarrekening 2024 gaan we u voorstellen om het resterende budget programma duurzaamheid en stikstof toe te voegen aan een reserve programma duurzaamheid cq reserve landelijke gebied (beiden onderdeel van de algemene reserve), zodat hier tijdens de looptijd van het (nog op te stellen) programma lasten uit gedekt kunnen worden. Een nadere toelichting op het voorstel over het resterend budget

programma duurzaamheid staat in bijlage 2. Een nadere toelichting op het voorstel over het restend budget stikstof staat in bijlage 3.

Kanttekeningen
N.v.t.

Financiële toelichting
Het totale bedrag van de door de afdelingen voorgestelde over te hevelen budgetten bedraagt € 135.000. Door budgetoverheveling vervallen deze budgetten in 2024 en komen deze in 2025 beschikbaar.

Sustainable Development Goals (SDG's)
De overheveling van de budgetten voor de slop van de voormalige aula en het dorpshuizenbudget draagt bij aan duurzame steden en gemeenschappen. De overheveling van het budget voor burgerberaad zorgt voor een coöperatieve omgeving en draagt bij aan het realiseren van doelen.

Inwonersparticipatie
n.v.t.

Publicatie voor bekendmaking
De gemeenteraad heeft besloten om een drietal budgetten over te hevelen naar volgend jaar, zodat deze in 2025 gebruikt kunnen worden om het vastgestelde beleid uit te voeren. De gemeenteraad heeft besloten om bij de jaarrekening 2024 het resterende saldo van 2 budgetten toe te voegen aan een tweetal reserves, zodat dit budget voor de jaren na 2025 benut kan worden voor de uitvoering van beleid.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen
1. Budgetoverheveling 2024-2025
1a. Raadsbesluit voormalige aula
1b. Collegevoorstel dorpshuizenbudget 2024
1c. Collegevoorstel budget burgerberaad
2. Toelichting voorstel resterend budget programma duurzaamheid
3. Toelichting voorstel resterend budget stikstof

Extern zaak ID (zaakcode) :

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

Besluit

1. In te stemmen met het overhevelen van een budget van € 135.000 van 2024 naar 2025 en de begroting 2024 en 2025 hierop te wijzigen.
2. Bij de jaarrekening 2024 het resterende budget programma duurzaamheid ultimo 2024 toe te voegen aan een reserve programma duurzaamheid en het resterende budget stikstof ultimo 2024 toe te voegen aan een reserve landelijk gebied.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

Bijlage 1: Onderbouwing budgetoverheveling 2024-2027

Naam Budget	Incidenteel (I) Structureel (S)	Kostenplaats/ kostensoort	Bedrag	Onvoorzien	Collegebesluit aanwezig	Reden overheveling	Bijlagen aanwezig	Voldoet aan voorwaarden budgetoverheveling In te vullen door P&C	Gevolg: stand reserve budgetoverheveling In te vullend door P&C
Grond en gebouwen	I	6003000/4380110	55.000	ja	nee	De raad heeft op 30 januari 2024 besloten tot het slopen van de voormalige aula en het terrein in te richten met halfverharding voor tijdelijk parkeren. Alvorens er tot sloop kan worden overgegaan is de locatie ecologisch onderzocht. Dit onderzoek is half oktober 2024 opgeleverd en geeft het akkoord om verder te gaan met de sloop. Om de (sloop)werkzaamheden uit te mogen voeren, dient er een vergunning te worden aangevraagd bij de Provincie Fryslân. Hierdoor verplaatsen de (sloop)werkzaamheden naar 2025.	ja	ja	55.000
Dorpshuizenbudget 2024	S	6610070/4380110	30.000	nee	ja	Het college heeft op 17 september 2024 besloten om de raad bij de budgetoverheveling 2024-2025 voor te stellen om van het dorpshuizenbudget van 2024 € 30.000 over te hevelen naar 2025. Dit vanwege een andere visie van de Stichting Vereniging Accommodaties Elsloo op het voorkeursscenario van het college. De raad heeft het college bij de vaststelling van het accommodatiebeleid verzocht om met belanghebbenden in Elsloo in gesprek te gaan en indien een aanpassing van het voorkeursscenario nodig is, dit in april 2025 mee te nemen in het raadsvoorstel over het accommodatiebeleid.	ja	ja	30.000
Inwonersparticipatie	I	6610300/4351020	50.000	nee	ja	Het college heeft op 12 november besloten om de raad bij de budgetoverheveling 2024-2025 voor te stellen om het budget burgerberaad over te hevelen naar 2025. Dit budget is bij de begroting 2024 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van een experiment met een burgerberaad. In de loop van 2024 is een adviseur inwonersparticpatie begonnen. In 2024 is prioriteit gegeven aan de organisatie en uitwerking van kinder- en jeugdparticipatie. In combinatie met de benodigde voorbereidingen voor een burgerberaad, heeft dit in 2024 nog niet kunnen plaatsvinden. Door overheveling van het budget kan er in 2025 alsnog een burgerberaad plaatsvinden indien hier een geschikt onderwerp voor wordt aangedragen.	ja	ja	50.000
			135.000						**135.000**

gemeente ooststellingwerf

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085189467

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr. 5

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 december 2023;

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet;

Besluit

1. Ter uitvoering van de aangenomen motie 044 LSO Aula d.d. 27 juni 2023 kennis te nemen van de drie mogelijke scenario's voor de voormalige aula staande en gelegen aan de Kuipenstreek 8 in Oosterwolde en hierbij de voorkeur uit te spreken voor optie 2.

   Hiertoe:
2. Te besluiten tot het slopen van de voormalige aula en het terrein in te richtten met halfverharding voor tijdelijk parkeren.
3. De benodigde financiën van in totaal € 65.000,- beschikbaar te stellen en deze te verwerken in de Voorjaarsrapportage 2024.

Besloten in de openbare vergadering van 30 januari 2024.

, griffier.

, voorzitter.

Advies aan burgemeester en wethouders

Titel : Toekennen dorpshuizenbudget 2024

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085197122

Advies van

Ambtenaar : J.W. van Vaals
Teamleider : W. Buijs
Portefeuillehouder : J. Nijboer

Medeparafen

Team Bedrijfsvoering.

Datum collegevergadering

17 september 2024.

Voorgesteld besluit

Het dorpshuizenbudget 2024 van € 50.000 toe te kennen aan dorpshuis Elsloo en als volgt te verdelen:

1. € 20.000 voor bouwkundige en installatietechnische voorzieningen in 2024;
2. De raad bij de budgetoverheveling 2024-2025 voor te stellen om € 30.000 over te hevelen naar 2025 voor de aanbouw van het Praothuus aan het dorpshuis.

Openbaar

Ja, passief via openbaar BenW-verslag

Bijlagen

1. Subsidieaanvraag dorpshuizenbudget/MJOP dorpshuis Elsloo d.d. 31-1-2024.

Inleiding

Voor het dorpshuizenbudget 2024 zijn aanvragen ingediend door het dorpshuis Elsloo en Oldeberkoop. Het SODO heeft in zijn vergadering unaniem voorgesteld het budget voor 2024 toe te kennen aan Elsloo en het budget voor 2025 toe te kennen aan Oldeberkoop.

Argumenten

1.1. Het dorpshuis voldoet op onderdelen niet aan de geldende wet- en regelgeving.

De vloer in het horecagedeelte is aan vervanging toe, het plafond moet brandwerend worden uitgevoerd en er ontbreekt een brandwerende deur tussen horeca- en woongedeelte. Er is geen alarminstallatie aanwezig en een gedeelte van de keuken is aan vervanging toe. De werkzaamheden zijn ondertussen uitgevoerd; e.e.a. had ook te maken met de wisseling van de wacht van de uitbater.

1.2. Het Praothuus is aan vervanging toe.

Het Praothuus vervult een belangrijke functie in het dorp; het is eigenlijk de kleine zaal van het dorpshuis maar staat er fysiek los van. Gelet op de staat van het gebouw is het aan vervanging toe mede in relatie tot de verduurzamingsopgave. Het is daarom verstandig en voor de hand liggend om het dorpshuis uit te breiden met het Praothuus in combinatie met de verduurzaming. Dat gaat niet (meer) lukken in 2024; vandaar dat wordt voorgesteld om € 30.000 mee te nemen in de budgetoverheveling naar 2025.

Kanttekeningen

1.2. Het Praothuus maakt onderdeel uit van het voorkeursscenario van het accommodatiebeleid
In het voorkeursscenario accommodatiebeleid van het college staat opgenomen dat het Praothuus wordt aangebouwd aan het dorpshuis. De Stichting Vereniging Accommodaties Elsloo heeft ondertussen een andere visie ontwikkeld en gepresenteerd aan de raadscommissie Samenleving op 11 september 2024. Het is afwachten hoe de raad uiteindelijk besluit over het voorkeursscenario.

Financiële toelichting

Het dorpshuizenbudget 2024 bedraagt € 50.000; de uitgave wordt hiermee gedekt.

Samenvatting voor de Openbare besluitenlijst

Het college heeft besloten om van het dorpshuizenbudget 2024 € 20.000 toe te kennen aan Stichting Vereniging Accommodaties Elsloo voor het dorpshuis te Elsloo. Bij de budgetoverheveling 2024-2025 wordt de raad voorgesteld om het resterende dorpshuizenbudget 2024 van € 30.000 over te hevelen naar 2025 ten gunste van het dorpshuis te Elsloo.

Vervolg

Stichting Vereniging Accommodaties Elsloo wordt schriftelijke geïnformeerd.
Daarna wordt € 20.000 uitbetaald en via de 2e budgetoverheveling wordt de raad voorgesteld om € 30.000 over te hevelen naar 2025.

Planning & communicatie
Uitvoering in oktober 2024.

Evaluatie
Via de PenC-cyclus en de jaarlijkse overleggen met SODO.

Advies aan burgemeester en wethouders

Titel : Overhevelen Incidenteel Budget Burgerberaad naar 2025

Extern zaak ID (zaakcode) :

Advies van

Ambtenaar : Dana Zwierstra
Teamleider : Arjen Nieveen
Portefeuillehouder : Esther Verhagen

Medeparafen

Ja, Bedrijfsvoering Control

Datum collegevergadering dinsdag 22 oktober 2024

Voorgesteld besluit

1. Aan het college te besluiten betreffende de overheveling van het incidentele budget Burgerberaad van €50.000 naar 2025.
2. Inzet Burgerberaad: de raad beslist. In de samenwerkingsagenda is voorgesteld om te experimenteren met een Burgerberaad. Alleen de gemeenteraad kan beslissen om zo'n Burgerberaad te organiseren. Er dient een apart raadsvoorstel te worden uitgewerkt, inclusief suggesties voor actuele onderwerpen die zich hiervoor lenen. Dit voorstel is nog niet uitgewerkt.
3. De raad te informeren over de overheveling incidenteel budget Burgerberaad van €50.000 van 2024 naar 2025

Openbaar

Ja, passief via openbaar BenW-verslag

Bijlagen

Inleiding

Op 20 juni 2023 is het raadsvoorstel Visie op Inwonersparticipatie door de raad vastgesteld.
In de Visie op Inwonersparticipatie en Samenwerkingsagenda is vastgelegd om te experimenteren met een burgerberaad. Hiervoor is €50.000 begroot in 2024 als incidenteel budget.
In 2024 heeft er om diverse redenen geen Burgerberaad kunnen plaatsvinden. Een zorgvuldige voorbereiding is wenselijk.
Daarom verzoeken wij om overheveling van het incidentele budget Burgerberaad naar 2025.

Argumenten

2.1 De raad beslist over het organiseren van een Burgerberaad. Om deze beslissing te nemen moet zij goed zijn geinformeerd over de impact en consequenties van een Burgerberaad. Hiervoor wordt een raadsvoorstel uitgewerkt. Dit staat in 2025 op de agenda.
2.2 Na het uitwerken van een voorstel experiment Burgerberaad beslist de raad of het wenselijk is om een

Burgerberaad te organiseren. Hiervoor dienen suggesties te worden aangedragen.
Er is nog geen beslissing genomen door de raad of er een Burgerberaad wordt georganiseerd, noch zijn er geen suggesties aangedragen. Daarom is het realistischer om het Burgerberaad in 2025 te organiseren.
2.3 Sinds mei 2024 is er een adviseur inwonersparticipatie. Voor die tijd was er geen capaciteit om het experiment Burgerberaad te organiseren.
2.4 Bij de aanstelling adviseur inwonersparticipatie waren er ook andere doelstellingen in 2024 die prioriteit hadden, zoals de organisatie en uitwerking van kinder -en jeugdparticipatie.

Kanttekeningen

2.5 Indien overheveling van budget Burgerberaad niet wordt toegekend kan de afspraak om te experimenteren Burgerberaad niet worden nagekomen.

Financiële toelichting

Het betreft een eenmalige overheveling van €50.000 naar het jaar 2025.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Door het Experiment Burgerberaad vindt een loting plaats onder inwoners. Hierbij wordt niet gekeken naar afkomst, ras, geslacht of politieke of kerkelijke kleur. De loting is een representatieve en eerlijke afspiegeling van de samenleving.

Het Burgerberaad is een relatief nieuwe vorm van participatie. Door te experimenteren met het Burgerberaad is de gemeente Ooststellingwerf innovatief en vernieuwend en een voorloper als het gaat om het uitoefenen van lokale democratie.

Door een gelote groep inwoners bij elkaar te zetten en deze onafhankelijk te begeleiden in dialoog moet er consent ontstaan over de aangedragen oplossing voor een maatschappelijk probleem. Door een diverse groep te laten beslissen over een maatschappelijk probleem ontstaat er een gemeenschap en een oplossing voor een maatschappelijk probleem.

Met het Burgerberaad belooft de raad uitkomsten van het Burgerberaad over te nemen.
Vooraf aan het Burgerberaad moet al besloten worden wat de raad met de uitkomsten gaat doen. De raad geeft een grote beslissingsbevoegdheid aan de gelote groep inwoners.

Met het Burgerberaad belooft de raad uitkomsten van het Burgerberaad over te nemen.
Vooraf aan het Burgerberaad moet al besloten worden wat de raad met de uitkomsten gaat doen. De raad geeft een grote beslissingsbevoegdheid aan de gelote groep inwoners.

Inwonersparticipatie

Het burgerberaad is een voorbeeld inwonersparticipatie. De wens om te experimenteren met een Burgerberaad en hiervoor een voorstel uit te werken is nadrukkelijk een verzoek van de raad als volksvertegenwoordiging.

Samenvatting voor de Openbare besluitenlijst

College besluit in te stemmen met overheveling incidenteel budget Burgerberaad naar 2025.

Vervolg

Indien wordt ingestemd met de overheveling incidenteel budget Burgerberaad naar 2025 volgt voor Q2 een raadsvoorstel Burgerberaad met suggesties aan te dragen onderwerpen.

Bijlage 2 Toelichting voorstel resterend budget programma duurzaamheid

Bij de begroting 2023 heeft u voor de jaren 2023 tot en met 2026 € 250.000 per jaar extra beschikbaar gesteld voor formatie en uitvoering programma duurzaamheid. Bij de voorjaarsrapportage 2023 zijn de middelen volledig beschikbaar gesteld voor uitvoering, omdat voor formatie inmiddels de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) door het rijk beschikbaar was gesteld. In 2023 is het budget programma duurzaamheid volledig benut. In 2024 wordt dit budget niet volledig benut. Dit heeft een aantal oorzaken. Er zijn nog geen aanvragen ingediend voor de subsidieregeling groene schoolpleinen. Deze regeling heeft een looptijd tot en met 2026 en een plafond van € 225.000. Wel zijn er inmiddels 2 scholen bezig met de voorbereiding van een aanvraag. Deze aanvragen worden in 2025 verwacht. Ook het beschikbare budget voor de ondersteuning van scholen gedurende het proces van € 45.000 is hierdoor beperkt benut. Naast de ambtelijke inzet hebben we in 2024 relatief veel lasten (tot op heden circa € 125.000) kunnen dekken via de CDOKE regeling. Hierdoor drukken deze lasten niet op het budget programma duurzaamheid.
In oktober 2023 heeft u de circulaire uitvoeringsstrategie vastgesteld. In november 2024 behandelt u het uitvoeringsplan klimaatadaptatie en begin 2025 behandelt u het uitvoeringsplan energietransitie. Deze plannen hebben allemaal een looptijd tot 2030. Voor de dekking van de plannen zijn tot en met 2026 diverse incidentele budgetten beschikbaar. Voor de periode vanaf 2027 verwachten we echter dekkingsproblemen, omdat er minder incidenteel budget (o.a. vervallen extra budget van € 250.000 per jaar, verwachte korting CDOKE regeling vanaf 2026, vervallen diverse specifieke uitkeringen) beschikbaar is. We willen het resterende budget 2024 graag benutten om na 2027 invulling te geven aan de uitvoeringsplannen van het programma duurzaamheid. Bij de jaarrekening 2024 gaan we u voorstellen om het resterende incidentele budget toe te voegen aan een reserve programma duurzaamheid (onderdeel van de algemene reserve), zodat hier tijdens de looptijd van het programma duurzaamheid lasten uit gedekt kunnen worden.

Bijlage 3 Toelichting voorstel resterend budget stikstof

In de samenwerkingsagenda van de raad is aangegeven dat er een balans moet worden bereikt tussen de draagkracht van de natuur, met een robuust watersysteem en een lage impact op het klimaat, en een perspectief voor de maatschappelijke en economische ontwikkeling voor bewoners, grondeigenaren en beheerders in de gemeente.
Hier hebben we invulling aan gegeven door bestuurlijk en ambtelijk en in overleg met diverse stakeholders stevig deel te nemen aan het proces voor totstandkoming van gebiedsprogramma's. Landelijke en provinciale politieke ontwikkelingen hebben voor veel ruis, verstoring en vertraging gezorgd. Gevolg is dat we via de samenwerking minder gerealiseerd hebben dan verwacht. Zo is er geen gezamenlijk gebiedsplan en zijn er geen structurerende keuzes gemaakt voor onze regio's. Waar opgaven nog onduidelijk of vertraagd zijn, moeten we eigen beleid maken of maatwerk leveren. We willen hier invulling aan gaan geven door een eigen programma landelijk gebied. Vooralsnog denken we onder andere aan de volgende onderwerpen voor dit programma: pilot nieuwe gewassen, haalbaarheidsonderzoek bufferzone N2000-gebieden, aanjagen en regelgeving biogas, nieuw beleid gewasbescherming, kwaliteitsgids ZO-Fryslân. Voor het opstellen en uitvoeren van het programma is ambtelijke capaciteit nodig. Ook is het belangrijk dat er bijeenkomsten (participatie) en communicatie over een aantal onderwerpen plaatsvindt.
Bij de begroting 2023 heeft u voor de jaren 2023, 2024 en 2025 respectievelijk € 125.000, € 225.000 en € 225.000 extra beschikbaar gesteld voor formatie en uitvoering stikstofproblematiek. Via de decembercirculaire 2023 en de meicirculaire 2024 is door het rijk in totaal € 79.000 beschikbaar gesteld voor uitvoeringskosten van de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties. Bij de decembercirculaire 2024 wordt nog een aanvullende bijdrage vanuit het rijk verwacht. In 2024 wordt dit budget niet volledig benut. Voor 2025 is voldoende budget beschikbaar. Na 2026 is er geen budget beschikbaar. We willen het resterende budget 2024 graag benutten om na 2025 invulling te geven aan het nog op te stellen programma landelijk gebied. Bij de jaarrekening 2024 gaan we u voorstellen om het resterende incidentele budget toe te voegen aan een reserve programma landelijk gebied (onderdeel van de algemene reserve), zodat hier tijdens de looptijd van het programma landelijk gebied lasten uit gedekt kunnen worden.

Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	**P&C**
Titel	:	Wijziging legesverordening 2024 en vaststellen legesverordening 2025
Onderwerp	:	
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen/Petra Krom
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering
12 november 2024

Voorgesteld besluit
1. Verordening op de heffing en de invordering van leges Ooststellingwerf 2024 met terugwerkende kracht per 1 januari 2024 te wijzigen.
2. Verordening op de heffing en de invordering van leges Ooststellingwerf 2025 vast te stellen.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
Vorig jaar is de legesverordening compleet herzien in verband met de invoering van de omgevingswet. Daarnaast zijn toen ook de tarieven voor hoofdstuk 2 en 3 zoveel mogelijk geharmoniseerd in OWO verband. Inmiddels werken we bijna een jaar met de herziene legesverordening. Op onderdelen zijn in de legesverordening aanpassingen gewenst. Ook dienen de tarieven geïndexeerd te worden. Daarnaast is geconstateerd dat de beoogde gelijke behandeling van eigenaren van monumenten en eigenaren van reguliere objecten niet correct is verwerkt in de legesverordening 2024. Dit wordt gecorrigeerd door de legesverordening 2024 met terugwerkende kracht te wijzigen.

Argumenten
1.1. Hierdoor worden eigenaren van monumenten niet financieel benadeeld ten opzichte van eigenaren van reguliere objecten

Een van de uitgangspunten van de legesverordening 2024 was dat eigenaren van monumenten niet financieel benadeeld zouden worden ten opzichte van eigenaren van reguliere objecten. In de legesverordening is dit per abuis niet correct verwerkt. Door wijziging van de legesverordening met terugwerkende kracht per 1 januari 2024 worden mogelijk benadeelde eigenaren van monumenten hiervoor gecompenseerd.

2.1. De legesverordening dient op een aantal onderdelen aangepast te worden

Inmiddels werken we bijna een jaar met de herziene legesverordening. Op onderdelen zijn aanpassingen hierin gewenst. Belangrijke aanpassingen zijn het onderscheid in tarifering tussen een lichte buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (voormalige kruimelgevallen) en zware buitenplanse omgevingsplanactiviteit (voormalige uitgebreide procedures), een lager tarief voor een verandering of actualisatie van een functioneel ondersteunende milieubelastende activiteit (niet kernactiviteit, bijvoorbeeld het plaatsen van een kuilvoeropslag) en het in rekening brengen van leges voor het annuleren of wijzigen van de datum voltrekking van een huwelijk, een te registreren partnerschap of omzetting partnerschap in huwelijk (binnen een termijn van 2 maanden voor de afgesproken voltrekking). Bij de legesverordening 2024 zijn hoofdstuk 2 en 3 in OWO verband zoveel mogelijk geharmoniseerd. In hoofdstuk 1 staan echter ook 3 activiteiten, die

(hoofdzakelijk) door VTH worden uitgevoerd. Hiervan is harmonisatie van de tarifering gewenst. Deze wijzigingen en de overige wijzigingen zijn toegelicht in de was-wordt tabel. Deze tabel is opgenomen als bijlage 1.

2.2 De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd
Bij de legesverordening 2024 zijn voor bestaande activiteiten de gemiddelde tarieven van de OW gemeenten gehanteerd. Deze tarieven zijn in 2025 geïndexeerd met 2,8 %. Dit is conform de afspraak in de kaderbrief. Voor nieuwe activiteiten is een inschatting gemaakt van de ambtelijke inzet. Het legestarief voor nieuwe activiteiten is gebaseerd op de ambtelijke inzet en het OWO-VTH uurtarief. Voor 2025 is het uurtarief € 105.

Kanttekeningen

2.1. 2024 is een overgangsjaar
Zoals verwacht is 2024 een overgangsjaar waarbij met name vergunningen worden verleend, die voor 2024 zijn ingediend en op basis van de oude legesverordening en wetgeving worden afgehandeld. We blijven de werkelijke kosten en opbrengsten de komende jaren monitoren en komen waar nodig met voorstellen om de tarieven aan te passen.

2.2. Er is nog niet/nauwelijks ervaring opgedaan met leges voor milieu belastende activiteiten (MBA's)
Zowel in de OWO gemeenten als in de overige Friese gemeenten is er nog niet/nauwelijks ervaring opgedaan met leges voor MBA's. De grondslagen en tarieven hiervoor zijn dan ook grotendeels ongewijzigd. Enige wijziging betreft een lager tarief bij een verandering of actualisatie van een functioneel ondersteunende activiteit. Zodra we voldoende ervaring hebben opgedaan met MBA's kunnen we de grondslagen en tarieven evalueren en waar nodig aanpassen.

2.3. De termijn voor vergunning seksbedrijf wordt bij herziening APV aangepast
Bij de behandeling van de legesverordening 2024 is een amendement ingediend inzake de leges vergunning seksbedrijf i.r.t. de vergunningstermijn. Dit amendement is uiteindelijk ingetrokken mede vanwege de toezegging van het college dat bij herziening van de APV wordt onderzocht of de vergunningstermijn (artikel 3.3. lid 6) verhoogd kan worden. De planning is dat de herziene APV begin 2025 wordt behandeld in de raad. Daarin wordt ook de verhoging van de vergunningstermijn voor vergunning seksbedrijf meegenomen.

2.4. In 2025 wijzigingsbesluit nodig vanwege nieuwe algemene verordening ondergrondse infrastructuren (AVOI)
In OWO verband wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe AVOI. Planning is dat deze in het eerste kwartaal 2025 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad. Het is noodzakelijk om gelijktijdig met het vaststellen van de nieuwe AVOI de legesverordening te wijzigingen. Hierdoor kan op de juiste grondslag leges worden opgelegd.

Financiële toelichting

Voor hoofdstuk 1 en 3 uit de verordening geldt dat deze niet kostendekkend zijn. Dit komt óf doordat er een wettelijke maximaal tarief is opgelegd voor de activiteiten in kwestie óf omdat er bewust is gekozen om de leges laag te houden om zo de activiteit te stimuleren c.q. toegankelijk te houden.
Fluctuaties in legesopbrengsten en kostendekking hoofdstuk 2 nemen toe. Doordat het aantal technische vergunningsaanvragen fors afneemt, wordt de totale opbrengst meer afhankelijk van een klein aantal resterende vergunning plichtige grote bouwprojecten (in gevolgklasse 2 en 3).

Sustainable Development Goals (SDG's)

De legesverordening vermindert ongelijkheid doordat burgers voor een vergelijkbare dienst hetzelfde betalen. Via vergunningen kan er gestuurd worden op duurzame steden en gemeenschappen, leven in het water en leven op het land.

Inwonersparticipatie

N.v.t.

Publicatie voor bekendmaking

Burgemeester en wethouders van de gemeente Ooststellingwerf maken bekend dat de gemeenteraad in zijn vergadering van 17 december 2024 de Verordening op de heffing en invordering van leges 2025 heeft vastgesteld. Ook heeft de gemeenteraad de Verordening op de heffing en invordering van leges 2024 met terugwerkende kracht per 1 januari 2024 gewijzigd. Wijziging betreft een gelijke behandeling van eigenaren van monumenten ten opzichte van eigenaren van reguliere objecten.
De Verordening op de heffing en invordering van leges 2025 ligt vanaf 18 december 2024 ter inzage op het gemeentehuis. Ieder kan op verzoek, tegen betaling, een afschrift krijgen van het besluit. De verordening is ook in te zien op de gemeentelijke website.

De Verordening op de heffing en invordering van leges 2025 treedt in werking op 1 januari 2025.
Tegelijkertijd wordt de Verordening op de heffing en invordering van leges 2024 ingetrokken.

Vervolg

Na besluitvorming door de raad wordt de verordening bekendgemaakt door plaatsing in het elektronisch gemeenteblad.
De financiële consequenties van de wetswijzigingen worden de komende jaren gemonitord. Hierdoor krijgen we inzicht in de lasten en baten van de Omgevingswet en Wkb op korte en lange termijn en kunnen we hierop bijsturen. De effecten worden meegenomen in de P&C cyclus.

Bijlagen

1. Was - Wordt overzicht bij de Legesverordening Ooststellingwerf 2025

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

Besluit

I.
De legesverordening Ooststellingwerf 2024 als volgt te wijzigen:

A.
In artikel 2.8 van bijlage 1, wordt na het derde lid een lid toegevoegd dat luidt:

4. In gevallen waarbij sprake is van een activiteit bij een monument die op grond van artikel 2.17 Bbl, 2.29 Bbl of 22.27 en 22.26 Bruidsschat (of Omgevingsplan indien de regels hierin zijn verwerkt) bij een niet monument vergunningsvrij zou zijn, worden voor de technische bouwactiviteit en omgevingsplan activiteit bouwen als bedoeld in artikel 5.1 lid 1 onder a of b, respectievelijk lid 2, sub a Omgevingswet, geen leges in rekening gebracht.

B.
Artikel 2.9 van bijlage 1 komt te luiden:

Artikel 2.9 Rijksmonumentenactiviteit

1. Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een rijksmonumentenactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, met uitzondering van een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een archeologisch monument, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:
   a. voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument: € 321
   b. voor het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht: € 321
2. In gevallen waarbij sprake is van een activiteit bij een monument die op grond van artikel 2.17 Bbl, 2.29 Bbl of 22.27 en 22.26 Bruidsschat (of Omgevingsplan indien de regels hierin zijn verwerkt) bij een niet monument vergunningsvrij zou zijn, worden voor de technische bouwactiviteit en omgevingsplan activiteit bouwen als bedoeld in artikel 5.1 lid 1 onder a of b, respectievelijk lid 2, sub a Omgevingswet, geen leges in rekening gebracht.

II.
Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de bekendmaking en werkt terug tot 1 januari 2024.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024

, griffier. , voorzitter.

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 november 2024

gelet op de artikelen 156, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel h en 229, eerste lid, aanhef en onderdeel a en b, van de Gemeentewet en de artikelen 2, 2e lid en 7 van de Paspoortwet;

b e s l u i t:

Vast te stellen de “Verordening op de heffing en invordering van leges Ooststellingwerf 2025”.

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Deze verordening verstaat onder:
a. dag: de periode van 00.00 uur tot 24.00 uur, waarbij een gedeelte van een dag als een hele dag wordt aangemerkt;
b. week: een aaneengesloten periode van zeven dagen;
c. maand: het tijdvak dat loopt van ne dag in een kalendermaand tot en met de (n-1)e dag in de volgende kalendermaand, met dien verstande dat als de ne dag in een kalendermaand 30 of 31 januari is, de (n-1)e dag in de volgende kalendermaand altijd de laatste dag van de maand februari is;
d. jaar: het tijdvak dat loopt van de ne dag in een kalenderjaar tot en met de (n-1)e dag in het volgende kalenderjaar;
e. kalenderjaar: de periode van 1 januari tot en met 31 december.
f. APV: de Algemene Plaatselijke Verordening

Artikel 2 Belastbaar feit

Onder de naam ‘leges’ worden rechten geheven voor:
a. het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een dienst of het nemen van een besluit;
b. het verlenen van een dienst op aanvraag; of
c. het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van een document;
een en ander zoals genoemd in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel.

Artikel 3 Belastingplicht

Belastingplichtig is de aanvrager of degene voor wie de aanvraag is gedaan.

Artikel 4 Vrijstellingen

Leges worden niet geheven voor:
a. diensten waarvan de kosten krachtens afdeling 13.6 van de Omgevingswet zijn of worden verhaald;
b. diensten die ingevolge een wettelijk voorschrift zijn vrijgesteld van rechtenheffing of kosteloos moeten worden verleend;

Artikel 5 Maatstaven van heffing en tarieven

1. De leges worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.
2. Voor de berekening van de leges wordt een gedeelte van een in de tarieventabel genoemde eenheid als een volle eenheid aangemerkt.

Artikel 6 Wijze van heffing

De leges worden geheven door middel van een mondelinge kennisgeving, een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, een zegel, een nota of andere schriftuur, of een kennisgeving langs elektronische weg. Het gevorderde bedrag wordt mondeling, door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving of langs elektronische weg aan de belastingschuldige bekendgemaakt.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de leges worden betaald ingeval de kennisgeving bedoeld in artikel 6:
    a. mondeling wordt gedaan, op het moment van het doen van de kennisgeving;
    b. schriftelijk wordt gedaan, op het moment van uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen 30 dagen na de dagtekening van de kennisgeving
    c. langs elektronische weg in het aanvraagproces wordt gedaan onverwijld, dan wel als die mogelijkheid wordt geboden binnen 30 dagen na het indienen van de aanvraag langs elektronische weg;
    d. langs elektronische weg na indiening van de aanvraag wordt gedaan, binnen 30 dagen na dagtekening van kennisgeving.
2. In afwijking in zoverre van het eerste lid moeten de leges, indien zij worden geheven voor de afgifte van een stuk of het verstrekken van inlichtingen, worden betaald bij de afgifte van dat stuk of het verstrekken van inlichtingen.
3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de leges wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Vermindering of teruggaaf

Gehele of gedeeltelijke vermindering of teruggaaf van leges voor een in de bij deze verordening behorende tarieventabel omschreven dienst, besluit of handeling wordt verleend overeenkomstig een met betrekking tot die dienst, besluit of handeling in die tarieventabel opgenomen bepaling.

Artikel 10 Overdracht van bevoegdheden

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd tot het wijzigen van deze verordening, als de wijzigingen:

a. van zuiver redactionele aard zijn;
b. een gevolg zijn van nieuwe of gewijzigde rijksregelgeving die in werking treedt binnen drie maanden na de officiële bekendmaking van de inwerkingtreding ervan in het Staatsblad of de Staatscourant en het de volgende paragrafen of artikelen van hoofdstuk 1 van de tarieventabel betreft:
    1. paragraaf 1.2 (reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart);
    2. paragraaf 1.3 (rijbewijzen);
    3. artikel 1.15 (papieren verstrekking uit de basisregistratie personen);
    4. artikel 1.25, onder 1 (verklaring omtrent het gedrag);
    5. artikel 1.31 (Wet op de kansspelen);

een en ander voor zover met deze wijzigingen niet reeds bij het vaststellen of latere wijziging van deze verordening bij raadsbesluit rekening is gehouden.

Artikel 11 Overgangsrecht

1. De “Verordening op de heffing en invordering van leges 2024” wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 12, tweede lid, genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Indien de datum van inwerkingtreding van deze verordening ligt na de in artikel 12, tweede lid, opgenomen datum van ingang van de heffing, blijft de in het eerste lid genoemde verordening gelden voor de in de tussenliggende periode plaatsvindende belastbare feiten voor zover de

heffing van de leges hiervoor in die periode plaatsvindt.

Artikel 12 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de achtste dag na die van de bekendmaking.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2025.

Artikel 13 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: “Verordening op de heffing en invordering van leges Ooststellingwerf 2025”.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 17 december 2024.

De griffier, De voorzitter,

Tarieventabel, behorende bij de Legesverordening Ooststellingwerf 2025

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE DIENSTVERLENING

Paragraaf 1.1 Burgerlijke stand

		2025
Artikel 1.1 Huwelijksvoltrekking, registratie partnerschap of omzetten geregistreerd partnerschap in huwelijk		
Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk of registratie van een partnerschap dan wel het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk, indien daarbij gebruik wordt gemaakt van de trouwzaal van het gemeentehuis op:		
a.	werkdagen	€ 460,50
b.	zaterdag	€ 570,50
c.	donderdagochtend 9:00 en 9:15 uur	€ 0,00
Artikel 1.2 Huwelijksvoltrekking, registratie partnerschap of omzetten geregistreerd partnerschap in bijzonder huis		
Het tarief bedraagt voor de voltrekking van een huwelijk of registratie van een partnerschap, dan wel het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk, in een bijzonder huis op grond van artikel 64, Boek 1, van het Burgerlijk Wetboek op:		
a.	Werkdagen	€ 340,00
b.	zaterdag:	€ 460,50
Artikel 1.3 Huwelijksvoltrekking, registratie partnerschap of omzetten geregistreerd partnerschap in een andere ruime		
Het voltrekken van een huwelijk of registratie van een partnerschap , dan wel het omzetten van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk, in een andere ruimte dan onder 1.1 of 1.2 zonder dienstverlening van een bode) op:		
a. werkdagen		€ 420,00
b. zaterdag		€ 460,50
Artikel 1.4 Het wijzigen of annuleren huwelijksdatum, datum registratie partnerschap of omzetting geregistreerd partnerschap in huwelijk.		
a.	Het tarief bedraagt voor het wijzigen of annuleren van huwelijksdatum, datum registratie partnerschap of omzetting geregistreerd partnerschap in huwelijk	€ 55,00
b.	In gevallen waarbij sprake is van het wijzigen of annuleren huwelijksdatum, datum registratie partnerschap of omzetting geregistreerd partnerschap in huwelijk als gevolg van overmacht bijvoorbeeld door bijvoorbeeld door een overlijden, een ernstige ziekte of een pandemie worden geen leges in rekening gebracht.	
Artikel 1.5 Aanwijzing buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand voor één dag		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een verzoek tot het aanwijzen van een door het bruidspaar aangewezen bijzonder ambtenaar van de burgerlijke stand voor het voltrekken van een huwelijk of registratie partnerschap dan wel omzetten geregistreerd partnerschap in een huwelijk:		€ 165,00
Artikel 1.6 Beschikbaar stellen getuige door gemeente		
Het tarief bedraagt voor het door de gemeente beschikbaar stellen van een getuige voor de huwelijksvoltrekking of de registratie van een partnerschap, per getuige:		€ 37,00
Artikel 1.7 Gereserveerd		
Artikel 1.8 Trouwboekje of partnerschapsboekje		
Het tarief bedraagt voor:		
a.	het verstrekken van een trouwboekje of partnerschapsboekje:	€ 48,50
b.	Gereserveerd	

c.	Gereserveerd	

Paragraaf 1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart

(gemeente hanteert het maximum Rijkstarief met afronding naar beneden op € 0,05)

Artikel 1.9 Paspoorten of andere reisdocumenten			
Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van:			
a.	een nationaal paspoort:		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
b.	een nationaal paspoort, een groter aantal bladzijden bevattende dan een nationaal paspoort als bedoeld in onderdeel a (zakenpaspoort):		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
c.	een reisdocument ten behoeve van een persoon die op grond van de Wet betreffende de positie van Molukkers als Nederlander wordt behandeld (faciliteitenpaspoort):		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
d.	een reisdocument voor vluchtelingen of een reisdocument voor vreemdelingen:		Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
Artikel 1.10 Nederlandse identiteitskaart			

Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van:			
a.	een Nederlandse identiteitskaart:		
	1.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag 18 jaar of ouder is:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
	2.	voor een persoon die op het moment van de aanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
b.	een vervangende Nederlandse identiteitskaart voor een persoon met een uitreisverbod, ongeacht de leeftijd van de betrokken persoon:		Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
Artikel 1.11 Toeslagen			
Het tarief bedraagt voor het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag:			
a.	voor de versnelde uitreiking van een in de artikelen 1.9 en 1.10, onder a, genoemd document, zijnde een toeslag op de in die artikelen genoemde bedragen:		Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.

Paragraaf 1.3 Rijbewijzen

(gemeente hanteert het maximum Rijkstarief met afronding naar beneden op € 0,05)

Artikel 1.12 Rijbewijzen			
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het afgeven, vernieuwen of omwisselen van een rijbewijs:			Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat.
Artikel 1.13 Toeslagen			
1.	Het tarief genoemd in artikel 1.12 wordt:		
	a.	bij een spoedlevering vermeerderd met:	
	b.	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van een formulier “Eigen verklaring CBR”	€ 2,00
	c.	Het tarief onder 1.13.b wordt verhoogd met het door het Centraal Bureau Rijvaardigheid (CBR) vastgestelde tarief dat de gemeente voor een “Eigen verklaring CBR” is verschuldigd aan het CBR	
2	De verhogingen genoemd in het eerste lid zijn in voorkomend geval cumulatief verschuldigd.		

Paragraaf 1.4 Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens

Artikel 1.14 Definities		
1.	Voor de toepassing van artikel 1.15 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon waarvoor de basisregistratie personen moet worden geraadpleegd.	
2.	Voor de toepassing van artikel 1.16 wordt onder één verstrekking verstaan verstrekking van een of meer gegevens over één persoon die niet zijn opgenomen in de basisregistratie personen.	
Artikel 1.15 Verstrekking van gegevens uit de basisregistratie personen		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
a.	tot het verstrekken van gegevens, per verstrekking:	€ 8,00
b.	tot het verstrekken van een meertalig modelformulier woon- en/of verblijfplaats als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van verordening (EU) nr. 2016/1191 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 betreffende de bevordering van het vrije verkeer van burgers door vereenvoudigde overlegging van bepaalde openbare documenten in de Europese Unie en tot wijziging van Verordening nr. 1024/2012 (PbEU 2016, L 200):	€ 15,50
Artikel 1.16 Gereserveerd		
Gereserveerd:		
Artikel 1.17 Schriftelijke verstrekking		
In afwijking van de artikelen 1.15 en 1.16 bedraagt het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het schriftelijk verstrekken van gegevens bedoeld in artikel 17, tweede lid, van het Besluit basisregistratie personen:		€ 8,00.
Artikel 1.18 Op aanvraag doornemen basisregistratie personen		
1.	Het tarief bedraagt voor het op aanvraag doornemen van de basisregistratie personen, voor ieder daaraan te besteden kwartier:	€ 27,50
2.	Het op grond van het eerste lid verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	
3.	Het tarief bedraagt voor het verstrekken van gegevens na lezing van de BRP langs elektronische weg	€ 70,00
4.	Het tarief bedraagt ter zake van het op verzoek doornemen van één of meer kaartverzamelingen of registers voor ieder daaraan besteed kwartier:	€ 27,50
5.	Bij het tarief voor het afleggen van een optieverklaring en het tarief voor het indienen van een verzoek om naturalisatie geldt het tarief zoals dat is vastgelegd in het Besluit optie- en naturalisatiegelden 2002	

Paragraaf 1.5 Bestuursstukken

Artikel 1.19 Afschriften van bestuursstukken	
Openbare bestuursstukken zijn digitaal beschikbaar. Voor deze digitale stukken worden geen leges in rekening gebracht.	

Artikel 1.20 Abonnement op bestuursstukken	
Openbare bestuursstukken zijn digitaal beschikbaar. Voor deze digitale stukken worden geen leges in rekening gebracht.	

Paragraaf 1.6 Vastgoedinformatie

Artikel 1.21 Plan- of kaartinformatie		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een kopie, fysiek of digitaal, van een ruimtelijk plan of deel daarvan, zoals omgevingsvisie, omgevingsplan, wegenkaart behorende bij de legger bedoeld in artikel 1.22, onderdeel b		
a.	in formaat A4 of kleiner, per bladzijde:	€ 0,22
b.	in formaat A3, per bladzijde:	€ 0,22

c.	in formaat A2 of groter, per bladzijde:	€ 1,90
e.	Bij toezending per post van de in dit hoofdstuk omschreven aanvragen worden de leges verhoogd met de portokosten.	

Artikel 1.22 Informatie uit registers		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een afschrift van of een uittreksel:		
a.	uit de Basisregistratie Kadaster:	€ 11,00
b.	het tarief onder 1.22 lid a wordt verhoogd met het door de minister vastgestelde tarief dat de gemeente voor een kadastraal uittreksel verschuldigd is aan het kadaster.	
c.	het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een overzicht van Gemeentelijke Publiekrechtelijke Beperkingen, een Verklaring van Afwezigheid Publiekrechtelijke Beperkingen en een Vervallen Verklaring Publiekrechtelijke Beperkingen	€ 11,00
d.	van brondocumenten van Gemeentelijke Publiekrechtelijke Beperkingen per pagina	€ 0,22

Artikel 1.23 Gereserveerd	
Gereserveerd.	

Paragraaf 1.7 Overige publiekszaken

Artikel 1.24 Gemeentegarantie		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
a.	tot het instemmen met het wijzigen of omzetten van een door de gemeente gegarandeerde hypothecaire geldlening:	€ 55,00

Artikel 1.25 Overige publiekszaken		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag:		
1.	tot het verstrekken van een verklaring omtrent het gedrag:	Tarief wordt op rijksniveau bepaald; de gemeente volgt dat
2.	tot het verkrijgen van een verklaring omtrent een persoon (Uittreksel uit de BRP)	€ 11,00
3.	tot het legaliseren van een handtekening:	€ 11,00
4.	Het waarmerken van registers en andere bescheiden	
	a. voor elke daarop te stellen handtekening	€ 11,00

Paragraaf 1.8 Gemeentearchief

Artikel 1.26 Naspeuringen in gemeentearchief		
1.	Het tarief bedraagt voor het op aanvraag doen van naspeuringen in de in het gemeentearchief berustende stukken, voor ieder daaraan te besteden kwartier of deel daarvan:	€ 27,50
2.	Het op grond van het eerste lid verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	

Artikel 1.27 Afschrift of uittreksel uit gemeentearchief	

1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verstrekken van een afschrift van of uittreksel uit een in het gemeentearchief berustend stuk: het bedrag van de voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeelde kosten, blijkend uit een begroting die door het college van burgemeester en wethouders is opgesteld.	
2.	Als een begroting als bedoeld in het eerste lid is uitgebracht, wordt een aanvraag in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop de begroting aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.	

Artikel 1.28 Gereserveerd	

Paragraaf 1.9 Bijzondere wetten

Artikel 1.30 Leegstandwet			
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
	a.	een vergunning tot tijdelijke verhuur van leegstaande woonruimte als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Leegstandwet:	€ 210,--
	b.	verlenging van een vergunning tot tijdelijke verhuur van woonruimte als bedoeld in artikel 15, negende lid, van de Leegstandwet:	€ 105,--
2.	Als aanvragen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, gelijktijdig worden ingediend en woonruimten in hetzelfde gebouw, zoals een flat, een school of een kantoor betreffen, worden de in die onderdelen bedoelde leges slechts eenmaal geheven. Dit geldt ook als het gaat om een geheel van huurwoningen bestemd voor sloop of renovatie waarvoor gelijktijdig aanvragen worden ingediend.		

Artikel 1.31 Wet op de kansspelen (gemeente hanteert het Rijkstarief uit het Speelautomatenbesluit 2000)			
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een aanwezigheidsvergunning als bedoeld in artikel 30b van de Wet op de kansspelen:		
	a.	voor een periode van twaalf maanden voor één kansspelautomaat:	€ 56,50
	b.	voor een periode van twaalf maanden voor twee kansspelautomaten:	€ 90,50
	c.	voor een kansspelautomaat welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd:	€ 226,50
	d.	voor twee kansspelautomaten welke vergunning geldt voor een periode van meer dan vier jaar of voor onbepaalde tijd:	€ 362,50
2.	Het eerste lid, onderdelen a en b, is van overeenkomstige toepassing als de vergunning geldt voor een tijdvak korter dan twaalf maanden of langer dan twaalf maanden maar ten hoogste vier jaar, met dien verstande dat de daar genoemde bedragen naar evenredigheid van het verschil in looptijd van de vergunning verlaagd respectievelijk verhoogd worden naar gelang het aantal maanden of gedeelte van een maand.		
3.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Wet op de kansspelen (loterijvergunning):		€ 210,00
4.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een loterijvergunning door een vereniging of stichting waarbij blijkens de statuten of handelingen in het maatschappelijk verkeer sprake is van een niet-commerciële activiteit en/of realisering van een ideële doelstelling zonder winstoogmerk, bedraagt:		€ 0,00
5.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning tot het exploiteren of doen exploiteren van een speelgelegenheid als bedoeld in artikel 2, eerste lid van de Speelautomatenhallenverordening Ooststellingwerf 2016 (speelautomatenhallenvergunning):		€ 1.320

Artikel 1.32 Telecommunicatiewet	2025

1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van instemming omtrent tijdstip, plaats en werkwijze van uitvoering van werkzaamheden als bedoelt in artikel 5.4, eerste lid, van de Telecommunicatiewet met een tracélengte kleiner dan 50m1:	€ 275,00
2.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van instemming omtrent tijdstip, plaats en werkwijze van uitvoering van werkzaamheden als bedoelt in artikel 5.4, eerste lid, van de Telecommunicatiewet met een tracélengte groter dan 50m1	€ 275,00
	per m1 boven de 50m1 vermeerderd met	€ 0,15
3.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van toestemming omtrent tijdstip, plaats en werkwijze van uitvoering van werkzaamheden aan kabels en leidingen anders dan beschreven in de Telecommunicatiewet met een tracélengte kleiner dan 50m1	€ 275,00
	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een melding in verband met het verkrijgen van toestemming omtrent tijdstip, plaats en werkwijze van uitvoering van werkzaamheden aan kabels en leidingen anders dan beschreven in de Telecommunicatiewet met een tracélengte groter dan 50m1	€ 275,00
	per m1 boven de 50m1 vermeerderd met	€ 0,15

Artikel 1.33 Wegenverkeerswetgeving		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
a.	een ontheffing als bedoeld in artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (Stb. 459):	€ 110,00
b.	tot het verkrijgen van een ontheffing parkeerschijfzone centrum Oosterwolde	€ 55,00

Paragraaf 1.10 Diversen

Artikel 1.34 Gewaarmerkte afschriften, kopieën, stukken of uittreksels			
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot:			
1.	het verstrekken van fotokopieën van stukken, voor zover daarvoor niet elders in deze tabel of in een andere wettelijke regeling een tarief is opgenomen, per pagina:		€ 0,22
2.	het digitaal verstrekken van gegevens die schriftelijk beschikbaar zijn, per gescande pagina:		
	a.	in formaat A3 of kleiner:	€ 0,225
	b.	in formaat A0:	€ 1,90
Bij toezending per post van de in dit hoofdstuk omschreven aanvragen worden de leges verhoogd met de portokosten			

Artikel 1.35 Diverse vergunningen of beschikkingen	
Het tarief bedraagt voor elke andere vergunning/ontheffing of niet uitdrukkelijk in deze titel genoemd stuk, per stuk:	€ 210

HOOFDSTUK 2 DIENSTVERLENING EN BESLUITEN IN HET KADER VAN DE OMGEVINGSWET

Paragraaf 2.1 Algemene bepalingen

Artikel 2.1 Definities			2025
1.	Begripsbepalingen die zijn opgenomen in de bijlage bij de Omgevingswet, in bijlage I bij het Besluit activiteiten leefomgeving, bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, bijlage I bij het Besluit kwaliteit leefomgeving, bijlage I bij het Omgevingsbesluit en bijlage I bij de Omgevingsregeling en in de bijlagen bij het gemeentelijke omgevingsplan, zijn van toepassing op dit hoofdstuk, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.		
2.	In dit hoofdstuk voorkomende begrippen die betrekking hebben op activiteiten waarvoor het toetsingskader in een ander dan een in het eerste lid bedoeld wettelijk voorschrift is uitgewerkt, hebben dezelfde betekenis als in dat wettelijk voorschrift bedoeld, tenzij in de legesverordening of deze tarieventabel anders is bepaald.		
3.	In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:		
	-	*binnenplanse omgevingsplanactiviteit*: een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan;	
	-	*binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht*: een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, maar die niet in strijd is met regels voor de toepassing van een wijzigingsbevoegdheid of het voldoen aan een uitwerkingsplicht in het tijdelijke deel van het omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, aanhef en onder a, van de Omgevingswet;	
	-	*lichte buitenplanse omgevingsplanactiviteit:* een activiteit, zoals opgenomen in bijlage 2 behorende bij deze tarieventabel, waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan;	
	-	*zware buitenplanse omgevingsplanactiviteit:* een activiteit, die niet is opgenomen in bijlage 2 behorende bij deze tarieventabel, waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan en die niet valt onder de artikelen 2.6, lid c (Bopa met bouwactiviteit), 2.7, 2.8, 2.9, of 2.10 van deze verordening;	
4.	In aanvulling op de in bijlage I bij de Omgevingsregeling opgenomen omschrijving van het begrip 'bouwkosten' betreffen de in die omschrijving: • onder a genoemde *Uniforme administratieve voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012* de voorwaarden die bekendgemaakt zijn in Staatscourant 2012, 1567; • onder b bedoelde bouwkosten de kosten voor de fysieke realisatie (het bouwen) van het bouwwerk; • onder c bedoelde prijs, de prijs exclusief omzetbelasting.		
5.	In afwijking van bijlage I bij de Omgevingsregeling wordt onder bouwkosten verstaan de normbouwkosten voor de bouwactiviteit, zoals daarin is voorzien in de bij deze tarieventabel behorende Bijlage 1 bij de tarieventabel Legesverordening 2025 gemeente Ooststellingwerf (Richtlijn bouwkosten en legeskosten) en de bij de aanvraag opgegeven bouwkosten meer dan 10% naar beneden afwijken van deze normbouwkosten.		

Artikel 2.2 Dienstverlening en besluiten waarvoor leges worden geheven		
Leges worden geheven voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
a.	een conceptverzoek te beoordelen of een principeverzoek te behandelen;	
b.	een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 5.1 of artikel 22.8 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit;	
c.	een of meer maatwerkvoorschriften als bedoeld in artikel 4.5 van de Omgevingswet;	
d.	toestemming voor het treffen van een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet;	
e.	een wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning;	

f.	intrekking van een omgevingsvergunning;	
g.	wijziging van een besluit als bedoeld in de onderdelen b, c en d;	
h.	een besluit in het kader van de Omgevingswet, anders dan bedoeld in de onderdelen b tot en met g.	

Artikel 2.3 Bepalen tarief		
1.	De in artikel 2.2 bedoelde leges worden geheven naar de tarieven zoals opgenomen in de volgende paragrafen van dit hoofdstuk.	
2.	Als een aanvraag betrekking heeft op meerdere activiteiten, is het tarief opgebouwd uit de som van de verschuldigde leges behorend bij die activiteiten.	
3.	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verhoogd met het tarief voor een of meer toeslagen bedoeld in paragraaf 2.12.	
4	Het tarief voor het in behandeling nemen van een aanvraag wordt in voorkomend geval verminderd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 2.13.	
5.	Het tarief behorend bij een aanvraag om een maatwerkvoorschrift of bij een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen is niet van toepassing als het onderwerp waarop het maatwerkvoorschrift betrekking heeft of de gelijkwaardige maatregel onderdeel is van een aanvraag om een omgevingsvergunning.	
6.	In afwijking van het tweede en derde lid kan ook per activiteit of andere grondslag een legesbedrag worden gevorderd.	

Paragraaf 2.2 Voorfase

Artikel 2.4 Conceptverzoek en principeverzoek		
Als de aanvraag betrekking heeft op beoordelen van een conceptverzoek dan wel het behandelen van een principeverzoek over een of meer activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving, bedraagt het tarief:		
1.	voor het beoordelen en/of behandelen van	
a.	een conceptverzoek:	€ 397
b.	een principeverzoek:	€ 397
2.	De kosten voor het vragen van een advies of instemming van de gemeenteraad worden bij de verzoeker in rekening gebracht. Deze kosten bedragen:	€ 819
3.	Wanneer er geen advies of instemming noodzakelijk is worden de in lid 2 genoemde kosten niet in rekening gebracht.	

Paragraaf 2.3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken

Artikel 2.5 Bouwactiviteit (bouwtechnische deel)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een bouwactiviteit als bedoeld in paragraaf 2.3.2 van het Besluit bouwwerken leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 0 tot € 25.000:	1,95%
	van de bouwkosten, met een minimum van:	€ 200
b.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 25.000 tot € 50.000:	1,85%
	van de bouwkosten,	
c.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 50.000 tot € 200.000:	1,75%
	van de bouwkosten,	
d.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 200.000 tot € 2.500.000:	1,60%
	van de bouwkosten;	
e.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 2.500.000:	1,40%
	van de bouwkosten, met een maximum van:	€100.000

Artikel 2.6 Omgevingsplanactiviteit: bouwactiviteit, in stand houden of gebruiken bouwwerk (ruimtelijke deel)	

Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een bouwactiviteit, het in stand houden of gebruiken van het te bouwen bouwwerk, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	
1.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 0 tot € 25.000:	1,55%
	van de bouwkosten, met een minimum van:	€ 200
2.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 25.000 tot € 50.000:	1,45%
	van de bouwkosten,	
3.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 50.000 tot € 200.000:	1,35%
	van de bouwkosten,	
4.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 200.000 tot € 2.500.000:	1%
	van de bouwkosten,	
5.	over het deel van de bouwkosten vanaf € 2.500.000:	0,80%
	van de bouwkosten, met een maximum van:	€ 50.000
b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht worden de in het lid a genoemde tarieven verhoogd met:	50%
	met een maximum van:	€ 6.000
c.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit de in het lid a genoemde tarieven verhoogd met:	50%
	met een maximum van:	€ 6.000

Artikel 2.7 Omgevingsplanactiviteit: slopen van een bouwwerk		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een sloopactiviteit, niet zijnde een sloopactiviteit met betrekking tot een monument of beschermd stads- en dorpsgezicht, als bedoeld in paragraaf 2.4, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 282
b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:	€ 702
c.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 702

Paragraaf 2.4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed

Artikel 2.8 Omgevingsplanactiviteit: monumenten				
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, met betrekking tot een gemeentelijk monument, provinciaal monument, voorbeschermd gemeentelijk monument of voorbeschermd provinciaal monument, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:			
	a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit of bij toepassing van artikel 14 van de Erfgoedverordening gemeente Ooststellingwerf 2023 in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit:		
		1°	voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument of het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 330
		2°	Gereserveerd	
	b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:		
		1°	voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument of het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 750

		2°	Gereserveerd	
	c.		voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	
		1°	voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument of het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 750
		2°	Gereserveerd	
2.	Als de in het eerste lid bedoelde aanvraag een archeologisch monument betreft, worden de in het eerste lid genoemde tarieven verhoogd met, de bedragen als bedoeld in artikel 2.49.			
3.	Het eerste lid, aanhef en onder a, en tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op een aanvraag om een omgevingsvergunning met betrekking tot een monument of archeologisch monument dat op grond van de Erfgoedverordening gemeente Ooststellingwerf 2023 is aangewezen respectievelijk waarop, voordat het is aangewezen, die verordening van overeenkomstige toepassing is. De vorige volzin is van toepassing: a. als het gaat om een aangewezen monument of archeologisch monument: zolang in het omgevingsplan daaraan nog niet de functie-aanduiding gemeentelijk monument is gegeven; en b. als het gaat om een monument of archeologisch monument waarop voordat het is aangewezen de verordening van overeenkomstige toepassing is: zolang in het omgevingsplan daaraan nog niet de functie-aanduiding gemeentelijk monument is gegeven of het omgevingsplan nog geen voorbeschermingsregel bevat vanwege het voornemen om die functie-aanduiding te geven.			
4.	In gevallen waarbij sprake is van een activiteit bij een monument die op grond van artikel 2.17 Bbl, 2.29 Bbl of 22.27 en 22.26 Bruidsschat (of Omgevingsplan indien de regels hierin zijn verwerkt) bij een niet monument vergunningsvrij zou zijn, worden voor de technische bouwactiviteit en omgevingsplan activiteit bouwen als bedoeld in artikel 5.1 lid 1 onder a of b, respectievelijk lid 2, sub a Omgevingswet, en genoemd in de artikelen 2.5 en 2.6 van deze tarieventabel, geen leges in rekening gebracht.			

Artikel 2.9 Rijksmonumentenactiviteit				
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een rijksmonumentenactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, met uitzondering van een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een archeologisch monument, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:			
	a.		voor het slopen, verstoren, verplaatsen of wijzigen van een monument of voorbeschermd monument of het herstellen of gebruiken van een monument of voorbeschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht:	€ 330
	b.		Gereserveerd	
2.	In gevallen waarbij sprake is van een activiteit bij een monument die op grond van artikel 2.17 Bbl, 2.29 Bbl of 22.27 en 22.26 Bruidsschat (of Omgevingsplan indien de regels hierin zijn verwerkt) bij een niet monument vergunningsvrij zou zijn, worden voor de technische bouwactiviteit en omgevingsplan activiteit bouwen als bedoeld in artikel 5.1 lid 1 onder a of b, respectievelijk lid 2, sub a Omgevingswet, en genoemd in de artikelen 2.5 en 2.6 van deze tarieventabel, geen leges in rekening gebracht.			

Artikel 2.10 Omgevingsplanactiviteit: sloopactiviteit in beschermd stads- of dorpsgezicht	

1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een sloopactiviteit in een rijksbeschermd, provinciaal beschermd of gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
	a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit of bij toepassing van artikel 20 van de Erfgoedverordening gemeente Ooststellingwerf 2023 in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit:	€ 330
	b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:	€ 750
	c.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 750
2.	Het eerste lid, aanhef en onder a, is van overeenkomstige toepassing op een sloopactiviteit die wordt verricht op een locatie waarvoor een op grond van artikel 4.35, eerste lid, van de Invoeringswet Omgevingswet als instructie geldende aanwijzing als beschermd stads- of dorpsgezicht als bedoeld in artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 zoals die wet luidde voor de inwerkingtreding van de Erfgoedwet van kracht is, zolang in het omgevingsplan aan die locatie nog niet de functie-aanduiding rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht is gegeven.	

Artikel 2.11 Gereserveerd	

Paragraaf 2.5 Milieubelastende activiteiten

Artikel 2.12 Omgevingsplanactiviteit: milieubelastende activiteit	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit een milieubelastende activiteit als bedoeld in paragraaf 22.3.26 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 1.962

Artikel 2.13 Activiteiten die bedrijfstakken overstijgen (afdeling 3.2 Besluit activiteiten leefomgeving)			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten die bedrijfstakken overstijgen als bedoeld in de paragrafen 3.2.1, 3.2.3 tot en met 3.2.15, 3.2.17 tot en met 3.2.19 en 3.2.24 van afdeling 3.2 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	Bij oprichting of verandering of actualisatie (niet ambtshalve) per milieubelastende activiteit:	€ 1.962
b.	bij een verandering of actualisatie van een functioneel ondersteunende activiteit	€ 420

Artikel 2.14 Nutssector en industrie (afdeling 3.4 Besluit activiteiten leefomgeving)			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de categorie nutssector en industrie als bedoeld in de paragrafen 3.4.2, 3.4.4 tot en met 3.4.9 en 3.4.11 van afdeling 3.4 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten, per milieubelastende activiteit:		
a.	bij oprichting:	
	1.	voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 5.450
	2.	voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 1.962
b.	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve):		€ 1.962

c.	indien er sprake is van een IPPC installatie, bedraagt het tarief in afwijking van bovenstaande:	€ 7.357

Artikel 2.15 Afvalbeheer (afdeling 3.5 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de sector afvalbeheer als bedoeld in de paragrafen 3.5.1, 3.5.4, 3.5.7, 3.5.8 en 3.5.11 van afdeling 3.5 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten, per milieubelastende activiteit:		
a.	bij oprichting:	
	1. voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 5.450
	2. voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 1.962
b.	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve):	€ 1.962

Artikel 2.16 Agrarische sector (afdeling 3.6 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de agrarische sector als bedoeld in de paragrafen 3.6.1, 3.6.7 en 3.6.8 van afdeling 3.6 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten, per milieubelastende activiteit:		
a.	bij oprichting:	
	1. voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 5.450
	2. voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 1.962
b.	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve) van het houden van landbouwhuisdieren:	€ 1.962
c.	bij een verandering of actualisatie van een functioneel ondersteunende activiteit:	€ 420
d.	Gereserveerd.	

Artikel 2.17 Dienstverlening, onderwijs en zorg (afdeling 3.7 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een activiteit in de sector dienstverlening, onderwijs en zorg als bedoeld in de paragrafen 3.7.6 en 3.7.10 van afdeling 3.7 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief per milieubelastende activiteit, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten, per milieubelastende activiteit:		
a.	bij oprichting:	
	1. voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 5.450
	2. voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 1.962
b.	bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve):	€ 1.962

Artikel 2.18 Transport, logistiek en ondersteuning daarvan (afdeling 3.8 Besluit activiteiten leefomgeving)		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een of meer milieubelastende activiteiten, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een of meer activiteiten in de sector transport, logistiek en ondersteuning daarvan als bedoeld in de paragrafen 3.8.2, 3.8.3, 3.8.5, 3.8.6, 3.8.8 tot en met 3.8.11 van afdeling 3.8 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten, per milieubelastende activiteit:		
a.	bij oprichting:	

	1.	voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 5.450
	2.	voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 1.962
b.		bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve):	€ 1.962

Artikel 2.19 Sport en recreatie (afdeling 3.9 Besluit activiteiten leefomgeving)			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Omgevingswet, bestaande uit een activiteit in de sector sport en recreatie als bedoeld in paragraaf 3.9.1 van afdeling 3.9 van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bedraagt het tarief per milieubelastende activiteit, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten, per milieubelastende activiteit:			
a.		bij oprichting:	
	1.	voor zover het de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 5.450
	2.	voor zover het niet de hele milieubelastende activiteit betreft:	€ 1.962
b.		bij verandering of actualisatie (niet ambtshalve):	€ 1.962

Artikel 2.20 Samenloop van milieubelastende activiteiten		
1.	Als bij de toepassing van de artikelen 2.13 tot en met 2.19 dezelfde milieubelastende activiteit onder meer dan een artikel valt, wordt die milieubelastende activiteit slechts eenmaal in de heffing betrokken, waarbij het voor de belastingplichtige meest gunstige van toepassing zijnde tarief wordt toegepast.	
2.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een kernactiviteit in een bedrijfstak gecombineerd met functioneel ondersteunende activiteiten uit andere bedrijfstakken, dan is, in afwijking van het bepaalde in deze paragraaf, op al deze activiteiten het artikel van toepassing waaronder de bedrijfstak die bepalend is voor de kernactiviteit valt.	

Paragraaf 2.6 Lozingsactiviteiten

Artikel 2.21 Gereserveerd	

Artikel 2.22 Gereserveerd	

Paragraaf 2.7 Aanlegactiviteiten

Artikel 2.23 Gereserveerd	

Artikel 2.24 Gereserveerd	

Artikel 2.25 Omgevingsplanactiviteit: geluid weg		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het aanleggen of wijzigen van een weg als op grond van het omgevingsplan of bij omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit een geluidgevoelig gebouw is toegelaten binnen het aandachtsgebied van die weg, als bedoeld in artikel 22.272 van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 420
b.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 840

Artikel 2.26 Omgevingsplanactiviteit: aanleggen of veranderen weg	

Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het aanleggen van een weg of verandering brengen in de wijze van aanleg van een weg, bedoeld in artikel 2:11 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 169

Artikel 2.27 Omgevingsplanactiviteit: uitweg/uitrit	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het maken, hebben, veranderen of veranderen van het gebruik van een uitweg, bedoeld artikel 2:12 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 0

Artikel 2.28 Omgevingsplanactiviteit: overige aanlegactiviteiten		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of een werkzaamheid (aanlegactiviteit), niet zijnde een activiteit die in de voorgaande artikelen van deze paragraaf is benoemd, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 169
	en als moet worden beoordeeld of de in het tijdelijke deel van het omgevingsplan bedoelde aanlegactiviteit niet in strijd is met het in voorbereiding zijnde omgevingsplan respectievelijk het in voorbereiding zijnde omgevingsplan dat voorziet in de bescherming van het stads- of dorpsgezicht, als bedoeld in artikel 22.278, tweede lid, van het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals opgenomen in artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet, verhoogd met:	€ 420
b.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit bij wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht:	€ 589
c.	voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 589

Paragraaf 2.8 Overige activiteiten

Artikel 2.29 Gereserveerd	

Artikel 2.30 Omgevingsplanactiviteit: kappen van bomen of vellen van houtopstanden	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit het vellen van een houtopstand, bedoeld in artikel 4:11van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 105

Artikel 2.31 Omgevingsplanactiviteit: reclame	

Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit handelsreclame met behulp van een opschrift, aankondiging of afbeelding in welke vorm dan ook, die zichtbaar is vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats, als bedoeld in artikel 4.16 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, en als niet tevens sprake is van een bouwactiviteit als bedoeld in paragraaf 2.3, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	als de activiteit bestaat uit het op of aan een onroerende zaak maken of voeren van die handelsreclame:	€ 98

Artikel 2.32 Omgevingsplanactiviteit: opslag van roerende zaken en/of objecten plaatsen op de weg		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bestaande uit de opslag van roerende zaken in een aangewezen gedeelte van de gemeente, bedoeld in artikel 2:10 van de Algemene plaatselijke verordening in samenhang met artikel 22.8 van de Omgevingswet en artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:		
a.	als de activiteit bestaat uit het daar opslaan van roerende zaken:	€ 204

Artikel 2.33 Gereserveerd	

Artikel 2.34 Andere activiteiten		
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het verrichten van een andere activiteit dan in deze paragraaf en voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk bedoeld en die activiteit:		
a.	betreft een bij of krachtens artikel 5.1 van de Omgevingswet aangewezen vergunningplichtige activiteit, uitgezonderd de activiteit bedoeld in onderdeel b, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	€ 420
b.	betreft een omgevingsplanactiviteit als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet, bedraagt het tarief, onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk als het ook gaat om de in die artikelen bedoelde activiteiten:	
1.	voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 420
2.	voor een lichte buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 840
3.	voor een zware buitenplanse omgevingsplanactiviteit	€ 3084
4.	voor een in een gemeentelijke verordening als bedoeld in artikel 22.8 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 2.1a van het Omgevingsbesluit aangewezen vergunningplichtige activiteit:	€ 420

Paragraaf 2.9 Maatwerkvoorschriften

Artikel 2.35 Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten		
Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een bouw- of sloopactiviteit, bedraagt het tarief:		
a.	voor een maatwerkvoorschrift dat betrekking heeft op: 1. het in stand houden van een bestaand bouwwerk, bedoeld in artikel 3.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; 2. bouwactiviteiten die het bouwen van nieuwe bouwwerken betreffen als bedoeld in artikel 4.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; 3. het gebruik van een bouwwerk, bedoeld in artikel 6.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving; of 4. het verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden als bedoeld in artikel 7.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving;	€ 420

	per maatwerkvoorschrift:	
b.	in andere gevallen dan bedoeld in onderdeel a, per maatwerkvoorschrift:	€ 420

Artikel 2.36 Gereserveerd	

Artikel 2.37 Maatwerkvoorschriften bij overige activiteiten	
Als de aanvraag om een of meer maatwerkvoorschriften betrekking heeft op een andere activiteit dan genoemd in de artikelen 2.35 en 2.36, bedraagt het tarief per maatwerkvoorschrift:	€ 105

Paragraaf 2.10 Gelijkwaardigheid

Artikel 2.38 Gelijkwaardige maatregel			
1.	Als de aanvraag om toestemming voor een gelijkwaardige maatregel als bedoeld in artikel 4.7 van de Omgevingswet betrekking heeft op:		
	a.	een bouwactiviteit, bedraagt het tarief, per uur:	€ 105
	b.	een activiteit met betrekking tot cultureel erfgoed, bedraagt het tarief, per uur:	€ 105
	c.	een milieubelastende activiteit, bedraagt het tarief, per uur:	€ 105
	d.	een andere activiteit dan bedoeld in de onderdelen a, b of c, bedraagt het tarief, per uur:	€ 105
2.	Het op grond van het eerste lid verschuldigde bedrag wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.		

Paragraaf 2.11 Overige tarieven

Artikel 2.39 Verlengen tijdelijke omgevingsvergunning bouwactiviteit	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om verlenging van de in een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit gestelde termijn, bedoeld in artikel 10.23, tweede lid, van het Omgevingsbesluit:	€ 420

Artikel 2.40 Wijzigen omgevingsvergunning	
Voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van een omgevingsvergunning is hetzelfde tarief verschuldigd als op grond van dit hoofdstuk verschuldigd is voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit of activiteiten waarop de aanvraag tot wijziging betrekking heeft.	

Artikel 2.41 Wijzigen voorschriften omgevingsvergunning	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van voorschriften van een omgevingsvergunning:	€ 420

Artikel 2.42 Intrekken omgevingsvergunning		
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om gehele of gedeeltelijke intrekking van een omgevingsvergunning, tenzij artikel 2.58 van toepassing is:	€ 420

2.	Dit artikel is ook niet van toepassing wanneer een aanvraag om gehele of gedeeltelijke intrekking van een verleende omgevingsvergunning, plaatsvindt op verzoek van het college van burgemeester en wethouders.	

Artikel 2.43 Beoordeling aanvullende gegevens	
Gereserveerd	

Artikel 2.44 Beoordeling onderzoeksrapporten	
De in artikel 2.49 opgenomen tarieven zijn van overeenkomstige toepassing op het in behandeling nemen van een aanvraag tot het beoordelen van een onderzoeksrapport, zonder dat sprake is van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ander besluit.	

Artikel 2.45 Wijzigen van het omgevingsplan	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het wijzigen van het omgevingsplan:	€ 3084

Artikel 2.46 Niet genoemd besluit op aanvraag	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het nemen van een ander, in dit hoofdstuk niet benoemd besluit op grond van de Omgevingswet, de op die wet gebaseerde algemene maatregelen van bestuur of het omgevingsplan:	€ 420

Paragraaf 2.12 Toeslagen

Artikel 2.47 Achteraf ingediende aanvraag	
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit wordt ingediend na aanvang of gereedkomen van de activiteit, worden de op grond van de paragrafen 2.3 tot en met 2.8 verschuldigde leges verhoogd met:	10%

Artikel 2.48 Uitgebreide voorbereidingsprocedure		
Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is op de voorbereiding van het besluit:		
a.	als sprake is van een milieubelastende activiteit:	€ 0
b.	als sprake is van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit:	€ 840
c.	als sprake is van andere activiteiten dan bedoeld in de onderdelen a en b:	€ 420

Artikel 2.49 Beoordeling onderzoeksrapporten		
Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als krachtens wettelijk voorschrift voor de betreffende aanvraag een rapport moet worden beoordeeld:		
a.	voor de beoordeling van een milieukundig bodemrapport:	€ 420
b.	voor de beoordeling van een archeologisch bodemrapport:	€ 420
c.	voor de beoordeling van een geluid- of luchtrapport betreffende de geluid- of luchtbelasting:	€ 420
d.	voor de beoordeling van een akoestisch rapport betreffende de interne en externe geluidwering of nagalm van een bouwwerk:	€ 420
e.	voor de beoordeling van een ecologisch onderzoeksrapport:	€ 420
f.	voor de beoordeling van een milieueffectrapportage (MER):	€ 420
g.	voor de beoordeling van een niet in de voorgaande onderdelen genoemd rapport:	€ 420

Artikel 2.50 Advies		
1.	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als een daartoe aangewezen bestuursorgaan of andere instantie advies moet uitbrengen over de aanvraag om een omgevingsvergunning of een ander besluit op grond van de Omgevingswet:	

	a.	voor een advies van de gemeenteraad:	€ 819
	b.	Gereserveerd	
	c.	Gereserveerd	
	d.	Gereserveerd	
2.	Gereserveerd		

Artikel 2.51 Instemming			
1.	Onverminderd het bepaalde in de andere artikelen van dit hoofdstuk bedraagt het tarief, als een aanvraag om een omgevingsvergunning of een ander besluit op grond van de Omgevingswet betrekking heeft op een activiteit waarvoor de beslissing op de aanvraag op grond van artikel 16.16 van de Omgevingswet instemming behoeft van een bestuursorgaan:		
	a.	als de gemeenteraad moet besluiten over de instemming:	€ 819
	b.	als een ander bestuursorgaan moet besluiten over de instemming: het bedrag dat dit bestuursorgaan aan rechten zou heffen als het voor de activiteit waarvoor instemming wordt verzocht zelf bevoegd gezag zou zijn.	
2.	Het bedrag bedoeld in het eerste lid, onder b, wordt voorafgaand aan het in behandeling nemen van de aanvraag aan de aanvrager meegedeeld. De aanvraag wordt dan in behandeling genomen op de vijfde werkdag na de dag waarop het verschuldigde bedrag aan de aanvrager ter kennis is gebracht, tenzij de aanvraag voor deze vijfde werkdag schriftelijk is ingetrokken.		

Paragraaf 2.13 Vermindering

Artikel 2.52 Vermindering na conceptverzoek of principeverzoek			
1.	Als de aanvraag om een omgevingsvergunning bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel b, en zoals nader omschreven in de paragrafen 2.3 tot en met 2.8, of het verzoek om wijziging van het omgevingsplan zoals omschreven in artikel 2.45, is voorafgegaan door een aanvraag om een conceptverzoek te beoordelen dan wel om een principeverzoek te behandelen als bedoeld in artikel 2.2, aanhef en onderdeel a, en zoals nader omschreven in paragraaf 2.2, waarop de aanvraag om de omgevingsvergunning of het verzoek om wijziging van het omgevingsplan betrekking heeft, bestaat onder de in het tweede lid genoemde voorwaarden aanspraak op vermindering van de voor het in behandeling nemen van de aanvraag om de omgevingsvergunning of het verzoek om wijziging van het omgevingsplan verschuldigde leges. De vermindering bedraagt:		100%
	van de voor het beoordelen van het conceptverzoek of de behandeling van het principeverzoek geheven leges.		
2.	Voor de toepassing van het eerste lid wordt de aanvraag om een omgevingsvergunning dan wel het verzoek om wijziging van het omgevingsplan gedaan:		
	a.	voor dezelfde activiteit of activiteiten als waarop het conceptverzoek of principeverzoek betrekking had;	
	b.	in overeenstemming met de uitkomsten van het conceptverzoek of principeverzoek; en	
	c.	binnen twaalf maanden na het verzenden van de uitkomst van het conceptverzoek of principeverzoek aan de aanvrager.	
3.	De vermindering kan slechts eenmaal toegepast worden.		

Artikel 2.53 Vermindering bij meervoudige aanvraag			
Als de aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op vijf of meer activiteiten, bestaat aanspraak op vermindering van leges, met uitzondering van leges voor de milieubelastende activiteiten als bedoeld in paragraaf 2.5 en het legesdeel dat betrekking heeft op de toeslagen genoemd in paragraaf 2.12. De vermindering bedraagt:			
a.	bij 5 tot 10 activiteiten:		5%
	van de voor die activiteiten verschuldigde leges;		
b.	bij 10 tot 15 activiteiten:		5%
	van de voor die activiteiten verschuldigde leges;		

c.	bij 15 of meer activiteiten:	5%
	van de voor die activiteiten verschuldigde leges.	

Paragraaf 2.14 Teruggaaf

Artikel 2.54 Teruggaaf bij aanvraag en oordeel geen omgevingsvergunning nodig	
Als het college van burgemeester en wethouders op grond van een aanvraag tot het verlenen van een omgevingsvergunning oordeelt dat voor de voorgenomen activiteit geen omgevingsvergunning is vereist, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 2.60 en 2.61:	85%
van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges.	

Artikel 2.55 Teruggaaf als aanvraag verder buiten behandeling wordt gelaten	
Als na toepassing van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht een aanvraag verder buiten behandeling wordt gelaten, bestaat aanspraak op teruggaaf. De teruggaaf bedraagt, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 2.60 en 2.61:	85%
van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is gedaan verschuldigde leges.	

Artikel 2.56 Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift bij reguliere procedure		
Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning of aanvraag om een maatwerkvoorschrift op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing is geheel of gedeeltelijk intrekt terwijl het college van burgemeester en wethouders daarover nog geen besluit heeft genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 2.60 en 2.61:		
a.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking binnen zes weken na de indiening van de aanvraag:	30%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;	
b.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf zes weken na de indiening van de aanvraag:	25%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.	
c.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op verzoek van het bevoegd gezag:	100%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.	

Artikel 2.57 Teruggaaf als gevolg van intrekking aanvraag omgevingsvergunning of maatwerkvoorschrift bij uitgebreide voorbereidingsprocedure		
Als een aanvrager zijn aanvraag om een omgevingsvergunning of aanvraag om een maatwerkvoorschrift op de voorbereiding waarvan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is geheel of gedeeltelijk intrekt terwijl het college van burgemeester en wethouders daarover nog geen besluit heeft genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 2.60 en 2.61:		
a.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking binnen achttien weken na de indiening van de aanvraag:	30%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges;	
b.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op een tijdstip vanaf achttien weken na de indiening van de aanvraag:	25%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.	
c.	bij gehele of gedeeltelijke intrekking op verzoek van bevoegd gezag:	100%
	van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.	

Artikel 2.58 Teruggaaf als gevolg van intrekking verleende omgevingsvergunning voor bouw- of milieubelastende activiteiten	

Als het college van burgemeester en wethouders een verleende omgevingsvergunning voor een bouw- of milieubelastende activiteit intrekt op aanvraag van de vergunninghouder, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges, mits deze aanvraag is ingediend binnen 12 maanden na verlening van de vergunning en van de vergunning geen gebruik is gemaakt. De teruggaaf bedraagt, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 2.60 en 2.61:	30%
van de voor de activiteit waarvoor de aanvraag is ingetrokken verschuldigde leges.	

Artikel 2.59 Teruggaaf als gevolg van het weigeren van een omgevingsvergunning voor bouw- of milieubelastende activiteiten		
a.	Als het college van burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning voor een bouw- of milieubelastende activiteit weigert, bestaat aanspraak op teruggaaf van een deel van de leges. De teruggaaf bedraagt, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 2.60 en 2.61:	50%
	van de voor de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is geweigerd verschuldigde leges.	
b.	Onder een weigering bedoeld in onderdeel a wordt mede verstaan een vernietiging van de beschikking waarbij de vergunning is verleend bij rechterlijke uitspraak.	

Artikel 2.60 Geen teruggaaf legesdeel toeslagen	
In afwijking van de voorgaande artikelen van deze paragraaf wordt geen teruggaaf verleend van het legesdeel dat betrekking heeft op de toeslagen genoemd in paragraaf 2.12.	

Artikel 2.61 Minimumbedrag voor teruggaaf	
Een bedrag minder dan € 115 wordt niet teruggegeven.	

HOOFDSTUK 3 DIENSTVERLENING VALLEND ONDER DE DIENSTENRICHTLIJN EN NIET VALLEND ONDER HOOFDSTUK 2

Paragraaf 3.1 Horeca

Artikel 3.1 Exploitatie openbare inrichting		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:		
a.	een aanvraag om een vergunning tot het exploiteren van een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:28 van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 261
b.	een aanvraag om een ontheffing van de sluitingstijd voor een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:29, tweede lid, van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 261

Artikel 3.2 Uitoefenen horeca- of slijtersbedrijf		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van:		
a.	een aanvraag om een vergunning op grond van artikel 3 van de Alcoholwet:	€ 623
b.	een aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 4, vierde lid, van de Alcoholwet:	€ 77
c.	een melding als bedoeld in artikel 30 van de Alcoholwet:	€ 227
d.	een aanvraag om wijziging van het aanhangsel als bedoeld in artikel 30a, tweede lid, van de Alcoholwet:	€ 227
e.	een aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 35 van de Alcoholwet:	€ 77

Paragraaf 3.2 Seksbedrijven

Artikel 3.3 Vergunning seksbedrijf			
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning of om de verlenging van een vergunning als bedoeld in artikel 3:3 van de Algemene plaatselijke verordening:		
	a.	voor een escortbedrijf:	€ 1179
	b.	voor andere prostitutiebedrijven dan bedoeld in onderdeel a:	€ 1179
	c.	voor andere seksbedrijven dan bedoeld in de onderdelen a en b:	€ 1179

Artikel 3.4 Wijzigen vergunning seksbedrijf	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om wijziging van een in artikel 3.3 bedoelde vergunning	€ 725

Paragraaf 3.3 Winkeltijdenwet

Artikel 3.5 Ontheffing winkeltijden		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om:		
a.	een ontheffing in het kader van de Winkeltijdenwet:	€ 450
b.	wijziging van een in onderdeel a bedoelde ontheffing:	€ 105

Paragraaf 3.4 Organiseren evenement of markt

Artikel 3.6 Organiseren evenement		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning voor het organiseren van een evenement als bedoeld in artikel 2.25, eerste lid**,** van de Algemene plaatselijke verordening (evenementenvergunning), als het betreft:		
a.	Klein evenement in de zin van artikel 2.24, lid 3:	€ 0,00
b.	Groot evenement, een evenement met een piekbezoekersaantal van meer dan 5.000 bezoekers of een evenement met verhoogd risicoprofiel o.b.v. classificatie veiligheidsregio.	€ 1727
c.	Overig evenement, zijnde een evenement die niet voldoet aan de criteria voor “Klein” of “Groot”	€ 0,00
d.	Wijzigen evenementenvergunning	€ 0,00
e.	Tijdelijk kamperen bij een evenement	€ 0,00

Artikel 3.7 Organiseren markt		
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning:		
a.	voor het organiseren van een snuffelmarkt als bedoeld in artikel 5:23 van de Algemene plaatselijke verordening:	€ 0,00
b.	voor het organiseren van een markt als bedoeld in artikel 4 lid 1 van de Marktverordening gemeente Ooststellingwerf 2010	€ 1367,00

Paragraaf 3.5 Standplaatsen

Artikel 3.8 Gereserveerd	

Artikel 3.9 Gereserveerd	

Artikel 3.10 Losse standplaatsen	
Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een vergunning voor het innemen of hebben van een standplaats, bedoeld in artikel 5:18 van de Algemene plaatselijke verordening, bedraagt:	€ 60

Paragraaf 3.6 Gereserveerd

Artikel 3.11 Gereserveerd	
Artikel 3.12 Gereserveerd	
Artikel 3.13 Gereserveerd	
Artikel 3.14 Gereserveerd	
Artikel 3.15 Gereserveerd	
Artikel 3.16 Gereserveerd	
Artikel 3.17 Gereserveerd	
Artikel 3.18 Gereserveerd	

Paragraaf 3.7 In dit hoofdstuk niet benoemd besluit

Artikel 3.19 Niet benoemd besluit op aanvraag		
1.	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een aanvraag om een andere, in dit hoofdstuk niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking,	€ 210
2.	Lid 1 is niet van toepassing op een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 5:13 van de Algemene plaatselijke verordening Ooststellingwerf 2021.	

Bijlage 1 bij de tarieventabel: Richtlijn bouwkosten 2025 Ooststellingwerf.

RICHTLIJN BOUWKOSTEN EN LEGESKOSTEN 2025

overeenkomstig NEN 2699 (excl. BTW) inhoudsberekening
volgens NEN 2580

Soort bouwwerk	Omschrijving	Eenheid	Richtprijs 2025
WONINGEN			
Geschakelde woningen, projectmatig		m3	€ 299
Geschakelde woningen		m3	€ 345
Half vrijstaande woningen, projectmatig		m3	€ 395
half vrijstaande woningen		m3	€ 440
Vrijstaande woningen		m3	€ 455
Systeembouw woningen		m3	€ 275
Gestapeld, appartementen		m3	€ 510
BIJGEBOUWEN BIJ WONINGEN			
Uitbreiding	woonruimte	m3	€ 505
Uitbreiding	bergruimte	m3	€ 205
Serre	woonruimte	m2	€ 610
Serre	geen woonruimte	m2	€ 550
Verandering intern	woonruimte	m3	€ 215
Garage / berging	hout	m3	€ 185
Garage / berging	halfsteens plat of kap	m3	€ 205
Garage / berging	spouw plat of kap	m3	€ 245
Kelder	prefab	m3	€ 465
Dakopbouw	breedte	m1	€ 1.875
Carport	open constructie	m2	€ 245
Tuinhuisje	prefab	m2	€ 260
Houten schutting/pergola	per lengte	m1	€ 100
Tuinmuur hout/metselwerk	per lengte	m1	€ 185
AGRARISCHE BOUWWERKEN			
Bovengronds	mestsilo	m3	€ 75
Ondergronds	mestsilo	m3	€ 100
Kelder	los/onder gebouw	m3	€ 230
Werktuigenberging drie zijden gesloten	staalplaat	m3	€ 25
Werktuigenberging drie zijden gesloten	metselwerk	m3	€ 45
Werktuigenberging vier zijden gesloten	staalplaat	m3	€ 30
Werktuigenberging vier zijden gesloten	metselwerk	m3	€ 55
Stal voor melkkoeien	groen label	plaats	€ 6.700
Stal voor rundvee	groen label	plaats	€ 935
Stal voor kraamzeugen	groen label	plaats	€ 3.550
Stal voor vleesvarkens	groen label	plaats	€ 660
Stal voor dragende zeugen	groen label	plaats	€ 1495
Stal voor biggen	groen label	plaats	€ 355
Stal voor kippen	groen label	plaats	€ 18
Kassen	enkel glas	m2	€ 45

Kassen	isolerend glas	m2	€ 75
Folietunnel		m2	€ 30

Soort bouwwerk	Omschrijving	Eenheid	Richtprijs 2025
KANTOREN			
Kantoren nieuwbouw tot 4 lagen		m3	€ 540
Kantoren nieuwbouw vanaf 4 lagen		m3	€ 570
Kantoren verbouw	casco gehandhaafd	m3	€ 275
Kantoor bij bedrijfsgebouw		m3	€ 245
WINKELGEBOUWEN			
Winkelruimte eenlaags		m3	€ 285
Winkelruimte gestapeld		m3	€ 355
Winkelruimte verbouw	casco gehandhaafd	m3	€ 275
SCHOOLGEBOUWEN			
Schoolgebouw		m3	€ 395
Semi permanente voorziening		m3	€ 285
ZIEKENHUIZEN VERPLEEGHUIZEN			
Ziekenhuis	m2/bvo	m2	€ 1520
Zorginstelling	m2/bvo	m2	€ 860
Geestelijke/gehandicapten gezondheidszorg	m2/bvo	m2	€ 710
BEDRIJFSGEBOUWEN			
Romneyloods		m3	€ 30
Hal plaatstaal damwand	<500m3	m3	€ 95
Hal plaatstaal damwand	>500m3	m3	€ 80
Hal plaatstaal geïsoleerd	<500m3	m3	€ 110
Hal plaatstaal geïsoleerd	>500m3	m3	€ 65
Hal metselwerk geïsoleerd		m3	€ 130
Semi permanente unit		m3	€ 330
THEATER- BIOSCOOPGEBOUWEN			
Theatergebouw		m3	€ 590
Bioscoopgebouw		m3	€ 510
HOTEL- LOGIESGEBOUWEN			
Hotelgebouw		m3	€ 545
Logiesgebouw		m3	€ 470
Multifunctioneel centrum		m3	€ 470
PARKEERGARAGES			
Ondergronds		plaats	€ 47.200
Half verdiept met gevel		plaats	€ 31.400
Half verdiept zonder gevel		plaats	€ 23.600
Bovengronds met gevel		plaats	€ 19.650

Bovengronds zonder gevel		plaats	€ 13.400
SPORT- KLEEDGEBOUWEN			
Gym zaal		m3	€ 375
Sporthal		m3	€ 355
Kleedgebouw (sportvereniging)		m3	€ 415
Semi permanente voorziening		m3	€ 285

Bijlage 2 bij de tarieventabel:

A. Categorieën lichte buitenplanse omgevingsplan activiteiten:

Voor de toepassing van deze legesverordening worden *als lichte buitenplanse omgevingsplanactiviteiten* aangemerkt:

1. een bijbehorend bouwwerk of uitbreiding daarvan;
2. een gebouw ten behoeve van een infrastructurele of openbare voorziening als bedoeld in artikel 2, onderdeel 18, onder a, van het voormalige Besluit omgevingsrecht dat niet voldoet aan de in dat subonderdeel genoemd eisen, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    a. niet hoger dan 5 m, en
    b. de oppervlakte niet meer is dan 50 m²;
3. een bouwwerk, geen gebouw zijnde, of een gedeelte van een dergelijk bouwwerk, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    a. niet hoger dan 10 m, en
    b. de oppervlakte niet meer is dan 50 m²;
4. een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte aan of op een gebouw, een dakkapel, dakopbouw of gelijksoortige uitbreiding van een gebouw, de uitbreiding van een bouwwerk met een bouwdeel van ondergeschikte aard dan wel voorzieningen gericht op het isoleren van een gebouw;
5. een antenne-installatie, mits niet hoger dan 40 m;
6. het gebruiken van gronden voor een niet-ingrijpende herinrichting van openbaar gebied;
7. het gebruiken van bouwwerken, eventueel in samenhang met bouwactiviteiten die de bebouwde oppervlakte of het bouwvolume niet vergroten, en van bij die bouwwerken aansluitend terrein, met uitzondering van een logiesfunctie voor werknemers of de opvang van asielzoekers of andere categorieën vreemdelingen;
8. ander gebruik van gronden of bouwwerken dan bedoeld in de onderdelen 1 tot en met 7, voor een termijn van ten hoogste tien jaar.

B. Uitzonderingen
Er is geen sprake van een lichte buitenplanse omgevingsplan activiteit voor zover het een grote stedenbouwkundige ontwikkeling is of wanneer er redelijkerwijs bezwaren te verwachten zijn naar aanleiding van een aanvraag.

Was - Wordt overzicht bij de Legesverordening Ooststellingwerf 2025

Algemeen

Bij de algemene legesverordening 2025 zijn de eigen of gemiddelde gemeentelijke tarieven geïndexeerd met 2,8%. De OWO-tarieven zijn berekend met het OWO-VTH uurtarief. Die is voor 2025 gelijk gebleven.

Ook zijn er een aantal kleine aanpassingen gedaan in de verordening die beter passen bij de werkelijke werkwijze van OWO.

Aanpassingen Hoofdstuk 1

Artikel 1.4	**Wijzigen of annuleren huwelijksdatum, datum registratie partnerschap of omzetting geregistreerd partnerschap in huwelijk**
Nieuw	Het college heeft op 17 september 2024 het Reglement Burgerlijke Stand Ooststellingwerf 2024 vastgesteld. Een van de wijzigingen betreft het in rekening brengen van leges voor het annuleren of wijzigen van de datum voltrekking van een huwelijk, een te registreren partnerschap of omzetting partnerschap in huwelijk (binnen een termijn van 2 maanden voor de afgesproken voltrekking). Dit omdat dit steeds vader voorkomt en de gemeente voorafgaand daaraan veelal al kosten heeft gemaakt. Wanneer er sprake is van overmacht bijvoorbeeld door een overlijden, een ernstige ziekte of een pandemie worden geen kosten in rekening gebracht.
Artikel 1.30 lid 1	**Leegstandswet**
Tarief geharmoniseerd	Activiteit wordt uitgevoerd door VTH. Harmonisatie tarieven in daarom gewenst. In 2024 was het tarief in Ooststellingwerf € 107, Weststellingwerf € 202,35 en Opsterland € 216. Voor 2025 wordt het tarief voor een vergunning (lid 1a) € 210 (2x uurtarief) en voor een verlenging van een vergunning (lid 1b) € 105 (1x uurtarief).
Artikel 1.31 lid 3 en 4	**Loterijvergunning**
Tarief geharmoniseerd	Activiteit wordt uitgevoerd door VTH. Harmonisatie tarieven is daarom gewenst. In 2024 was het tarief in Ooststellingwerf € 53,5, Weststellingwerf € 303,45 en Opsterland € 14. Voor 2025 wordt het tarief voor een vergunning voor een commerciële activiteit (lid 3) € 210 (2x uurtarief) en voor een vergunning voor een niet-commerciële activiteit (lid 4) € 0.
Artikel 1.35	**Diverse vergunningen of beschikkingen**
Tarief geharmoniseerd	Voor vergunningen of beschikkingen die vallen onder hoofdstuk 1 maar die niet expliciet zijn benoemd geldt dit vangnettarief. Activiteit wordt voornamelijk uitgevoerd door VTH. Harmonisatie tarieven is daarom gewenst. In 2024 was

	het tarief in Ooststellingwerf € 107, Weststellingwerf € 303,45 en Opsterland € 105. Voor 2025 is dat gesteld op € 210 (2x uurtarief).

Aanpassingen Hoofdstuk 2

Artikel 2.4 lid 2 en 3	**Conceptverzoek en principeverzoek**
Lid 2 en 3 gewijzigd	Om het gebruik van de omgevingstafel zoveel mogelijk te stimuleren worden hier geen leges meer voor in rekening gebracht. In de vervolgfase worden deze kosten gedekt via leges omgevingsvergunning (integraal tarief). Wel is het gewenst om leges in rekening te brengen voor een advies of instemming van de gemeenteraad. Het tarief is gelijk aan het tarief voor advies/instemming (artikel 2.50 en 2.51). Lid 2 en 3 zijn hierop aangepast.
Artikel 2.8	**Omgevingsplanactiviteit: monumenten**
Lid 1a2, 1b2 en 1c2 verwijderd en gereserveerd	In de praktijk is onvoldoende duidelijk wanneer sprake is van 1a1 danwel 1a2, lid 1b1 danwel 1b2 en lid 1c1 danwel 1c2. Tarieven zijn hetzelfde. Lid 2 daarom verwijderd en gereserveerd.
Lid 4 toegevoegd	2.8.4 : Hiermee wordt geborgd dat eigenaren van een monument niet financieel worden benadeeld t.o.v. eigenaren van reguliere objecten.
Artikel 2.9	**Rijksmonumentenactiviteit**
Lid 1b	In de praktijk is onvoldoende duidelijk wanneer sprake is van 1a danwel 1b. Tarieven zijn hetzelfde. Lid 2 daarom verwijderd en gereserveerd.
Lid 2 toegevoegd	2.9.2 : Hiermee wordt geborgd dat eigenaren van een monument niet financieel worden benadeeld t.o.v. eigenaren van reguliere objecten.
Artikel 2.13	**Activiteiten die bedrijfstakken overstijgen (afdeling 3.2 Besluit activiteiten leefomgeving)**
Lid b toegevoegd	2.13.b : Een lager tarief voor een verandering of actualisatie van een functioneel ondersteunende milieubelastende activiteit (niet kernactiviteit). Het tarief is € 420 (4x uurtarief).
Artikel 2.16	**Agrarische sector (afdeling 3.6 Besluit activiteiten leefomgeving)**
Lid c toegevoegd	2.16.c : Een lager tarief voor een verandering of actualisatie van een functioneel ondersteunende milieubelastende activiteit (niet kernactiviteit). Het tarief is € 420 (4x uurtarief).
Artikel 2.24	**Omgevingsplanactiviteit: overige activiteiten beperkingengebied leidingen, landschapselement en aardkundige waarde**
Verwijderd en op gereserveerd gezet	Dit betreft een heel specifiek artikel waarbij de verwachting is dat dat in OWO niet voorkomt. Na verwijdering kunnen op basis van artikel 2.28 (overige aanleg) leges worden geheven.
Artikel 2.34	**Andere activiteiten**

Toegevoegd lid b sub 2 en 3	2.34.b : Er zit een fors verschil tussen de inzet voor lichte buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (voormalige kruimelgevallen) en zware buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (voormalige uitgebreide procedures). Het standaard tarief 2024 (wordt licht in 2025) is passend voor lichte buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, maar te laag voor zware buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Door te splitsen in licht en zwaar is het tarief nu passender bij de feitelijke inzet. Het tarief voor zware buitenplanse omgevingsplanactiviteiten is gelijk aan het tarief voor het wijzigen van het omgevingsplan (artikel 2.35). Bij de definities in artikel 2.1 en bijlage 2 bij de tarieventabel is een nadere toelichting opgenomen wat lichte buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zijn.
Artikel 2.42	**Intrekken omgevingsvergunning**
Lid 2 toegevoegd	In lid 1 is bepaald dat leges verschuldigd is wanneer het college op verzoek van een aanvrager een verleende vergunning intrekt. Soms wordt vanuit de gemeente (bijv. bij oude niet meer in gebruik zijnde LPG tankstations) aangedrongen op het indienen van een verzoek om intrekking van een verleende vergunning. Dan is legesheffing niet gewenst. Dit is geregeld in lid 2.
Artikel 2.43	**Beoordeling aanvullende gegevens**
Verwijderd en op gereserveerd gezet	Insteek was/is zoveel mogelijk integrale tarieven.
Artikel 2.52	**Vermindering na conceptverzoek of principeverzoek**
Aanpassing tekst, zodat vermindering ook geldt na wijziging omgevingsplan	In artikel 2.52 is bepaald dat de verschuldigde leges van het conceptverzoek/principeverzoek wordt teruggegeven waanneer tijdig een aanvraag omgevingsvergunning wordt ingediend. Dit is ook gewenst indien tijdig een wijziging omgevingsplan wordt ingediend. De tekst van artikel 2.52 is hierop aangepast.
Artikel 2.55	**Teruggaaf als aanvraag verder buiten behandeling wordt gelaten**
Percentage verlaagd	Het teruggaaf percentage is verlaagd van 100% naar 85%. Voor elke aanvraag worden er kosten gemaakt. Om een deel van die kosten te dekken wordt nu 15% van de verschuldigde leges niet teruggegeven.

Hoofdstuk 3

Artikel 3.6	**Organiseren evenement**
Toegevoegd lid c en d	Wijzigingen evenementenvergunning en tijdelijk kamperen bij een evenement is opgenomen tegen een nul tarief
Artikel 3.19	**Niet benoemd besluit op aanvraag**

Lid 1 gewijzigd	Het tarief was per uur met een maximum van € 222. In de praktijk zijn de werkzaamheden hiervoor veelal meer dan een uur. Tarief daarom gewijzigd naar € 210 (2x uurtarief).
Lid 2 gewijzigd	Het bestaande lid 2 kan komen te vervallen vanwege de gewijzigde tarifering van lid 1. Er wordt een nieuw lid 2 toegevoegd inzake collectevrijstelling. Dit betekent dat voor een vergunning voor een collecte geen leges in rekening wordt gebracht.

Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	**P&C**
Titel	:	Wijzigingsverordening Financiële verordening Ooststellingwerf 2023
Onderwerp	:	
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen /
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering
12 november 2024

Voorgesteld besluit
1. Vast te stellen de 1ste wijziging van de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
Aanleiding
De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van het getrouwheidsoordeel van de accountant. Met ingang van het begrotingsjaar 2023 is het college verplicht om een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken en leggen hiermee verantwoording af aan de gemeenteraad over in hoeverre er rechtmatig is gehandeld in een boekjaar.

Bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording 2023 is geconstateerd dat er nog onvoldoende kaderstelling was geformuleerd ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid van lagere lasten en/of hogere en/of lagere baten. De accountant heeft in lijn met de commissie BBV geadviseerd om hier voor de rechtmatigheidsverantwoording 2024 nadere kaderstelling voor op te stellen.

Aanvullende kaderstelling
De kaderstelling voor de accountantscontrole tot en met boekjaar 2022 vond plaats via onder andere de commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO) en de commissie BBV. Binnen de gemeente Ooststellingwerf is de kaderstelling omtrent de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in paragraaf 3 van de financiële verordening Ooststellingwerf 2023. Deze kaderstelling ligt in de lijn met de kaders die voorheen van toepassing waren voor de accountantscontrole. Hierin was voorheen geen kaderstelling over de begrotingsrechtmatigheid omtrent lagere lasten en/of hogere en/of lagere baten opgenomen.

Voor 2023 was het advies vanuit de commissie BBV om ten aanzien van de begrotingsrechtmatigheid van lagere lasten en/of hogere en/of lagere baten hiervoor de lijn van voorgaande jaren toe te passen, te weten, toelichting in de jaarstukken.

Voorgesteld om onder artikel 12 van de financiële verordening het volgende lid (6) toe te voegen:
Bij onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten op programmaniveau van meer dan € 25.000 dan begroot, is het uitgangspunt dat als de begroting niet tijdig is aangepast, dit als formeel onrechtmatig wordt beschouwd. Deze worden als rechtmatig aangemerkt als deze zijn toegelicht in de tussentijdse rapportage en/of de programmarekening en tellen niet mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Deze aanvulling ligt in de lijn met het advies van de commissie BBV over 2023 en is tevens afgestemd met Eshuis accountants.

Argumenten

1.1 Aanvullende kaderstelling benodigd voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording
Voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording 2024 door het college van B&W is door de raad nadere kaderstelling benodigd inzake de begrotingsrechtmatigheid.

Kanttekeningen

Geen

Financiële toelichting

Geen financiële consequenties

Publicatie voor bekendmaking

Met ingang van het begrotingsjaar 2023 is het college verplicht om een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken en leggen hiermee verantwoording af aan de gemeenteraad over in hoeverre er rechtmatig is gehandeld in een boekjaar. Conform het advies van de commissie BBV dient de raad ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording 2024 nog nadere kaderstelling op te nemen over de wijze waarop met de begrotingsrechtmatigheid om moet worden gegaan. Deze aanvullende kaderstelling is opgenomen in een wijzigingsverordening op de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Wijzigingsverordening Financiële verordening Ooststellingwerf 2023

Extern zaak ID (zaakcode) :

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr. …

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

gelet op artikel 212 van de Gemeentewet;

B E S L U I T:

Vast te stellen de 1ste wijziging van de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023

Artikel I
De Financiële verordening Ooststellingwerf 2023 wordt als volgt gewijzigd:

A. Aan artikel 12 wordt een zesde lid toegevoegd, luidend:
   6. Bij onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten op programmaniveau van meer dan € 25.000 dan begroot, is het uitgangspunt dat als de begroting niet tijdig is aangepast, dit als formeel onrechtmatig wordt beschouwd. Deze worden als rechtmatig aangemerkt als deze zijn toegelicht in de tussentijdse rapportage en/of de programmarekening en tellen niet mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Artikel II
Deze verordening treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2024.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr. …

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

gelet op artikel 212 van de Gemeentewet;

B E S L U I T:

Vast te stellen de 1ste wijziging van de Financiële verordening Ooststellingwerf 2023

Artikel I
De Financiële verordening Ooststellingwerf 2023 wordt als volgt gewijzigd:

A. Aan artikel 12 wordt een zesde lid toegevoegd, luidend:

6. Bij onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten op programmaniveau van meer dan € 25.000 dan begroot, is het uitgangspunt dat als de begroting niet tijdig is aangepast, dit als formeel onrechtmatig wordt beschouwd. Deze worden als rechtmatig aangemerkt als deze zijn toegelicht in de tussentijdse rapportage en/of de programmarekening en tellen niet mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Artikel II
Deze verordening treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2024.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	P&C
Titel	:	Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025
Onderwerp	:	Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Gerben But / Jeroen Sikkens
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085223252

Datum collegevergadering
12 november 2024

Voorgesteld besluit
1. De Verordening eenmalig aansluitrecht 2025, inclusief bijbehorend aanvraagformulier, vast te stellen.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
De gemeente verleent aan iedereen, die daar om vraagt, in principe toestemming om een woning of een ander gebouw op de riolering aan te mogen sluiten. Het deel van de huisaansluiting tot aan de erfgrens wordt door de aanvrager aangelegd. Het deel van de huisaansluiting in grond in eigendom van de gemeente wordt door de gemeente aangelegd. De kosten hiervan worden in rekening gebracht bij de aanvrager. Dit gebeurt op basis van de Verordening eenmalig rioolaansluitrecht.

Argumenten
1.1 Het tarief moet kostendekkend zijn
De kosten die de gemeente maakt voor leveringen van materialen en werkzaamheden van derden zijn veranderd. Met de vaststelling van deze nieuwe verordening ontstaat er weer een kostendekkend tarief.

1.2 De onderbouwing moet degelijk zijn
Met dit besluit heeft de gemeente een goed onderbouwde verordening die het mogelijk maakt om de werkelijke kosten van het aanleggen van een huisaansluiting in rekening te brengen bij de eigenaar van het aan te sluiten roerend of onroerend goed

Kanttekeningen
geen

Financiële toelichting
Door het vaststellen van deze verordening wordt een 100% dekking gecontinueerd van de kosten die de gemeente moet maken voor het aanleggen van de huisaansluitingsleidingen ten behoeve van particulieren en bedrijven

Sustainable Development Goals (SDG's)
Deze verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025 draagt bij aan de onderstaande SDG's:

De verordening draagt op meerdere manieren bij aan de realisatie van:

- SDG 3 (Gezondheid en Welzijn), door het mogelijk maken van een veilige en hygiënische aansluiting op het rioolstelsel;
- SDG 6 (Schoon Water en Sanitaire Voorzieningen). De verordening zorgt ervoor dat huishoudens en bedrijven toegang krijgen tot een betrouwbaar rioleringssysteem;
- SDG 11 (Duurzame Steden en Gemeenschappen), door het bevorderen van een goed functionerend rioleringssysteem;
- SDG 14 (Leven in het Water), door de juiste afvoer en behandeling van afvalwater te waarborgen, helpt de verordening bij het verminderen van vervuiling in waterlichamen.

Inwonersparticipatie

Bij het opstellen van deze verordening heeft geen vorm van inwonersparticipatie plaats gevonden vanwege meerdere redenen:

- Technische complexiteit.
  Het opstellen van een verordening vergt specifieke technische en juridische kennis. Bewoners missen vaak de expertise om de technische details en wettelijke vereisten volledig te begrijpen, wat kan leiden tot inefficiënte of onrealistische voorstellen.
- Belangenverstrengeling
  Bewoners kunnen uiteenlopende en soms tegenstrijdige belangen hebben. Dit maakt het moeilijk om tot een consensus te komen, wat het besluitvormingsproces kan vertragen en compliceren.

Publicatie voor bekendmaking

Jaarlijks worden de gemeentelijke tarieven voor het maken van een aansluiting op de riolering aangepast, omdat de uurtarieven veranderen en de materiaalkosten veranderen. De gemeente geeft in principe aan iedereen toestemming om een woning of een ander gebouw op de riolering aan te mogen sluiten. Het deel van de huisaansluiting tot aan de eigendomsgrens (incl. de zogenaamde erfscheidingsput) wordt door de aanvrager aangelegd. Het deel van de huisaansluiting in grond in eigendom van de gemeente wordt door de gemeente aangelegd. De kosten hiervan worden in rekening gebracht bij de aanvrager. Dit gebeurt op basis van de “Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025”. De tarieven zijn o.a. afhankelijk van de soort verharding en de soort riolering in de weg voor de woning of gebouw.

Vervolg

Planning & communicatie

Na vaststelling van de verordening in de Raad van 17 december 2024 wordt de verordening gepubliceerd via https://www.officielebekendmakingen.nl/. Op 1 januari 2025 treedt de verordening in werking.

De nieuwe verordening wordt afgekondigd door middel van een publicatie in de Nieuwe Ooststellingwerver en de Griffioen en via de gemeentelijke website. Daarnaast is op de website een zogenaamd e-formulier beschikbaar waarmee inwoners of bedrijven de rioolaansluittoestemming kunnen aanvragen.

Evaluatie

n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

1. Aanvraagformulier

Geheime stukken

geen

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085223252

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 november 2024;

gelet op Gemeentewet artikel 229;

Besluit vast te stellen de Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025

Artikel 1. Definities
Voor de toepassing van deze verordening wordt:
a) onder **gemeentelijke riolering** mede het voor de openbare dienst bestemde gemeentelijk oppervlaktewater begrepen;
b) onder **eigendom** verstaan een roerende of onroerende zaak;
c) onder **aansluiting van een eigendom** verstaan het leggen door de gemeente van een buisleiding van het in de openbare weg aanwezige afvoerstelsel tot aan het eigendom ten behoeve waarvan de aansluiting geschiedt, ertoe dienende om voor dat eigendom een directe of indirecte lozing op de gemeentelijke riolering mogelijk te maken;
d) onder **gemeentelijk bouwterrein** verstaan een bouwterrein dat door de gemeente bouwrijp is gemaakt en door de gemeente is verkocht;
e) onder **open verharding** wordt verstaan verhardingen bestaande uit elementen. (bijv. bestratingen), puinverhardingen of zandverhardingen;
f) onder **gesloten verharding** wordt verstaan verhardingen bestaande uit asfalt of beton.

Artikel 2. Belastbaar feit
Onder de naam eenmalig rioolaansluitrecht wordt een recht geheven ter zake van het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten in verband met het tot stand brengen van een directe of indirecte aansluiting van een eigendom op de gemeentelijke riolering.

Artikel 3. Belastingplicht
Het recht wordt geheven van de aanvrager van de dienst dan wel van degene voor wie de dienst wordt verleend.

Artikel 4. Maatstaf van heffing en tarief
1. Het recht bedoeld in artikel 2 bedraagt voor een nieuw te bouwen eigendom op een bouwterrein, dat een gemeentelijk bouwterrein is € 0,=.
2. Het recht bedoeld in artikel 2 bedraagt voor een nieuw te bouwen eigendom op een bouwterrein, dat geen gemeentelijk bouwterrein is of een bestaand eigendom, dat aangesloten moet worden op de gemeentelijke vrijvervalriolering, welke zich onder een open verharding bevindt, met een aansluiting tot 1 strekkende meter: € 508,=. Voor elke strekkende meter boven deze aansluitlengte wordt het recht vermeerderd met € 147,=
3. Het recht bedoeld in artikel 2 bedraagt voor een nieuw te bouwen eigendom op een bouwterrein, dat geen gemeentelijk bouwterrein is of een bestaande eigendom, dat aangesloten moet worden op de gemeentelijke vrijvervalriolering, welke zich onder een gesloten verharding bevindt, met een aansluiting tot 1 strekkende meter: € 628,=. Voor elke strekkende meter boven deze aansluitlengte wordt het recht vermeerderd met € 267,=
4. Het recht bedoeld in artikel 2 bedraagt, in het geval van een nieuwe aansluiting op een drukrioleringssysteem in het buitengebied: € 3.842,=. Wanneer de totale kosten van de aansluiting hoger zijn dan het provinciaal drempelbedrag voor ontheffing van de zorgplicht, dan wordt het bedrag van € 3.842,= vermeerderd met het verschil tussen de totale kosten en het drempelbedrag.
5. Het recht bedoeld in artikel 2 bedraagt, in het geval de situatie omschreven in artikel 4 lid 1, 2, 3 en 4 niet van toepassing zijn, het voorafgaand aan de dienstverlening aan de belastingplichtige meegedeelde bedrag, dat blijkt uit een prijsopgave die terzake door of vanwege het College van Burgemeester en Wethouders is opgesteld. Nadat de prijsopgave is uitgebracht, vangt de dienstverlening aan nadat de aanvrager bericht heeft gedaan dat de aansluiting op eigen perceel gereed is. De prijsopgave heeft een geldigheidsduur van 3 maanden.

Artikel 5. Wijze van heffing
Het recht wordt geheven door middel van een gedagtekende schriftelijke kennisgeving, waaronder mede wordt begrepen een stempelafdruk, zegel, nota of ander schriftuur. Het gevorderde bedrag wordt door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving aan de belastingschuldige bekend gemaakt.

Artikel 6. Ontstaan van de belastingschuld
Het recht is verschuldigd bij de aanvang van de dienstverlening.

Artikel 7. Termijnen van betaling
1. Het gevorderde bedrag moet worden betaald in 1 termijn, welke vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand vermeld in de dagtekening van de schriftelijke kennisgeving.
2. De Algemene Termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid gestelde termijn.

Artikel 8. Kwijtschelding
Bij de invordering van het recht wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Intrekking oude verordening
De 'Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2024' vastgesteld op 19 december 2023 wordt met ingang van 1 januari 2025 ingetrokken met dien verstande dat zij van toepassing blijft op belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 10. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2025.
2. Deze verordening wordt aangehaald als 'Verordening eenmalig rioolaansluitrecht 2025'.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

gemeente ooststellingwerf

AANVRAAGFORMULIER RIOOLAANSLUITING 2025

Aan de gemeente Ooststellingwerf
Afdeling Openbare Ruimte
Postbus 38
8430 AA OOSTERWOLDE

Voordat het formulier wordt ingevuld is het verstandig eerst de toelichting op de achterzijde te lezen. Waar in het formulier meerdere mogelijkheden zijn genoemd, moet het vakje worden aangekruist dat volgens u van toepassing is.
Bij dit aanvraagformulier moet u een tekening indienen waarop is aangegeven: Een plattegrond van de woning met de geprojecteerde huisriolering (schaal 1:100).

Naam en voorletters van de aanvrager	
Straat en huisnummer	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer	

Aanvrager verzoekt hierbij om een aansluiting op de riolering voor het lozen van afvalwater op de gemeentelijke riolering voor het (de) perce(e)l(en):

Straat en huisnummer	
Postcode en woonplaats	

☐ Nieuwbouw, gemeentelijk bouwterrein.

☐ Nieuwbouw, particulier bouwterrein. (toelichting z.o.z.)

☐ Nieuwe aansluiting bij bestaand pand.

☐ Veranderen aansluiting bij bestaand pand.

Datum: _____ Handtekening aanvrager: _____

Dit formulier zenden naar bovenstaand adres.

NIET DOOR AANVRAGER INVULLEN			
Registratienummer	Opdracht verstrekt d.d.	Nota uit d.d.	

TOELICHTING

In welk stadium aanvragen?

Bij nieuwbouw is het gewenst, om vertraging te voorkomen, dat de aanvraag vóór het uitzetten van de bouw in het bezit is bij de afdeling Openbare Ruimte van de gemeente Ooststellingwerf

Tekening
Bij dit aanvraagformulier moet u een tekening indienen waarop is aangegeven:
Een plattegrond van de woning met de geprojecteerde huisriolering, schaal 1:100.

Aanvang van de werkzaamheden
De werkzaamheden zullen door de Buitendienst worden uitgevoerd binnen twee weken nadat de aanvrager van de aansluittoestemming heeft aangegeven dat de rioolaansluiting op eigen terrein gereed is.

AANSLUITKOSTEN m.i.v. 1 januari 2025 (excl. BTW, BTW wordt niet bij u in rekening gebracht)

Nieuwbouw, bouwterrein gekocht van de gemeente
Kosteloos, aansluitkosten zijn inbegrepen bij de kavelprijs.

Nieuwbouw, particuliere kavel
Aansluitkosten per meter *):
- bij open verharding (bestrating, puin of zand) in de weg: € 508,= voor de eerste meter; € 147,= voor de overige meters.
- bij gesloten verharding (asfalt of beton) in de weg: € 628,= voor de eerste meter; € 267,= voor de overige meters.

Bestaande bouw (bijv. aanpassen bestaande aansluiting, tweede aansluiting)
Aansluitkosten per meter *):
- bij open verharding (bestrating, puin of zand) in de weg: € 508,= voor de eerste meter; € 147,= voor de overige meters.
- bij gesloten verharding (asfalt of beton) in de weg: € 628,= voor de eerste meter; € 267,= voor de overige meters.

Nieuwe aansluitingen in het buitengebied
- Er wordt door de gemeente een prijsopgave gedaan. De aanvrager betaalt een éénmalige bijdrage van € 3.842,= Wanneer de totale kosten van de aansluiting hoger zijn dan de kosten van het drempelbedrag van de Provincie, wordt ook het verschil hiertussen in rekening gebracht.

Overige gevallen
- Er wordt door de gemeente een prijsopgave gedaan. Het op de prijsopgave genoemde bedrag zijn de kosten voor het maken van de aansluiting op de riolering. Er vindt achteraf geen verrekening plaats. Nadat de prijsopgave is uitgebracht, wachten wij op uw bericht om aan te geven dat de aansluiting op uw perceel gereed is. Daarna legt de gemeente het gemeentelijk deel van de aansluiting aan. De prijsopgave heeft een geldigheid van 3 maanden.

*) Aansluitkosten per meter, dit is gerekend vanaf de erfscheiding tot het hart van het gemeentelijke riool.

Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	**P&C**
Titel	:	Riolering – Verordening rioolheffing 2025
Onderwerp	:	Riolering – Verordening rioolheffing 2025
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Gerben But/Jan van Weperen/Jeroen Sikkens
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085223253

Datum collegevergadering
12 november 2024

Voorgesteld besluit
1. De Verordening rioolheffing 2025 vast te stellen.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
De gemeenteraad heeft 1 juli 2020 het GRP 2020 – 2024 vastgesteld. In dit GRP, incl. kostendekkingsplan, staat het beleid omschreven dat de gemeente voert aangaande de invulling van de afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht. Om aan deze zorgplichten invulling te geven, worden maatregelen (in de breedste zin van het woord) uitgevoerd. Deze maatregelen kosten geld. Deze kosten worden gedekt vanuit de inkomsten van de rioolheffing. Hiertoe wordt jaarlijks de Verordening rioolheffing vastgesteld door de Raad.

Argumenten
1.1 Het is in lijn met het door de raad vastgestelde GRP 2020 - 2024
Met het laten vaststellen van de Verordening rioolheffing 2024 wordt uitvoering gegeven aan een eerder genomen besluit van de Raad (besluit 1 juli 2020, vaststelling GRP). De opvolger van het GRP is het Water en rioleringsprogramma (WRP) 2025 – 2029. De planning is dat dit nieuwe Wrp in maart 2025 aan de raad wordt voorgelegd..
De Verordening Rioolheffing 2025 is vastgesteld op basis van de huidige geldende beleidsuitgangspunten.

1.2 Het tarief moet kostendekkend zijn
Met het laten vaststellen van de verordening rioolheffing 2025 ontstaat een tarief dat kostendekkend is, volgens het door de Raad vastgestelde kostendekkingsplan. In het kostendekkingsplan is een indicatie gegeven van de hoogte van de rioolheffing. De tarieven voor 2025 worden volgens de beleidsuitgangspunten genoemd in het GRP en het kostendekkingsplan verhoogd met de inflatiecorrectie. Het nieuwe tarief is bepaald door het huidige tarief te verhogen met een correctie van 2,8%. Dit is de inflatiecorrectie waarmee in de begroting 2025 rekening wordt gehouden.

Kanttekeningen
Geen

Financiële toelichting

Hieronder staat een tabel met de verschillende tarieven in verloop van de tijd. De vetgedrukte tarieven in de meest rechter kolom zijn de tarieven die in de Verordening rioolheffing 2024 zijn opgenomen. Deze tarieven zijn verhoogd met de inflatiecorrectie en daarna weer gecorrigeerd vanwege de verandering in het aantal en de aard van de aansluitingen.

	Tarief 2023 (excl. korting)	Tarief 2023 (incl. korting)	Tarief 2024	Tarief 2025
Eigenarendeel				
- Alle objecten	€ 103,80	€ 103,80	€ 107,00	**€ 110,00**
Gebruikersdeel Woningen				
- Eénpersoonshuishouden	€ 61,95	€ 61,95	€ 63,85	**€ 65,65**
- Tweepersoonshuishouden	€ 122,25	€ 122,25	€ 126,00	**€ 129,55**
- Drie- of meerpersoonshuishouden	€ 183,60	€ 183,60	€ 189,30	**€ 194,55**
- Recreatiewoningen	€ 68,15	€ 68,15	€ 70,25	**€ 72,20**
Gebruikersdeel niet-Woningen				
- 0 tot en met 200 m³ waterverbruik per jaar	€ 1,37 per m³	€ 0,00 per m³	€ 1,41 per m³	**€ 1,45 per m³**
- 201 tot en met 1.000 m³ waterverbruik per jaar	€ 1,16 per m³	€ 1,16 per m³	€ 1,19 per m³	**€ 1,23 per m³**
- 1.001 tot en met 2.000 m³ waterverbruik per jaar	€ 0,97 per m³	€ 0,97 per m³	€ 1,00 per m³	**€ 1,03 per m³**
- 2.001 tot en met 5.000 m³ waterverbruik per jaar	€ 0,68 per m³	€ 0,68 per m³	€ 0,70 per m³	**€ 0,72 per m³**
- 5.001 tot en met 10.000 m³ waterverbruik per jaar	€ 0,42 per m³	€ 0,42 per m³	€ 0,43 per m³	**€ 0,45 per m³**
- 10.001 tot en met 50.000 m³ waterverbruik per jaar	€ 0,23 per m³	€ 0,23 per m³	€ 0,24 per m³	**€ 0,24 per m³**
- ≥ 50.001 m³ waterverbruik per jaar	€ 0,11 per m³	€ 0,11 per m³	€ 0,11 per m³	**€ 0,12 per m³**

Sustainable Development Goals (SDG's)

Deze verordening rioolheffing 2025 draagt bij aan de onderstaande SDG's:

De verordening draagt op meerdere manieren bij aan de realisatie van:

- SDG 3 (Gezondheid en Welzijn): Door de inzameling en zuivering van afvalwater te financieren, helpt de rioolheffing om de verspreiding van ziekten te voorkomen en de volksgezondheid te verbeteren;
- SDG 6 (Schoon Water en Sanitaire Voorzieningen): De rioolheffing ondersteunt de infrastructuur voor het stedelijk waterbeheer. Dit draagt bij aan het verminderen van watervervuiling en het verbeteren van de waterkwaliteit;
- SDG 11 (Duurzame Steden en Gemeenschappen): Door te investeren in rioleringssystemen, draagt de rioolheffing bij aan het creëren van duurzame en veerkrachtige steden;
- SDG 14 (Leven in het Water). Door de juiste afvoer en behandeling van afvalwater te financieren, helpt de rioolheffing om de vervuiling van waterlichamen te verminderen.

Inwonersparticipatie

Bij het opstellen van deze verordening heeft geen vorm van inwonersparticipatie plaats gevonden vanwege meerdere redenen:

- Technische complexiteit.
  Het opstellen van een verordening vergt specifieke technische en juridische kennis.
- Belangentegenstellingen.
  Bewoners kunnen uiteenlopende en soms tegenstrijdige belangen hebben. Dit maakt het moeilijk om tot een consensus te komen, wat het besluitvormingsproces kan vertragen en compliceren.

Vervolg

Planning & communicatie

- 4 december 2024	raadscommissie P&C
- 17 december 2024	behandeling in de raad
- 18 december 2024	publicatie via: https://www.officielebekendmakingen.nl/
- 1 januari 2025	verordening treedt in werking

Evaluatie
n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen
geen

Geheime stukken
geen

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085223253

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 november 2024;

gelet op artikel 228a van de Gemeentewet;

Besluit vast te stellen de Verordening op de heffing en de invordering van rioolheffing 2025

Artikel 1 Definities
Deze verordening verstaat onder:
a. perceel: een roerende of onroerende zaak of een zelfstandig gedeelte daarvan;
b. gemeentelijke riolering: een voorziening of combinatie van voorzieningen voor inzameling, verwerking, zuivering of transport van afvalwater, hemelwater of grondwater, in eigendom, in beheer of in onderhoud bij de gemeente;
c. verbruiksperiode: de periode waarop de afrekening van het waterbedrijf betrekking heeft;
d. water: huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater, hemelwater, grondwater of oppervlaktewater;
e. recreatiewoning: een woning die niet tot hoofdverblijf dient;
f. niet-woning: een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht of persoonlijk recht;
g. garagebox: een overdekte stallingsruimte voor een auto, deel uitmakende van een complex van dergelijke stallingen.

Artikel 2 Aard van de belasting
Onder de naam rioolheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:
a. de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater; en
b. de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Artikel 3 Belastbaar feit en belastingplicht
1. De belasting wordt geheven:
   a. van degene die bij het begin van het belastingjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een bebouwd perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering, verder te noemen: eigenarendeel;
   b. van de gebruiker van een bebouwd perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd, verder te noemen: gebruikersdeel.
2. Voor het eigenarendeel wordt, als het bebouwde perceel een onroerende zaak is, als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het belastingjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.
3. Voor het gebruikersdeel, wordt als gebruiker aangemerkt:
   a. degene die naar de omstandigheden beoordeeld het bebouwde perceel al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
   b. ingeval een gedeelte van een bebouwd perceel – niet een gedeelte als bedoeld in artikel 4 – voor gebruik is afgestaan: degene die dat gedeelte voor gebruik heeft afgestaan.

Artikel 4 Zelfstandige gedeelten
Indien gedeelten van een in artikel 3 bedoeld perceel blijkens hun indeling bestemd zijn om als afzonderlijk geheel te worden gebruikt, wordt de belasting geheven ter zake van elk als zodanig bestemd gedeelte, met dien verstande dat indien twee of meer van die gedeelten tezamen als één geheel worden gebruikt, deze als één perceel worden aangemerkt.

Artikel 5 Maatstaf van heffing
1. Het eigenarendeel wordt geheven naar een vast bedrag per bebouwd perceel.
2. Het gebruikersdeel voor niet-woningen en voor woningen als bedoeld in lid 3 van dit artikel wordt geheven naar het aantal kubieke meters geloosd water op de riolering. De hoeveelheid water wordt gesteld op het aantal kubieke meters leidingwater dat op de waterafrekening staat vermeld die is ontvangen in het voorgaande belastingjaar. Deze hoeveelheid wordt, in voorkomende gevallen, verhoogd met het aantal kubieke meters opgepompt grondwater. Wanneer de verbruiksperiode niet gelijk is aan

een periode van twaalf maanden, wordt de hoeveelheid water door herleiding naar tijdsbelang bepaald. Bij de herleiding wordt een gedeelte van een kalendermaand voor een volle maand gerekend.
3. Het gebruikersdeel wordt eveneens geheven zoals omschreven in lid 2 van dit artikel voor de volgende specifieke woonobjecten:
   a. verpleegtehuizen;
   b. gezinsvervangende tehuizen;
   c. tehuizen voor personen met een lichamelijke of verstandelijke beperking;
   d. verzorgingstehuizen;
   e. bejaardentehuizen;
4. Het gebruikersdeel van woningen, met uitzondering van de woningen bedoeld in lid 3 van dit artikel, wordt geheven naar een vast bedrag voor een éénpersoonshuishouden, een vast bedrag voor een tweepersoonshuishouden, een vast bedrag voor een drie- of meer persoonshuishouden en een vast bedrag voor recreatiewoningen.
5. Wanneer gebruik wordt gemaakt van een pompinstallatie moet die pompinstallatie zijn voorzien van een:
   a. watermeter, waarvan de hoeveelheid opgepompt water kan worden afgelezen, of
   b. bedrijfsurenteller, waarvan het aantal uren dat een pompinstallatie met vaste capaciteit in bedrijf is geweest, kan worden afgelezen.

   De eerste volzin is niet van toepassing indien vaststelling van de hoeveelheid opgepompt water geschiedt op grond van enige andere wettelijke bepaling.
6. De op de voet van het tweede lid berekende hoeveelheid toegevoerd of opgepompt water wordt verminderd met de hoeveelheid water die niet is afgevoerd.
7. Indien voor de in artikel 3, eerste lid, onderdeel b bedoelde percelen in verband met het ontbreken van afzonderlijke watermeters, danwel de verbruiksperiode als bedoeld in lid 2 niet aanwezig zijn, de hoeveelheid afvalwater niet kan worden vastgesteld zoals hiervoor is omschreven, zal de hoeveelheid afvalwater voor niet tot woning dienende eigendommen op het aantal kubieke meters afgevoerd afvalwater, dat in het belastingtijdvak of gedurende de verbruiksperiode naar het eigendom is toegevoerd of is opgepompt, worden gesteld.
8. Voor de vaststelling van de omstandigheden als bedoeld in lid 7, is de toestand aan het begin van het belastingjaar of zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht bepalend.

Artikel 5a Vrijstelling
De belasting wordt niet geheven van garageboxen die als zelfstandig gedeelte kunnen worden aangemerkt.

Artikel 6 Belastingtarieven
1. Het recht als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel a, (eigenarendeel) bedraagt per eigendom: € 110,00
2. Het recht als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel b, (gebruikersdeel) bedraagt voor woningen:
   a. voor een éénpersoonshuishouden € 65,65
   b. voor een tweepersoonshuishouden € 129,55
   c. voor een drie- of meerpersoonshuishouden € 194,55
   d. voor recreatiewoningen € 72,20
3. Het recht als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel b, (gebruikersdeel) bedraagt voor niet-woningen: per volle eenheid kubieke meter afvalwater:
   a. € 1,45 per eenheid van 0 tot en met 200 m³;
   b. € 1,23 per eenheid van 201 m³ tot en met 1.000 m³;
   c. € 1,03 per eenheid van 1.001 m³ tot en met 2.000 m³;
   d. € 0,72 per eenheid van 2.001 m³ tot en met 5.000 m³;
   e. € 0,45 per eenheid van 5.001 m³ tot en met 10.000 m³;
   f. € 0,24 per eenheid van 10.001 m³ tot en met 50.000 m³;
   g. € 0,12 per eenheid boven de 50.000 m³.

De verschuldigde belasting als bedoeld in het tweede en derde lid wordt op een veelvoud van € 0,05 naar beneden afgerond.

Artikel 7 Belastingjaar
Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 8 Wijze van heffing
De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 9 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang
1. De belasting is verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of voor het gebruikersdeel, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. Indien de belastingplicht met betrekking tot het perceel voor het gebruikersdeel in de loop van het belastingjaar aanvangt, is de belasting verschuldigd over zoveel twaalfde gedeelten van het voor dat jaar verschuldigde gebruikersdeel als er in dat jaar, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.

3. Indien de belastingplicht met betrekking tot het perceel voor het gebruikersdeel in de loop van het belastingjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel twaalfde gedeelten van het voor dat jaar verschuldigde gebruikersdeel als er in dat jaar, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
4. Het tweede en derde lid is niet van toepassing indien de belastingplichtige binnen de gemeente verhuist en aldaar een ander gebouwd perceel in gebruik neemt.

Artikel 10 Termijnen van betaling
1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in één termijn, vervallende op de laatste dag van de maand volgende op die welke in de dagtekening is vermeld.
2. In afwijking van het eerste lid geldt dat, ingeval het totaalbedrag van de rioolheffing of van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen rioolheffing en andere heffingen meer dan € 75,00 bedraagt deze moet worden betaald in twee termijnen, waarvan de eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgende op die welke in de dagtekening is vermeld en de volgende termijn op de laatste dag van de maand drie maanden na de dagtekening.
3. Indien voor de betaling van de verschuldigde belastingen een machtiging voor automatische incasso is afgegeven, dienen voor de in het tweede lid genoemde twee termijnen tien gelijke termijnen te worden gelezen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening is vermeld en de volgende termijnen steeds één maand later.
4. De machtiging voor automatische incasso zoals genoemd in het derde lid, wordt geacht niet te zijn verleend indien gedurende de looptijd van de automatische incasso twee termijnen worden gestorneerd, ofwel indien de incassomachtiging door de belastingschuldige of de rekeninghouder wordt ingetrokken. De termijnen genoemd in het eerste lid worden in dat geval direct van toepassing.
5. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 11 Kwijtschelding
Kwijtschelding van de belasting wordt niet verleend voor het eigenaarsdeel.
Kwijtschelding van de belasting kan worden verleend voor het gebruikersdeel.

Artikel 12 Overgangsrecht
De "Verordening rioolheffing 2024", vastgesteld bij besluit van 19 december 2023 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 13 genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten welke zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 13 Inwerkingtreding
Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2025

Artikel 14 Citeertitel
De verordening wordt aangehaald als: "Verordening rioolheffing 2025".

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

Raadsvoorstel

Commissievergadering	:	Ruimte
Titel	:	Verordening op de heffing en invordering van Afvalstoffenheffing 2025
Onderwerp	:	Tarieven afvalstoffenheffing 2025
Portefeuillehouder/Teamleider	:	G. But en J. van Weperen / J. Sikkens
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085223419

Datum collegevergadering
12 november 2024

Voorgesteld besluit
1. De slagboomtarieven voor de milieustraat voor 2025 te verhogen met 5%;
2. Het tarief per kg restafval voor 2025 vast te stellen op € 0,30;
3. Het tarief per afvalzak vast te stellen op € 1,40;
4. Geen kosten meer in rekening te brengen voor het inleveren van matrassen;
5. De Verordening Afvalstoffenheffing 2025 (inclusief tarieven milieustraat) vast te stellen.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
In 2020 (raadsbesluit d.d. 15 december 2020) heeft u met het kiezen van groeiscenario 5 besloten om in 5 jaar toe te groeien naar een kostendekkend tarief. Om afvalstoffenheffing op te kunnen leggen, moet jaarlijks voor 1 januari de verordening op de heffing en invordering van afvalstoffen worden vastgesteld. In de verordening afvalstoffenheffing wordt de hoogte van de tarieven voor de Sortibak (ledigings-+kilotarief), de Biobak, de Afvalzak, de Slagboomtarieven milieustraat en het vaste tarief vastgesteld.

Argumenten
1.1 De kosten van de milieustraat stijgen
De tarieven van de milieustraat zijn conform het eerder gekozen groeiscenario 5 met 5% verhoogd.
De kostendekkendheid van de milieustraat is 35%. Om te streven naar 100% kostendekkendheid via de slagboomtarieven is niet reëel. Een deel van de kosten van de milieustraat wordt gedekt uit het vastrecht.

2.1 Om de afvalinzameling kostendekkend te houden moet het tarief worden verhoogd
Op 15 december 2020 heeft u besloten (door middel van scenario 5) in 5 jaar toe te groeien naar een kostendekkend tarief. Inmiddels zitten we op kostendekkend niveau. Om dit ook voor 2025 vast te houden, is het door de inflatie van de afgelopen jaren nodig de tarieven voor 2025 te verhogen. De afgelopen jaren is het tarief voor GFT en het bedrag per kilo voor restafval steeds gelijk gebleven. Om ook de stimulans tot (nog betere) scheiding van afval te stimuleren, is het voorstel om voor 2025 het bedrag per kilo restafval en de afvalzakken te verhogen van € 0,26 naar € 0,30 en het vaste bedrag ongemoeid te laten.
Middels een flyer bij de aanslag gemeentelijke belastingen worden burgers op het belang van goed scheiden gewezen en dat goed scheiden ook kan schelen in de portemonnee.

2.2 Met het verhogen van de kiloprijs stimuleren we burgers hun afval te scheiden
Met de invoering van Diftar+ was 1 van de doelen het VANG (Van Afval Naar Grondstof)-cijfer te laten dalen tot onder de 100 kilo te verbranden afval per persoon per jaar. We zijn goed op weg: het VANG-cijfer is in 2023 uitgekomen op 104 kg. Hiermee staan we op de 4^{e} plaats in Friesland.

Uit de in het voorjaar gehouden sorteeranalyse van restafval blijkt dat er nog steeds afval dat thuishoort in de gft-container, de glasbak of de textielcontainer, in de restafval-container wordt aangeboden. Het verhogen van de kiloprijs voor restafval moet leiden tot meer bewustzijn.
Om ook op de milieustraat een extra impuls aan het goed scheiden te geven, zetten we vanaf 1 oktober 2024 een extra medewerker in voor 2 dagen in de week. De kosten hiervan worden gedekt uit het Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV)-zwerfafvalbudget. Hierover heeft u een mededeling ontvangen op 16 juli 2024.

2.3 Er is sprake van hogere kosten door inflatie
De kosten die Omrin in rekening brengt voor inzameling, afvoer en verwerking van afval zijn fors verhoogd. Daarnaast zijn de loonkosten gestegen. Dit heeft geleid tot een hogere doorbelasting en dus hogere lasten dan destijds vastgesteld in ‘scenario 5’. De inflatie was daar niet in meegenomen.

2.4 Omrin geeft voor 2025 een lagere korting op het verwerkingstarief huishoudelijk restafval
In de algemene vergadering van Afvalsturing Friesland NV is besloten voor 2025 een eenmalige korting van € 5,00 per ton op het verwerkingstarief van het huishoudelijk restafval toe te passen vanwege hogere opbrengsten van opgewekte energie. Het gaat daarbij om de verkoop van biogas vanuit de vergistingsinstallatie en de verkoop van stroom uit de Reststoffen Energie Centrale door Afvalsturing.
Het kortingsbedrag is lager dan voorgaande jaren. Toen konden we rekenen op een korting van € 10,00. Omrin heeft besloten de korting dit jaar te verlagen om de stand van de algemene reserve op peil te houden. Door de verbetering van de solvabiliteit is er genoeg financiële ruimte voor grote investeringen om het scheidingspercentage te verhogen en het verwerkingsconcept uit te breiden.

3.1 De kosten voor het afval in zakken stijgen
De kosten die Omrin in rekening brengt voor inzameling, afvoer en verwerking van afval, zijn zoals ook al benoemd bij punt 2.3 fors verhoogd. Dit geldt ook voor de kosten bij inzameling met ondergrondse systemen. De verhoging van de prijs per zak van € 1,35 naar € 1,40 is in evenredigheid met de verhoging van de kiloprijs.

4.1 De gemeente wordt financieel volledig gecompenseerd voor de inzameling van matrassen
Met ingang van 1 januari 2022 is de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor matrassen in werking getreden. De op de Milieustraat ingezamelde matrassen worden bij recyclebedrijven aangeleverd. De vergoeding voor matrassen bedroeg 60% van de kosten. Met ingang van 2024 is deze vergoeding verhoogd naar 100%. Omdat de gemeente volledig gecompenseerd wordt, is het niet passend de burger wel te belasten voor het inleveren van een matras. Voor 2025 zal dan ook geen tarief meer worden berekend voor een matras, mits schoon en droog ingeleverd.

5.1 De Verordening op de heffing en inning moet worden vastgesteld
Het is noodzaak om de Verordening tot heffing en invordering van de afvalstoffenheffing 2025 vóór 1 januari 2025 te laten vaststellen. Daarmee kan de afvalstoffenheffing per 1 januari 2025 worden geïnd.

Kanttekeningen

2.1 en 3.1 Er kunnen schommelingen ontstaan
Het voorstel is berekend op basis van aantal ledigingen, ingezamelde tonnen, huidige verbrandingstoeslag Rijk en de huidige tarieven Omrin. De vergoedingen van onder meer papier staan niet vast, waardoor schommelingen ontstaan.

2.1 en 3.1 Kostendekkendheid kan leiden tot grillige tarieven
Een strategie van kostendekkendheid leidt bij prijsstijgingen tot hogere tarieven. Als we vasthouden aan de strategie van een kostendekkend tarief, zal bij verhoging van de prijzen door Omrin, het tarief ook stijgen. Dat zou kunnen leiden tot een toename in grilligheid van tarieven.

Financiële toelichting
Door de keuze voor groeiscenario 5 is de reserve lastenverlichting in 2020 verhoogd om voor de periode 2021-2025 om tekorten te kunnen dekken. Met als doel te groeien naar een kostendekkend tarief. Ondanks dat de reserve lastenverlichting per eind 2023 in totaal € 595.000,00 bedraagt, is het voorstel vast te houden aan het vaststellen van een kostendekkend tarief. Daarom wordt het tarief voor restafval verhoogd en wordt de reserve lastenverlichting niet aangesproken.

Sustainable Development Goals (SDG's)

SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen - Door het verbeteren van afvalbeheer, draagt de verordening bij aan het creëren van schonere en duurzamere leefomgevingen.

SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie - De verordening moedigt aan tot efficiënter gebruik van grondstoffen en bevordert recycling en hergebruik, wat leidt tot minder afval.

SDG 13: Klimaatactie - Door optimalisatie van afvalbeheer, helpt de verordening bij het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen die vrijkomen bij afvalverwerking.

Inwonersparticipatie
n.v.t.

Publicatie voor bekendmaking
Jaarlijks worden de tarieven afvalstoffenheffing vastgesteld. De raad heeft het tarief voor het vastrecht voor 2025 niet gewijzigd en vastgesteld op € 158,00 per aansluiting, per jaar. Het tarief per kilo wordt verhoogd naar € 0,30; een afvalzak gaat € 1,40 kosten.

Vervolg
De Afvalstoffenheffing wordt in 2025 volgens Verordening op de heffing en invordering bij onze inwoners geïnd.

Planning & communicatie
Na besluitvorming wordt de verordening gepubliceerd.
Middels een flyer bij de aanslag gemeentelijke belastingen worden burgers op het belang van goed scheiden gewezen en dat goed scheiden ook kan schelen in de portemonnee.

Evaluatie
n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen

- **1.** Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffen 2025
- **2**. Raadsbesluit

Geheime stukken

-

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085223419

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

gelet op artikel 15.33 Wet Milieubeheer;

Besluit

1. De slagboomtarieven voor de milieustraat voor 2025 te verhogen met 5%;
2. Het tarief per kg restafval voor 2025 vast te stellen op € 0,30;
3. Het tarief per afvalzak vast te stellen op € 1,40;
4. Geen kosten meer in rekening te brengen voor het inleveren van matrassen;
5. De Verordening Afvalstoffenheffing 2025 (inclusief tarieven milieustraat) vast te stellen.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

gezien de voorstellen van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

gelet op artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;

b e s l u i t :

vast te stellen de:

Verordening op de heffing en invordering van Afvalstoffenheffing 2025

Artikel 1 Definitie
Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder ‘gebruik maken’: gebruikmaken in de zin van artikel 15.33 Wet Milieubeheer.

Artikel 2 Aard van de belasting en belastbaar feit
1. Onder de naam "Afvalstoffenheffing" wordt een directe belasting geheven als bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer.
2. De Afvalstoffenheffing als bedoeld in deze verordening en de daarbij behorende tarieventabel wordt naar afzonderlijke grondslagen geheven voor het gebruik maken van een perceel ten aanzien waarvan krachtens artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Artikel 3 Belastingplicht
De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente naar omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan ingevolge artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Artikel 4 Maatstaf van heffing en belastingtarief
De belasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel. Het aantal kilo’s bedoeld in de tarieventabel onder artikel 2.1.1 wordt neerwaarts afgerond op hele of halve kilo’s.

Artikel 4 a Vrijstellingen
Wanneer er sprake is van een medische indicatie kan, na overlegging van een medische verklaring van een arts, een bedrag van € 75,00 worden vrijgesteld voor het tarief genoemd in artikel 1.1 van hoofdstuk 1 van de tarieventabel.

Artikel 5 Belastingjaar
Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 6 Wijze van heffing
1. De belasting bedoeld in de hoofdstukken 1, 2 en 3 van de tarieventabel wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De slagboomtarieven milieustraat worden geheven door middel van een mondelinge dan wel een schriftelijke gedagtekende kennisgeving. Het gevorderde bedrag wordt mondeling dan wel door toezending of uitreiking van de schriftelijke kennisgeving aan de belastingschuldige bekendgemaakt.

Artikel 7 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

1. De belasting bedoeld in hoofdstuk 1 van de tarieventabel is verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de belastingplicht.
2. De belasting bedoeld in hoofdstuk 2 en 3 van de tarieventabel is verschuldigd bij aanvang van de dienstverlening en wordt berekend na afloop van het belastingjaar of, zo dit eerder is, na beëindiging van de belastingplicht.
3. Indien de belastingplicht in de loop van het heffingstijdvak aanvangt, is de belasting bedoeld in hoofdstuk 1 van de tarieventabel verschuldigd voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
4. Indien de belastingplicht in de loop van het heffingstijdvak wijzigt doordat er een huishouding van meer dan één persoon ontstaat, is een aanvullende belasting verschuldigd van zoveel maal een twaalfde gedeelte van het bedrag van het verschil tussen de tarieven, bedoeld in hoofdstuk 1, onder 1.2, als na dat tijdstip van wijziging van de belastingplicht nog volle kalendermaanden overblijven.
5. Indien de belastingplicht in de loop van het heffingstijdvak eindigt, bestaat ten aanzien van de belasting bedoeld in hoofdstuk 1 van de tarieventabel aanspraak op ontheffing voor zoveel twaalfde gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na het einde van de belastingplicht, nog volle kalendermaanden overblijven.
6. Indien de belastingplicht in de loop van het heffingstijdvak wijzigt doordat een huishouding van minder dan twee personen ontstaat, wordt vermindering verleend van zoveel maal een twaalfde gedeelte van het bedrag van het verschil tussen de tarieven, bedoeld in hoofdstuk 1, onder 1.2, als na dat tijdstip van wijziging van de belastingplicht nog volle kalendermaanden overblijven.
7. Het derde lid en het vijfde lid zijn niet van toepassing indien de belastingplichtige binnen de gemeente verhuist en aldaar van een ander perceel gebruik maakt.

Artikel 8 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen die, met inachtneming van hoofdstuk 1, 2 en 3 van de tarieventabel worden opgelegd, worden betaald in één termijn vervallende op de laatste dag van de maand volgend op die welke in de dagtekening is vermeld.
2. In afwijking van het eerste lid geldt ingeval het totaalbedrag van de afvalstoffenheffing of van de op één aanslagbiljet verenigde afvalstoffenheffing en andere heffingen meer dan € 75,00 bedraagt, deze moet worden betaald in twee termijnen, waarvan de eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgend op die welke in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de volgende termijn op de laatste dag van de maand drie maanden na dagtekening.
3. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in het eerste lid en tweede lid gestelde termijnen.
4. Indien voor de betaling van de verschuldigde belasting een machtiging voor automatische incasso is afgegeven, dient voor de in het tweede lid genoemde twee termijnen tien gelijke termijnen te worden gelezen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening is vermeld en de volgende termijn steeds één maand later
5. De machtiging voor automatische incasso zoals genoemd in het 4e lid, wordt geacht niet te zijn verleend indien gedurende de looptijd van de automatische incasso twee termijnen worden gestorneerd, ofwel indien de incassomachtiging door de belastingschuldige of de rekeninghouder wordt ingetrokken. De termijnen genoemd in het eerste en tweede lid worden in dat geval direct van toepassing.
6. De afvalstoffenheffing als bedoeld in art. 6 lid 2 moet worden betaald ingeval de kennisgeving:
   a. mondeling wordt gedaan, op het moment van het doen van de kennisgeving;
   b. schriftelijk wordt gedaan, op het moment van het uitreiken van de kennisgeving, dan wel in geval van toezending daarvan, binnen acht dagen na dagtekening van de kennisgeving.

Artikel 9 Kwijtschelding

Bij de invordering van de afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend.

Artikel 10 Overgangsrecht

De ‘Verordening op de heffing en invordering van de Afvalstoffenheffing 2024” laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 19 december 2023, wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 11 genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 11 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

Artikel 12 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als "Verordening Afvalstoffenheffing 2025".

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

Tarieventabel behorende bij de "Verordening afvalstoffenheffing 2025".

Algemeen
De bedragen genoemd in deze tabel zijn inclusief omzetbelasting indien deze is verschuldigd.

Hoofdstuk 1 Maatstaf en jaarlijks tarief afvalstoffenheffing (vast gedeelte)

1.1	De belasting bedraagt per perceel per belastingjaar:	€	158,00
1.2	Indien het aanbod van huishoudelijk afval niet overeenkomstig hoofdstuk 2 en 3 wordt geregistreerd en geheven, bedraagt, ongeacht het werkelijk vuilaanbod, de belasting per perceel per belastingjaar indien het perceel op 1 januari van het belastingjaar of, indien de belastingplicht later aanvangt, bij de aanvang van de belastingplicht, wordt gebruikt door		
	a. één persoon:	€	217,50
	b. twee personen of meer :	€	251,50

Hoofdstuk 2 Maatstaven en tarieven afvalstoffenheffing voor de lediging van containers (variabel gedeelte)

Onverminderd het bepaalde in hoofdstuk 1 bedraagt de belasting per lediging van:

2.1.1	een container van 240 liter, bestemd voor de inzameling van restafval:	€	1,00
	verhoogd met een bedrag voor elke aangeboden kilo restafval:	€	0,30
2.1.2	een container bestemd voor de inzameling van GFT-afval:	€	1,00

Hoofdstuk 3 Maatstaven en tarieven afvalstoffenheffing bij het gebruik van verzamelcontainers (variabel gedeelte)

3.1	Onverminderd het bepaalde in hoofdstuk 1 bedraagt de belasting per aanbieding van huishoudelijk afval in daartoe bestemde en ingerichte verzamelcontainers per aanbieding van een huisvuilzak met maximaal 40 liter restafval	€	1,40

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

gemeente ooststellingwerf

Slagboomtarieven milieustraat 2025

1. Huishoudelijk afval

Tarief per bezoek	Grof huishoudelijk afval	Grof tuinafval	Puin (schoon)	Zwarte grond (schoon)	Bouw- en sloopafval
Kofferbak personenauto (*1) of kleiner vervoer	€ 7,70	Gratis	€ 5,25	€ 12,60	€ 7,70
Personenauto met laadvloer of aanhanger tot 2,5 meter	€ 19,85	Gratis	€ 10,50	€ 12,60	€ 19,85
Personenauto met laadvloer of aanhanger van 2,5 tot 3 meter	€ 28,90	Gratis	€ 15,45	Zie noot 4	€ 28,90
Personenauto met laadvloer of aanhanger vanaf 3 meter	€ 42,40	Gratis	€ 20,35	Zie noot 4	€ 42,40
Overige voertuigen					
Basistarief voor de eerste 4m^3	€ 42,40	€ 19,85	€ 26,45	Zie noot 4	€ 42,40
Boven 4m^3: verhoging per m^3	€ 19,85	€ 10,50	€ 6,60		€ 19,85

Noot (*):

1. Een personenauto met weggeklapte achterbank wordt beschouwd als een laadvloer tot 2,5 meter.
2. Voor *gemengde* vrachten geldt het tarief voor grof huishoudelijk restafval.
3. Huishoudelijk restafval en groente- en fruitafval wordt **niet** geaccepteerd. Dit afval hoort resp. in de Sortibak en de Biobak.
4. Er kan maximaal **1 m^3 zwarte grond** worden aangeboden (grotere hoeveelheden worden niet geaccepteerd!).

Overige tarieven:

Afhalen compostvat**:** € 14,50
(Personen) autobanden **met** velg: € 6,25 per stuk
Grotere banden, zoals tractor- en vrachtwagenbanden worden **niet** geaccepteerd!

Gratis:

Asbest tot 35 m² per kadastraal perceel; (Personen) autobanden **zonder** velg (max. 4);
Grof Tuinafval; Glas; Huishoudelijk Klein Chemisch Afval; Oud Papier en Karton; Textiel; Vlakglas;
Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (koelkasten, wasmachines, fornuizen, elektrische apparatuur, zoals TV's, radio's, computers e.d.)

Raadsvoorstel

Commissievergadering	:	**P&C**
Titel	:	
Onderwerp	:	Verordeningen onroerendezaakbelasting en forensenbelasting 2025
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen/Petra Krom
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering 12 november 2024

Voorgesteld besluit

De volgende verordeningen, inclusief de tarieven, vast te stellen:

1. Onroerendezaakbelasting 2025
2. Forensenbelasting 2025

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

De verordeningen dienen op basis van artikel 147 Gemeentewet te worden vastgesteld door de raad. Eventuele wetswijzigingen en de wijziging in tarieven kunnen na vaststelling door de raad worden ingevoerd.

Onroerendezaakbelasting

De onroerendezaakbelasting (ozb) wordt geheven van eigenaren en gebruikers van niet-woningen en de eigenaren van woningen. De grondslag voor elk nieuw belastingjaar is gebaseerd op de waardevaststelling die één jaar ligt voor het kalenderjaar waarvoor die waarde zal worden gebruikt (voor 2025 waardepeildatum 1 januari 2024).
De systematiek is als volgt: het berekende tarief volgt uit de ozb-opbrengst te delen door de totale WOZ-waarden.
Het voorstel is om de volgende definitieve tarieven 2025 vast te stellen:

	Voorgesteld tarief 2025	Huidig tarief 2024
Eigenarenbelasting woningen	0,0748%	0,0741%
Eigenarenbelasting niet-woningen	0,0988%	0,0951%
Gebruikersbelasting niet-woning	0,0843%	0,0793%

Het tarief bij de ozb eigenaren woningen gaat met 1% omhoog. De ozb-opbrengst is verhoogd met de index (voor 2025 2,8%) en areaalverandering. De WOZ-waarden zijn met bijna 2,2% gestegen. De WOZ-waarden zijn minder gestegen dan de opbrengst, hierdoor stijgt het tarief.

Bij de niet-woningen stijgt het tarief voor de eigenaren met 3,9%. De daling van de WOZ-waarden voor de eigenaren is 0,5%. Ook hier is de opbrengst aangepast met de areaalverandering en de indexatie (2,8%). Door de daling van WOZ-waarden en stijging van de opbrengst stijgen de tarieven. Voor de gebruikers niet-woningen stijgt het tarief met 6,4%. Ook hier is de opbrengst aangepast met de index en de areaalverandering. De WOZ-waarden zijn gedaald met 2,4%. Door de daling van de WOZ-waarden en de stijging van de opbrengst stijgt het tarief.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de tarieven en de WOZ-waarden vanaf 2014 (=basisjaar) weergegeven.

	Tarief				WOZ-waarden	
Woningen	0,1052%	100		2014	2.048.726.000	100
	0,1183%	112		2015	1.850.236.000	90
	0,1177%	112		2016	1.858.750.000	91
	0,1145%	109		2017	1.907.073.000	93
	0,1084%	103		2018	2.028.935.000	99
	0,1003%	95		2019	2.195.627.000	107
	0,0977%	93		2020	2.376.994.000	116
	0,0901%	86		2021	2.635.102.000	129
	0,0812%	77		2022	2.983.677.560	146
	0,0800%	76		2023	3.113.832.955	152
	0,0741%	70		2024	3.474.071.750	170
	0,0748%	71		2025	3.550.269.000	173
Eigendom niet woningen	0,0711%	100		2014	492.255.000	100
	0,0746%	105		2015	475.751.000	97
	0,0768%	108		2016	462.136.000	94
	0,0891%	125		2017	404.208.000	82
	0,0822%	116		2018	427.206.000	87
	0,0769%	108		2019	457.035.000	93
	0,0793%	112		2020	465.494.300	95
	0,0799%	112		2021	472.507.000	96
	0,0845%	119		2022	458.934.001	93
	0,0902%	127		2023	443.842.001	90
	0,0951%	134		2024	437.606.001	89
	0,0988%	139		2025	435.606.000	88
Gebruik niet woningen	0,0524%	100		2014	438.512.003	100
	0,0593%	113		2015	393.170.000	92
	0,0678%	129		2016	343.560.000	80
	0,0781%	149		2017	303.561.000	71
	0,0710%	136		2018	322.535.000	75
	0,0693%	132		2019	331.176.001	78
	0,0717%	137		2020	337.695.302	79
	0,0708%	135		2021	350.957.000	82
	0,0696%	133		2022	367.367.001	86
	0,0745%	142		2023	355.951.001	83
	0,0793%	151		2024	348.873.001	82
	0,0843%	161		2025	340.344.000	80

Forensenbelasting

Op 12 november 2019 (Samen waarmaken) is besloten om de forensenbelasting vanaf 2020 tot en met 2023 stapsgewijs te verhogen met € 15.000. Vanaf 2024 wordt alleen de opbrengst geïndexeerd (voor 2025 met 2,8%). Dit leidt tot navolgende tarieven voor 2025 (tussen haakjes de tarieven van 2024 vermeld):

caravans/chalets (vaste standplaats)	€ 136,45 (€ 132,75)
woningen op campings waarvan de grond niet in eigendom is	€ 204,65 (€ 199,10)
woningen met een WOZ-waarde van:	
tot en met € 188.500,00	€ 331,75 (€ 322,75)
van € 188.501,00 tot en met € 276.000,00	€ 446,30 (€ 434,15)
van € 276.001,00 tot en met € 475.000,00	€ 564,05 (€ 548,70)
van € 475.001,00 of meer	€ 676,70 (€ 658,30)

Ten opzichte van de verordening 2024 is de aanpassing in de tarieven de enige wijziging.

Toeristenbelasting
In de raadsvergadering van 27 juni 2023 is besloten de tarieven, voor de periode 2024-2026, vast te stellen op € 1,65 en € 1,20 per persoon per nacht. Hiermee wordt aangesloten aan het advies van het Recreatieschap Drenthe. De verordening hoeft dus niet te worden aangepast.

Andere verordeningen
De legesverordening, verordeningen afvalstoffenheffing en rioolheffing worden via een apart raadsvoorstel aan u voorgelegd.

Kanttekeningen
n.v.t.

Financiële toelichting
De opbrengsten zijn verwerkt in begroting 2025.

Sustainable Development Goals (SDG's)
n.v.t.

Inwonersparticipatie
n.v.t.

Publicatie voor bekendmaking
Op 17 december 2024 heeft de gemeenteraad van Ooststellingwerf de volgende verordeningen vastgesteld: de onroerendezaakbelasting 2025 en de forensenbelasting 2025. De verordeningen liggen ter inzage vanaf heden tot en met 17 januari 2025 bij de centrale balie van het gemeentehuis in Oosterwolde.

Vervolg
Planning & communicatie

4 december 2024	behandeling in raadscommissie Planning & Control
17 december 2024	behandeling in raadsvergadering
december 2024	bekenmaking in het digitale gemeenteblad
19 december 2024	publiceren in de N.O.S (inclusief huis-aan-huisblad)
19 december 2024	bekenmaking via https://www.officielebekendmakingen.nl
17 december 2024 tot en met 17 januari 2025	ter inzagelegging
1 januari 2025	verordeningen treden in werking

Evaluatie
n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen
1. Verordening onroerendezaakbelasting 2025
2. Verordening forensenbelasting 2025

Geheime stukken

n.v.t.

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

gelet op gelet op artikel 220 tot en met 220h van de Gemeentewet;

overwegende dat,

b e s l u i t :

vast te stellen de volgende verordening:

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING VAN ONROERENDE-ZAAKBELASTINGEN 2025

Artikel 1 Belastbaar feit en belastingplicht

1. Onder de naam ‘Onroerende-zaakbelastingen’ worden voor binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:
   a. een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
   b. een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.
2. Bij de gebruikersbelasting wordt:
   a. gebruik door degene aan wie een deel van een onroerende zaak in gebruik is gegeven (verder: de gebruiker), aangemerkt als gebruik door degene die dat deel in gebruik heeft gegeven (verder: de gebruikgever); de gebruikgever is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op de gebruiker;
   b. het ter beschikking stellen van een onroerende zaak voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld; degene die de onroerende zaak ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene aan wie die zaak ter beschikking is gesteld.
3. Voor de eigenarenbelasting wordt als genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht aangemerkt degene die bij het begin van het kalenderjaar als zodanig in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 2 Belastingobject

1. Als onroerende zaak wordt aangemerkt de onroerende zaak, bedoeld in hoofdstuk III van de Wet waardering onroerende zaken.
2. Een onroerende zaak dient in hoofdzaak tot woning indien de waarde die op grond van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken is vastgesteld voor die onroerende zaak in hoofdzaak kan worden toegerekend aan delen van die onroerende zaak die dienen tot woning dan wel volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 3 Maatstaf van heffing

1. De heffingsmaatstaf is de op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken voor de onroerende zaak vastgestelde waarde voor het kalenderjaar, bedoeld in artikel 1.
2. Als voor een onroerende zaak geen waarde is vastgesteld op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken wordt de heffingsmaatstaf van die onroerende zaak bepaald met overeenkomstige toepassing van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 17, 18 en 20, tweede lid, van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4 Vrijstellingen

1. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij het bepalen van de heffingsmaatstaf buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet al is gebeurd bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:
   a. voor de land- of bosbouw bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgrond, daaronder mede begrepen de open grond, alsmede de ondergrond van glasopstanden, die bedrijfsmatig aangewend wordt voor de kweek of teelt van gewassen, zonder daarbij de ondergrond als voedingsbodem te gebruiken;
   b. glasopstanden, die bedrijfsmatig worden aangewend voor de kweek of teelt van gewassen, voor zover de ondergrond daarvan bestaat uit de in onderdeel a bedoelde grond;
   c. onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare eredienst of voor het houden van openbare bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
   d. één of meer onroerende zaken die deel uitmaken van een op de voet van de Natuurschoonwet 1928 aangewezen landgoed dat voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 8 van het Rangschikkingsbesluit Natuurschoonwet 1928, met uitzondering van de daarop voorkomende gebouwde eigendommen;
   e. natuurterreinen, waaronder mede worden verstaan duinen, heidevelden, zandverstuivingen, moerassen en plassen, die door rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid welke zich uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het behoud van natuurschoon ten doel stellen, beheerd worden;
   f. openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken;
   g. waterverdedigings- en waterbeheersingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
   h. werken die zijn bestemd voor de zuivering van riool- en ander afvalwater en die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning;
   i. werktuigen die van een onroerende zaak kunnen worden afgescheiden zonder dat beschadiging van betekenis aan die werktuigen wordt toegebracht en die niet op zichzelf als gebouwde eigendommen zijn aan te merken.
   j. onroerende zaken voor zover die bestemd zijn te worden gebruikt voor de publieke dienst van de gemeente, met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die bestemd zijn te worden gebruikt voor het geven van onderwijs;
   k. straatmeubilair, waaronder begrepen alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen - welke zijn geplaatst voor het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van de gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, fietsstallingen, hekken en palen;
   l. plantsoenen, parken en waterpartijen, die bij de gemeente in beheer zijn of waarvan de gemeente het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;
   m. begraafplaatsen, urnentuinen, crematoria en aula’s, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning.
2. De vrijstelling met betrekking tot de in onderdeel j van het eerste lid bedoelde onroerende zaken voor de eigenarenbelasting geldt niet voor zover de gemeente van die zaken niet het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.
3. In afwijking in zoverre van artikel 3 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de gebruikersbelasting buiten aanmerking gelaten de waarde van gedeelten van de onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dienen dan wel in hoofdzaak dienstbaar zijn aan woondoeleinden.

Artikel 5 Belastingtarieven

1. Het tarief bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Het percentage bedraagt voor
   a. gebruikersbelasting niet-woning 0,0843%
   b. bij de eigenarenheffing
      1. voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen 0,0748%
      2. voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen 0,0988%
2. Het bedrag van de belasting wordt per belastingaanslag naar beneden afgerond op een veelvoud van € 0,05.
3. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.

Artikel 6 Wijze van heffing

De belastingen worden bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijnen van betaling

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet moeten de aanslagen worden betaald in één termijn, vervallende op de laatste dag van de maand volgende op die welke in de dagtekening is vermeld.
2. In afwijking van het eerste lid geldt dat, ingeval het totaalbedrag van de onroerendezaakbelastingen of van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen onroerende-zaakbelastingen en andere heffingen meer dan € 75,00 bedraagt deze moet worden betaald in twee termijnen, waarvan de eerste termijn vervalt op de laatste dag van de maand volgende op die welke in de dagtekening is vermeld en de volgende termijn op de laatste dag van de maand drie maanden na de dagtekening.
3. Indien voor de betaling van de verschuldigde belastingen een machtiging voor automatische incasso is afgegeven, dienen voor de in het tweede lid genoemde twee termijnen tien gelijke termijnen te worden gelezen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening is vermeld en de volgende termijnen steeds één maand later.
4. De machtiging voor automatische incasso zoals genoemd in het derde lid, wordt geacht niet te zijn verleend indien gedurende de looptijd van de automatische incasso twee termijnen worden gestorneerd, ofwel indien de incassomachtiging door de belastingschuldige of de rekeninghouder wordt ingetrokken. De termijnen genoemd in het eerste en tweede lid worden in dat geval direct van toepassing.
5. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding

Bij de invordering van de Onroerende-zaakbelasting kan kwijtschelding worden verleend.

Artikel 9 Overgangsrecht

De 'Verordening Onroerende-zaakbelastingen 2024', laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 19 december 2023 wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 10 genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 10 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

Artikel 11 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: 'Verordening Onroerende-zaakbelastingen 2025'.

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 november 2024;

gelet op artikel 223 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

vast te stellen de

VERORDENING OP DE HEFFING EN INVORDERING VAN FORENSENBELASTING 2025

Artikel 1 Definitie
Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder woning: een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet.

Artikel 2 Belastbaar feit en belastingplicht
1. Onder de naam 'Forensenbelasting' wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke personen, die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.
2. Of iemand in de gemeente hoofdverblijf heeft, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.

Artikel 3 Vrijstellingen
Niet belastingplichtig is degene die ter tijdelijke waarneming van een openbare betrekking of ter bijwoning van de vergaderingen van een algemeen vertegenwoordigend lichaam, waarvan hij het lidmaatschap bekleedt, dan wel ingevolge last of bevel van de overheid, buiten de gemeente van zijn hoofdverblijf vertoeft.

Artikel 4 Maatstaf van heffing en belastingtarief
1. De belasting wordt geheven naar de heffingsmaatstaf voor de onroerende-zaakbelastingen zoals die voor het belastingobject waarvan de woning deel uitmaakt, voor het tijdvak waarbinnen het belastingjaar valt, is vastgesteld.
2. In afwijking van het eerste lid wordt de belasting geheven naar de waarde, indien de heffingsmaatstaf voor de onroerende-zaakbelastingen voor het belastingobject waarvan de woning deel uitmaakt voor het belastingjaar is vastgesteld met toepassing van artikel 16, onderdeel e, van de Wet waardering onroerende zaken.
3. In geval geen heffingsmaatstaf voor de onroerende-zaakbelastingen is vastgesteld, wordt de belasting geheven naar de waarde.
4. De vaststelling van de waarde bedoeld in het tweede en derde lid geschiedt overeenkomstig de artikelen 220 tot en met 220d van de Gemeentewet, met dien verstande dat daarbij artikel 16, onderdeel e, van de Wet waardering onroerende zaken niet wordt toegepast.
5. De belasting bedraagt bij een waarde:

tot en met € 188.500,00	€ 331,75
van € 188.501,00 tot en met € 276.000,00	€ 446,30
van € 276.001,00 tot en met € 475.000,00	€ 564,05
van € 475.001,00 of meer	€ 676,70

6. In afwijking van het in de vorige leden bepaalde bedraagt de belasting voor:
   a. caravans of chalets met een vaste standplaats voor meerdere jaren € 136,45
   b. woningen op campings waarvan de grond niet in eigendom is € 204,65

Artikel 5 Belastingjaar
Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 6 Wijze van heffing
De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 7 Termijn van betaling
1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 moeten de aanslagen worden betaald in twee termijnen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening is vermeld en de tweede een maand later.
2. Indien voor de betaling van de verschuldigde belasting een machtiging voor automatische incasso is afgegeven, dient voor de in het eerste lid genoemde twee termijnen drie gelijke termijnen te worden gelezen, waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgende op de maand die in de dagtekening is vermeld en de volgende termijnen steeds één maand later.
3. De machtiging voor automatische incasso zoals genoemd in het tweede lid, wordt geacht niet te zijn verleend indien gedurende de looptijd van de automatische incasso twee termijnen worden gestorneerd, ofwel indien de incassomachtiging door de belastingschuldige of de rekeninghouder wordt ingetrokken. De termijnen genoemd in het eerste lid worden in dat geval direct van toepassing.
4. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de in de voorgaande leden gestelde termijnen.

Artikel 8 Kwijtschelding
Bij de invordering van Forensenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 9 Overgangsrecht
De "Verordening Forensenbelasting 2024", laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 19 december 2023, wordt ingetrokken met ingang van de in artikel 10 genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.

Artikel 10 Inwerkingtreding
Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2025.

Artikel 11 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als: "Verordening Forensenbelasting 2025".

Besloten in de openbare vergadering van 17 december 2024.

, griffier. , voorzitter.